

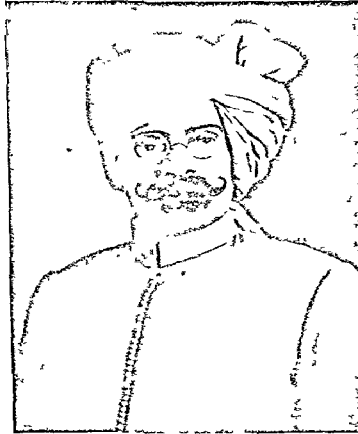
स्वर्गवासी माधुचरित श्रीमान् टालचन्दजी सिंघी

बाबू श्री बहादुर सिंघीजी सिंघीके पुण्यश्लोक पिता

जन्म-वि स. १९२१, मार्ग वदि ६ ॥ स्वर्गवास-वि स. १९८४, पौष सुदि ६

दानशील साहित्यरसिक-संस्कृतिप्रिय
स्व० बाबू श्री बहादुर सिंहजी सिंधी

अजीमगज-कलकत्ता

जन्म ता २८-६-१८८५]

[मृत्यु ता. ७-७-१९४४

सिंघी जैन ग्रन्थ माला

*****[ग्रन्थांक ५१]*****

अनेकविद्धदालेखित - नानाप्रकाररचनानिवद्ध

विज्ञप्तिलेख संग्रह

— [प्रथम भाग] —

SINGHI JAIN SERIES

*****[NUMBER 51]*****

VIJÑAPTI-LEKHA-SAMGRAHA

(A COLLECTION OF WORKS WRITTEN BY MANY AUTHORS RELATING
TO PARYUSANAPARVA CEREMONY AND SIMILAR OCCASIONS)

क ल क त्ता नि वा सी
साधुचरित-श्रेष्ठिवर्य श्रीमद् डालचन्दजी सिंघी पुण्यस्मृतिनिमित्त
प्रतिष्ठापित एवं प्रकाशित

सिंघी जैन ग्रन्थ माला

[जैन आगमिक, दार्शनिक, साहित्यिक, ऐतिहासिक, वैज्ञानिक, कथात्मक-इत्यादि विविधविषयगुणित
प्राकृत, संस्कृत, अपभ्रंश, प्राचीनगूढ, -राजस्थानी आदि वाना भाषानिवद्ध सर्वजनीन पुरातन
वाक्य तथा नूतन सशोधनात्मक साहित्य प्रकाशिनी सर्वश्रेष्ठ जैन ग्रन्थावलि]

प्रतिष्ठाता

श्रीमद्-डालचन्दजी-सिंघीलत्पुत्र

स्व० दानशील-साहित्यरसिक-संस्कृतिप्रिय

श्रीमद् वहादुर सिंहजी सिंघी

प्रधान सम्पादक तथा संचालक

आचार्य जिनविजय मुनि
अधिष्ठाता, सिंघी जैन शास्त्र शिक्षापीठ
निवृत्त ऑनररी डायरेक्टर
भारतीय विद्या भवन, बम्बई

*

संरक्षक

श्री राजेन्द्र सिंह सिंघी तथा श्री नरेन्द्र सिंह सिंघी

प्रकाराक

अधिष्ठाता, सिंघी जैन शास्त्र शिक्षा पीठ
भारतीय विद्या भवन, बम्बई

जयन्तकृष्ण ह दने, ऑनररी डायरेक्टर, भारतीय विद्या भवन, चौपाटी रोड, बम्बई, न ७, द्वारा प्रकाशित
तथा - लक्ष्मीबाई मारायण चौधरी, निर्देशक, २६-२८ कोलमाट स्ट्रीट, बम्बई, न ९, द्वारा मुद्रित

अनेक - विद्वदालेखित - नानाप्रकार - रचनानिवद्ध
विज्ञप्ति लेख संग्रह

मूल लेख संग्रहात्मक
प्रथम भाग

अनेकप्राचीनहस्तलिखित - आदर्शानुसारेण
संपादनकर्ता

आचार्य, जिन विजय मुनि

(विद्वत्-सम्मान्य नियामक (ऑनररी डायरेक्टर) - भारतीय विद्यामदन, बंबई)

संस्थापक एवं सम्मान्य संचालक - राजस्थान प्राच्यविद्या प्रतिष्ठान, जोधपुर

[ऑनररी मेंबर ऑफ जर्मन ओरिएण्टल सोसाइटी, जर्मनी]

सम्मान्य सदस्य-भाण्डारकर प्राच्यविद्या संशोधन मन्दिर, पूना; गुजरात साहित्य
सभा, बहमदाबाद; विधेश्वरानन्द वैदिकशोध संस्थान, होशियारपुर, पञ्जाब;
प्रधान संपादक - गुजरात पुरातत्व मन्दिर ग्रन्थावली; भारतीय विद्या ग्रन्थावली;
जैन साहित्यसंशोधक ग्रन्थावली; विंघी जैन ग्रन्थमाला; राजस्थान पुरातन
ग्रन्थमाला - इत्यादि, इत्यादि

प्रकाशनकर्ता

अधिष्ठाता, सिंघी जैन शास्त्र शिक्षा पीठ
भारतीय विद्यामदन, बम्बई

विक्रमाब्द २०११]

अप्रमादृष्टि

[फिदाब्द १९९०

ग्रन्थांक ५१]

सर्वाधिकार सुरक्षित

[मूल्य रु० १०/५०

SINGHI JAIN SERIES

A COLLECTION OF CRITICAL EDITIONS OF IMPORTANT JAIN CANONICAL,
PHILOSOPHICAL, HISTORICAL, LITERARY, NARRATIVE AND OTHER WORKS
IN PRAKRIT, SANSKRIT, APABHRAMSHA AND OLD RAJASTHANI-
GUJARATI LANGUAGES, AND OF NEW STUDIES BY COMPETENT
RESEARCH SCHOLARS

ESTABLISHED

IN THE SACRED MEMORY OF THE SAINT LIKE LATE SETH

ŚRĪ DĀLCHANDJĪ SINGHĪ

OF CALCUTTA

BY

HIS LATE DEVOTED SON

DANASILA-SAHITYARASIKA-SANSKRITIPRIYA

ŚRĪ BAHADUR SINGH SINGHI

DIRECTOR AND GENERAL EDITOR

ĀCHĀRYA JINA VIJAYA MUNI

ADHIṢṬHĀTĀ, SINGHĪ JAIN ŚĀSTRA ŚIKSHĀ PĪṬHA

(Retired Honorary Director, Bharatiya Vidya Bhavana, Bombay.)

PUBLISHED

UNDER THE PATRONAGE OF

ŚRĪ RAJENDRA SINGH SINGHI

AND

ŚRĪ NARENDRA SINGH SINGHI

BY THE ADHIṢṬHĀTĀ

SINGHI JAIN SHASTRA SHIKSHAPITH

BHARATIYA VIDYA BHAVAN, BOMBAY

VIJÑAPTI-LEKHA-SAMGRAHA

(A COLLECTION OF WORKS WRITTEN BY MANY AUTHORS
RELATING TO PARYUSANA PARVA CEREMONY AND
SIMILAR OCCASIONS)

COLLECTED AND EDITED FROM VARIOUS OLD MANUSCRIPTS

BY

Acharya JINA VIJAYA MUNI, Puratattvacharya
(Ex. Honorary Director, Bharatiya Vidya Bhavan, Bombay)

Honorary Founder-Director,
Rajasthan Oriental Research Institute, Jodhpur;
Honorary Member of the German Oriental Society (Germany);
Bhandarkar Oriental Research Institute, Poona; Gujarat Sahitya
Sabha, Ahmedabad; and Vishveshvaranand Vaidic Research
Institute, Hoshiarpur, Punjab.

FIRST PART

PUBLISHED BY

Adhishtā, Singhi Jain Śāstra Śikṣāpīṭha
BHARATIYA VIDYA BHAVANA
BOMBAY

V. E. 2016]

First Edition

[A. D. 1960

Vol. No. 51]

[Price Rs. 10/50

॥ सिंघीजैनग्रन्थमालासंस्थापकप्रशस्तिः ॥

अस्ति पद्मभिधे देसे सुप्रसिद्धा मनोरमा । मुर्शिदाबाद् इत्याख्या पुरी वैभवशालिनी ॥	१
बहवो निवसन्त्यत्र जैना ऊनेशवशात् । धनाढ्या नृपसम्मान्या धर्मकर्मपरायणा ॥	२
धीढालचन्द्र इत्यासीत् तेष्वेके बहुभाग्यवान् । साधुवत् सधर्मिनो य सिंघीकुलप्रभाकर ॥	३
बाह्य पत्र गतो यश्च कर्तुं व्यापारवित्तित्म् । फलिकानामहापुर्यां श्रुतधर्माधिनिश्चय ॥	४
कुशाभीयया सर्ववृद्धा सहृदया च सधिष्ठया । उपार्ज्यं विदुषां लक्ष्मीं क्रोड्यधिरोऽनघिष्ठ स ॥	५
तस्य मधुकुमारीति सध्वारीवृलमण्डना । जाता पतिवता पत्नी शीलसौभाग्यभूषणा ॥	६
श्रीबहादुरसिंहाख्यो गुणर्वोत्तमयस्तयो । सञ्जात सुकृती दानी धर्ममियश्च पीनिधि ॥	७
प्राज्ञा पुण्यवता तेन पत्नी तिलकसुन्दरी । यस्या सौभाग्यचन्द्रेण भासित तत्कुलान्वरम् ॥	८
श्रीमान् राजेन्द्रसिंहोऽस्य ज्येष्ठपुत्र सुविशिन । य सर्वकार्यदक्षवान् दक्षिणबाहुवत् पितु ॥	९
नरेन्द्रसिंह इत्याख्यद्वैजस्वी मध्यम सुत । सुतुर्वरिन्द्रसिंहश्च कनिष्ठ सौम्यदर्शन ॥	१०
स्मित ज्येष्ठोऽपि ह्यनुप्रा भास्यमक्तिपरायणा । विनीता सरला भव्या पितुर्मातुल्यामिन ॥	११
अन्येऽपि बहवस्तथाभवन् स्वधादिबान्धवा । धर्मजैः समृद्धं सन् राजेव ध्यराजत ॥	१२

अन्यथा -

सरस्वत्या सदास्ततो भूत्वा लक्ष्मीमियोऽप्ययम् । तत्राप्यासीत् सदाचारी तद्विध विदुषां खलु ॥	१३
नाहकारो न दुर्भावो न विलासो न दुर्मयं । दष्ट कदापि यद्गोहे सता तद् विस्मयास्पदम् ॥	१४
भक्तो गुरुजनानां स विनीत सज्जान् प्रति । बन्धुजनैः सुरकीऽभूत् प्रीत पोष्यगणेष्वपि ॥	१५
देश कालस्थितिक्रोऽसौ विद्या विज्ञानपूजक । हृदिहासादि-साहित्य-संस्कृति-सकलाग्रि ॥	१६
समुच्चले समाजस्य धर्मस्योत्कर्षहेतवे । प्रचाराय च शिक्षाया दर्शं तेन धर्मं धनम् ॥	१७
गत्वा सत्मा-समित्यादीं भूत्वाऽप्यक्षयदात्मिन । दत्त्वा दानं यथायोग्यं भोक्ताहिताश्च कर्मदा ॥	१८
पुत्र धनेन देहेन ज्ञानेन शुभमनिष्ठया । अकरोत् स यथाशक्ति सत्कर्मणि सदाशय ॥	१९
अध्याप्यदा प्रसङ्गेन स्वपितुं स्मृतिहेतवे । कर्तुं किञ्चिद् विशिष्टं स कार्यं मनस्यचिन्तयत् ॥	२०
पुत्र्य पिता सदैवासीत् सम्यग्-ज्ञानरुचि स्वयम् । तस्मात् तज्ज्ञानरुद्धयै यतनीयं मयाऽप्यरम् ॥	२१
विचार्यैव स्वयं चित्ते पुत्रं प्राप्य सुमग्मतित्म् । श्रद्धेयानां स्वमित्राणां विदुषां चापि तादृशाम् ॥	२२
जैनज्ञानप्रसारायै स्थाने क्षान्ति निके सने । सिंघीयदाङ्कितं जैन-ज्ञान-पीठं मतिहिपत् ॥	२३
धीजितविजयं प्राज्ञो गुणिनाम्ना च विद्युत् । स्वीकर्तुं प्रार्थितत्वेन तस्याधिष्ठायक पदम् ॥	२४
तस्य सौजन्य-सौहार्द-स्यैर्यौदार्योदिसिद्धौ । वशीभूय मुदा येन स्वीकृतं तस्य वरम् ॥	२५
कवीन्द्रेण रवीन्द्रेण स्वोयपवनपाणिता । रस-नीमाङ्के चन्द्राब्दे तत्प्रतिष्ठा व्यधीयत ॥	२६
प्रादुर्भूतं मुनिना चापि कार्यं तदुपयोगिकम् । पाठनं ज्ञानलिप्सुना ग्रन्थानां प्रयत्नं तथा ॥	२७
तस्यैव मेरणां प्राप्य धीसिंघीकुलकेतुना । स्वपितृश्रेयसे वैषा प्रारब्धा ग्रन्थमालिका ॥	२८
उदारचेतसा तेन धर्मशीलेन दानिना । ध्ययितं पुष्कलं तस्य तत्कार्यं सुसिद्धये ॥	२९
छात्राणां वृत्तिदानेन नैकेषां विदुषां तथा । ज्ञानान्ध्यासाय निष्कामसाहाय्यं स प्रदत्तवान् ॥	३०
जलवाचादिकानां तु प्रासिद्ध्यादसौ मुनि । कार्यं विचार्यैकं तत्र समान्यान्पत्रावासित ॥	३१
तत्रापि सततं सर्वं साहाय्यं तेन यच्छत । ग्रन्थमालाप्रकाशाय महोत्साहं प्रदर्शित ॥	३२
नन्दे सिंघीकुल-चन्द्रान्दे कृतं पुत्रं सुयोगिना । प्रयावन्त्या स्थिरचाय विलसराय च नूतना ॥	३३
ततो मुने परामर्शात् सिंघीवज्ञानभस्वता । भाविष्या भवना येयं ग्रन्थमाला समर्पिता ॥	३४
भासीतस्य मनोवाञ्छाऽभूयग्रन्थप्रकाशने । तदर्धं-व्ययितं तेन लक्ष्मणसिंहि रूप्यकम् ॥	३५
दुर्बिलासाद् विधेर्देन् । दीर्घाग्यान्नामव-भूताम् । स्वल्पेनैवाय कालेन स्वर्गं स सुकृती यथी ॥	३६
विदुषुं ह्यन्यै-सैनैत्रा-ब्दे मासे भाषाडतन्त्रके । कलिकातानगर्यां स प्राप्तवान् परमां गतिम् ॥	३७
पितृभक्तेश्च तत्पुत्रं प्रेषयत् पितुरामन । तथैव प्रपितुं स्मृत्यै प्रकाशयतेऽपुना शिवयम् ॥	३८
सैषा ग्रन्थावलि श्रेष्ठा श्रेष्ठा प्रज्ञावता मया । भूयाद् भूयै सतां सिंघीकुलवर्तिप्रकाशिका ॥	३९
विद्वज्जनश्रुताह्लादा सधिदानन्ददा सदा । चिरं नन्दस्त्रियं लोके धीसिंघी ग्रन्थमालिका ॥	४०

॥ सिंधीजैनग्रन्थमालासम्पादकप्रशस्तिः ॥

स्वस्ति श्रीमेघपाटाख्यो देशो भारतविश्रुतः । रूपाहेलीति सन्नाम्री पुरिका यत्र सुस्थिता ॥	१
सदाचार-विचारार्थो प्राचीननृपतेः समः । धीमन्तुरसिंहोऽत्र राठोडान्वयभूमिपः ॥	२
तत्र श्रीवृद्धिसिंहोऽभूद् राजपुत्रः प्रसिद्धिभाक् । क्षात्रधर्मधरो यश्च परमारकुलामणीः ॥	३
मुञ्ज-भोजमुखा भूषा जाता यस्मिन् महाकुले । किं वर्ण्यते कुलीनरवं तत्कुलजातजन्मनः ॥	४
पत्नी राजकुमारीति तस्याभूद् गुणसंहिता । चातुर्य-रूप-छावण्य-सुवाक्-सीजन्यभूयिता ॥	५
क्षत्रियार्थो प्रभापूर्णा क्षीर्योहीसमुखाकृतिम् । यां दृष्ट्वैव जनो मेने राजन्यकुलजा वियम् ॥	६
पुत्रः कितनसिंहाख्यो जातस्तयोरतिमियः । रणमहं इति चान्यद् यद्यत्तम जननीकृतम् ॥	७
श्रीदेवीहंसनामाऽत्र राजपूज्यो यतीश्वरः । ज्योतिर्भैवज्यविद्यानां पारगामी जनप्रियः ॥	८
आगतो मरुदेशाद् यो अन्नम् जनपदान् बहून् । जातः श्रीवृद्धिसिंहस्य प्रीति-श्रद्धास्पदं परम् ॥	९
तेनायाप्रतिमप्रेम्णा स तत्सुतुः स्वसक्षिणी । रक्षितः शिक्षितः सम्भक्, कृतो जैनमतानुगः ॥	१०
दोर्भाग्यात् तच्छिरोबोध्ये गुरु-तातो दिवंगतो । विमूढः स्वगृहात् सोऽयं पट्टच्छया विनिर्गतः ॥	११

तथा च-

भ्रान्त्वा नैकेषु देशेषु संसेव्य च बहून् मरान् । दीक्षितो मुण्डितो भूत्वा जातो जैनमुनिमततः ॥	१२
ज्ञातान्यनेकशास्त्राणि नानाधर्ममतानि च । मध्यस्थवृत्तिना तेन तत्वात्तत्त्वव्येपिणि ॥	१३
अधीता विविधा भाषा भारतीयानुरोपजाः । अनेका लिपयोऽप्येवं प्रत्न-नूतनकालिकाः ॥	१४
येन प्रकाशिता नैके ग्रन्था विद्वत्प्रशंसिताः । लिखिता बहवो लेखा ऐतिह्यतथ्यगुम्फिताः ॥	१५
बहुभिः सुविद्वद्भिस्सम्पण्डैश्च स सत्कृतः । जिनविजयनाम्नाऽयं विख्यातः सर्वत्रामवद् ॥	१६
तस्य तां विश्रुतिं ज्ञात्वा श्रीमद्गान्धीमहात्मना । आहूतः सादरं पुण्यपत्तनात् स्वयमन्यदा ॥	१७
पुरे चाहम्भदाबादे राष्ट्रीयः शिक्षणालयः । विद्यापीठ इति प्यात्वा प्रतिष्ठितो यदाऽभवत् ॥	१८
आचार्यत्वेन तत्रोद्यैर्नियुक्तः स महात्मना । रस-मुनि-निर्धीन्द्रन्द्रे पुरा तत्त्वा ख्य मन्दिरे ॥	१९
वर्षाणामष्टकं यावत् सम्मूष्य तत् पदं ततः । गत्वा जर्मनराष्ट्रे स तत्संस्कृतिमपीतवान् ॥	२०
तत आगत्य लैल्लुगो राष्ट्रकार्ये च सक्रियम् । कारावालोऽपि सम्प्राप्तो येन स्वातन्त्र्यसङ्गरे ॥	२१
क्रमात् ततो विनियुक्तः स्थितः शान्तिनिकेतने । विश्ववन्द्यकवीन्द्रश्रीरवीन्द्रनाथभूयिते ॥	२२
सिंधीपदपुत्रं जैनज्ञानपीठं तदाधितम् । स्थापितं तत्र सिंधीश्रीडालचन्द्रस्य सुनवा ॥	२३
श्रीबहादुरसिंहेन दानवीरेण धीमता । स्मृत्यथ निजतातस्य जैनज्ञानप्रसारकम् ॥	२४
प्रतिष्ठितश्च तस्यासौ पदोऽपिष्टातुसञ्ज्ञके । अध्यापयन् वरान् दिप्यान् ग्रन्थयन् जैनवाङ्मयम् ॥	२५
हस्यं प्रेरणं प्राप्य धीसिंधीकुलनेतृना । स्वपितृभयसे श्लेषा ग्रन्थमालिका ॥	२६
अथैवं विगतं तस्य वर्षाणामष्टकं पुनः । ग्रन्थमालाविकासोऽपिप्रवृत्तिषु प्रयसतः ॥	२७
बाण-रत्न-भैवेन्द्रन्द्रे मुंबाईनगरीस्थितः । मुंशीति विरुद्ध्यातः कन्हैयालाल-धीसखः ॥	२८
प्रवृत्तो भारतीयानां विद्यानां पीठनिर्मितौ । कर्मनिष्ठस्य तस्याभूत् प्रयत्नः सफलोऽचिरात् ॥	२९
विदुषां श्रीमतां योगात् पीठो जातः प्रतिष्ठितः । भारतीय पदोपेत विद्या भव न सञ्ज्ञया ॥	३०
आहूतः सद्यकार्यार्थं स मुनिस्तेन सुहृदा । ततःप्रवृत्ति तत्रापि तत्कार्ये सुप्रवृत्तवान् ॥	३१
तद्भवनेऽन्यदा तस्य सेवाऽधिका ह्यपेक्षिता । स्वीकृत्वा च सद्भावेन साऽप्याचार्यपदाधिता ॥	३२
नन्द-निष्पङ्क-चन्द्रन्द्रे वैक्रमे विहिता पुनः । एतद्ग्रन्थावलीख्यैर्युक्ते नूतनयोजना ॥	३३
परामशोर् तत्रस्थस्य श्रीसिंधीकुलभास्वता । भाविद्या भवनायेवं ग्रन्थमाला समर्पिता ॥	३४
प्रदत्ता दशसाहस्री पुनस्तस्योपदेशतः । स्वपितृस्मृतिमन्दिरकरणाय सुकीर्तिना ॥	३५
दैवाङ्ग्ये गते काले सिंधीवर्यो दिवंगतः । यत्तस्य ज्ञानसेवायां साहाय्यमकरोत् महत् ॥	३६
पितृकार्यप्रगल्भं यत्प्रतीकृतसदात्मजेः । राजेन्द्रसिंहसूर्यैश्च सत्कृतं तद्वचस्ततः ॥	३७
पुण्यश्लोकपितृनां प्रन्थागारकृते पुनः । बन्धुव्येष्टो गुणभेष्टो दार्ढ्यैर्धनं ददौ ॥	३८
ग्रन्थमालाप्रसिद्धार्थं पितृवत् तस्य कांक्षितम् । धीसिंधीसपुत्रैः सर्वं सद्गिराऽनुविधीयते ॥	३९
विद्वज्जनकृताह्लादा सधिदानन्ददा सदा । चिरं नन्दत्वयं लोके जिनविजयभारती ॥	४०

SINGHI JAIN SERIES

ॐ अद्यावधि मुद्रितग्रन्थनामावलि ॐ

- १ मेरुभ्राचार्यरचित प्रबन्धचिन्तामणि
मू३ सखल प्रथ
- २ पुरातनप्रथमग्रह बहुविध ऐतिहासिकव्यपरीक्षण
अनेक निरूपण सत्य
- ३ राजशेखरसूरिरचित प्रबन्धशेखर
- ४ जिनप्रभसूरिरचित विविधतीर्थकल्प
- ५ मेघविजयोपाध्यायकृत दिवानन्दमहाकाव्य
- ६ यशोविजयोपाध्यायकृत जैनतर्कभाषा
- ७ हेमचन्द्राचार्यकृत प्रभाषणीमाता
- ८ भद्रकलङ्कदेवकृत अकलङ्कमन्यप्रयी
- ९ प्रबन्धचिन्तामणि - हिन्दी भाषापर
- १० प्रभाचन्द्रसूरिरचित प्रभाषकचरित
- ११ सिद्धिचन्द्रोपाध्यायरचित भासुचन्द्रगणितचरित
- १२ यशोविजयोपाध्यायविरचित ज्ञानविदुषकरण
- १३ हरिवेणाचार्यकृत बृहत्कथाकोश
- १४ जैनपुस्तकप्रचलितसंग्रह, प्रथम भाग
- १५ हरिभद्रसूरिविरचित पूर्वाख्यान (प्राकृत)
- १६ हुण्डीदेवकृत रिपसमुच्चय (प्राकृत)
- १७ मेघविजयोपाध्यायकृत विरिञ्चयमहाकाव्य
- १८ कवि अश्वल रहमानकृत सदेवतासक्त (अग्रग)
- १९ भर्तृहरिकृत शतकत्रयादि सुभाषितसंग्रह
- २० शान्खाचार्यकृत न्यायावतारवार्तिक-वृत्ति

- २१ कवि धादिलरचित पञ्चमिरीपरिउ (अप०)
- २२ महेश्वरसूरिकृत नाण्यधमीकथा (प्रा०)
- २३ श्रीमद्रघादुभाषार्यकृत भद्रघादुमहिता
- २४ जिनेश्वरसूरिकृत कथाकोषप्रकरण (प्रा०)
- २५ उदयप्रभसूरिकृत धर्मोपाध्यायमहाकाव्य
- २६ जयसिंहसूरिकृत धर्मोपाध्यायमहाकाव्य
- २७ कौकिलसूरिकृत टीलाबद्ध कथा (प्रा०)
- २८ निन्दताख्यानद्वय (प्रा०)
- २९ स्वयभूविरचित पञ्चमपरिउ भाग १ (अप०)
- ३० " " " " २
- ३१ सिद्धिचन्द्रकृत काव्यप्रकाशसंग्रह
- ३२ दामोदरपण्डित कृत ललितव्यक्तिप्रकरण
- ३३ मित्रभिन्न विद्वत्कृत कुमारपालचरित्रसंग्रह
- ३४ जिनपालोपाध्यायविरचित परतरंगचन्द्रबृहत्वाचकित
- ३५ उद्योतनसूरिकृत सुवलयमाला कथा (प्रा०)
- ३६ गुणपालमुनिरचित पञ्चचरिय (प्रा०)
- ३७ पूर्वाचार्यविरचित जयपावड-निमित्तनाख (प्रा०)
- ३८ भोगवृत्तिरचित शूद्रारम्भजरी (सकृत कथा)
- ३९ धननारायणीकृत-भरुहेश्वरकवचवर्गीका
- ४० कौटिल्यकृत अर्थशास्त्र सटीक (वृत्तिप्रथम)
- ४१ विद्वत्सिलेखसंग्रह विशालिमहादेव-विशालिमिवेणी
आदि अनेक विचलितेख ससुचय
- ४२ महेश्वरसूरिकृत नर्मदासुन्दरीकथा (प्रा०)

Shri Bahadur Singh's Jains Memoirs

Dr. G. H. Buhler's Life of Hemachandrcharya
Translated from German by Dr Manlal Patel, Ph D

- 1 स्व बाबू श्रीबहादुरसिंहजी लिखी स्मृतिप्रथ [भारतीयविद्या भाग २] सन १९४५
- 2 Late Babu Shri Bahadur Singh's Jains Memorial volume
- 3 BHARATIYA VIDYA [Volume V] A D 1945
Literary Circle of Mahamatya Vastupala and its Contribution
to Sanskrit Literature By Dr Bhogilal J Sandesara
M A, Ph D (SJS 33)
- 4-5 Studies in Indian Literary History Two Volumes
By Prof P K. Gode, M A (S J S No 37-38)

ॐ संप्रति मुद्र्यमाणग्रन्थनामावलि ॐ

- १ विविधगण्डीय पहावलिसंग्रह
- २ जैनपुस्तकप्रचलितसंग्रह, भाग २
- ३ कौटिलीसुदी आदि वसुपालचरित्रसंग्रह
- ४ गुणचन्द्रविरचित सतीकर्मच-द्वयप्रथमध
- ५ गुणप्रभाचार्यकृत विनयसूत्र (मौदरात्र)

- ६ रामचन्द्रविरचित महिरामकरन्दादिनाटकसंग्रह
- ७ लक्षणप्रभाचार्यकृत पदाद्वयकथानावबोधवृत्ति
- ८ प्रसुन्नसूरिकृत मूलशुद्धिप्रकरण-सटीक
- ९ हेमचन्द्राचार्यकृत छन्दोऽनुशासन
- १० स्वयभूविरचित पञ्चमपरिउ भा० ३

विज्ञप्ति लेखसंग्रह – किञ्चित् प्रास्ताविक

जिन अनेक विज्ञप्तिपत्ररूप लेखोंका, प्रस्तुत 'विज्ञप्ति-लेख-संग्रह' में संकलन किया गया है उनमें से सर्व प्रथम 'विज्ञप्ति-त्रिवेणी' नामक लेख की प्राचीन हस्तलिखित प्रति, मुझे सन् १९१५ में, पाटण के वाडी पार्श्वनाथ मन्दिर स्थित प्राचीन ग्रन्थमंडार में उपलब्ध हुई। रचना को पढ़ने से मुझे उसका बहुत महत्त्व अनुभूत हुआ और फिर सन् १९१६ में बडौदा में निवास करते हुए मैंने, प्रकाशित करने की दृष्टि से, उसका संपादन किया एवं भावनगर की जैन आत्मानन्द समा द्वारा उसका प्रकाशन हुआ। मैंने उस पुस्तक की भूमिका बहुत विस्तारके साथ लिखी और उसमें विज्ञप्ति लेख का क्या तात्पर्य है और वे क्यों और कब लिखे जाते थे एवं उनका कैसा स्वरूप और वर्णविषय आदि होता था, इन बातों पर यथेष्ट प्रकाश डाला था। तत्कालीन विद्वानों ने उस पुस्तक की बहुत प्रशंसा की। हिन्दी भाषा जगत् के महारथी और महागुरु स्व. पंडित महावीर प्रसादजी द्विवेदीने उसकी आलोचना करते हुए उसे, समग्र भारतीय वाङ्मय में, एक अद्वैत और अद्वितीय रचना कह कर उसका मूल्यांकन किया। मेरी वह सर्वादिम संपादित पुस्तक थी।

उसके बाद मैं जैसे विज्ञप्ति लेखों की खोज में बराबर लगा रहा और मुझे जैसे छोटे बड़े अनेक लेख मिलते गये।

विद्वान् आचार्य और यतिगण द्वारा संस्कृत में लिखे गये विज्ञप्ति लेखों के अतिरिक्त, जैन श्रावक समुदाय के द्वारा स्थान विशेषों से देश भाषा में लिखे गये लेखों की प्राप्ति भी मुझे हुई और ये लेख तो इतिहास, साहित्य एवं चित्रकला की दृष्टिसे और भी अधिक महत्त्व के ज्ञात हुए। इनमें से एक सब से प्राचीन लेख जो मुझे मिला उसको मैंने अपने द्वारा संपादित और प्रकाशित जैन साहित्य संशोधक नामक त्रैमासिक पत्र (सन् १९२०) में प्रकाशित किया। उस लेख का प्रकाशन देख कर उस के जैसे अन्यान्य विज्ञप्ति पत्रों की खोज की तरफ, कुछ अन्य विद्वान्मित्रोंका भी लक्ष्य आकृष्ट हुआ और बडौदा राज्य के पुरातत्त्व विभाग के डायरेक्टर स्व. पं. हीरानन्द शास्त्रीने गायकवाड राज्य की ओरसे जैसे कुछ विज्ञप्ति पत्रात्मक लेखों का एक सचित्र प्रकाशन प्रकट किया। इस प्रकारके संस्कृत एवं देशभाषा में लिखित विज्ञप्ति लेखों का संग्रह बहुत विशाल है और उनका सुन्दर रूप से प्रकाशन किया जाय तो जैन साहित्य, इतिहास और चित्रकला की दृष्टिसे एक महत्त्वका कार्य संपन्न होने जैसा है—यह विचार कर मैंने सिंधी जैन ग्रन्थमाला द्वारा ऐसे कुछ संग्रहों का प्रकाशन कार्य प्रारंभ किया जिसके परिणाम स्वरूप उसका यह प्रथम भाग आज विद्वानों के सम्मुख उपस्थित है।

प्रारंभ में मेरा विचार इस संग्रह में जैसे विज्ञप्ति लेख संकलित करने का था जो इस पुस्तक के पृ. ७० बाद, द्वितीय विभाग के रूपमें, 'आनन्द लेख प्रबन्ध' नामक आदि लेखों का मुद्रण हुआ है। मेरे पास ऐसे छोटे-बड़े पत्रासों ही लेखोंका संचय हुआ पडा है।

सन् १९४० में, बंबई में मुझे वीकानेरके एक श्री पूज्यजी के पास वह बडा विज्ञप्ति लेख देखने को मिला जो इस संग्रह में सर्व प्रथम मुद्रित हुआ है। यह विज्ञप्ति लेख, सर्व प्रथम मुझे प्राप्त 'विज्ञप्ति त्रिवेणी' नामक लेख से भी कुछ प्राचीन और वैसा ही बहुत महत्त्वका लगा। मैंने इस की प्रतिलिपि करवा ली और प्रकाशित करने की कामना से संशोधनादि करना प्रारंभ किया। श्री पूज्यजी से प्राप्त यह लेख टीपणा के रूप में लंबे कागजों पर लिखा गया है। अक्षर तो इस के सुवाच्य थे पर भाषा की दृष्टि से अज्ञानिवां बहुत दिखाई दीं। सद्भाग्य से इस की दूसरी प्रति मुनिवर श्री पुण्यविजयजी महाराज के पास पाटण में देखने को मिल गई। इस प्रतिका प्रथम पत्र नहीं है। वाकी संपूर्ण है। यह प्रति बहुत सुन्दर ढंगसे लिखी गई है और शुद्धिकी दृष्टि से भी उत्तम कोटि की है। इस प्रति के प्राप्त होते ही मैंने इस का मुद्रण प्रारंभ कर दिया। प्रथम मेरा विचार इस अकेले ही लेख को सुन्दर रूप से प्रकाशित कर देने का रहा और इस की प्रस्तावना भी 'विज्ञप्ति त्रिवेणी' के समान विस्तृत रूपमें लिखने का था। पर पीछे से, ऐसे लेखों का एक समुच्चय संग्रह, इस दृष्टिसे प्रकाशित करने का हुआ, कि जिस से इस प्रकार के विशिष्ट और अभी तक अप्रकाशित

एव अज्ञात स्वरूप साहित्यिक निधिका, विद्वानों को ठीक ठीक परिचय प्राप्त हो। इस विचार के अनुसार मैंने इस लेखके साथ, अपनी पूर्व प्रकाशित 'विज्ञानि त्रिवेणी' का भी पुनर्सुदृष्ट कर देना उचित समझा। इस प्रकार प्रस्तुत संग्रह में, 'विज्ञानि महालेख' एव 'विज्ञानि त्रिवेणी' नामक दो बड़ी रचनाओं के साथ, 'आनन्द प्रबन्ध लेख' आदि अन्य उप-रचनाओं का सकलन किया गया है।

मेरा मनोरथ तो इन सब रचनाओं से संग्रह ऐतिहासिक एव सांस्कृतिक बातों का विस्तृत निवेचन इनके साथ देने का था और जैसा मैंने 'विज्ञानि त्रिवेणी' के साथ विस्तृत उपोद्घातात्मक निम्नलिखित लिखा है वैसा ही निम्नलिखित, इसके साथ लिखने का रहा। पर सद्भाग्यसे या दुर्भाग्यसे मैंने ऐसे अनैकान्तक प्रयत्नोंके संपादन का काम, एक साथ हाथ में ले रखा है, जिसमें मनोरथानुकूल ऐतिहासिक तथ्यपूर्ण विस्तृत भूमिकाएँ या प्रस्तावनाएँ लिखने का समय प्राप्त नहीं होता है।

इस संग्रह के छपाने का प्रारंभ आज से कोई १७-१८ वर्ष पहले किया गया था और कोई १०-१२ वर्ष पूर्व ही यह सारा संग्रह, वर्तमान रूप में प्रकाशित होनेकी स्थिति में पहुँच गया था। पर मेरे हाथों में अन्यान्य संपादनों का भार, दिन प्रति दिन बढ़ता ही रहने से, मैं अभी तक विस्तृत प्रस्तावना लिखने का सुयोग देख नहीं रहा हूँ। अतः फिलहाल इस संग्रह को मूल मूल रूप में ही प्रकट कर देना मैंने अधिक उपयुक्त समझा है।

मनमें आशा तो बन्धी हुई है ही कि निकट भविष्यमें, मैं इसका दूसरा भाग भी तैयार कर सकूँ और उसमें प्रस्तुत संग्रहसे संग्रह विस्तृत निवेचना आदि लिख सकूँ। इस निवेचना की बहुत सी सामग्री संग्रहीत हुई पड़ी है। केवल दो-तीन महिनों का निराबाध और एकान्त समय मुझे मिल जाय, तो मैं उसे लिपि बद्ध कर सकूँ।

मेरा मनोरथ तो यह भी रहता है कि जैसे संस्कृत विज्ञानिलेख इस संग्रहमें प्रकाशित किये जा रहे हैं वैसे देवी भाषाओं में लिखे गये विज्ञानिपत्रों का भी प्रकाशन होना चाहिये। ये भाषानिबद्ध विज्ञानिपत्र तो और भी अत्यधिक ऐतिहासिक एव साहित्यिक सामग्री से परिपूर्ण हैं। गुजरात और राजस्थान की चित्रकला की दृष्टिसे तो इनका महत्त्व अत्यंत अधिक है। ये विज्ञानिपत्र ५-१० की संख्यामें नहीं, पर खोज करने पर, सैकड़ों की संख्यामें उपलब्ध होंगे। इनमें का एक-एक विज्ञानिपत्र, एक-एक महत्त्वके निबन्धकी समग्रीसे भरा पड़ा है। यदि कोई विश्वविद्यालयों के उच्चाध्ययन करने वाले विद्यार्थी गण, इन विज्ञानिपत्रोंके विषयको ले कर ही अपने डॉक्टरेट (पीएच. डी.) की डिग्री के लिये अध्ययन और अन्वेषण कार्य करना चाहें तो उनको बहुत महत्त्व की सांस्कृतिक एव ऐतिहासिक सामग्री इनमें से उपलब्ध हो सकती है।

❀

प्रस्तुत संग्रह में प्रकाशित सर्वप्रथम विज्ञानिलेख विक्रमसंवत् १९४१ में लिखा गया है। इस दृष्टिसे मुझे अभी तक प्राप्त ऐसे विज्ञानिलेखों में यह सबसे प्राचीन है। यह लेख खरतर गच्छ के आचार्य जिनोदय सूरि ने, गुजरातके पाटण नगर से, अपने पूज्य लोकहितार्थके प्रति, जो उस समय अयोध्या नगर में चातुर्मास निमित्त रहे हुए थे, भेजा था। यह पत्र बहुत ही सुन्दर एव श्रेष्ठ साहित्यिक भाषामें लिखा गया है। बाण, दडी और धनपाल जैसे महाकवियों द्वारा प्रयुक्त गद्य शैली के अनुकरणरूप में यह एक आदर्श रचना है। आलंकारिक भाषा की शब्दच्छटा के साथ, इसमें ऐतिहासिक घटना के निदर्शक वर्णनोंका भी सुन्दर पुट सम्मिश्रित है।

जिनोदय सूरि और लोकहितार्थकी परिचायक ऐतिहासिक साधन-सामग्री यथेष्ट उपलब्ध हो सकती है। खरतर गच्छ की पद्याश्लेषों से तथा अन्यान्य ग्रन्थादि गत उल्लेखों से इनके समय आदि का समिस्तर इतिहास प्राप्त किया जा सकता है। हमारे संग्रहमें तथा बीकानेर आदिके ग्रन्थमंडारों में इस विषयकी सामग्री संचित है। इस सत्यका निर्देश करना या परिचय देना अभी मेरे लिये यहां पर शक्य नहीं है।

प्रस्तुत लेख में जिनोदय सूरि ने बहुत करके वि. स. १९२०-२१ में जिस प्रदेश में विचरण किया और जिन तीर्थभूत स्थानों की यात्रा एव प्रतिष्ठा आदि कार्य किये, उसका सक्षिप्त में वर्णन है। लोकहितार्थ ने अयोध्या से एक

ऐसा ही विज्ञप्ति लेख जिनोदय सूरि को भेजा या जिस में उन्होंने ने, पिछले वर्ष किये गये अपने प्रवास के वर्णन में, तीर्थ यात्रादि कार्यों का परिचय दिया था; उसी के उच्च स्वरूप जिनोदय सूरि ने भी अपना यह विस्तृत एवं आलंकारिक विज्ञप्ति लेख लिख कर उन के पास भेजा था। इस से ज्ञात होता है कि लोकहिताचार्य का भेजा हुआ विज्ञप्ति-लेख भी इसी प्रकार का एक उत्तम, सुन्दर साहित्यिक एवं वर्णनात्मक पत्र था। खोज करने पर, संभव है कि कहीं से वह पत्र भी किसी खोजी को मिल सके।

इस संग्रह में जो दूसरा बड़ा विज्ञप्ति स्वरूप लेख है वह 'विज्ञप्ति त्रिवेणी' नाम का है जो वि. सं. १४८४ की रचना है। यह विज्ञप्ति पत्रात्मक लेख खरतर गच्छ के जयसामर उपाध्याय नामक विद्वान् ने, सिंध प्रदेश के मलिकवाहण नामक स्थान से, अपने गच्छाचार्य जिनभद्र सूरि को लिखा था, जो उस समय गुजरात के पाटण नगर में रहे हुए थे। इस पत्र विषयक सब ज्ञातव्य बातें, मैंने उक्त विज्ञप्ति त्रिवेणी नामक पुस्तक की विस्तृत प्रस्तावना में आलेखित की हैं।

मेरा विचार, उस प्रस्तावना को एवं अन्यान्य लेखों संबंधी ज्ञातव्य बातों को भी, इस के साथ संकलित कर देने का रहा पर अभी समयाभाव से वैसा होना शक्य न जान कर, आज तो इस संग्रह को, वर्तमान रूप में ही, अपने हाथों में ले कर विद्वानों के सम्मुख उपस्थित हो रहा हूँ। आशा है कि यह संग्रह इस रूपमें भी अभ्यासीवर्ग को आदरणीय होगा।

फाल्गुन पूर्णिमा, सं० १०१६
भारतीय विद्याभवन, बंबई
-[ता० १३.३.३९६०]-

- मुनि जिनविजय

विज्ञप्तिलेखसंग्रह — विषयानुक्रम

—: प्रथम भाग :—

क्रमांक		पृष्ठ संख्या
१	खरतरगच्छीयश्रीलोकहिताचार्य प्रति श्रीजिनोदयखरिणा प्रेषितो विज्ञप्तिसंहालेखः । परिशिष्टे—लोकहिताचार्यस्तुतयः । शत्रुंजयतीर्थस्तुतिः ।	१-३४ ३५ ३६
२	खरतरगच्छालंकार—श्रीजिनभद्रखरिं प्रति महोपाध्यायजयसागरपण्डितप्रवरैः लिखितो 'विज्ञप्तित्रिवेणि' सञ्ज्ञको महालेखः । परिशिष्टे—नगरकोटतीर्थ चैत्यपरिपाटी ।	३७-६८ ६९
द्वितीय विभाग		
क्रमांक		पृष्ठ संख्या
१	महोपाध्याय—श्रीविनयविजयगणिप्रणीतं आनन्दलेखप्रबन्धानामकविज्ञप्तिमन्त्रम् ।	७३
२	महोपाध्याय—श्रीविनयविजयगणिप्रणीतं इन्दुदत्तामिधानं विज्ञप्तिपत्रम् ।	८९
३	श्रीमेघविजयोपाध्याय—विरचितं मेघदूतसमस्यापूर्तिमयविज्ञप्तिपत्रम् ।	९८
४	खरतरगच्छाचार्य—श्रीजिनसुखखरिं प्रति पं. विजयवर्द्धनगणिप्रेषितं विज्ञप्तिपत्रम् ।	१०७
५	खर०—श्रीजिनचंद्रखरिं प्रति बाचरुनाजविजयगणिप्रेषिता विज्ञप्तिः ।	११४
६	तपागच्छाचार्य—श्रीविजयप्रभखरिं प्रति पं. नयविजयगणिप्रेषिता विज्ञप्तिरू ।	१२०
७	तपागच्छाचार्य—श्रीविजयप्रभखरिं प्रति उदयविजयगणिप्रेषिता विज्ञप्तिका ।	१२६
८	तपगणाधीश—श्रीविजयदेवखरिं प्रति पं. मेघविजयगणिप्रेषिता विज्ञप्तिका ।	१२९
९	तपोगच्छापति—श्रीविजयदेवखरिं प्रति श्रीविजयसिंहखरिप्रेषिता विज्ञप्तिका ।	१३७
१०	श्रीमेरुविजयगणिप्रेषिता विज्ञप्तिः ।	१५१
११	तपोगच्छाधीश—श्रीविजयसेनखरिं प्रति महोपाध्यायकीर्तिविजयप्रेषिता विज्ञप्तिपत्रिका ।	१५५
१२	तपोगणपति—श्रीविजयसिंहखरिं प्रति पं. अमरचंद्रप्रेषिता विज्ञप्तिका ।	१५९
१३	तपोगणपति—श्रीविजयप्रभखरिं प्रति पं. उदयविजयप्रेषिता विज्ञप्तिपत्रिका ।	१६२
१४	तपोगणपति—श्रीविजयप्रभखरिं प्रति पं. लामविजयप्रेषितो विज्ञप्तिलेखः ।	१६६
१५	तपोगच्छीयभट्टारक—श्रीविजयदेवखरिं प्रति उपाध्याय—श्रीधनविजयगणिप्रेषिता विज्ञप्तिका ।	१७२
१६	तपागच्छपतिभट्टारक—श्रीविजयप्रभखरिं प्रति पं. उदयविजयगणिप्रेषिता विज्ञप्तिका ।	१७७
१७	तपागच्छाधीश—श्रीविजयसिंहखरिं प्रति उपध्याय—श्रीरुमलविजयगणिप्रेषिता विज्ञप्तिका ।	१७९
१८	तपागच्छाधीश—श्रीविजयसिंहखरिं प्रति पं. लावण्यविजयगणिप्रेषिता विज्ञप्तिका ।	१८५
१९	तपागच्छाधिनायकभट्टारक—श्रीविजयप्रभखरिं प्रति पं. आगमसुन्दरगणिलिखिता विज्ञप्तिका ।	१९०
२०	तपागच्छपतिभट्टारक—श्रीविजयप्रभखरिं प्रति पं. लावण्यविजयगणिप्रेषिता विज्ञप्तिका ।	१९५
२१	तपागच्छीयपाचार्य—श्रीविजयदेवखरिं प्रति पं. रविवर्द्धनगणिप्रेषिता विज्ञप्तिका ।	१९९
२२	तपागच्छाधिपति—श्रीविजयदेवखरिं प्रति पं. विनयवर्द्धनगणिप्रेषिता विज्ञप्तिका ।	२०२
२३	तपागच्छाचार्य—श्रीविजयसिंहखरिं प्रति विनयवर्द्धनगणिप्रेषिता विज्ञप्तिका ।	२०५
२४	तपागणाधीश—श्रीविजयसिंहखरिं प्रति पं. विनयवर्द्धनगणिप्रेषिता विज्ञप्तिका ।	२०९
२५	खरतरगच्छीयपाचार्य—श्रीविनयसुखखरिं प्रति पं. दयासिंहप्रेषिता विज्ञप्तिका ।	२१४

श्रीलोकहिताचार्य प्रति श्रीजिनोदयसूरिणा प्रेषितं

विज्ञप्तिमहालेख

नामकं महद्विज्ञप्तिपत्रम् ।

[अथादौ मङ्गलार्थं जिनादीर्घादिः -]

§ १. श्रीश्रेयांसि सतां दिशन्तु सततं ते स्वामिनस्तीर्थेषा, यञ्जानामृतपानतस्तनुमतां प्रज्ञापतां पर्षदि ।
 गङ्गा-सिन्धुसरि.....सरला आश्वर्यदाः संपनी-पद्यन्ते हृदयङ्गमाः सहृदयश्रोत्रप्रियाः सूक्तयः ॥१॥
 श्रीमत्काननमोदिताखिलजनः सदृशन.....हृच्छायादृश्यतमः सुशालिवसुधः सारङ्गरङ्गावहः ।
 दिग्.....प्रथलप्रकाशशुभगः सानन्दपुण्याध्वगः, श्रीशान्तिः.....स गमयेद् वः कल्पं मूलतः ॥ २ ॥
 कस्तूरिद्रवगर्भचं.....मिलत्कार्मीरयूपच्छटा-शुक्रातुल्यविशाललोचन.....क्षतम् ।
 पक्ष्म.....पुरोमदैर्घदलकं दृष्टं शुभायास्तु वः, श्रीमाङ्गल्यसुवर्णभाजनमिदं श्रीशान्तिनेतुर्गुणम् ॥ ३ ॥
समुद्रसान्द्रलहरीराकण्ठमुत्कण्ठयम्, निःकम्पोऽवलभव्यमानसधृतानेकस्वरूपाकृति ।
 श्रीशान्तेर्वदनेन्दुमण्डलमलंकुर्वद् †दिशोभाभरै,-रद्वैतामृतपायनेन सफलं निर्मातुं वो दर्शनम् ॥ ४ ॥
 कान्ते ! नाभिसमुद्भवं मज विभो ! भक्तिर्विख्यौ न मे, सारङ्गाक्षि ! हुंसार्वमङ्गलवरं कोऽभ्येति चण्डीधवम् ।
 श्रीमद्गङ्गुलेः प्रसावकमये सुग्धे ! न कार्यं हरौ, यद्दृष्टौ प्रिययोरियं चतुरताऽमूद् वः श्रिये सैर्षभः ॥ ५ ॥
 अद्वैतानन्दहेतुस्त्रिभुवनभवनोच्छासिसत्कीर्तिकेतुः, - लैक्षम्याजाद् विजित्य क्रमतलनिहितस्फूर्तिमन्मीनकेतुः ।
 दृष्टो भव्यैस्तदीयद्विपदशिष्यघटासूचकोऽपूर्वकेतुः, संसाराम्मोधिसेतुः सुखयतु हृदयं नेमिराद् भक्तिनेतुः ॥ ६ ॥
 आयाता क्रमतोऽपि येन मुमुचे सा युगिमधर्मस्थिति, - यद्व्यानामृतपानतोऽजनि जवाद्दम्बासुलैश्वर्यमाग् ।
 उत्तुङ्गे विमलाद्रिराजि विहितावासः प्रकाशः श्रियां, श्रीमार्वाभिभवः स वः प्रथयतु श्रेयः शिवाणन्दनः ॥ ७ ॥
 यः स्वामी भुवि विश्वेतेर्जनताकल्याणकारोदय, - दिङ्मन्त्रीकलधूतकायज रुचिः कारुण्यपुण्याशयः ।
 रङ्गदुर्गहिरिणाश्रितः प्रतिपदं भोगीन्द्रचूडामणि, - वर्मियः प्रसुरातनोतु स सुखं "श्रीशान्तिनेता सताम् ॥ ८ ॥

† मूलादेशोभूतप्रतेः प्रथमपत्रस्य विनष्टत्वाद् एतत्पत्रद्विपर्यन्तारामकोऽयं प्रारंभिकभागोऽस्य 'विज्ञप्तिमहालेख'स्य बीकानेरिय-
 धीपुत्रसरकलेदरिप्यणाद् समुद्भूतः । १ कान्तिसमूहः । २ पक्षे मोक्षः । ३ सुषु स्वप्नेषु विनेषु मङ्गलेन धरम् - इत्थं मान-
 समासाः । पक्षे - सु = भक्तिदायेन सर्वमङ्गलायाः = गौर्यां धयम्, 'अण्', स चासौ धरश्च एत् । ४ धाङ्गुलेः प्रसावकं = जनकं; पक्षे -
 धीमन्वौ बाहो(ह) यस्य, स चासौ बलिष्ठ, तस्य प्रसावकं = प्रेरकं नोदकमित्यर्थः । ५ "तद्ः से स्वरे पदार्थाः" सन्धिः ।
 ६ मीनाङ्गव्याजतः । ७ अम्या = जननी मरुदेया; नेमिपक्षे - अम्या = अग्रियका । ८ नेमिपक्षे - न विपत्तेऽभिभवो यस्य, न अभिभव-
 भीतिकः । ९ प्रपमपक्षे - दिधेन आनन्दनः । १० समष्टाः । ११ सत्यामिकः । १२ पार्थपक्षे - टिष्ठा धीकला यस्य स तथा,
 एवंविधा भत एव भूता = कम्पिता कायजरुचिः = कन्दर्पाभिलाषो येन यस्माद् यस्य वा । १३ हरिणेन आभितः; पार्थपक्षे -
 हरिणा = सत्पणं इन्द्रेण वा । १४ शान्तिपक्षे - भनेयः । १५ पार्थपक्षे - श्रीशान्तिप्रदायकः ।

यः पूर्वं कर्हेटकावनिमलङ्कृत्याय भाग्योदया, -दायातः पुरकल्पपाटकधरां पूर्णः सुवर्णादिभिः ।

श्रीसौभाग्यशोभयोरुत्तिकरो दारिद्र्यसुद्राहरः, श्रीसंघाय सुखाय सोऽस्तु निधिवत् श्रीपार्श्वतीर्थेश्वरः ॥ ९ ॥
देवश्रीकहेटकावनिमल्लाराजः प्रजावत्सलो, विश्वव्यापियशः प्रतापनिलयप्रचक्षस्तशृदयः ।

चेतश्चिन्तितपूरणे सुरतरुः संभेदितः साम्प्रतं, श्रीपार्श्वः प्रथयेत् सुसेवकजने श्रीतिप्रसन्ने दृशौ ॥ १० ॥

यदंहिकात्माङ्कशोणरश्मयो, दिशन्ति काश्मीरविलेपनप्रमम् ।

तन्मु नम्रामरमुन्दरीतैः, स वर्द्धमानः प्रमुरस्तु वो मुदे ॥ ११ ॥

पुष्पन्तु प्रभुनाभिप्रभृतयोऽर्हन्तः सतां ते सुखं, च्वाल्यानापसरे क्षरद्विधुषो रेजुर्दयीया रदाः ।

आत्मोन्नतधरान् सुकुन्दसुखान् विस्मेरपुष्पोत्करान्, दृष्ट्वाऽधःपतितान् पुरः किमु मुदा प्रोद्धतहासा इव ॥ १२ ॥

*

[अथ अणहिलपुरपचनवर्णनम् -] --

१२. भास्वद्भावनदानशीलपतां यस्मिन् जन् भाजनं, दृष्ट्वा संयममक्षरीमरुथीत् सन्मौधवं सौषवम् ।

जैनैन्द्रं भवनेत्र्यं च सुमगं वैम्यैः कदम्बैरहो !, दुःखकालेऽपि लभन्ति धार्मिकदशः पुण्यामृतैः पारणम् ॥ १३ ॥

यत्रैतान् व्यवहारिणो निदधतः सौवर्णशृङ्गारणां, सारङ्गाक्षिकटाक्षचञ्चलपदैर्वाजिप्रजैर्दिव्यतः ।

दानं देवतरुनिव प्रददतो जेगीप्यमानान् शुणैः, दृष्ट्वा मोक्षहृदोऽपि संरतिसुखे सतां पृथान्ति क्षणम् ॥ १४ ॥

श्रेणं यत्र सुवर्णकेतकनिभैरङ्गैर्मनोहार्यभिः, श्रेण्यामी तरलेक्षणाः कविजना जानन्ननङ्गास्यदम् ।

१५ यत्र प्रेमरसानुविद्धनसोः स्त्रीपुंसयोः सङ्गं, कृत्वा चानु तयो रसं परिमृशन् प्रह्लादोऽपि मोमुद्यते ॥ १५ ॥

यस्याऽऽवासिजने त्रिवर्गघटनाऽन्योन्याविरोधिक्रियां, विप्राणा वसति स्फुटं मेधुरिपोः काये त्रिलोकी यथा ।

चित्रं मे प्रथमा कदापि यदसौ मौक्षाय सम्पत्स्यते, काले भूरितरेऽपि किन्तु विवशा नेयं द्वितीया पुनः ॥ १६ ॥

*

तस्मात् - सकलशैलशेखरनुपारधरणीधरादिव सर्वमङ्गलाचरणप्रचाररमणीयनिवासात्,

दक्षिणाशानिवासिबिन्ध्यवसुधाधरादिव सकलभवनराजिराजितप्रदेशात्, कस्तूरिकाकूट-

१६ घटितभगनाङ्गणानुपङ्गिशृङ्गोचुङ्गाङ्गनावनीभृत इव साङ्गनसानुरागहृरिणेक्षणाक्षिप्तचहुविध-

विद्याधरनिकरात्, पूर्वदिशावतंसशृङ्गारप्रकारश्रीउदयाद्रेरिव उदयमानसहस्रकर्मण्डलात्,

श्रीवैभारगिरेरिव श्रीगणधरस्तूपपरभागप्राप्तभूभागात्, श्रीविपुलश्रीविपुलाचलादिव समस्त-

जनतालोचनवितानश्रीडाविनोदमेदुरीकारसृष्टृणोयशोभाविस्तारसमीपवर्तिश्रीराजगृहरम-

णीयात्, निरसीमचतुर्दिगन्तमुद्रितसमुद्रसमुद्भूतविपुलकमलाविलासिनीविलासकुशलविला-

१७ सिलोकास्तोकप्रदेदीप्यमानासमानदानवितानसंप्रीणितानेकवनीयकनिकुरन्मयेगीप्यमानजा-

ह्वीतरङ्गिणीप्रोच्छलद्बहुलकह्लोलमालाप्रक्षालितधवलकीर्तिमण्डलविमलसरस्वतीप्रवाहतथा-

सुजास्यमतमतङ्गजकुम्भस्थलोत्पन्नप्रसन्नाविभ्रमप्रोज्ज्वलमुक्ताफलगुलिकागुम्फितहारिहार-

शृङ्गारितधरणीरमणीविशङ्कदहृदयतटात्, अविकलकलाकलापसंलापलोलुपलंपनलब्धवर्णल-

ब्धवर्णक्षीरार्णवसमुद्भवासनविभासमाननिदानाथायमानजनराजिविराजमानात्, पुरातनभ-

१८ वसमाराधितश्रीमोधिदपदपद्मयुगलपर्युपास्तिमज्जितचयोज्जितगर्जितनिरगलकदमल-

१ इति मङ्गलार्थं धीजिनातीर्वादाः । २ अथ पचनपुल्लर्णना । ३ वसन्त्यम् । ४ साधुनां समूहम् । ५ नारायणत्वम् ।

६ सर्वमङ्गला = गौरी तस्याभरणप्रचारः, ह्रस्वादिः पुरपक्षे - सर्वमङ्गलाऽऽधारः, ह्रस्वादि । ७ समस्तगुदराणिः पक्षे - सकलभवनराशिः,

ह्रस्वादि । ८ पक्षे - मारी । ९ कला = किरणाः, राजदेवभागाश्च । १० भगरविशेषः पक्षे - श्रमन्दिर । ११ सादर । १२ मुख ।

वलप्रचलपुण्यागण्यपुण्यवितन्तन्यमानाभङ्गभोगभङ्गीसुभगभावुकभूचरनिकरमधुरलावण्य-
भरभङ्गुरशरीरावयवरूपस्वरूपनिरूपणविस्मारितपुरन्दरपुरात् श्री अण हि ल्ल पुर वरात् ॥ ५ ॥

*

[पत्रपेपकसूत्रेस्तदीयशिष्यमण्डलस्य च नामाभिधानपूर्वकं पर्युपास्तयः -]

§ ३. श्रीजिनोदयसूरयः-पं० तेजःकीर्त्तिगणि-पं० हर्षचन्द्रगणि-भद्रशीलमुनि-पण्डित-
ज्ञानकलशमुनि-धर्मचन्द्रमुनि-मेरुनन्दनमुनि-मुनितिलकमुनि-ज्ञाननन्दनमुनि-सागरचन्द्र-
मुनिप्रमुखैरदोपाकरैरपि दोपाकरमुखैः, प्रकाशग्रहपुपैरपि न प्रकाशग्रहपुपैः, अकलाकेलि-
सुखैरपि कलाकेलिसुखैः, सद्ग्रेपयुपैरपि अद्रेपयुपैः, स्निग्धदुग्धोदधिधवलविलोलहरीप्रवा-
हचलाचलवलक्षपक्षयामलजामलखच्छातुच्छच्छायारञ्जोलिसमाच्छादितसन्मानसैः श्री-
राजमरालैरिव, अनवरतपापव्यमानसुललितवर्णावलिग्रन्थसार्धमधुरध्वनिमुधावतारतारझ-
ङ्काररवप्रीणिताशेषभविकसारङ्गैर्द्वैरिव, अमन्दज्ञानमकरन्दसन्दोहविन्दुलोलपैर्मुनिवरनि-
कैर्वैरिवस्यमानकोमलाङ्गुलिदलावलिपेशलमञ्जुलचलननलिनयुगलप्रचलकलिमलक्षालनज-
लोपमपर्युपास्तयः ॥ ५ ॥

*

[अथ पत्रप्रेषणीयस्थानभूत-अयोध्यापुरीवर्णनम् -]

§ ४. 'क्षेत्रार्द्धनाभिमभिसंस्थितिमादधाना, घृण्यात्मभिः प्रतिदिनं परिचिन्त्यमाना ।
उद्योतरूपरमयाऽप्रतिभासमाना, या वर्णयतेऽत्र भुवि कुण्डलिनीसमाना ॥ १७ ॥
खण्डेन्दुसुन्दरललाटतेन पुण्य, कृत्यावृत्तेन जगतः स्थितिकारकेण ।
कैलाशभूमिरिव पूर्वेर्मुमान्वितेन, याऽलङ्कता भगवता चैपभभ्वजेन ॥ १८ ॥
उहासिकान्तिगुणगुम्फितवैबुधाली, लोलन्मनःसुरमणीरमणीयमध्या ।
सन्तानंतानसुखमासृष्टहृणीयवासा, या शाब्दला शुभति मन्दरकन्दरेव ॥ १९ ॥
उत्कैर्तकप्रिपतमाणि 'सचित्रकाणि, छीयाविभाजनकरञ्जकवालकानि ।
उत्कम्पक्षमलतनुर्प्रवयोऽङ्कितानि, राजन्ति यत्र भवनानि वनोपमानि ॥ २० ॥
आलिङ्गितानि लहरीम्य 'इवास्तकण्ठं, दृष्टिप्रमान्मकरकम्पितनीरपूता ।
हंसोचयान्मधुरभाषितसद्गताऽन्य, भ्यस्यन्ति यत्र सरयूसरितस्तस्यैः ॥ २१ ॥
यत्रोपकण्ठसरयूतटपटकेषु, मुक्तालिर्घूर्णितनुवालकयाऽङ्कितेषु ।
मन्द्रं ध्वनन्त इव सुकमकैलिङ्खन्तो, 'लेखाः पठन्ति सुगमं किल हंसवालाः ॥ २२ ॥

किं चहुना-

वियाविनोदचतुरं चतुरम्युराशि, प्रोहासि कीर्त्तिमधुरं मधुराञ्जि वाचम् ।

यसामुदारचरितं चैरितं गुणेषु, कृत्वा जनं विधिकरोऽधिकरोचिराप ॥ २३ ॥

१ प्रकाशेन सूर्यैः । २ प्रबटकदामहर्षैः । ३ कामकेलि । ४ प्रधातपेपैः । ५ अथ श्रीभयोध्यापुरीवर्णनम् । ६ पुण्य-
हृत्प्रेषणावृत्त-पुण्या वासो हृत्तिभ्रमं तदावृत्तेन । ७ पक्षे-कारकेण=विनाशकेन 'क भू शृष् हिंसायाम्' । ८ उमा=गौरीकान्ति-
कीर्त्तिप्रसुरासा । ९ शृपमभ्वजेन=भ्रममेण ईश्वरेण वा । १० विहारा । ११ उद्रताः फेठकाः वृः, पक्षे-उत्का=उत्सुका भव पृष
द्वतका=भागताः प्रिपतमाः=प्रिया यत्र । १२ चित्रसदिवानि; पक्षे विद्याः=भाषदविदोयाः । १३ टाया=तोमा, विभा=कान्तिः,
ताम्यां जनकानो=विपुलां रञ्जका बाहका यत्र; पक्षे-टायाविभाजनानि, करञ्जका=वृक्षविदोयाः, बाहकानि=हृषीकेशा यत्र ।
१४ भ्रमवस्तो=पूजाः, महृष्टाः पक्षिणश्च वृः । १५ ज्ञानार्थो वा । १६ पूर्णवयं सजु स्वमा इत्यर्थः । १७ रेखाः । १८ मुमु
गमवम् । १९ गुणेषु चरितं=प्रसिद्धम्, भय-'व' इति शृषह गुणेषु रितं=प्रस्यम् 'रिं रिं तु गती' ।

अपि च—

श्रीसूर्यवामकमलोदयकौरिपादा, दोषान्धकारहरणा विहितप्रसादाः ।

पुण्यार्थिभिर्मुनिजनैरभिनन्दमाना, यस्यां दिवीय पद्ममाशु पवित्रयन्ति ॥ २४ ॥

तस्याम्— अपारसंसारपारावारणतारणतारण्डावतारश्रीमदाहृतागमपरम्परायामिव महार्थनैगमव्यवहारमनोहरायाम्, षौद्धदर्शनानुरक्तजनतायामिव सुगतचरणन्यासप्रलोभितमानवर्चपलेक्षणायाम्, अक्षपादप्रवादभक्तप्रजायामिव शिवमार्गानुध्यानतत्परायाम्, कूपिलमतस्थापनायामिव सकलकर्मसाधनालङ्कर्मणिप्रकृतिप्रधानायाम्, जैमिनीयसमयसावधानजनपरिपाठ्यामिव बहुवेदनया मुक्तमानवायाम्, सरोवरासन्नसरसरसायामिव सारसहितायाम्, समस्तमहीरुहसारसहकारलतायामिव पुंस्कोकिलसेवितायाम्, महीधरविपुलमेखलायामिव नानारामाभिरामायाम्, विन्ध्याटव्यामिव कान्तारसाकुलपुरुषायाम्, चिन्तातुरमनुजमानसवृत्ताविव बहुलोहकारप्रकारायाम्, अलकायामिव धनदविराजमानायाम्, त्रिपथगापगायामिव सुरैवशालिजनावगाह्यमानसैपद्धारसभङ्गायामपि धनवाहनाश्रितायामपि धनमालिपदशोभितायामपि शिवोविरोधिन्वामपि विप्रकृतजलप्रवेशायामपि सच्छायैहिमालयजातायामपि तारणतीर्थसमन्वितायामपि भुवनत्रयविसारिकीर्त्तिनिर्मलप्रवाहायामपि न नीरसहितायाम्, रेवातरङ्गव्यामिव रानागजातिरुचिरपरिसरायामपि न कदापि दीनरसात्तगन्धायाम्, बहुलवनमालायामिव हरिविभिम्भितायामपि न कन्दलाकुलायाम्, प्रसूमरघनपवनान्द्रोलितोपान्तर्वात्तियनतरुलतावितानससुद्धीनविलोलरोलम्बनिकुरम्यवदनकन्दरविस्मृत्वरकलकोलाहलव्याजेन वनदेवताभिरपि जेगीर्यमानवसुन्धरावलयालङ्कारसमग्राभिमग्रासमनिगमसुन्दरैन्द्रिरात्पद्भिर्वर्द्धमानशोभासंभारसमर्जितरजनीजानिमण्डलोद्भवकीर्त्तिकलापायाम्, गगनाङ्गणाप्रलप्रविसारिद्याखाविसरशिखरिदिशिखरोन्मिपत्कुसुमस्तवकामिपेण समानश्रिया विमानश्रिया सहितानां पुरन्दरपुरीमुन्नमस्य मुखं हसन्त्यामिव बहुविधकलाकुलसङ्कलनराकाविभावर्था महेश्वरमानसाह्लादनगौर्याम्, सौवचासप्रकाशविडम्बितकस्तूर्याम्, आसमुद्ररत्नगर्भाधिष्ठातृसूर्यां श्री अ यो ध्या पु र्यां ॥ ५ ॥

*

[जयोष्यापुरीस्थितसूरिवराणां तदन्वेषासिमुनिगणानां च वर्णनम्—]

॥ ५ ॥ "निलं वृत्तगुणप्रकाशनकृता नक्तदिवा श्रीभृता, मैवालोक्तजातसंमदवता येषां मुखेन भुवम् ।

एष श्वेतवर्चिर्विनिर्जित इति स्फारांशुजालच्छला, छात्वाऽऽस्येन तृणालिभेस्य कुरुते शून्ये दिनातिक्रमम् ॥१५॥

१ सूर्यां पदादाः; पक्षे—सूर्यपदादाः । २ कर्कारः । ३ पक्षे—सुनयो वादिलेखपाः । ४ नैगमो=नयविशेषः; पक्षे—नैगमा=वणिजलोपां ध्यवहारखेन । ५ सुगवो=देवविशेषः; पक्षे—सुगतं=शोभनगमनम् । ६ चपलेक्षणा नायैः; पक्षे—चपलानि ईक्षणानि । ७ मैवाधिकलोकः । ८ साङ्ख्यमदव्यारणा । ९ सारसानां हिता, सारेण सहिता वा । १० आराम, रामाः=द्वयः । ११ शोभनो रयः सुवस्त्रेण शालिनो जन इत्यादि; पक्षे—सुगामां वयालि जन श्रीवरम्या लोक इत्यादि । १२ सह पथया वर्तन्ते एवंविधा ये रसाः शृङ्गारादयः; सकलं रसः=पानीयम्, इत्यादि । १३ पक्षे—हृद्दः । १४ वनमाली=नारायणस्वस्य पदस्त्रय शोभिः; शमनि भालन्ते एवंविधानि पदानि=स्थानानि तैः शोभिः । १५ गौरी । १६ विप्रकृतो=तिर्यक्प्रभो जडप्रवेशो यस्यां वगर्थाः गङ्गापक्षे—विप्रैः=मार्कण्डेः कृतो जले=पानीये प्रवेशो यस्याम् । १७ हिमाः=शीतलाः भालया=गुहाणि । १८ नामाऽऽमानां=वृक्षाणां अंतपलाभिः; देवापक्षे—मैरतिरचितः परितरो वलाः । १९ पक्षे—मदजलं । २० इत्यो=धानता; वयो=पक्षिणः; पक्षे—हरिन्दः । २१ अप भीमाचार्यैर्मिमाणां मुनीनां च वर्णना ।

सचके विधुरेति जातकरुणं पक्षोदये श्रीचणं, पूर्वे दुःखिनि निर्दयेन कनता पक्षावसानेऽपिकम् ।
 येपामानमिन्दुना तुल्यतामेपां कवीनाममी, दोषज्ञा वितरन्ति हन्त ! निपतद्धीनोपमानोद्भवम् ॥ २६ ॥
 एणं केचन वर्णयन्ति विद्युधाः शंसन्ति चैके शशं, केऽपि प्रोषितवह्मभावधमवं पङ्कं कवन्ते विधौ ।
 मन्येऽहं तु न तानि किन्तु यदसौ चक्रे यदास्थिया, संस्पृष्टं च तथा जितस्वदयशो मूर्तं निदेधीयते ॥ २७ ॥
 जानि चिह्नमियादेवक्ष्य विवरादस्माद् विधोर्मण्डलाद्, धाता यद्ददन् विधातुमखिलं जग्राह सारं खलु ।
 येनाद्यापि तथा रूपाऽस्य सदनं छिन्नाति पादैः सदा, नित्यं चैप तदाप्तये सुरगिरिं सारास्पदं सेवते ॥ २८ ॥
 एते केऽप्यवतेस्त्रज भुवने नव्याः समुद्रा अहो !, येभ्यो हन्त सरस्तीयमतुला रङ्गद्रसोर्म्युञ्ज्वला ।
 निःश्लोचतरे क्षमाधरमेरं चक्रिः समारोहणं, सद्यस्तं च भिदेलिमं प्रकुस्ते दुर्भेदमप्यन्तरा ॥ २९ ॥
 भास्वस्त्राग्यरमाः प्रमाणरहिता येपां पुनर्नो गिरैः, कीर्त्तियेषु निर्गला नहि पुनश्चित्स्थितिस्तादृशी ।
 यत्पादद्वितयी सदा सुंमुह्यदेशाक्रमे विक्रमं, धत्ते नो रसना तथा परमहो ! येपामपूर्वा स्थितिः ॥ ३० ॥
 तापं चन्दनयूप एष हरेते सोऽयं न माधुर्यभाग्, मिष्टश्चेक्षुरसो भवेत् परमसौ वैरसमेति क्षणात् ।
 पीयूषस्य न दध्महे श्रुतिपथल्यातस्य वाञ्छामपि, धूधानेकगुणं यदीयवचनं केनोपमेयं ददे ॥ ३१ ॥
 वीरुण्या दिश उरिथैर्धनपथं चङ्गम्यमाणैः क्रमात्, प्रौढोदयोतभैरैरपि प्रणयिनां नैवैः सुखालोकिनैः ।
 कुर्वाणैः कुमुदालिकेलिकमलां संजातनिसोदयै, यैर्वाऽपूर्वदिनेश्वरैः प्रथमिका पादैः ककुब् भूष्यते ॥ ३२ ॥

तान् - श्रीसूरिपदपदवीर्कादन्वकुटुम्बिनीक्रीडातडागावतारशरीरान्, जननयनमेदुरा-
 मन्दमहानन्दकन्दकन्दलनालङ्कर्मणाक्षीणागण्यपुण्यलावण्यरसराशिकरीरान्, अजीर्णा-
 ज्ञानमदप्रवाहगह्वरितदुर्वारप्रचारवादिदृन्दोद्दामस्तम्बेरमनिरर्गलसकलजीवमानसोत्पिञ्जल-
 भावोद्गाविगम्भीरगर्जनसन्तर्जनप्रयलकरीरान्, अविरतविततचित्तकुहरवितन्तन्यमानप्या-
 नध्यानसन्धानविधानाध्यामधामधार्मैज्वलज्वालाकुलज्वलनज्वालितमनोऽरण्यवासिकपाय-
 वृक्षकोटरान्, अहर्निशपेपीयमानविविधजिनचचनरचनाविशुद्धसुधारसधारोद्गारनिरस्तवि-
 पमपरिणामगरलाकुलितजगन्नयजनचयदुर्जयमहारगोरगलहरीभरान्, आजन्मजातविष्टप-
 त्रयविख्यातदुर्निरोधपरस्परविरोधवाधाविवाधितसहवासिकमलासनाक्रौशनिदेशादिव मु-
 क्तकलहं श्रीश्रीशारदानिवाससदनीकृतवदनमण्डलान्, विश्वविस्मयविधापिभाग्येन्द्रिरासु-
 न्दरीतैलमीकृतनेमैसुधाकाराकारविपुलभालस्यलान्, सिद्धिमधुकरीकेलिकमलापितकरतलान्,
 अनवचविद्यामकरन्दाखादलिप्सावशीभूतविनेयजनमधुकरनिकरकोलाहलविलीनप्रमील-
 क्ष्मीकचलननलिनदलान्, स्पृहणीयसौभाग्यकलान्, कमलदलमृदुलधवलशुशुलप्रच्छदपटा-
 निय सर्वशुणामयभूर्त्तान्, समस्तमुनिमौलिमालावलीवन्यमानपदद्वयमहोत्पतिन इव मथित-
 मन्मथमहास्फूर्त्तान्, सकलविटपिकोटीरसुरतरुनिव पदतललुलितसुललितविनयकलितान्त-

१ दीपमानेन । २ उह इह सुह गृह धुह हृह सन्दे घायुः । ३ विधुः । ४ अस्य = घायुः, सदनं = गृहं कमलरूपम् ।
 ५ सारमाहये । ६ सम्बोधने । ७ पर्यवसम्पदे, अथ च मुनिनिकरे । ८ इयत्तया रहिता । ९ गिरो न प्रमाणतः रहिताः ।
 १० गुण्यु महादेशेषु आद्यमर्णं = विहारमण्य । ११ रसना = विह्ला तापक्षे गुण्णां यो महादेशो - मदीयसी आशा तदाक्रमणे लहने
 इत्यादि । १२ शायमाणं पेष्ये विधुत्स्य; अथवा कर्णेष्वेव धृषते न प्रत्यक्षं केनापि दृश्यते । १३ कथयत भो पण्डिताः ।
 यूपम् । १४ पवित्राया अन्यः, स्वयं हि पूर्वदिन उच्छ्रित अथ एव चित्रम् । १५ वा - इवायं, वैरार्पदिनेश्वरीर । १६ राजदंभी ।
 १७ कुम्भान् । १८ आकुलता । १९ सिंहाद् । २० निरन्तरम् । २१ अविप्यातदीप्तिगृह । २२ तलमं = तप्या । २३ अर्ध-
 चन्द्रावतार । २४ गुणा औदात्तादयः; पक्षे - तन्वयः । २५ ईश्वरानिव ।

वासिविद्युधधोरणीयांच्यमानपरमरसकलविशालफलपोपुष्यमाणपूर्तिनि, सुखिग्भाजन-
घनद्युतिकलधृतकपपट्टानिव दशितवर्णनीयसुवर्णवर्णोत्कर्षान्, वार्षिकवर्षाहकानिव लोद्ध-
पितविनीतचातकोत्करभूरितपर्णान्, सद्गुदेशराशिसितारससारणीपानप्रदानसम्पादितभ-
वद्वभवसन्तापविभुरजीबलोकहर्षान्, निजदर्शनैन्दुद्युतिनिर्मितसज्जननयनैन्दुकान्तामृतव-
र्षान्, सुजालसमदद्विरदरदविशदशारदजलदसितेन्द्वीवरकुमुदकुन्ददलकदलीस्तम्भच्छेद-
विमलविशालस्फटिकाशिलायाससप्रकाशकैलाशवसन्तमासजातोद्भासकुसमहासकाशवि-
काशाखटिकाखण्डडिण्डीरपिण्डपाण्डुरपुण्डरीकमण्डलवहलक्ष्मीरोदधिलहरिमालोज्वालप्रत्य-
ग्रनीरहीरशरीरविस्तारभूतिवारसारघनसारतुपारधरतुपारकरकरनिकरतारतारमुक्ताहारगौर-
यशःपूरपरिपूरितनिरन्तरकुक्षीकृतजगज्जनन्रह्माण्डभाण्डोदरान्; किं बहुना-

अपि समधिगतश्रुताधिदेवीवरकविकुण्ठितयेमुपीविलास, -
त्रिसुवनजनताश्रवोऽवतंसीकृतगुणसुन्दरपलयावलीकान् ॥ ३३ ॥

अपि च-

रैविकिरणमितानि तुष्टवाचां, यदि वदनानि भवन्ति कोविदानाम् ।
तदपि न संहिताम्युराशिपायः, कणगणनाधिकसहस्रप्रशंसान् ॥ ३४ ॥

आनन्दकन्दलविलासनचैत्रमासान्, श्रीसूरिमन्मलाकलकेलियासान् ।
श्रीपद्मलोकहितस्मरितभीविहारान्, श्रीपूर्वलोकाहितसूरिवरान् सुसारान् ॥ ३५ ॥

उदामकामरसरङ्गतरङ्गभङ्गी, भङ्गापिजैनवचनाचलचूलसङ्गी ।
शुद्धक्रियाप्रकरसाधनधातुरम्यः, पुण्यप्रधानगणिरपे भदैरगम्यः ॥ ३६ ॥

प्रातिभप्रवरदर्पणविम्ब, प्रेक्षितार्थनिचयप्रतिविम्बः ।

मेरुवन्मथितशास्त्रसमुद्रः, शोभतेऽत्र गणिरत्नसमुद्रः ॥ ३७ ॥

सौहृदय्यरसचङ्गतर्ङ्गै, र्यैस्मानसमपूरि सदैव ।

सैप नित्यसुभगासासरोजो, राजभेरुनिरत्र विभाति ॥ ३८ ॥

धीरनीरधवला अपि चित्तं, रक्षयन्ति पत यस्य गुणौघाः ।

अन्तिवाप्ययसुधारसकुम्भः, सर्णभेरुशुनिरिषविदम्भः ॥ ३९ ॥

इत्येवमादिभिः - विशिष्टशिष्टसमाचीर्णजीर्णचारुचारित्रपवित्रगात्रैः, साधुसाधुप्रगुण-
गुणमणिगणपात्रैः, महाजडिमजडराशिपरत्तारसमङ्गीकाराय सभाश्रितगुरुचरणसधरयान-
पात्रैः, संसारचारकसञ्चारप्रकारकारकातिचारवारशङ्कसंभारद्विनिसारदात्रैः, बांहीकान्तर-
शुद्धिविधानसाधीयःपुण्यनिमित्तरचिततीर्थयात्रैः, ऐहिकामुष्मिकप्रधीयोऽर्थसार्थविवेचन-
समर्थवन्द्युरद्विमात्रैः, श्रीभागवतप्रणीतशुभमयसमयसारसम्भारसङ्ग्रहनिर्विग्रहाध्ययन-
विधानप्रधानच्छात्रैः, सौवसुवर्णक्षमाप्रमोदितविद्युधमण्डलांश्चाभीकराचलानिव अतुच्छ-

१ मेघानिव । २ शङ्करारसकुम्भया । ३ रविकिरणमितानि = सहस्रसङ्ख्याति । ४ तुष्टा वाह = धरस्वती येनाम् । ५ मिलिता ।
६ पूर्वलोकानां हितं सुते स तथा, रिवा = गता भीर्यस्यात्, एवंप्रकारे विहारो येनाम् । ७ 'तदपि न विश्वसिमो वयं विधातुः',
सिधिविलसितं रसातलं यातु' < 'दिव्यशब्दनिरीरख तारः' इति तादादेताः । ८ नवतुल्यविशेषः । ९ बहिर्भवा बाह्योका
'बहिर्परीकण्य च' । १० मन्मथतां समूहो वा ।

स्वच्छपिच्छलच्छायागुच्छमनोरमैर्गोर्वाणद्रुमैः, सद्भुमानिव दिग्ब्यापिभिः शिखिं(ख?)रचयैः,
 शिखरचयानिव निजगुणवासविकासखवशीकृतसदालिपुष्पप्रकरैः, पुष्पप्रकरानिव संजाता-
 वदातपुण्यसमुदयैर्भोगपुरन्दरैः, पुरन्दरानिव सकलदिग्बलघविलासिविमलयशःप्रतापजा-
 लैर्लोकपालैः, लोकपालानिव सदा समुदायकीर्त्तनीयकीर्त्तिघटैर्विक्रमाक्रान्तविश्वम्भरातटैः
 प्रसिद्धसुभटैः, चन्दारुनरनिकरदारिद्र्यव्रणरोहणान् रोहणानिव चिञ्जलनिजतेजःपुञ्जोज्ज्वलि-
 तरसारामै रम्परब्रामैः, भास्वरभास्करानिव विहितविष्टपस्तोमैर्गभस्तिस्तोमैः, रोहिणीरम-
 णानिव शुभराशिवासचणैर्ग्रहणैः, दानशौण्डानिव सदर्थप्रार्थनानिपुणैर्विचक्षणमार्गणैः,
 अश्रान्तकान्तनितान्तगतान्तशान्तरसोल्लोलोलितचित्तैः, संगृहीतनिर्णीतकुगतिपातवि-
 घातप्रभविष्णुतपोवित्तैः, महागहनरूपारोपितविपादप्रमादोद्यानदलनकुञ्जरैः, सुविहितय-
 त्तिकुञ्जरैः सेव्यमानान् ॥ ५ ॥

*
 [पत्रप्रेषकसुरिकृतवन्दनावर्णनम् -]

§ ६. सादरं सयद्भुमानं सावधानं सैकतानं ससन्मानं सप्रतिदानं साजसं सोल्लासं सलो-
 चनविकासं सप्रेमप्रकाशं सशरीरायासं सहर्षं सतर्पं सानन्दासु(श्रु)वर्षं सहृदयकर्पं परि-
 गलितामर्पं सप्रणयं सनयं प्राप्तसदयं मानितमानसदयं चिन्तितश्रीमद्गुणलं प्रसारितशैयं
 सोदीरिताह्वयं संजाताद्वैतमयं विस्मेरितेन्द्रियचयं अवगणितस्यं अङ्गीकृतविस्मयं स्फुरिता-
 न्निचयं नर्त्तितभावहंयं आश्रितसर्वप्रकारतन्मयम्;—श्रीप्राचिकाचार्यनिर्णीतनीतिमार्गनि-
 पुणैः, निःशेषसुरासुरकिन्नरनरनवरमुनिवरविसरधराङ्कपरम्परारुचिभरभासुरहीरकर्मारि-
 तकोरकितकिरत्कार्त्तस्वरसरलकरजालविशालशिखरश्रेणिरमणीयकोटीरायमाणसप्रमाणश्री-
 मदाज्ञागुणैः, श्रीजिनागमसारविचारविस्तारप्रगल्भितप्रज्ञाप्रगभारसमवधारितकरमणीय-
 प्रकारैः, विशुद्धदुद्विचोषितविविधविधेयरोचिष्णुविधिज्ञविज्ञजनहृदयस्थलविभूषणविपुलगु-
 णहारैः, निजसन्तानसुखविधानवाञ्छास्वच्छतया संस्थापिताविच्छेदिमर्यादावारैः, समस्त-
 संसारसारस्वर्गापवर्गाघसानसुखनिदानपुण्यपुण्यप्रकारप्रथमाधारपरोपकारराजमरालकेलि-
 सरोवरैः, आच्छादितजगज्जङ्गलधवलकीर्त्तिजालरण्यणायमानदोषपद्चरणपद्मसर्वानर्थ-
 मूलैश्चक्षुगुच्छर्त्तापिच्छोच्छेदनतीक्ष्णकुठाराद्यतारवाणिविस्तारैः, नरकपुरप्रापणप्रवणवाह-
 नायमानदुर्मदमदद्विरदविदारणसमदपञ्चवदनैः, प्रवर्द्धमानप्रोच्छलत्स्निग्धमुग्धदुग्धोदधि-
 लहरिमालाविमलितपार्वणरोहिणीरमणमण्डलशोभालण्टाकवदनैः, अभङ्गुरभाग्यसौभाग्य-
 भङ्गीपराभूतभूतलाढरमदनैः, महीवल्लयमहनीयाहीनमहामहिमासदनैः, विष्टपप्रतिष्ठिता-
 ख्यानव्याख्यानावसरविसारिशारदीनसुधाकरकौमुदीकन्दलानुकारिसरसवागविलासगम्भी-
 रधीरमहारवाधरितभद्राम्भोधरमधुरवन्धुरनादैः, प्रदलितप्रहृष्टप्राणिविपादैः, प्रणतभविक्लो-
 कविहितप्रभूतप्रसादैः, परमब्रह्मदिदक्षुसमुल्लुलक्षसमाश्रयणीयपादैः, सन्तापनिर्वापच्छाया-
 तरुभिः, शुचिकुलकृमायातश्रीपूर्वगुरुभिरूपदिष्टां सज्जनमनोऽतिमिष्टां समानन्दितसमग्र-
 शिष्टां अगण्यगुणगणनापरम्परास्पृष्टां नीतिरीतिकुशलजनमानसाभिनविष्टां परमाह्लाद-
 चन्दनरसोर्मिसंघृष्टां परमसौभाग्यभावनास्पृष्टां गुञ्जनविधीयमानगुरुसद्गमावमरानुरूप-

१ पिच्छल । २ लोमः=छाया । ३ मतीपित्तमूहः । ४ दानशौण्डो=वृद्धयदः । ५ हस्त । ६ महद्द्वार । ७ गुण ।
 ८ मसक । ९ पृथग्पिठोपणम् । १० द्वितीयं विष्टोपणम् । ११ कृतीपम् । १२ उमाक ।

क्रियोपक्रमोत्कृष्टां स्पृहणीयप्रणयनिर्यासानृष्टां तात्त्विकपुण्यरागनवमक्षिष्टाम्, व्यञ्जित-
माननीयजनानुवृत्तिं सौजन्यभावमव्यरूपकचित्रसमुचितभित्तिं अप्रतिपातिविच्छित्तिं
श्रीप्रतिपत्तिं पुरःसरीं, निर्ममोप्य, चावद्यन्तेतराम् ॥ ५ ॥

*

[अथ कार्यनिर्देशसूचनम् -]

१ ७. ज्यायसां श्रेयसां श्रेणय इह श्रीदेवशुक्रगुरुचरणसुरभूरुहप्ररोहिमहाप्रासादात्, प्रभूत-
संभूतवासरराशिमारभ्य हृदयान्तर्धायं चाचिकशतैरप्यहार्यं सभासदां समक्षं विस्तार्य
कार्यं चैतत् समाश्रयायीत् ॥ ५ ॥

*

[अथागतविज्ञप्तिवर्णनप्रकाराः -]

१ ८. धवलजादराभ्यरसंबंधानपटीव प्रपातजनसौरदायाः श्रीशारदायाः, प्रतिकलं विलास-
शय्येव समस्तजगतीगतवस्तुगुणविमलायाः श्रीकमलायाः, विशुद्धसुधापङ्कधवलितविज्ञा-
लरङ्गशालाङ्गणभूमिरिव प्रेङ्खत्तुमनोज्ञावयवविन्यासप्रोह्लासितप्रेक्षकेक्षणश्रेणिकायाः सञ्छि-
पिनत्तिकायाः, श्रीडापताकिकेव गुणजनमनोमोहकर्याः सौभाग्यश्रीसुन्दर्याः, पृथुलविशद-
प्रासादवलभिरिव निखिलकलाकुशलकविकुलमनोरथप्ररथमालाखेलानाम्, कमलाकरवह-
लजलाचरणविस्तारमालिकमलिनीविपुलदलपालिरिव अखिलपौरनरनारीनयनचञ्चलचञ्चरीक-
निकरपरिहासरसानाम्, निह्लासस्फाटिकाचलनिर्मलशिलामयासनचतुष्पिकेव सकलावि-
कलसहृदयहृदपकुहरवासिन्याः श्रीविद्याविलासिन्याः, दयामलसुवर्णमृगमदपङ्कप्रचञ्च-
रीविभूषिता पेशलकपोलपालीव लेखकसुमुक्षुप्रगल्भप्रतिभाभामिन्याः, श्रीतिलकमञ्जरीक-
येव रुचिराक्षरपरम्परान्यासविचित्रसमासनिरन्तरोद्दण्डखण्डण्डकहयानयद्यद्यवन्धा,
दमयन्तीचम्पूकथापद्धतिरिव विपमावताराष्टप्रकारनवनवोल्लेखव्यक्तश्लेषविशेषवन्दनीयम-
धुरसमधुरगद्यपद्यादिरचनाचातुरीरुचिरा, कालिन्दीनदीव मलिनाम्बुकह्लोलतरङ्गिता सुभ-
नुतनया च, प्रतापिष्टथिर्वाप्रभुप्रभूतपताकिनीव लब्धवर्णवर्णनीयचहुल्लरर्णप्रयोगा प्रेङ्खत्प-
दविन्यासवाह्यं च, कुसुदधानध्वकौमुदीव समानन्दितसचकोरा गलितकलङ्का च, निजाग-
ण्यपुण्यलावण्यलहरीसमाच्छोटितविदग्धसिग्धमानससरोजरममाणमनोज्ञमनोरथविलोल-
रोलम्बमाला घौवनमदमेदुराङ्गरुचिर्मृगलोचनेव, सकलकलादक्षणाविक्षणलक्षेक्षणक्षीरी-
दधिसमुद्रर्षणक्षणदक्षणदाहरिणलक्षणसलक्षणलक्षणशास्त्राक्षीणदोमुपीककोविदशिरःको-
टीरहरीण, अनाहतप्रतिभहितसुविहितसाहिल्यसन्ततिलताविततिवेल्लत्कवित्वपल्लवगुम्फा-
भिरामदामशृङ्गारिताकुण्ठकण्ठकन्दलेन, प्रगल्भसभाप्रभाचितप्रमाणाप्रमाणवितर्ककदा-
ऽकृशाप्रमाणग्रन्थग्रथितप्रज्ञाप्रगभारेण, विश्ववल्लभसौभाग्यसुभगभावुकव्रॉह्मीसिग्धेन
पण्डितवरत्रसमुद्रमुनिना विरञ्चिनेव सरीसृजिता मुललितवचनवृत्तमुखश्रीका सैलावण्यै-

१ अथागतविज्ञप्तिवर्णनप्रकाराः । २ उचरीयः । ३ सारं ददाति । ४ पक्षि । ५ श्रीदानाम् । ६ मलिनाम्बु = मपी-
मसी । ७ मुकान्तिः, नुतनया = स्तुतनया । ८ रकार = लकार = नगर । ९ वाहाः = हुवाहाः; विज्ञप्तिपक्षे - प्रस्तापदविन्यासान्ना-
वाहो यस्याम् । १० सरस्वती । ११ अथ मृगलोचनाया विज्ञप्तेः श्लेषेन साम्यविशेषानि । नायिकापक्षे - मुललितवचनावृत्तमुख-
श्रीयस्याः सा; मुललितवचनवृत्तौ मुखे श्रीयस्या विज्ञप्तेः । १२ सलावण्ये ईक्षणं = नेत्रे यस्याः, सलावण्यम् ईक्षणं यस्याः ।

क्षणं विपुलश्रवणा वर्णनीयकपोला प्रुथुकागलाभिरामा परमाधरा अमलकरा गम्भीरस्त-
नघटा मोहभावहृदया सरलकायनाभिरम्या सुगमक्रमा बहुलालङ्कारालङ्कृता प्रगुणगुणग-
णचणा दूरीभूतदूपाणा प्रियच्छन्दोऽनुवर्तिनी अर्हणीयरीतिः^१ अकल्पकीर्त्तनीया नित्यमुदारा
च । किं बहुना -

भवति गगनमेतत्तारामरोचिर्यदि गगनरुचः स्युस्तारकाः सर्व एते ।

हिमकरविशदायाः कृष्णवर्णाङ्कितायाः, फलति खलु तदाऽस्यास्तुत्यरूपोपमानम् ॥ ४० ॥

मकरपवनहेलोलालनाऽभावहेतोः^२ स्तिमितजलतरङ्गं सर्वदा लक्ष्मिचङ्गम् ।

विकचकुवलयालीमण्डितं चेत् सरः स्यात्, फलति खलु तदाऽस्यास्तुत्यरूपोपमानम् ॥ ४१ ॥

विहितसुकृतराशेः कस्यचिद्भूमिभर्तु-भंवति भवनभित्तिर्निर्मिता चन्द्रकान्तैः ।

यदि नवयुवतीनां लोचनैर्वीक्ष्यमाणा, फलति खलु तदाऽस्यास्तुत्यरूपोपमानम् ॥ ४२ ॥

कचिदपि यदि भूमी रोहणोर्धीधरस्य, स्फटिकमणिमयी स्यात् तत्र कौली क्रमेण ।

प्रसरति यदि सद्बैडूर्यरत्नाङ्गुराली, फलति खलु तदाऽस्यास्तुत्यरूपोपमानम् ॥ ४३ ॥

एवंविधस्त्रिगधवुद्धिधोरणीसमुत्पाद्योत्पाद्योपमाद्यनेकालङ्कारावलीप्रसाधितवचनरचना-
रमणीया, सुगन्धिगन्धवाहप्रवाहप्रेङ्खोलनदिगन्तराकृष्टचञ्चलचञ्चरीककुटुम्बिनीव नचकेतक-
कुसुमम्, समस्तजनतानेत्रकुवलयोल्लासनपटुप्रतिपन्निशारबलेखेव पूर्वदिक्कामिनीवदनम-^३
ण्डलम्, यलक्षकटाक्षविक्षेपक्षोभितगीर्वाणवाणिनीव कासुककविहृदयस्थलम्, प्रभातप्रस्तावे
महत्तमतमोमण्डलविदलनपेशलसहस्ररश्मिरश्मिराजिरिव विकसत्पङ्केरुहकुहरम्, वाङ्म-
यसन्ततिरिव सद्भ्यानधोरणीसमाराधितश्रीसरस्वतीवित्तीर्णप्रवरचरकवीश्वरवदनकन्दरम्,
खेच्छापरिभ्रान्तमहावनगहनारण्यतडागततरङ्गवतीजलस्थलबहलमार्गपरिश्रमखिन्नसिंहीव
पिच्छलच्छायाश्रयणीयतमहिमगिरिगहरम्, सायंसमयकुशेशयनिचयप्रस्थितलक्ष्मीरिव सु-^४
धाकरमध्यम्; श्रीखरतरंगच्छातुच्छक्षच्छसुधाधवलप्रान्शुप्रासादावष्टम्भमहास्तम्भायमानैः,
अनवरतवितेतीर्थ्यमाणाप्रमाणसप्रमाणविनमद्विनेयजनमहाविद्याधनदानैः, निरन्तरदेधीय्य-
मानापमानितसुधारसपानश्रीसूरीमन्त्रपवित्रप्यानध्यानैः, प्रत्यक्षोपलभ्यमानप्रधानगुणस-
हस्रैः श्रीमदाराध्यमिश्रैः प्रजेधीयिता, नभसि मासि लिखिता, सुवर्णघटिता, श्रीनामधेया-

१ विपुलौ श्रवणौ = कर्णौ यस्याः श्रवणः, पक्षे-विपुलं = प्रलम्बं श्रवणं = आकर्णनं यस्याः सा । २ वर्णनीयौ कपोलौ यस्या वशायाः, अन्यपक्षे-वर्णनीयस्य कस्य = ज्ञानादेः पोलो = महात्वं यस्यां सा तथा, 'पुल महात्वे' धातुः । ३ विश्लेषिते-पृथुना कागलेनाभिरामा वदधरसंस्कारः, स्त्रीपक्षे-पृथुका = विश्लोणी समचतुरस्रा, तथा गलेन = कण्ठेनाभिरामा च । ४ प्रमावभरावधौ यस्याः सा, तथा-
ऽन्यपक्षे-परां मां = धियं परतीति । ५ अमलौ = निर्मलौ कर्णौ यस्याः सा, अन्यत्र-अमलं कं = सुप्तं करोतीति । ६ गम्भीरी स्तनपटी यस्याः, अन्यत्र-गम्भीराणां स्तानां = शब्दानां घटा यस्यां सा । ७ स्त्रीपक्षे-मोहभावो हृदये यस्याः सा, अन्यत्र-मोहभावहृद् भवो = ह्यसो यस्याः सा । ८ सरलेन कावनेन = लेखनधनगुणविशेषेण अभिरम्या, पक्षे-सरलकावनेन = देहेन नाभिता चाभिरम्या । ९ सुगमः क्रमः = परिपाटी यस्याः सा, स्त्रीपक्षे-सुगमी = दोभनगमनी क्रमो = पाटी यस्याः सा । १० श्रियस्य = मण्डपश्चोऽनुवर्तन-
दीला । ११ रीतयः = पाशाळीप्रभृतयः । १२ आरुह्यं कीर्त्तनीय, स्त्रीपक्षे-आरुह्येन धेयेन कीर्त्तनीया । १३ नित्यमुदारातीति नित्यमुदारा स्त्री । १४ फलति=निष्पद्यते, 'फल निष्पद्यते' । १५ निब्रल । १६ हृणा । १७ पवन । १८ दोभनवर्गैः = भक्षरघटिता, सुत्र प सुवर्णेन=कावनेन पठिता ।

ङ्किता, मनोहरमुद्रावचिरकालात् प्रसफुरितस्कन्धकन्धरम्, कण्डकितप्रकोष्ठपरिसरम्, कुंरुविन्दशोणारविन्ददलवालकिङ्किल्लिविद्वुंमप्रत्यग्रविद्वुंमसुकुमारमरीचिमञ्जरीराजिभासुरम्, जिघृक्षाविकस्यरीभूतप्रेङ्खदङ्गुलीमालाच्छलेनाभ्युत्थानमिव चैक्रीयमाणम्, प्रसृमरपद्मारागमणिगणारुणनखरकरप्रकरव्याजेन मूर्त्तिमन्तं प्रेमरसोद्गारमिव देधीयमाणम्, सृदुलप्रलम्बलक्षणलेखाविशेषलक्षणेण प्रौढप्रमोदरसप्रवाहानिवोद्वहन्तम्, महान्तं विकस्वरं परमप्रीतिधरम्, आस्माकीनकरपञ्जरं मधुरम् ॥ ५ ॥

[विज्ञप्तिलाभेन प्राहृष्टोत्कर्षवर्णनम् ।]

§९. तदीयलाभेन च वयं समामञ्जिता रणरणकेन, समाञ्जिताः प्रश्रयेण, सुखासिकां पृष्ठाः स्वःश्रेयसेन, आलिङ्गिताः प्रीतिश्रिया, वाचालिताः श्रीमत्कुशलवार्त्तया—'भोः ॥ प्रभवः ! बहुतिथीभ्यस्तिथीभ्यः संस्मारिता वयम्' इति भणित्यैव प्रमोदाद्भुतरसैः प्रनर्त्तिता हृदयेन; 'पश्यत ! पश्यत ! स्वाभीष्टानां शिष्टसमिष्टसमयवेष्टितानि पुण्यप्रभावनादिशुभवेष्टितानि' इति दर्शयन्त्येव विज्ञप्तिवाचितस्वरूपपरम्परया, विस्मेरिता नयनयुगलेन; 'यत ! यत ! प्राचीनभवाचीर्णाजीर्णमहातपस्यापरिपाकिमप्रादुर्भूतप्रभूतपृतामङ्गुरभाग्यसुभगता पुण्यवताम्' इति वर्णयतेव श्रीमतां महिमामण्डलेन पुलकिताः शरीरेण; ॥ 'अहो ! अहो ! असमयेऽपि श्रीजिनशासनप्रभावनाप्राग्भारप्रकाशनसाधीयः शक्तिरूपचितसुकृतसन्ततीनाम्' इति ज्ञापयितुं प्रेरयतेव यौष्माकीणारीणधर्मकार्यकरणस्मरणेन; धृनिता उत्तमाङ्गेन ।

किं बहुना—गर्जद्गात्रपयोदकमेदुरमहान्मोधरसभागमेन कलापिकलापा इव, तरलतरलमरीचिमालाविमलितककुम्भामिनीलपनपङ्कजराजिविराजमानानर्घ्यमणिमाणिक्यतारज- ॥ तकलधृतादिबहुविधधनाकीर्णप्रधानमहानिधानाधिगमेन दानभोगलालसविलासिपुरुपनिकरा इव, राकारजनीनापकजागरूकप्रमहसमृहविलाससम्पर्केण दुग्धोदधिलिग्धकह्लोलनिवहा इव, अननुभूतपूर्वेण अनाकर्णितपूर्वेण अनवलोकितपूर्वेण अवाचितपूर्वेण अपठितपूर्वेण अनुपलक्षितपूर्वेण अनभ्यस्तपूर्वेण असंभावितपूर्वेण सर्वाङ्गीणसात्प्रदीनसूचनालङ्कर्मणाक्षीणसंमदसमुदयेन प्रगल्भितहृदया अयोभूयिष्महि ।

॥ पुनरपि निःशेषविशेषरत्नराशिमञ्जुपा, अस्मन्मनोमयूरवासयष्टिः, बहुविधमनोरथकिसलयविलासलतिका, मार्दवगुणमुनिमनोवृत्तिः, मन्तपथवीथीय प्रयोगराशीनाम्, राजधानीय नानार्थसार्थानाम्, श्रीडास्यलीय प्रेक्षकभविकेक्षणहारिहरिणानाम्, सरसीय निर्मलरसलहरीनाम्, फपादमशिलेव सुवर्णपरीक्षायाः, प्रशस्तिपट्टिकेव साधुसाधुश्लोकमालायाः, पत्रविधिरिव श्रीमन्मानसमध्यभूमिस्थितस्वरूपश्रेणिनिधानकुम्भिकायाः, संमोहनविद्येव मनस्विमानसानाम्, सीमन्तिनीसीमन्तसरणिरिवानुरागसिन्दूरप्रसरस्य, कदलीस्तम्भगर्भभूमिरिव स्वकीयगुणावर्जितसकलजनवारसदाचारघनसारस्य, विद्याधरीवक्षःस्थलीय शिग्धवेदरूप्यचारुहारस्य, घेणीय प्रीतिप्रवाहस्य, सा अस्माकं सकलश्रीसहस्रमन्थितानां हर्षप्रकर्षवर्षिणी सदा प्रजेधीयि ॥ ५ ॥

[आगतविज्ञप्तिसमुल्लिखितकृत्यवर्णनविज्ञापनम् ।]

§ १०. तथा विजाज्ञायां चकिरेऽस्माभिः समस्तानि प्रशस्तानि अविहस्तानि - वैयुष्टवेलावसरे श्रीगुरुभ्याहारशुश्रूषाश्रद्धालुश्रद्धालुसंसदासमक्षं तृष्णानिष्णभयजन्तुजातमधुव्रतत्रातलेलिङ्गमानसरससदुपदेशमकरन्दविन्दुकदम्बकसुन्दरगाथानिकरविकस्वरकुसुमप्रकरविशालमालां संवेगरङ्गावतारनाट्यक्रियारङ्गशालां श्रीमदुपदेशमालां व्याख्यानीकुर्वाणानां श्रीमतां कुशलेन श्रीचतुर्मासीसमयातिवाहनम् ।

मध्यंदिनसमये कुशाग्रीयशेमुपीकाणामपि विपमशास्त्रास्वलितधीराजितानाम्, भूतलक्षणानामपि न-भूतलक्षणानाम्, सुचरणवृत्तसाहित्यप्रौढिभाजामपि न-सुचरणवृत्तप्रौढिभाजाम्, प्रमाणसंस्कृतवाग्विलासानामपि अप्रमाणसंस्कृतवाग्विलासानाम्, अलङ्कारकविरमणीयभणितानामपि नालङ्कारकविरमणीयभणितानाम्, सदभ्यस्तच्छन्दःशास्त्राणामपि मुक्तसुललितभ्रमरविलसितोचितमनोरमाशोकपुष्पमङ्गरीचम्पकमालाकामवाणादिपरिचयाणाम्, सुदृढीकृतकर्मग्रन्थागमानामपि शिथिलीकृतकर्मग्रन्थागमानाम्, वैज्ञानिकमनोविषयविधायिविद्यानवयविनोदपञ्चालिकारङ्गमण्डपानां गुरुचरणविनयवसन्तकलकोकिलानां पण्डितरत्नसमुद्रगणि - पण्डितराजमेरुमुनि - पं० सुवर्णमेरुमुनिवराणां प्रमाणातीतदुस्तरप्रमाणग्रन्थापारपारावारपरतारं स्वकीयद्वदीयः प्रसादप्रवहणेन प्रापय्य विशद- श्रीकर्मग्रन्थार्थसार्थाप्रन्नरत्नश्रेणिग्रहणनिर्माणम् ।

[आगतविज्ञप्तिसंप्रेषकसूरिकृततीर्थयात्रावर्णनम् ।]

§ ११. तथा वितथीकृतप्रचलकलिकालवेतालविलसितेन प्राग्भवाविर्भाविप्रमाणिरक्षण-जिनयात्राक्षणमुपात्रत्रातपवित्रद्रविणवितरण-शिक्षणदेवगुरुपदपद्मपरिचर्याकरण-निर्मलशीलालङ्कारधरण-दुस्तपतपश्चरण-साधर्मिकमनःकामितभरण-दुर्दमहृषीकसंवरण-श्रीजिनशासनप्रणीतमागानुसरण-नित्यसामायिकादिक्रियाकाण्डयतिजनाचारानुहरण-भागवतभाषितसमयसुधारसपान-प्रतिसमयश्रीपञ्चपरमेष्ठिप्रणिधान-विगलितनिदाननानाविधप्रत्याख्यान-गुणिलोकप्रशंसाविधान-परदोषोद्धारव्यतिकरतृष्णीकाञ्चितान-शुभप्रणिधान-प्रमुखसङ्ख्यातीतशुद्धधर्मकर्मवितान-समुज्ज्वलितमादम्भारम्भसंरम्भसंभूतप्रभूतलक्ष्मीविलासश्रीसर्वायसमुपदिष्टविशिष्टोपाष्टोपनवक्षेत्रविन्यासप्रकाशी भूतसृगाङ्गमण्डलप्रसारिमरीचिवीचिविशदयशोराशिधवलितवसुमतीवलयेन श्रीमच्चिदलीयवंशविशालसरोचरविभूषणप्रकुलकुवलयेन ठक्करचन्द्राङ्गरुहेण, पुण्यकार्यसिद्धिविधिविबुधेन दारिद्र्योद्रेकविद्रावकेण ठक्करसङ्घपुरुष-श्रीराजदेवसुश्रावकेण सोसूत्रितायाम्, पुरन्दरपुर्यामिव सुरचितविचित्रचित्रीयितचतुरगुरुचितपरमरामणीयकभूमिदिव्यदेवालयसमलक्षेत्रीयितायाम्, सरस्यामिव स्वःप्रवाहमहिमविजिगीपयेव नभोमण्डलमभिप्रोच्छलङ्किः विदग्धसीमन्तिनीविसङ्कटकटाक्षचञ्चलविपुलविभ्रमानुकारिभ्रमणैर्बहुलहरिगणैर्मनोहरायाम्, दुर्मदकलिप्रत्यर्थिप्रमथनसमर्थायां पताकिन्यामिव श्रीधर्मभूपालस्य, राजधान्यामिव दानशीलतपोभावनाममहाप्रभावधामचतुराशाधिपग्रामविराजितस्य विशुद्धयशःशक्रस्य, सर्वप्रकारप्रभावनेन्दिरापीणितपात्रायां श्रीतीर्थयात्रायां प्रतेष्टीय्य, पुरि पुरि ग्रामे ग्रामे श्रीमच्चिदलीयकुलालङ्करणायतंसैः श्रीदेव-

शुरुभक्तिपाथोजिनीश्रीडाराजहंसैः श्रीविधिमार्गसमाधानयद्दरिरंसैः प्रभावकश्रावकजन-
वितानैर्वितन्तन्त्यमानां प्रवेशकमहामहोत्सवसविस्तरश्रीसङ्घपूजाविधानसाधर्मिकसन्मान-
नप्रभावनादानप्रदानादिकां महामहिमां श्रीसङ्घस्य निजलोचनानां पीयूषपारणीकृत्य, श्री-
मगधाभिधजनपदप्रसाधनहारे श्रीविहारे च श्रीसमुदायस्य मुदं समुत्पाद्य, श्रीराजगृहपुरे-
श्वरस्य श्रीमुनिसुव्रतजिनेश्वरस्य नमस्यां निर्माय, सं० ४० श्रीराजदेवादिश्रीसमुदायसूत्रितां
गविगरीषःकविजनवचनरचनावर्णनार्हणां श्रीअर्हणां च समभिनन्य, सप्रमदहृदयेन;—

तदनन्तरं श्रीचतुरसकलसङ्घस्युपः परमानन्दभावभरितयुगुपः श्रीजिनशासनसेवा-
धन्यतापुपः आन्तरारिसर्वस्वयुगुपः सन्तो वयं श्रीचरमजिनवरचरणरेणुनिर्मलितोपत्यका-
धिलकापरिसरे असङ्घपुण्यागण्यगुणप्रसाधितशरीरबहुलमुनिवीरशुक्तीन्दिरासुन्दरीपाणि-
पीडनसङ्केतमन्दिरे अहर्निशश्रीवर्द्धमानादिपुरुषोत्तममन्थुरमधुरगुणगानमधुपानपरायण-
सहचरीसखसिद्धगन्धर्वकिन्नरनिकरसंसेव्यमानमनोहरकन्दरे, निःश्रेणिदण्ड इव श्रीस्वर्गा-
पवर्गनिगममार्गयोः, मणिचृणिराजिविराजितशिखरे प्रकटकोटीरे इव श्रीमगधमण्डलरत्न-
गर्भादेवतायाः सर्वपर्वतोत्तरे श्रीवैभारविश्वम्भराधरे, तदीय इवाविच्छेदिसदनुचरे, तदीय
इव परममेमरसपरे च सहचरे, तदीय इव सरूपगुणधरे कनिष्ठसहोदरे श्रीविपुलश्री-
विपुलाचलाधरे च श्रीतीर्थाधिराजजिनसमाजं नमोकृष्महि ।

तत्र च ४० सं० श्रीराजदेवेन श्रीमन्निदलीयापरश्रीसमुदायेन च महता श्रीसमुदायेन
जन्वमानां विधिप्रधानां समयासमानां श्रीतीर्थपतिसपर्यां समशुभोय च, लभामहि मनु-
ष्यजन्मनः फलम् । निर्मल्यभावि चिरार्चीर्णचरित्रशरीरेण । फलेग्रहिणा समपनीपद्यत
अथ चिदूरदेशान्तरविहारकारिपदश्रमेण । धन्यम्मन्यतामगामि परिजनेन । अधिकतरकुत्वा-
र्थतया प्रकल्पेण प्रानरीच्यत जीवातृकतया । पम्फुल्यते स्म पुरातनभवजनितपुण्यप्ररोहैः ।
चंचूर्यते स्माद्यभवप्रमविधापिभिः कालकूटं प्रमादमदमदनमोहैः । समारोरुह्यते स्म
सम्प्रति हृदयाध्यवसितकार्यसिद्धिसौषशिरोमूहं मनोज्ञमनोरथसमूहैः—इत्येवमादिभिर्वि-
शदनिश्चिन्ममानसिकभावसारैः प्रकारैरत्मानं प्रकृष्टपुण्यभाजनमस्तुज्यामहि च ।

पुनस्तत्र पविघ्रातिशयरसानूपश्रीज्ञातिनन्दनजिनैकादशगणधरमहास्तूपप्राप्तुर्भावः ।
श्रीमदुपदेशमहाभिनिवेशवशंवदहृदयैः श्रीप्रभावकश्रावकनिचयैः कार्यमाणैः क्रियमाण-
ह्यप्रमाणसुकृतसन्ततिप्रसूतगुणतरङ्गधौतमूर्त्तिमदकृत्यशःकूटानुवादेर्नवीनश्रीजिनप्रासादैः
श्रीवैभारश्रीविपुलधरयोः श्रीब्राह्मण-क्षत्रियकुण्डग्रामपुरयोश्च विशेषविभूपाविधानम् ।

ततो व्यापुष्य पुनर्विहारादिस्थानानि मध्येकृत्य कियन्तं पन्थानं गत्वा पुनर्ग्यावृत्त्य,
श्रीवैभार-विपुलाचलधोरधिरुह्य जिनप्रतिकृतीरकृत्रिमोत्साहेन नमसित्वा सविस्तरप्रतिष्ठां
च जिनप्रतिमानां कृत्वा, भूपोऽपि यथागतानुसारिगतेन कुशलक्षेमेण श्रीपूर्वदेवगुरुसानि-
ध्येन च श्रीसङ्घसहिताः श्रीअयोध्यापुर्यां ४० सं० राजदेवसुश्रावककारितप्रवेशकोत्सव-
पूर्वं श्रीपञ्चतीर्थानमस्करणं निर्मितघन्तः । ततोऽपि श्रीपूज्यादेशगुणभवलम्ब्य मध्यदेश-
मनु विजिहीर्षयोऽपि भास्वरश्रीदेवगुरुभूरिभक्तियुक्तस्य पुण्यचिकीर्षयाऽऽभ्यन्तरकालुष्य-

मुक्तस्य श्रीशासनानुरागसुभगंभावुकस्य ठ० साधारसुश्रावकस्य महाप्रहरसनिघ्ना ऐप-
मश्चतुर्मासीमिहैवावास्थिष्महि ।-

[जिनोदयसूरिप्रदत्तमागतविज्ञप्तिपत्रप्रत्युत्तरम् ।]

- इत्यादीनि पैश्लूपपीयूषरसायनायमानानि स्वरूपाणि तानि कथं प्रत्युत वर्णयामः,
कथं श्रीमदाराध्यानां ठ० श्रीराजदेवसुश्रावकस्य च भाग्यभङ्गीं वाचि संभावयामः; तस्याः
एव दुर्लभत्वात् । यतः-

दृष्ट्वा श्रीमवतामनहतगतिं सौभाग्यभाग्यश्रियं, श्रुत्वा मञ्जिदलीयवंशसुमणेः श्रीराजदेवस्य च ।

तां तां तीर्थसमुन्नतिं विरचितां स्फारीभवद्विस्मया, बुद्धिर्बालवशेन सङ्गमगता वाचं न नो यच्छति ॥ ४४ ॥

लिखामश्च किम्, यतः-

चेद् वैदूर्यमयी नभःस्थलता काप्याप्यते पट्टिका, गम्भीरः खटिकाम्बुभाजनमसौ क्षीराम्बुराशिर्भवेत् ।

शक्या वज्रमयं विधाय कलमं देवः स्वयम्भूर्यदि, प्रारब्धालिखितं तदा व्यतिकरोऽसौ लिख्यते चेत् कियान् ॥४५॥

परं केवलं सपरिवारैरस्माभिः श्रीचतुर्विधप्रत्यक्षं व्याख्यापयद्भिः श्रुतिपुटैः श्रावं-
श्रावं, मधुरवचनैः स्तावं-स्तावं, चमत्कृतचित्तैः शिरो धावं-धावं, लिखितं लोचनैर्दर्श-दर्श,
हृदयाशयेन स्पर्श-स्पर्श, प्रणिधानेन स्मारं-स्मारं, हर्षिते हृदि धारं-धारं, विशिष्टचेष्टा-
भिर्भारं-भारं, किं बहुना सर्वेन्द्रियगोचरं कारं-कारं, वारं-वारं जन्मपावनपराः सुकृतभराः
श्रेणिकृताः । विशेषतः "श्रीपूज्यानां सपरिच्छदानां कृते सर्वाणि श्रीतीर्थाणि नमसितानि"
इत्यक्षरपरम्परावलोकनेन घनसुधारसासारेण संसिक्ताः । अहो ! उक्तमानां किमपि जगद्गु-
त्तरं वर्णनातीतं सामान्यवचसां साधुव्यवहारनैपुण्यम्, यन्नवीनपुण्यवस्तुव्यापारे दवीयो-
भिरपि नेदीयोभिरिव सम्बन्धिसमुचितस्थाने लहनकविस्मारणं न कृतम् ।

अस्माभिरपि वाङ्मनस्त्रभ्यां पुलकितवयुषा च तीर्थनमस्यारं विरचयद्भिर्बहु मानित-
मिति । पठनीयं गुणनीयं गुणिसमितिभ्यां श्रीखरतरवरतररीत्या च प्रवर्त्तनीयम् ॥ ५ ॥

*

[अथ जिनोदयसूरिलिखितं स्वकीयधर्मप्रवृत्त्यादिवर्णनम् ।]

§ १२. वयमत्र प्रातः पर्यदि पार्ययानां पुरतः प्रस्तावोचितं सद्गुपदेशं प्रदिशन्तो, मध्याह्ने
पं० ज्ञानकलशमुनेः श्रीजैनागमवाचनानां प्रयच्छन्तः, तं विद्वांसं निकपा च मेरुनन्दनमुनि-
ज्ञाननन्दनमुनि-सागरचन्द्रमुनित्रयं साहित्य-लक्षणादिशास्त्राणि भाणयन्तः, सपरिवाराः
श्रीदेवशुरुप्रसादेन विजयारोग्यभाजो वर्त्तामहे ।

तथाऽस्माभिः श्रीनागपुरपुरस्यैः श्रीमदाराध्यानां पार्श्वे लघ्वीयो लिखितद्वितयं प्रजिघ्ये ।

तथा तदनन्तरं सविस्तरं धारत्रयं श्रीफलवार्द्धिकामहातीर्थमरुत्पथप्रसाधनदिनेश्वरं
महाप्रभावविभूतिमहेश्वरं श्रीपार्श्वनाथतीर्थेश्वरं सादरं नमिकर्मांकृतवन्तः ।

पुनर्नागपुरे महामहोत्सवपूर्वमपूर्वं सा०मोहणसुश्रावककारितं मालारोपणं विहितवन्तः । "

[मेदपाटीयसापुराजसामदेवद्वन्तामन्वर्षणम् ।]

१३. अथ च प्रथीयोविश्वभराभारधरणधारेयप्रचण्डभुजादण्डप्रान्तावलम्ब्यमानज्योति-
जालजटिलमण्डलाग्रसमाक्रान्तव्यग्रितोदग्रशात्रवत्रातप्रणिपातपुरःसरोपायनीक्रियमाण-
सौवकमलाविलासिनीविलासव्यसनाविज्ञातविशुद्धकमनीयकीर्तिकामिनीनिर्मलगुणपरवश-
मुखरीकृतजगन्नयनियासिजनविततिश्रीपे(खे)तजगतीपतिपरमप्रसादपात्रेण, भवानीप्राण-
प्रियेणेव मधुरसुधाकरजाज्वल्पमानतृतीयेक्षणाभ्यां, मुनिवरेणेव प्रशमरसदीप्रतपोभ्यां,
शौण्डीर्यभ्राजिष्णुयसुन्धराशक्रेणेवाभिपेकानन्तरप्रसाधितनिजशरीरमनोहरशोभासंभार-
दिदक्षाकरगृहीतप्रसन्नदर्पणभास्वरकृपाणाभ्यां, महावनसरोवरेणेव रिरंसारसलालसराजहं-
सपयःपिपासोपकण्ठीभूतकण्ठीरवाभ्यां, श्रीअर्हद्विंशदगगनाग्रलप्रसादशिखरेणेव धवल-
११ ध्वजददीप्यमानगलितकलधूतकलशाभ्यां, सकलसाधववैदुष्यमानुष्यकराजकराजन्यकशा-
त्रवव्राह्मणयवन्धुताचित्तचमत्कारोत्पादनपटिष्ठाभ्यां भास्वद्वयशाप्रतापाभ्यां विराजितेन,
श्रीश्रेणिकाग्रजाङ्गजेनेव निजबुद्धिप्रपञ्चप्रह्वीकृतमण्डलभूपालचक्रवालेन, निःसीमस्वरतनी-
तिमूर्त्तिमदधिदैवतेन, सामयिकप्रभावकपुरुषदीर्घेश्वरेण, स्वयंकार्यमाणान्रलिहृदिश्वर-
सारश्रीजैनविहारनिजाज्ययाक्षय्यप्रौढपराक्रमपरोपितश्रीकरहेट्कार्यश्रीपार्श्वनाथजिनचर-
१२ णपरिचर्यांप्रासप्रसादवरेण साधुराजलद्भुसुश्रावकोद्भहेन साधुराजराजदेवश्रावकवरेण, सु-
धाकरेणेव सदैव गुरुसङ्गमस्पृह्यालुना, पुराकृतसुकृतसञ्चयोदयवशवशीभूतराज्यप्रधानप्र-
धानपदेन्दिरायाश्चापल्पमवधारयता सुगुरुवचनेन स्थिरस्थापनां तस्याश्रिकीर्तुणा, पूर्वं वर्ष-
द्वय-त्रयमारभ्य श्रीसिन्धुमण्डलविहारं चक्राणामस्माकं समाकारणाय प्रेषितहृदयान्तर्निर्ली-
नमनोज्ञमनोरथमालाविभावकलेखप्रकरेणापि बहुशः, साम्प्रतं समासन्नतया वारद्वय-त्रयं
१३ प्रहितविवेकिश्रावकश्रेणिना वाढं समामञ्जिता वयम् । तदनु च वारान् पञ्च पट् प्रस्थिता
अपि शकुनदोर्षल्यान्न विहितवन्तः प्रस्थितिम् ।

[जिनोदयसूरिकृतमेदपाटदेशभिमुखप्रस्थानवर्णनम् ।]

अनन्तरं पुनरपि तत्प्रहिताभ्यां समाकारणायास्माकं समागताभ्यां श्रीगुरुपरिचर्या-
विधिविवेकनिपुणाभ्यां प्रभूतसार्थसहिताभ्यां मुनिजनवचननिरताभ्यां मं० भीमुड-नाह०
१४ गङ्गण-सुश्रावकाभ्यां सह प्रस्थाय, मार्गं समभिलषितप्रयोजनसंयोजनसाधीयोभिः भवि-
ष्यति किं विषमविरुद्धस्थानकेषु तेष्वित्यादिचिन्तालतावितानच्छेदनपरशुप्रायैः शुभशकुन-
सप्तवायैः संजनितप्रदक्षिणावर्त्तभ्रमणाभिप्रायैः प्रतिवासरं मनःस्थैर्य विभ्रानाः, अन्तरा पथ-
क्रमायाते कुशमानपुरलयाते श्रीमञ्जिनचन्द्रसूरिगणेश्वरचरणकमलयुगलमुद्राविन्यासपवित्र-
तया अनुकृततुपारभूधरैकशिखरे तत्कालोद्ग्राहमाणामाणहरिणमदविशदघनसारकालाग-
१५ र्मुत्सर्पद् बहुलवहलधूमपटलपालीभिरकाण्डाडम्परितनभःस्थलव्यापिसजलजलधरे सदा
जाग्रदतिशयमहाभूषे श्रीस्तूपे नमस्तरणसारणादिविधिभिः शुभयुतां परां प्राप्य, प्रतिग्रामं
श्रावकलोकग्रामं प्रमोद्य, श्रीशुद्धवन्तीपुर्यां श्रीसमुद्रापमुदे दिनपञ्चकं स्थित्वा, शुचिमास-
प्रथमद्वादश्यात्रिमदिने श्रीनदकुलवत्यां मनोनयनसमानन्दनधीरं समभोपसर्गावर्गग्रहविग्रह-

निग्रहहेतुशरीरं श्रीसमुदायकारितसुधाधारावलीधवलप्रांशुशिखररामणीयकविस्मारितगग-
नचरविसरतुपारधरशृङ्गनादश्रीप्रासादविभूषणभूरमणधीरं श्रीमन्महावीरं जिनवरं सानन्दं
नमश्चेक्रीयां चक्राणाः, श्रीसमुदायमनःप्रीतिं च वभ्राणाः, प्रभाते च सकलश्रीसमुदायपुरा-
सरेण श्रीमालकुलनभःस्थलविमलीकारदिवसकरेण गुरुजनमानसनिवासराजमरालसोदरेण
अनुगुणाननुनिजगुणमहामणिमहिमवशीकृतसमस्तनागरव्यवहारिसार्थवाहमहीनाथप्रमुख-
मानसेन राजप्रसादप्राप्तप्रधानमहत्त्वेन सा० आदासत्पुत्रेण सा० तोल्हासुश्रावकेण महता
विस्तरेण, श्रेणीभूतेषु नगरश्रेष्ठवर्णज्येष्ठश्रेष्ठिनैगममेलेकेषु, मिलितेषु च मधुरगान्धर्वनव्य-
काव्यगाथकभाणकेषु मार्गणवन्दिलोकेषु, वाद्यमानेषु मुखरिताम्बरेषु ढोल्लहल्लरीमृदङ्गताल-
कांस्यतालवेषुवीणादिनादवर्द्धितपूरेषु गम्भीरस्वरतूरेषु, उभयपार्श्वचाल्यमानेषु प्रतप्तप-
नीयमयप्रसृमरकपिशारदिमदण्डप्रलम्बदण्डमण्डितगोक्षीरवलक्षचारुचामरेषु सधवाङ्गना-
गीयमानेषु सरसधवलेषु, किं बहूना - प्रवर्त्तमानेषु तेषु तेषु कविजनवर्णनाहंषु महाऽङ्कुरसा-
चारेषु, स्वकीयसौधं समाकार्यं श्रीसङ्घसमन्वितानस्मान् श्रीवर्षप्रन्थिपर्वसमुचितसर्वविधि-
प्रकटीकरणेन श्रीजिनशासनप्रभावसौभाग्यं विशेषेण परमां कोटिमनेनीय्यत ।

तत्र च दैवसिकं पञ्चदशकं स्थितिरास्माक्रीना योभूयाञ्चके । बहूनामासन्नसंनिवेशवा-
सिनां श्रावक-श्राविकालोकानां चिरकालीनशुरुसङ्गमसम्भवो महापुण्यलाभः प्रकटीवभूव । ॥

[अथ आमन्त्रणार्थसमागत-स्वयंताधुराजराजदेवेन सह जिगोदयसूरेभेदपाटप्रवेशवर्णनम् ।]

§ १४. अथ च माघ्यंदिनार्ककर्कशदीप्रकरप्रकरसम्पर्कप्रवर्द्धिष्णुप्रग्रहजालजटिलीभवत्प्रचण्ड-
दण्डशितकुन्तवेष्टल्लपल्लवितहस्तैः परःशतैः पुरःसरानुचरपदातिसमाजै राजमानः, स्वकी-
यागमनसमुत्पादितभूजानिसमागममग्नमः, उग्रैरपि मान्यसेवः साधुराजराजदेवः समाटाट्या-
ञ्चक्रेऽस्माकं निनेंसया जिघृक्षया च । ततस्तेन महताऽऽग्रहेण महता विनयेन महतानुभावेन ॥
महताभियोगेन महता प्रयोगेण वयं प्रास्थापयिष्महि । प्रहरद्वयेन समग्रं मार्गं सुखेनातिक्रम्य,
सूचितमनःसंभावितपुण्यप्रयोगसंयोगघटनासमुद्घटितहर्षसमुत्साहजाते दत्तवति शुभशु-
भशङ्कनजाते जाते श्रीविभाते श्रीविभाते, विवेकपथागमसङ्गमोन्मूलनलालसतमस्तम्बस्तम्बे-
रमघटाविघटनपट्टिष्ठतेजस्विकेशरिक्किशोराशौण्डीर्यभृति प्रतिमानसं निजविरहसङ्कुचितवद-
नस्त्वानधवसरोरुहश्रेणिसप्रणयमृदुलसरारागकरस्पर्शनसमुद्घासकृति सकलजगद्भोक्कल्याण-
कारिसमुदयवति पूर्वाचलचूलिकामलङ्कर्वति भगवति भास्वति, समधिख्यासाभिरपि गरी-
योगिरिशिखरं सम्मुखानीतनीतिप्रियप्रभूतप्रसिद्धशत्रियश्रोत्रियसूत्रकण्ठवणिगजनप्रभृति-
नानाजातिसङ्गमे मनोहारिसारस्फारशृङ्गारशृङ्गारिताङ्गवयवनीनयुधतीजनोत्तमाङ्गरङ्गवङ्ग-
शङ्गसुधारसधवलितविचित्रचित्रपवित्रपत्रावलीशालमानकण्ठपीठलुठकठोरकनककलिका-
कारचम्पकमालोल्पणकल्याणकलशाशोभमाने, परःसहस्रमानवन्त्यन्नवतुरङ्गमचराचरचरण-
प्रचारचञ्चूर्यमाणमूधराप्रभाविनानाविधधातुशकलोच्छलत्परमाणुपरागपुञ्जभ्रूलोलनाछलेन
प्रसृत्त्वरार्द्धतघाननिःस्वानशङ्खभेरीभरमधुरमृदङ्गहल्लरीप्रमुखानुचरतरानवथातोयप्रद्योत-
मानोल्लध्वनिरुपस्वकीयगुणैकमयप्राधान्यं जगति संभाव्येव मूर्त्तिधरारागप्रमोदमेदुरीमृत-
गगनाङ्गणे, मधुमधुरगीतिगानसावधानसलावण्यवर्णीनीयवर्णिनीजनगणे, प्रतिसदनशिवरा-

वनद्वप्रदुरवंशाग्रनरीन्मलमानपञ्चवर्णचीरचारुध्वजव्रजे संशोधितपुरमार्गं, विपणिपथाग्र-
ग्रथितमृदुलमृदुलहृत्पट्टकूलमयतिलकिततोरणान्तरान्तरान्यस्तभास्वरमुकुरमण्डलावलीभि-
पेण दिदक्षारसयशामिलितनानाद्वीपसागरविहारिदिनकरकुले, प्रतिमन्दिरद्वारपूर्वमाण-
कादमीरद्रवाद्रंगोमयगोमुखोपरि प्रस्तारितमुक्ताफलदलानुकारिवलक्षाक्षताक्षतचतुरस्रचतु-
१ पकपुरे, प्रोद्वेभिचमानपौरजनमानसविस्मयाङ्कुरे; किं बहुना - विवक्षुवचनविलासप्रयासदा-
सिनि, साधुराजराभदेवकारिते प्रवर्त्तमाने मनस्विमनोहरे प्रवेशकमहोत्सवे, श्रीकपिलपादक-
पट्टनमध्यं प्रविश्य; प्रशस्यतमे श्रीआपाढचतुर्मासकदिने मूलार्कशोभने, श्रीमेदपादक-
मण्डलकल्पहृदयस्यलालङ्कारणकौस्तुभरत्नप्रायश्रीकपिलपादकद्वयसुन्धरासुन्दरीशृङ्गार-
हारे श्रीविधिवोधिदविहारे; सकलैहलौकिकपारलौकिकलोकत्रयलोकमानसिकामितकामित-
२ वितरणसुरद्वयः, स्वदर्शनमात्रवित्रासितसंसारचक्रचारभ्रमः, अखिलनिकृष्टानिष्टदृष्टकष्टनि-
ष्टासृष्टिप्रष्टप्रतिष्टकष्टाभिनिविष्टारिष्टिष्टप्रकृष्टसेवाक्रमः, तमालतालदलकुवलयकोकिलक-
ञ्जलालिकुलक्रीमलद्र्यामलपिच्छलप्रतिदिशविलासिवपुच्छविरञ्जोलीच्छलेन स्वीयनमस्यानि-
मित्तसमागतजनतामार्गीयहनजन्ममहाश्रमकान्त्युपशान्तिकृते शिशिरे स्वच्छच्छायाभर-
मिव विस्तारयन्, शारदीनहरिणलाञ्छनसञ्चारिचारुचन्द्रिमाविमलधवलविलोचने कटाक्षच्छ-
३ टाविस्तारणाव्याजेन दिदक्षोपसारिणं सरणिसन्तापधारिणं प्राणिगणं सरलामृतरसलहरि-
भिरिवाहावयन्, उत्तमाङ्गातपत्रायमाणधरणाधिराजरचितस्फारफणावलीप्रान्तविश्रान्तनि-
तान्तकान्त्यहुप्रकारमणिसम्भारविस्तारिकर्तुरकिरणश्रेणिमिपेण नमश्चिकीर्षोपदौकितजन्तु-
जाताय पञ्चवर्णपट्टकूलसिचयनिचयं परिदिधापयिपुरिव विश्राणयन्; किं बहुना - मूर्त्तिरिव
कल्याणपरम्परायाः, पयोधिरिव लावण्यरसस्य, निधिरिवाद्भुतप्रभावविभवस्य, मरकत-
४ मणिङ्गुम्भ इव कारुण्यामृतस्य, मार्त्तण्डमण्डलमिव महोदयस्य, मन्दिरमिवामन्दमन्दस्य,
आस्पदमिवैकान्तशान्तरसस्य, धामेव विशुद्धधर्माणाम्, दामेव विततशुण्णाम्, प्रतिकृति-
रिव प्रसन्नतायाः, पदमिव प्रसादस्य, कन्द इव कामनीयकस्य, स्तम्भ इव प्रेयकस्य, चरण-
नलिनरोलम्बायितसमस्तनरासुरदेवः श्रीकरहेटकपार्श्वनाथदेवः, सादरं सानन्दं समभिवा-
चन्याश्चक्रे । चक्रे च तदीयाविकलानुभावभासुरेस्तत्रातिसुखवृषक्षेमसमुदयेन श्रीचतुर्मासी ।

५ [करहेटकमहातीर्थे सञ्जातदीशामहोत्सववर्णना ।]

६ § १५. अनन्तरं च मार्गशीर्षप्रथमपञ्चामेव समाहृतनानास्थाननिवासिश्रावकश्रेणिसु-
स्वप्नः, साश्चर्यसमुचितकार्यविधानविस्मरितपौरजनगणः, प्रतिदिनसंपद्यमानविधिक्षधन्यज-
नविनिर्मापितसौवामेयस्वापतेयसफलताकारणरणचूर्णदिवर्यवादित्रप्रस्त्व्वरपरितोष्वनिवि-
तानमुखरितगिरिगह्वरमूर्च्छितोच्छृङ्खलाप्रतिमप्रतिशब्दाडम्परोद्रेकितयद्गुहाशायिसिद्धगन्ध-
७ र्धमिथुनप्रकार्पितनोचर्वाक्ष्यमाणमनोरमनेपध्यमणिभौक्तिककनकादिमयकमनीयसारतरतार-
परिस्फारपरिस्कृतशरीरापघनघनकामिनीजनवदनेन्दुमण्डलक्षरत्पीयूषप्रवाहातुहारिहारिमङ्ग-
लाचारसुकुमारगीतस्वरप्रकारपुरःसरवेह्लत्कुतुहलोत्फुल्लुपुष्पाङ्कमहोपस्थितमहाजनमहनीय-
महिमः, गगनाङ्गनाप्राधिरोपितश्रीजिनधर्मः, पुराकूनशुभोदयसम्भूतिविभृतिपुण्यक्षेत्रवपन-
चतुरेण साधुराजराभदेवेन कारितः, घनप्रकारसाकारालेख्यकर्मनिर्मितमानाविज्ञानविनो-

दारम्भसरलकदलीस्तम्भावयवविरचित-विचित्रच्छत्राकारशिखरनिकरावलम्बिप्रलम्बपञ्चव-
र्णपताकाविततिविततशोभाभर-सर्वतोलम्बमानप्रधानकुसुमदामपरमसौरभभोगभृङ्गीकृत-
जननयनालिखिरकार्तखररजतरसरसितपत्रावलीविपुलविच्छित्तिचित्रीयितजनकीयचित्त-
पवित्रहाटकपत्रघटितशङ्खकलशविसारिकरमालाविमलितसकलककुम्भण्डल-चतुर्द्वाराग्रभा-
गसंकलितवन्दनमालाभिलषणीयतुङ्गतरतोरणरमणीय-सर्वमाङ्गल्यमूर्त्तिश्रीजिनराजमूर्त्तिम-
ण्डितगवाक्षान्तरप्रदेशदिव्यविमानानुकारिश्रीनन्दिमन्दिरविराजितश्रीप्रासादमण्डपभूमिः,
श्रीकरहेटकप्रसुपार्श्वजिनसौम्यदृग्विलासविन्यासविलीनसमस्तोपह्ववव्यूहः, अचिन्त्यप्रभा-
विभवः श्रीभागवतदीक्षामहोत्सवो बोध्यते स्म ।

§ १६. तत्र च महोत्सवेऽस्मिन्नेव मण्डले चतुरश्रीतिग्रामकारितामारिघोपणाप्रकर्षितनिर्मल-
यशःपुण्यसमुदयसुभगंभावुकस्य मञ्जीश्वरारसिंहसुश्रावकस्य सन्ताने युत्थडागोत्रे श्रीजि-
नधर्मकाचकपूर्वासितधातुसञ्चयस्य नैसर्गिकभद्रकतागुणशालिनो मञ्जिधीणाकस्य बालक-
लापापुत्रस्य, श्रीगुरुवचनाम्भोदरसस्यन्दलवमुक्ताफलीभावसम्पादनशुक्तासम्पुटसंवितमा-
नसस्य काणोडागोत्रीयसा०जेहृदस्य राणाभिधानोद्भवस्य, कुलक्रमायातस्वाभाविकाभङ्गरगुरु-
चरणकमलभक्तिकेतकीकुसुमपरिमलसुरभितहृदयकच्छस्य गुरुवाक्यपालनतत्परस्य मञ्जि-
श्रीछाजहृदवंश्यभीमडश्रावकवरस्य पेशासुतस्य च; पुरा प्राप्तादसीयदेशसाचिव्यैश्वर्यस्य ॥
सौवचारककृतानेकसाधर्मिकोपकारावष्टम्भस्य श्रीमालहृविशालशाखाविभूषामणीवकस्य म-
ञ्जीश्वरद्वंशरसिंहस्य दुहितुर्माञ्ज्यालिकायाः, निरवधिश्रीखरतरविधिवन्दुरानुरागभङ्गीतरङ्गि-
तान्तरङ्गभावस्य व्यवहरिकवंशीयसा०महिपतिनामास्तिकस्य सुताया हांसकुमारिकायाश्च ।
एवं निश्चितप्राग्भवाभ्याससञ्ज्ञातसर्वविरतिमैत्रीपरिणामस्य, सहजसंपन्ननयविनयविवेका-
दिगुणकदम्बकालङ्कृतानवावयवग्रामस्य, आबालकालादपि तत्तादृशपुण्यक्रियाकलापलोल-
पस्य, अकाण्डेऽपि वैराग्यरसकल्लोलप्रोज्ज्वलितमानसिकरङ्गस्य, कौमारेऽपि तथाविधश्रीजिन-
शासनानुरागानुपङ्गिसुललितवचनविलासविसापितविदग्धजनस्य, सामायिकरूपलक्षणव-
र्णकलाप्रज्वालताशोभितस्य; किं बहुना - निःशेषजननयनकुवलयोल्लासनसुधाकरमण्डलम-
यस्य कुमारकन्नयस्य; साध्वीगुणानुगुणलक्षणचणस्य श्रीदीक्षाग्रहणपरिणामप्रणयितमान्तः-
करणस्य प्रादुर्भूतपुरातनपुण्यसमुदयस्य कुमारिकाद्वयस्य च; अस्माभिः सकलसांसारिक्लेशा-
वेशविनाशदक्ष्णा दुर्गातिरुदपूतनासमागमननिवारणाय मृत्युञ्जयारक्षा चिन्तातिगसमीहित-
सुखप्रदानप्रकारेणाधरीकृतैकभवसंभाविताभिमतवितानकल्पवृक्षा प्रीणितप्रतीक्षा श्रीआ-
र्हती दीक्षा प्रादेदीपि । जाजायते स्म ज्यायसी श्रीजिनशासनप्रभाचना । तेषां कुमारश्रम-
णानां च यथाक्रमं नामधेयानि तद्यथा - कल्याणविलाससुनि - कीर्त्तिविलाससुनि - कुशल-
विलाससुनि - मतिसुन्दरीसाध्वी - हर्षसुन्दरीशुद्धिकेति ज्ञातव्यानि ।

§ १७. तदनु च साधुराजराजमदेवेन दिनसप्ताष्टप्रकृष्टसाधर्मिकवात्सल्यदुर्बलश्रावकोपकार-
दिवसपञ्चमारिघोपणाव्यवहारव्यापार-याचकसञ्चयरुचिरसिचयनिचयचामीकरोर्मिकादि-
१० म० ष० १

शृङ्गारप्रभृतसारप्रतरप्रदानादिविधिप्रकारेण श्रीजिनशासनमहिम्नः श्रीखरतरविधिविशेषस्य च यशःकलशाधिरोपणमचेक्रीयि ॥ ५ ॥

*

§ १८. अथ प्रवृत्ते च महोत्सवे स्वस्वस्थानं प्रस्थितेषु च सर्वलोकेषु, प्राप्तराजप्रसादेन दान-शौण्डताशौण्डीर्यादिगुणविख्यातयशोनादेन श्रीशासनप्रभावकेण सेल्लहस्तपेमुसुश्रावकेण समाकारिता घयं सादरं शतपत्रिकादिखकीयग्रामेषु, विजेहीयाञ्चकूमहे च तत्र परिसरे पक्षकल्पमेकम् ॥ ५ ॥

[साधुयजस्रमदेवकृतद्वितीयप्रतिष्ठामहोत्सववर्णनम् ।]

§ १९. अनन्तरं पुनरपि साधुराजरामदेवेन महीपांसं श्रीप्रतिष्ठामहोत्सवं विधिधापयिषुणा समामञ्चिता मध्ये राजधानि । वयं च तादृक्षप्रतिष्ठाविधिक्षमदिनलगादिसंयोगाभावेनाऽ-निर्मित्सवोऽपि ताम्, श्रीगौर्जरधरामनु चिकीर्षितविहाराश्चापि, परं तेन समयवैपम्यं राज-प्रसादचापत्यं कमलाचञ्चलत्वं प्रायेण भूयो भूयः श्रीसुगुरुसंयोगस्य दुर्घटत्वं च चेतसि चिन्तयता धीमता राजराजन्पराजलोकनिबन्धप्रवन्धेन द्रवीयसा समवातेष्टीययिष्महि, प्रारारभि च महोत्सवः सामस्येन ।

§ २०. पुनरपि प्राग्विधिना समामञ्चिताशेषविषयविषयान्तरान्तरावर्त्तिपुरग्रामनिवासि-संख्यानविमुखहर्षसुखस्त्रोकलोकसङ्गमे, प्रागिव नानाभेदवायवृन्दावच्छेदिशब्दाद्वैतम-पीभूतवसुन्धराधरकन्दरान्तरिक्षोदरे, संजायमाने धनगीतस्कीतमङ्गलधवलकोलाहले, प्रत्य-प्रभाग्योदयवशादल्पीयोभिरपि चासरेः संपन्ने समस्तविलोक्यमानवस्तुविस्तारे, श्रीकरहे-टकाभिधश्रीपार्श्वनाथप्रसन्नदृष्टिसुधावेणिभिर्विरलीभूते निःशेषसन्तापकूटे, प्रवृत्ते च जलानयनादौ महीयसि महसि श्रीफाल्गुनचलक्षाष्टम्यां सुधाकरवारे श्रीअमृतसिद्धियोगे चासहिष्णुनामपि मानसविक्षयविकाशी श्रीजिनविम्बप्रतिष्ठामहोत्सवः समवोभूयिष्ट सर्वो-त्कृष्टः । प्रत्यतेष्टीयित च तत्रास्माभिः श्रीचतुर्विधधर्मप्रत्यक्षमूर्त्तयः, चतुर्गतिकुहरगत-जन्तुजातनिस्तारनिषुणसारस्फूर्त्तयः, आदिमद्वीपविहरमाणश्रीसीमन्धर-श्रीयुगन्धर-श्रीबाहु-श्रीसुबाहु-जिनचतुष्टयमूर्त्तयः, परा अपि श्रीजिनप्रतिकृतयः, सकलद्वुरितदुस्तटीप्रस्फोटन-प्रमत्तद्विरदानां तत्तादृक्त्रिविष्टपोत्तरज्ञानदर्शनचारित्रप्रभृतिपवित्रगुणश्रेणिप्रकर्षेण पर-वादिपर्वदि प्राससद्दिरुदानां भास्वरताभूरीणां श्रीमज्जिनरत्नसूरीणां मूर्त्तिश्च । पुनरपि प्रति-ष्ठामहं कारयता प्रभावकपुरुषेण सन्मानदानपुरःसरसाधुभिःकनानगरापरपौरमानचनिवह-भोजनताम्बूलप्रदानादिविधिना प्रभृतयाचनकनिकरमनोरथपूरणप्रकारेण च श्रीजिनशास-नमहिमा जगति विशोपेण जाद्विकी कृता ।

§ २१. तदेवं संजातमद्वैतप्रभं श्रीदीक्षाप्रतिष्ठामहोत्सवद्वयम् । परमनयोः श्रीमहंसोः श्रीसङ्घलोकमिलनकुतूहलप्रभावनादिवस्वरूपं कियद्ब्रचनपथगोचरं वोभवीति । यतः—

यामाप्रह्वाजगोतेरमण्डलेयस्तावन्त ऐयरिहाङ्गिणाः सहर्षाः ।

यस्त्रापणैः पुरमिदं हि नमधराणां भूयोऽपि याद्विमयनप्रभाततान ॥ ४६ ॥

सीमन्तिनीजनचया मिलितास्तथाऽत्र कौसुम्बचेलपटलीरचितोत्तरीयाः ।
जाता यथाऽवनिधरस्य सुमूर्धिरसा सत्यभराराशिखरै रचिरा सचित्रा ॥ ४७ ॥

अपि च-

ते केऽपि गीतविधयो नवनाट्यमङ्गास्ते केऽपि चाद्भुतरसा ननु हर्षरङ्गाः ।
यैर्विश्वविस्मयकरैरनया पुरापि स्वर्गायितं कतिपयानि दिनानि नूनम् ॥ ४८ ॥
किञ्च - श्रीजैनशासनमहो महिमानिधानं पुण्योऽसकौ खरतरस्य पथो विधिश्च ।
वर्ष्यं च साधुसचिवेश्वररामदेवविष्कूर्जितं वत वतेति न कैरनावि ॥ ४९ ॥

किं बहुना-

किं चिन्तयाम च दधाम च चाम किं वा किं वर्णयाम च नवाम लिखाम किं वा ।
शुद्धिर्महाद्भुतरसाम्बुनिधौ निमशा संग्राहते न हि कथञ्चिदपि स्वरूपम् ॥ ५० ॥

अतः स्वल्पमात्रमेवात्र लेखित्वाश्चक्रे इत्यवसेयम् । तथा यदेवं म्लेच्छसंकुलसंनिवेशो-
भ्योऽपि दूरं विपमेऽपि अनेकपुण्यविधिपथप्रत्यर्थिखलकुलसङ्कीर्णोऽपि दुष्टव्यन्तरप्रचाराङ्कु-
लेऽपि अस्मिन् विपये निरातङ्गं निरावाधं निःशङ्कं निःप्रत्यूहं निःकलङ्कम् अभूत्पूर्वाणि
श्रीदीक्षा-प्रतिष्ठामहोत्सवादीनि पुण्यकर्मणि सिद्धिसौधशिखरमधिरूढानि तत्सर्वं जाग्र-
त्प्रभाववसतेः प्रौढप्रतापतीव्रदीहितेः प्रसन्नाकृतेः श्रीकरहेटकश्रीमत्पार्श्वनाथदेवाधिदेवस्य
विशदप्रसादस्य विजृम्भितमिति ।

श्रीमद्भिरपि सपरिवारैः सश्रीसमुद्रायैरिमानि मनःसंमदप्रदायीनि श्रीशासनप्रभा-
वनादिस्वरूपाणि समधिगम्यैतद्देशप्रवृत्तानि स्वीयमानसमरालः प्रमोदतरङ्गमङ्ग्या सह
क्रीडयितव्यः ॥ ५१ ॥

*

[पत्तननिवासिमन्त्रिवीरा-मन्त्रिसारङ्गकृतमन्त्रणपूर्वं जिनोदयसूरेपूर्जपरं प्रति प्रस्थानम् ।]

§ २२. अथाग्रिमो वृत्तान्तः किञ्चिद्विहितपद्धतावधिरोप्यते । अनन्तरं च-

अस्ति खस्ति समस्तश्रीनगरसरःश्रेणिक्शीरसागरावतारश्रीमन्नरसागरपुरचरनिवासि-
विलासिव्यवहारिरजराशिसातिशयपुण्यप्रभाप्राग्भारभ्राजिष्णुमूर्तिः, परमपुरुषाभिलष-
णीयपुरुषार्थत्रयसंसाधनयथापूर्वप्रवद्धमानमत्यतिशयः, निजगतागतभ्रमविप्रतारितानेक-
मानुष्यकदुर्धरचपलकमलाकरेणुकासङ्कलनालानस्तम्भः, पुरातनजन्मसम्पक्परिचरितश्री-
जिनवरोपदर्शितश्रीधर्ममार्गप्रसादप्राप्तप्रभूतविभूतितया पुनरपि तमेव मार्गं प्रत्युत समु-
घर्तिं नेतुकामितया जगति विख्यातकृतज्ञतागुणः, स(श)चीवरपितेव विबुधसंसदुपश्लोक्य-
मानगुणगणोऽपि गोत्रपालनसाहादहृदयः, वैश्रवण इव श्रीदोऽपि न कुबेरतया प्रसिद्धः,
प्रचेता इव समुद्रस्थितिरपि न पुण्यसंप्रयोगे पश्चिमाशानुपङ्क्तिहृदयः; किं बहुना-गणनी-
योऽग्रणीर्गुणिनाम्, वर्णनीयो चरीयाँल्लब्धवर्णानाम्, स्पृहणीयः प्रथमः प्रगल्भानाम्,
अभिनन्दनीय आदिम उदारारणाम्, मार्गणीयो धुरीणः सन्मार्गगामिनाम्, कीर्त्तनीयो धुरि-
धीराणाम्, प्रदांसनीय आदौ प्रसन्नानाम्, बोद्धव्यो धौरैयोऽनुद्धतानाम्, ग्रामणीः शम-
शालिनाम्, सुधाकरमय इव यशसि, सुधामय इव वचसि, सौभाग्यमय इव महसि,

कारुण्यमय इव हृदि, तन्मय इव मुदि, आलस्यमय इव रुपि, सर्वगुणमय इव वपुर्नि
परीक्षानिरीक्षणपीयससुषुप्तरूपपदवीदक्षणक्षमलक्षणविभूषणः

कनकाचलधरणीसमलङ्करणकल्पकारस्कराङ्कुरः श्रीशासनप्रभावकः

वकः स्वकीयपूर्वजसहोदरमन्त्रिमण्डलिकयचनानुपालनप्रवीणः

श्रमिति संसुप्तत्रयिपुरपि, महाराज्यस्थितिरेव सधरधीसखान् विना श्रीसुगुरुनन्तरेण

श्रीसङ्घपात्रादिधर्मकार्यविधिः समुन्नतिभाक् कल्याणाम्बुदययुग्म

सकललोकचमत्कारकृत् समस्तसंकटघटाभित् परश्रीहृत् सर्वथापि न संपत्नीपद्यते-

हृदयालुः सहृदयेऽवधारयन्, समाकारणायाम्साकं सम्प्रति विशेषेण प्रस्तावं समधिगच्छन् समानेतुमस्मान्,

तात्मानं समानन्दितसज्जनवितानं साधुजनमानसकुलेशयकेलिसारङ्गं

दक्षरद्वचनामृताविन्दुसङ्घहस्तहासारङ्गं प्रसन्नतागुणानुकृतसारङ्गम् उदारतासहोदरी-

रङ्गं मन्त्रिमण्डलिकाङ्गं तिजघ्रातुच्यं मन्त्रिसारङ्गं प्राजेधीयिष्ट । समागतश्चासौ तत्र नः

स्कृत्य श्रीकरहेटकधीश्वरं श्रीपार्श्वजिनवरम् । भेदयित्वा च पुरपुरन्दरं सादरम्, समावर्ज्यं च

समग्रं आवकनिकरं तत्क्षणमेवास्माकं वन्दननमस्करणपूर्वं श्रीतीर्थयात्रायै प्रस्थापनक्षमाश्रमणं

प्रदेदीयाञ्चक्राणः । वयमपि बहुवासरेभ्यः श्रीतीर्थयात्राकरणेनात्मानं पवित्रायितुकामाः,

सम्प्रति प्राप्तप्रस्तावाः, तत्रत्यं महाग्रहपरं श्रीशुरुदशनविरहकातरं परमपुण्यभक्तिसमवायं

साधुराजराजमदेवप्रमुखं श्रीसमुदायं भूयसा प्रयत्नेन संवोध्यं, तदामन्त्रितश्रीतीर्थयात्रामस्थि-

तसकुटुम्ब्यगीतार्थप्रभूतश्रावकसङ्कुलेन मन्त्रिसारङ्गसूत्रितनिरावाधसार्थेन सह श्रीकरहेटक-

प्रधुपार्श्वजिनप्रसादसुररीकृत्य शिरसि प्रधानशङ्कनसन्तानदत्तानुमतयः फाल्गुनशुक्ल-

दशम्यां प्रतस्थिष्यांसः ।

[मार्गागतप्रसिद्धतीर्थनमस्कारवर्णनपुरस्सरं, पत्तनपुरप्रवेशवर्णनम् ।]

§ २३. अन्तरा च नवखण्डमेदिनीविदितमहिमानं सर्वातिशयनिधानं सकलकल्याणमूल-

निदानं नागहृदमहास्थाने जिनवरं श्रीनवखण्डपार्श्वनाथनामानम्; श्रीमदीडरगिरिमहादुर्ग-

शृङ्गशोभाकारिशातकौम्भकुम्भं युगादिप्रदर्शितलोकद्वयोपकारिधर्म-कर्मसंसर्गप्रारम्भं

युगादिभ्रमरोहसंरम्भं युगादिजनमनःकामितकामकुम्भं श्रीचौलुक्याधिपविधापितोत्तुङ्ग-

तोरणरमणीयविहारविहितवसतिं महोदारमूर्त्तिं श्रीयुगादिजिनपतिम्; श्रीबृहति नगरे च

सौवोत्तुङ्गमण्डपद्वारशिखरस्तम्भादिश्रीचमत्कारितसनातनायतनविभ्रमाभिरामप्रासादो-

दरविभ्राजमानौ विलोकनमात्रसम्भावितभङ्गुरीभवद्भवाभिमानौ पुण्यप्रलेपमयौ जीवत्खा-

शिशलाकानुकारे बहुविधपञ्चालिकामालिकादिविच्छित्तिभङ्गीसकलायतनसारे रम्ये श्रीविहारे

सन्निविष्टाश्चतुर्दिशाभिमुखोपविष्टाः श्रीपरमेष्ठिचतुष्टयमूर्त्तीश्च नमस्कृत्य; तथा आ श्रीकर-

हेटकपार्श्वजिनभवनं सर्वेषु श्रीतीर्थस्थानेषु मन्त्रिसारङ्गेण श्रीमहातीर्थयात्राविधास्यमानप्र-

भूतविभवव्ययोदारतावर्णिकां दर्शयतेच कारितं सविस्तरं श्रीमहापूजाध्वजारोपस्वर्गानदानाटोपप्रमुखप्रभावनाविधिम् । संहयानुमोद्य च सम्मुखगतसंख्यातीतश्रावकलोकमयश्रीपत्तनीयश्रीसमुदायसमन्विताः, प्रातः समुदयश्रियं शोश्रीयमाणे मङ्गलकलशशालिनि श्रीमदंशुमालिनि मधुमासप्रथमद्विगुणपट्टीवासरे श्रीपत्तनपुरवरे भासुरसमुदयरमाभ्राजं श्रीशान्तिनाथतीर्थराजं नमश्चकूमः स्म । तत्रत्यं श्रीसमुदायं बहुदिवसदर्शनोत्सुकं प्रमोदयाश्चकूम च ॥ ५ ॥

[अथ मन्त्रिवीरप्रारव्यतीर्थयानोपक्रमवर्णनम् ।]

§ २४. तदनु मन्त्रीश्वरवीरेण वज्राद्रिणेव मनसि धीरेण स्वमनोरथावलीं महतीं फलेग्रहीं कर्तुमुपायनीकृतामितस्वापत्तेयराशिना भेटितः प्रकटविसङ्कटदुःसहाभिमानः श्रीखानः । तेनापि पुरपरिवृष्टेन निरन्तरं समाराध्यमानस्वीयश्रीदेवगुरुचरणप्रसादातिरेकात्तदीयपुरातनपुण्यपुण्यभाग्यसौभाग्यसदाकृतिसौम्यतादिरमणीयगुणप्रसन्नकृतमानसेन तस्य कृतः प्रसादः । समभिनन्दितो वाढं मधुराभापणादिना । व्यतारि च चतुःशिखरमिपचतुष्ककुब्जिलासिकमनीयकीर्तिकन्यिकापृथक्पृथक्क्रीडापर्वतकविराजितेन दीप्रतरसुवर्णसूक्ष्मन्तुजालसर्वतोग्रथितेन शिरस्त्राणेन सहिता कलकनकमयकिङ्किणीश्रेणिमिपमूर्त्तिमन्नेतृप्रकटप्रतापलवकृतालङ्कृतिः पट्टकूलमया समस्तोत्तमजनमनोजनितधृतिः प्रशस्या कायावृतिः । प्रसादीकृतं च कृतसुकृतकर्मान्तरायदुर्जननिकायमनोरथमालानिद्राणं सकलमहीचलयप्ररोपितप्रमाणं श्रीपुरमाणम् । तदनन्तरं तदनुज्ञातस्तत्प्रदत्ताकल्पसमलङ्कृतवपुः, पुरुषोत्तम इव त्रिविष्टपजनतामनोमोहकारिण्या तथा श्रिया समालिङ्गितः, सहस्रलोचन इव जयेनान्वितः सरलशालिहोत्रारूढः, पुरसुखव्यवहारिमानवलक्षानुगम्यमानः, गर्ज्जनीमूतस्फीतध्वनिविडम्बिना तारस्वरितस्वरेण मङ्गलपाठकघटैरुपस्तूयमानः, सात्रधानगन्धर्ववृन्दैः प्रत्यग्रसर्वाग्रिमरम्यग्रामगान्धर्वोद्गारैर्गौरवातिरेकं प्राप्यमाणः, वाद्यमानानवद्यवाद्यवृन्दोदात्तस्वरैः स त्रिजगति प्रख्याप्यमानः, कुतूहलरसनिभालनधावमाननगरलोकवनितावितानविस्मरनेत्रकञ्चोलकैः पीयमानसौभाग्यलावण्यरसः, मध्ये पुरं प्रवेशकमहोत्सवपूर्वं प्रविश्य श्रीविधिमन्दिराधीश्वरं श्रीशान्तिजिनवरं नमश्चकार मन्त्रीश्वरवीरः । श्रीपुण्यशालायां श्रीगुरुंश्च सादरं प्रणम्य समासादिततदुपदेशादेशः सौवावासमयासीत् ।

*

§ २५. ततश्च पूर्वमेव प्रगुणीकृतसमग्रसामग्रीकोऽसकौ सञ्जीचकार चारुदारुमथं मनोहारिविचित्रविचित्रनिचयम्, व्योमाश्रोद्धोस्त्रिशिखरप्रान्तवर्तिकान्तकनककलशविसारिरश्मिवारभासुरितसप्तहयम्, भग्नसकललोकचञ्चलविलोचनरयम्, दिव्यभवनमिव विचित्रपुत्रिकाभ्राजिष्णुमहारम्भस्तम्भम्, तुलितायामविष्कम्भम्, देवलोकभूचलयमिव कण्ठात्किङ्किणीकुतूहलकोलाहलापमानचतुरस्रकीश्रेणिपरिकरितया चतसृषु दिक्षु पट्टक्षमा खेलन्त्या दिशिचरमनांसि भ्रमयन्त्या वैजयन्त्या शोभमानम्, प्रायो मिध्याहशामपि समदृशां मनोमृगकदम्बककेलिगिरिम्, गरीयोगिरिमिव क्वचित् कनीयःशिखरराज्या राजितम्, क्वचिन्नभ्रोभ्रमणभ्रमल्लिखैरिव निक्षलोपविष्टैः कलविङ्ककुलैः कलितैः समीराभावाग्निःकम्पैरिव विनीलघनभेदसान्द्रद्रुम-

संमूहैर्विहिताह्लादम्, क्वचिद् द्विरदविशदरदखण्डैर्मण्डितम्, क्वचिद् भूरिरसरमणीयकटक-
काम्पम्, क्वचिल्लयस्तिमितैरिव समकलापटुभिर्विद्याधरवनिताधुन्दैर्विधीयमाननाव्यरङ्गम्,
क्वचित् केसरिकरिहरिप्रभृतिभिर्वनमृगपशुवैश्वमकरम्, क्वचिद् परितोरणप्रसक्तमत्तवारणम्,
किं षडुना - संसारार्णवनिमज्जन्तुजाततारणपोतायमानम्, मूर्त्तियमपुण्यस्कन्धायमानम्,
आकल्पविकल्प्यमानवर्णनाभिरपि लेशतः स्तूयमानगुणवितानम्, विचक्षणवर्णनार्हविविध-
वस्तुविस्तारालयं श्रीदेवालयम् ।

*

§ २६. ततश्च तस्मिन् श्रीदेवालये नानावनराजिमण्डलीलताप्रमाणविकसितसितासितहरित-
पीतकुसुमस्तयकप्रसरदस्तोकविरोकपञ्चवर्णाभूतभासि श्रीमधुमासि, कुमुदिनीप्राणमियप्रस-
मरपीयूषभरवर्षिकौमुदीसमुदयप्रमोदितजन्तुलक्षे प्रथिमपक्षानुगामिगुणबहुलक्षे द्वितीयपक्षे,
सकलदुरितप्रवासरे पष्ठीत्रासरे, विस्तारितविततकल्याणसुधाधारे श्रीसोमवारे, समाह्वान-
मिलितासु अविकलपुरप्रधानज्ञातिपु कुतुकाकृष्टचित्तवृत्तिप्रेरितासु पिण्डीभूतासु तासु तासु
जातिसु, समुच्छलिते पञ्चविधातोद्यप्रपञ्चितोदये महति ध्वनिलये, निभृतस्वरसञ्चारितचतु-
र्वर्णकर्णासृतधारे प्रवर्त्तमाने च श्रीदेवगुरुसम्बन्धिनि कुशलकारिणि मङ्गलगीतोद्गारे, निर्मि-
ताशेषपुरासुरनरनिकराक्षेपः श्रीवासक्षेपश्चेत्प्रीयते स्वास्माभिः । ततश्च तत्र सविशेष-
श्रीवासक्षेपपूर्वं पूर्वप्ररोपितधर्मपथः विहितमहाविघ्नौघमाधः कलिकइमलक्षालनाद्वितीय-
पाथः श्रीप्रथमतीर्थोधिनाथः सविस्तरं निवेशयामहे ।

तदनु च मञ्जीश्वरवीरा-मञ्जिसारङ्गसुश्रावकयोः श्रीजिनधर्मप्रभावकयोः श्रीसद्वाधी-
श्वर्याविर्भावको वासक्षेपः समस्तूपत ।

[मन्त्रिवीरा-मन्जिसारङ्गसंचालितशत्रुंजयतीर्थयात्रासंग्रहस्थानवर्णना ।]

§ २७. अनन्तरं ताभ्यां सङ्गपुराभ्यां निजौदार्यगुणसमुत्पादितसुपर्वपादपरुपाभ्यां परा-
सहस्रैर्महार्थयोग्यैरीश्वरलोकोपभोग्यैर्विशिष्टवसनैः, समतिक्रान्तगणनाप्रकारैः प्ररोप्यमा-
णयशःप्रासादानुरूपवृत्तस्वरूपकलसा(शा)कारैर्मञ्जुलसरसनालिकेवार्ः, अकीर्त्तित्तिक्का-
वित्रासनगुलिकोपमानैः समुल्लङ्घितप्रसृतिमानैः प्रत्यैः क्रसुकवित्तैः, कीर्त्तितरुणन-
र्त्तकीहरितांशुकपरिधानैः समस्तपत्रजातिप्रधानैः सारमकरतमणिपत्रविमलैरखण्डितैर्नाग-
वह्नीदलैश्च सत्कृत्य सकलं महाजनलोकम्; सविशेषप्रजाप्रकारैरुचिताधिकोपचारैः श्रीचतु-
र्विधश्रीविधिसङ्घं च समाराध्य षडुविधप्रपुररुचिरचौरचामीकरालङ्कारप्रभृतसारसारैः अनु-
गृह्य च याचकनिकरम् श्रीनरसमुद्रं विमुद्रोन्निर्येशोराशितरङ्गैर्विलङ्घितमर्यादां व्यपीयत ।

ततश्च तस्मिन्नेवाहनि यामत्रयानन्तरं प्रसन्नतामुपेयुषि वासरातपे प्रशस्यवेलावसरे,
नगरत्रिकचतुष्पथचत्वरशृङ्गाटकविसङ्कटीभूतेषु, हर्षायुष्टकाकुलकलकलकारबोन्मुखी-
कृतगगनचरेषु, पृथुलाभिरुपनेपथ्याभरणरमणीयेषु, मण्डलापितेषु परोलक्षेषु प्रजाव्रजेषु;
पौण्ड्रिकिकेण भालस्थलेन, काञ्जलिकेन नयनयुगलिकेन, पात्रलतिकेन कपोलमण्डलेन,
कौण्डलिकेन कर्णयुगेन, दैसिजालिकेन नासावंशेन, वार्त्तगुणिकेन चदनेन्दुना, मौक्ताहारि-
केण हृदयस्थलेन, काङ्कणिकेन करकमलप्रकोष्ठद्वितयेन, आङ्गुलीयकिकेन प्रदेदिनीसंमूहेन,
माङ्गीरिकेण चरणयामलेन, पारिकर्मिकेण कामनीयाकल्पिकेन, औदार्यकारिकेण लावण्य-

रसिकेन च शरीरेण समीक्ष्यु पौरपञ्चजनराजिविलोललोचनेषु; देवभूयं देशतः कुर्वाणासु
 राशीभूतासु सीमन्तिनीमालासु वामकरकमलदलतलपिहितलपनेषु, दक्षिणकरैरुद्धं प्रलम्बि-
 तैरन्तरिक्षपथायाममिव प्रमातुं प्रवृत्तेषु, दानशौण्ड्यरूपमुखाभिमुखेषु; पुनः प्रेष्यमाणे-
 क्षणेपु, गाथार्यागीतिसुरीतिवृत्तकवित्वपट्टपदादिबन्धुरयन्धुमुक्तकप्रबन्धविक्षणेषु विततो-
 दात्तस्वरेण पापव्यमानेषु मङ्गलपाठकेषु, बहुतरकाम्बविक-तौरिक-दौन्दभिक-झार्झरिक-
 पाणविक-मार्दङ्गिक-वैणविक-वैपञ्चिक-सौरनारिक-दौल्लिक-प्रमुखशिल्पिसङ्घाताहन्ममानिज-
 निजानवद्यवाद्यवृन्दपरिस्फुटदस्फुटसाटोपध्वनिडम्बरप्रमुखरितपौरसुधाकुट्टिमहम्म्यंष्वपि-
 - 'साध्विदं साध्विदं; कियत इदं कियत इदं; समुचितमिदं समुचितमिदं; पुण्यमिदं पुण्यमिदम्' - इत्येवमनुमति-
 दातृत्वमाश्रितेषु, प्रतिपदं मेदुरानन्ददायिषु लास्यताण्डवादिनृत्यं नरीनृत्यमानेषु कलाशा-
 लियु खेलकेषु; अन्तरेण सङ्घुरूपमन्दिरं पुरगोपुरं च सम्मर्दविगलितोष्णीपादिवसनशिरः ॥
 करोरः प्रभृतिनानाभरणेषु भूमितलभागमनुपेयिवत्सु, मिलितामितजनतातोयकोलाहला-
 रवप्राचुर्यादं विफलीभूते वचनव्यापारे, केवलं प्रवृत्ते भूविक्षेपकरशिरःकम्पादिप्रकारेण प्रयो-
 जनसञ्ज्ञाव्यवहारे, अहमहमिकया त्वरमाणभूचरतुरगरयनिकरचरणचालितपुरःसञ्चारि-
 धूसरबहलरेणूत्करव्याजेन कौतुकधावमानस्खलितमानिनीजनमुट्टितहारविकीर्णमुक्ताफल-
 प्रवालकलधूतरजतादिमणिकजालव्याजरचितविभूपायां सहप्रस्यितायां तीर्थयात्रानुरागेण ॥
 नगरवसुन्धरायाम्, क्रमेणान्तःपुरमेव विगलितेषु दिनकालकलालवकलापेषु, चिरं कुतूहल-
 मवलोक्य साङ्गतं वृत्तान्तं चिकथयिष्याविव द्वीपान्तरं जिगमिषिते गभस्तिमालिनि, पुष्क-
 राजिरावलोक्यमानपरिमण्डराकालससञ्छददलश्यामलबहुलमायूरातपत्रमिषेण विहितवेष-
 परावर्त्तेषु समायातेषु श्रुतमहोत्सवनिदिध्यासासमुत्सुकेषु द्वीपान्तरविहारिहरिणलाञ्छनेषु,
 प्रसूमराशोकपल्लचारुणसायंतनरागदम्भेन निभालनाध्यवसितासु धृताङ्गरागासु विचित्रा ॥
 म्वरधारिणीषु दिग्बधूषु, क्षणेनास्ताचलचूलान्तरिततरणिपश्चिमारुणकिरणकिञ्चिद्वकाश-
 कुवलयमालामलिनाङ्कुरिततिमिरवर्त्तिव्यासस्तोकोल्लसितसितकरोदयपिशुनपूर्वककुम्भास-
 विलासिविचित्रयोपदेशेनान्तरितदर्शनैः श्रीजिनशासनप्रभावनाप्रहृष्टैः साधर्मिकानुरागि-
 भिनं भञ्जैः, श्रीसङ्घमहोत्सवसमवेतमानवश्रेणिपरस्परसम्भाधादिवातपवर्त्मभ्रमसमुद्भूतो-
 ष्मखेदादिसन्तापनिर्वापेप्सया भोमुच्यमानासु गालितकुङ्कुमभृगमदचन्दनद्रवसर्वतोधा- ॥
 रासु, तदनु क्रमेण पूर्वदिग्बर्णिनीललाटपट्टरजततिलकायमाने प्रस्थितलोकसंमुखीनाजिग-
 मिषु, शुभायतिसूचिसुधारसधारावलीधवलितकल्याणकलशायमाने श्रीदेवालयप्रथमार्चि-
 चिपया प्राग्दिग्बनितया सहैलं गृहीतसचन्दनरसशुक्लीयमाने, सुमुदिते श्रीताराधिपतौ
 विमलोदयं समासेदुपि प्रस्फुरितवति च प्रतिदिशं प्रकाशायमाने, मूर्त्तिमति प्रतापानलकणो-
 त्करे इय जागरूकदीपिकाविताने; किं बहुना -

लोकास्तोक्तया प्रवृत्तवति चासंपर्षभावेत्युरःपेपं वीक्ष्य विसंस्थुलाः प्रियतमाः सौवीः पराछेपतः ।
 मृन्दा यत्र निवारिताः सहचरास्ताभिः प्रियाः साम्प्रतं, युक्तायुक्तविकारणा यदि भवेत् स्नेहाय दत्तं जलम् ॥५१॥
 मावाः केऽपि यभूतुत्र ननु ते जाते यदीयस्त्ववे, तावन्तो घटिता नु वाद्यविषयो येपासुदरैः स्वरैः ।
 ते केऽप्युत्सवराशयोऽजनिपत प्रेक्ष्यान् यान् किमिदाम्को जल्पति संश्रुणोति वधिरः पशुर्नरीनृत्यते ॥ ५२ ॥

तावलोकयथा निशम्य चलिता यस्मिंस्तडागस्थिता मार्गे शोषणदुःखिताः प्रतिदिनं सद्भोज्यलामोक्षुकाः ।
 धुद्रेः श्रीव्ययशङ्किमिषिघटिताः सेष्यं ततो दुर्घटं मत्सीं रोदिति मक्षिका च हसति ध्यायन्ति वामध्रुवः ॥५३॥

तत्र क्षणे संमुखमागतायाः कस्या मुखं दर्पणचारुदृष्टम् ।

दृक्खलनौ हासदधीनि सिद्धिं म्रूते भ्रुवते भ्रुवते मृगाक्ष्याः ॥ ५४ ॥

अपि च - क्रमात् -

रेणूक्रे प्रौर्णवितार्थाजते नावीक्ष्य तं दीपकिरानजेन ।

चोत्पादितेऽहर्मुषविघ्नमेऽपि चन्द्रोदये नृत्यति चक्रवाकी ॥ ५५ ॥

आलोकितशेषकुतूहलेशवस्त्रंगते वीक्षकदेहमाजम् ।

प्रदर्शितालोत्सवकस्तदानीमयं शशी वह्निकणान् प्रसृते ॥ ५६ ॥

लोके विचित्रे मिलितेऽपि यत्रासमञ्जसत्वं न यशः प्रपेदे ।

किं वा मृगाक्षीगतमेलकेऽपि रामामुखं चुम्बति कार्तिकेयः ॥ ५७ ॥

किं भूयसा -

तं देशं न मृशामि सौवमनसि प्रायो यदीया जनाः, अस्मिन् संमिलिता नहि व्यतिकरे सत्कौतुकान्वेषिणः ।

नूनं तानि न कौतुकानि भवने जातानि यानीह नो, किं भूमः किमु कुर्महे किमपरं लेखे लिखामोऽयथा ॥ ५८ ॥

*

इत्येवं प्रवर्त्तमानवहुविधप्रशस्यसमस्यापदपोषणार्थेऽल्लेखिस्वरूपनिकुरम्बप्रवर्द्धितसुधी-
 जनधिषणोन्मेषप्रसरे प्रकर्षं गतवति समस्ताश्चर्यप्रकरे - 'अहो अहो ! भाग्यम्, अहो अहो ! सौभाग्यम्,
 अहो अहो ! पुण्यप्रकर्षः, अहो अहो ! साहचोत्कर्षं, अहो अहो ! श्रीतीर्थयात्रासतर्पणं, अहो अहो ! सुगुरवचनसंघर्षं ।
 वत वत ! यशस्विता, वत वत ! मनस्विता, वत वत ! महस्विता, वत वत ! प्रवीणता, वत वत ! उदारता, वत वत !
 चारता, वत वत ! अगर्वता, वत वत ! आर्जवाखर्वता । कटारि कटारि ! राजप्रवादं, कटारि कटारि ! साधुवादः, कटारि कटारि !
 प्रागल्भ्यम्, कटारि कटारि ! श्रीशासनप्रभावनावाङ्मयम्, कटारि कटारि ! वचनमाधुर्यम्, कटारि कटारि ! विवेकिता, कटारि
 कटारि ! विदग्धता, कटारि कटारि ! स्थैर्यम्, कटारि कटारि ! धैर्यम्, कटारि कटारि ! गाम्भीर्यम्, कटारि कटारि ! उद्गता,
 कटारि कटारि ! पूर्वहतसुकृतमकटता' - इत्येवं प्रतिजनं प्रतिवदनं प्रसर्पति श्रीसङ्घपुरुषस्य श्लाघोद्धोषे,

सीमानं जगमुपिरं सर्वरसपोषे श्रीशत्रुञ्जय-श्रीउज्जयन्तमहातीर्थद्वयारोहणार्थप्रस्थितश्रीसङ्घ-
 पतिप्रकटितरूपद्वयनिर्मलयशःपुञ्जालुकारिदधिदुग्धवाद्धिडिण्डीरपिण्डपाण्डुरभद्रकरिकलभा-
 नुहारिदुर्द्धरभारधरणधौरेयधवलसयलकलकार्तस्वरच्छुरितसुस्वरधर्वावलीवलधितगलकन्द-
 लकौमुम्भांशुकशृङ्गारितशृङ्गाग्रभागमहाभागसुभगदर्शनार्हस्पर्शनार्हवर्णनार्हवृहद्देहश्रीगेह-
 स्थूलवृषणपुगलाकूप्यमाणस्य निजजातिलम्बसर्वगुणप्रमाणस्य स्वरूपसारङ्गलोचनाशरीर-
 स्यैव दक्षिणावर्त्तप्रमरमणीयनाभिचक्रस्पृहणीयस्य महारथस्य मध्यमारोपितस्य सुप्रसाधित-
 मनोहरनेपथ्यसुघटितसुवर्णरत्नालङ्कारभासुरीकृतप्रतीकप्रदानप्रधानसुरकुमारावतारमहे-
 भ्यन्यवहारिकुमरचतुष्टयस्थूला मलकतुलितप्रमाणसारसमुक्ताफलकणाकलितकनककङ्कण-
 काणवाचालसुकुमारकरकमलप्रतिदिशचाल्यमानजाह्नवीसमुच्छलदभोगलज्जलकल्लोललीला-
 यलम्बिनिकुरम्बीकृतसूक्ष्मतन्तुमृणालजालाभधवलकुन्तलविशेषसंयुम्फितरोमगुच्छविक्षेप-
 प्ररपापितसकलमहीवलयवर्त्तिसुविज्ञानविच्छित्तिविचित्रदेवालयकुलेकातपत्रैभ्यस्य असं-
 भाव्यशोभालयस्य श्रीदेवालयस्य निष्क्रमणमहोत्सवो योभूयाम्यभूव ।

*

[पत्तनचगरादारम्य शत्रुञ्जयगिरिं यावत् मार्गगतप्रयाणस्थानवर्णनम् ।]

§ २८. निष्क्रम्य च श्रीनरसमुद्रपुरगोपुरात् क्रमक्रमेण पुरतः पुरःसरैस्तन्नियोगनियुक्तैः साव-
हितैः पुरुपनिकरैः, ततोऽप्यग्रतो बृहद्भानुदेदीप्यमानदीपिकाप्रकरैः, ततोऽपि रोहिणीरमण-
मधुरसान्द्रचन्द्रिकाप्रसरैश्च प्रदर्श्यमानमार्गः, कुमरगिरिग्रामपरिसरे प्रथमप्रयाणमकार्षीत् ।

अनन्तरं सङ्घपुरुपप्रहितमूर्तिमयात्मीयहृदयङ्गमसाधर्मिकानुरागातरङ्गोच्छलच्छीकरा-
कराकारकाश्मीरजरसच्छटाच्छोदनलगितशोणविन्दुमण्डलीकर्तुरितनयनाह्लादकारिकज्जलज-
मलिनाम्बुधाराविरचितवर्णावलीपवित्रसप्रणयलिखितकुङ्कुमपत्रिकापङ्क्तिसमाहृत-गौर्जर-
मरु-मेदपाट-सपादलक्ष-माड-सिन्धु-वागड-श्रीकौशलादिमहामण्डलनिवासिलोकसमायात-
कतिपयविषयजनपरिवृतेन, कणेहृद्यभोजितसमस्तनागरजनजातिवित्ततवासोवितरणप्री-
णिताशोपदर्शनप्रदेदीप्यमानप्रशस्याशीर्वचनपीयूषप्रवाहलप्यमानभाग्यसौभाग्यपुण्ययशो-
मण्डलेन सङ्घपुरुपमञ्चीश्वरवीरासुश्रावकेण सह वयमपि सपरिवारा माधवमासप्रथमतृती-
यादिने तत्रैव प्रथमप्रयाणे प्रबभूवांसः ।

§ २९. ततस्ततः प्रस्थितः श्रीसङ्घः श्रीसलक्षणपुरे मन्त्रि-सं० गेहाङ्गज-मन्त्रिङ्गरकारितसवि-
स्तरतरीप्रवेशकोच्छ(त्स)वपूर्वं प्रविश्य समुच्चशृङ्गस्वलितनिरवधानगगनचरस्वैरिताविहारे
बहुसमाकारितसर्वजन्तुजातामारिशोपणापोषिताकल्पानल्पकीर्त्तिकीर्त्तनीयसं०सा० कोचर-
विरचितोद्दारे श्रीविधिविहारे तत्पुण्यपुरुपविशदयशोमुक्ताहारशृङ्गारणोदारेन्द्रनीलमय-
नायकमणिसोदरं प्रभावभरितब्रह्मस्तम्बोदरं सैन्धवाभिधानं श्रीपार्श्वजिनचरं नमस्कृत्य,
स्नानविलेपनमहापूजामहाध्वजावारितशत्रुमार्गणद्रविणपोषणादिप्रकारैः श्रीजिनशासनं स-
मुन्नतिं प्राप्य, दिनद्वयानन्तरं श्रीशङ्खपुरवरे घरेण्यलावण्यपुञ्जविंराजितनिरन्तरजागरूक-
प्रौढराडाकेलिसदनसौवधनविडम्बितपार्वणसुधाकरमण्डलम्, लोचनपथविषयीभावमा-
त्रेण विद्रावितोपद्रवमण्डलम्, अहर्निशदासायमानमानवदानवदेवम्, सुरभूरुहमिवावन्ध्य-
सेवम्, श्रीपार्श्वनाथदेवं सादरं नमस्यित्वा, तद्भक्ते महाध्वज-महार्चा-गीतश्रुत्यावारितशत्रु-
सकलार्थिसन्तोषणादिविधिभिरंगण्यपुण्यरोचिष्णुयशोराशीन् समतिक्रान्तसीमासमुद्रान्
समचेचापीत्, अनेनापीच धन्यतां दिनचतुष्टयीं तत्र ।

§ ३०. ततश्च श्रीपार्श्वजिनसौम्यदृष्टिप्रसादविहिताङ्गरक्षः श्रीसङ्घः श्रीपाटल-श्रीपञ्चासर-
ग्रामयोः श्रीनेमिजिन-श्रीवर्द्धमानजिनौ साहमहमिकं प्रणम्य, प्रातर्मण्डलग्रामे साटोपमा-
वेशनिकां व्यरीरयत् । तत्र च महाविस्तरेण बलाधिकसा० कडुयासुश्रावकस्य पाश्चात्यपद-
वीप्ररोपः, तथा वाग्भटमेरवीयपरीक्षिविक्रमसैन्धवसा०राजा-पत्तनीयसा०कान्हड-स्तम्भ-
तीर्थीपत्रे०गोवल्सुश्रावकाणां च महाधरपदसंस्थापकः श्रीवासक्षेपोऽसामिभिक्षेकीयाम्य-
भूवे । तदनु सं० धीराकेण पट्टकूलायावृत्तिप्रभृतिशृङ्गारप्रदानेन सम्मानितास्ते विशेषश्री-
देवगुरुभक्तिसाधर्मिकाराधनतर्पकतोषणादिमहिमाभिः श्रीशासनयशः साधिकं सप्रका-
शमकार्षुः । तथा सखकीयवर्गानुयायिलोकसङ्कुलसघरलक्ष्मणापरपक्षीयमुरूपश्रावकत्रयस्य
सङ्घपत्तिपदसंस्तुयकं श्रीतिलकं विधाय मन्त्रिसङ्घपुरुपवीरासुश्रावकेण सङ्घपत्तिपदस्यापना-

चार्यविहरोपार्जना सहचरीचक्रे । तथा सकलजनमनोरञ्जकस्य निर्मरश्रीदेवगुरुश्रीगच्छभक्तिकान्तानितान्तैकान्तवशीकृतमनोभावस्य श्रीखरतरसङ्घसुवर्णसुवर्णप्रभावप्रकटीभावपरिज्ञानकपष्टस्य ऐषमस्त्याधुनिकश्रीसङ्घविशेषपशःसौभाग्यस्योत्तेजकस्य श्रीशत्रुञ्जयाचल-
 घृलाचूडायमानश्रीमानतुङ्गविहारभूहारायमाणश्रीयुगादिजिनसंस्थापनसञ्चितसुकृतसम्भारस्थिरीभूतयशःशरीरसाधुतेजःपालसुश्रावकाङ्गजनमनः प्रतिप्रभातप्रभृतसन्मानदानपूर्व-
 भोजनादिप्रकारश्रीणितवनीपककलापकलापिमण्डलाभिनन्यमानसुवर्णवादाङ्गुदस्य सा०
 कटुकसुश्रावकमधुरस्य सर्वश्रीसङ्घस्य मध्ये सर्वकार्येषु प्राधान्यमजनिष्ट । एवमभूत् सक-
 लोऽपि रङ्गः प्रकृष्टः, यत श्रीखरतरश्रीसङ्घः सर्वत्रोत्कृष्टः । ततः प्रत्यूपे सामस्येन प्रस्थितो
 म्यानद्वापदेशस्योपकारं बहुदिनानि निर्मायात्र मिलितोऽनुपदीनोऽस्माकमुच्यतविहारी

॥ प० हर्षचन्द्रगणिः ।

- § ३१. अधानन्तरं च प्रचलदुच्चैस्तरशिखरचारुदेवालयचतुष्टयोपरिवर्तितीर्भिवैजयन्तीभिः
 शब्दायमानकिङ्किणीकोलाहलच्छलेन खसखीप्रायतारकदिव्यविमानशृङ्गसङ्गतवैजयन्तीनां
 वर्तमानस्वरूपाणां वाचिकानीव पुनः पुनः कथयन्तीर्भिनभश्चरैः सातिशयशोभः, चलचक्रची-
 त्कारमिषेण—धन्योऽसौ यत्प्रसादेनास्माकमचेतनानामपि श्रीतीर्थयात्रा जयते—इत्येवं परस्पर-
 ॥ रस्पद्वेयव तद्वर्णनचर्चा कुर्वाणैः शकटसञ्चयैः संकुलः, विस्मारितसञ्छायामन्दिरदरैर्वहुलश-
 य्यापालैर्विपुलः, अनवस्थितजनाशाभिरिव दूरंभावमानाभिर्वाहिनीभिरभिलषणीयः, चिर-
 कालचित्तसञ्चितश्रीतीर्थयात्रामनोरथैरिव सवपुल्लैर्नैर्द्वयचतुरतुरङ्गमैः प्रथमं गन्तुं पुरः प्रस-
 र्पद्भिः प्रोत्साह्यमानः, शशिरस्त्राणैर्वर्मितवपुर्भिः क्षत्रिययसुभेदैर्विद्यदितपरयलशङ्कः, प्रति-
 सुहृत्संवाद्यमानभेरीढोहोल्यणस्वरसुरनारिकादियायनिनादोत्पादितपर्यन्तप्रामाकस्त्रिकात्-
 ॥ किंतायातपताकिन्मातङ्कः, प्रभूतसर्वाभिसारसञ्चरिष्णुविकरालकरवालशैलतरवारिप्रमुख-
 हेतिविततिविस्तरत्तेजःपुञ्जतरलिततनुलतिकपादातिक्रमजैः पुरोऽनुगम्यमानः, प्रतिग्रामकुतु-
 कावलोकनागतजनताप्रथमनेत्रविप्रतारणचतुरविकटप्रकटोन्नतावयवसमवयवैः श्रीसङ्घसौ भा-
 ग्यासहिष्णुदुर्मनापितागतदुर्जनमनोरथस्खलनमूर्त्तिमदपायैः निजदर्शनस्पर्शानपरिमलघर्घ-
 रस्वरादिभिः श्रीसङ्घस्य निर्धारितपरकूतचक्षुर्दोपादिकोपह्वोपायैः प्रतिदिनसमग्रश्रीसङ्घसा-
 ॥ मग्रीभारवहनाध्यवसायैः क्रमेलकनिकायैर्विस्मयं विदधानः, प्रतापाकृष्टैरिव सौभाग्यवञ्चितै-
 रिव प्रतिप्रयाणं नगरग्रामग्रामणीभिरुपनीयमानप्रधानतुरगादिकोशालिकेन खोत्तमनायकेन
 प्रकर्षप्राप्तप्रतिष्ठां वहमानः, कविवाणीभिरिव मधुरसवर्षिणीभिः सुरभिसैरिभीभिरभिसा-
 र्यमाणः, प्रद्यौहां समूहैर्विस्तार्यमाणायामः, प्रतिसंनिवेशं प्रतिवासरं श्रीदेवालये सविस्तरत-
 राष्ट्राह्निकापूजाभियेकगीतनाट्याहर्निशहृष्टीसकादिमहामहिमाविलासैर्विशेषाभिरम्यभावं
 ॥ वैश्रीयमाणः, सत्कीर्त्तिमण्डलैरिव गुणविधोयमानविस्तारैः विशालवंशाधारैः बहुप्रकारैः
 शारदाप्रभुश्रुदेहद्युतिवारैः केवलं परिमितमेदिनीप्राप्ताच्छादनप्रचारैः प्रधानपटकुटीपटमण्ड-
 पपटभित्तिप्रतिसीराप्रमुखमार्गोपयोगिहर्म्यनिकरैर्द्विधापि सञ्छायः; विशेषतोऽभिमुखाग-
 तेन सौराष्ट्रमण्डलतः अन्तरा भडियाउद्रस्थानमिलितेन सुराष्ट्रमण्डलाधीशमनःप्रसादपु-
 षडरीकसरोवरैरेण परोपकारादिषुप्रकारगुणव्रजावर्जितनिखिलप्रजेन स्वकीयस्वापतेयव्यय-
 करणसमुद्धारितश्रीअजाग्रहपुरश्रीपार्श्वजिनप्रसादसत्कमण्डपदेवकुलिकादिवह्वविषयानेन

सरलताधिष्ठितगात्रेण उदारतापूरितमनःपात्रेण सन्तापोच्छेदनिमित्तसंसेव्यमाननिरन्तरसरससामोदशिशिरश्रीदेवगुरुभक्तिचारुचन्दनेन मन्त्रीश्वरमुंजालदेवनन्दनेन सं० वीराग्रजेन तत्कालशुभंयुतयाऽक्षततृतीयादिने मुख्यसङ्घपतिप्राग्भाराविर्भावकास्तकृतश्रीवासक्षेपप्ररोपिताधिकप्राभवेण सङ्घपुरूपमन्त्रिपूर्णसुश्रावकेण सम्पूर्णा सनायकतां दधमानः श्रीसङ्घः सुखंसुखेन प्रयत्नेन पथि वहन् श्रेणीभूतप्रवररथसमाजव्याजविरचितजङ्गमसेतुचन्धवलेन समुत्तीर्य दुर्गमदुस्तरमहारणार्णवम्, श्वस्तनेऽहनि योधावेलाकूलस्थाने महत्तरप्रवेशकमहोच्छ्र(त्स)धपुरसरं श्रीनवखण्डपार्श्वजिनाधिराजं प्राणनम्यत ।

[श्रीशुभञ्जयगिरिपरिसरकृतसङ्घशिविरनिवेशवर्णनम् ।]

॥ ३२. एवंविधेषु हर्षकल्लोलेषु जायमानेषु, विशेषतस्तत्र गोक्षीरपानान्तःशर्कराशिलाकागमोपमः, रसारूढव्याख्यानान्तःप्रस्तुतार्थोपिमधुरसुभापिनोह्लापसमानः, आह्लादभन्द- ॥ जनकः, श्रीगच्छकार्यप्राग्भारनिर्वाहणविहितास्तसाहायकानां समग्रविद्यानदीनदीवल्लभ-प्रायाणां श्रीविनयप्रभमहोपाध्यायानां सङ्गमो धनतरदिनेष्वभवंत ।

॥ ३३. तदनु च प्रस्थाय ततश्चारूढारुकरिदन्तरचनाविशेषशंसीयसुखासनचामीकरच्छुरितदण्डचामरावलीविशालमायूरतपत्रादिनानाचिह्नैः सम्भावितमहाराजसैन्यविभ्रमः श्रीसङ्घ उपश्रीविमलाचलपरिसरं शिविरमकरोत् । जातश्च प्रभातसमये चारिमास्पदं तत्कालमही- ॥ वलयान्तराविर्भूत आनन्दकन्द इव, संसारसागरपरिभ्रमणखिन्नप्राणिगणविश्रामान्तरीपावतार इव, चातुर्गतिकदुःखपारावारपरपारप्रापणसेतुचन्ध इव, दुर्गमभीष्मभवारण्यविहारिरागद्वेषकपायहृषीकमहादस्युपेदकवित्रासितानां जन्तुजातानां शरण्यदुर्ग इव, शिखरावसानसमासीनपीनसुधापङ्कशुक्लिततुङ्गविहारवारनिभेन निःसीमात्मीयमहिमाधरीकृताखिलवसुन्धराधरजयार्जिते धवलघशःपुञ्जमिव नित्यं मूर्त्तिमन्तं निदेधीयमानः, दूरादवेक्ष्य- ॥ माणश्वेतप्रान्तवर्तिसार्वमन्दिरनिकुरुम्बेण समुदयमानतुपारमयूखमण्डलेनोदयभूधर इव दृश्यमानः, उज्ज्वलकेवलमहालयच्छलेन भोगीन्द्र इव विकासिकुसुमशोखरं शिरसि संयमितं वहमानः, किं वा योगीन्द्र इव बहुसमयाभ्यस्तं प्रकटीभूतं मूर्त्तिधारिणं शुक्लव्यानपिण्डमिव ग्रसमानः, किं वा सङ्घातीतखकीयवित्तव्ययीकरणेन विक्रीपूर्णां महीयोव्यवहारिपुरुषाणां मुक्तिक्रयाणकं तद्वर्णिकामिव प्रांश्वकृतशृङ्गकरेण प्रदर्शयन्, किं वा श्रीसङ्घ- ॥ समागमसमुत्थं हर्षप्रकपं दहिः किरन्, किं वा सं प्रति लोकत्रयीलोकविहितेन सादरपूजासन्मानेनात्मानं बहुमन्यमान इवापरपर्वतानामवहीलनाय स्फुटाट्टाहासमिवोद्धमन्, ईपटुन्मिपददभ्रदर्भाङ्कुरप्रकरदम्भेन स्वसमीपवर्तिनं श्रीसुविधिसङ्घमवलोक्य प्रीणितान्तर इव रोमाञ्चसञ्चयं विष्वक्दृ(१)द्वहन्; किं बहुना-देवदानवमानवमनोऽसम्भाव्यप्रभावविभवः; यतः-

अस्य प्रभावजलधेरपरं पराप्यते, पारं कथं कथमहो ! नु नृदेवमात्रकैः ।

ख्यातिं गतस्त्रिभुवनैऽत्र द्यन्मयोऽपि यः, सर्वाङ्गिलोचनसुखाय सुधारसायते ॥ ५८ ॥

मन्येऽहमस्य महिमा परमाशुट्थनामप्यास्पदं नहि करोति पियं ष्विन्यन्मूः ।

सन्तारणाय जगतामचलादमकोऽपि यः, पीतायते निपततां भवमीभ्यसागरे ॥ ५९ ॥

सर्वत्र सन्ति बहुधा जिनराजमूर्तयो, लोकाः परं यदिह सर्वदिगन्तवासिनः ।
 हर्षात् समेय रचयन्ति तथा प्रभावानां, शङ्के तदस्य सकलं महिमाविजृम्भितम् ॥ ६० ॥

एवंविधः समग्राध्यजाग्रदद्भुतातिशयवसतिः श्रीशशुङ्गयोर्वीधरः सकललौकलोकना-
 म्भोजगोचरः स्फारीयभूव चास्य मनसि तत्तादृशाह्लादोत्करः । विशेषेण स्निग्धलयनेप्सि-
 तासरसनालिकेरफ्रसुकादिभिः पूजाविधानेन प्रथमोत्साहविधीयमानामितवित्तदानेन च
 परमहृदयङ्गमभावोच्छ्वासनेन च अकृतसुकृतराशीनां दुर्दृष्टं श्रीसिद्धाचलदर्शनं फलिनं
 चकार श्रीसङ्घः ।

॥ ३४. तदनु च क्रमेण श्रीपादलिसे पुरे त्रिकरणविशुद्धिकारिणं त्रिभुवनसाम्राज्यवितारिणं
 श्रीमूलविहारस्यश्रीपार्श्वजिन-ललतासरःकण्ठस्यापिप्रासादप्रसाधित्रीचर्द्धमानप्रभुपर्वतपथा-
 ॥ मुखविभूषित्रीनेमीश्वरार्हत्रयसङ्गमं वन्दननमस्करणरूपनपूजनमहाध्वजारोपनिरन्तरजन-
 भोजनादिविधानैः फलदायिनं यशोदायिनं निरमासीत् ।

[सङ्घकृतशमुञ्जयपर्वताधिरोहणवर्णनम् ।]

॥ ३५. ततश्च श्रीसङ्घः प्रमथ्य प्रधीयःकलिकालयलं मृद्वित्वा दुर्दमवाहीकान्तरासहनानां च
 बलम्, प्रयत्नप्रमदाकुलितहृदयः प्रगुणीकृतमहोद्यमहयः सज्जितप्रायोगिसदुपकरणनिचयः
 ॥ श्रेणीकृतवालवृद्धतरुणजनचयः करगृहीतसघरभारक्षमसरलसुकुमालयष्टिकावलीविरली-
 भूतविपममार्गस्खलनभयः प्रतिपदप्रवर्द्धमानजिनदर्शनस्पृहालयः क्षणक्षणनिरावरणीभव-
 ज्जिनदर्शान्तरायक्षयविधायिपुण्यसमुदयः प्रेङ्खत्पदन्पासैरचिरेणैव प्रभुगुणैराकृप्यमाण
 इव श्रीभूधरमूर्धानमध्यारुक्षत् ।

॥ ३६. तदनु समतिक्रान्तपुरःस्थशृङ्गोऽकस्मादुन्नमितग्रीवसमुदाक्रान्तपहुलशैबलपटलः सार-
 ॥ समतस्य इव शारदपूर्णासासीनिशीथशोभिनं तारतारकनिकरपरिवारितं सुधामयूष्वमण्डलम्,
 दूरीकृतावरणपरिच्छदनयोत्पन्नगीर्वाण इव नानाप्रकारसारविहारशालागवाक्षादिचक्षुष्यस्था-
 नादिहृदयङ्गमं दिव्यविमानम्, विघटितघातिकर्मचतुष्टयमुनीन्द्र इव सानन्तालोकं चतुर्दश-
 रज्ज्वात्मकलोकम्, अनेकदेवगृहिकामठमन्दिरगवाक्षचतुष्टिकादिच्यदेवकुलावलीचारुप्रकार-
 तोरणादिसुन्दरम्, दार्ढ्यताद्वैतवादं श्रीमूलप्रासादं समीक्ष्य; किमेतत् किमेतदिति हर्षाश्चर्य-
 ॥ कुतूहलकलितमनाः प्रथमं प्रथमकारणं सकलतीर्थानां सकलजगज्जननीं भगवतीं मरुदेवीं धुरी-
 णकेवलज्ञानसिद्धिस्थाननिमित्तास्थानावस्थितां समुपास्य; ततश्चाप्रतोऽप्रंलिह्विहारोदरविरा-
 जिनम्, समस्तविद्यामञ्चौपधरसरसायनसाधनविधिसाधीयःप्रतापिसौम्यलोचनविलासम्,
 महाप्रभावितया प्रतिप्रभातं प्रभाभर्त्रापि प्रथमं करजालाक्षेपमिषेण प्रत्यग्रप्रसूनमालाभिरि-
 वाभ्यर्च्यमानम्, प्रतिशुक्लपक्षं राकाबलक्षत्विपापि सौवचन्द्रिकाचयादिमपरिचयव्याजेन सु-
 ॥ धारसधाराभिरिवाभिपिच्यमानम्, कलौ कल्याणाकरम्, अद्भुताकृतिधरं श्रीशान्तिजिनवरं
 सादरं समाराध्य च; क्रमेण नानाविधमनोहरप्रासादसौन्दर्यासुरसं नेत्रपुटकैरास्वादयन्
 कुकर्म्मभिः सह नृत्यमानचञ्चरगैः पद्यापथकर्करोत्करं परिचूर्णयन् क्षणात्परमपदपुरप्रतो-
 लीमिव प्राकारद्वारमविक्षत् । ततोऽपि वामदक्षिणघृष्टपुरोभागविभ्राजिष्णुश्रीखरतरविहार-
 श्रीनन्दीश्वरेन्द्रमण्डं पोञ्जयन्तावतारादिश्रीस्वर्गारोहण-त्रिलक्षतोरणादिस्थानरामणीयक-

निरीक्षणेन निजनयनानि वचनागोचराद्भ्रतरसामृतदीर्घिकासु चेक्रीडयमानः पुलकाङ्कुर-
पक्षमलवपुर्महानन्दमन्दिरारोहणारोहणपद्धतिष्विव सोपानपङ्क्तिषु स्पर्द्धया चटन् विहार-
मण्डपाङ्गणभूमिषु जगाम ।

[शत्रुञ्जयतीर्थाधिष्ठितश्रीयुगादिजिनदर्शनजाताह्लयादादिवर्णनम् ।]

§ ३७. दृष्टश्च सकलेन्द्रियाप्यायकः सकलत्रिलोकीमूलनायकः सकलश्रेयःश्रेणिप्रायकः सक-
लशर्ममालाप्रदायकः सकलापायनिकायत्रायकः सकलकलाधायकः वर्णनीयरूपः अवर्णनीय-
स्वरूपः सुखेन प्रणेमुषां प्राणिनां रागद्वेषद्विपन्तौ निग्रहीतुम्, इहलोकपरलोककामितार्थौ
समर्थयितुम्, लोकद्वयभये निराकर्तुम्, बहिरन्तः पवित्रयितुम्, स्वर्गापवर्गमार्गौ प्रदर्शयितुम्,
द्रव्यभावपूजे अङ्गीकर्तुम्, गृहीतरुचिरोद्धरद्विरूपो जगदादिमभूपो मारुदेवः श्रीयुगादि-
देवः । ततश्च-

वरप्रणामैः पञ्चाङ्गैरष्टाङ्गैरि कैश्चन । दण्डप्रणतिभिः कैश्चित् स्पृशद्भिर्मैदिनीतलम् ॥ ६१ ॥

जैनदर्शनपायोधिहृषोँलोलैर्विलोलितैः । सर्वतो लठनैः कैश्चिद् बालकैरिव मृतले ॥ ६२ ॥

कोशीभूताम्बुजाकरैः करैः शिरसि रोपितैः । नमो नमो जिनायेति जल्पद्भिर्भासुरैः स्वैरैः ॥ ६३ ॥

नामं नामं निजं शीर्षं भूयो भूयः प्रहृषुतैः । कैश्चिदेवं प्रणम्योच्चैर्भावंभङ्गीतरङ्गितैः ॥ ६४ ॥

सौरभामोगसंयोगभरिताशेषदिब्युल्लैः । चारुवह्नीदृमोद्भूतैः कौसुमैर्माँलिकाचयैः ॥ ६५ ॥

प्रत्यग्रनागवह्नीनां दलैः पूगीफलैः कलैः । सारगन्धरसाकारैर्नालिकैर्मनोहरैः ॥ ६६ ॥

सञ्जातपुलकाङ्कुरैर्मैकिप्रैर्भूतान्तरैः । वीजप्रैर्गुणादरैः परैश्च त्रिपुलैः फलैः ॥ ६७ ॥

नवाङ्गयुक्तैर्यैकैरद्वैतोदारतान्वितैः । नवाङ्गयुक्तैः सुव्यक्तैरन्यैः सौवर्णटङ्ककैः ॥ ६८ ॥

प्रसूनैः कामनैः कायैर्लोकलोचनपद्मैः । मुक्तातौरैर्महाहारैर्वृत्ताकारैर्विशेषकैः ॥ ६९ ॥

अहो ! नयनसौम्यत्वमहो ! आस्यप्रसन्नता । अहो ! मालविशालत्वमहो ! नीरागता तनोः ॥ ७० ॥

अहो प्रभावप्राकट्यं विश्वैश्वर्यमहो ! अहो ! अहो ! जगति पूज्यत्वमहो ! जगति गौरवम् ॥ ७१ ॥

अहो ! दयालता काञ्चि काञ्चप्यनिद्रालता रुचि । शरण्यजनरक्षार्थं काञ्च्यहो ! स्पृहयालता ॥ ७२ ॥

इत्थं यथास्थितस्युलगुणाविर्भावनापरैः । अर्थच्छन्दोऽक्षरन्यासविद्वज्जनमनोहरैः ॥ ७३ ॥

शुश्रूषुजनताश्रोत्रपीयूषरसवर्षिभिः । मेघगम्भीरनादेन कविभिश्च स्ववैर्नवैः ॥ ७४ ॥

संसारवासनापूरहृत्प्रापहृतात्मनाम् । सशर्करपयःप्रायदग्बिलाससुखप्रमः ॥ ७५ ॥

ऐहिकामुष्मिकानेककामितार्थसुरद्रुमः । श्रीसदेनैवमाहादाद् भेटितो भुवैनाधिपः ॥ ७६ ॥

[सञ्चपतिमन्त्रिपूर्णमन्त्रिवीराकृततीर्थमहिमा - मालारोपणमहोत्सवादिवर्णनम् ।]

§ ३८. अनन्तरं च सद्गुरुरूपमस्त्रिपूर्ण-वीराभ्यां सकलश्रीसद्गुसहिताभ्यां निरन्तरं सुगन्धि-
जलरूपनचारुकाचघनसारसृगमदमिश्रितचन्दनद्रव्यविलेपनयहुलपरिमलाकृष्टासंनिकृष्टदिग-
न्तरसञ्चारिचञ्चरीकगणगीयमानगुणगणविकचचम्पककेतकविचकिलवकुलमालतीकुन्दमच-
कुन्दफलहारहीवेरकद्रातपत्रिकासहस्रपत्रिकाविकस्वरैन्द्रीवरप्रमुखपुष्पप्रकरकृतमहापूजन-
निजकीर्तिनर्त्तकीदिवारोहणार्थप्रलम्बितगुणायमानमहामूल्यमहाध्वजप्रदानप्रासादद्वार-
शृङ्गारतोरणापमानजगतीजनयितानमनोनयनविनोदनविच्छित्तिविज्ञानमनोज्ञहृदयहारि-

पापोपतांपनिराकारिपुण्यचतुष्टयश्रेणिप्रशंसाविस्तारिभरितश्रीचतुर्विंशतिजिनमूर्त्तिधारिमधानपट्टसूत्रमयसुरचितप्रधानपरिधापनिकावितरणश्रीजिनमज्जनावसरपरोपकरणरूपसुररूपरसितकलशभृङ्गारवारविश्राणननिःशेषसुपमास्पदालेरूपश्रीविशेषितरङ्गमण्डपसौभाग्योद्यपटांशुकमयकरिचन्द्रोदयप्रदेशनादिघनतरप्रकारैर्विशेषतः श्रीमहातीर्थमहिमा स्फारीचक्रे ।

- १ § ३९. तदनु विदधिरे मनोहल्यभोजितामितमानवज्ञातिप्रकारा यथेच्छदीयमानाहारा अवारितशय्यायाः । प्रदादिरे चतुर्विंशत्यमेराविलासिधवल्यशःप्रसरप्राप्तिप्रथमनिदानानि, त्रिलोकीतलनिलीनलोकमनोवशीकरणसातिशयरक्षाविधानानि, समूर्द्धकम्पं चमत्कारितस्थूललक्षलक्षहृदयानि, कम्पितमितम्पचानि, द्विविधरजतशृङ्गारसुकुमारचारुचीवरसंभारप्रभृतिप्रभृतदानानि मार्गणगणेभ्यः । प्रवृत्ते श्रीमूलप्रासादादाप्राकारप्रतीर्णं समन्तादेहिरेयाहिरा-
 ॥ प्रभृत्तैर्विद्यशृङ्गारधारिभिः समृद्धलोकैस्त्रिदियापिताधिकभूधराधिलिकः श्रीहन्द्रमहोत्सवः । तथा पुनरपि श्रीमूलविहारे श्रीमूलनायकामृतमयप्रसन्नलोचनविलासविस्तारे सकलखपक्षपरपक्षहृदयाक्षेपकारी द्विजिह्वजिह्वास्तम्भकारी समस्ताधिष्ठायकमनःप्रीतिविस्तारी शब्दायमानमहावाच्यविताननदोत्पादितप्रतिनाददम्भेन जयवादप्रदानमुखरीभृतप्रासादमण्डपस्तम्भशिखरबिवरदेवगृहिकादिस्थाननिकरः, विचर्णयिपुलन्धवर्णरसनाश्रमविधायी श्रीप्रतिष्ठा-
 ॥ महोत्सवो ज्येष्ठवदितृतीयायां कारयांभूवे ताभ्यां सङ्घपतिरुपुष्याम् । प्रतेष्टीयाञ्चकिरे तत्रास्माभिरष्टपष्टिचिम्बानि, प्रभाते च प्रशंसापदं महासविस्तरः श्रीमालारोपणमहोत्सवश्च व्यधीयत । तथा -

सूयोभिः किमु भूरियोजनमिताः पञ्चाप्यमी मेरवो, यत्र स्तम्भतुलां धरन्ति स कथं भो मानतुङ्गो बुधाः ।

आ ज्ञातं समतीर्थधारकतया सौभाग्यलक्ष्म्या तथा, तुङ्गोऽसौ सुवि पूजया तनुभृतां तेनास्तु सत्याभिधः ॥ ७७ ॥

- ॥ प्रासादाः प्रतिपर्वतं प्रतिपुरं सन्ति प्रभृताः परं, सौभाग्यं सुवि मानतुङ्गसुवनस्यैवाद्भुतं मन्महे ।
 यस्मात्स्थानकरामणीयकदिदृक्षाथं विष्टं मनो-नेत्राभ्यां सहितं गुदा श्रयमतो दाधाय्यते तं प्रति ॥ ७८ ॥

- § ४०. एवंविधे निखिलतीर्थायतारे सर्वत्र प्रभविष्णुप्रभावभास्वरश्रीमत्स्वरतरगच्छमहामहि-
 मसमुल्लासिस्वरमूर्ध्वपुरुषारधारे अग्रप्रधानश्रीजिनकुशलसूरिसुशुद्धसुशुभयशोराजकुमारकीडाराजधानीप्रकारे श्रीमानतुङ्गाभिधानश्रीखरतरविहारे श्रीमूलप्रासादावतंसविशेषाः पूजादि-
 ॥ महिमविधयो विनिर्मिमिरे सङ्घपुरुषाम्याम् । प्रसादिताः सपर्याप्रकारैः समाराधकभविका-
 वन्ध्यप्रसादाः श्रीमज्जिनरक्षसूरिपादाः । अनन्तरं सर्वश्रीविमलाचलालङ्कारजिनविहारेषु
 महाध्वजारोपादिपूजा चक्रे । तथाऽस्माभिरपि पुलकाङ्करकोरकिताङ्गवारैः सपरिवारैः प्रति-
 प्रसादं प्रतिविम्बं प्रतिदिनं पञ्चशकस्तवदेववन्दनमस्कारस्तुतिस्तवनप्रणिधानविधानैस्तत्ता-
 द्दशाविशदपुण्योदयनियन्धनश्रीसङ्घसहितसङ्घपतिविहितमहामहिमानुमोदनैश्च पवित्रपानी-
 यस्नानैरिव निजात्मा विमलयांभूवे ।

इत्थं दिनाष्टकं यावत् प्रमदोत्सुकैः सहर्षकोलाहलैः सुशृङ्गारोत्वणैर्यात्रागतलोकगणैः
 श्रीविमलाचलः श्रीतीर्थङ्कररूपनावसरमिलितैः सुरासुरसमूहैः सुराचल इव शुशुभे ।

[शत्रुञ्जयतीर्थयात्रानन्तरं गिरिनारतीर्थं प्रति प्रतिष्ठितोः संघस्य प्रयाणवर्णनम् ।]

§ ४१. तदनन्तरं श्रीसङ्घः समुत्तीर्य श्रीशत्रुञ्जयात् तत्प्रेमविरहकातरः श्रीउज्जयन्ताचलं प्रति प्रतिष्ठामुः पितृगृहात् सुदुस्वजात् श्वशुरगृहं प्रति प्रस्थितस्य वधूजनस्य भावं मानसे दधानः प्रचंचाल । श्रीविनयप्रभमहोपाध्यायाश्च प्रत्यासन्नकाले श्रीतीर्थनमस्करणात् तदा शरीरस्यापि तादृक्सवलताया अभावाच्च पुनरपि प्रति श्रीस्तम्भतीर्थं प्राचालयन्त ।

§ ४२. प्रस्थितश्च श्रीसङ्घः प्रतिप्रयाणं नानास्थानमिल्लोकब्राजैरन्तरा पुरग्रामस्वाम्युपनीयमानतुरगादिवाहनसमाजैश्च प्रतिदिनं बलक्षपक्ष इव नवनवकल्लोलैरिव समुद्र इव वर्द्धमानः, प्रतिपदं श्रीखरतरगच्छमहिमानं प्रकर्षपदवीं प्रापयन्, वेगेन सरलसरससारसहकारादिकारस्करप्रमदवनविनीलितपरिसरे श्रीअजागृहपुरे प्रभूय प्रोत्तुङ्गतोरणमण्डपवातायनादिपदरमणीये जनमोहनशोभासुन्दरे श्रीशिखरवद्धजिनमन्दिरे जीर्णमूर्त्तिं तरुणीयमानमहिमस्फूर्त्तिं सेवकजनसाहाय्यकरं श्रीपार्श्वजिनवरं दिनत्रयं सादरं समुपास्य; तदनु संसुखायात-
ऊर्णापुराधिपानुमतः सविस्तरप्रवेशकोत्सवपूर्वं तन्नगरमतिक्रम्य; तदनु कोटीनारपुरे श्रीगिरिनारमहातीर्थाधिष्ठाविन्यास्तत्पथाध्वनीनश्रीसङ्घरक्षाविधाविन्याः श्रीनेमिनाथभक्तभव्याम्बिकायाः श्रीअम्बिकाया आराधनं विधाय; श्रीगौरवद्वारेण तत्साहायकं च समधिगम्य; ततोऽपि च निरन्तरं सागरोत्तरोत्तरतरङ्गवृन्दविनोद्यमानप्राकारे श्रीदेवपत्तनपुरे ॥ पुरसारे जाञ्जल्यमानमणिगणमण्डितमस्तकानामपि परमैश्वर्यराजिनामपि गर्भपर्वतप्रान्तविश्रान्तमनसकेशरिणामपि तृणायितेतरनराणामपि सङ्घस्याभूतपूर्वं श्रीसोमनाथविहारद्वारा-
ग्रतो गणनमार्गातिक्रान्तक्षत्रियभूदेवजटाधरधोरणीवर्ण्यमानयशःप्रभावम्, तथा रीत्या, तथा स्फीत्या, तथा विच्छिन्त्या, तथा विभूत्या, तथा स्फूर्त्या, तथा कीर्त्या, मध्येपुरम् अन्तरा राजपथं श्रीप्रवेशकमहामहं समनुचोभूद्य, श्रीप्रासादेषु भीष्मभवव्यालमहाडुःख-
गरलमूर्च्छनाकुलभविकुलसमाश्वसनाय श्रीचन्द्रकान्तप्रक्षालजलसदृशदृष्टिविलासान् श्रीचन्द्रप्रभस्वामिप्रमुखजिनवरान् प्रणम्य सहर्षम्; तदनु श्रीमाङ्गल्यपुरे संसुखागततदधिपानु-
ज्ञातप्रवेशकमहःपूर्वं विप्रतिपित्तुमिथ्यादृष्टिजनश्रीजिनशासनाचिन्त्यशक्तिव्यक्तनाय प्रकटितमूर्त्तिमत्प्रभावपल्लवं श्रीनवपल्लवपार्श्वनाथं नमस्कृत्य; वयं च श्रीविधिसमुदायं श्रीसमुदायसहितसंभ्रमिपूर्णं कारितायां चारूदारुसुधारसादिप्रसाधितायां श्रीविधिनागर्पापध-
शालायां दिनत्रयावस्थानेन समनुगृह्य च; ततः प्रस्थाय प्रत्युपे-

आ ! किं सारमसारन्नघटितः किं वा सदाच्चावृतः, किं वा क्रन्दितसालिभोजतनया नेत्राञ्जनैः पङ्कितः ।

किं दाहागरुभोगजन्मभिरहो ! श्यामायितोऽग्निध्वजैः, रित्यं संशयमावहन्तमचलं रैवन्तमालोकत ॥ ७९ ॥

[गिरिनारपर्वताधिरोहण - तदधिष्ठितश्रीनेमिजिनपूजा-महोत्सवादिवर्णना ।]

§ ४३. तदनु श्रीजीर्णदुर्गस्थानके सुधारसमिश्रितघनसर-वूर्णानिर्मितं नयनानन्ददायिनं ॥ श्रीपार्श्वप्रभुं सविस्तरमभ्यर्च्य, प्रायो देवानामपि दुर्लभसङ्गमस्य सुकृतप्राप्यदर्शनश्रीदिव्यतीर्थविभूषितस्य विनीलचनराजिविराजितभूवल्लयस्य परोलक्षाभिश्चक्षुर्भिरिव विकृत्वरकारस्करप्रत्नप्रकरैः श्रीसङ्घमार्गं सरलमूर्त्तः पश्यतः, वृक्षाग्रशाखासक्तसरससुरभिपुष्प-

मकरन्दपिपासामिलितरोलम्यकोलाहलच्छलेन गम्भीरस्यरेण श्रीसङ्घं समाकारयतः, मन्दा-
निलान्दोलितलताप्रतानचलत्पद्मव्यवाजेन यात्रिकजनानामागमनसञ्ज्ञां प्रददतः, जाज्व-
ल्यमानमणिधातुजातोद्गच्छन्मयूखजालमिषेण समागततीर्थपथथिकसन्माननायाभ्युत्था-
नमिव विरचयतः श्रीरैवताचलस्य शृङ्गं रङ्गेण समारोह । अद्राक्षीच तत्र तत्रभवतामा-
दिमं श्रीपादवकुलजलनिधिसुधाकरं करकमललायण्यजितविद्रुमं द्रुममिव च्छायाभूषित-
भूचलयं सदा पूर्वाशाभिमुखमपि पश्चिमाशाभिमुखम्, किं पट्टना-हृष्टमात्रमपि सकल-
कल्याणोदयप्रदायिनम् । यतः-

अहर्षतिध्वान्तघटामिरस्तं, नीतोऽप्यसौ यञ्जटिति प्रभाते ।

महोदयं संलभते तदन्ते, मन्ये प्रभोरास्यद्यत् हेतुः ॥ ८० ॥

तथा-

दोपाकरोऽसौ क्षतकोऽपि लब्ध्वा, महोदयं यत्प्रतिपक्षसंशयः ।

परां सष्टिं भजतेऽनिशं स, पूर्वेक्षितस्वामिसुखप्रभावः ॥ ८१ ॥

एवंविधसत्याकलेग्रहिमहिमाकरं श्रीनेमिजिनवरम् । तदनु तत्रापि महत्या भावनया महत्या-
द्रव्यपरम्परया समाराधितः श्रीसङ्घलोकेन प्रभुः । विहितास्तत्रापि सायशोपाः सर्वेऽपि
विधयोऽहमहमिकया श्रीशुभ्रजयवत् सङ्घपुरुषमस्त्रिपूर्ण-मस्त्रिधीरासुश्रावकाभ्याम् । प्रव-
र्त्तिताः श्रीशुभ्रजयावतारश्रीयुगादिजिनश्रीकल्याणत्रयाभ्यिकासुवनावलोकनाशृङ्ग-शम्भु-
प्रभुशृङ्गसहस्राव्रवणादिस्यानेषु महापूजाध्वजादिमहिमाः । तथाऽस्माभिरपि सपरिच्छदेः
समुच्छलद्भावनालहरीसमुद्घोलितहृदयैरवन्दि प्रण्यधीयत संतुष्टुवे च श्रीनेमीश्वरः । समा-
राध्यते स्मापरोऽपि सर्वप्रासादेषु तीर्थकरनिकरः । एवं प्रारोपि श्रीसङ्घपुरुषाभ्यां द्वयोरपि
महातीर्थयोर्महारङ्गः । समजनिष्ट दुष्टासहनमनोरथभङ्गः । लेभे सकलेऽपि भूमिवलये
यशोनादः । प्राकाशि लोकत्रयान्तः श्रीखरतरश्रीविधिसङ्घजयवादः । प्रोत्सर्पिताः प्रतिपदं
काम्यकीर्त्तिध्वजाः । प्रीणिताः सर्वेऽपि मस्त्रिमूञ्जा-मस्त्रिमण्डलिकप्रभृतिपूर्वजवजाः । किं भूय-
सा पञ्चदिनानि महतीं प्रभावनां विधाय श्रीमन्नेमीश्वरस्यामलवचलतनुकटाक्षप्रभापूरकलि-
न्दतनया-जाह्नवीसङ्गमस्तानेन बाधं शरीरम्, निर्मलश्रीस्वामिभक्तिसुधाप्रवाहपानेन चान्तरं
वपुः पवित्रयित्वा, श्रीसङ्घलोकः श्रीउज्जयन्ततीर्थात् समुदतारीत् ।

[गिरिवारतीर्थात् स्वस्थानं प्रति प्रिययासोः-सङ्घस्य प्रस्थानवर्णनम् ।]

१४४. ततः श्रीतीर्थाद् वियोगाक्षमः श्रीसङ्घो गृहं प्रति प्रविचलपिपुः स्वर्गलोकाद् भूलोकं
प्रति प्रिययासोर्गावाणस्याभिप्रायं पुण्यरूपि नियतिवलात् प्रास्थ्यात् । प्रभूतः श्रीमाङ्गल्यपुरे ।
स्थापयाम्बभूविरं तत्र तत्रत्यश्रीसमुदायाग्रहेणास्माभिः श्रीललितकीर्त्त्युपाध्यायाः पं०
देवकीर्त्तिगणि-साधुतिलकमुनियुताः ।

१४५. ततः प्रस्थाय श्रीदेवपत्तनपरिसरेऽवस्थानमचकल्पत् । तत्र च बभूव भूयसा विस्तरेण
श्रीदीक्षामहोत्सवः । तस्मिन् अविनश्वरश्रीदेवगुरुभक्तिभाण्डागारस्य, प्राय आधुनिकश्रावक-

श्रेण्यां स्थिरश्रीगच्छगुरुपुण्यभावसारस्य, समाष्टकं समारभ्य श्रीगुरुपार्श्वप्राप्तमहातीव्रब्रह्म-
व्रतकौक्षेयकविक्षिसमन्मथभटविकारस्य, पूर्वमेव श्रीगच्छेन सह विहितसखिकारस्य, वर्षचतु-
ष्टयमभिव्याप्याभ्युपजिगमिपितदीक्षाप्राग्भारस्य, तदर्थप्रथितवर्षद्वयश्रीगुरुचरणपरिचर्या-
व्यापारस्य, अस्माभिरपि सकलकुटुम्बानुज्ञामुत्तरयद्विर्वाहं विहितनिर्वासरस्य, पुनरपि क्रिय-
न्यपि दिनानि दुर्भनापितेन निजकर्मसुस्पृष्टकर्मदृष्टान्तेन कृतगृहप्रचारस्य, साम्प्रतं भूयो-
ऽपि श्रुत्वा श्रीतीर्थयात्रायां सर्वसङ्गं संबोध्य स्वं कुटुम्बं लात्वा चानुज्ञां कृतश्रीसङ्घपयानु-
सारस्य, श्रीसङ्घेन सह विशेषेणान्तरा लाभायितश्रीतीर्थयात्रासमर्जितपुण्यपुण्यसंभारस्य,
निरुद्धकलत्रपुत्रवित्तवान्धवादिमूर्च्छोद्धारस्य, दर्शितभावसूरपुरुपाचारस्य, समर्थतसर्वपरी-
क्षाप्रकारस्य, मं० सीहाकुलालङ्कारस्य अभङ्गरसंवेगाधारस्य तितीर्पितसंसारार्णवपारस्य मञ्जी-
श्वरदान्दुपुत्रमन्त्रिल्लेखितसिंहसुश्रावकस्य, श्रीमाल्लुशाख्यचाम्पासुश्रावकसुतस्य पद्मसिंह-
वालकस्य चास्माभिः श्रीआर्हती सर्वविरतिर्व्यतारि । तयोर्नाञ्जी 'क्षेममूर्त्तिमुनि-पुण्यमूर्त्ति-
मुनि' इति । तथा-

शङ्के श्रीविमलचले गिरिवरे श्रीउज्जयन्ते तथा, जातो निष्कमणोत्सवो न यदिहाभूत् तत्र हेतुर्द्यौः ।

सौराष्ट्रे विषये सदुत्तमता तीर्थत्रयी गीयते, तस्याः श्रीऋषभेश-नेमिशशिनामत्रैव यत्सङ्गमः ॥ ८२ ॥

§ ४५. तदनु पदे पदे श्रीसङ्घपूजनसाधर्मिकवात्सल्यरात्रिजागरादिमहोत्सवरङ्गैः संविशेष-
मूल्यगीतवाद्यविनोदैश्च दक्षिणपूर्वायै मुग्धायायिव कियल्लै प्रजायै स्थितौ, नूनं तथा संरम्भा-
दोपौ यथा श्रीतीर्थमन्वथ प्रचलत्येव इति भ्रममावहन् केपाश्रित् परस्परोभयभ्रान्तिचलनप्रचल-
नपाक्षिकीं च समुत्पादयन्, नवलक्ष्मीपिनावासजलखातिकां समुत्तीर्थ श्रीअद्भुतादिजिनादि-
जिनान् नमस्कृत्य, क्रमेणातिक्रम्य श्रीजिनरत्नसूरि-श्रीजिनकुशलसूरि-श्रीतरुणप्रभसूरिसुगुरु-
पादप्रसादसाहाय्येन जनमनश्चमत्कारिणा जङ्गलभूचलयमिव दुस्तरमपि स्रोचितविरचनाया-
भ्यर्णाभूतप्रभूतभीष्मकाष्टिककटमापि, अनभिज्ञाध्यवसितासहनहसनावकाशाभ्यपि गृह-
ङ्गणवत् सुखेन दुर्गमं रणं श्रीशैरीपकपत्तने जगदेकजाग्रन्महिमानं श्रीलोडणपार्श्वजिनमन-
सीत् । तत्र च सं० धीरेण महातीर्थवन्महामहिमां वर्णनीयतमविस्तारं कृत्वा पूर्वतीर्थविहित-
प्रभावनाविधीनामुपरि श्रातकौम्भश्रीकलशाधिरोपणं चेक्रांयाञ्चक्रे ।

[पुनरागततंघस्य पत्तननगरप्रवेशार्णवम् ।]

§ ४६. तदनु श्रावणमासाद्यैकादश्यां श्रीसङ्घः सङ्घपतिधीरकारितनिष्क्रमणमहोत्सवाधिक-
तरमहिमश्रीप्रवेशकमहोत्सवपूर्वं श्रीनरसमुद्रपत्तनमध्यं प्रविवेश । तदस्य श्रीप्रवेशकोत्सव-
महिमा निरस्सीमा कियती लिख्यते ? । यतः-

ते केऽप्युत्सवमेलिकोविदिता आनन्दकोलाहला, स्ते केऽपि द्रविणव्ययाः प्रतिपदं सुस्थानके स्थानके ।

ते केऽप्युत्तमाभावमावकतमा रीतिप्रकारा अदो !, ते केऽप्यन्यसदपत्तिसुगुरुश्रीसदभाग्यस्तवाः ॥ ८३ ॥

प्रावर्त्तन्त नु यान् निमेपरदितैर्वाप्यकुलैर्लोचनैः, धृतैश्चापि सुदुर्मुहुः स्वकरणत्राणैः कियु ध्यायिनः ।

एते साधुजनास्तथा खलजनादिते विभिन्नाः परं, स्मारं स्मारमिहान्तरायममितं प्रावर्द्धयन्त द्विधा ॥ ८४ ॥

किं भूयसा-

तावन्ति संघटितवन्ति नु पौरुषाणि, वृद्धिं भजन्ति लहरीकुलवक्षणेन ।

यैलोकितैरसमुद्रपुरं तदानीं, सत्याहतां गतमवैक्षि विलोचनैः स्वैः ॥ ८५ ॥

इत्थं सङ्घुरूपमस्त्रिपूर्ण-मस्त्रिवीर-मस्त्रिसारङ्गैर्महान् प्रारोपि श्रीजिनशासनरङ्गः ।
कस्य [न] गोचरोऽस्य श्रीविधिसङ्घस्य महिमा ? किं लिख्यते औदारिकशरीरैः ? परम्-
पेन्द्रं स्याम विपोस्फुरीति करुणे चेद वाक्पतेः प्रातिभं, चेचेतोऽप्यधितिष्ठतीदमपि चेदायुर्द्रुदीयो भवेत् ।
एतत् श्रीविधिसङ्घसम्भवमहः किञ्चित् तदा वण्यते, जिह्वाये च सरस्वती मगवती स्वैरं नरीनृत्यते ॥ ८६ ॥

इति रहस्यम् ।

[अथ विज्ञप्तिलेखप्रेषकश्रीजिनोदयसूरिकृतोपसंहारवर्णनम् ।]

॥ १४७. तथा-पुरालिखितास्मद्वेतुतीर्थप्रणामलहनकप्रहितिं प्रति श्रीमतां सपरिवाराणां सससु-
दायानां कृते श्रीमेदपाटदेशस्थनानाविधापूर्वश्रीतीर्थनमस्याकरणं धवलक्षताः, श्रीशशुङ्गय-
महातीर्थं श्रीयुगादिजिनादिजिननमस्कृतिर्नागवल्लीदलानि, श्रीउज्जयन्तादिमहातीर्थेषु श्री-
नेमीश्वरप्रमुखजिनपदवन्दनं पूगीफलानि च प्रहितानि सन्ति साह्यादमङ्गीकार्याणि । तदेवं-
विधानि श्रीप्रभावनास्वरूपाण्यधिगम्य श्रीमदाचार्यैः सपरिवारैः स्वमानसे महाहर्षप्रकपों
॥ धारणीयः । एषा चतुर्मासी श्रीपत्तने क्षेमेण कृता । तत्रस्थानां सर्वसाधुश्रावकश्राविकाणां
नामग्राहमसदीयानुचन्दना-धर्मलाभौ वाच्यौ । अत्रत्यः श्रीचतुर्विधोऽपि श्रीसङ्घः सादरं
श्रीमदाराध्यानां पादौ द्वादशावर्त्तवन्दनया वन्दते । असदुचितं ज्ञाप्यम् । विशेषाधिष्ठि-
कातो ज्ञेयाः । श्रीपञ्चकल्याणिकैकादशीदिने ॥ ५ ॥

श्रीमल्लोकहिताचार्यपादपत्रे गुणोल्वणे । भृङ्गायते सदा साधुर्मैरुनन्दननामकः ॥ १ ॥

॥ श्रीजिनोदयसुसूरिभिरेप प्रैपि सूरिहृदयङ्गमलेखः ।

श्रीशलोकहितसूरिवराणां विश्वविश्रतयशःप्रसराणाम् ॥ २ ॥

॥ श्रीलेखलेखराजशीर्षोपरि परिष्कारशेखरश्रीधरं काव्यम् ॥

सँवत् १४३१ वर्षे जिनपञ्चकपञ्चकल्याणकपवित्रैकादशीदिवसे श्रीपत्तनपुरवरस्थितेन
श्रीखरतरगच्छाधिपतिगुगप्रधानश्रीजिनोदयसूरिसुगुरुसार्धभौमराजादेशेन तच्छिष्यलेशेन
॥ मेरुनन्दनगणिना श्रीअयोध्यापुरीसंस्थितानां श्रीलोकहिताचार्यवर्षाणां निमित्तमयं महा-
लेखाधीश्वरः समर्थितः ॥ ५ ॥

॥ श्रीचतुर्विधश्रीविधिसङ्घस्य लेखकवाचकानां च शुभमस्तु ॥

॥ अस्मिन् लेखे ग्रन्थामसुदेशेन श्लोक ११०० ॥ श्रीः ॥

सँवत् १४३७ वर्षे आश्विनपूर्णिमास्यां श्रीकपिलपाटकपुरे
पुस्तिकायां लिखितः श्रीलेखः ।

परिशिष्टम् ।

॥ श्रीलोकहिताचार्यस्तुतयः ॥

सच्छायागमविश्रुताः सुमनसां श्रेयोगुणानां मताः, सर्वत्रास्खलितैर्विहारविधिभिः पुंस्कोकिलानां हिताः ।
विद्यामोदलसद्विनयमधुपा दृष्टा वसन्तश्रियः, श्रीआचार्यवरा न कस्य सुदृशाः स्युः सम्मदालीकराः ॥ १ ॥
यैः श्रीसूर्यसहोदैरैरहैरैर्नातामःसंहतेः, श्रीसद्व्यस्य विकाशिभिः प्रतिपदं जाड्यापहैः प्राणिनाम् ।
अन्यैः श्रोतुमपि क्षमा न जगती पादैर्निजैः पाविता, ते नन्दन्तु दिगन्तवित्तमहसः श्र्याचार्यवर्याश्चिरम् ॥ २ ॥
ध्यानज्ञानचरित्रदर्शनमहासौभाग्यभाग्यशियां, प्रासादा बहुलक्ष्मा मुनिवरा नन्दत्वमी केलये ।
सोपानन्ति गुणाः सुधाभयशसा शुभ्रेषु येपुञ्जल, -स्तसस्वर्णघटेत् प्रतापनिवहः कीर्तिः पताकायते ॥ ३ ॥
प्राच्यालोकतेतेहिताचरणतो दुष्प्रापयुष्यागतै, येर्दंभे भुवि नाम सान्वयतया चन्द्रेन्द्रमेधादिवत् ।
प्राग्लुद्धस्य न शङ्खशुक्लनतया रूढ्येव केपां न ते, श्रीमल्लोकहिताभिधानमधुराः श्र्याचार्यवर्या मुदे ॥ ४ ॥

॥ शुभं भवतु, मङ्गलं भवतु ॥

*

॥ गुर्वावली ॥

उद्योतनः सूरिरभूत् ऋमेण, श्रीवर्द्धमानो रहितश्रमेण ।
जिनेश्वरो रोषितसाधुधामा, सांवेगिकः श्रीजिनचन्द्रनामा ॥ १ ॥
जज्ञेऽभयः सूरिरयाङ्गदक्षशैत्यप्ररोपी जिनवह्नुभाख्यः ।
योगीन्द्रचक्री जिनदत्तसूरिर्नैरोत्तमः श्रीजिनचन्द्रसूरिः ॥ २ ॥
वादीन्द्रजेता जिनपत्न्यधीशः सौभाग्यम् सूरिजिनेश्वरः सः ।
जिनप्रबोधः श्रुतहेमसातुर्भव्याभ्युजेऽभूज्जिनचन्द्रभातुः ॥ ३ ॥

गुरुजिनक्कुशालेशः स्थापितश्र्यादिमेशः, प्रसुरय जिनपद्म शारदाकेलिसञ्ज ।
समजनि जिनलब्धिः सूरिराट् संविदब्धि, -स्तदनु च जिनचन्द्रः श्रेयसे मेऽस्ततन्द्रः ॥ ४ ॥
समस्तसुरीन्द्रविराजिनो दयारसालया मोहमटाजिनोदयाः ।
द्विजावलीप्रीतिकृते जिनोदयाः शुभाय मे श्रीगुरुवो जिनोदयाः ॥ ५ ॥
मनिकपङ्कजबोधदिवाकरः, शुभकलावलिकेलिसुधाकरः ।
जयति सम्प्रति रूपरतीश्वरः, प्रभुरयं जिनराजयतीश्वरः ॥ ६ ॥

॥ इति व्याख्यानश्रीगुर्वावली ॥

वर्षे नाम शते पँतुर्दशमिते युक्ते त्रयस्त्रिंशतीं, श्रीमत्पत्तनपत्तने शुभदिने पठ्या सिते फाल्गुने ।

यैः श्रीलोकहिताभिधानगुरुभिः पठे सिरं स्थापिता, -स्तेऽमी श्रीजिनराजसूरियतिपा नन्दन्तु सदान्विताः ॥ १ ॥

*

॥ शत्रुञ्जयतीर्थस्तुतिः ॥

सिद्धिक्षेत्रेऽन यस्मिन् सकृदपि निजहस्त्रार्जितं पित्तवीजं सहृद्धारोपितं सत् प्रथमजिनद्वयोल्लासपीयूषसिक्ते ।
 उद्गच्छेन्मन्दिरेषु प्रतिभवमपि तद् वर्द्धमानद्विसौख्यैश्चित्राढी तत्र तीर्थं भवति सुकृतिनः कस्यचिद् साहपत्यम् ॥ १ ॥
 ये दक्षाः क्षितिपालदस्युदहनान्दियो धनं रक्षितुं, कुर्वन्ति व्ययनच्छलेन जगतां व्यासं प्रभोः साक्षिकम् ।
 अत्र श्रीविमलाचले भवशतेष्वप्याप्यते तत्सुखा, -चित्रं प्रत्युत वर्द्धमानमपि तैस्तीर्थप्रभावो घत ! ॥ २ ॥
 स्पृष्टा यस्य रजःकणा अपि भुवः शुद्धिं श्रितां तादृशीं, सृज्यन्ते किल नान्यतीर्थपयसाऽप्युत्पद्यते यादृशी ।
 तत्र श्रीविमलाचले शुभवतां लभ्ये युगादीश्वरं, धन्याः केऽपि समेत्य सहस्रद्विताः कुर्वन्ति नेत्रोत्सवम् ॥ ३ ॥
 यद्भानं हरतेऽङ्गिपातकर्तातं यद् यात्रयाऽभ्यागमः, शक्तिं यच्छति भोक्षमार्गवहने यस्येक्षणं च क्षणम् ।
 शुद्धानन्दरसस्य यत्र चटनं विश्वाधिपत्ये किला, रोहस्तं विमलाचलं भजत भो त्यक्त्वाऽन्यकृत्य जनाः ! ॥ ४ ॥

॥ इति शत्रुञ्जयवर्णनाकाव्यं समाप्तम् ॥

*

भो भव्याः ! सुजनप्रिया वयमभी पुण्याध्वपान्याः कियत्, -कालं सुम्भुयाश्रये सुखमये विश्रम्य हृष्टा गुणैः ।
 यामः सम्प्रति कार्यसिद्धिविषये स्यान्नो पुनः सङ्गमः, कर्तव्या गुणचिन्तनेन शुभगैर्नान्योन्यविस्मरणा ॥ १ ॥
 श्रीरामोऽयमवैति सर्वमनघं सीता सतीत्वं पुरा, सन्तश्चापि तथा हुताशनजटीभावाज्जुस्तद्व्रतम् ।
 यतसाः कथमम्यभूत् परमहो ! तै राक्षसैः संस्तव, -स्तेनान्या विचिकित्सतीह जनता कष्टं तदार्यात्मनाम् ॥ २ ॥
 भावी मे स कदा पवित्रदिवसः कल्याणकेलीरसः, श्रीमद्धर्मगुरोर्भते सुरतरोर्यत्रास्यचन्द्रं शुदा ।
 वीक्षिव्ये स्मितलोचनैः कुचलयैः पाता च तद्गीः सुधां, तत्पादैः पविता शिरश्च हृदये चिन्ता सतामीदृशी ॥ ३ ॥
 यैरत्यन्तपरोपकारनिपुणैर्नि.स्वामिकाङ्कुरवञ्चैरवाऽहं निजकाश्रयं किल तथा वात्सल्यकुल्यारसैः ।
 सिक्तः संजघटे यथा ननु जनेच्छयाः फलाद्यैर्गुणैः, किञ्चित्सेव्य इवाभिनौमि किमहो ! तेषां प्रभूणामिह ॥ ४ ॥
 या नित्यं कमलाश्रयैकसुतनुयुक्ता महातेजसा, स्वाधीनप्रमदोल्लसन्मुखगुणा गोलीनचित्तस्थितिः ।
 कामोत्पत्तिविवर्द्धनातिनिपुणा बन्धा क्षमाभृद्भ्रजैः, सा भूयात् तव पश्योनिगिरिशोपेन्द्रत्रयी प्रीतये ॥ ५ ॥
 सीवप्रतापभरकुम्भहलासनाशी, सन्मार्गधोषचतुरः कमलावकाशी ।
 लोकैस्त्रिसन्ध्यमहितो भुवि सर्वदर्शी, हन्यात् तमांसि भवतां सविनायकोऽयम् ॥ ६ ॥

॥ इति विज्ञप्तिमहालेखपरिशिष्टरूपाणि काव्यानि ॥

* * *

स्वरतरगच्छालंकारहारभट्टारकश्रीमञ्जिनभद्रसूरिं प्रति
महोपाध्यायश्रीमञ्जयसागरपण्डितप्रवरैः लिखितो

विज्ञप्तित्रिवेणि

नामको विज्ञप्तिपत्रस्वरूपो महालेखः ।

१. प्रस्तुतार्थप्रस्ताविका प्रथमा वेणिः ।

[आदौ मङ्गलवाचका जिनादिनामस्काराः ।]

॥ नमः सर्वविदे ॥

जयति लसदनन्तज्ञाननिर्भाससान्द्रो निरुपममहिमत्वादाहृतः कोऽपि भावः ।
त्रिशुवनजनभाग्यागोचरो यत्र नित्यं विलसति कृतवासा निर्भरं सा शिवश्रीः ॥ १ ॥
जगन्नित्यं किञ्चित् तदितरदनित्यं च सदियं यदज्ञानाद् भ्रान्तिः स्फुरति मृगतृण्येव भुवने ।
क्षणेन क्षीयन्ते दुरितनिवहा यत्परिचयात् तदेवाङ्गीकुम्भो निरभिविधि जैनेश्वरमहः ॥ २ ॥
दौर्गल्यदोषमुच्छेत्तुं त्रिशुभा यासुपासते । कल्पवल्लीव सा जैनी चतुर्विंशतिरिष्टदा ॥ ३ ॥

विश्वाद्याः परिपूर्णतामुपगता वान्छार्थलाभांशुभिः, नष्टा तामसमण्डलीव विलसद्वैरादिवार्त्ताऽपि हि ।
मार्गोमार्गविचारचारिमधरा जाता समस्ता मही, यस्यैवाभ्युदये स शान्तिसविता सुप्रातराविक्रियात् ॥ ४ ॥

योऽद्विष्टचित्तोऽपि रिपूञ् जघान, विरक्तचित्तोऽपि भुनक्ति युक्तिम् ।
सदाऽभिजातोऽपि हि नाभिजातः, स कामितं कामितमातनोतु ॥ ५ ॥
महामृगाह्नः सततं प्रजानां सन्तापनिर्वापकपादसेवः ।

विस्मरयन् कौमुदमादरेण जिनेन्द्रचन्द्रोऽजित एष पायात् ॥ ६ ॥

यैः क्षिप्तानि जगन्त्यपायकुहरे प्रासावकाशैः पुरा, स्थानं नश्य हतं प्रणेशुरघुना पापाः क्व दोषा इति ।
तानन्वेष्टमिव प्रमन्ति भुवने प्राप्सोदया यद्गुणाः, स श्रीमाञ् जिनसम्भवो भवतरुच्छेदे कुठारायताम् ॥ ७ ॥

नन्दत्वसौ श्रीजिनपोऽभिनन्दनो यद्दानशौण्डीर्यगुणैकलिप्सया ।
प्रविश्य हेमाद्रिदरीं सुरदुमा भृङ्गस्वरेण प्रसमं जपन्ति किम् ? ॥ ८ ॥

भ्रूभङ्गं न पभार मालशिखरे नो शोणिमानं द्योः, प्रागल्भ्यं हृदये नवा शममये नाह्ने तयोत्सेकताम् ।
हत्वा मोहभटं तथापि सुधि यो निर्दोष्यमासिवान्, भव्यस्वान्तपुराजिनः स सुमतिर्दम्भे मतिं वर्द्धयेत् ॥ ९ ॥

शशभरकरैः सायं दूये दिवा तु विहङ्गमैः, नन्दलितमहं स्थानं हेयं तदेतदशर्मदम् ।
इति सरसिजं तोयं हिला किलाहृतयाऽभज, जगदमयपदं पादं पद्मप्रभस्य स शर्मणे ॥ १० ॥

भक्तिरागनिभूतेषु मुनीनां मानसेषु चिरवासवशात् किम् ? ।
रक्तकोकनदरदमी(मां?)शुः स्पष्टयत्वमिततं जिनपठः ॥ ११ ॥

अन्तर्द्विप्रसुघोषदीपकलिकोद्भूताङ्गनौपा इव, श्रीसंवेगसमुद्रवीचिविलसल्लीलाप्रकारा इव ।

रेखुर्यस्य शिरस्सुदंशुमणयः पद्म स्फुरन्तः स्फुटा, भद्रालीं दृढयेदं विषटयेद् देवः सुपास्यः स वः ॥ १२ ॥

विलसदतुलशुक्लप्यानसङ्घसिन्धोरनिरललहरीभिः श्रोत्रताभिः प्रकर्षात् ।

हिमहिमकरगौरा यत्तनुः श्लावितेवाऽनुभद्रशुभभिदे स्याद् देवचन्द्रप्रभोऽसौ ॥ १३ ॥

कृपामृतान्धिः सुविधिः समार्धि सन्धातुमुत्साहयतां मनो वः ।

यस्माद् बुधाश्चिन्तितवस्त्ववाप्य तृणाय चिन्तामणिमप्यमंसत ॥ १४ ॥

अभ्रान्तवृत्तिमधुरो हरिणाश्रितोऽयं भव्याञ् जनानवतु शीतलशीतलांशुः ।

यद्विम्बमुञ्ज्वलकलं भृशमीक्षमाणा लोकत्रयी प्रमदतः कुमुदांवभूव ॥ १५ ॥

श्रेयांसः श्रितवत्सलः स्रजतु वो नित्यं श्रियं श्रायसी, पद्माङ्गप्रणिपातनिर्मितिवशाद् यत्सादपीठाग्रतः ।

रेखुर्भ्रज्जोऽवगुण्ठननिभाद् भालेषु भव्यात्मना, भेते योग्यतमा इतीव तिलकाः पुण्यश्रिया निर्मिताः ॥ १६ ॥

स्वर्भुवः स्यायुकलोकपूज्यः श्रीवासुपूज्यो जयताजगत्याम् ।

सस्पृह्येव श्रमणत्वलक्ष्म्या यस्मिस्तनुश्रीरपि भाति रक्ता ॥ १७ ॥

कलियुगतया भीष्मश्रीभ्ये प्रसर्पति भूतलेऽजनिपत कृशा आशानधो मदीयमनोसुवि ।

विमल ! तदलं वर्षत्वेवा प्रसादपयोमरं तव पदपरीष्टित्पूरं सुवृष्टिरिवोचकैः ॥ १८ ॥

समाजनप्रीणनकृत्समाजनो महोदयस्यो विलसन्महोदयः ।

यकः सदाऽनन्तगुणालिनिर्मलो मनःकर्षि पातु नताननन्तजित् ॥ १९ ॥ (-गृहैकक्रियम् ।)

त्रैलोक्यलोकतिलकोऽस्ति जिनो गुणद्व्यां तस्याऽप्युपर्यहमिति प्रमदादिवोचैः ।

नृत्यत्वशोकविटपी चट्टलैर्दलैः किं ? यद्धर्मसन्ननि स धर्मजिनः शिवाय ॥ २० ॥

भवाभ्यन्तरे कर्मधर्माकुलत्वाद् गुणश्रेणिनिश्रेणिमालम्य योऽलम् ।

सुखं मुक्तिवातायनं प्राप्य शेते सदा निर्वृतः शान्तये स्तात् स श्रान्तिः ॥ २१ ॥

कृन्थुं कान्त ! नमस्कुरु, प्रियतमे ! कः क्षुद्रजन्तुं नमेत् ?

भर्तुः ! श्रितनयं वदामि, मदनः किं ? नैप सुरात्मजः ।

किं मन्दोऽयमपि श्रमो ! नहि जगत्प्रद्योतकस्तीर्थकृत् ;

दम्पलोरिति वक्रवाक्यविषयः गुप्यात् सुखान्येप वः ॥ २२ ॥

पूर्वोपाजितपापकर्मपटलान्येषन्ति यत्राङ्गिनां, खद्योतन्ति मृगाङ्कचण्डकिरणघाघा यत्र तेजस्विनः ।

विश्वन्ध्यापकमप्यनक्षविषयं यद्भासते सर्वतः, तज्ज्योतिः प्रणिदध्यहं भयभिदे देवारतो नापरम् ॥ २३ ॥

देवो वाच्यनसातिगोचरगुणोऽर्वाचीनदग्देहिनां, मल्लिः पल्लवयेभ्यतिव्रततिकां सोऽयं वसन्तोपमः ।

यस्माद् विश्वजनप्रमोदजननीमासाय रम्यां रमां, भव्यारामगणा इह प्रतिदिनं सेव्या न कस्माभवत् ॥ २४ ॥

यो ध्यायमानोऽपि हि कृष्णवर्णस्तनोति सद्धर्मधियं बुधानाम् ।

सुश्यामलश्रीजलदायमानो जयलधीशो मुनिसुव्रतालयः ॥ २५ ॥

तापं तापमभारदुस्वपतपःसद्भ्रानशतातिना, छिन्दानं तरसात्मकर्मगहनं इष्टेनमादीक्षणात् ।

आत्मोच्छेदभियेवं नो वृष्टिरे केशा नखा यस्य वै, श्रामण्ये विरहद्रमिर्जिनपतिः सम्पत्तये जायताम् ॥ २६ ॥

मोहाख्यो नृपतिर्विकीर्णहृदधिघ्रानाद् विनिर्द्वादित्तो, देवेनेति ततो विभसकलोपापान्तरोऽयं किल ।

स्थानप्राप्तिकृते दिवानिशमसौ रागच्छलात् पिच्छलं, यत्पादाब्जयुगं भजलभिमतं दत्तां स नेमीश्वरः ॥ २७ ॥

किं भद्राम्बुधरां अमीं समुदिता आश्वासयन्तो जगत् ? किं वैताः फलभारभुगतनवः प्राप्ता भुवं स्वर्लताः ।
श्रीवामेयशिरस्वयन्नजनितां छत्रश्रियं विभ्रत, इत्थं भ्रान्तिकराः स्फटाः सुमनसां कुर्वन्तु वो मङ्गलम् ॥ २८ ॥

कीदृक्षे हि विधौ भवन्ति विफलाः पुंसां प्रयासाः कृताः ?

भानोरुत्तरदक्षिणोभयगतौ के कारणं वर्णिते ? ।

का विश्वं निजसङ्गमात् प्रकुर्वते सौभाग्यभाग्योऽवलं ?

को वा सेवकसत्फलः कलियुगे वामेयनेता जयी ॥ २९ ॥ (-प्रश्नोत्तरम् ।)

श्रीवीरः पुरूपोत्तमः क्षपयतात् पापं नृपश्रेणिका, सेव्यांहिद्वितयः क्षमाभरधरः कल्याणकायं दधत् ।

यः सत्यागदयान्वितः प्रविलसत्सदृशेनोत्सर्षणात्, तं क्षिप्वा नरकं समाधिमुदितं स्वस्यं जगत् संव्यधात् ॥ ३० ॥

अर्हन् सिद्धः प्रबुद्धः प्रकटगुणगणः पारगोऽनङ्गभेदी, वीरो विश्वाधिनायः किशलयतु स वोऽतुल्यमाङ्गल्यमालाम् ।

व्योमेवाद्यापि यस्य प्रविदितमहिमोद्भासनं शासनं तत्, चित्रं सूर्याद्यमप्युज्वलसुशशिकुलं भाति निस्तारकं यत् ॥ ३१ ॥

वर्द्धमानजिनेशस्य वचनाय नमोनमः । अज्ञानध्वान्तविध्वंसाद् तदेव दिवसायते ॥ ३२ ॥

*

द्विजादितापसहितोऽपि हि तापहारी रुद्रप्रमादविसरोऽप्यमितप्रमादः ।

यो निर्द्धनोऽपि धनधान्यसमृद्धिहेतुनामसृष्टिर्नमत तं गुरुमिन्द्रभूतिम् ॥ ३३ ॥

नमः क्षमाधरोद्घाय श्रीसुधर्महिमाद्रये । जज्ञे गौरीदृशी यस्मान् महाव्रतिमनःप्रिया ॥ ३४ ॥

श्रीमद्वीरजिनेशवंशविशदप्रासादशृङ्गाङ्गणे, रङ्गचारुसिताम्बरप्रविलसत्कीर्तिध्वजावन्धुरे ।

सद्बुद्धः कलधौतकुम्भतुलनासुबैर्दधे यशिरं, प्रज्ञां पल्लवयत्वसौ गणधरः श्रीमान् सुधर्ममा मम ॥ ३५ ॥

जयति जयन्ति पुनाना वाञ्छालाभिः सरस्वती देवी ।

करकृतमणिमिव कवयो विश्वं पश्यन्ति यदनुभवात् ॥ ३६ ॥

सद्बुक्तिमुक्ताफलताम्रपर्ययं नमोनमः श्रीगुरुराजवाण्यै ।

जडस्वभावोऽपि हि यत्प्रसङ्गात् सिन्धुः स रत्नाकरतामवाप ॥ ३७ ॥

यदीयवागङ्गनस्य मनोदृशि निवेशनात् । विन्दन्ति गूढमप्यर्थं जनास्तं गुरुमर्थये ॥ ३८ ॥

तदेवं सम्यगाराध्याऽऽराध्यपादान्महादरात् । लेख्योऽयं लिख्यते किञ्चिदुदाघपचमयो मया ॥ ३९ ॥

क मे तुच्छता बुद्धिर्महान् कायमुपक्रमः ? । तदहं मातुमिच्छामि कुम्भैरम्भोऽम्बुघेरपि ॥ ४० ॥

गुरूपसादतो यद्वा ममाप्यत्रास्ति योग्यता । भेकोऽपि हि भुजङ्गास्यं सुमेन्माश्रिकयोगतः ॥ ४१ ॥

विश्वाम्ब ! मे हृदि सरस्वति ! सन्निधेहि स्मा[द् येन] सम्प्रति फलेग्रहिरुद्यमोऽयम्* ।

यद्वा चकास्ति गुरुभक्तिरचिन्त्यशक्तिः सैव प्रमाणमखिलार्थविधौ ममास्तु ॥ ४२ ॥

*

[भीजिनमद्रसूरिसमधिष्ठित - गूर्जरदेश - तदीयराजधानीभूत - अणहिलपुरवर्णनम् ।]

§ १. अस्ति समस्तशक्तयस्तुवास्तुभूतभारतविश्वम्भराविस्तारस्फुरत्तिलकायमानः स्फाय-
भानः सकलसम्पत्त्या समानः स्पृहणीयतया स्वर्गलोकस्य, सत्पुरुष इव बहुलक्षणभासुरा,
नाकलोक इव सुधर्मस्यानसुन्दरः, शब्द इव प्राग्ग्रहः सर्वविषयाणाम्, नदीपतिरिवेन्द्र-
रासद्गोहृदसद्वहमाहाशेपनागाधिरुद्रमौदपुरुषोत्तममहनीयाभ्यन्तरः, सगरभूपालमूर्तिमय-

* अस्मिन् पादेःशरद्वयं त्रुटिमति । तथादी 'स्वायेन' इत्येवं सम्भवेत् ।

शोविलासायमानलसद्वीचिवितानेनोदन्वत्ता परिचितपरिसरः, सारः संकलसंसारविस्तारस्य, आकरः सदाचारव्यवहारानाम्, आश्रयः श्रेयसाम्, सङ्केतास्पदं समस्तशस्वदिश्यसम्प-
 दाम्, आपणो नयनैपुण्यादिक्रयानाम्, रोहणो विनयविवेकविचारादिगुणमणिगणानाम्,
 मध्यप्रदेशस्कारहारयमानार्हद्विहारोदारो गूर्जरो नामा जनपदः । यस्मिन्नश्रान्तसुकृतकर्म-
 क्षणनिर्माणात्युत्सहिष्णुवर्दिष्णुधर्मपुरुषार्थप्रदत्ताशाः प्रशान्तदुरितोपहृवाः श्रीआर्हत-
 धर्मराजराजधान्यः पुरुषायुपजीविन्यः प्रजाः । अपि च वर्णविनाशो व्याकरणेषु, क्षण-
 क्षयिभावस्ताथागतसिद्धान्तेषु, भूतविकृतिवादः सांख्येषु, जडस्यभावात्मजल्पस्तथा छल-
 कौशलोद्भवनं निग्रहस्थानानि चाक्षपादमतीयसिद्धान्तेषु, वक्रचरिता ग्रहगोचरे, ग्रहवेशो
 राशिषु दृश्यते श्रूयते वा, न च वास्तव्येषु लोकेषु । यत्र तुरङ्गशोभिताः प्रासादा इव
 " मन्दुराः । यत्र च लहरिसङ्कुला नद्य उद्यानभूमयश्च । यत्र च कौटुम्बिकग्रहा इव बहुधाना
 विपणिभागाः, व्याकरणप्रबन्धा इव विलसद्बहुव्रीहयः, कचिद् दृश्यमानद्विगयश्च, अव्ययी-
 भावानुभावोत्सर्पितक्षेत्रिप्रमोदाः सदनूद्धाश्च वप्रप्रदेशाः । किं वह्नुना ? -

व्योमोपमा व्योम एव सुधायाश्च यथा सुधा । तथा गूर्जरदेशस्योपमानं यदि गूर्जरः ॥ ४३ ॥

यत्र ग्रामा इवाराणाः सदाशुकविराजिताः । निवासा इव कासारा लक्ष्मणश्रेणिसङ्कुलाः ॥ ४४ ॥

" तत्र लसद्बहुव्रीहयैर्विनिवासकमलोपमानं अणहिल्लपाटकं नाम पत्तनम् ।

अश्रान्तोद्भवदुस्त्वोत्पतदुदुलोलवलीसङ्कुलं, रङ्गद्वारिसितच्छदं शुभति यत्प्रभाकराम्भो सुवि ।

यत्रोच्चैः स्फुटपुण्डरीकपटलान्नासा भ्रमचेतना, रम्ये हर्म्यगणे सुधाषवलिते नूनं निठीना रमा ॥ ४५ ॥

मुक्तामणीविद्रुमशुक्तिजहान् राशीकृतान् वीक्ष्य यदापणेषु । लोकैर्वितकर्म्ये जलावशेषध्वितीयमाणैर्हृदये पयोधिः ॥ ४६ ॥

अनेकसूर्यावलिशालिमयं नानावृथावर्षं बहुमङ्गलं च । श्रीदेवैर्हेशैरमितैः परीतं यत् पत्तनं खं प्रति जाहसीति ॥ ४७ ॥

" सन्नरागमना यत्र मुनिर्षयश्च भूभृताम् । राजहंसा इव जनाः सर्वदा मानसङ्गताः ॥ ४८ ॥

यत्र च-

कलाकाललकल्लोला लोकाः केलिकुलाकुलाः ।

कलिकालेऽकलङ्गाला लीलां ललुः कलां किल ॥ ४९ ॥ (द्विन्यजनचित्रम् ।)

सुधा इव जैना यत्र चित्तसङ्कोपशोभिताः । मनुष्येशा इवावासा भक्तवारणराजिताः ॥ ५० ॥

१९

किं च-

१९. चिरन्तनपुरुषपातिशायिभविष्यत्सप्रभमभावकश्रायकहृदयशयावर्धगर्वसर्वस्वापहारि-
 हारिचरितत्रिभुवनप्रशंसनीयत्रिभुवनपालदेवकुलकाननोल्लासभासनसुरभिसमयानुकारि-
 काश्मीरदेवीमहासतीसदुदरस्फारवैहृष्यवर्षयसुन्धराखनिसम्भवदत्तुल्यामूल्यमहाचर्य्यपाति-
 हापीयापीयैर्जनस्तुताप्रलरलायमानश्रीकलिकालकेवलिविरुद्विशादावतारप्राप्तचातुर्विचमा-

" यदनिन्यपारावारपारश्रीजितशासनाम्यराम्यरमणिसुगृहीतनामपेपसिद्धश्रीहेमसूरिसुलो-
 च्छलदत्तुच्छाच्छपिच्छलोन्मूर्च्छच्छुचिरुचिरुचिरामृतच्छटायमाननिसमाननिरूपमाननिर्वि-
 गानप्यानज्ञानवर्द्धमानपरमतत्त्वमयसमयवितानव्याख्यानविशेषनिःशेषनिर्वासिताऽऽना-
 दिकालालीनानवीनसादीनवपीनाहीनदुर्वासनाविपापस्मारसारसकलजगज्जन्तुजीवातुकल्प-
 निर्विकल्पामारिघोपणामिषोद्घोषिताऽऽकल्पान्तकालकालावस्थारव्यनिवर्त्तनीयकीर्त्तनीयकी-

र्तिकमलाकटाक्षसाक्षात्कृतश्रीकुमारपालभूपालसम्भावितनव्यनव्यभव्यभव्यजनस्पृहणी-
यतत्तदुत्तमकरणीयजातिप्रतिभूभूतप्रभूततत्तादृक्षविशदप्रासादस्थाननिध्यानवशोङ्घ्रियमा-
नरोमाञ्चनिकायाऽऽधुनिकधार्मिकनिकायविधीयमाननानाविधधर्मोत्सवारम्भसुभगं यज्ज-
यति जगत्पुराणि पराणि । किञ्च-

यत्र हर्म्येषु धर्म्येषु पञ्चरथाः शुकादयः । नमस्कारं पठन्तः स्युः पुत्रेभ्योऽपि सतां प्रियाः ॥ ५१ ॥
सहस्रलिङ्गाख्यसरःसलिलेन शुचित्विपा । यत्रापूर्णं सदाप्याभाद् धनेनेव पुरं च तत् ॥ ५२ ॥
न्यायमार्गोन्वितो यत्र राजा राजेव तजनः । तद्व्यामाणिको लोकोऽप्येवमेव व्यवस्थितः ॥ ५३ ॥
साधवो यत्र मान्यन्ते दानश्रद्धालुभिर्जनैः । साधुभिश्च यथाकालं तेऽपि धर्मानुशिष्टिताः ॥ ५४ ॥
विमानानीव यत्रोच्चैर्धर्मस्थानानि निश्चितम् । नित्योत्सवानि राजन्ते विबुधप्रीतिदाणि च ॥ ५५ ॥
भाग्यवशोक्तिकस्वर्णराशीन् विपणिगण्य जनः । वीक्ष्य चक्रे रोहथाङ्घ्रियमेरुथागागसप्रमम् ॥ ५६ ॥
सधना यत्र च जनाः सदाचाराः ससम्भवाः । स्वर्गमुक्तावशिष्टस्य धर्मसांशा इवाङ्गिनः ॥ ५७ ॥
सलजाः सदयाः सौम्याः सरूपाः समहोदयाः । लोका यत्र निरीक्ष्यन्ते सुपमाकालजा इव ॥ ५८ ॥

[अणहिल्लपुरसमवस्थितश्रीजिनमद्रसूरिगुणवर्णना -]

तत्र पवित्रसुत्रामपुरापारस्मयचयव्ययकरे पुरे-

जडपरिचयोद्दिग्धा नूनं विहाय कुशेशयं, कमलनिलया देवी येषामवाप पदद्वयम् ।

स्फुरति नितरां तस्मादेवेन्द्रिरोल्लसदाशया, तदतिवरीवस्यासक्तानां गृहेषु तनुभृताम् ॥ ५९ ॥

सत्यं सन्ति सितोपलाशशिकलासद्धारहृदादयो, मिष्टाः किन्तु यदीयवागमधुरिमा कोऽप्यद्भुतो वर्तते ।

संकुष्माश्रुतभोजना इव जना यां कृणिताक्षाः सङ्कृतं, पीत्वा सार्वदिकं लभन्ति सततं सन्तोषोपयं परम् ॥ ६० ॥

शापोत्तीर्णमणीव कान्तिकलिता दातेव चौदार्यभाक्, रम्भावन्मुदुला शरद्विमलितोऽऽश्वेव प्रसन्नाऽधिकम् ।

सन्माधुर्यगुणा सितेव सुधया सिक्तां नु सुक्तावली, येषामाननसम्भवा श्रुतिगता कौस्कात्र संमोदयेत् ॥ ६१ ॥

जगद्गानन्दरसैकसत्रं येषां मुखं निश्चितमिन्दुविम्बम् ।

निपीय तद्गामृतं किमन्यथा सचन्द्रकान्ता चमुरार्द्रितान्तराः ॥ ६२ ॥

अत्रे सत्यमरूपम् सपदि ये स्याद्वादवाददुष्टं, यस्याध्यक्षपरोक्षमानसुगलं मूलं प्रकाण्डं कृपा ।

शाखाः ससनया जिनप्रवचनं पत्रप्रकारं विदुः, तत्त्वज्ञानसुशन्ति पुष्पपटलं मोक्षं तु सम्पक्फलम् ॥ ६३ ॥

यैः क्रुन्देन्दुतुपारहारधवलैर्ब्रह्माण्डमाभूष्यते, यैर्वक्तुं हृदि कल्पितैरिह जनो मूकोऽपि वाक्प्रीयते ।

यैः कर्णोतिथिभिः प्रमोदजलधिश्रन्दैरिवोह्लासते, तेषामद्भुतसम्पदां गुणगणानामासुदं ये परम् ॥ ६४ ॥

लोकालोकमहीधरप्रतिहतो मानोः प्रकाशोऽपि हि, विस्फूर्जद्दृष्टिवज्रिणोऽपि कुलिशं पायोधिना स्वल्प्यते ।

सर्वथास्वलितप्रचारमतुलं विप्राजते यद्यशो, दुग्धाम्मोध्यवगाहनादिव चिरं गौरं जगल्लङ्घनम् ॥ ६५ ॥

ज्योत्सोऽभ्यायविनाकृतेव मलिनच्छायेव मुक्तावली, साशङ्केव हि दुग्धसिन्धुलहरी स्वर्गापगा निम्नगा ।

शुक्ता सक्तशुदेव तुच्छगरिमैवोच्चैस्तुपारावली, नैर्मल्यातिशयात् परादिह जिता यत्कीर्तिकान्त्या किल ॥ ६६ ॥

धारो वारिनिधियुधैर्निगदितो दोषाकरश्चन्द्रमा, विष्णुथापलतान्वितोऽपि चपलासद्वाधिकश्रीर्षनः ।

देवेन्द्रस्तु सुराधिपोऽपि पद्भुरुग्भास्वान् विपादी हरः, स्वत् केनात्र समं विशुद्गुणिनो यत्कोपमा कल्प्यते ॥ ६७ ॥

गिरो येषां सुखोद्भूताः कतकशोदसोदराः । कालुष्यक्षपणाक्षेपाच्छोधयन्ति जडाशयान् ॥ ६८ ॥

व्याख्याक्षणे सुखे येषां स्फोतदन्तप्रतिच्छलात् । माधुर्यं शिक्षितुं वाचः प्रत्यासीदति किं मुधा ॥ ६९ ॥

सुस्त्रिणां मधुरास्वादां येषां दौर्गन्धहारिणीम् । पीत्वा वाचं सुधां चापि युक्तं स्युर्विबुधा जनाः ॥ ७० ॥
 द्राक्षाः सङ्कचिताः काष्ठं जग्रादास्ये सितोपला । यदीयवाक्यमाधुर्यजिता नष्टा सुधाऽपि हि ॥ ७१ ॥
 अन्तःस्वज्ञानकल्पद्रुकुसुमानीव यन्मुखे । सुस्त्रिणां मधुराकारा राजन्ते रदनयुताः ॥ ७२ ॥
 व्याख्याक्षणे मुखे येषां नूनं नर्नसि भारती । तन्नूपुरध्वनिरिव लक्ष्यते देवनाक्रमः ॥ ७३ ॥
 दोलीकृत्य यदीयं तु जिह्वात्मलं चलाचलम् । तथाविधवचोव्याजाद् वाग्देवी यत्तु खेलति ॥ ७४ ॥
 सुधा बुधा सुधा नूनमनूनाऽपि गुणैः परम् । यद्वचःपानसंतृप्तश्रोतुरेप वचःक्रमः ॥ ७५ ॥
 मन्ये सरस्वती तावद् येषां जिह्वाधिदेवता । तत्रानुकूलवृत्तीनां यस्मात् सर्वाधिसिद्धयः ॥ ७६ ॥
 येषां सिद्धरसौषम्यं दधाति वचनक्रमः । सुबुद्धिस्वर्णतां याति यत्प्रसङ्गात् कुतुहलयः ॥ ७७ ॥
 सुखं शुक्तिपुटं येषां वचनानि तु मौक्तिकाः । तल्लामे प्रथतन्ते तु पुण्याढ्या एव केचन ॥ ७८ ॥

यद्गन्धस्त्री सप्तमङ्गी रङ्गन्मण्डपगोत्सृता ।

सुभाषितफलैः कस्य करोत्युत्कण्ठलं न हृतं ? ॥ ७९ ॥ (-वाणीवर्षणम् ।)

महानुभावा निहृताङ्गितापस्तोमा निरुद्धाधिनिधा निकामम् ।

पुण्यप्रकाशा नियतेन्द्रियाणां जगन्मुदे गीध यशांसि येषाम् ॥ ८० ॥ (-महाहृतम् ।)

दौर्गन्धभेदिनी रङ्गद्विभावभासिनी रयात् ।

येषां वाणी च पादाब्जे शिवद्धिं तनुतां सताम् ॥ ८१ ॥ (-अद्भुतम् ।)

ऋते येन नो भूषतिर्नापि रङ्गः, सजीवोऽप्यजीवोऽस्त्यहो ! जीवलोकै ।

तदेवानुभूतं यदीयं जनानां, मुदे कारण तत्र ही सत्यसङ्गः ॥ ८२ ॥ (-प्रहेलिका ।)

तपोभिर्दुस्तपैर्यत्तु दुरापं योगिनामपि । तत्सिद्धालममयं ब्रह्म येषां वाक्यादपीक्ष्यते ॥ ८३ ॥

तार्किकाणां मते ख्याताः ख्यातयः सदसन्सुखाः । सत्ख्यातिरेव येषां तु सिद्धा प्रमाणितामपि ॥ ८४ ॥

भद्राणीचारिदोऽपूत्रं राजते विश्ववल्लभः । ह्रत्लेव जगत्तापं शंवरं तु न मुञ्चति ॥ ८५ ॥

सत्यातपत्रमिव पादसुगं यदीयं सच्छायमेत्य गततापमरा महीयः ।

सातत्यतोषमवगल्य भवन्ति सन्तः सातान्विता शुचि वृषा इव संशुभन्तु ॥ ८६ ॥ (-छत्रवन्धः ।)

स्त्रीतसातं वितन्वन्तं शान्तस्त्रान्तं मतश्चुतम् । गीतघ्रातततं कान्तं सन्तनं तं युत हृतं ॥ ८७ ॥

(-गौमुखिकाचित्रं पौडशदल्पभं च ।)

वरारावरसासार ! नवराजजरायन ! । रसायुत तनु सारं दयया ततवायद ! ॥ ८८ ॥ (-अर्द्धन्नमः ।)

महनीया मतिभतां महामहिमसंगताः ।

मते नतानां ददतां महात्मानः समाहिताः ॥ ८९ ॥ (-बीजपूषण्यः ।)

मरालीवातिविमला मनोवृत्तिर्यदीयका ।

मनुते बहुनालीकं कस्मान्न मानसं गता ॥ ९० ॥ (-आसनवन्धः ।)

स्वयं क्षयं नयन्तो ये कुप्रावचनिकाङ्गिनाम् ।

सम्यग्धर्म्मोपदेशेन पुनन्त्सेनं जनं पुनः ॥ ९१ ॥ (-चामरवन्धः ।)

धाम्न्वारं धरन्ते ये सूर्या इव वचोऽशुभिः ।

जगद्बुवीसनाध्वान्तघ्रातं ततं हृतन्वतः ॥ ९२ ॥ (-चामरवन्धः ।)

॥ इति चित्राणि ॥

३३. अपि चाविकलसकलसकलमञ्जुलकविकुलविमलमुखपद्मपद्मनदोद्गच्छदतुच्छपिच्छल-
 बद्गुलरसपेशलसरस्वतीसुरसरस्वतीविलसत्सरलतरलसमुज्वलाविरलगद्यपचायमयलक्षणा-
 न्वेपिकीप्रकटनाटकालङ्काराद्यानवद्यह्यविद्याविलाससुस्थूलकल्लोलमालारङ्गुलुङ्गतरङ्गत-
 तरत्कान्तकीर्तितरुणकलहंसिकाश्लाघ्यतमा ये^१ शोभन्ते ।^२ याँश्च निर्मलगुणपरीतान् सदा-
 मलकोपमानमुक्तान् समुज्वलान् सदृक्तान् हारानिव हृदयावनिभागात्तापसारयन्ति क्षण-
 मपि गुणगृह्या महान्तः ।^३ यैश्च विचित्रकृचरित्रैर्जगज्जैत्रातिमात्रतरः सम्पदन्धम्भावुकसर्व-
 जनीनस्वास्थ्यभरलुण्टाको विवेकोत्सेककुट्टाकटुर्विधः कुसुमायुधः शान्तदान्तैरपि पराजि-
 ल्यान्झीकृतः।^४ येभ्यः सदभ्यस्तप्रशस्तवास्तवस्तुल्यपवित्रचरित्रविचित्रशतपत्रपद्मपद्महृदेभ्यः
 प्रभृतां परितस्तुत्स्वर्भृसुवोऽन्तरालां विशालामुत्कल्लोलमालां स्फुरत्कीर्तित्रिदशशैवलिनीं
 स्थाने स्थाने श्रुतिपुटाञ्जलिभिः पायं पायं प्रायः के के विदुधविसरास्तुष्टिपुष्टिपुष्ट्या न समा-
 पनीपद्यन्ते ।^५^६ ?^७ येपु च वर्धचातुर्यगाम्भीर्यौदार्यस्यैर्यौर्जवमार्दवमहिम-
 गरिमादिमा रमणीयास्तत्तद्गुणगणाः कलियुगभयत्रस्ता इव युगपद्वासं विदधति । अपि च-
 लम्बप्रतिष्ठा नवसु ग्रहेषु ये सुरभृता अपि भूतलेऽसिन् ।
 चित्रं न सार्द्धं विदुषैर्विरोधं वहन्ति विश्वं न च तापयन्ति ॥ ९३ ॥

३४. ते नवीनपीनशारदेन्दुसुन्दरकुन्दकुसुमकेतकोदरसोदरदरद्विचिकलकुलकुवललयदल-
 धवलसकलजगज्जालनिस्तुलस्थूलयशःपटलधवलीक्रियमाणत्रिभुवनभवनभित्तिभागा
 गगनप्रदेशा इव सन्मङ्गला अपि बुधसेविता अपि चन्द्रोदयभासि वसतौ शोभमाना अपि
 नभोगसम्पन्ना अपि घनाश्रया अपि न च ये ग्रहान्विताः, पुरुहूता इव नाकविख्याताः,
 चैनेतेया इव नागमाधिक्षेपकराः, पद्माकरा इव नालसहिताः, शब्दशास्त्रप्रदेशा इव नाम-
 सम्पन्नाः, सुकविकृतकाव्यप्रकारा इव नानायतिश्रितपादाः, आर्यानुगताश्च; सत्तमाः शान्त-
 चेतसाम्, विदिष्टाः प्रतिष्ठावताम्, अत्रेगण्या गणवताम्, आश्रयाः स्थेयःसंयमश्रियाम्,
 आद्या विद्यावताम्, वर्षा आर्याणाम्, सारसूरीन्द्रपट्टकमलकमलिनीकमलिनीवल्लभा जग-
 दुर्द्धभशुभ्रभ्रभावप्रकटश्रीसूरिमन्त्रन्यानध्यानसन्धानविधुतसयाह्याभ्यन्तराधिष्याधिप्रसराः
 सर्वाङ्गसुन्दराः सुगृहीतनामधेयाः परमधेयाः श्रीजिनभद्रसूरिसुगुरुसार्वभौमाः, पं० पुण्य-
 मूर्तिगणि-पं० मतिविशालगणि-चा० लब्धिविशालगणि-चा० रत्नमूर्तिगणि-पं० मतिराज-
 गणि-चा० मुनिराजगणि-पं० सिद्धान्तरुचिगणि-पं० सहजशीलमुनि-पं० पद्ममेरुमुनि-पं०
 सुमतिसेनगणि-विवेकतिलकमुनि-क्रियातिलकमुनि-भानुप्रभमुनि-प्रमुखसुमुखकल्मप-
 पराश्रुखसुखसन्तोपविशेषप्रेहृत्प्रेक्षोह्लेखकृतपातकनिष्पेपदूरापसारितद्वेपविशुद्धवेपविधुत-
 विगाननिस्समानन्यत्कृतमानसम्पग्ज्ञानविनीतदोपवितानदूरञ्जनीयजनरञ्जनसार्धजन्यस-
 र्पाङ्गीणगुणोद्गामरक्रियाकाण्डशौण्डीरधीरिमोहामप्रकामसंयमाराभविहारदक्षमुमुक्षुसित-
 पक्षशिरोविसरशेखरीक्रियमाणक्रमणराजीवरजोविस्तारा वर्णनतीतगुणप्राग्भारा विज-
 यन्तेतमाम् ॥ ५ ॥

[विद्वान्निवेदिने-उपाध्यायधीजयतागरसमुद्दिशितस्वकीयत्यागादिवर्गम् -]

३५. अन्यद्य, अस्ति विविधवसुधावलयभालभूषणललामोपमानो नानाग्राह्यकारपुरपत्तन-
 सन्निवेशसत्सरोरधरघनविपिनाद्यास्थानरामणीयकल्पहृणीपतमोदेशः प्रष्टमरामेयश्रीनिवे-

शसम्पन्नशामादेशः, विमलतरतुरद्गरद्गत्तरद्गत्तरत्तरुणलक्षणचट्टलचक्रवाकचलद्वयकोटकारण्डवभण्डलीमण्डितोपान्तया पुण्यागण्यपानीयया पश्चिमपयोधिमभिसरन्त्या स्थूलोल्लोलमालाविलासच्छलाद्ग्रात्सद्भोक्तृकण्ठया कोमलमुज्जलताः स्वपतिं प्रति विस्तारयन्त्येव नदीमातृकजनोद्गीचननजीचनेया लालसहंसया विषादाया, चन्द्रभागया, पेंरावत्या, सिन्धुमहानया च सर्वतोऽधिभूमि प्राप्तप्रसरयोपेक्षितजलदप्रवेशः सिन्धुनामा देशः ।

अपि च—

नानाकैलिकलाकुतूहलसत्कहोलनाकरो, देशः कस्य स सम्भवेन्न रतये प्रोक्षितमद्रावनिः ।

श्रीडाक्रीडविदारिणो रचितनिब्योकानशोकानन्दं, लोकान् यत्र निरीक्ष्य वेत्ति जनता स्वर्गोऽयमेवास्ति किं । १५॥

किञ्च—

- “ यो धनेः सङ्गोऽयुचैः सदाऽऽयोधनवर्जितः । वनानि यत्र पान्यानामवनानि भवन्त्यहो ! १५ ॥
सदम्मा यत्र तटिनी सङ्करा वनावनिः । सक्षया च पुरी त्प्राता जनता न तु यत्र हि ! १६ ॥
धनानि यत्र लोकानां निपुत्रानि मनांसिपि । परार्थकरणेष्वेव रगन्ते सर्वदाऽपि हि ॥ १७ ॥

तस्य महामण्डलस्य सुखमण्डनं श्रीमन्मलिकचाहनाभिधानं श्रीनिधानं पुटभेदनं वरीवर्ति ।

“

तथा च—

रङ्गद्वौरीगणश्यामं श्रीदपुण्यजनाश्रयम् । महेश्वरकृतास्थानं यत् कैलासायने पुरम् ॥ १८ ॥

वनानि नन्दनायन्ते विमानन्ति महागृहाः । दातारः स्वर्द्धुमायन्ते यत्रामरावतीसमे ॥ १९ ॥

जना पनेयैत्र परं जयन्ति दानेन सर्वानपि रक्षयन्ति ।

कलिप्रभावं परिगहयन्ति देवान् गुरुंश्चापि समाजयन्ति ॥ १०० ॥

- “ फूलङ्गपाशालितसन्निकर्षेऽनाम्रकयावासलसद्वध्वजेषु ।

विद्युज्य चापत्यगुणं स्वकीयं श्रियः स्थिरा आढ्यगृहेष्वसूनु ॥ १०१ ॥

यस्मिन्नन्यान्यदेशीया नैगमा लभकाङ्क्षिणः । निवसन्ति सुखं पद्माकरे मधुकर इव ॥ १०२ ॥

तत्र श्रीजिनभूतप्रभावकश्रावकसङ्गुले श्रीजयसागरोपाध्यायाः, मेघराजगणि—सख-
रुचिगणि—पं० मतिशीलगणि—हेमकुञ्जरमुनि—पं० समु(प्रप)कुञ्जरमुनि—कुलकेशरमुनि—
अजितकेशरिमुनि—स्थिरसंयममुनि—रत्नचन्द्रधुल्लकपुरोगप्रोत्सर्पत्परसार्थसाधनाभियोगसु-
स्थितमनोवाक्काययोगसारानगारपरिवारप्रसाधिताध्याया धर्तन्ते ।

तान् श्रीजिनभद्रसूरीश्वरांस्तथाभूतोक्ते श्रीजयसागराभिषेकाः सावरमप्यपास्तद्वरं सख-
हुमानमयभूतमानं साञ्जसमप्यनसमञ्जसं सप्रश्रयं सविनयं सहर्षं सरोमोद्धर्षं सानन्दं
सविस्रयं स्वकस्रयं सोद्भासं सप्रकाशं दिवसकरसम्मितावर्त्तवन्दनेन सुखसम्पत्तिसाधनेन
“ शिवाध्वस्यन्दनेन दुष्कर्ममर्मशिलोद्ययच्छेदनसङ्कन्दनेन धनाधनेनेष विनयाङ्कुरविपिनमु-
द्भास्य आलस्यं च परास्य सुस्कीतिपुण्यप्रीतिस्यूतसद्द्युक्तिभक्तिभावं प्रकाशसञ्ज्ञवो गलि-
तमन्ययो विज्ञपयन्ति । पुनरेतदर्थसङ्ग्रहस्यैतथम्—

नम्यान् प्रणम्य सम्यक् श्रीअणहिल्लपत्तनाभिधानपुरे ।
संस्थायुकान् सतन्त्रान् श्रीमज्जिनभद्रसूरिवरान् ॥ १०३ ॥
श्रीसिन्धुदेशमध्यगमष्टिकवाहणपुराजगत्ख्यातात् ।
जयसागराभिपेक्षा वन्दित्वा ज्ञापयन्तीत्यम् ॥ १०४ ॥

*

[श्रीजयसागरोपाध्यायज्ञापितस्वकीयकार्यप्रवृत्तिवर्णना -]

§ ६. तथा च— इह हि मिहिरकरस्पृष्टानि पुण्डरीकाणीव सद्गुणकारतुष्टानि सज्जनजनमनांसीव धाराधरधाराहतकदम्बवृन्दानीव च विलसद्गुह्यासपेशलानि सुखविजयारोग्यसुभगम्भावुकानि भविकानि श्रीमत्पादप्रसादसम्पदोत्सर्पमाणानि प्रोज्झम्भन्तेतमाम् । दूरापसारितामितशोचनं तमस्तोमविरोचनं सुखसम्पत्तिसंयोजनं प्रीणितसज्जनजनं अकाण्डामृतकुण्डमज्जनं प्रयोजनं चादः— यथा, समायासीदसीमहिमप्राज्यश्रीपूज्यराजप्रहिता सर्वजनमहिता हिता¹¹ बहस्वरूपपक्षभरं विस्तारयन्ती सन्मानसप्रिया नालीकवदना मधुरवाक्यपेशला कोमलपदपङ्क्तिर्ललितिकलहंसिका चिरकालादस्मत्करकुड्मलकमलाऽलङ्करिष्णुभावमिति । सा च तत्रत्यतत्तदशेषविशेषप्रख्यापनकूजनेनास्नन्मनःपरितोषमपुपत् । सा कथमिह वर्णनातिगुणा वर्णयते ?—¹²या कुसुद्वतीवातीव विमलसितपत्रप्रतिष्ठिता नालसहिता च लसन्नीलमणिवर्णनीयसुवर्णसवर्णाक्षरदक्षरभ्रमरमालालङ्कृतमध्यभागा निरुपमतमनवनवलसद्रसमकरन्द¹³विन्दूद्भावेन भव्यालिं तर्पयामास ।¹⁴यां चालङ्कृतप्रचितसुरचनवचनचातुरीचारुक्तियुक्तसूक्तवर्णवर्णक्रमन्यासमञ्जुलां निभालयन्तो विस्मयविस्मृतनिमेषतया निवातनिश्चलनीलोत्पलपलासायमानलोचनास्तत्तदर्थकौतुकाकृततरलितमनसो विद्वांसो योभूयांचक्रिरे ।¹⁵यथा च पर्जन्यवृष्टयेव विविधवन्धुरमधुरसद्युक्तिप्रकारसमाचारामृतासारं वर्णन्या तुष्टिपुष्टीश्वरुरचेतश्चातका निरातङ्गाश्च चैत्रीयांचक्रिरे ।¹⁶यस्यै च शरद इव नाना सहृदयजनहृदयजलाशयपङ्ककोपिण्यै सर्वजगत्तोपिण्यै कुवलयोद्भासपोपिण्यै समस्तशस्ताशाप्रसन्नीकुर्वन्त्यै स्पृहयन्ति साधुराजहंसाः ।¹⁷यस्याश्च चञ्चद्बल्लर्या इवोद्वृत्तैः सरससदुक्तिसूक्तफलपदलैर्मनोबालकं रमयन्ति सन्तः ।¹⁸यस्याश्च बहुलरत्नापूर्णायाः परमोदकानुभावाया विलसद्गाम्भीर्यगुणवर्षाया उल्लसदविरलोज्वलानवयगयमालामायत्कल्लोलोपायाः स्फुरद्वेतुयुक्तिजातसम्पातवक्रनक्रचक्रदुरधिगमायाः पयोधिवेलाया इव मध्यं कथमप्यवगाह्य विबुधवुद्विबेडाकष्टेन¹⁹ कथञ्चित् पारीणभावमनुबोभूयते ।²⁰यस्यां च सरस्यामिव मधुरघनरसरप्रशस्यायां जगज्जन्तुतापव्यापनिर्वापपरायां चातुरीलहरीभिरुल्लसन्त्यां भारती भगवती हंसीव हसन्तीवोद्भसन्तीव वसन्तीव स्नान्तीव मज्जन्तीवोन्मज्जन्तीव किलन्तीव फ्रीडन्तीव साक्षादिव नित्यं लक्ष्यते । किं धहुना ?—

विनाञ्जनं लोचनयोर्विकाशनं ह्यनभ्रवृष्टिश्च वपुष्यतर्किता ।

विनापि राज्यं सुखसम्पदासीत् किमप्यपूर्णा गतिरितदीया ॥ १०५ ॥

अपि च—

नयनसुखादां पायं पायं मुहुर्नयनामलैः, सुचिरमपि यां आहं आहं मुदा कलुड्भलैः ।

हृदयनिहितां कारं कारं स्फुरत्पुलकाद्गका, वचननिपयातीतं तोषं परं स्म लामाह ॥ १०६ ॥

१७. सा तादृक्षा क्षपितजगत्तापा स्वसुखावस्थानभ्यजनतत्तद्गण्यपुण्योपकारविधाननव-
नवस्थानविहरणमज्जनप्रतप्तोत्सर्पणतत्तदन्नपदध्यापननाद्यमोत्सवविधापनवरव्या-
ख्यानविधानादिरूपशुभरूपस्वरूपनिरूपणदीपिका यथाध्वसरं तदनागमहिमागममुकुलिता-
स्नानान्मानन्दमाकन्दबुन्ददोह्यासिनी वसन्तर्तुरिव सदाऽह्वाय प्रसह्य प्रसाद्या । तथा ध्वमत्र
५ विघटमानकमलकोशमध्यनिर्गच्छदतुच्छोत्साह्यदामायन्मधुकरसङ्कारकृतप्रभातिकमङ्गल-
ध्वनौ सङ्घटमानचटुलचक्रमिथुनपृथुप्रमोदौजस्विमञ्जुकूजनकोलाहल्लिनि सञ्जायमाने विभात-
समये, अपराशासंस्पर्गद्गद्गागात्मपलवलोकोत्पन्नमन्युवैभूत्यां प्राचिदिग्बिलासिनी
१० कोमलतरैः स्फुरत्कश्मीरजरजोराजिमक्षिमजित्वररङ्गवत्कौङ्कुमाभःशुभकौसुम्भकुसुमकिं-
शुकशुकचञ्चुचञ्चुरचलत्किङ्किङ्किङ्गिल्लिपल्लवहिल्लप्रवाललीलामनुभवङ्किः प्रहृत्वरैः करप्रसरैः
११ प्रसादयितुमिव प्रसाधयति स्पृशति जगत्प्रयाधिप्रबोधप्रथमप्रारम्भमङ्गलकलाशयमान-
मण्डले मार्सण्डे कलहंसशावकेषु प्रथमोन्निद्रेपून्मुद्रितलोचनेषु तत्कालोत्सृम्भमाणकमला-
करकेशरैः कल्पवर्त कुर्वन्तु सद्भक्तिभावोह्लासभाजनजनितजिनसभाजनसभाजनखान्त-
पोतकान् मधुमधुरसेञ्जुरसपापसमाधुर्यजेत्रधीयामेपचरित्रगतोपदेशशालपृथुलप्रान्तराश-
प्रदानेन पुण्यपुष्टिभाजः सम्भावयन्तः, मध्यदिने मतिशीलगणि-सम[प]कुञ्जरमुनि-स्थिर-
१५ संपमसुनीन् अधीतज्येष्ठक्षेत्रसमासादिधर्मप्रकरणान् कर्मग्रन्थं कर्मविपाकारूपमध्यापयन्तः,
तद्द्वयं चाभिनवकाव्यशिक्षायां योजयन्तः, रत्नचन्द्रसुहृदकं चाधीयमानखाध्यायं शब्दब्रह्म-
व्याकरणमधिज्ञिगापयिष्यन्तः, परान् निर्ग्रन्थानपि तत्तद्दक्षणावेषिकीनिघण्टुखाध्यायादिग्र-
न्थपाठनेन यथासमयं सग्रन्थानादधानाः, वनीपाला इव नवन्यागमान् कदाचित् सारयन्तः
प्रसादपिशुनोपह्वयाच्च निवारयन्तः, कदाचिद्दुश्चावचाभिप्रहोपचितपवित्रन्नतात्ववितपिनो
२० भ्यजनखान्तसुदुलतमक्षितितलप्ररूढान् सदुपदेशशंकरयोगेन प्रौढिं प्रापयन्तः, कदाचि-
दन्तिपन्मतिघ्नततिकाः शास्त्रतात्पर्यपर्यालोचनप्रकारमण्डपोन्मुखीः समारचयन्तः, कदा-
चिदवनीपाला इव विविधविषयनयस्वरूपसात्म्यं परिभावयन्तः, कर्हिचिचापिका इव
प्रमाणप्रमेयच्यवहारचातुरीं परीक्ष्यमाणाः, कदापि महासुरसेनाश्रितं नव्यं काव्यं देवा इव
निषग्नन्तः, कदाचिद् बुधवद्देवशुरूसान्निध्यात् तुष्टिपुष्टिभाजः सांपमानाचारणोपान् योगान्
२५ समग्रानपि यथाकालं यथाहं प्रयुज्जानाः, आवश्यकेषु तेषु तेषु धर्म्येषु कर्मसु कृतावधानाः,
कदाचित् संघममयात्मारामे मनोमयूरं रंरमयन्तोऽनूपदेशा इव सर्वतः कुशलताप्रधानाः
श्रीपरमैष्टिवर्द्धमानमहामन्त्रविद्यावीजाक्षरस्मरणत्रिपयणेन सर्वाङ्गीणं पापतापं न्यत्कुर्वाणाः,
श्रीमच्छ्रीपूज्यराजवर्षपादप्रसादसौधमध्यासीनाः प्यानशुभध्यानं दधानाः, सपरिच्छदा वि-
शदसमाधिनिस्तुपसुखविजयारोग्यसमाधिशुद्धा वैविद्यामहेतमाम् । तथा शुभवङ्किस्तत्र
३० भवङ्किर्भदन्तमहत्तरैर्यष्टिलिखानमासीद् -

“यद्युत्तमिः केषु केषु स्थानेषु पुरेषु प्राप्तेषु वा विद्वत्म् ? क वा तीर्थं यात्राविशेषपर्यक्रमं शर्मकर्यार्जितम् ?
जागन्तुलोकवार्तायां तु भवन्तो नगरकोट्टाय प्रतिष्ठसवः शोभ्यां चरणागतस्वत्तु सम्यक्तया न जानीमः, तेन स्वकीय-
विहारयात्राप्रकारविशिशिष्टज्येष्ठपुण्यात्मकः समाचारोऽजमच्छूतिशकुलीवलयगावही विषेयः” - इति ।

तत्रार्थं क्षणमेकं दत्तावधाना अवधारयन्तु गच्छेताः, यथोत्तरार्हा भवामः ।

[श्रीजयसागरोपाध्यायकृतमरुकोट्टतीर्थयात्रासूचनम् -]

१८. तथा च - इतः पूर्वमपूर्वसुपर्वश्रेणिरमणीये श्रीदत्तपुरुपोत्तमाश्रमे स्वःसमे श्रीमम्मण-
वाहणपुरोत्तमे पुरातनीं चतुर्मासीमसीमसुखसम्पत्त्या सूत्रयांचक्रिम । तदनु च सं० सोमाक-
स्तत्पुत्र - सं० अभयचन्द्रमेलितेन सङ्गेन समं श्रीमरुकोट्टमहातीर्थं भवान्भोधितोर्थं पृथ्वी-
भक्तयो वयमवन्दिष्महि । ततश्च क्षेमेण मम्मणपुरे परमं प्रवेशोत्सवमनुभवन्तः ससङ्घाः ।
वयं प्राप्ताः ।

इतश्च -

फरीदपुरमित्यस्ति पुरं परमवैभवम् । बहुधान्यधनसम्पन्नं सम्पन्नोज्ज्वलितं यत् क्षणम् ॥ १०७ ॥

यदेव देवगुर्वाज्ञासजसज्जनसङ्गुलम् । पदं मुदामुदारार्णां ताराणामिव पुष्करम् ॥ १०८ ॥

दीनदर्शं दयन्ते ये दयन्तेऽर्थिजने धनम् । दीयते दुरितं तेषां धर्मध्यानानुभावतः ॥ १०९ ॥

श्रीमञ्जिनेन्द्रशासनप्रभावकाः श्रावकाः शुचिमनस्काः ।

निवसन्ति तत्र चहुला घहुलांभा लसितलक्ष्मीकाः ॥ ११० ॥ (-युगम् ।)

तदा च लब्धवासराः स्फुरत्सद्भावभासुराः । तेऽस्मान्भ्यर्थयांचक्रुर्विहर्तुं स्वपुरं प्रति ॥ १११ ॥

प्रास्थिभ्यहि ततस्तस्मात् तदाग्रहवशाद् वयम् । साधु-भानु-समीराणां स्थितिनैकत्र युज्यते ॥ ११२ ॥

क्रमेण द्रोहडोद्गादीन् ग्रामानुद्गामवैभवान् । मध्ये कृतोत्सवे प्राप्ताः श्रीफरीदपुरं पुरम् ॥ ११३ ॥

तत्र च विविधधर्मोपदेशाश्चतसेकेन भव्यलोकविवेकाङ्कुरानुज्जीवयतां जिनमतं प्रभाव-
यतां कांश्चिद् ब्रह्मक्षत्रियव्राह्मणादीन् जिनमतानुभक्तीन् कांश्चिद् भद्रप्रकृतीन् तैस्तेर्द्धर्मोप-
देशैः कृतार्थयतां सतां संपरिच्छदानां समाधिसम्बद्धो चंहीयानननेहा व्यतीयाय ।

[नगरकोट्टमहातीर्थपरिचयप्राप्तिनिवेदनम् -]

१९. अन्यदा च प्राचीमुखमण्डने भानुमति जायमाने जगद्भवहारहेतौ प्रत्युपसमये ॥
आसीनायां राजन्यवाणिज्यव्राह्मणादिपरःशतोत्तमजात्यजनपर्षदि धर्मोपदेशक्षणं क्षणा-
दासूच्य निवृत्तेष्वस्मत्सु गायनेषु च कलस्वरताललयमानवन्दुरां गीतिसुहृत्पुत्रसु अकस्माद-
तर्कितः कृतोऽपि -

धूलिधूसरितकूर्चकुन्तलो वामहस्तविलसत्कमण्डलुः ।

क्षामकुक्षिरतिवीथ्यतिक्रमात् कोऽपि जीर्णवसनोऽध्वगोऽभ्यधात् ॥ ११४ ॥

आगत्य चोचितं विनयं व्यञ्जयन् समुदितमना मनाशुभ्रमितोत्तमाङ्गः पुरस्तादासांचक्रे ।
वयमपि सदाकृतिरिति तमाभापयांचक्रे - "भोस्तीर्थयात्रिक ! पथिक ! कुतः प्रष्टव्योऽस्ति ? केषु केषु
तीर्थेषु दृष्टपूर्वीभवान् ? "मानादेशविहारिणः खल्वपूर्वापूर्वस्थानदृष्टवानो भवन्ति" - तत्कथय काञ्चिदपूर्वमृतापमानां
किंवदन्तीम् । परिषेपय क्षणं पर्षदम् ।" अस्तावपि - "श्रूयतां महाभागाः" - इत्यभिधाय सुधाकिरा गिरा
भणितुमारभत । तथा च -

"अस्त्युत्तरस्यां दिशि सञ्चितः श्रिया स्त्रीपुंसरलोत्करोहणाचलः ।

देशस्त्रिगतोऽर्तिहरोऽधिवातिनां तीर्थैर्गरीयानचलैरिवान यः ॥ ११५ ॥

तत्रापि पावनं तीर्थं श्रीसुशर्मपुरे परम् । दशोरध्वन्यतां याति पुण्यैरेव हि देहिनाम् ॥ ११६ ॥

देवाधिदेवनाभेयादिकान् नत्याऽऽलयास्थितान् । देवापि परमानन्दप्राप्तं त्वं मन्यते युषाः ॥ ११७ ॥

तीर्थमनादियुगीनं चाङ्गमानसागोचरप्रभावाद्यम् । यैरेतं दृष्टिभ्यां तैर्द्रष्टव्यं जगति दृष्टम् ॥ ११८ ॥

ते धन्यास्ते सुजन्मानस्तेषां वर्ण्यं च वैदुषी । गत्वा जालन्धराधीशानानसुर्यं जिनेश्वरान् ॥ ११९ ॥

म्लेच्छज्यासेषु देशेषु निखिलेषु कलौ युगे । निरत्ययं हि तर्तीर्थं मरापि व सरोवरम् ॥ १२० ॥

तस्य तीर्थस्य माहात्म्यं कियद् वच्यपटिष्ठपीः । तदुपास्य ततः पश्चाद्भ्रमन्मन्योञ्ज पागमम् ॥ १२१ ॥

- १ तदेतदत्यद्भुतं स्वदृष्टमुक्तं वाच्यं न्यक्षेण तद्विदांकुर्वन्तु । गन्तव्यो नोऽप्यपि महावस्ति पन्थाः ।" - इत्यभिधाय स प्राचालीत् । तदनु च तथा वार्त्तया हृतमनस्का इव चित्रलिखिता इव सञ्जातरणरणका इव आग्रहग्रहिला इव वयं ससभ्या बभूविम । मनसीत्यं विचारितवन्तश्च - यद्भुत म्लेच्छा-कुलेऽस्मिन्नापि नीवृत्त्यभ्येत्य तत्तादृग्भिध्याद्गद्गद्दृष्टजनानननिभालनोत्पन्नमालिन्यमलस्पृशो-ईशोर्विमलतानिदानतत्तथाविधतीर्थदर्शनसुधासरःसम्पर्केण विशदता नापादयिष्यते तर्हि
- २ "भृते सरसि तृपा, सिद्धे परिवेपितेऽप्यन्ने बुभुक्षा, सति विभवेऽपि दारिद्र्यं, समुदिते भानौ तमः" - इति न्याय आयातः । ततो घेन केनापि प्रकारेण यथाकथञ्चिदेपा यात्रा समा-सूयते तदा साधु, अन्यथा पुनः क्व वयं क्व च श्रीनगरकोट्याख्यं महातीर्थमिति मनोरथो-ऽसन्मनःपूर्वाद्रौ हिमांशुरिवोदैपीत् । एवं च ते ते श्रावका अपि यात्रायां जातोत्कण्ठा वयसिच भृशं बभूधुः । विशिष्य च तदा -

३ साधुराणासुतश्रेष्ठाः शिष्टाचारानुसारिणः । निवसन्ति त्रयस्त्रय त्रयो वर्गा इवाङ्गिनः ॥ १२२ ॥

तेषु प्रथमकः सोमो धर्मकार्यद्युत्तरः । द्वितीयः पार्श्वदत्तोऽस्ति हेमस्तु गरिमास्पदम् ॥ १२३ ॥

तत्र तद्योग्यतां मत्वा तत्कार्यं तेभ्य एव हि । उपदिष्टं तदाऽस्माभिरुक्तं बुधुत्तमोऽर्हति ॥ १२४ ॥

ते चैवं चिन्तयांचक्रुस्ततः शुद्धाशया रहः । यामावैर्धनभारैः स्यावरं पुण्यमर्ज्यते ॥ १२५ ॥

शुरूपदेशावेद्यात्रां कुर्मोऽत्रावसरे वयम् । निर्मलं सुकृतं कोशे विश्वे कीर्त्तिश्च तादृशी ॥ १२६ ॥

४ इति ध्यात्वा स सोमेन्द्रुः सवन्धुः साहसग्रणीः । क्षमाश्रमणदानेन यात्रोपक्रममादधे ॥ १२७ ॥

[सा० सोमास्वीकृतनगरकोटतीर्थयात्रोपक्रमवर्णनम् -]

- १ १०. ततश्च सुमहर्दिकः सपरिच्छदो यावता तत्तत्सन्निवेशेषु सङ्गमहाजननिमन्त्रणमहा-मन्त्रप्रणिधानपुरस्सरं तत्तत्सङ्गसम्मह्निकायां प्रयुक्तः, तावता वयमपि तत्रत्यसङ्घाग्रहेण श्रीमाबावरपपुरं श्रद्धालयदृशतसङ्कलं समुपेगृम । तत्कीदृशम् -

२ धार्मिकोऽपि ज्ञो यत्र चित्रं जीवाईको न हि । न चापविद्याकुशलो मार्गगानपि नास्ति ॥ १२८ ॥

तत्र च वर्त्तमानाः कांश्चन परतीर्थ्यानिपि जिनशासनानुकूलमनस्कान्, कांश्चन नवनवा-भिन्नहविशेषप्रदानेश्च आद्वानिच बाडव-क्षत्रिय-वैदयान् कृतायान् कुर्वन्तः, तथाविधधर्मो-पदेशोच्छसदेशानाम्रदीपकलिकोऽभ्रमणेन कापथसञ्चरिष्णून् जनान् सत्पथपान्यतां कांश्चन प्रापयन्तः, पुण्यकलाः कियतीरीषि कालकलास्तत्रैवातिवाहयांभूविम । अन्यदा च, तथा-

३ विषसर्वविकृतित्यरागमयाभिग्रहग्रान्धि समाप्तिसत्यकारानुरूपवस्तुप्रयविक्रयव्यवहारिणा पितृहरिश्चन्द्रसहचरेण सा० शिवराजसुश्रावकेण परमनैष्ठिकेन समाचर्यमाणे सङ्घवात्स-त्येऽनुतेष्टीयमाने च सङ्घसत्कारे तोष्यमाणे यथौचित्येन याचकस्तोमे गायतसु सर्वलोक-

प्रकटं गायनेषु परिस्पर्षत्याकाशं स्वर्गिणामिदं वृत्तं निवेदयितुमिव वादित्रनिनादे शुभ-
वेलायां ग्रामठहुरादिलोकसमक्षं श्रीआदिजिनप्रतिमां प्रत्यतिष्ठिपामतमाम्; एवं तोष्ट-
यांचकूम च-

तंतंतुतातो तीतेति; तांतांतांततोतुत । तृनांनिगुन्नानौना अत्रेनो न इनो नतु ॥ १२९ ॥

सम्पन्नमोक्षावसथो विकल्पः समापर्यंस्तामसमयमोपमः ।

सनातनोद्दामसमृद्धिशसः स वः प्रदत्तामसमं शमुद्धरम् ॥ १३० ॥

वन्दितो वृषभेश ! त्वं महामहिममन्दिर ! । महाशयस्य भक्तस्य समाधिभरमिश्वर ! ॥ १३१ ॥

(- अष्टारचक्रम्, परिषिष्टोक्तं, क्रियागूढम्)

तदित्यं सङ्घकार्यमाचर्य तत्कालागत - सा०रामा-सा०सोमा-हेमा-सा०देवा वरस-पुरस्सर-
फरीदपुरीयसङ्घामन्त्रेण ततो विहृत्य पञ्चत्यन्तरालायातेषु तेषु तेषु यद्वहलभक्तिभावमङ्गुलवि-
पुलश्रद्धालुकुलमण्डलाभिरामेषु ग्रामेषु तत्रत्यजनकारितानुत्साहोत्सृष्टतपताकपल्लवान् पदे
पदे प्रवेशोद्धवान् साक्षात्कुर्वन्तः, क्रमेण प्रस्तुतास्पदमलमकार्ष्णम् । ततश्च सङ्घो गणकमुप-
वेद्य सङ्घयात्राप्रस्थानमुहूर्त्तं निश्चिकाय । तदा चावसरे गुर्वास्थाय्येभभाजः सुबहवो बहु-
मन्यन्ते स्म । यदुत्तेशे विपमदेशकालादिभावेऽप्यचिन्त्यादृष्टसामर्थ्यादमूहृशं नाम कार्यं
सरेदपीति । केचन पुनः कथञ्चित्थाविधव्यवहारेण यात्राकारिष्वगारिषु साभ्यस्तूयास्त-
दुन्नतिं भाविनीमसहिष्णवोऽन्यथाऽन्यथा व्यवृत्तवन् । केऽपि च मध्यस्थाः कालादिभाव-
वैपम्यं ज्ञापितवन्तः- 'यदेतादृशेन सङ्घेन दूरदेशान्तरप्रस्थानं न युज्यते' इति । महाकार्या-
रम्भे सुलभे एवंविधे लोकवादे क्षणं दोलारूढमिव नश्चेतः समभूत् । ततः पारिणामिक्या
बुद्धेति मीमांसामहे स-यद्युत, लोकः खलु परविघ्नसन्तोपी; यद्वा लोकवाक्यानां नैकः
प्रकारः, यदि तादृग् लोकवाङ्मात्रेण स्वीयते तदा द्वयोरपि न शोभा; न स्वयशो नापि
परयशो रक्षितं स्यादित्येतत् कर्म निर्मितं वरम्, अनिर्मिते तु कृत्ये मनोमनोरथासिद्धेर-
समाधिः सार्यदिकाः, परेषां च प्रस्थायुकानां कलौ कालमुख्यमाविर्भविष्यति । ततश्च मनो
यावन्मनाक सत्त्वे प्रतिष्ठाप्य श्रीदेवराजपुरमण्डनकुशलशब्दाङ्कितगुरोर्वाञ्छितकल्पद्रोः
प्रणिधानंजं स्फुटरूपमुपदेशवलमासीसदाम । तदेतत् पिपासितस्य सुधापाननिमन्त्रणं नृत्ये-
च्छोर्धरस्त्रगन्धनं भृशमुन्मनीभावमुदपीपदत् । ततश्च तदादेशेन सन्नाहेनेव स्वचेतःश-
रीरं सन्नह्य साध्यसिद्धौ नितरां यद्वाध्यवसाया जातवन्तः । धर्मो जयति । त एव पूर्वगु-
र्वाद्यः शरणमिति कृत्वा । इत्यलं विस्तरेण । प्रकृतं प्रस्तुतम् ।

अथ च शोभने दिने प्रशस्ते मुहूर्त्तं शुभकर्मप्रायोग्ये च योगे प्रियंकरणे, उच्चैर्ग्रहस्येषु
ग्रहेषु, सौम्यस्वामिदृक्सम्पन्ने लग्ने, यात्रार्हे च नक्षत्रे वर्तमाने, सा० सोमाकेन श्रीतीर्थप्रणि-
नंसया च प्रेरितपरमप्रमोदोल्लासेन चोत्साहितः श्रीसङ्घः प्रस्थानमङ्गलमसाधयत् ।

मङ्गलं भगवान् धर्मो मङ्गलं जिनशासनम् । मङ्गलं तन्मतः सद्गो यात्रारम्भोऽतिमङ्गलम् ॥ १३२ ॥

*

॥ इत्येषा विज्ञप्तित्रिवेण्यां प्रस्तुतार्थप्रस्ताविका सरस्वती-

कल्लोलारख्या प्रथमा वेणिः ॥ १ ॥

*

२. अथ तीर्थयात्रार्थसमर्थिका द्वितीया वेणिरारभ्यते ।

*

[तीर्थदर्शनार्थकृतप्रयाणावसरे संजातशुभशकुनवर्णनम् -]

१. तथा च, श्रीसङ्घस्य प्रयाणावसरे शुभोदकसम्पर्कशांसिभिः शङ्कनैश्चेत्थं विजृम्भितम् - यथा सङ्घस्य प्रस्तुतपुण्याशासाफल्यं सम्भावयन्त्य इव सावशेषा आशाः पुण्यप्रकाशा आसन् । परमाराध्यसान्निध्यकृतभार्गविभ्रभङ्गनस्य यात्रिकजनस्य भाविसुखव्यञ्जना इव प्रभञ्जना अनुकूलं वयुः । नास्ति किञ्चिद् शुष्माकमवामदेवानां दुर्गममिति कथयन्तीव दुर्गा वामा शब्दं चकार । शङ्ककर्णोऽपि स्वात्मनि प्रस्तावदक्षतामिचारीपयन् वामदिग्भागमाश्रित्य कौक्यामास । मौक्तिकाख्यः श्वा सच्याहां अयन् साधूनां प्रस्थानमङ्गले सान्निध्यमिव व्यधात् ।

अपि च-

कुम्भोऽम्नोनिभृतोऽम्न्यादाभिमुखं शहो ज्यधोप क्षणं, क्षोर्णोशामिगमः सवत्सुरमेरीक्षा च बोद्धवनिः ।
फेर्वाभावश्चुकृज मधुरं जातत्वरस्तिस्तिरिरेवं सन्धकुनावलीद्विगुणितोत्साहा वयं प्रस्थिताः ॥ १ ॥

[विपासातटिनीतीरकृतप्रथमप्रयाणवर्णनम् -]

२. ततश्च नाऽतिदूर एव जम्बूकदम्बनिम्बसर्ज्जार्जुनखर्जूरीभृत्तिवनस्पतिश्रेणिसच्छाये षड्हुलकमलकिञ्जल्ककल्ककलितसौरभमाखरेण सरित्तुङ्गाध्रंलिहृरिलीलान्दोलनोद्धृतपृषतशीतलेनानिलेन सेवनीपतया मनोहारिणि मुक्ताकणशङ्खवलक्षसिकतोद्भसद्भासि विपादातटिनीरोधसि सङ्घः प्रथमप्रयाणविराममकरोत् ।

ततश्च -

विकचकुन्लयासा सम्प्रमद् भृङ्गमालोम्बलत्रहलकटाक्षी पीनचक्रतनाढ्या ।

जलवणिमरम्या दशिताऽऽवर्त्तनाभिश्चलहृरिशुजाम्यामाह्वयन्तीव दूरात् ॥ २ ॥

आसहंसपरिहासलीलाया तं रिरिजुजनशुसुकयन्ती ।

नव्यशय्यवसना व्यलोकि सा सिन्दुदम्भवशतो वराहना ॥ ३ ॥

सन्मार्गोविनीं सर्वपथीनां तां च निम्नगात् । शुद्धामिव मन्यमाना अतिचक्रमिम क्रमात् ॥ ४ ॥

[तदनन्तरयागंगोान्यान्यस्थानप्रयाणतृचनम् -]

३. तामुत्तीर्य च क्रमेण श्रीसङ्घो नानाधामानिवाऽऽरामानुल्लङ्घयन् श्रीजालन्धराननु प्रचयात् । चलिते च तस्मिन् विस्मितान्यलोके सकलमहीवलपलङ्घनजङ्घालाः करकृतकरवाला महासुजा मुजावलप्रपलसम्पत्तयः पत्तयः केचिद् याष्टीकाः केचिद् घलाधिकाः पारश्वधिकाश्च, केऽपि हृदवपुष्का धानुष्काश्च, केचन वीरकोटीराः काण्डीरा नैर्खिदिकाश्च, मोल्लन्तः कूर्धन्तः पुरःस्फुरन्तो गर्जन्तो नानारूपप्राप्ता मूर्त्ता वीररसांशा इव खामिकार्यदक्षा वद्धकक्षाः पुरस्ताद्बेलेः । तत्पृष्ठे च स्यौरीप्रष्टा विशिष्टा भूयिष्ठास्त्वरया तुरगानपि, मन्दगतिकानिव सम्भाद्ययन्तः प्राद्यालिपुः । इत्थं च ते ते सङ्घजनाः केचिद् वाहनारूढाः, केऽपि गुरुदेवभवत्यतिशयात् पादचारिणः, केऽपि मुक्तोपानहश्च वयमिव प्रस्थितवन्तः । तदा च प्रचलत्सङ्घजनान-

नोल्लसद्दहलकोलाहलनिनदैरासन्नवननिकुञ्जेष्वकाण्डकल्पान्तापातातङ्कशङ्काशङ्कुशल्यित-
मनसः सम्भावितापदः श्वापदाः कान्दिशीकाः कथञ्चित् कापि निलीयावतस्थिरे । अन्यच्च
तीर्थयात्रामनोरथप्रथितपृथुप्रभावास्तावस्थानघस्य श्रीसङ्घस्य क्रमस्पर्शवशोल्लसत्सुकृतेन
निराकृतांहोत्रजं तु रजोऽप्युचैर्विचचार । तथा च -

नियतं सङ्कलोकान्निवोद्धृतो रजोव्रजः । धन्यमन्यतया मन्ये नृत्यति स्म नमोऽङ्गणे ॥ ५ ॥

एवं चाविच्छिन्नैरेव प्रयागैर्निर्वृतिस्थानानि पुराणीव वनानि सुञ्चन्, वल्लभारागोचितानि
तरुणचित्तानीव वप्रान्तराणि साक्षात्कुर्वन्, पच्यमानगोधूमसङ्कुलानन्त्यजपाटकानिव क्षेत्र-
सीमन्तः सुदूरं त्यजन्, क्रमेण निश्चिन्दीपुरीपरिसरसरोवरान्तर्धत्तमानो दामविपिनोद्दण्डपद्म-
खण्डान्तरे कलहंसकलामनुभवन्निवासांचकार श्रीसङ्घः ।

अपि च -

कृताश्रितपरिव्राणः सुरत्राणोऽस्ति भूधवः । परन्तपः पुरे तस्मिन्नाके नाकपतिर्यथा ॥ ६ ॥

सोऽयाऽऽकर्ण्य सर्कणानामग्रणीः सङ्गमागतम् । चित्रीयमाणहृदयो द्रष्टुं सोऽप्यौत्सुक्यायत ॥ ७ ॥

तुङ्गाङ्गतुरगारूढः प्रौढमात्यादिसङ्गतः । अदृष्टपूर्वनिर्ग्रन्थानुपेत्योचितमाचरत् ॥ ८ ॥

अपूर्वदर्शनान् साधून् दर्शं दर्शं नरेश्वरः । विसिन्धिये समं पौरै राजहंसान् मरुयथा ॥ ९ ॥

तैस्तैस्त्रयाविधैर्धर्म्यैरुपदेशैः सुरञ्जिताः । प्रमोदमेवं मनुजास्तदा पुरीश्वरादयः ॥ १० ॥ (-गुप्तक्रियः ।)

“वनमप्यभवद्वन्यं नगरी तु गरीयसी । प्रदेशोऽयं प्रशस्योऽभूद् येन यूयमुपागताः ॥ ११ ॥

पुरा श्रुताः स्थ गोष्ठीषु श्रुतिभ्यामभ्युपायतः । पुण्योदयेन नः प्राप्ताः साम्प्रतं दृष्टिगोचरम्” ॥ १२ ॥

एवं स्तुत्वा च नत्वा च भूमानानन्दतुन्दिलः । सम्मान्य सङ्घं वेगात् ततो धाम जगाम सः ॥ १३ ॥

विपाशापयसा छिन्नपिपासाः सहपूरुषाः । स्वगेहनिर्विशेषेण सुखेन प्रस्थितास्ततः ॥ १४ ॥

सर्वतो विसारिणीं सरिल्लक्ष्मीं वामतः साक्षात् कुर्वतामघोऽधो विविधपादपान् सञ्चरतां
तेषाम्, व्यतीते कियत्यपि पथि साधुरिव परमोदकः सच्चित्तप्रकाश इवालब्धमध्यः स्त्रीचरित्र-
प्रकार इवासुगहनः क्षत्रिय इव महासत्त्वाढ्यः क्रीडत्कुरुकेतिकयकचक्राङ्गचक्रवालशालित-
परिसरः विस्मेरारविन्दवृन्दो महानेको नदः पुरो दृग्गोचरमवततार । दृष्ट्वा चेत्यूहांचकृवांसः-

नूनं यानतया निपेव्य सुचिरं धातरासाऽऽतुतुपद, हंसः स्त्रीयकपक्षिजातिनियतस्थानाय चाम्भयंयत् ।

तुष्टोऽसौ तदिदं पदं हि विदधे व्याघ्राघगम्यं कचित्, तस्मादत्र पतत्रिणः प्रमुदिताः क्रीडन्त्यहो निर्मरम् ॥ १५ ॥

परितोऽपि विसारिणा परितं पयसाऽलच्छगभीरभावभाजा ।

वनमेतदुदग्रराजधानीमिव सेवन्ति सुखं विहङ्गराजाः ॥ १६ ॥

अपि च -

स्मितकोकनदं नदमभि रमसा सम्भूय सारसा एते ।

विशमकरन्दास्वादनमत्ताः क्रीडन्ति निर्भीडम् ॥ १७ ॥

अभिकजमकरन्दमापतन्तीं स्थूलोत्रीलसशब्दभृङ्गमालाम् ।

अवलोक्य शिखी घनग्रमेणोत्केको नृत्यति भासयत्कलापम् ॥ १८ ॥

एवं च समन्तान्नदश्रियं केनचिद्द्वनेचरेण घर्ष्यमानां श्रुत्वा द्रष्टुमिव रविरुचैः पुष्कर-
देशमारुरोह ।

तदा च—

सारक्षात्करोटराणि शरणीकुर्वन्ति तापादिताः, हित्वा रक्षममी विद्वहमगणाः कुञ्जं मजन्तेऽञ्जसा ।
धीष्यः पान्यनखंपचोच्चरसा जाता अमूर्दुर्गमाः, तेजोराशिभिरुत्तै दिनपती जाते लज्जन्ते ॥ १९ ॥

अयं नदपरिसरः, एते च सान्द्रद्रुमच्छायाः प्रदेशाः, एते च तुङ्गतरद्गोहृहीतश्रुत-
शीतला अनिलाश्च, यथासमयोपपन्ननिरुपाधिमुखसाधनं तदस्य वचनं तथ्यं सम्भावयं-
स्तत्रैव सङ्घजनः समग्रोऽपि स्थितिं व्यरचयत् ।

अथ च—

प्रदेशे सजले केऽपि तस्युः केऽपि तरोस्तले । आर्द्रर्वावणे केचित् पान्यानामीदृशी दशा ॥ २० ॥

हंसवत्सुचिरं कृत्वा जलकेलिं नदाम्भसि । केऽपि निर्वापयामासुर्मनांसीव वपुष्यपि ॥ २१ ॥

समाधिमानसौ जातः प्रयाणमकरोत् ततः । अथ क्रमात् समायातस्तलपटकसन्निधिम् ॥ २२ ॥

तत्पुरोपवनेषु चतुष्पथेष्विवोद्गन्धिसौगन्धिकेषु मन्दमृदुमरुदन्दोलिताभिर्लताभि-
र्वीज्यमान इवातुच्छगच्छच्छायाच्छलेन च्छत्रेणाऽऽभूष्यमाण इव पिककोकचापादिपक्षि-
कैकारैः स्वागतं तद्वनाधिष्ठात्र्या पृच्छ्यमान इव कापि महाशोणाभ्यर्षणं कीर्णकमलमकरन्द-
विन्दुश्रुन्दसौगन्ध्यस्पृहणीये भूभागे प्रयाणविच्छेदमकरोत् सः । तत्र च पवित्रविकसित-
पद्मयनरामणीयकमनालोकितपूर्वं निर्वर्णयन्तो जना एवमूहांचक्रुः—

किममी सट्टिापिदेवतानां प्रत्यक्षाः प्रसरन्त्यहो ! कटाक्षाः ? !

किमु वा शुचि तन्निवासयोग्या तासां सौषपरंपरा जलान्तः ? ॥ २३ ॥

किमन्यत् ? एके पद्मवनं दृष्ट्वा निपियन्तोऽह्णुलिभिः पार्श्वगान् सौत्सुक्यमाहुः—“पश्यत
पश्यत भोः ! कयममीषु कमलेषु सुगन्धलामलोहसा मधुपाः पतन्ति ? । कथं चाकृतपरीडाः साव्यापीडा इव रत्ना-
हरन्ति ? । अस्माभिरहो ! कृमण्डुकप्रायैरियथावयवानुशीलितं तदपि गृहान्निर्गतैर्दंष्ट्रम्” —इति । अन्ये तु दाडि-
मीकलेषु तेष्विव धीजपूरेषु फलितपुष्पितेषु तद्वदात्रेषु द्राक्षाखजूर्नीषु च चक्षुः क्षिपन्ति स्म,
तदभिलापपरास्त्रुखं नतु मुखम्; इत्येवं यावत्तदभिनवदर्शनोत्पल्लवितचक्षुरानन्दः सङ्घस्तत्र
प्रदेशे यावदास्ते, तावता—

“अभिमग्नवन्दनमंसणेण पडिपुच्छणेण साहणं । चिरसंचिपं पि कम्मं खणेण विरलतणमुवेह ॥ २४ ॥”

—इत्याद्यर्थजातं कृतार्थयन्निव श्रीदेवपालपुरीयः सहो गुरुवन्दको इदौके तथाविधातर्कि-
तगुरुसमागमोत्कण्ठकितः । तदा चास्माभिरपि तथाविधोपदेशरसापनेन सम्भावितः
परमास्थायैर्यं तथाजिज्ञत् स्वशासने यथा मिथ्यात्वकान्दकुहालेषु पुरुषेषु प्रयमां रेखां
खल्वात्मनः समपुषुपत् । ततश्च—“भवन्तोऽस्मदास्यदं पविवयन्तु स्वरादविचारणेन” — इत्यवितथकृताग्रहं
तं कपश्चित् सम्बोध्य पुरः प्रचेत्लिवांसः ।

[मध्यदेशप्रयाणवर्णनम् —]

§ ४. ततश्च विपाशाकूलकपायाः कूलमनुव्रजन्तः प-
नडकीयाननुपदेशान् शाद्वलान् स-

यद गोसङ्खला ग्रामाः बहुशीराश्च

कापि कुसुव्रतः, कुत्रापि
प्राप्ताः ।

अपि च-

कोमलचनकाहारः कनकमयाभरणजातपरिहारः । मुग्धगतिर्व्यवहारो ग्राम्यजनेष्वेव आचारः ॥ २६ ॥
 अदियराजमागते निरङ्कुशैकवृत्तयः । ग्रामीणा नागरांस्तस्मात् कथंकारं हसन्ति नः ॥ २७ ॥
 चिरायुषः सुसंस्थानाः सुवद्वदढसन्वयः । ते हि कृतयुगोत्पन्नरोम्य उद्धता इव ॥ २८ ॥

अपि च-

कृतनापितकर्मार्णो हलकर्षादिकर्मभिः । पाणिपादेषु नैधन्ते नखास्तेषां शिखा इव ॥ २९ ॥
 महाकूपसमुद्रेभ्यो जलाकर्षणशेषुपी । दृष्टा ग्रामेयकेष्वेव यदि वा धूमयोनिषु ॥ ३० ॥
 कृष्णोर्णामयवस्त्राणि वसना ग्रामवासिनः । माञ्जिष्ठेष्वपि वस्त्रेषु दृष्टा नित्यमनादराः ॥ ३१ ॥
 शास्त्रशिक्षां विनाऽप्येषां मतिः स्फुरति निस्तुपा । आजन्मक्षीरपुष्टानामिदं लक्षणमादिमम् ॥ ३२ ॥

यत्र च-

यासां वराशयश्चोला वराशयश्च सुन्दरः । अतोऽल्पधनयोगेऽपि पौरीम्योऽप्यधिकाः सुखैः ॥ ३३ ॥
 चण्डातकैस्तु पामर्यं आपादतललम्बिभिः । यान्ति सन्मार्जनीकार्यं कुर्वन्त्योऽध्वन्ययत्नतः ॥ ३४ ॥
 ग्रामस्त्रीणां न शृङ्गारो न संस्कारश्च तादृशः । तथापि तासां सौन्दर्यं गुणाः प्रकृतिजाः खलु ॥ ३५ ॥
 उचाश्चूडाः शिरस्युच्चैर्दधाना ग्रामयोपितः । या विनापि तदाधारं घटानुत्पाद्यन्त्यलम् ॥ ३६ ॥
 पशूनां परमा पुष्टिः क्षेत्रेषूपत्तिरुत्तमा । नव्यं रसायाः साहृण्यमहो ! देशस्य सौष्ठवम् ॥ ३७ ॥
 पीयूषपानपर्याप्तिर्ग्राम्याणां ह्युसदां तथा । तद्वासस्थानं यो ग्रामः स किं मन्येऽमरावती ॥ ३८ ॥
 स्तन्यपानमवात्येऽपि यथेच्छं दधिभोजनम् । घृतं च सलिलन्यायाद् ग्राम्याणामप्यहो ! सुखम् ॥ ३९ ॥

तदित्थं देशचर्यानुभवपारदृश्वरीं शेषुर्षीं सङ्घटयन्तस्तज्ज्ञानपदमध्यगा एव यावत्कति-
 चिद्दिनानि स्थाने स्थाने विलम्बितवन्तः, तावदकस्मादेकतः पोपरेशयशोरधानीकस्य,
 अन्यतस्तु तुरुष्काधीशशकन्दरानीकस्य च सर्वतः—“इदमागतं कटकम्, इदमागतं कटकम्, नश्यते पला-
 व्यते”—इत्यादितुमुलारवो विश्वभयंकरो वीप्सायहुलः सर्वत्र प्रसारमापेदानः । ततश्च क्षणं
 किंकर्तव्यताविमूढाः, पुनः प्रणिधेयप्रणिधानप्रधानीकृतमानसोत्साहयलाः, कथञ्चिदुपलब्ध-
 तादृशोपायनिरपायास्तमस्काण्डमिव तादृगुदग्रभयं विद्वरडम्बरं सूर्योदयेनेव सङ्घपुण्यो-
 दयेन दूरमुज्जास्य सहसा पुनर्विपाशास्तदमुपससृपिम । नाव्यां तां च क्षणात् सममापदा
 पारयित्वा कुङ्कुदाख्यं घटं सङ्घटयन्तो मध्यदेश-जाङ्गलदेश-जालन्धरदेश-काश्मीरदेश-
 सीमासन्धिभूतं स्वाचारनिष्ठमहाजनपूतं हिरियाणालयमहास्थानमध्यासामासिम ।

[हिरियाणालयस्थाने कृतानां संघाधिपत्यादिपदानां वर्णना -]

१५. तत्र च शुचिभूतदेशे प्रधानधान्यक्षेत्रे महाजलाशयं समया कानुकयक्षायतनस्य
 नातिदूरे शाह्वलसञ्छापशात्मलमहासालमूले माधवमासि धवलैकादशीवासरे सर्वोत्तम-
 वेलायां प्रस्तुतशाखापुरवास्तव्येषु मिलितेषु महाजनमेलापकेषु, परःशतैर्मदृचद्यादिभिरुद्-
 घाट्यमानेषु पुण्यपुरुषावदातेषु, मञ्जुलघवलमङ्गलप्रवृत्तासु तासु तासु नितम्बिनीषु, खेलन-
 लीलामाफलपत्सु निखिलखलोच्छृङ्खलग्रामखेलकेषु, गन्धर्वविद्यां विशदयत्सु गन्धर्वजनेषु,
 दानधर्मायोद्गुप्तितरोमसु जायमानेषु दातृजनवपुषु, पुण्यमाणेषु तैस्तैः कालोचितेषु तेषु

तेषु रसेषु; सुश्राद्धाचारधुरीणस्य तथाविधोदारकार्यप्रवीणस्य साधुश्रेष्ठसोमाकस्यानिच्छ-
तोऽपि सद्वाग्रहात् तथाविधां योग्यतामवधारयन्निविधिवत्सद्वाधिपतिपदं व्यदायि । तेनापि
पात्रापात्रसापेक्षं दानमदायि । विशिष्य सङ्घोऽपि मुक्तकफरकुङ्गलनिर्गतेन ताम्बूलादिना
देयवस्तुप्रकारेण तथा रञ्जितो यथा प्राचीनानपि सङ्घपुरूपान् विस्मारितवान् यदि भविष्य-
तीति । किं घहूच्यते, ह्युत्सवोऽयं सर्वाङ्गसुन्दरः संयुक्तः ।

तदा च महत्कवाहननिवासिना साधुद्वारेण पाश्चात्पश्चात्तदपदं श्रुत्वा कुलमप्युद्धृतम् ।
अपि च सं० मागद्वीपः साधुदेवाङ्गो महाधरपदमुद्धरः सम्मदात् सप्तपादात् । अन्येऽपि
साधुनीवा-साधुरूपा-साधुभोजालयास्त्रयो महाधरतामेवाधार्पुः । सैलहस्त्वं तु चुवासगो-
त्रीयसाधुजिनदत्तसुश्रावके निदधे । एतैश्च सङ्घपत्यादिभिर्भयद्वन्द्वानमाधायि तद्द्वयं वक्षुः न
॥ शक्ताः, परन्तु तत्करणीयचिन्तनप्रभावजः पुलकस्त्वद्यापि नोदास्ते ।

किन्तु -

साधर्मिकवात्सल्यप्रयुक्तो यो विधिस्तदा । चक्रे वक्त्रेतराकृतैः स तैरेव भवेद् यदि ॥ ४० ॥

अथ कृतकृत्येषु तेषु तेषु सङ्घपुंसु द्वितीयदिने तदवदातं दृष्ट्वा गर्जनव्याजेन [न]दृष्ट्वा-
नुद्गृणन् तद्दानस्पन्द्यैवानिचारितप्रसराभिः साराभिः सलिलधाराभिः श्रीमतादितार्ता
॥ पृथिवीमाश्वासयन्नदृष्टपूर्वमहावर्षोपलवर्षेण पान्थान् यथा कथञ्चित् कातरयन्नतिप्रचण्डपव-
ननिपातेन पटकुटीकुटीरकादि विसंस्थुलपन् माधवोऽयर्षीदिति हेतोस्तत्र महाव्रतसिता
वासरा अवस्थानमवेक्ष्य लग्नाः ।

[सपादलक्षपर्वतमालागतप्रयागवर्णनम् -]

१६. अथ सपादलक्षपर्वतसुचं सह सङ्घेनोल्लङ्घयितुं यथावत् प्रयुक्ताः ।

२१

यत्र च -

पदखण्डान्यतमं खण्डं यद्वा द्वीपान्तरं किमु । परदेश्या विकल्पन्ते दृष्ट्वा शिलोच्चयानिति ॥ ४१ ॥

उच्यतां तारकश्रेणिं परिचेतुमिवोच्छृताः । शैलाश्चाग्रकपैः शृङ्गैर्निर्धरोद्धारनिर्मलैः ॥ ४२ ॥

वीथ्यां वितस्त्रिमात्रायां सञ्चरन्त्यत्यन्ततः । जनोऽपःपातभीत्यापि साधुचर्या श्रयत्यहो ! ॥ ४३ ॥

दिव्यापि सिद्धाङ्गनयन्नेत्यन्ते भूमिगैर्नरैः । वीक्ष्यन्तेऽविलकासंसा वानरा इव वा नराः ॥ ४४ ॥

२२ दुर्लभाग्रफलावाप्त्यै कर्कशैः कोपयन् कपीन् । फलं तैरुत्तरां नीत्वा जनधक्त्रे समाहितः ॥ ४५ ॥

भूमिदेशोद्गता वृक्षाः ये चाग्निशृङ्गसङ्गताः । शीर्षं ह्येऽपि ते साम्याद् पद्मस्पर्द्धा इवावृणन् ॥ ४६ ॥

उचैः शाखाशिखालम्बा इव तारा निशागमे । वृक्षाधस्तात् सञ्चरतां कुर्वन्ति कुसुमप्रमम् ॥ ४७ ॥

विचित्रवर्णैः कुसुमैः सम्पन्ना वनराजयः । प्रादुष्कुर्वन्त्यकालेऽपि सन्ध्याभ्ररागसम्भ्रमम् ॥ ४८ ॥

अन्यत्र -

२३ तादृक्षतीर्थमाहात्म्यप्रतिप्रतिदत्ता इव । दवामयो वनश्लोभा नोत्तिष्ठन्ते कदाचन ॥ ४९ ॥

मालतीयुषिकाजातिप्रयुक्तास्तरुजातयः । पुष्पयुच्छैरमुनेभ्रास्तरुण्यः स्वस्तनैर्यथा ॥ ५० ॥

प्रफुल्लैः कुसुमैर्बह्व्यः समीरवेगवेहिताः । अवाकिरन्ति श्रीसङ्घं शुभं लाजैरिव स्त्रियः ॥ ५१ ॥

मलिकाफुल्लकन्दारकेतकाल्याश्च शालिनः । शाखामङ्गेषु मधुरा ददुः शुष्याणि सार्थिनाम् ॥ ५२ ॥

अपि च -

क्वापि - जम्बीरदाडिमाग्राणि नारङ्गचदराणि च । पाकिमानि विलोक्य स्याल्लोला कस्य न लोलुपा ? ॥ ५३ ॥
फलानां कुसुमानां च कालाकालानपेक्षया । प्रसूतिः परमा दृष्टा तत्तीर्थातिशयादिव ॥ ५४ ॥
खर्जूरीदाडिमीद्राक्षारम्भाभम्मायिकादयः । छायां कुर्वन्ति सद्दस्य खाद्यं च ददते तथा ॥ ५५ ॥
विनापि जालर्दी वृष्टिं निर्शरीचाः पदे पदे । मन्ये तैर्गिरयः सद्वातिथ्यं कर्तुमुपस्थिताः ॥ ५६ ॥

अपि च -

वहञ्जरे चूतमहीरुहस्तले विश्रामयन् पान्यजनः पदे पदे ।
फलानि मिष्टानि यथेच्छमाहरन् स्वगेहसाध्यं सुखमश्रुते क्षणम् ॥ ५७ ॥

एकतश्च -

उदुम्बरवटप्लक्षाः परोलक्षाः पुरः स्थिताः । विश्रामस्थानमार्त्तानां सज्जना इव मानिताः ॥ ५८ ॥
श्रीफलश्च फलैः स्त्रीधैर्निजपादतलस्थितम् । टाञ्चक्यभग्नशिरसं त्रासयन्ति खला इव ॥ ५९ ॥
अस्पृष्टमध्याः सूरस करैः क्वापि प्रसारिभिः । विभ्रते कुलनारीणामाचारं किल कन्दराः ॥ ६० ॥

अपि च -

अमयामलक्रीमुख्यवृक्षावातफलैः क्वचित् । गान्धिकापणनामापि शङ्के विस्सारितं जनैः ॥ ६१ ॥

अपरं च -

पाथाः कर्करिकाः क्वापि पत्सुखा बालुकाः क्वचित् । द्यपत्खण्डाश्च तीक्ष्णाग्राः स्त्रोचितं चलतां व्यधुः ॥ ६२ ॥
क्वापि समा विपमा वा क्वापि नीचैस्तथोन्नताः । नैकरूपा भुवः शैले दशा इव भवेऽङ्गिनाम् ॥ ६३ ॥
क्वापीशुशाकटस्त्रोमः तिल्यं भागीणभेकशः । कौद्रवीणं च गौद्रीनं शाल्यै क्वापि शाल्यते ॥ ६४ ॥

तदित्थं स्थाने स्थाने नवीना नवीना वनराजीः परिचिन्वन्तस्तदीयाभिः पिच्छलाभि-
श्छायाभिस्तपनातपप्रसारागोचरीभयन्तः पर्वतीयान् जनानिव तदाचारान् शुचीन् साक्षात् ॥
कुर्वन्तः, अतिभीष्मग्रीष्मर्तुमपि तथाविधदेशस्वाभाष्याच्छिरर्तुमिव मन्वानाः, सुखेन
विपाशातदिर्नीं भूयोऽप्युत्तीर्य, पदे पदे समृद्धान् महाग्रामान् सम्भावयन्तो दर्शनेन तदधी-
शांश्चाभिमुखमायातालुचितालापैश्च रञ्जयन्तः क्रमेण पातालगङ्गातटमन्वसाप्सं ।

अपि च -

यसां हि जलयध्रेषु दृष्टा सक्त्वादिपेपणम् । के नाम न प्रशंसन्ति दाक्ष्यं पर्वतवासिनाम् ॥ ६५ ॥
पानीयमित्युक्ताश्चि जानुदमाऽम्बुवाहिता । सान्द्रो ध्वनिः प्रवाहस्योन्निरदयेद् दूरगानपि ॥ ६६ ॥
तां च तथाभूतामनिहितेष्वपि स्वयोगसन्निहितेषु सुश्लिष्टश्लक्ष्णतलेषु निश्चलेषु गण्ट-
शैलेषु परमपतनया क्वापि पादन्यासमुपकल्पयन्तो निरायासमुत्तीर्णाः ।

[नगरकोटपुरप्राप्ति - तदन्तःकृतपवेशवर्णनादि -]

६७. ततश्च पुनरकुण्डानि गिरिशिरांसि त्वरितपादचारेण कुण्डयन्त इव क्वापि तुङ्गतरगिरि-
शृङ्गमधिरुढा हेमकुम्भमालोपशोभितप्रभृतप्रमासादपङ्क्तिदर्शनीयं विविधस्थानमनोरमं नेत्रा-
नन्दामृतप्रपोपमानं श्रीमत्नगरकोट्यापरपर्यायं श्रीसुदाम्भपुरमहातीर्थं हृगोचरीकृतवन्तः ।

तथा च—

आः किं व्योमश्रुतमिदमहो ! स्वर्गखण्डं प्रचण्डं ? किं वायुद्विध ह्यः क्षितितलमसकौ निर्गतो नागलोकः ? ।
रुद्राज्ञेयकुम्भावलिकलितमहोद्गमहर्म्योतिरम्यं, दर्शं दर्शं पुरमिति वितर्कासदं सम्भवामः ॥ ६७ ॥

तदनु सङ्घेन प्रथमतीर्थदर्शनप्रभवन्महानन्दानुसारेण दानधर्माद्युचितमनुलङ्घयता-
तीर्थभक्तिर्व्यक्तीचक्रे । शनैः शनैरयत्रोपस्थितां कृत्रिमां सजलां नगरस्य परिखामिव
पातालगङ्गाजातिजामिव बाणगङ्गां—“एगं पायं जले किचा, एगं पायं थंले किचा”—इत्यादिपदानि
यतनाङ्गान्यनुस्मरन्त उल्लाघ्या उल्लङ्घितवन्तः । तदा च सङ्घागमनमाकर्ण्य चम्पकस्रक्लाप-
कलितमौलयो मसृणुषुणरसाक्तोज्वलाच्छपीनवसनाः, नागवह्नीदलचर्वणेनेव विमल-
यचनेन रञ्जितयदनाः, काञ्चनमयशस्त्रिकया वर्ण्यस्पर्णालङ्कारेणेव भासुरितकदितटाः, स्वर्ण-
शृङ्गारा निजरूपशृङ्गारितखर्णा वा, निरुपाधिप्रीतिगौराः पौरास्ते तेऽभ्यागतवात्सल्यवि-
धित्सया सङ्घस्याभिमुखीना बभूवुः—इति ।

ततश्च तान् गूर्जरेभ्योऽप्यधिकितविवेकाल्लोकान् साधुचितभापया सम्भावयन्तस्त्रैव
सह महत्युत्सवे जायमाने पुरं प्रवेष्टुमुपक्रान्ताः । चित्रमिव बहुवर्णांपशोभितं, धर्मा-
गारमिव यद्गुणिकं नगरान्तरं मध्ये कुर्वाणाः, सङ्घसामाचारीवद्विः पौरैः सङ्घार्थं क्रियमाणं
प्रवेशमङ्गलं तत्साहचर्याद् वयमप्यनुभवन्तः, शनैः शनैरपूर्वापूर्वस्यानावलोकनाद् विस्मित-
विस्मिताः, पताकापीतगगनं हृद्यश्रिसङ्कुलं राजमार्गमतिक्रम्य शनैर्हृषितहृषिता इव
किञ्चित्चरितत्वरिताः, प्रेरिता इव परमोत्साहेन, आकृष्टा इव सुकृतलक्ष्म्या, कटाक्षिता इव
भाग्यमृगाक्ष्या, आहता इव सन्मत्या, विधृता इव धृत्या, आहृता इव सद्गत्या, रमिता
इव रत्या, विस्मारिता इवारत्या, उपेक्षिता इव वुसुक्ष्या, अनवलोकिता इवातङ्केन, अचि-
न्तता इव चिन्तान्तरेण, विस्मारिता इव मार्गश्रमेण, अस्पृष्टा इव तृपया, अभिगमिता
इव परमानन्देन, किमप्यतिरमानन्दतुन्दिला उद्भिद्यमानरोमकन्दला महामदनभेर्यादि-
चादकेषु शब्दब्रह्माद्वैतमिव वितन्वत्सु सचार्थसिद्धिद्वारमिव श्रीशान्तिनाथजिनप्रासाद-
सिंहद्वारमनुप्राप्ताः—“विस्सही विस्सही नमो जिणाणं”—इत्यादित्रिस्तारस्वरेणोच्चधूर्ध्वमाणा रोमा-
ञ्चकञ्चुकितगात्राः, तृपिता इव सुधासरः, धुधिता इव परमाद्यं, निर्द्वेना इव रत्नस-
म्भृतनिधिलाभं, द्रमका इवैश्वर्यम्, काञ्चनकलशोपशोभितं साधुक्षीमसिंहकारितप्रासादे
परमखरतरश्रीजिनेश्वरसुरिप्रतिष्ठितं श्रीशान्तिजिनपतिं भेदितवन्तः परया भक्त्या ।
ततश्च धिःप्रदक्षिणीकृत्य कृत्यविदा सह सङ्घेन पुराणाभिनवैः स्तवैर्गृहस्थोचितैः पुष्पैरिव
संवत् १४८४ वर्षे ज्येष्ठमासे ज्ञानपञ्चमीदिवसे सम्भावितवन्तः ।

ततश्च सफलमिव जन्म मन्वाना मार्गप्रयासमपि पूरिताशमिव गणयन्तस्तत्तन्निर्विकृत्या-
द्यभिन्नहृप्रन्धिं ह्युदितमिवायधारयन्तस्तदा तदा च पूजयान् युष्माहशान् पुण्यपुरुषानप्यवि-
स्मारयन्तो द्वितीयस्मिन् विहारे नरेन्द्ररूपचन्द्रकारितं शाश्वतप्रतिमानुकारि जात्यजाम्बूनद-
मयप्रतिममल्युत्तं श्रीवर्द्धमानस्वामिनं तमस्युद्भवोत्तमिव, तथाविधकान्यतिशयान्नेत्रासृ-
प्रवाहमिव, परमकर्ण्युराणुनिर्मितमिव, परमानन्दमयमिव, दर्शं दर्शं चिरं चेतसि कारं कारं

प्राग्बन्धमस्कृतवन्तो भगवन्तम् । ततोऽपि देवलादिदर्शिताध्वानश्चमत्कृतचेतसो विगलितरे-
फसः कवलितालस्याः प्रमादातिरेकादुज्जृम्भमाणास्या वाह्याभ्यन्तररजः शिशमधिपयेव नय-
नेभ्यो हर्पाश्रुधारा वर्पन्तस्तृतीयभवनगान् युगादिजिनपादानन्ववन्दिदम्हि पूर्वन्यायेनेति ।

[कङ्कदकमहादुर्गस्थयुगादिजिनदर्शन - बन्दनस्तवनादिवर्णना -]

१८. ततश्च द्वितीयेऽहि कङ्कदकमहादुर्गमध्ये माधववक्षोलङ्कारकौस्तु भायमानानादियुगीन-
श्रीयुगादिजिननिर्नसयोत्पिपञ्जलितहृदयान्तरालाः, प्रभवद्धर्पाश्रुप्रणालाः, क्रमेण नभोऽङ्गण-
लम्बिकपिशीर्षमालाविलसत्सप्तशालालीनसप्तप्रतोलीद्वाराणि सप्तसुखानीवाक्रामन्तः, स्वर्ण-
कम्पाकरेण प्राक्कथंचिदावर्जितेन महर्द्धिना मौलभूपालप्रतिशरीरभूतेन हेरम्बाख्यप्रतिहारेण
सोपानसहस्रसङ्कुलं राजपथं परिचाप्यमानाः, पदे पदे जायमाने दानोत्सवे नृपकारित-
मानोत्सवे च प्रकाशमाने राजाङ्गरङ्गाद्यनिनादे उच्छलद्वचलमङ्गलध्वनिभिः प्रतिशब्द-
शुखरीक्रियमाणेषु सप्तप्राकारेण्येव, नृपतिसौधमध्येपु वीक्षणपन्नकुतूहलिराजलोकैः पाणि-
न्धमतां नीयमानेषु, पृथुष्वपि पथिपु निरङ्कुशैरपि दौवारिकैश्चानवारिताः, अनवरतप्रणय-
परिचितमिव राजसमाजजनसमूहमूहमानाः श्रीनाभेयं प्रीत्या प्रणिपेतिवांसः ।

तदा च-तत्र वृद्धास्तत्तीर्थैतिह्यमित्यमाहुः-

यथाहि - "इदं किल कमनीयकनककुम्भोपशोभितोत्तुङ्गशृङ्गरत्नप्रासादमयं महातीर्थं"
विजयिनि भगवति श्रीनेमिजिनपतौ श्रीसुशर्मभूमिशुजा संस्थापितम्, तदिदं चाघटित-
मदङ्कितं स्वयंभूतमिवानादियुगीनं श्रीमशुगादिदेवविम्बमचिन्त्यचिन्तामणिमधुतकल्पपाद-
पमभितमाहात्म्यमनन्तातिशयं जानन्तु । इयं च भगवच्चरणारविन्दमकरन्दचञ्चरीक-
कुटुम्बिनी श्रीमदम्बिका, यस्याः किमप्यसामान्यमतिशयं व्यावर्णयन्ति सन्तः । अस्या
हि प्रक्षालम्भः कुम्भसहस्रप्रमाणमपि जगद्गुरोस्तावत्प्रमाणेन स्नात्राम्भसा सह तदाशा-
तनभीलेव तुल्यस्थानस्थितमपि नैकीभवति । प्रत्यक्षं चाधुनापीदम् । अथवाऽसम्भावित-
कीटिकाप्रवेशनिर्गमे लघुन्यप्यमुष्मिन् गर्भागारे कृतकपाटसस्पुटे भूयोऽपि स्नात्रतोयं
सङ्घुरन्तदुरितमिव क्षणादकस्माद्दृष्टोयं शुष्यति । इह हि कृतं स्तोत्रादिपूजायं सत्कृत्यं
सत्क्षेत्रे निहितं वीजमिवैकान्तेनाविसंवादि फलं स्यादित्यागमः ।" तदिदमुत्कण्ठितस्या-
ऽऽहानं घटितसुवर्णं वर्णिकाधानमित्याभाष्य स्वयान्वष्टेः प्रकामफलभूतामिमां स्तुतिमित्य-
माविरवीभयाम ।

तद्यथा -

जगज्जीवनं पावनं यस्य वाक्यं महोक्षध्वजं चङ्गाङ्गेयकायम् ।

तिरस्कृत्य कर्मस्थितं जन्तुतातं श्रेयं तं मतिश्रीकृते तीर्थराजम् ॥ ६८ ॥

गलन्त्याशु पापान्यनन्तानि तानि प्रसर्पन्त्यगण्या मुदक्षावदाताः ।

महासिद्धिरायति कीर्तिश्चकस्ति प्रभो ! त्वां नमस्कृत्यां शान्तमूर्तिम् ॥ ६९ ॥

ऐकः कष्टोच्छेदने दीप्तिमानुर्भक्तसानुच्छेदो भीतिभेदी ।

सुक्ता सुक्तः स्वागमागाधवाक्यः सिद्धौ रोद्धा सुगमिष्यं क्षतागाः ॥ ७० ॥

दिक्षा द्ये तेऽम्बुजोजिष्णुवके दूरं नथाऽऽदिप्रभो ! क्लेशराजिः ।
 नन्दारुहे भास्करे पर्वतं तं ध्वान्तं किं न क्षीयते निष्कलापम् ? ॥ ७१ ॥
 रयापारसंसारनिहारसरं रजोभारसंहारणासारनीरम् ।
 कृपालुं रसालं महाधीवरं सत् प्रभावं महामोऽज्ञसाऽधीश्वरं तम् ॥ ७२ ॥ (-नायकमणिः !)
 तरन्ति सन्तो विपदार्णवं ते पोतायितं येऽनुसरन्ति तेऽदः ।
 नतं पदान्जं, भुवि सावधाना यस्मान् मनुष्येष्वथ धर्मं भावि ॥ ७३ ॥
 जगत्प्रभुः सत्यनयः स्वयम्भूः स्याद्वाधजन्मा निदृतान्तरायः ।
 तेजोमयस्तात्त्विकयोगगम्यो जीया गतेह ! त्वमघाद्विवायो ॥ ७४ ॥
 गीर्वाणमघान्यतिशायिनी सा तावच्च गीथेत भरुद्रवीशा ।
 बुधैर्न यावद् बहुषांहिभक्तेः शक्तिः प्रबुद्धा जिन ! तेऽस्तथाथा ॥ ७५ ॥
 जन्मभूपितनिजायतवंशं देशनाजनिभन्वशिवापम् ।
 साधितेष्टसुखसङ्गमरङ्गं भद्रसान्द्रमभिनौमि सदङ्गम् ॥ ७६ ॥
 राकाशशाङ्काननमादिदेवै वन्दे शुगादौ जगद्बुद्धरन्तम् ।
 तं रङ्गदुत्तुङ्गयज्ञःसुरहं हरत्तमं लोकभवोरुकाराम् ॥ ७७ ॥
 नय प्रभो ! सेवकमात्मसङ्गं जय प्रभावोद्धितान्यपङ्क ! ।
 नमन्महाराजकृतोरुभागेय ! प्रयच्छाऽविकलं चरित्रम् ॥ ७८ ॥
 वरं शृहं हाववती च नारी वर्ण्या च लक्ष्मीर्भवतोऽनुभावात् ।
 वरेण्यलावण्यवचास्ततोऽहं वदे ववाह्यां भव मे शिवाय ॥ ७९ ॥
 दर्शनं दुरितरोधि तावकं नामिनन्दन ! भवेद् भवावधि ।
 मज्जतान्मम मनोहिमररिमस्त्वद्गुणामलमहाम्बुनिषौ हि ॥ ८० ॥
 महामोहमाद्यत्तमस्तोमभानोरखण्डोत्तमज्ञानसङ्केतवास्तो ! ।
 त्रस-स्यावरप्रणिमोहान्तकस्य स्तवासूत्रणात् ते जनः स्यादर्नहाः ॥ ८१ ॥
 रवीन्दुप्रदीपप्रभूतप्रभाम्भोऽधिकं विस्फुरदर्शनं तेऽद्य जातम् ।
 दयाद्रीं स्वघट्टिं त्वमातिष्ठिपथेत् सुधाम्भो मदङ्गे न चित्ते विभाति ॥ ८२ ॥
 पडंहिवरखेलतु पादपङ्कजे तवाऽरुपं मे हृदयं समन्द ! ।
 कृताश्रयार्थं हि कृतिप्रकाण्डा यत्रासकृत् स्वर्द्धमतां वदन्ति ॥ ८३ ॥
 दलन्तं दरं मन्दमाकन्दराधं दयाकन्दलीकन्दमानन्दसारम् ।
 नतस्त्वां शुभंशुः कुकर्मोप्यधस्तात् प्रकर्त्ताऽस्मि कर्हीशि नम्रामर ! श्राक् ॥ ८४ ॥
 धरापीशधीरं महोदय्यगार्धं निरस्तनुधं प्रावृषेण्याब्दनादम् ।
 लसन्मुक्तिलक्ष्मीवरं शुक्तमोहं महामोऽमलज्ञानमानन्दतोऽमुम् ॥ ८५ ॥
 रोचीर्वाचीप्रोहसदेहदेशे सौम्याकारोऽश्वितान्तःप्रमोदे ।
 शेषस्फूर्जद्योगलम्भप्रविष्टे द्येऽधीशे जायतामिष्टलाभः ॥ ८६ ॥
 ज्योमो मानं वेत्ति यौजजः प्रकारैर्दुःखा काव्योऽप्येषु ते तीर्थराज ! ।
 नो सोऽधीशो यद्गुणान् जल्पितुं ही ! तत्को मानो भेऽन मूर्खत्वभाजः ॥ ८७ ॥

यदाहुश्चिदानन्दसन्तानरूपं श्रितानां भयघ्नं परब्रह्मयाताम् ।

दयालो ! तदेव त्वदीयं प्रपद्ये शरण्यं पदद्वन्द्वमाविष्कृतायम् ॥ ८८ ॥

जयति जयतामर्तिच्छेदी युगादिजिनः परं, तदनु विजयन्ते योगीशा बुधा जयसागराः ।
तदधिमहिमस्तोत्रं हारं तदन्तिपदः कृतिं, दधदलमुरोदेशे भव्यो जनो जयतादयम् ॥ ८९ ॥

जन्मजीवितगिरां सफलत्वं मङ्गलं च वृषभेश ! ममाद्य ।

यत्नतोऽसमसमांसनितान्तं यन्महावृषपगतेऽधिगतोऽसि ॥ ९० ॥

इति हि नगरकोट्टालङ्कृतेरादिनेतुः, स्तवनमजनि पूर्णं हारबन्धाभिधानम् ।

अहह ! सुकृतयोगः कोऽपि मे स्फातिमागा-दिति वदति यथावत् प्राञ्जलिमेंधराजः ॥ ९१ ॥

तदित्थं यावता प्रस्तुतस्तवनादिविधानेन कृतकृत्या इव जाताः ।

*

[नगरकोट्टापिपनृपतिवृत्तस्वागतादिवर्णना -]

१९. इतश्च - श्रीचन्द्रोज्ज्वलसोमवंशविशदमुक्ताफलायमानावतारेण पद्मत्रिंशद्राजकुली-
शृङ्गारसारेण चपलोच्छृङ्खलभूपाललक्ष्मीकरेणुकाचापलसंयमननिस्समानालानस्तम्भभूतो-
द्गण्डदोर्दण्डेन विपमविविधविकटसपादलक्षपर्वतमालावलगर्विष्ठाक्षोदिष्टविपक्षक्षोणीनाथ-
शिरोनिवेशितनिजाज्ञास्फारप्राग्भारेण प्रवलातुलशक्तिवृपतिमतल्लिकाविनयवेल्लच्छिरः-
कमलपुपूजयिपितचारुचरणेन्दीवरेण धनसमृद्ध्यपहसितधनदेन सौराज्यजनितजनानन्देन
सर्वपद्ददर्शनविभ्रामच्छायापादपेन विशिष्य श्वेताम्बरभिभ्रुवलक्षपक्षपातोपलक्षितचिच्च-
क्षुपा पितृपर्य्यायांगतस्वसौधमध्यस्थितश्रीयुगादिजिनभक्तिपुपा निजमुखकोमललावण्याप-
हसितचन्द्रेण भ्रूमुगनेन्द्रचन्द्रेण, आत्मीयप्रधानपुरुषैः सवहुमानमाहृताः सङ्घसङ्गताः,
ततश्चातुर्वर्ण्यजनमहत्तरैः परितोऽलङ्कृतं विचित्रमपि सचित्रमतुलमपि सतुलं विशालमपि
सुविस्तीर्णशालं निजशोभापराभृतपुरहृतास्थानं तदीयसभास्थानं प्राप्ताः । ततश्च वीज्य-
मानवरचामरं स्वरूपान्तरावस्थितं चामरमिव वरेण्यहिरण्यमणिभयसर्वाङ्गीणाभरणशृङ्गार-
सौन्दर्यापहसितमारं सकलकलाकुशलं ग्रहगणमध्यवर्तिनं निशावह्लभमिव राजसभाव-
स्थितं पुरुषोत्तममिव तमद्राक्ष्मोऽक्षाममुदः ।

अथेपन्नशिरसं तमधिकृत्य निर्ग्रन्थभाण्डागारसर्वस्वभृताशीर्वादसन्दर्भगर्भमुद्वाहवः
पथमिदं स्तोदाहरामः -

तद्यथा -

छाये जन्म कुले तनौ सुभगता हृद्या कला सद्गुहः, सन्तानर्दिसमृद्धिसौख्यमतुलं भोज्यं च राज्यं परम् ।
चकित्वं त्रिदशाधिपत्यमपि ह्री ! प्राप्नोति जन्तुर्यतः, सोऽभीष्टार्थनिशुद्धसिद्धिजनकः श्रीधर्मलामोऽस्तु वः ॥९२॥

अपि च -

कङ्कदफकोट्टकन्दरमध्यासीनो रिपुद्विपान् हत्वा । श्रीमान्नेन्द्रचन्द्रक्षितिपतिहरिणाधिपो जयति ॥ ९३ ॥
अथ च जलार्थं कस्मिन्नपि जने कृतभ्रूसञ्ज्ञमाभाव्य नृपतिं प्रस्तुतमिदं स्माचक्ष्महे -
वक्त्राम्भोजे सरस्वलाधिवसतितरां शोण एवाधरस्ते, पाहुः काकुत्स्थवीर्यस्थितिकरणपटुर्दक्षिणले सपुद्रः ।
वाहिन्यः पार्श्वेभेताः कथमपि भवतो नैव मुयन्त्यभीक्ष्णं, स्वच्छेऽन्तर्मानसेऽस्मिन् किमिव नरपते तेऽभ्युधानामिलायः ॥९४

अपरं च—

नद्यो नीचरता दुरापपयसः कृषाः पयोराशयः, क्षाराः क्षुद्रवकोटसङ्घटतटोद्देशास्तटाका अपि ।

ग्रान्त्वा भूतलमाकलय्य सकलानभोनिवेशानिह, त्वां भो मानस ! संस्परन्नुपगतो हंसोऽयमानन्द्यताम् ॥ ९५ ॥

पुनर्विवेकमुज्जीवयितुमियमन्योक्तिः—

रे चूत ! नूतन मदं मलिनातुकूल ! त्वां वर्षयन्तु कनयो न वयं वयस्य ।

शुक्लच्छदो यदिह शैवलसुग् मरालो रोलम्बकोकिलकुलं कुसुमैर्द्विनोपि ॥ ९६ ॥

तथा—

अये वापीहंसा निजवसतिसङ्कोचपिशुनं, कुरुष्वं मा चेतो वियति बलितान् वीक्ष्य विहगान् ।

अमी सरङ्गास्ते सुवनमहनीयव्रतभृतो, निरीहाणां येपां तृणमिव भवन्त्यस्तुनिधयः ॥ ९७ ॥

” इत्यादिभिर्नव-पुराणैः सूक्तैर्नृपमनोऽनुजीवितं यावत्तावता तत्तच्छक्षणसाहिल्यादिरसपरि-
मलितमतिर्नृपतिर्मोघगङ्गाप्रवाहानुकारिण्या तत्तद्दृहप्रत्यूहाम्बुसारिण्या प्रवीणोचितवाण्या
पश्यन्सु पार्षद्येषु साशाङ्कमिव तिष्ठन्सु राजकीयेषु विद्वन्सु सहासाभिः स्वयमेव क्षणं
गोष्ठीसुखमन्वभृत् ।

तदानीं च—

” स कोऽपि न सदो मध्ये मूर्खो वा यदि पण्डितः । बालो बृद्धः पुमान् स्त्री वा यो नाश्वर्यरसं पयौ ॥ ९८ ॥
§ १०. अथ विद्याविनोदप्रियेण राज्ञा सञ्ज्ञापिताः सभासदो विद्वांसो ब्राह्मणा केऽपि केऽपि
राजन्याश्च सम्भूय यत्तत् फल्गुवल्गितप्रायं सम्यग्रूपं वा प्रष्टुं सहसोपस्थिताः । ततश्च तान्
प्रश्नानुरूपोत्तराधानेन च्युतमदनिभानिव निरभिमानान् मनागापाद्याऽन्तराले चेदमवदाम—

के दारुणोपणरताः ? कं चलन्तं न चाधते शीतम् ? । कं संजघान विष्णुः ? का शीतलवाहिनी गङ्गा ? ॥ ९९ ॥

” जीवन्ति जन्तवः केन ? धातूनां सम्भवः कुतः ? । बुधानां वर्षयन्ते काचित् यथोक्तमपि नोद्यते ॥ १०० ॥

विकल्पार्थापकः कोऽर्थो विनाशः शङ्कते कुतः ।

पञ्चोत्पत्तिः कुतः कीदृग् दुस्यः सर्वत्र वारितः ॥ १०१ ॥ (—इति प्रश्नोत्तराणि ।)

कृपणोऽपि नृपार्थ्यः साद्गुदारस्यापि लौत्यता ।

भावामावेन यस्यास्यादाख्यातोऽपि न बुध्यते ॥ १०२ ॥ (—ग्रहलिका ।)

” काचिद्द्विहान्तःप्रियविप्रयोगमसासहिः प्राप्य तर्षं प्रफुल्लम् ।

ज्वलद्वियोगाधिरिषं प्यहासीच्छायां तदीयामपि किं निदापे ? ॥ १०३ ॥ (—भावालङ्कारः ।)

इत्यादिपद्यानां प्रत्युत्तरदानसूकान् विदग्धमन्याँस्ताँस्तान् यावदुदनैष्म, तावदेकः
कादमीरदेशीयः कुशाश्रीयमल्यवगाहितविततप्रमाणग्रन्थस्ताकिंकचक्रुडामणिमन्यद्वल-
जातिप्रभृत्युल्लापसुखरः कश्चिद्विपश्चित् सहासाभिः स्वपक्ष-परपक्षसाधनदृपणाभ्यां चिरं

” निश्चितवाग्विचदितुं लभो महताऽऽदोषेन । सोऽपि, अचिन्त्यश्रीपूर्वगुरुसान्निध्यसन्नद्वसस-
म्यद्ववाद्यात्रेण प्रतिहतवाग् वीक्षापन्न इव क्षणं क्षोणीशाध्यक्षमेव स्तितभिक्षूननुनिनीपु-
पादलप्रपाणिरिदमुच्चैरुचचार । यतः—‘भो ! जैनानां पुरः कोऽहं वराकः, क्षमध्वमागः’ ।
अथेत्यादिसरसेष्टगोष्ठीप्रकारेण परमभीतितन्वन्स्युत्तमना मनुजेश्वरोऽस्तसनाथस्य सङ्घस्य

सर्वस्यापि बहुमानसारं सत्कारं चकार । 'अहो ! आर्हतो धर्म्मो विजयते !, धन्यमिदं मत्तान्तराज्यं श्रीजिनशासनम्, यत्रैवं विद्वत्तादिगुणा निरूपमाना विभान्तीति ।' अनन्तरं च चञ्चन्द्रकान्तादिविधिधर्णदैवतालङ्कृतं देवागारं स्वकीयं दर्शितवान् । अचकथच स्ववर्गाणान्—'यदस्य सङ्घस्य प्रवेश-निर्गमयोर्न स्वलना कार्या ।' अथ 'प्रत्यासीदति नः सान्ध्यो विधिः'—इत्यादिना प्रतिगमनाय प्रत्याप्यमानोऽस्माभिः कथञ्चिदेवं महाप्रणयाविर्भावकमिदमवादीत्—

मा गा इत्यमङ्गलं, व्रज इति स्नेहेन हीनं ञचः, तिष्ठेति प्रसुता, ययारुचि कुरुष्वैपाऽप्युदासीनता ।

किं ते साम्प्रतमाचारमि हितमेतत् सोपचारं वचः, सर्त्तव्या वयमादरेण भवता भूयात् पुनर्दर्शनम् ॥ १०४ ॥

ततस्तमापृच्छथ श्रीजिनशासनप्रोन्नतिदर्शानोत्सर्पत्प्रमोदप्लुतहृदयाः स्वमठभागताः ।

[नगरकोटस्थितजिनमन्दिरविधीयमाणोत्सवादिवर्णना —]

§ ११. अथाऽपरेशुश्चातुर्वर्णधन्यमानार्हद्विस्वभूपितेषु तेषु चतुर्वर्षि प्रासादेषु महत्युत्सवे श्रीदेवमहापूजावसरे क्रमेण श्रीसङ्घश्रावका गन्धोदकसम्भृतैः स्वर्णकलशैः श्रीजिनचन्द्रपादान् दर्शनदत्तमनःप्रासादान् यथाविध्यसिस्त्वपन् । तदनु सुलभैः शुभगन्धवन्धुरचम्पकपवित्रशतपत्रप्रफुल्लमालतीजाल्यादिजाल्यपुष्पैर्बहुभङ्गीभिरपुष्पजन् । पेशलफलपकाशक्षतादि-
 बलिं पुरो जगद्गुरुणासुपाहरंश्च । ततश्च चतुर्विधश्रीधर्मास्थैर्मोत्पादकेषु चतुर्वर्षिपि काञ्चन-
 कुम्भोपलम्भसम्भावितद्रष्टृमनःप्रासादेषु प्रासादेषु गर्भागारादाराभ्यादण्डकलशावलम्बिनो
 ध्वजान् व्यदीधपन् । तदा च रेणुवाद्यानि, जगुः कुलनार्यः, नृत्यन्ति स्म विस्मेरास्या
 नागर्यः, ददुर्हृल्लीसकानि चालाः, ताड्यन्ते तालाः, खेलन्ति खेलास्ते चात्यन्तं सहेलाः,
 दीयते यथेच्छं दानं, यथा दूरेत्यतामश्नति दुरितविगानं, प्रगुणीभूता सुगतिः, प्रणष्टा
 कुगतिः, वर्द्धते घृतिः, विशीर्यते कुसृतिः, उच्छ्वसन्ति दानिनः, लभन्ते मानं मानिनः,
 खिद्यन्ते कृपणाः, विकसन्ति वितरणनिपुणाः, जाग्रति योगिनः, विहसन्ति चैत्यनियोगिनः,
 निजचित्ते चमत्कुर्वन्ति ज्ञानिनः, समाधिमधिश्यन्ति ध्यानिनः, प्रमीलत्यविद्या, उन्मीलति
 विद्या, विलसति पुण्यम्, वर्द्धते श्रेयः ।

किं च—

तन्मन्ये येन दृष्टोऽयं श्रुतः सात्रोत्सवोऽथवा । यदि तस्य मुदे न सादत्र प्रतिभुवो वयम् ॥ १०५ ॥ ११

तदनु च भट्टचट्टनट्टवट्टकवाडवादिदुःस्थित-सुस्थितजनसाधारणानि शालिसर्पिस्साराणि सङ्घकारितानि अवारितानि भोजनानि सर्वत्र प्रावृत्तन्; यानि रहःस्थितमप्यवदान्यं प्रकाशयन्ति । अथाष्टमीदिने श्रीशान्तिजिनविधिचैत्ये जयजयशब्दमुखरेषु घन्दिदृन्देषु महोदण्डे भवत्युत्सवे मेघराजगणि—सत्यरुचिगणि—मतिशीलगणि—हेमकुञ्जरसुनि—कुलकैसरिसुनीनां पञ्चमङ्गलमहाश्रुतस्कन्धाद्यनुज्ञाहेतुकां नन्दीं मिलितेषु नागरेष्विव सङ्घजनेषु व्यधासिद्धम् । ११
 तत्र पाश्र्वान्तं स्थाने स्थाने देवचन्दनावहिताः कार्यान्तरपराप्युत्वा भ्रामं भ्रामं भावपूजया जगदीशान् त्वरया श्रद्धया सम्भावयन्तः, सङ्घश्राद्धविधीयमानां द्रव्यपूजां चानुमोदयन्तः, सह जन्मना निजजीवितमपि कृतार्थं गणयन्तः, यावद्द्वारानष्टोत्तरं शतमपि चैत्यपरिपार्टीं पञ्चशक्रस्तयाविर्भावसारं सपरिवारा वित्तेनिवांसः । इत्थं श्रेयःकृत्येन पुण्यलभ्येन स्वात्मा-

नमिव तदनुमोदकं परमपि संसारभवाम्भोधिपारवर्तिनमिवानुमिनुमः । सपरिवारश्री-
मदाराध्यध्येयपादप्रलयमपि विशिष्य श्रीजिनचन्दनं तत्रान्यत्रापि नामग्रहणपुरस्सरं
विहितमस्तीति ज्ञपरिज्ञयाऽनुमोद्य तन्नमस्यकैरिव स्थानस्थैरपि प्राज्यं पुण्यं विष्टपनीयमिति ।

अन्यच्च यथा योगं गोचरचर्यादिस्वार्थसिद्धये पुरान्तराले चङ्कम्पमाणाः क्वचिदुपधारायत्रं
मठस्यस्य महारूपप्रमाणानुकारिणः कान्तजालजातरूपनिष्पन्नस्य रेखाप्रासरूपस्य राज्ञो
रूपचन्द्रस्य रूपेक्षणं चक्षुर्विश्रामसुखमुपलभमानाः, क्वचिच्च प्रत्यासन्नहिमाचलशैलराजकूटा-
हृतानि भीष्मश्रीष्मर्त्तावपि हिमानीखण्डानि पुष्पपुरुषप्रशांसीवात्यन्तं विमलान्युन्नयमानाः,
अधिविपणिमार्गं च व्यापार्यमाणचारुचम्पकशतपत्रादिगन्धद्रव्यपरिमलवाहुल्येऽपि नाशा-
विषयं रसमनाददानाः, सततप्रवृत्तोत्सयानां गीतनृत्तनादरसलालसानां दिवश्च्युतानां देवी-
नामिवाप्तुपमतमतनुसौन्दर्याणां पौरपुरन्धीणां श्रोत्रमधिगतैर्भ्रुवर्ध्वनिभी रागमवग-
च्छन्तः, गृहोद्यानवर्त्तमानाव्रतरुपरिपाकिमफलेषु सुगन्धलोकोपनीतेष्वपि जिह्वालौल्यलेश-
मप्यस्त्वशन्तः, विचित्रभूर्जपत्रवन्मृदुलस्पर्शान् फम्बलान् करस्पर्शमात्रतायामुपटौकयन्तः,
पावद्दशदिनीं तत्रावतस्थानाः । ततश्च—‘तिष्ठथ चतुर्मासीम्, यमपि शुद्धश्रावकीभवामः,
महांश्च लाभो वः, कुरुध्वमनुग्रहमस्मात्’—इत्यत्यन्ताग्रहपरान् नामश्रावकान् तत्रत्यान्
जीदो-वीरो-हर्षो-चंभो-संभो-गंभो-प्रमुखान् कथमपि सम्बोधयामासियांसः । ततः
सर्वेष्वपि विहारेषु जिनेन्द्रपादानधिकृत्य सपरिवाराः ससङ्घाः सगद्गदस्वरा याप्यप्लुतेक्षणाः
प्रास्थानिकीं चैत्यचन्दनां सुचिरमारचय्य ललाटघटिताञ्जलयः स्वत्वेकान्तशान्तरसवशीकृत-
स्वान्तास्तदानीम्—

तव दर्शनमेवास्तु किमन्यैः प्रार्थनाशतैः । सरागचेतसोऽस्युचैर्भक्ते निर्वृतिं यतः ॥ १०६ ॥

२१ वारं वारमियं चिन्ता वारं वारमियं कया । यदहं त्वां प्रपद्यामि स्यो दर्शनमस्तु ते ॥ १०७ ॥

तद्विद्यमग्रजगन्नाथमभ्यर्थनामिमां प्रथयित्वा, असकृच्च शिरःप्रणामं कारं कारं कथ-
ञ्चित् तीर्थमहामोहप्रतिबन्धवशात् स्वलितपादप्रचारं क्षणं शून्या इव हृतहृदया इव ततः
प्रस्थानुमुदयच्छाम ।

अथ च—

२२ ज्वालामुखा जयन्त्या च श्रीमदम्बिकया तथा । वीरेण लङ्काख्येन यदसेवि सदैव हि ॥ १०८ ॥
संसारसागरोत्तारीर्थात् तीर्थोत्तमास्तः । श्रीमन्नगरकोटाख्यात् प्रस्थिताः सह सार्धिकैः ॥ १०९ ॥ (शुभम् ।)

[नगरकोटतीर्थात् हृतप्रस्थानस्य संघस्य मार्गागतान्यस्थानवर्णना—]

§ १२. अथ गिरिसरिदुपशौलेलातले बहन्तः, एकतः किल ‘पद्यत खोदत’ इति मृदुलशुदिशः-
निव किञ्चिद्रव्यस्तवाद्या संशब्दनेन गिरिसुवि पथिकेभ्यो ह्यविश्वासदिक्षामाख्यान्त इव
काञ्चन पक्षिणः पदे पदे प्रदक्षिणीयभ्रवांसः । अन्यतः पुनस्तत्प्रतिपेधयिपपेव काञ्चन विप-
ञ्चित इव ‘होकोकिमह, होकोकिमह’ इति स्फुटप्रतिरावेण जगद्भैचिष्यं प्रचिकटपिपूज विह-
गान् स्वात्मनि माध्यस्थ्याद्वैतमुत्तेजयन्तः शृश्रुवांसः । विस्मयसोरिताऽऽनन्दादोपा गोपा-
चलपुरतीर्थं जगिमवांसः । सं० घिरिराजकारितोत्तुङ्गप्रासादस्यं श्रीशान्तिनाथं सगौरवं च
प्रणमिवांसः । अत्र च देवसेवापराः सङ्घकृत्यानुमोदनासमाहितहृदः सदसद्विचैकं प्रतिवा-

स्तव्यास्तिकांश्च कांश्चन प्रवीणयन्तः, पञ्चाहोरात्राणि तस्थिवांसः । अथ पारेविपाशस्थितं श्रीवीरस्वामिपादमहाप्रासादकलितं श्रीनन्दवनपुरं प्रापिवांसः । तत्र च पूज्यपूजां विधिवद्विधाय सह तत्रत्यसङ्घेनाऽऽगन्तुकसङ्घोऽपि खल्वात्मानं धन्यममन्यत । तत्र च सुविहितशुणपक्षपातरसिकमनोभिरात्मकरणीयातिनन्दिभिः शुद्धमार्गाभिनन्दिभिः सौजन्यसम्भिन्नसर्वभावैः पार्वतिकभूपाललोकपालितवचोभिः सह ख्यूयैरनुमितसंविग्रपाक्षिकपदस्यैर्भृशमजर्ज्यमासोस्तुष्यामहि रूपम् । ततोऽपि प्रस्थायातिनिविडतमसि निद्रयपि पुरोवहमानाभिर्द्योतमानखद्योतरिंघोलीभिरन्तरान्तरा वृद्धत्तडिङ्गिरिव समुज्जृम्भितचक्षुरायुष्याः कोदिल्लग्रामे क्रमेणाभिनवोत्तुङ्गशृङ्गरङ्गतप्रासादे श्रीवामेयजिनेन्द्रदर्शनेन सफलप्रयासा बभूवांसः । सङ्घो यावता पूजादिककर्मणि प्रवृत्तोऽथ तावता वयं तमिति स्तोतुं प्रवृत्ताः -
तथा च-

अभिमतफलभाकरं चिन्तामणिपार्श्वनाथतीर्थकरम् । यरलवशपसहवर्षैः किञ्चिदहं वर्षयिष्यामि ॥ ११० ॥

श्रीवल्लिराशिसुरसालसालवाल !, शःश्रेयसाय सविहासरसोऽसहायः ।

अंहो विहाय सहस्रैव विशालवाहुः, श्रेयःश्रियं सह वृषैरिह शिश्रिये यः ॥ १११ ॥

यो विश्वसंशयविलेशयैरशरीरः, यः संवरासिखलाहववारवीरः ।

यो हर्षवासररविर्विषयारिरंशु, यो वेह संवरसरोवरशालिहंसः ॥ ११२ ॥

शेषाहिवावद्विशरा बहुहावहेला-लीलाविलासविवशासु वशास्त्रवश्यः ।

सेव्योऽसि वासवविशां सविशेषवीर्यं-शौर्याश्रयोऽस्यविरलं सरलाशयोऽसि ॥ ११३ ॥

अर्हन् यशःसल्लिराशिशशी रसायाः, सार्वः शिवालयविलासरसाय सोऽयम् ।

सर्वं सुरासुरसुरेश्वरसूरिसिंहाः, संसारवासविरहाय सिषेविरे यम् ॥ ११४ ॥

यः स्वैरिवैरिविलयाय सहः सहस्वी, स्वीयस्ववंशबहुलाम्बरशर्बरीशः ।

शश्वलौ वशविहारसीह शीलं, श्रेयोरेहस्यसरसीरुहसुर एषः ॥ ११५ ॥ (-चतुर्थमिदम् ।)

ये पञ्चवर्गपरिहारसमेतमेतत्, पञ्चाक्षनिग्रहपराः स्ववनं पठन्ति ।

ते ही ! चतुर्थपुरुषार्थसुखं लभन्ते, तद्विधिलामसुभगास्तु ममापि बुद्धिः ॥ ११६ ॥

इति भगवन्तमभिष्टुत्य कृतकृत्येन सहैव सङ्घेनानधीभवन्तः, अथ गिरिगह्वरकूटसङ्घटानमार्गान् दुर्गमानुल्लङ्घयन्तः, क्षापि पर्वतप्रदेशोद्भूताभिः सप्रत्ययाभिस्तमः कवलयन्तीभिर्ज्वलन्तीभिरौपधिभिरतिभास्वरप्रदीपकलिकासाध्यं कर्म प्रत्यक्षयन्तः, पर्वतघटानतिक्रम्य पर्वतदेशमध्यगं नानाविधश्चाद्रसङ्कुलं श्रीकोठीपुराभिधमहानगरं प्रापिम । तत्र च देवार्थदेवपादा विधिवदभिवन्दिताः । तत्र च सं० सोमाकोऽवारितवाहनासारं सरसशर्कराचूर्णपूर्णं भोक्तृमनोमोदकं महामोदकं प्रसुरघृतपूरपकादसम्पन्नशाकप्रीणितरसिकलोकमिन्द्रसाखादमाद्यद्रसज्ञरसनाविषयं स्तूपीभवदपूपं मुनिष्पन्नरूपं सुगुणस्निग्धदध्योदनजनितजनसमाधानं सुगन्धिशालिपरिमलोद्धारमात्राप्यायमानजनं प्रसर्पत्सर्पिर्द्वारामवाहप्रवाहिताहितदौर्मनस्यं नानाखाद्यपेयलेखाद्याह्वयं प्रकाश्यमानबहुविनयप्रकारं श्रीसाधर्मिकवात्सल्योपचारं सारं कारं कारं तथा समस्तवास्तव्यवस्तुवित्तसार्थिकसङ्घपुरुषेण सम्पन्नचित्तरङ्गः सुरङ्गशङ्खवसनदानेन मनागस्खलितचित्तस्ताम्बूलादिना च सचमत्कारं सत्कारं चकार तथा, यथा सार्वत्रिकीं प्रदांतामाससाद । इत्यलं बहूक्त्वा । तदेवं देववन्दनसाय-

धानास्तत्रापि दिनदशकं स्थितिमजीवताम् । अथ ततः प्रचल्यातिदुरन्तमहामार्गसागर-
मतिक्रमयन्तः, क्रमेण सप्तस्र्वाख्यमहाप्रवाहमयं जलनिवेशमङ्कशेनैव क्रोशचत्वारिंशत्प्रमाणं
तरीभिरतिवाहयन्तो यथाक्रमं चङ्गम्यमाणाः श्रीदेवपालपुरपत्तनं प्राविशाम् । तत्रत्य-सुदु-
पक्षीय - सं० घटसिंहादि - खरतरपक्षीय - सा० सारङ्गादि - विविधशुद्धश्रद्धश्राद्धसङ्घेन घुम-
घुमायमानघनतूर्यम्, शुभशुभायमानगन्धर्वम्, ऋतत्रटायमानकाहलम्, दमदमायमान-
मर्दलम्, दमदमायमानढोलम्, प्रौढीभवज्जयजयरवं प्रवेशोत्सवमन्वयोभूयामहि च ।
तत्रापि कोठीपुरवत् तानि तानि सार्धमिकवात्सल्यसङ्घपूजादीनि सङ्घपत्युचितानि निखिलान्य-
न्यपि करणीयानि सङ्घपतिमहाधरादिभिस्तथा चक्राणानि यथा श्रीजिनशासनस्य सङ्घस्य
साधूनां आश्रयणानि च प्रशंसोद्घ्रापः स्वपरपक्षीयेषु प्रोद्धलास । तदेवं श्रीजिनशासनं भासयन्
सङ्घस्यत्र दशादिनीं स्थितिमकरोत् । ततश्च तत्रत्यसङ्घलोकप्रहेण तथाविधां तत्र योग्यतां
मत्वा मेघराजगणिः सत्यरुचिगणिः-कुलकेसरिसुनि-रत्नचन्द्रक्षुद्रकैः सहितश्चतुर्मासीं
स्थापितः । स च यावत्सान्प्रतं तत्रत्यसङ्घेन सम्प्रहेठितोऽस्मदुपकण्ठं विजयीं समाधा-
सीदिति ।

[तीर्थयात्राप्रत्यावर्तन - स्वस्थानप्रवेशवर्णा -]

॥ १३३. अथातो वयं सह सहागतेन तेनैव सङ्घेन सहसा प्रचेलिवांसः । क्रमेण श्रीमद्देवगुरु-
प्रासादसाध्विध्योहित्येनातिदुरन्तरमहत्तरसरणिसागरं सुखसुखेनाकृतोभयाः समुल्लङ्घ-
यन्तः, पदे पदे गमनावसरपरिचितानि निवासस्थानानि निश्चिन्वन्तः, अविच्छिन्नैः प्रयाणै-
र्विपाशाकूलङ्कपां पश्चान्मुञ्चन्तः, प्राक्प्रस्थानमङ्गलवैलापरिचितं पुरोपचनं प्राप्ताः । इतश्च
श्रीसङ्घगमनकिंवदन्तीपानोद्धसदाह्लादमेदुरः समस्तालस्यच्छिदुरः प्रस्तावोचितक्रियाविदुरः
श्रीफरीदपुरीयः सङ्घस्तत्कालमिलितान्यग्रामसङ्घश्च; किं बहुना? - सर्वोऽपि ग्रामश्च तीर्थ-
यात्रापुण्यपवित्रिताङ्गसङ्घदिदृक्षयाऽतितृपितलोचनः सम्मुखीनोऽलौत्सुक्यभावाद्गमात् ।
ततश्च तमुचिताशीर्वादेन सह प्रमोदेन योजयन्तः सङ्घपतिसोदराभ्यां सा० पासदत्त-सा०
हेमाभ्यामतिप्रीतिपराभ्यां पूगीफलनालिकेरादिवहुलताम्बूलादिदानेन सत्क्रियमाणसर्वजने,
यान्छितदानेनायाचकीक्रियमाणे याचकलोके, जायमाने प्रवेशोत्सवे फरीदपुरमवापाम् ।
यावत्सर्वोऽपि सङ्घोऽनिर्योच्यपरमाह्लादसुधाभ्युपगौ मग्न इवाभूत् । तद्दर्शं च वयमपि
सिद्धिसमीहितव्याप्तिरूपमसमाधिभाजोऽजनिष्महि ।

अपि च -

मनसि कृत्य जिनेश्वरवन्दनं प्रचलिता यत एव वयं मुदा ।

अभिनिसिततीर्थेनमस्यया सुफलितामिमतास्तत आगतः ॥ ११७ ॥

॥ सिद्धन्तीदंश कार्याणि प्रायेणोवमयोगतः । स चाप्येक्षते पुण्यं तत्र सङ्घे प्रतिष्ठितम् ॥ ११८ ॥

॥ इति श्रीविज्ञसिन्निवेश्यां तीर्थयात्रार्थसमर्थिका

गङ्गातरङ्गाख्या द्वितीया वेणिः ॥

३. अथ ज्येष्ठकल्पविधानाद्यर्थप्रस्ताविका तृतीया वेणिः प्रारभ्यते ।

*

[साधुपार्श्वदत्त - हेमाभिषेकतुल्यप्रशंसा -]

§१. अथ सङ्गागमनानन्तरं नितान्तमुदितचित्तौ सङ्घपतिभ्रातरौ साधुपार्श्वदत्त-हेमाभिषेक-सुभ्राद्वौ ज्येष्ठे भ्रातरि सौभ्रात्रवह्वरीं पल्लवयन्तौ खं धन्यं मन्यमानौ निस्समानमानसोत्साहौ तत्तत्प्रभृतसाधर्मिकादिसत्क्षेत्रेषु विविधाशनादिप्रकारेण न्यायार्जितवित्तवीजवापं तथा-
ऽकाष्टां यथा कल्पान्तकालकीर्त्तनीयकीर्त्तिमतां मतिमतां सत्त्ववतां सत्पुरुषाणां द्वितीयतां धुरीणतां वा किलाश्चतुः । तत् किं बहूच्यते ? यतः - य एव केचन यात्रारम्भे मनागवज्ञामना-
टयन्, त एवाथ सर्वाध्यक्षं स्वात्मानं निन्दन्तः सुनिष्पन्नसङ्घकर्माणि श्रावं श्रावं प्रमोदा-
श्रूणि चातिविस्मयात् स्रावं स्रावं भद्रा इवैकान्तसङ्घकार्यभट्टिममुखरितमुखाः साक्षादीक्षिताः ।
तदहो ! खलु लोको जितद्वितीयः कामितकामुको वाऽस्तीति विदांकुर्वन्तु श्रीशृज्या लौकिका-
चारम् । किं च - सामान्येनाऽप्यनेन सङ्घेन सङ्घद्वयमीलनादतिस्फारीभूतेन तेषु तेषु स्थानेषु
सङ्घान्तरेभ्योऽसामान्यैः करणीयैः सर्वथाप्यत्यरिच्यत । तत्र सर्वमागन्तुका एव न्यक्षेण
पक्षयन्तीत्यलम् । अथ यावद्दिनानि कानिचित् तत्रावस्थानमभूत् तावता श्रीमल्लिकवाहणीयः
श्रीमम्मणवाहणीयश्च समुदायस्तत्र वन्दक आकारकश्च तुल्यकालं समुपागात् । ततश्च स्वखा-
स्पदमस्मान् विहारयितुं भृशमाग्रहीष्टाम् । वास्तव्योऽपि तथैवावस्थापयितुं निर्वन्धपरायण
आसीत् । ततोऽस्माभिर्वास्तव्ये यावद् रहस्याक्षरमन्त्रेण सम्बोधितोऽत्याग्रहाद् विरराम,
'आम' इत्याह च । तद् द्वयं तु तथैवान्योऽन्यं विवदमानं शकुनान्वेषणव्यपदेशेन समाधाय
तत् प्रथमं मम्मणवाहनं प्रति प्रस्थिताः । सायं च दक्षिणेन गोमायवोऽरदत् । ततो
मम्मणवाहनगमनमुपेक्ष्य सह तत्सङ्घेन तदैव श्रीमल्लिकवाहनं प्राप्ताः । तदा च साधु दे०
मालाकेन प्रवेशोत्सवरद्गः परिमितप्रसारोऽपि निखिलजनशोभासम्भारसम्पादको व्यधायि ॥
येन सर्वजनो मनसि चमदकरोत्, इति ।

[तीर्थयात्राकरणान्तरसमागतपर्युषणापर्ववर्णना -]

§२. अथ श्रीतीर्थयात्रामहापुण्यपीयूषकुण्डारचितसचना इव सुतरां सुस्थिरस्वास्थ्यभाजः
सपरिच्छदाः ससङ्घाः सुपरिणामाः पुरा यावद् वर्त्तमहे; इतः प्रतिवर्षप्रतिभियतागमा
श्रीपर्युषणाऽपि प्रत्यासीदिति ।

ततश्च -

दान-शील-तपो-भावरूपो धर्मश्चतुर्विधः । भृशं प्राप्ताप्रकाशोऽमृदेष्यति ज्येष्ठपर्वणि ॥ १ ॥
अर्धमुक्तोऽपि दावृणां करो गुस्तरो भवेत् । तत्पूर्णाऽपि पुनर्लीतुर्लघुवेति मे मतिः ॥ २ ॥
दानं दौर्गत्यनाशाय दानं दुरितदारकम् । आशाकल्पद्रुमो दानं प्रियं त्रिजगतोऽपि तत् ॥ ३ ॥
दानेन शासनैत्रसं यादशा तादृशेन वा । तस्माद् दीक्षाक्षाराम्भे तद्व्यापारि जिर्नरेपि ॥ ४ ॥
पश्य दानस सौभाग्यं चस्तुपालादयो यतः । जीवन्त इव मन्यन्ते यदुप्ययशसच्छलात् ॥ ५ ॥
अहो ! दानसमं नास्ति जगत्प्रियमोहनम् । यस्माद् दुष्टोऽपि तुष्टः स्यात् तथा शयुः सुपयने ॥ ६ ॥

दानं इत्यक्षरद्वन्द्वं विभज्य जगृहे जनैः । उदारैरादिमो वर्णः सपदेयेवापरैः परः ॥ ७ ॥
राजानो दुर्जना मातापितरो शुक्रवान्धवाः । लिङ्गान्ते के न दानेन चिरं विमुखिता अपि ? ॥ ८ ॥

तथा -

कष्टानुष्ठानकर्तारो भूयांसः सन्ति पूरुषाः । केऽपि ते विरला एव शीलशुभ्राः सदैव ये ॥ ९ ॥
कलिदुर्वातपातेन कथञ्चिद् विधुरा अपि । शीलबोहित्यमासाय भय्यास्तीर्णा भवार्णवम् ॥ १० ॥
न भ्रातारो न दातारो यौमिनो न न भोगिनः । शीलपालकलोकानमर्धन्त्येकां कलामपि ॥ ११ ॥
अन्तरङ्गद्विपद्व्यूहं गलहस्तकदायकम् । तपः सुसाधुभिस्तां निर्चैराङ्गमकृन्मिम् ॥ १२ ॥
विपमाण्यपि कर्माणि दुश्शीर्षीनि कथंचन । तपस्तपनयोगेन क्षयं वान्यन्धकारवत् ॥ १३ ॥
प्रत्यह्व्यहृतो नाम लोको यथेप शङ्कते । नादधीत कथंकारं तपस्तद्व्यंशमांसलम् ॥ १४ ॥
यदगम्यं यद् दुरापं दुःश्रदेयं च यद् भुवि । तदायासं विना भूता लभन्ते तपसा प्रियम् ॥ १५ ॥
दुष्कर्ममलसंस्पृष्टत्वादात्मा न शुद्धति । तपोऽग्निना स्वर्णमिव न यावज्जातु तथ्यते ॥ १६ ॥
यक्षरक्षःऋषिण्यात्रा न तानाक्रमितुं क्षमाः । सिद्धमश्रोपमे येषां तपस्यास्था सनातनी ॥ १७ ॥

तथा -

नरके नारकाः सन्ति सहन्ते दुःखमेव च । न तेषां भावना शुद्धा तस्मात्प्रमो न किंचन ॥ १८ ॥
पुण्डरीकादिभिस्तैस्त्रैः श्रेष्ठैकाहमतादपि । कर्मग्रन्थिस्त्रोटितो यद् भावना तत्र कारणम् ॥ १९ ॥
सुचिरादन्विकोऽपि कृताज्ञानतया अपि । भावनातो नरः शुद्धितुं तामलीवामलशयः ॥ २० ॥
दानं शीलं तपस्तुष्टुण्डनादि सुहृदि । अफलं खुहिशाखीव यथेका न्हि भावना ॥ २१ ॥
अहो ! भावस्य भव्यत्वं विरलां विगताग्रहः । आर्जितत् तैर्धैकलक्ष्मीं श्रेणिकः पृथिवीमिव ॥ २२ ॥
दानं दुरितनाशाय शीलं सौभाग्यवर्द्धकम् । तपः पङ्क्तिशोपाय भावना भवनाशिनी ॥ २३ ॥

तदमूनमृदशो दान-शील-तपो-भावनाभेदान् परिपोषितस्वस्वसामर्थ्यान्नासीरतया परि-
स्फुरता चतुरङ्गचमूभावेन व्यवस्थाप्य तैरेवाष्टुष्यविपक्षपक्षक्षोभमुद्गावयन्ननिवारितनिष्पै-
श्वर्यकलया सपक्षानावर्जयन्नगणितस्वपरपक्षः सर्वत्र समदृष्टिकदारचरितः सम्पक्त्वसाम्पा-
यिकश्वेतगजारूढः प्रौढश्रीः पर्वराजः श्रीजिनराजशासनराजधानीमध्युवास । तदा च-
ज्जातिष्पिः स्मरतेन चाऽऽस्तस्मिः श्रीकल्पवृक्षाचक्राव्यापारप्रिपत् श्रीकालिक्रान्तपक्षशङ्करवारेपरि-
व्यपदेशेन तत्तत् तदुत्पत्त्यादिव्यावर्णनं निर्णयन्निश्च द्वारभट्टपटिमा स्वात्मनि घटयांचके च ।
सुश्राद्धमहाजनेन तु साङ्गतिकक्रमुकनालिकैरीविविधवर्णवर्णीयवासःप्रदानसाराभिरैका-
दशकृत्वः प्रभावनेपदाभिरुपस्थितश्चायं पर्वराजः । किं चात्र साधुमेहाक- सं० जसूआवकौ
मासक्षपकौ, आदिका तु द्वादशपक्षक्षपका, अष्टाहिकाकारिण्यत्वगारिण्यो गणनातीताः
समपत्सत । एतद्य पर्यस्वरूपं पुरापि श्रीपूजेभ्यः प्राभृतीकृतमभूत्, तथाऽप्यधुना स्थानाशु-
न्यार्थं पुनरपि व्यञ्जयतीति न पौरुषकमाशङ्क्यम् ।

[चतुर्मासान्तरसंज्ञातनन्दिमहोत्सववर्णना -]

§ ३. अप सम्प्रति मिलितसर्वमहाजनो महाविस्तारस्फारो वाद्यदातोयस्तोमः पौषसित-
पञ्चम्यां श्रीनन्दिमहः सम्पन्नः । तत्र च आचकाश्चत्वारः, आविकास्तु चतुर्विंशतिः, संयताश्च
त्रयः, सर्वविरतिवर्जं तत्तत्पक्षरणप्रमुखानभिग्रहविशेषान् परमयाऽहमहमिकया यथाहं
सर्वेऽप्यादद्विरे । तदा च तांग्रूलादिदानप्रधाना विश्वाश्वर्यकरी सा काचित् प्रभायना आद-

कैश्चक्राणा, यथाऽपि सर्वः आद्वंसङ्घो नाम सुतरां साधुवादाद्वैतवादी समवृत्तत् । अन्यो सुग्धलोकेस्तु ताम्बूलादिप्राचुर्यं दृष्ट्वा ह्यसमयेऽपि पर्युपणापर्वभ्रमं दधार । तदयं सर्वजनीनो महान् पुण्यलाभः । तथैपैपिच्छ्रीमत्प्रसादितं लेखद्वयं, परिजन्मे च ततोऽवस्थानादिने-यलम् । पुनरपि यथावसरं खसुखावस्थानादिसमाचारसुधांशुव्यापारणेन प्रह्लादनीयो नश्चित्तसागरः सुगुरुभिः ।

तथा वयमितः प्रस्थातुकामा अपि कल्याणी-भक्तिश्रीसमुदायोपरोधात् तपोधना-वन्दापनोत्सुका अपि स्थिताः । अथाद्यश्वीनश्रीमम्मणवाहनीय-श्रीफरीदपुरीयसङ्घांगमः संभाव्यमानोऽस्ति । तदागतौ यद्योग्यताङ्गं भविष्यति तद् विधास्यतेऽवश्यम् । तथाऽत्रत्यो मेघराजगणि-सत्यरुचिगणि-प्रभृतियति सा० नगराज-सा० हांसा-सा० हापा-श्रे० भोजा-सा० पाह्ला-सा० मण्डलिकगोला-सा० रेला-द० भीमा-सा० आह्ला-सा० देपाल-सा० विधा-सा० जिणिया-सा० देवा-सं० रतन-सं० घुम्मण-सा० सहजा-सा० कान्हड-सा० मूला-सा० वस्तुपालसद्वालक्वा-सं० लद्धाप्रमुखो निखिलोऽपि त्रिवर्णः श्रीसङ्घः श्रीमत्पाद-पयोजन्मसु चिराचशरीकेलिं कलयतितमाम् ।

[अथ ग्रान्ते पुनः सूरिगुणप्रशंसात्मकाः स्तुतिश्लोकाः-]

तथा-

गाम्भीर्यालम्बमध्यो धुतसगुणमणिर्धरितासानुमद्भिः, सन्नद्धो मध्यमेधोऽवलतरसलिलोल्लोलमालोत्सहिष्णुः । माद्यद्विधानदीनां घनरसरसितः श्रीधरोपासनीयः, योभूयेत श्रियाढ्यः सुगुरुजलनिधिः सूत्नीराशयेषु ॥ २४ ॥ संसारसरसीसूर उरूराः सरसोरिसः । रसासारो रिरंसोऽर्त्तं सूरिः सूरिसु साररः ॥ २५ ॥ (-द्विव्यञ्जनः ।) सत्कल्याणधरः सुरागमधुरस्तारोदयानुत्तरः, सद्रलोपलसद्विभूतिरुचिरो गौरश्रिया भास्वरः । शश्वद्दीतरतः स्फुरद्बुभुरः सत्सौमनस्योद्गुरो, जीयाच्छ्रीजिनभद्रसूरिसुगुरुः सर्वसहायां चिरम् ॥ २६ ॥ सद्भिः सुवंशजातैः संश्रितपादो वरेण्यशाखीव । सद्भिः सुवंशजातैः संश्रितपादो गुरूर्जीयात् ॥ २७ ॥

विहाय पद्भोचयसुत्सतानां सद्वासनाश्रीसमधिष्ठितानाम् ।

प्रबोधनायार्यमनोऽम्बुजानां प्रकल्पते यद्बचनं रविश्च ॥ २८ ॥

यन्भूर्तिवल्पीतिकरी सरस्वती सरस्वतीवन्मधुरा गुणावली ।

गुणावलीवद्विपुला मनीषा नन्दन्तु ते पूज्यतमा जगत्याम् ॥ २९ ॥ (-रसनोपमा ।)

रोगोस्फोरुगारिरैर्गौराद्गुरुरुग्गुरुः । आगोगागारिरामारंगिरांगोगेरिगो गुरुः ॥ ३० ॥ (-द्विव्यञ्जनश्लोकः ।)

प्यानध्यानधुतापदो प्रनतमःसम्भेदने साधवो, विश्वेनाश्रितसत्पदो भवभिदो रङ्गन्महाभानवः ।

चेतोहृद्गुणसम्पदो जनमतोत्सृष्टौ सुरोर्बीरुहः, कल्याणं ददतां सतां गुस्तसावन्येऽपि चानारतम् ॥ ३१ ॥

(-महाद्भुतम् । प्रथमैकवचन-बहुवचनाभ्यां व्याख्येयं विद्वद्भिः ।)

जीयासुर्गुरोऽवन्यां वन्यामिवावनीरूहाः । यमाश्रित्य चयं याति विद्याव्रततिसन्ततिः ॥ ३२ ॥ (-गुरुवर्णनम् ।)

विशां हि सेव्याः सरसावावरा विश्वा विहायोहरयः सुसंवराः ।

साहस्रसाराः सलयाः सुसरयः सारश्रियो वैरविशारसरयः ॥ ३३ ॥ (-पञ्चमूर्तिपरिहारेण छत्रम्बः ।)

वर्णनीययशोराशिवरो विततलोचनः । वरदो ममं सम्भूयाद् वर्यस्वारवो गुरुः ॥ ३४ ॥

(-सल्लिकान्धेन काव्यम् ।)

आलवालनुलं येपामभिधानं सिरीकृतौ । लल्लुद्धभीमहाकारस्करसारं निरन्तरम् ॥ ३५ ॥ (-चामकव्यः ।)

प्रीतिसूक्तिवर्तितं येपानं प्रशस्यास्वशशी नयेत् । सुसाधुजनताचेतःश्रोतःकान्तं ततं स्मितम् ॥ ३६ ॥ (— चान्तः ।)
एवं पूज्यगुणोद्धानविधानमुखराननः । श्रीजिनभद्रसूरीन्द्रान् वन्दते सोमकुञ्जरः ॥ ३७ ॥

दोपञ्जहस्तीन्द्रसुरेशकुञ्जराः सन्मानसाम्मोनिधिशर्वरीवराः ।

भूयो गुणश्रेणिहिरण्यमन्दिरं जयन्ति ते श्रीगुरवो निरन्तरम् ॥ ३८ ॥

विद्यावलीवल्लिवरेण्यमण्डपं कृपापयोधारणविस्फुरन्निपम् ।

वचश्चयै रञ्जितसर्वविष्टपं गुणं स्तुवे पादनतो रुभूमिपम् ॥ ३९ ॥

गुणालिताराधरणान्तरिक्षं विध्वस्तसम्मोहमहाविपक्षम् ।

नीरन्भदोपोत्कारभेददक्षं गुणं स्तुवेऽहं सुयशोवलक्षम् ॥ ४० ॥

यच्छति स्फीतिसन्तोषं यद्भारती सभासदम् । यथाम्बोदपयोधारा राजत्सारङ्गसन्ततेः ॥ ४१ ॥ (आसनवन्धेन वृत्तम् ।)

नरकसंहारणे कमलाधवः सदवनीनलिनीनलिनीधवः ।

कविजनग्रहराशितमीधवः शुचिधियेऽस्तु गुरुर्मधुरावः ॥ ४२ ॥

भुवनमन्दरत्रैलसुरागमं जिनपशासनभासनसोधमम् ।

विमलचेतनयावगतागमं गुरुवरं प्रणुमः सुगुणोत्तमम् ॥ ४३ ॥

कल्याणवाराङ्कुरवृद्धिनीरदाः कारुण्यभूषोलहरीलसन्नदाः ।

सुसेवकानां सुतरामभीष्टदा जयन्तु पूज्याः परिणामिसम्मदाः ॥ ४४ ॥

इत्थं नत्वा गुह्यैश्चित्ते सुस्थिरः स्थिरसंयमः । श्रीजिनभद्रसूरीशान् नन्नन्ति विनयात्कितः ॥ ४५ ॥

[सूरिपार्श्वे संरिथतानां मुनिगणादीनां नामस्मरणपूर्वकं वन्दनादिविधानम् —]

§ ४. तत्रत्यस्य पं० पुण्यमूर्त्तिगणि-पं० लक्ष्मीसुन्दरगणि-पं० मतिविशालगणि-वा० लब्धि-

विशालगणि-पं० मतिराजगणि-प्रमुखसाधवः, प्र० तपःप्रभागिणी प्रवर्हयतिन्यः, सा०

गोला०-सा० करणा-सा० धणपति-सा० वज्राङ्ग-श्रे० रूपा-भं० गुणराज-सा० आसा-सा०

पद्मसिंह-सा० गुणराज-श्रे० हरिराजमुल्था महागारिणः, सौ० गङ्गादे-सौ० सोपू-सौ०

जासलदेवी-सौ० पद्मलदेवीप्राग्ग्रहराः श्रमणसेवकपण्यश्च तत्तदनुवन्दना-धर्मलाभमयो-

चिताशीर्वादकदलीफलप्रदानेन सम्प्यगानन्दमेदुराः सम्भावनीयाः । तथा श्रीमद्भिः सर्वदापि

समुचितदिक्षाप्रेषणे क्षणमप्युपेक्षणीयं न । तथाऽविनयविलसितादि तितिक्षणीयं क्षमा-

श्रमणप्रवीणैः । तथाऽयुनाऽत्र किमप्यसमञ्जसासमाधिसेहदां नास्ति, तेनात्यन्तं श्रीमतां

प्रसादाद् वयं सपरिच्छदा अपि समाहितास्तेष्टीयामहे ।

अपरं च—

धातुर्विश्वविधाननैपुणमयात् पाणेर्जगद्विश्रुताद्, विज्ञानातिशयो यदीत्यवचने कोऽप्यद्भुतो वर्तते ।

भासे तेन लिपीकृतां तनुभृतां यन्मौढ्यवर्णविलीं, तत्तत्त्वमहोपदेशसलिलञ्चयैः प्रगाढिं क्षणात् ॥ ४६ ॥

तान् विस्मरविद्याम्बुजिनीप्रसर्पघशःपरागैर्मुदितज्ञभृद्भान् ।

परप्रतीक्ष्यान् जिनभद्रसूरिपादान् प्रणवन्ति स मेघराजः ॥ ४७ ॥

इति लिखितलेखरत्नवासिदापोपरि चिरं परिस्फुरतु । मम वन्दनापताका श्रीमज्जिनभद्रसूरिभ्यः ॥ ४८ ॥

॥ इति विज्ञसिन्निवेण्यां ज्येष्ठकल्पविधानाद्यर्थप्रस्ताविका

यमुनाकल्लोलाख्या तृतीया वेणिः ॥

— ॥ परिशिष्टस्वरूपाः पंक्तयः ॥ —

[उपसंहारात्मिका विज्ञप्तिः -]

विज्ञप्तित्रिवेण्यां सूक्तलसल्लहरिवारहारिण्याम् ।
 गुणगृह्यनिपुणमानसवृन्दानि खान्तु चिरकालम् ॥ १ ॥
 जलंधि-वर्षु-भुर्वेन-सङ्घे वर्षे माषे सिताष्टमीदिवसे ।
 रविसुतवारे रुचिरे समर्थितोऽयं महालेखः ॥ २ ॥
 यद्वयूनं यन्नाधिकमसङ्गतं वा यदत्र लिखितं स्यात् ।
 तच्छोध्यं धीमद्विर्यतः सतां रीतिरियमेव ॥ ३ ॥

किं च-

श्रेष्ठिनो नरसिंहस्य तनयो विनयावनिः । भोजारूयः साक्षरः क्षिप्रं प्राञ्जलिः प्रणमत्यसौ ॥ ४ ॥

*

विशेषस्वरूपावलीज्ञाप्या निष्पन्नेयं विज्ञप्तित्रिवेणीनामग्रन्थपद्धतिः ।
 संवत् १४८४ वर्षे माघमासि दशम्याम् ।

*

किं च-

द्विचन्द्रनीलगच्छीयाः श्रीदेवगुप्तसूर्यः श्रीसाधुरत्नोपाध्याया वा यदीह स्युस्तदा तेषां विशि-
 प्यासदीया प्रतिपत्तिरौचित्येन प्रकाशयेति ।

*

शिवमस्तु सर्वजगतः परहितनिरता भवन्तु भूतगणाः ।
 दोषाः प्रयान्तु नाशं सर्वत्र सुखी भवतु लोकः ॥ १ ॥

*

॥ भद्रमस्तु जिनशासनाय । स्वस्ति श्रीसङ्घाय । आयुष्यमस्तु गुणगृह्येभ्यः ।
 समाधिरस्तु स्वयूध्यानामिति ॥

(ग्रंथाग्रं १०१२)

॥ समाप्तं विज्ञप्तित्रिवेणीनामकं बृहद् विज्ञप्तिपत्रम् ॥

महोपाध्यायजयसागरकृता नगरकोटचैत्यपरिपाटी ।

*

मुञ्ज मनि लामिय खंति जालंधर देसह भणिय । तीरथ वंदण रेसि नगरकोटि तउ आवियउ ॥ १ ॥
धाणगंगा पातालगंग व्याह नइ जसु तडिहिं । वणराई वण घाट वाट ति घाटिहिं आगळिय ॥ २ ॥
 तहिं महिमामंडार पहिलउं पहिलइ जिणभवणिं । दीठउ संतिजिणिंद नयण अमियरस पाणउं ॥ ३ ॥
 जिणहरि धीजइ रीजु मनि अधिकेरउं ऊज्जए । जहि सोवनमय विव रूपचंद रायह तणउं ॥ ४ ॥
 जिणि दीठइ संतोसु मण आणदिहिं ऊससए । अंधारइ उद्योत जयउ सु जगगुरु वीरवर ॥ ५ ॥
 जइ शीजइ प्रासादि सरवरि राजमराल जिम । संगाविउ **रिसहेसु** चंपकि चंदनि युति जलिहिं ॥ ६ ॥
 हिय चडियउ चमकंत अति ऊंचइ गढि कांगडए । इहु जाणि मइ किहु सिद्धिसिला आरोहणउ ॥ ७ ॥
 अलजउ अंगि न भाइ भाइ ताथ घर वीसरिय । सरिय सयल मह कज तहिं रिसहेसर दंसणिहिं ॥ ८ ॥
 जो हीमालय हुंत राय **सुसम्मिहिं** जाणियउ । नेमिसरि जयवंति कंगड कोटिहिं आणियउ ॥ ९ ॥
 चंद्रयंसि जे राय राणा जसु पयतलि तुलइ । अंविक्कदेवि पसाइ तहिं मनबंछित फल मिलइ ॥ १० ॥

भास -

कंचणमय कलसिहिं सहिय ए च्यारइ प्रासाद, च्यारइ चिहुं वरणिहिं नमिय च्यारइ हरइं विपाद ।
 १० **गोपाचलपुर** सिरिमउड संतिनाह जगसामि, कामियफल कारणि रसिय लीणउ छउ तसु नामि ॥११॥
 नंदवणिहिं नंदउ सुयिह चरमजिणेसर चंद, जगचकोर जसु दंसणिहिं पामइ परमाणंद ।
पास पसंसउ कोटिलए गामिहिं महि अभिरामि, मह मन कोइलि जिम रमउ तस गुण अंबारामि ॥१२॥
 हेमकुम सिरि जिणभवणि ए सवि शुणिया देव, देवाळइ कोटिनचरि करउं वीरजिण सेव ।
 दुक्खह दिञ्जु जलंजलिय सुसह ठरु पसाह, तीरथ पंचइ जइ नमिय पामिय मोख हुयार ॥ १३ ॥
 २० मंगल तीरथ पंथियह मंगल तीरथ पंथ, ज सुखेहिं किर मइं कलिय मुकतिवारिसीमंथ ।
 नारि अच्छइ धरि धरि पणिय जण्णी सा पर धज, जासु कुक्खि उप्पन्न नरु संचइ तीरथपुजु ॥ १४ ॥
 इय जयसाथर समरिय ताथ, सचालखपच्चय जिणराय ।
 ता अम्हारिय पूगी भास, हउं घोळउं जिणसासण दास ॥ १५ ॥
 इणि समरणि नासइ नरगजोग, इणि समरणि लामइ सरण भोग ।
 २५ इणि कारणि तुमिह सो भविय आज, इहु पणणहु, निसुणहु, सरइं काज ॥ १६ ॥
 इय नगरकोट पमुक्ख ठाणिहिं जे य जिण मइं वेदिया,
 ते वीर लउंकड देवि जालासुखिय मन्नइ वेदिया ।
 अदेवि जे केवि सणिग महियलि नागलोइहि संडिया,
 करजोडि ते सवि अज वंदउं फुरउ रिद्धि अचिंतिया ॥ १७ ॥

॥ इति श्रीनगरकोटमहातीर्थचैत्यपरिपाटी ॥

— ॥ कृतिरियं श्रीजयसागरोपाध्यायानाम् ॥ —

*

विज्ञसिलेखसंग्रह

द्वितीय विभाग

*

प्रकीर्णविज्ञसिलेखाः ।

*

महोपाध्यायश्रीविनयविजयगणिप्रणीतं [१] आनन्दलेखप्रबन्धनामकविज्ञप्तिपत्रम् ।

॥ चित्रचमत्कारनामा प्रथमोऽधिकारः ॥

*

॥ सकलभट्टारकप्रभु श्री ५ श्रीविजयाणन्दसूरिगुरुभ्यो नमः ॥

स्वस्ति श्रियां मन्दिरमिन्दिरालीमिन्दिरालीमिव यः पिपत्ति ।
 रज्यत्प्रवालायितपादपत्रं पत्रं यमाहुः प्रवितीर्णपत्रम् ॥ १ ॥
 स्वस्ति श्रियः सद्यनि यत्पदाब्जे रेजे नखानां ततिरच्छकान्तिः ।
 दिशां दशानामपि सुन्दरीणामादर्शमालेव मणिच्छटेव ॥ २ ॥
 कर्णोपकण्ठे किल कुन्तलाली कलिन्दकन्येव विभाति यस्य ।
 स्वतातसन्तापमपाचिकीर्णविज्ञप्तिमिपा चरिकर्ति नूनम् ॥ ३ ॥
 जटाच्छटा राजतिः राजतीनशिरस्तटे बालकलिन्दजेव ।
 वृषाङ्गमौलिस्थलमन्दिरायाः स्पृष्टातिरेकानु सरिद्वारायाः ॥ ४ ॥
 यत्कर्णयोर्नूनमनूकेशच्छटाछलाच्छंसति सूर्यजेति ।
 चन्धोर्मदीयस्य नृशंसभावं, शुभोपदेशेन निवर्तयेत् ॥ ५ ॥
 यमीतमीश्यामशिरोजमालामिपादिदं वक्ति नु यस्य कर्णे ।
 सन्तापिता पापिमिरीश ! तापी, जामिर्मदीया वत किं करोमि ! ॥ ६ ॥
 यमीयमीशं श्रुतिमूललम्बा वक्तीति केशावलिष्ठभतः किम् ।
 सप्तादिशेदं द्रुमिनेन केन, प्रभोऽन्वहं खे भ्रमणं पितुर्मे ॥ ७ ॥
 गङ्गातिगौरी हरचित्तचौरी, हसत्यसौ तात ! तरङ्गभङ्गैः ।
 भामण्डलस्पृष्टशिरोजराजीमिपात् स्वतातं यमजामिराह ॥ ८ ॥
 प्रतिष्ठिता भावलये यदीये, विभाति भातिप्रगुणेऽलकाली ।
 इदं निरीक्ष्य हृतजाततातभ्रान्त्या किमालिङ्गति तारणेयी ॥ ९ ॥
 खलेन भिन्ना हलिना हलेन, बलेन नङ्घ्रा शरणं प्रपन्ना ।
 विभाति शृष्टे यमुनैव यस्य, शङ्केऽलकानां विततेरछलेन ॥ १० ॥
 यदीयभामण्डलमध्यलम्बा न साऽलकाली शमनस्वसेयम् ।
 गोरत्ववाञ्छवशतस्तदाकपाकप्रमान्मन्त्रति लञ्जितेव ॥ ११ ॥

॥ अथ चित्रप्रक्रमः ॥

जयिन् नयिञ् जय श्रीमन् ! भाविनां भाउकप्रदः । दयादोपददभौषदवकल्पो वरान्वयः ॥१२॥ (- पूर्णकलसः ।)
 जयाय^१ यतते तेऽहो यावता शशभृन्ध्रियः । यता हि सततं ज्योत्स्ना यशः सज्जिन ! विश्वापाः ॥१३॥ (- अर्द्धभनः ।)

१ प्रबन्धे "कान्तिच्छटा" । २ महो प्रभो ! यताः यावता शशभृन्ध्रियः जयाय यतते यत्सम्बन्ध्याय, यावता ज्योत्स्ना
 यता = उपरता इत्यर्थः । 'यम् उपरते' (सिद्ध०) इति यथनान् ।
 रि० म० ले० १०

- जहि तापरयव्यापां जन्मोपनतंविष्टपाम् । पापनन्दि जिनेतापपारतैत्वनिधेऽनघ ! ॥ १४ ॥ (-छत्रम् ।)
- जैराघरीन् मनःशुद्ध्या जयन् नतनराऽनिधे । घनचञ्चङ्कनिर्जायात् सुतीव्रव्रतवाञ्जु जिनः ॥ १५ ॥ (-शरः ।)
- जलधौ नौरिव ज्ञान् यस्मात्पत्यवलयम्बनम् । नतेन्द्रः स प्रभुः सिद्धिं दद्याद् विश्राणितान्विजः ॥ १६ ॥ (-धनुः ।)
- जनयन्ति मुदं ते श्रीजिनोद्भविरुचिच्छजः । जस्रदुर्ध्यानसन्दर्भं सर्वयाममताङ्गज ! ॥ १७ ॥ (-वज्रम् ।)
- जम्भजिद् यं स्तुते नाक्षी क्रीरो द्रुमिव तं भज । जराभीतोऽवतंसेन सेव्यं देवैस्तु राजभम् ॥ १८ ॥ (-शक्तिः ।)
- जडा मनुजराज्यचित्तियोगे वीक्षेत राशिभम् । भजन्ते न जिनं देवं वरेण्यहङ्कं गताश्रयम् ॥ १९ ॥ (-मण्डः ।)
- जलउवलनचौराविभूतं सन्नौरिसम्भवम् । घम्भज्यते भयं यस्य नाम्ना सिद्धौ स वोऽस्त्वजः ॥ २० ॥
- जनाय सेविनेऽम्भोजवासां देहि वृषध्वज ! । जवेन सारह्वारश्रीर्वाराक्षिरुचिरक्षितः ॥ २१ ॥ (-द्वाम्यां खड्गः ।)
- जघान योऽघमहाय तममानं नमाम तम् । तथा यस्य मतिः कान्ता शवरागगरावशा ॥ २२ ॥ (-रूपदम् ।)
- जखन्यते यकस्याङ्गयशसा शं महीस्पृशाम् । शान्तं जिनेन्द्रं सुश्रयं गम्भीरं नम विश्वपाम् ॥ २३ ॥ (-मुखाटम् ।)
- जयन्त्यादिविभोः पाणेः करजा विजितोद्दुपाः । पालकाः कालपाः पाककम्पापाकरं कपाः ॥ २४ ॥ (-निशल्म ।)
- जपामदजयं येऽगुर्दरागुर्दजगल्लुपाः । पान्तु नाभेयपादा मां पुण्येव्वाहृतसौहृदम् ॥ २५ ॥ (-हल्म ।)
- जरागतरास्तोस्तवदधद् भिन्धि कामद ! । दम्भं दवदरं दस्तुं दयोदयदयं दमम् ॥ २६ ॥ (-चानरः ।)
- जन ! स्पृहयसि खेम्यो तदसुं सद्यश्रिमम् । मनज्ञाननशीतांशुं शुभं जैनं नमोत्तमम् ॥ २७ ॥ (-श्रीकरी ।)
- जङ्गपुको नतो येन तोयेर्श ! क्षिप सत्तम ! । मत्सम्पन्निये ! देव वन्दे मयि महोऽग्रिमम् ॥ २८ ॥ (-शङ्खः ।)
- जङ्गमं तं तरं दूमश्वित्रं वृत्ततमःशमम् । मन्दाराततदारुत्वं जिनं सततसम्पदम् ॥ २९ ॥ (-श्रीः ।)

*

[एभिः सप्तदशभिधिवैः स्वगुरुनामगर्भितं अष्टादशारं चक्रं सम्पद्यते ।]

*

॥ अथ चक्रातिरिक्तानि चित्राणि यथा— ॥

जगतो हतमी राजञ्जरामीरं निहंसज ! । जस्यं हन्त मियो धीजं जवीयो विदितोऽङ्गजः ॥ ३० ॥

(-चक्रातिरिक्तं कमलम् ।)

जन्तूनाममयं योऽदात् तं नौमीनमनंहसम् । सन्ततं ततसंतापापातासंदमसंदमम् ॥ ३१ ॥

(-चक्रातिरिक्तं विशूलम् ।)

१) १- हे जिन ! पापनन्दि जहि । किम्भूताम् ? तापरयव न्यापो यस्याम् । पुनः किंविष्टिद्यम् ? जन्मनि उपनतं विष्टं यया ।

'इयमपात !' इत्यः=मासः अथपारो येन सः ।

२) २- पारं वनोतीति पारतन्त्र्यं, पारततो भावः पारतत्पर्यं । तस्य सिद्धिः, पारतत्पर्यनिधिः, तस्यामङ्गणम् ।

३) ३- निवारां हन्तीति निघः, न निघः=अभयः "निघोद्द सङ्गो घनापघनोऽने निमित्तस्यमशास्त्रणाल्याघानाद्वास्तस्यम्" (सिद्ध० ५।३।३६)

इति सुवने सिद्धिः ।

४) ४- हे जिन ! हे मनःशुद्ध्या जराघरीञ्जयन्, हे 'अभिय !' 'निघा' घृहृत्तिका, निघं 'वन्नं' इति घृहृत्तिसमत् 'निघोद्दसहोय' (सिद्ध० ५।३।३६) इति सुवचनान्द न विघते निघा निघं वा यस्मैति एतः सम्बोधनम् ।

५) ५- हे प्रभो !—जरागरागुराः, त्वयं=अधरः तेषः=अधरत् । तया हे कामद ! दम्भं दवदरं हस्तुं भिन्दि । त्वं किं कुर्वन् ? दयाया उदयं दयते=ददाति धर्मविधं धर्मं दधत् ।

६) ६- हे तोयेश !—वां=सदमं ऊचते इति तोयः, स चासौ ईशस्य तस्यामङ्गणं हे तोयेश ! 'उप तन्नुत्तगाने' इति घचनत् । येन क्राणेन कर्त्तुं जङ्गपुकोऽस्मि, राधे जपतीति जङ्गपुकः 'गृह्युप सदापारे' इति घचनत्, अपि नरस्तेन मयि अभिमं महः=अयोनि-हं धर्मा क्षिप=स्थापय । हे आत्तसम्पन्निये ।

नत्वा सत्त्वावबोधाय सोधयं जिनेमादिमम् । देवदेवं तमेवाहं सेवे देवेश्वरार्चितम् ॥ ३२ ॥
 असवाभिनन्त ! तन्तनोमि ते स्तोत्रमत्रभवतः श्रियां पदम् । दम्भदोपरहितेन चेतसा मास्देव । वरवीरकुञ्जर ! ॥३३॥

तस्य हस्ते पदं श्रीविभो ! शाश्वतं, तच्चिदुद्रेकसश्रीकनिलोत्सवम् ।

तत्त्वतः पण्डितः सोऽञ्जसा यः स्तुते, ते पदाञ्जं विवेकी जिनाधीश्वर ! ॥ ३४ ॥

न लभेत स पाभरलोकदरं रसिकं तमियतिं च कामगवी ।

मिपजं भवभावगिदे भयदं दमवान् य इमं विनमलयजरम् ॥ ३५ ॥ (- तोटकवृत्तम् ।)

वामकामद्विषा जय्यमीष्टे वसु सुप्रभास्योडुपो जन्तुकल्याणकुः ।

सङ्गसञ्ज्ञं जहौ यश्च तं वीवधं धर्मदः पातु मां यत्नतो नाभिजः ॥ ३६ ॥

भजे भवन्तं गुणरत्नसिन्धुं धृतकुण्डं सुन्दर ! ते तदन्तम् । तं तीर्थराजं जवनापपङ्ककम्पप्रपञ्चाजजवं हरन्तम् ॥३८॥

वारानिधिं धिक्कृतकर्मपङ्क ! करोपि धेनुकर्ममध्ययन्धुम् ।

धुर्याहसं संसृतिनामधेयं यतीन्द्र ! विश्राणिततत्त्ववार ! ॥ ३८ ॥

भवन्नवनवर्ण्यां स्याद् विना भाग्यं मितालक ! । कवेः कस्य कला कम्पा कर्मकंपकरा कल ! ॥ ३९ ॥

भदन्तं दन्तिदन्ताभकीर्तिं नम्रोस्यशावभम् । भग्नं भवभयं भद्रं भज भव्याऽभयो भव ॥ ४० ॥

[इदं चक्रतिरिक्तं गुरुद्वयनामगर्भितं सप्तशलाकाघटितं चामरद्वयविराजितं छत्रम् ।]

[इत्थं चामरयुग्मबन्धमधुरच्छत्रस्तवोरुस्त्रजा श्रीमन्नाभिनराधिराजतनयं भक्त्युत्सुकोऽपूपुजत् ।

विश्वव्यापककीर्तिं 'कीर्तिविजय' श्रीवाचकाधीशितुः, शिष्योऽयं 'विनयो' नयोऽवलमतिः श्रेयःश्रियां सिद्धये ४१

[एतस्य सप्तदशचित्रगर्भितस्य चक्रस्य तदन्वेषां च त्रयाणां चित्राणां स्थापनाश्चित्रपटादवसेयाः ।]

इत्थं स्तुतो यः प्रथमो जिनेन्द्रः सुरासुरैः खेचरभूचरेन्द्रैः ।

सुगादिकाले व्यवहारचर्या - महालताकन्दलनैककन्दः ॥ ४२ ॥

॥ इति श्रीऋषभदेववर्णनम् ॥

*

स्वास्ति श्रियां सन्तातिमिन्दुकान्तिर्निरस्ततान्तिः स तनोतु शान्तिः ।

यदङ्घ्रिपत्रे प्रणताऽमराली धत्ते मरालीपटलीविमलाम् ॥ ४३ ॥

सुवर्णशालत्रयशालितस्य चतुर्भुजो संसदि यस्य भाति । चतुर्दिगुत्पन्नजनावनाय चतुष्टयी चन्द्रमसः किमेया ॥४४॥

क्षणक्षणे भावविभावनाय यस्योच्छलन् रौजति पाणिपद्मः । नृत्यद्विजित्योद्गुरमारवीरं तूणीरमेतन्ननु विश्वमनुः ॥४५॥

येनातिशौर्यान्निजमांसवस्रैः श्रिता तदानीं ननु कीर्तिकन्यां ।

साऽद्यापि धालैव परिभ्रमन्ती चित्रं न केपां हृदि चर्करीति ॥ ४६ ॥

कपोतपोतावनहेतुयोगाद्गुपार्जितो यः शुभकर्मपण्डः । स चक्रितीर्थङ्करकृद्विलम्बौ भवन् यस्य प्रतिगुः प्रचण्डः ॥४७॥

गर्भस्थितेनाऽपि हि येन जज्ञे विद्याः समस्ता भुवनेषु निद्याः ।

प्राभातिकामान्तरितोऽपि किं वा नाकस्तमःस्तोममपाकरोति ॥ ४८ ॥

अपोहति स्मोदरमन्दिरोऽपि प्रत्यहमङ्गी हितकल्पवृक्षः । हन्तुं गर्ज गर्भगतोऽपि सिंहः किं नोत्सहेतोर्जितगर्जितोऽग्रः ? ॥४९ ॥

यन्नाममघ्नस्ररणेन नैव गदापदाः स्युः समदाः कदापि ।

आस्ति क्यवाक्यश्रवणक्षणे वा दृष्टेव शान्तिर्विपभृद् विषाणाम् ॥ ५० ॥

† प्रत्यन्तरे पद्यमिदं नोपलभ्यते । १ प्र० 'धेनोः' । २ यन्तु । ‡ प्रत्यन्तरे नोपलभ्यते एतदपि पद्यम् । ३ प्र० 'स्तो-
 पण्डुभासनि' । ४ प्र० 'कीर्तिवृदा' ।

तौ च - वृषभ-मृगवराद्धौ ध्वस्तसंसारपद्धौ कनककमलकान्ती शान्तकर्मारितान्ती ।
 त्रिसुवनजनगेयौ मासुदेवाचिरेयौ नुतिविरचनयुक्त्वा भूरिमन्त्या प्रणम्य ॥ ५१ ॥

*
 इति महोपाध्यायश्रीकीर्तिविजयगणेशिष्योपाध्याय - श्रीविनयविजयगणिना श्रीपरमगुरुणां
 प्राश्रुतीकृते आनन्दलेखनासि लेखप्रनन्धे 'स्वस्तिश्री अमुकजिनं प्रणम्ये'ति प्रथमा-
 वयवव्यावर्णनरूपधिनचमत्कारनामा प्रथमोऽधिकारः ।

— ॥ अलङ्कारचमत्कारनामा द्वितीयोऽधिकारः ॥ —

*
 अथ श्रीपरमगुरुतपागच्छाधिराजचरणतामरसपवित्रतरश्रीस्त्रम्भतीर्थनगरवर्णनम् -

नन्दीश्वरस्त्रीकृतवापिकानां यदीयवाप्यः कलयन्ति लीलाम् ।
 उचुह्रशृङ्गप्रतिविम्बदम्मादङ्गीकृतां केशयशैलशीला ॥ ५२ ॥
 आलापयन्तीव समेतपाला वाप्यो यदीयाश्चलवीचिमालाः ।
 स्मिताननाः फेनततिच्छलेन खगारवैः खगतवाक्पयवलाः ॥ ५३ ॥
 शशाङ्गभिन्नामलां स्वमितिं विभाव्य तं जेतुमना महौजाः ।
 यियासतीवोर्ध्वमदभ्रकान्तिर्भरुत्पथे वप्रमये यदीयः ॥ ५४ ॥
 वृत्ताकृतौ सारसुधातिरेके जयोञ्जुरे वीक्ष्य यदीयदुर्गे ।
 स्वतोऽतिरिक्तां परिखां विभाव्य शङ्के शशाङ्गः परिधिं दधाति ॥ ५५ ॥

अथ वा - यदीयदुर्गप्रसुरप्रतापाऽऽविर्भूतापातिशयादिदानीम् ।
 शङ्के शशाङ्गः परिधिच्छलेन शेते अदीयान् जलकुण्डमध्ये ॥ ५६ ॥
 अनेकशीर्षं विविधायुधाह्यं यदुर्गमापान्तमवेक्ष्य चन्द्रः ।
 स्त्रीत्याह यत् स्वं तदहो प्रसिद्धिरिद्यापि सा ज्योतिषशास्त्रसिद्धा ॥ ५७ ॥

अथ वा - कलङ्कपङ्काविलम्बिराङ्गं मिथ्याभिमानाद्बुदयन्तमिन्दुम् ।
 वीक्ष्य क्रुधा वप्रविभुर्विचके वपुर्भहद् भीममनेकशीर्षम् ॥ ५८ ॥
 ॥ इति वप्रवर्णनम् ॥

विमान्ति यनोपवनानि बलीषनानि वेहृत्पवनानि नूनम् ।
 नृत्यन्ति नित्यं विशदास्पदासिमीत्या कृतार्थीकृतसम्पदानि ॥ ५९ ॥
 उचुह्रतालादितरूडवलेन पुरं यदुद्दीविकया वनेन ।
 विलोक्य हर्षादिव शीर्षमूढे विधूयते चासुधुतिच्छलेन ॥ ६० ॥
 वनी यदीया नवनीतगौरैः सुमैः समन्तादवनीतलस्य ।
 पूजां सृजन्ती निजमातृमकला व्यक्तीकरोति स्वकृतज्ञभावरम् ॥ ६१ ॥

यत्रावटाष्टाकृतिकारिणोऽच्छरधट्टमालाजपमालिकाद्याः ।
तुलां दधत्युद्धटमाघ्रिकाणां निदाघघर्मोऽप्रिशाचजैत्राः ॥ ६४ ॥

॥ इति वनवर्णनम् ॥

पुरं यदष्टादशवर्णशोभावभासितं सङ्गतसार्द्धवर्णाम् ।
दिवं जयत्यत्र किमद्भुतं स्यान्न कृच्छ्रज्यथो वलिना वलोनः ॥ ६५ ॥
वर्णागमोऽर्यातिशयेन योगो यत्रास्ति नो वर्णविपर्ययश्च^१ ।
न वर्णलोपो न च तद्विकारस्तथापि यत्रेष्टपदार्थसिद्धिः ॥ ६६ ॥
विनोपसर्गं घहुधा तु यत्र घातोर्विशुद्धा द्विविधार्थसिद्धिः ।
ततः कथं व्याकरणस्य जैत्रं पुरं नयन्निव्रमनव्ययार्थम् ॥ ६७ ॥
लसद्बहुव्रीहि सकर्मधारयं भूतं च तत्तत्पुरुषैर्बहुद्विगु ।
सदाव्ययीभावमविप्रयोगवद् द्वन्द्वं तथाप्यङ्ग न यत् समासवत् ॥ ६८ ॥
अविप्रसुक्तानपि विप्रसुक्तान् घनान् जनान् यन्नितरां विभर्ति ।
अद्वन्द्वनामापि लसद्विलासिद्वन्द्वं विशालं च सुरालमेव ॥ ६९ ॥
यस्मातिचातुर्यवतः पुरस्य पुरः स नाकोऽपि पशूपमानः ।
सुक्तं ततस्तस्य कृतं कवीन्द्रैर्गुणागतं गौरिति गोत्रमत्र ॥ ७० ॥

अथ वा— निरीक्ष्य यस्याः पुरतो भयेन लङ्कां सशङ्कां जलधौ निमग्न्याम् ।
अवध्यतायै तविषोऽपि नूनं सुधीर्दधौ गौरिति नामधेयम् ॥ ७१ ॥
कदाप्यरङ्गं न ततोऽन्विताख्यं यत्राऽस्ति 'नारङ्गसरो'ऽभिरामम् ।
गर्जन्निमज्जयकुञ्जरोरुसिन्दूरपूराणितोर्मिमालम् ॥ ७२ ॥
शङ्के सपङ्केरुहमच्छनीरं निरीक्ष्य सुखाडु सरो यदीयम् ।
क्षीरोदधिः क्लृप्तलघुस्वरूपः क्षारोदधेः प्राशुणतामियाय ॥ ७३ ॥
पयोनिधियामधिगम्य लीलानिकेतनं सुन्दरमिन्दिरायाः ।
स्थाने नरीनृत्यत इत्यपत्यप्रेमप्रकर्षो हि जने गरीयान् ॥ ७४ ॥
मदङ्गजायाश्चपलस्वभावमपाकरोदित्यधिकोदजयति ।
संलग्नवेलावलवच्छलेन यामालिलिङ्गेव मुदा पयोधिः ॥ ७५ ॥^१
पुरा गुरारिप्रसुक्ताणि पुत्रि ! स्थानानि तान्यस्त्रियोज्जितानि ।
अधेदृशं प्राप्स्यसि नेति गर्जेन् पयोनिधिः शिक्षयतीव लक्ष्मीम् ॥ ७६ ॥
वार्षिर्जगादेन्दुमिदं प्रमोदादग्रङ्गपोदस्ततरङ्गहस्तैः ।
शिरस्वभावास्ति तत्राऽत्र जामिर्मुधा किमु भ्रान्द्यसि तां दिदृक्षुः ? ॥ ७७ ॥
द्वीपान्तरोत्तीर्णविचित्रवस्तुभूतानि यस्मिन् बहूनानि भ्रान्ति ।
इह स्थिताया निजनन्दनायाः कृतेऽम्बुधिप्रेषितद्वौकनानि ॥ ७८ ॥

॥ इति समुद्रवर्णनम् ॥

१ प्रत्यन्तरे पद्यमिदमेवासां दधते—'प्रयागदाष्टाकृतिकारिकाष्टारधट्टमालां जपमाटिकां प्राण् । भाववैचर्यः सटकारमंत्रं
अभिय घर्मोऽष्टोपजैत्रम् ॥ १ प्र० 'दधत्यु' । २ प्र० 'विपत्य' । ३ प्र० 'नृत्यति धेदप' । ४ प्र० 'तनु मन्द' ।

यत्रानिभं भूरिविलासिलोकैरुत्कीर्णकृष्णागुरुधूपधूपैः ।
विघोरघो ध्यामलितं तलं यद्वक्ष्येति लोकैः परिचिन्त्यते' तत् ॥ ७९ ॥
यत्रापणश्रेणिषु सञ्चितानि सुक्तप्रवादानि निनानि वीक्ष्य ।
वेलामिपाद् वारिनिधिः स्वदेहमास्फालयन् भित्तिषु प्लूकरोति ॥ ८० ॥

यत्र च— यदा यदा तुङ्गविदारशृङ्गे निषेदतुः श्रान्तिभिर्देऽयमेन्दु ।
तदा तदाविःकुरुतः स्वकीयं खगस्वभावं प्रथितप्रभावौ ॥ ८१ ॥
प्रसङ्गं चेतोहरतामुभेतां यदा यदा यां परिहृत्य याति ।
तदा तदा सत्वरजुन्नरय्यो दिनानि मातुर्लवयत्यवयम् ॥ ८२ ॥
यदा यदा यां समया समेति तदा तदा तैः कुतुकप्रकारैः ।
प्यग्राख्यातुन्नरुत्तरङ्गराजिर्दिनाधिनायो महयत्यहानि ॥ ८३ ॥
†यत्रेभ्यगेद्वाधलकेतुचेलाः सूर्येन्दुतापाङ्गगदापनुसै ।
ध्रुवं व्यवस्सन्ति सदोपकारिलोकानुपद्गात्तथास्वभावाः ॥ ८४ ॥
यत्रार्हतां वेदमसु तुङ्गशृङ्गसुवर्णकुम्भावल्लिषु प्रविष्टः ।
क्रमाद् भ्रमन् राजति मातुमालीदमीयभिश्चाक इव प्रभायै ॥ ८५ ॥
यत्रातिनुङ्गार्हतामन्दिरेषु शिरःस्फुरत्केतुमक्ततज्ञैः ।
ख्यादयः खेऽपि पथि श्रमघ्नौ ग्रहा महारामरतिं लभन्ते ॥ ८६ ॥
यत्रान्वहं श्रीजिनमन्दिरेषु पृजासु शृल्यन्मनुजानुशृत्या ।
शृल्यन्ति शृङ्गसितकेतवोऽपि समीरसम्पातैश्चुतिच्छलेन ॥ ८७ ॥
इत्यालयान् यत्र घट्टन् विलोक्य सकेतुयष्टीन् गगनाग्रलक्षान् ।
नेशुर्विमानानि भयेन नूनं नाद्यापि दग्गोचरमापतन्ति ॥ ८८ ॥
॥ इति जिनमन्दिरेभ्यमन्दिरवर्णनम् ॥

उपाश्रया यत्र वसन्मुनीशस्वाध्यायनिर्घोषनिर्कृतदोषाः ।
नयन्ति घोषं 'निपुणाङ्गितोषं धर्मदामानायकराजधान्यः ॥ ८९ ॥
उपाश्रयेपूर्वमधित्यकानां लसन्ति सोपानपथं श्रयन्तः ।
मुमुक्षवः किं ग्रहचक्रचारमिच्छन्ति संवादयितुं जिनोक्तम् ॥ ९० ॥

अथ वा— यत्रासकृच्चित्तमधित्यकाग्रारोहावरोहौ मुनयः सृजन्तः ।
मुखां गुणस्थानकपङ्क्तिमध्यामारोहमभ्यासमिवाश्रयन्ति ॥ ९१ ॥
ध्याख्यागवाक्षे यदुपाश्रयस्य विभान्ति येऽत्यन्ततता वितानाः ।
नित्यं गुरुपासनपुण्ययुक्ता सुक्तामयाः स्युः किमिवात्र चित्रम् ॥ ९२ ॥
विराजते यत्र सदोपदेशवातायनः काश्चनकोशशाली ।
सिंहासनं शानमिवाशु वेतुं सुद्धे कुपेवोर्जितसज्जवर्मा ॥ ९३ ॥

॥ इत्युपाश्रयवर्णनम् ॥

१ प्र० 'चिन्त्यते' । † प्रलम्बरे पथसिद्धमेतत्तदनुपलम्ब्यते— 'यत्रेभ्यगेद्वाधलकेतुकेतुमिपाद् रवीन्दोत्पहर्तुकामय । वाप-
ज्वराद्भौ सत्तवोपकारिजनाश्रयात्प्राप्तवित्तभावाः ॥' २ प्र० 'क्षयं गहा' । ३ प्र० 'समीरवहया विपुति' । ४ प्र० 'यत्तदङ्गि' ।

क्षणक्षणे यत्र सभा विभाति विभातिसम्पन्नमहेभ्यसम्या ।
 कल्पद्रुमाणां पटलीव पुष्पफलोञ्जलाऽऽमोदमयी वदान्या^१ ॥ ९४ ॥
 गुरुकामाञ्जोपनमन्महेभ्यकुमारकोटीरमणिप्रभाभिः ।
 अकृत्रिमा चित्रिततोरणस्रक् चित्रीयते कस्य मनो न यत्र ? ॥ ९५ ॥
 यत्रार्थलोकान् विलसद्विवेकान् सुरासुराकम्पितधर्मबुद्धीन् ।
 निरीक्ष्य मन्ये बहुमन्यमाना न नाकिनः क्षमां चरणैः स्पृशन्ति ॥ ९६ ॥
 उपासिका यत्र पवित्रगात्रा लसच्चरित्रा विशदागमज्ञाः ।
 सुरूपशीलोल्लतिभङ्गकस्याः शोपां त्रिभङ्गीमपहस्तयन्ति ॥ ९७ ॥
 नानाविभूपाकुसुमावदाताः कौसुम्भवासः किशलातिरम्याः ।
 दानप्रधानाः करचारुशाखाः स्वर्वेहितुल्याः किल यत्र नार्यः ॥ ९८ ॥
 अस्मन्मुखैर्निर्जित एष चन्द्रो लजाजडो यास्यति कुत्र रङ्गः ।
 इतीव चेलान्तरितास्यपथाः पद्मोपमा यत्र वसन्ति वचः ॥ ९९ ॥
 यत्राङ्गनाः काञ्चनभङ्गगौर्यैः स्नेहोद्धता मन्दिरदीप्तिदक्षाः ।
 पतत्पतङ्गायितकामिनेत्राः कलामधुदर्पकदीपिकानाम् ॥ १०० ॥
 अधर्म एको नगरे गरीयानस्मिन् सदा धर्मधुरन्धरेऽपि ।
 पतन्ति यदक्षमृगोक्षणानां कटाक्षकुन्तैर्निहतां युवानः ॥ १०१ ॥
 यत्रेभ्यगेहेषु चलापि लक्ष्मीः श्रेयोमहाशृङ्खलजालवद्धा ।
 गन्तुं न शक्ता सितमर्कटीवालिन्येऽन्वन्ती प्रकृतिं पिपत्तिं ॥ १०२ ॥

॥ इति स्त्रीपुंसवर्णनम् ॥

प्रथीयसी यत्र महादृवीधी निशीथिनीमप्यतिथीभवन्ती ।
 तमोमयीं दीपकपङ्क्तिदीप्रज्योतिर्मिपात् कान्तिमयीं करोति ॥ १०३ ॥
 यत्रापणाली^२ विधवां निशां यद् व्यभूषयद् दीप्रमणिप्रभाभिः ।
 परोपकारप्रवणाङ्गिसङ्गादहो सुसंसर्गशुणो गरीयान् ॥ १०४ ॥

अथ वा—यत्रापणश्रेणिषु दीपतेजः शशाङ्कान्ताऽतितमाशुपास्त्रे ।

चिरन्तनं तज्जडकान्तसङ्गाज्जातं जडत्वं किमपाचिकीर्णुं ॥ १०५ ॥

॥ इति चतुष्पथवर्णनम् ॥

यत्रोरुधर्मोत्सवतूर्यनादकोलाहलै रथ्यतुरङ्गमाणाम् ।
 सन्नासविद् गच्छति दक्षिणेन रविः पुरीं यामथवोत्तरेण ॥ १०६ ॥
 तत्रेदंशि श्रीमति सर्वशत्रुवित्रासिभूमीश्वरशासितायाम् ।
 विष्वङ् नमोमण्डलचुम्बिलुम्बिलताम्रवत्यां पुरि ताम्रवत्याम् ॥ १०७ ॥

इति महोपाध्यायश्रीकीर्त्तिविजयगणिशिष्योपाध्याय—श्रीविनयविजयगणिना मट्टारक-
 श्रीविजयाणन्दसूरीश्वराख्यश्रीपरमगुरुणां प्राभृतीकृते आनन्दलेखनाम्नि लेखप्रबन्धे
 'श्रीमति तत्रैत्यवयवव्यावर्णनरूपोऽलङ्कारचमत्कारनामा द्वितीयोऽधिकारः ।

१ प्र० 'मधुपुष्पपुष्पाणां' । २ प्र० 'परमि' । ३ प्र० 'पुष्पपरावणेऽपि' । ४ प्र० 'दृष्टिगताः' । ५ प्र० 'दीपकदीपमन्दि-
 ज्योतिर्नयी' । ६ प्र० 'दीपमणि' । ७ प्र० 'सरोव' । ८ प्र० 'सङ्गाजते' ।

—> ॥ उदन्तव्यावर्णननामा तृतीयोऽधिकारः ॥ <—

॥ अथोदन्तप्रक्रमः ॥

सरोवरं यत्र मरुत्तरङ्गोच्छलतरङ्गोत्तरलं समन्तात् ।
 अमुद्रमानेन समुद्रमानं समुद्रमानन्दि जिगीषु नूनम् ॥ १०८ ॥
 महातटाकः क्षुत्कं दिदृक्षुर्वैत्या पुरान्तः प्रविशन् निपिद्धः ।
 अधापि जाने स्थितयोस्तथैव तथोर्विवादस्तदवस्थ एव ॥ १०९ ॥
 तटाक-वृत्त्योर्भवतीह शुद्धं तथ्यं तदेतत् कथमन्यथैरथम् ।
 वणिक् स नष्टो निकटाट्टवासी युक्ता स्थितिर्नो कलहे ममेति ॥ ११० ॥
 एकः सरस्तीरजलानुपङ्गी नमश्चिदं तालतरुः किमाह ।
 मां ध्रुवयास्माँस्तव सेवकाः स्म सर्वैः सगोत्रैरहमाहितोऽस्मि ॥ १११ ॥

अथ वा - रङ्गा सरोवारिभिराहृतस मध्यस्थचञ्चलतरोः स्वरूपम् ।
 तीरस्थतत्काष्ठमिषान्ममार प्राप्तुं सगोत्रानिव ताल एकः ॥ ११२ ॥
 सरोजले सर्पति यत्र दर्पातिरेकतो नापससार वापी ।
 उल्लोलकल्लोलभृतोदरी सा मग्ना धम्वैव कथावशेषा ॥ ११३ ॥

अथ वा - मध्ये शुङ्घन्ती सरसोऽप्यु वापी करेण भो ! मामवतेति वक्ति ।
 पार्श्वस्थिताकण्ठनिमग्नमूलचञ्चलचूलाचलनच्छलेन ॥ ११४ ॥
 वृत्तिर्यदीयाभ्रगतुङ्गशृङ्गा शृङ्गारितानेकलताप्रसूतैः ।
 हरिन्मणिघ्रातविनिर्मितेवाऽन्तरान्तरैरचनाविचित्रा ॥ ११५ ॥

शिरस्तिरः कम्पयतीव मानाद् यदा वृत्तिर्वासुयुतिच्छलेन ।
 वप्रस सौन्दर्यमहो मदग्रे सत्या जनोक्तिः कपिशिर्षशाळि ॥ ११६ ॥
 यदा वृत्तौ द्राम् नियतासु कालकलासु पुष्पाणि विकासभाञ्जि ।
 घनाभ्रकालेऽपि दिनावशेषं शंसति यद्वाहितयन्त्रयुक्त्या ॥ ११७ ॥
 वृत्त्याऽऽवृत्तं संस्कृतिचातुरीतं गौरुपयुक्तं दधिशब्दशाळि ।
 स्याच्चितं वर्षविभक्तिहारि यकत् पुरं व्याकरणातुकारि ॥ ११८ ॥
 चतुष्टयी यत्र जिनालयानां हिमालयानामिव मालयानाम् ।
 विभज्य दत्ता, निलया जिनेन वादे तु धर्मस चतुर्विधस ॥ ११९ ॥
 राज्ञो गृहे स्वान्महिषी किलैका गृहे गृहे ता इह सन्ति बह्वचः ।
 जनैः समस्तैरभयैस्तेषां द्विधा ततो राजगृहाधिकं यत् ॥ १२० ॥
 प्रतिप्रमातं प्रशुगोरसानां विलोकोद्भूतनिनादवादैः ।
 निद्राविमोक्षो भवतीश्वराणां तथा गवां भाङ्कृतिगीतनादैः ॥ १२१ ॥
 गृहे गृहे यत्र च कामगच्यो गृहे गृहे यत्र पयःसुधाश्च ।
 हरीश्वराणां गणना न यत्र कथं न नाकादतिरिच्यते तत् ॥ १२२ ॥
 उत्तालहिन्तालतमालतालसालसालवलिवालितान्तम् ।

नितान्तमन्तःकरणं जनानां प्रसाधयत्यध्वनि खेदितानाम् ॥ १२३ ॥
 श्रीहीरसूरीशवचोऽतिरक्ताः सुश्रावका यत्र वसन्ति भक्ताः ।
 दानप्रधानाः श्रुतिसावधानाः सम्यक्त्वरत्नं विशदं दधानाः ॥ १२४ ॥
 यत्रास्तिकानां हृदयालवाले धर्मद्रुमः पुष्यति पुष्पमाली ।
 समृद्धयः सन्ननि तत्फलानि पुष्याणि नानाभरणानि देहे ॥ १२५ ॥
 किं वर्णयामश्च गुणान् यदीयान् श्रीपूज्यपादैरनुभूतपूर्वान् ।
 वस्तुष्वद्येषु हि वर्णनं स्यात् प्रायश्चमत्कारकरं कवीनाम् ॥ १२६ ॥
 तथापि दिश्यात्रमुदाहरामः फलं कवित्वस्य मुदा हरामः ।
 षडेते कवित्वादफलं बहेमः प्राज्ञत्वमेतत् तु यदाह हेमः ॥ १२७ ॥
 तथा च श्रीहेमसूरिपूज्यपादाः—

‘वक्तृत्वं च कवित्वं च विद्वत्तायाः फलं विदुः । शब्दज्ञानाद्येते तन्न द्वयमप्युपपद्यते ॥’

॥ इति वारेजापुरवर्णनम् ॥

ततः पुराद् द्वारपुरामिधानाद् द्वारोपमाद् द्रंगपरीसरस्य ।
 सानन्दमुल्लासपयोदवृष्टिप्रोद्धतरोमाश्चमनोरमाङ्गः ॥ १२८ ॥
 उत्कण्ठया प्रस्फुटया पटीयात् हर्षाश्रुनीरञ्जितनेत्रपत्रः ।
 पवित्रगात्रः पृथुभक्तिभिश्च विनम्रमौलिर्विनयोदयेन ॥ १२९ ॥
 ललाटपीठीषट्पिताञ्जलीकस्त्रिधा विशुद्धिक्षमितव्यलीकः ।
 औत्सुक्यतो विस्मृतशेषकृत्यः सदाश्रवः श्रीगुरुनित्यमक्तः ॥ १३० ॥
 अनाद्यतावाससुदर्शनाख्यासंख्यामिताऽऽवर्तकवन्दनेन ।

प्रणम्य सम्यग् विनयो विनेयो विज्ञप्तिपत्रं वितनोति भक्त्या ॥ १३१ ॥—चतुर्भिः फलापनम् । ॥
 यथा कृत्यं चात्र—‘भार्तण्डभूपागमनोत्सवेऽप्रपथं तदग्रेसरवैनतेयः ।

चक्रेतसःपङ्कसपरस्तताराप्रापाणखण्डं शुचिकुङ्कुमाक्तम् ॥ १३२ ॥
 आच्छाद्य गम्भीरतमोऽम्यरेण निजं प्रसृष्टेषु जगत्सु नेता ।
 अर्कः करैः कर्कशकर्करामैः प्राधोधयत् स्वस्वनियोगहेतोः ॥ १३३ ॥
 जगत् तमः श्यामलयत्यगौरं रक्तश्च रक्तं कुस्ते पतङ्गः ।
 यो यादृशः स्यादपरं स्वसङ्गात् स तादृशं वै न चिरात् करोति ॥ १३४ ॥
 सदृत्तताभङ्गमनीयुषां यः कष्टप्रसङ्गो न चिरं हि तिष्ठेत् ।
 इतीव वक्तुं पुनरारुरोह पूर्वाद्रिसिंहासनमंशुमाली ॥ १३५ ॥

अथ वा—जगन्त्युपद्रय कुतः प्रणष्टं तमः क ताराः शशिनः सहासाः ।
 इतीव पूर्वाद्रिशिरोऽधिरुद्ध प्रघोतनः पश्यति कोपताम्रः ॥ १३६ ॥
 ध्वस्ताः समस्ता रिपवस्तमांसि क्षुण्णानि सुरेण किलैककेन ।
 गुणापुरागादिति दिग्भृगादयः क्षिपन्ति चालातपकुङ्कुमानि ॥ १३७ ॥
 तत्र प्रतिप्रातरुदीतमानौ मानौ सुराधीशदिगद्रिसानौ ।

१ प्र० ‘स्वपवचितप्रमाणम्’ । २ प्र० ‘सुनीभामघ्ना’ । ३ प्र० ‘नित्यमृत्युः’ । ४ प्र० ‘कृत्यं यथाहीगमनोत्सवेऽप्र’ ।
 ५ प्र० ‘पापागराण्डानि कुङ्कुमाक्तम्’ । ६ ‘प्रसङ्गोऽपि चिरं न’ । ७ ‘दिनोऽदि सानौ’ ।
 वि० म० ले० ११

सा नौरिवेदेति सभा समार्यसमार्यसम्या सुकृतैरुलभ्या ॥ १३८ ॥ - पद्भिः कुलकम् ।

तत्र च - स्वाध्यायतः स्वायतिसुन्दरस्य व्यनग्नि 'जीवाभिगम'स्य सूनम् ।

अर्थोपयामि प्रयितोत्तरादेर्नूलां प्रशस्ताध्ययनस्य वृत्तिम् ॥ १३९ ॥

श्रीशासनौन्नत्यनिभावनानां प्रभावनानां भवनं कदाचित् ।

सानन्दमानन्दसमास्तिकानां नन्द्या अनिन्द्याश्च महामहौघाः ॥ १४० ॥

शुद्धोपधानोद्बहनं प्रधानशिवोपधानप्रतिमं जनानाम् ।

अध्यापनं चान्तिपदां सुयोगक्रियाकृतिः शोधनवोधने च ॥ १४१ ॥

एवं च सर्वेष्वपि धर्मज्ञेषु कार्येषु निष्पत्तिवधूतरेषु ।

क्रमगतं पर्व सुपर्वसैव्यं श्रीचार्यिकं पर्वशिरःकिरीटम् ॥ १४२ ॥

तत्रापि - दिनानि भातुप्रमितानि जन्तुजीवातुजीवाभयडिण्डिमश्च ।

तिलन्तुदानामय मैनिकानां क्रियानिवृत्तिः सुकृतप्रवृत्तिः ॥ १४३ ॥

स्नात्राप्यमानाणि जिनालयेषु पूजाः पुनः सप्तदशप्रकाराः ।

निहायितं गायनयाचकानां सद्भावनाभावननर्त्तनानि ॥ १४४ ॥

क्षणेः क्षणाद्यैश्च निधानसङ्घैरथोपनं कल्पसुयोधिकायाः ।

विचिन्वादिनपविननृत्योत्सवेन तस्युस्तकपूजनं च ॥ १४५ ॥

चतुर्थपष्टमपञ्चकाष्टाहिकादिकानां तपसां विधानम् ।

क्रमेण चैत्यप्रणतिः सगीताविगीतसङ्गीतकसुगमहौषैः ॥ १४६ ॥

अखण्डखण्डापुटनालिकेरप्रभावना स्मेरतराऽऽन्दिकीह ।

कृता प्रतिक्रान्तिरनेकलोकैः साधर्मिकाणां क्षमणं मियश्च ॥ १४७ ॥

२४ धनेरुपकान्नसुपाकशाकघृतामृतसन्दिदलेः सफनैः । पयःप्लुताभिः पृथुकप्रयामिर्विशालशालिस्फुटदालिमिश्र ॥ १४८ ॥

ततः परं गौरससारकूरेस्ताम्वूलदानैर्वहुमानपूर्वम् । सधर्मणां वैश्रमसु भोजनानि क्षैणस्य पौलस्य च नैकवारम् ॥ १४९ ॥

महामहैरेवमनेकधर्मकर्मप्रथाशालिभिरास्येह । संसिद्धिशालाशिसरं सुखेन तद्भुङ्गमप्यद्भुतमेतदत्र ॥ १५० ॥

सम्प्रत्यपि प्रीतिकराणि धर्मकर्मोप्यविघ्नान्युपयन्ति सिद्धिम् । सर्वत्र तत्रोत्तमपूज्यपूज्यपादप्रसादोदय एव हेतुः ॥ १५१ ॥

*

इति महोपाध्यायश्रीकीर्तिविजयगणेशिष्योपाध्याय - श्रीविनयविजयगणिना मृदारकश्री ५

श्रीविजयाणन्दसूरीश्वराख्यश्रीपरमगुरुणां प्रामृतीकृते आनन्दलेखनात्ति लेखप्रवन्धे

उदन्तव्यावर्णनस्वरूपोऽनुप्रासचमत्कारनामा तृतीयोऽधिकारः ।

॥ शेषचित्रचमत्कारनामा चतुर्थोऽधिकारः ॥

*

अथ श्रीपरमगुरुगच्छाधिराजवर्णनम् -

रूपं यदीयं मदनोऽनुकर्तुं हराक्षिवहौ सततं लुहाव ।

अनङ्गतां प्रत्युत सोऽय लेभे नाभाग्यभाजः फलिनोऽभियोगः ॥ १५२ ॥

ज्ञातं कुजातं घत पुण्डरीकमिन्दुः कलङ्केन मलीमसश्च ।

स चात्मदर्शानसितानुपह्नी नं लभतां यदास् ॥ १५३ ॥

तैस्तैस्तपोभिर्ध्रुवमात्मदर्शो जातोऽपि लोके जनदर्शनीयः ।
 षष्ठे मुखे चेत् सद्योऽभविष्यत् तदा यदास्योपमतामयास्यत् ॥ १५४ ॥
 मुखं सुखं तर्जितवद् यदीयं ततः परिच्छिन्नमृदुस्वभावम् ।
 व्यग्रं समग्रं व्रसते शशाङ्कं स सिंहिकाया वितनुस्तनूजः ॥ १५५ ॥
 यदा शरत्पार्वणशर्वरीशं विधिर्विधत्ते ध्रुवणावलिसम् ।
 तदा लभेतापि न वा लभेत सद्बन्धवस्तुप्रथमप्रतिष्ठाम् ॥ १५६ ॥
 स्रः स शूरो बहुशो यदेय स्नेहेन सेहे ननु शाणपीडाम् ।
 इन्दुर्जडोऽयं यदि तां सहेत तदा लभेतैव यदास्यदास्यम् ॥ १५७ ॥
 निरूप्य रूपं रुचिचारु यस्य कामं निकामं कतमः स्ववीति ।
 ततः स विश्वोपरि दूनचेताः सर्वं शरैस्ताडयतीति मन्ये ॥ १५८ ॥
 यशःप्रतापप्रसराभिमूतौ यस्य प्रशान्तोऽग्ररुचोऽर्थमेन्दू ।
 एकर्षणौ मन्त्रयतः समानापमानदुःखौ ननु मासि मासि ॥ १५९ ॥
 यत्प्रतापविजितोऽनलोऽविशद् युक्तमग्मभणिकाष्ठपङ्क्तिषु ।
 वाडवाग्निचपले किमकार्षां जग्मतुर्जलधिवारिददस्यू ॥ १६० ॥
 श्रेयोनिधानं च युगप्रधानोपमानमानन्दितमव्यलोकम् ।
 न कः स्तुते यं जगदर्चनीयाभिधानमुद्दामगुणासमानम् ॥ १६१ ॥
 चित्रं यदीये हृदये समस्तो माति स्म सिद्धान्तसरिद् विवोढा ।
 अचिन्तनीया ऋपयोऽथवा किं नापीप्यदन्धि स्वमदादगस्त्यः ॥ १६२ ॥
 यदीयगाम्भीर्यजितः स तोयनिधिर्न्यधात् तीरतरत्तृणौषधः ।
 तृणं मुखे युक्तमिलाविलोठी पराजितानामियमेव रीतिः ॥ १६३ ॥
 सुधां नगारिः कमलां मुरारिर्जहुः सुराश्चोत्तमधेनुमुख्यम् ।
 शेषं गभीरत्वमथाहरद् यो मन्येऽम्बुधिस्तल्लवणावशेषः ॥ १६४ ॥
 भवेद् गभीरत्वमथाम्बुधौ चेत् कथं मुधा गर्जति सारशून्यः ।
 विचारसारं तत एतदेव येनैव जहेऽस्य गभीरमावः ॥ १६५ ॥
 यदीयवाणी विजिताऽभिमूता स्पर्द्धा भवत्या न ममेति वक्तुम् ।
 पातालमुत्तालगतिर्विवेश सुधा हि दिव्यं ननु कर्तुकामा ॥ १६६ ॥
 सुवर्णरूपाऽपि यदीयवाणी लौही कृपाणीव विपादवृक्षम् ।
 समूलमुन्मूलयतीति चित्रं न कर्कशो वा कतमः स्वकृत्ये ॥ १६७ ॥
 दधाति दिव्याय विधोः सुधाऽपि यद्वाक्यभीतायसमुष्णगोलम् ।
 न मन्यसे चेदवलोकयोर्ध्वं नादर्शकार्यं करकङ्कणे स्यात् ॥ १६८ ॥
 यद्गीर्जितोऽपीक्षुरदक्षचेता दधौ शिखां मूर्ध्नि वृथाभिमानात् ।
 यद्येषु निष्पीड्य ततोऽस्य सारमादीयते क्रुद्धतमेन धाना ॥ १६९ ॥
 स्पर्द्धावती यद्भवसा सितां तां स्त्रीत्वादवध्यां स विधिर्विधिज्ञः ।
 निस्रं शलाकाप्रविभिन्नरूपां पुरे पुरे चारु करोत्यटन्तीम् ॥ १७० ॥
 धियश्चतस्रो हृदये यदीये कीर्तिः श्रुता दिक्षु च तावतीषु ।

- धर्मं चतुर्धोपदिशञ् जनानामहो 'सु'चातुर्यमदो यदीयम् ॥ १७१ ॥
 सिद्धान्ततत्त्वानि ततानि तानि स्थितानि हानिं लवतो लमन्ते ।
 यस्मिन्नतः स्मेरतरा प्रसिद्धियुक्तं जगत्सां धुरि कोष्ठबुद्धेः ॥ १७२ ॥
 जातेन येन प्रथिता वसूध श्रीरोहनाम्नी नगरी वरेण्या ।
 वैदूर्यरेनेन विदूरभूमिर्हरिङ्कुरेणैव च रोहणाद्रिः ॥ १७३ ॥
 श्रीचन्तवंशोऽधिगतप्रशंसः प्रदीपिकादण्डसुहृत् कथं नो ।
 यन्मृङ्गसङ्घी भुवनप्रकाशमङ्गीकरोति प्रतिराद् प्रदीपः ॥ १७४ ॥
 शृङ्गारदे यं तनयं प्रसूय रत्नप्रसूकीर्तिमघाद् वधुषु ।
 यथेह रिक्तास्वपि चारु मुक्ताशुक्तिर्यशः शुक्तिषु मौक्तिकानाम् ॥ १७५ ॥
 प्राग्वाटवंशे हि पुत्रानि सप्त स्थाने यदीदृग् नररत्नपात्रम् ।
 यक्षेन्द्रियेष्वक्षिण पिधानगुप्तिः सर्वो हि रत्नस्य करोति यत्नम् ॥ १७६ ॥
 औन्नत्यैर्पादिसमप्रसारमादाय भेषर्विजितः स येन ।
 शृङ्गप्ररुढाङ्कुरभारदम्भात् तृणानि मूर्धा बहते दरिद्रः ॥ १७७ ॥
 ियस्योपदेशस्य रसाक्षिपीय माध्वीकमाधुर्यमदस्य जैत्रान् ।
 जनाः स्वकर्णाञ्जलिभिः स तृष्णां छिन्दन्ति संसारतपर्शुर्गुप्तिम् ॥ १७८ ॥
 सरोऽपि द्रोञ्जितपापतापः सोमोऽपि नो स्वीकृतदोष एव ।
 समङ्गलोऽप्यङ्ग गतौ न वक्रो बुधोऽपि सौम्योऽपि न मित्रदस्युः* ॥ १७९ ॥
 गुरुः सुराणामपि नास्त्रिको नो न केकराक्षः कविरप्यनस्तः ।
 शनैश्चरो नाप्यसितो न मन्दो यश्चातमाः सधृतिर्संहिकेयः ॥ १८० ॥
 केतुं न के तुङ्गशुणं वदन्ति प्रमोदहेतूदयमप्यमन्दम् ।
 एवं विरोधोपचितोऽपि नित्यं यश्चाविरोधी विदितो द्विधाऽपि ॥ १८१ ॥
 यदतिशयिगुणाञ्जिजविन्दुभिर्गणयितुं भुवमेति नवाम्बुदः ।
 शरदि याति पुनर्गतसङ्गरस्त्रिजगतीहसितो भसितोञ्ज्वलः ॥ १८२ ॥
 लसति यस्य रजोहरणं करे रजनजानिकरोत्करसुन्दरम् ।
 दयितया दयया प्रणयार्पितं विततकेलिसरोजमिबोञ्ज्वलम् ॥ १८३ ॥
 सकलजीवकृपालय ! पालय बहुलक्षभयादभयाय माम् ।
 मुखपटीमिपतः शशिनः कला इति वदन्ति नु यं श्रुतिसङ्गतः ॥ १८४ ॥
 अथ शोपचित्रप्रक्रमः—
 नाकपाडकुटकारतीरे सामला कडकडा जडपाडी ।
 लोकपाटति सुखाटनस्यतिर्वस्य कीर्तिरिह हंसवल्क्षा ॥ १८५ ॥ (—भाषाचित्रम्)
 सुषुमालतुहिनस्युतिमिचं यस्य लुण्ठति विचक्षणचित्तम् ।
 यस्य कीर्त्तिसुरशैवलिनी च मां पवित्रयितुमुक्तमिहान्यत् ॥ १८६ ॥ (—शुभक्रियाकम्)
 यस्य नामपरमोत्तममन्त्रादश्रुते गुरु सुखं जनराजी ।
 यस्य लोचनचमत्कृतितुजा सप्रयासवनवाससुधास्ते ॥ १८७ ॥ (—शुभकर्तृकम्)

१ प्र० 'चातुर्यमात्रप्रमदो' । २ 'रेणिया च' । ३ प्रलम्बरे पश्चिमिदमीर्षां लभ्यते—'यस्योपदेशस्य रसावसाधुमाध्वीक-
 सु'एव्य विषेविलोकाः । मिपीय कर्णाञ्जलिभिः सतृष्णां' । ३ प्र० 'सोमोऽपि नो यः इत्युदं विपत्तिं' । ४ 'वातदस्युः' ।

आस्यमस्य कमलादमलाक्षं चन्द्रपङ्कजरुचामिमूल्या ।
यस्य शस्यगुणमत्र च कर्म सक्रियापदमुदीरितमेव ॥ १८८ ॥ (—गुप्तक्रियाकर्तृकम्)

यस्सुमाशुगशैरपीडितस्तर्जिताखिलसुरासुरशकैः ।
पण्डितैर्नैरवैरधुनोक्तं शेषवाच्यमवधेहि सुबुद्धे ! ॥ १८९ ॥ (—गुताव्ययक्रियाकम्)

प्रातेरेव परमं पुरुषेषु यं नमस्यति नमस्यपदाब्जम् ।
स क्षणेन कुशलाकलय त्वं युज्यते यदिह तत्तु मयोक्तम् ॥ १९० ॥ (—गुताव्ययम्)

यस्यास्यकान्तेः किमसि प्रतिष्ठां लिखुर्वराकाञ्जिनशुज्वलायाः ।
त्यजेतेरेच्छं सुखमद्धि भिक्षां बुधात्र सम्बोधनमस्ति गूढम् ॥ १९१ ॥ (—गुतामन्त्रणम्)

किमर्प्यते दक्ष ! 'श्रुबोधमेन सा या न स्थिरेति प्रथिता भुवि श्रीः ।
प्रणम्य यं संघतिवारिधिं तर व्याप्तं बुधास्मिन् करणं सुगुप्तम् ॥ १९२ ॥ (—गुप्तकरणम्)

महायशोभासुररम्यमूर्तेर्येनानतौ यस्य पदौ जनेन ।
सत्याकृतित्सेन शिवोद्भवाय दत्तात्र गुप्तं बुध ! सम्प्रदानम् ॥ १९३ ॥ (—गुप्तसम्प्रदानम्)

मा गा विपादं भज सुप्रसादमानन्दनं पर्य तदानेन्दुम् ।
मिथ्यात्वरूपाद् विरामाञ्जितिन्ध्यादत्रास्त्यपादानपदं पदान्तः ॥ १९४ ॥ (—गुतापादानम्)

कस्य भाग्यमरितस्य तनूजा यस्य चित्तमहरत् स्वरसेन ।
शीलसारधनसारसुगन्धैरुत्तरं कथितमेव वयस्य ! ॥ १९५ ॥ (—गुप्तसम्बन्धम्)

रे पुष्पासुध ! माऽऽसुधं चपलय श्रान्तिं वृथा मा कृथाः, पापन्यापमपाकुसुव कुमेते ! किं वा छलेनाऽपुना ।
रे दूरीभव मोह ! सन्ततशृपावादिस्वभावं त्यज, ध्वस्ताज्ञानतमोभरेऽत्र विबुधाधारं सुगुप्तं वद ॥ १९६ ॥ (—गुताधारम्)

ततां तान्तातति तात ! ततोऽतीततुतेऽतति । तुतात्तातात्तेऽन्तान्तः तेति तत्तुतुती तत ॥ १९७ ॥ (—एकव्यञ्जनचित्रम्)
नगामीनमम 'मानामानंमुनिमाननम् । नासुं नाम नमेन्नोना नुत्तामो नूनमन्नतु ॥ १९८ ॥ (—द्विव्यञ्जनचित्रम्)

सदाकारानुहारा च महाभुजगभूषणा । स्तौति निन्दति वा यं यः सुन्दरी तस्य मन्दिरे ॥ १९९ ॥ (—विन्दुच्युतकम्)
कमलकलकरवदन ! सततहतमदमदन ! नमदभर ! गतसमर ! जय सजय ! गणधर ! ॥ २०० ॥ (—एकस्वरचित्रम्)

सदा सदानन्दनिधानदानं तनोतु नेता सततं नतानाम् ।
तदासनासीनसनानुनीत नीतिनिताधीतिधनाधुनेन ॥ २०१ ॥ (—दन्त्यस्थानचित्रम्)

सिद्धान्तवारां निधिमृद्धशुद्धिं लब्ध्या समानं गुरुगौतमेन ।
महेम हेमाम्बुजगर्भगीरेदेहं सुदे हन्त मुनीनमैनम् ॥ २०२ ॥ (—अतालव्यव्यञ्जनचित्रम्)

विसारि सारसे सारं संसारोऽसुराश्रये । सुरेश्वरहरीं सेवे हीरस्तरिशिशोः शयम् ॥ २०३ ॥ (—अनर्पचित्रम्)
मदनमानधनापलुदं दमानुपमचित्तमनेकपगामिनम् ।
भजत भो जनताः ! कठिनापदाभिदमखण्डगुणं गणभूषतिम् ॥ २०४ ॥ (—अननर्पचित्रम्)

श्रीवन्तनन्दनं वन्दे शान्तरां रुचिसुन्दरम् । दयाविधिधनं मेनाभीवमंशुदिवं विश्याम् ॥ २०५ ॥ (—द्विव्यञ्जनचित्रम्)
श्रीवंशांशितनारावं रविवन्दितमं नमेः । विदेदः सुपनं भीरु यादःशावशुचिनदम् ॥ २०६ ॥ (—द्वय्यां तुगणदम्)

इत्थमनेकविवेकिजनैर्यैश्चित्रचमत्कृतकोविदचित्तैः ।
वाच्यन्नसाविलतापगमाय पूजितपादसुगाः सुकवित्वैः ॥ २०७ ॥

१ प्र० 'श्रुबोधमेन' । २ प्र० 'सिध' । ३ प्र० 'दित' । ४ प्र० 'ममानना' । ५ प्र० 'नेकपगामिनम्' । ६ प्र० 'श्रित्तममृत्तिकी' ।

तथा च - सुदर्शनाः सारसुषागिरो ये ऋद्धाञ्जिनीनर्ममरालकल्पाः ।

शरत्समानाः कुशलेन्दुदीप्तौ जगत्त्रयीशान्तिकृतावधानाः ॥ २०८ ॥

सुमेरुधीराः सशिवामरोधैर्नता नयाब्जा विमलाशयाश्च ।

ज्येष्ठश्रियः सद्गतिहस्तिमह्लाः कुमारश्रीयाः सुकुमारदेहाः ॥ २०९ ॥

[भाणिक्यदीप्ताः कृतमुक्तिवाञ्छाः, धर्मोत्तमाम्भोजशिलीमुखाश्च]

क्षेमद्वन्द्वौ कुशला विवेकचन्द्रोज्ज्वलाः प्रीतियुता दयायाम् ।

चारित्रले कृतयज्ञयोगाः कल्याणलक्ष्मीकुमुदेन्दुकान्ताः ॥ २१० ॥

तैस्त्रातपादैर्गुणशीतपादैर्गतप्रमादैर्घनधीरनादैः । स्वाङ्गान्तिपत्कौशलशालिपत्रप्रसादनैरेप शिशुः प्रभोवः ॥ २११ ॥

त्रिधा त्रिसायं प्रणतिर्मदीयाञ्जधारणीया महनीयपादैः ।

सा चाञ्जुपूर्वां ब्रतिनां प्रसाधा श्रीपूज्यसेवाचिधिपावितानाम् ॥ २१२ ॥

तत्रापि - सुदर्शनेत्याद्यकवित्वमध्ये विशेषणैः सूचितनामकानाम् ।

बुधाप्रणीनां परयोर्दयोश्च संसूचितानां गणिनां मुनीनाम् ॥ २१३ ॥

किञ्च - समानकनकच्छटाप्रकटकान्तिदेवेन्दुभिर्नैताञ्ज जिनवचोऽन्वितान् विनतवादिनेमीश्वरान् ।

इमैर्गुरुविशेषणैरभिहितान्वयाः साधवो, नमन्ति गणसूतीन् नमति चाञ्ज सद्भोऽखिलः ॥ २१४ ॥

*

इति महोपाध्यायश्रीकीर्तिविजयगणिशिष्योपाध्याय-श्रीविनयविजयगणिना भट्टारकश्रीविजयाणन्दसूरी-
श्वरालयश्रीपरमगुरुणां प्राप्तीकृते आनन्दलेखनाम्नि लेखप्रसन्धे 'तैस्त्रातपादैः' इत्याद्यवसरप्रतश्रीगुरु-
वर्णनरूपः स्वर-व्यञ्जन-स्थान-गति-निमग्न-च्युतगुप्तादिशेषचित्रमत्कारनामा चतुर्थोऽधिकारः ॥

— ॥ दृष्टान्तचमत्कारनामा पञ्चमोऽधिकारः ॥ —

*

अथ लेखप्रशंसा -

दुरेऽप्यदूरे इव यो जनानां ददाति मित्रप्रियसङ्गतौख्यम् ।

मनोविनोदी विरहापनोदी लेखस्तु साक्षाद् वरलेख एव ॥ २१५ ॥

५ - रसात्मकः, रसपूर्णः, सुन्दरः, केवलः, प्रसन्नः ।

चिन्तातपहान्तिनिराकरिण्युः कर्म न लेखो जलदोपमानः ? ॥ २१६ ॥

स्वगोविलासैः प्रियचित्तपमान् विकासयंश्च भ्रमणस्वभावः ।

असंशयं संशयतामसभो लेखः कथं सूर्यसहोदरो नो ? ॥ २१७ ॥

अनेकवर्णात्तमरत्नपङ्क्तिविराजितो भूरिसदर्थशाली ।

मुद्राश्रितः स्वादरक्षणीयो लेखोऽश्रुते कोशग्रहस्य लक्ष्मीम् ॥ २१८ ॥

भूपालवद् यो व्यवहारचर्यां प्रवर्षयत् सद्गुरुवच शास्ति ।

विश्रम्भपात्रं प्रियमित्रवच लेखः कथं सर्वगुणास्पदं नो ? ॥ २१९ ॥

लेखस्य सप्त प्रभेदाः -

स सप्तधा लेख उदीरितो ज्ञैः पृथक्-पृथक्कार्यफलोपदर्शी ।

व्यापारलेखः^(१) कुसुमेपुलेखः^(२) श्लेहस्य लेखः^(३) स्फुटरोपलेखः^(४) ॥ २२० ॥

‡ एतत् पद्यादे प्रथमन्तरे मासि । † प्रथमन्तरे एतादृशाः उत्तरार्द्धः - 'बुधाप्रणीनामपरेषु तेषु त्रिवाहिवानां गणिनां मुनीनाम् ॥'

शोक^{१०}-प्रमोद^{११} प्रमवौ च लेखौ यो धर्मलेखः^{१२} स च सप्तथा स्यात् ।
तत्रादिभ्यो यो व्यवहारिलोकैः संलिख्यते कामिजनैर्द्वितीयः ॥ २२१ ॥

भवेत् तृतीयः स्वजनैर्मियो यस्तुयौ विपक्षक्षितिनायकाम्याम् ।

स पञ्चमो यः स्वजनार्त्तिशंसी पद्ये विवाहादिषु लिख्यते यः ॥ २२२ ॥

अयं पुनः सप्तम एव लेखो लेखेषु सर्वेष्वपि सार्वभौमः । पदे पदे पुण्यफलोदयेन यतः पत्रेह च शर्मसिद्धिः ॥ २२३ ॥
स्वस्तीति वीजं जिनवर्णनं च मूलं पुरीवर्णनमेव शाखाः । पुण्याण्युदन्ता गुरुवर्णनं च फलं लसलेखसुरद्रुमेऽस्मिन् ॥ २२४ ॥

लेखो हि प्रायः पिशुनेभ्यो रक्षणीयः सज्जनेभ्यश्च दर्शनीय इति तयोः स्वरूपलेशो लिख्यते -

सतां स्वभावोऽयमिह प्रमोदवन्तो निरीक्ष्यान्यकत्रेः कवित्वम् ।

इन्दुः किमक्षणां भवति स्वकीयो हर्षोऽतिहृद्येष्विति तन्निसर्गः ॥ २२५ ॥

ते बलभाः स्फुर्भुवनेषु सन्तः कुर्वन्ति येऽन्यस्य गुणप्रकाशम् ।

केपामभीष्टः स समीरणो नो यः सौरभं सौमनसं व्यनक्ति ॥ २२६ ॥

त्रवीति दोषानय योऽन्यदीयान् दुष्टः स शिष्टोऽपि भवेदनष्टः ।

दुर्गन्धलेशं प्रथयन् समीरो द्विष्टो न जीवातुरपीह विश्वे ॥ २२७ ॥

खलः कवित्वस्य विभाव्य दोषान् यथा असन्नो न तथा गुणोपान् ।

लभेत नो सुन्दरमन्दिरेण मुदं यथाहिविलवीक्षणेन ॥ २२८ ॥

किं दुर्जनानामिह याति येऽन्यश्लोकानुपश्रुत्य विपादिनः स्तुः ।

गृह्णाति वार्कः किमु कौशिकानामान्वयं यदस्योदय एव तेषाम् ॥ २२९ ॥

प्रागेव विद्वेषतमोनिरुद्धबुद्धीक्षणाः किं परिभावयन्ति ।

गुणान् कवित्वस्य यथा दिवान्धो वेवेक्ति भानोर्ननु कौशिकः किम् ॥ २३० ॥

कवित्वरत्नस्य विशुद्धिभाजो गुणप्रकर्षः खलसङ्गतः स्यात् ।

दृष्टात्मदर्शं भसितानुलेपात् शुद्धिस्तथाक्ष्णोः किमु^१ कज्जलेन ॥ २३१ ॥

निर्दूषणे शालिनि काव्यरत्ने कुर्यादनायोऽपि न^१ दुर्जनः किम् ।

सुवर्णपर्यङ्कतलेऽतिसान्द्रे क मल्कुणौघो लभते प्रवेशम् ॥ २३२ ॥

कदाप्यनाभोगकृतः कवित्वे दोषो भवेत् सोऽपि गुणो गरीयान् ।

विनाऽमुना स्यात् कतमः प्रकारो गुदे गुणागृह्णाधियां खलानाम् ॥ २३३ ॥

स्वचित्तगर्वोद्भूततोच्छ्रितेन निस्सारमेकेन पदेन मत्ताः ।

दिधीर्षवो ये ऋविताग्रभारं तेभ्यो नमस्त्यट्टिमसोदरेभ्यः ॥ २३४ ॥

केचिच्चिदंशाधिगमेन मत्ताः खलास्तदन्ये प्रभुतामदात्ताः ।

शेषास्त्वविज्ञा यत कः कवीनां श्रमकर्म द्रक्ष्यति लब्धलक्ष्यः ? ॥ २३५ ॥

किमेतया प्रस्तुतचिन्तया वा सन्धेव केचित् सरलाः पुमांसः ।

ज्ञानप्रभुत्वोत्तमतान्निवेणीसङ्गोपमा भूपितभूमिभागाः ॥ २३६ ॥

इति स्वरूपं खलसज्जनानां मया निबद्धं न कुनोऽपि हेतोः ।

कादम्परी-चम्पुकथादिकारैः प्राण्यैर्दुर्षुर्भेदमनो न्यदर्शि ॥ २३७ ॥

अथ श्रौद्धत्यं परिहारः—

श्रीहेमचन्द्रादिकवीश्वराणां पुरः स्फुरेद् यः कवितामदो नः ।
ताक्ष्यंस्व पक्षी समुदीक्ष्य साक्षात् स भक्षिकाणामिव पक्षगर्वः ॥ २३८ ॥
तैस्त्रैः सुधीर्गिर्बहुभिः स्तुतान् वः स्तोतुं गुणान् कोऽहमतीव मुग्धः ।
अस्याष्टमप्यर्भकवाक्यजालं प्रियं गुरुणामिति तु प्रयत्नः ॥ २३९ ॥
स्तोतुं प्रवृत्ता भवतः कवीन्द्रास्ततोऽहमप्यत्र विषौ समुत्कः ।

निरीक्ष्य पोतौस्तरतः पयोधौ तत्रोत्सुकं नो किमु शुष्कर्णम् ? ॥ २४० ॥
भवद्गुणौघाम्बुनिधौ निमग्नाः कवीश्वराश्चित्रमहं तु तीर्णः ।

सम्बन्धमन्धादिति सुक्तमेव यथासुधेर्वारिणि काष्ठखण्डः ॥ २४१ ॥

मुनीन्द्र ! यस्मै रचितो मयाऽयं प्रमोदपूर्णं गुणिनो निरीक्ष्य ।

वालेः स्वबुद्ध्या रचितसु रेणुमयीषु लीलालयचातुरीषु ॥ २४२ ॥

ब्रह्मज्ञानभावेन यदत्र चर्च्ये 'आनन्दलेखे' लिखितं मया यत् ।

शोभ्यं च धोभ्यं च तदात्मबुद्ध्या युषा ! मयाऽयं रचितोऽल्लखिवः ॥ २४३ ॥

पर्याप्तमभ्यर्थनयाऽथवाऽऽर्यां यदा किल प्रोञ्जलनस्वभावाः ।

अभ्यर्थितौ केन च पुण्यदन्तौ तौ शार्दौ चोक्षयितुं सरासि ? ॥ २४४ ॥

गुरुः प्रसन्नो यदि सौम्यदृष्टिः क्रूरग्रहैर्षकतमैः किमन्यैः । जलन्यतेऽसौ किल दोषलक्षं ज्योतिर्विदामप्ययमेव पन्थाः ॥४५

ततः प्रसन्नैर्गुरुभिर्विधाय शिशौ कृणोत्समनीद्वेषेऽपि । स्मर्यैः कदाचित् समये जनोऽयं विशेषतः श्रीजिनदर्शनादौ ॥४६

मनो मदीयं तु यथा सरोजे सौम्यमौत्सव्यमिवाऽभरादौ । दुग्धे जले शैलमिवाप्सु बह्वावुण्णत्वमिन्द्राविव कौमुदी च ॥४७

माधुर्यमिक्षाविव वः क्रमान्त्रे तथा गतं तन्मयतां ततः किम् ।

लिखामि यच्छ्रीगुरुनामधेयग्राहं नमाम्याहृतपादपद्मान् ॥ २४८ ॥

— युगम् ।

संवत्सरे चादिनिधानचन्द्रकलामिते (१६९४) बाहुलमासि दिव्ये ।

मनोरथो मे फलिनस्तु धन्यत्रयोदशीसञ्ज्ञितियौ वसूव ॥ २४९ ॥

पावद् धरित्रीफलके सुमेरुः शङ्कुर्निष्ठातो दिनमानकारी । प्रतिष्ठितस्तावदयं प्रयन्धो जीयात् प्रबुद्धश्रवणाञ्जनीनः ॥५०

कल्याणमारोग्यमभीष्टसिद्धिः समृद्धिलब्धिश्च गुणप्रसिद्धिः ।

महोन्नतिः कीर्तिततिः प्रदीतिः सद्देजनेपे स्ताद् धितेति भद्रम् ॥ २५१ ॥

पूज्याहंभक्तमहारकततितरुणीचन्द्रकान् मन्वलेखा-

राध्यश्रीशिशुश्रीनतपद 'विजयानन्द' सूरीशृङ्ग्यान् ।

ध्येदप्राधान्यधन्यास्त्रापगणनपतीन् व्यक्तविज्ञप्तिपत्रं

नामस्थलेकतानः शिशुरिति नगरे स्तम्भन्तीर्षेऽडुडौकत् ॥ २५२ ॥

इति महोपाध्यायश्रीकीर्तिविजयगणिशिष्योपाध्याय - श्रीविनयविजयगणिना भट्टारकश्रीविजया-

णान्दसूरीश्वराख्यश्रीपरमगुरुणां प्राभृतीकृतं आनन्दलेखप्रबन्धे लेखप्रशंसा-सुजनदुर्जनस्वरूप-

व्यावर्णनरूपो दृष्टान्तर्यासचमत्कारानामा पञ्चमोऽधिकारः सम्पूर्णः ॥ ८ ॥

॥ सन्पूर्णश्चायमानन्दलेखप्रबन्धः ॥

महोपाध्यायश्रीविनयविजयगणिप्रणीतं

[२] इन्दुदूताभिधानं विज्ञप्तिपत्रम् ।

स्वस्ति श्रीणां भवनमवनीकान्तपङ्क्तिप्रणम्यं,
श्रीद्विप्रीत्या परमपुरुषं पार्श्वनाथं प्रणम्य ।

श्रीपूज्यानां गुरुगुणवतामिन्दुदूतं प्रमूतो-
दन्तं लेखं लिखति विनयो लेखलेखानतानाम् ॥ १ ॥

[लेखप्रेषकमहोपाध्यायस्य वपावासस्थानभूतस्य योधपुरनगरस्य वर्णना -]

यत्र व्योमव्यतिगशिखरेष्वर्हतां मन्दिरेषु, मूर्तीजैर्नीरनयनसुभगाश्चन्द्रशालानिविधाः ।
दर्शं दर्शं विनयविनतोऽधोविमानावतारक्रेयं नासादयति निकरो हृद्यविद्याधराणाम् ॥ २ ॥
यत्रोत्सर्पच्छिक्करकिरणैः शोभयन्नग्रेदेशं, साक्षालक्ष्मीवसतिरनिशं राजते राजलोकः ।
मेघारूढनिदशनगरस्पर्धयेवाधिरूढं, शैलाग्रण्यं कनकनिकपस्त्रिगधं पञ्चकूटम् ॥ ३ ॥
यत्रेभ्यानां भवनततयः काश्चिदद्रेस्तटाग्रं, प्रासाः काश्चित् पुनरनुपदं सन्ति तासामधस्तात् ।
काश्चिद् भूमावपि भूशवलत्केतवः कान्तिदसा, निर्जेतुं धामिव रुचिमदात् प्रसिक्ता निर्व्यवस्थम् ॥ ४ ॥
यत्र श्रीडोपवनपदवीक्रीडतां नागराणां, विष्वक्तूर्यत्रिकपरिचयप्रीतिमाविष्करोति ।
नृत्यलेकिप्रकरसुभगा मञ्जुगुञ्जद्विरेफा, वातोद्भूतद्रुमदलततिध्वानवादित्रहर्षा ॥ ५ ॥
व्यामं यस्मिन्नुपरचितं दन्तिनं भूतरूपं, पुंरूपाम्यामुपरि कलितं वीक्ष्य शङ्केऽद्रिशृङ्गे ।
उत्तीर्यतत् पुरमनुपमं स्वर्गलोकादिहेन्द्रोऽद्राक्षील्लोकैरिति विरचितं चिह्नमेतच्चकास्ति ॥ ६ ॥
स्थासुः शुण्डायुध इव मदात् कुण्डलीकृत्य दन्तौ, कृत्वोत्तानावुपरचितो यत्र हस्त्यद्रिशृङ्गे ।
स्वर्गं जेतुं नमसि रमसादारुक्षोरसुष्य, द्रङ्गसेव स्फुटयति महाधीरनासीरमावम् ॥ ७ ॥
तस्मिन् योधाभिधपुरवरे श्रीमदाचार्यपादादेशान् मासांश्चतुर उपितो यो विनीतो विनेयः ।
साधुः सैव प्रहरविगमे भाद्राकारजन्यां, प्राचीशैलोपरि परिरतं शीतरदिम ददर्श ॥ ८ ॥

[इन्दोर्लेखवाहकदूतत्वेन प्रकल्पनम् -]

दृष्ट्वा चैनं स परमगुरुध्यानसंधानलीनस्वान्तः कान्तं तमिति रजनेः स्वागतं व्याजहार ।
सद्यः साक्षाद् गुरुपदसुगं नन्तुमुत्कण्ठितोऽपि, प्रागेतेन स्थितिपरवशो वन्दनं प्रापयिष्यन् ॥ ९ ॥
दिष्ट्वा दृष्टः सुहृदुद्भुपतेऽस्माभिरघातियिस्त्वं, पीयूषीपैर्भृशमुपचरन् प्राणिनामीक्षणानि ।
पुण्यैः प्राण्यैः फलितमतुलैरस्मदीयैरुपेयान्नापुण्यानां नयनविषयं यत्रियः स्मर्यमाणः ॥ १० ॥
देहे गेहे कुशलमतुलं वृत्तिं कचिदिन्दो !, नीरोगाद्गी सुभग ! शृङ्गी रोहिणी तेऽस्त्वमीष्टा ।
अन्याः सर्वा अपि सकुशला दक्षजाः सन्ति पत्न्यः, पत्नार्चिः शं कथयति हृदानन्दनो नन्दनस्ते ॥ ११ ॥
यद्वाऽयं ते स्फुटमनुचितो वार्तावार्तानुयोगस्त्वप्यापत्तां जगति सकले जानतो मे सुरासिम् ।
मन्तव्योऽयं तदपि सरसः स्नेहसाधमित्वात्, स्वादीयः स्मात् कदशनमपि मेहधारोपसिक्तम् ॥ १२ ॥
काहो शीतोपगतमतनु प्राप्तनार्थं विदेहदनेत्रे कायं चरमभरतक्षेत्रयाम्यार्थभागः ।
मागोऽतीतः कममयमियान् क्रोमलैः स्वच्छपादैः, प्रौढप्रौढैः शिखरिगिरिपरदन्तुरीभूतेशः ॥ १३ ॥

मार्गश्रान्तः क्षणमिह सुखं तिष्ठ विश्रामहेतोरुत्तुङ्गेऽस्मिंश्चिखरिशिखरे दत्तपादावलम्ब्य ।
 ह्ययः पद्माभिधवरसरः संभवस्त्वां समीरः, सर्पचुचैः सुखयतु सखे ! केतकीगन्धघन्धुः ॥ १४ ॥
 नत्वा सीमंधरजिनपतिं प्राप्तपुण्यप्रकर्षीं, भूयो नन्तुं विशुवनगुदं वाहृदेवं सहर्षः ।
 मार्गे तीर्थप्रणतिविगलत्पापपङ्कः स्वमौलावर्हचैत्याश्रित इति जगद्वन्द्य ! वन्द्यामहे त्वाम् ॥ १५ ॥
 खिन्नां तीम्नातपरिचयात् तोयदस्तोयवृष्ट्या, सिञ्चन् यद्वत्सुखयति कृषिं शोपकालोपपन्नः ।
 श्रीतिं तद्वत् प्रियसख ! मम प्रापिता चित्तवृत्तिश्चिन्तोत्पत्तौ रहसि भवता यच्छता घन्धुना द्राक् ॥ १६ ॥
 शान्तिं नीति श्रम इति ततश्चेतसि स्वास्थ्यमाप्ते, दत्त्वा कर्णाववहितमनाः श्रोयसि प्रार्थनां मे ।
 न श्रान्तानां सुखयति कथा स्निग्धवर्गोदिताऽपि, स्वस्थे चित्ते प्रणयमधुरा बुद्ध्यो ह्युद्भवन्ति ॥ १७ ॥
 श्रुत्वा याञ्छां मम हिमरुचे ! न प्रमादो विधेयो, नो वाऽवज्ञाऽन्यधिकविभवोन्मत्तचित्तेन कार्या ।
 भ्रमालपेशैतुरवनितानिर्मितैर्विस्मृतिं न, प्राप्या प्रायः प्रथितयशसः प्रार्थनामद्भृताः ॥ १८ ॥
 आतस्तातस्तव गुणनिधिः पश्य रत्नाकरोऽसौ, वर्षे वर्षे नवजलधरप्रापितैस्त्वुपरैः ।
 विश्वं विश्वं तस्यतपनोदामतापामितसं, सेकं सेकं सुखयति सदाभीष्टविश्वोपकारः ॥ १९ ॥
 किं नु श्रमस्तव जनयितुस्तस्य दानप्रियत्वं, यो देवानां सततमसूतैः कल्पयामास वृत्तिम् ।
 अश्वं चोच्चैः श्रवसमसप्तं नागमैरावतं च, दत्त्वेन्द्रस्य त्रिभुवनपतेः पूर्यामास वाञ्छाम् ॥ २० ॥
 कन्यां दत्त्वा जगति विदितां यौतेके कौतुकी च, योऽदान्मोदाद् युगपदमलं कौस्तुभं पाञ्चजन्यम् ।
 एवं विश्वंभरमिततमां प्रीणयामास लोभाद् यन्नाथापि श्वशुरवसति संत्यजत्तुक्तनोऽपि ॥ २१ ॥
 जीयासुस्ते जगति विदिता आतरः पञ्च चञ्चन्माहात्म्यास्ते वितरणभटाः पारिजातद्रुमाद्याः ।
 द्रावसंकल्पोपनतसकलाभीप्सिता अप्यभीष्टे, याचन्ते यान् विनयविनता नाकिनो वासवाद्याः ॥ २२ ॥
 मूर्खं प्राज्ञीयति च कुतन्तुं कामरूपीयति द्राग्, दीनं शरीयति च क्रुटिलं प्राञ्जलीयत्ववश्यम् ।
 दूरं शान्तीयति गतकलं सत्कलीयत्यजघ्नं, लोकं सोऽयं जयति निखिलस्त्वद्गुणियाः प्रभावः ॥ २३ ॥
 याते श्यामा सुमग ! दयिता वर्षयत्युग्रलक्ष्मीं, पकं पर्णं तुलयसि यया विप्रसुक्तस्त्वमिन्दो ! ।
 सापि श्रान्तं भुवनमखिलं स्वस्वकर्मश्रमेण, निद्रादानात् सुखयति सदाभीष्टविश्वोपकारा ॥ २४ ॥
 पीयूषार्द्रैस्त्वमपि किरणैर्जङ्गमस्थावराख्यं, भूतग्रामं सुखयसि सुतं संस्पृशन् द्राक्पितेव ।
 दूरैः शूरप्रकटितकरैर्निर्भरं छिष्टलोकां, विष्वग् निर्वापयसि वसुधां सत्यमेवासि राजा ॥ २५ ॥
 एवं विश्वोपकृतिकुशलः कः कुटुम्बे न तेऽस्ति, प्रायः सद्भिः प्रथितचरितैस्त्वाद्दशैर्वर्षनीये ।
 यद्वा रत्नाकर इति यशः प्राप युष्माभिरवान्मोधिर्विषुर्भवति महिमोदारसत्त्वैस्तनुजैः ॥ २६ ॥
 तस्माद् घन्धो ! जलधितनय ! प्रार्थनां मे समर्थ !, व्यर्थकिन्तुं न खलु कथमप्यर्हसि श्रौढवंश्य ! ।
 येनोत्कृष्टं जगति विदितं याचमानस्य जन्तोर्याञ्छामङ्गे भवति लघुता नैव सात्किं त्वमुष्य ॥ २७ ॥
 नाशक्यं ते भुवनवलये मित्र ! पश्यामि किञ्चित् तेजःपुञ्जैरनतिजठरैरकमाक्रान्तविश्व ! ।
 पादान् मूर्ध्नि त्रिपुरजयिनः कौतुकेनोपधायाहाय स्मेरीकृततजगद् व्यापिशिरीषप्रतापः ॥ २८ ॥
 कामं क्षामाकृतिमपि जगद् यज्यन्तं न कोऽपि, छेतुं शक्तस्तदिह भवतो मातुलसानुमावात् ।
 गोपालोऽपि त्रिभुवनमिदं ह्यन्तद्वारं यन्निपथा, तत्राप्येतत् प्रभवति तव श्यालकसैव तेजः ॥ २९ ॥
 या चाब्रुव्याद् भुवि विजयते विद्युतो नीचसद्भात्, सिन्धूरुग्धंकरणगुणतो ध्यामलां भूयलेखात् ।
 सापि भ्रातृभवेति भवतो माननीयातुभावाद, विश्वे दोषान् गणयति जनो को हि राज्ञो भगिन्याः ॥ ३० ॥

[दूताग्रे गन्तव्यस्थान - तदीयमार्गस्य सूचनम् -]

गन्तव्यस्ते तपनतनयातीरकोटीरमिन्दो !, सूर्यद्रङ्गो गुप्तदयुगस्पर्शसंप्रातरङ्गः ।
गत्वा तत्र त्रिसुवनजनव्येयपादारविन्दो, द्रष्टव्यः श्रीनपगणपतिर्भोग्यसंभारलभ्यः ॥ ३१ ॥
मार्गं तस्य प्रसुकदलीकाननैः कान्तदेशं, स्थाने स्थाने जलधिदयितासंततिध्वस्तखेदम् ।
आकर्ण्योन्तःकरणविषये स्थापयोक्तं मयेन्दोऽभीष्टं स्थानं व्रजति हि जनः प्राञ्जलेनाध्वना द्राक् ॥ ३२ ॥
शैलादस्मादुपसर पथा दाक्षिणालेन धन्वो !, गन्धोद्रेकोल्लसितकुसुमसम्मिन्तेन्दिन्दिरु ।
स्थाने स्थाने सरसरसरसः काननेष्वंशुपुरैर्मोदं संपादय कुमुदिनीफुल्लयुष्येक्षणानाम् ॥ ३३ ॥

[दूतमागगतप्रथमप्रयाणस्थानभूतस्य सुवर्णाचलस्य वर्णनम् -]

तुङ्गे तिष्ठ क्षणमुहुपते ! त्वं सुवर्णाचलस्य, श्रीडावापीसवनसरसैर्भारुतः शान्ततापः ।
तत्रत्यानां सकलदिवसक्षुद्रव्यथापीडितानां, सौहिल्यं त्वत्किरणकवलैः स्ताचकोराङ्गनानाम् ॥ ३४ ॥
तस्मिन्शैलेऽन्तिमजिनवरावामवामेयदेवप्रासादौ यौ तरुणकिरणैः संगरं निर्दिमाते ।
मध्यस्थः सन् सुघटितरुची तौ कुरु प्रायशो यत्, प्रोत्तुद्धानां भवति महतैवापनेयो विरोधः ॥ ३५ ॥
तत्र श्रीडोपवनसरसीस्वच्छनीरान्तरुपु, स्नात्वा स्वैरं प्रतिकृतिमिषान्नव्यधौतांशुकः सन् ।
ज्योत्स्नाजालैः स्नपय मधुरैर्वीरवामेयदेवौ, कर्पूराञ्चैस्तदनु च करैरर्ज्ययाम्यर्च्यं पुण्यम् ॥ ३६ ॥
तस्याधस्तात्क्षगरमपरः स्वर्गं एवास्ति यस्य, ग्रौहेभ्यानां भवननिकरैर्ध्वस्तमाना विमानाः ।
काप्येकान्ते कृतवसतयः सज्जलजाभिभूता, भूमीपीठावतरणविधौ पङ्कतामाश्रयन्ति ॥ ३७ ॥
यद्यप्याशु गल्पितनयना हस्तविन्यस्तवक्त्रा, दूयन्ते त्वत्किरणनिकरैर्निर्भरं विप्रमुक्ताः ।
विभो यद्यप्यभिसृतिकृतां योषितां च त्वदीयैर्ज्योत्स्नाजालैस्तिमिरनिकरैर्दूरनिर्वासिते स्यात् ॥ ३८ ॥
न प्रथये तदपि भवता वीक्ष्य दक्षेक्षणीयं, द्रङ्गं गृह्णारितकुवलयं चित्रसंपूर्णमेनम् ।
विष्वदत्वा नयनयुगलं सम्यगालोकनीयं, पश्चात्तापस्तुदति हृदयं दर्शनीये दृष्टे ॥ ३९ ॥

[श्रीरोहिणी - तिरोही - इत्याख्यस्य पुरस्य वर्णनम् -]

तस्माज्जालंधरपुरवराद्रुत्पतन्शीघ्रगामी, श्रीरोहिण्याः परिसरमय प्राप्ससि त्वं निमेपात् ।
स्थित्वा तत्र क्षणमियमपि प्रेक्षणीया समन्तान्तःशूल्यं स भवति सतां सार्थको यो विलम्बः ॥ ४० ॥
तसां चैकं सुखमुहुपते ! धार्मिकाणां महीयो, यच्चैत्यानां शुचिरुचिमतामस्ति पङ्क्तिव्यवस्था ।
तन्मध्यस्थे न भवति पथि प्रस्थितानां प्रयासो, दूरादेव प्रणतशिरसां देवदेवप्रणामे ॥ ४१ ॥
तेनैवाथ त्वमपि विरचिष्यत्यवश्यं पयेन्दो !, श्रद्धाशाली स्फुटमुभयतश्चैत्यमालाक्षितेन ।
नामं नामं जिनभगवतामाकृतीधैत्यसंस्थाः, पश्यन्नेकान्तरमवहितः सुधु सव्यापसव्यम् ॥ ४२ ॥
एकं चैतद् वचनममलं मामकीनं न चित्तादुत्तार्यं स्वीकृतनिजसुहृत्कार्यसिद्धेर्निदानम् ।
पण्यस्त्रीणामिह हि नगरे संनिवेशो गरीयानास्ते तस्माद् धृतिमतिहराद् दूरमेवाभिगच्छेः ॥ ४३ ॥
काचिन्नाग्याः श्रयति समतां भोगिलोकोपगूडा, हृथी काचित् कलयति कलां तत्र किपाकवह्याः ।
काचिद्भृतां तुलयति सुवभ्रंशद्रेतुः पण्यस्त्री, काचिचान्यप्रयननिपुणा याति वात्सा सलीत्यम् ॥ ४४ ॥
काचित्तीक्ष्णैर्नयनविशिखैर्मर्मं यूतां भिनति, नर्माटापैर्हरति हृदयं काचिदाकृतहृदयैः ।
काचित् साचिस्मितविलसितैर्मोहयत्यल्पसुदीन्, धैर्यं काचित् पटुकुपतटोढाटनेर्लुण्ठति द्राक् ॥ ४५ ॥
तस्मादासां सुवजनष्टपद्मागुताणामवश्यं, दृगत्यागो भवति हि नृणां श्रेयसेऽमुत्र चात्र ।
तत्राप्यङ्गीकृतनिजसुहृद्वाहनेस्त्वाद्यस्य, प्यासन्नो नोचित इति हितं द्विरितेत् इदमि ॥ ४६ ॥

[अथ छाटदेश - तत्रगरविशेषवर्णनम् -]

तस्माद् द्रक्काञ्चमनककुभिः प्रक्षितस्यान्तरा ते, स्वर्गाकारं नगरमपरं छाटदेशस्य पुण्ड्रम् ।
 दर्शं दर्शं मनसि परमप्रीतिरापस्त्यते यज्ञानालक्ष्मीरुचिरवपुषां तत्र वासो जनानाम् ॥ ७९ ॥
 लङ्का शङ्कां मनसि दधती तोयराशौ ममज्ञातीति दृग्यो वसति च पदे हन्त वक्षोकसारा ।
 पातालं प्राविशदपमदा सापि भोगायत्तीमां, दृष्ट्वा रम्यामनुपमतमां चाटपट्टीममित्याम् ॥ ८० ॥
 मध्येऽस्त्यत्र प्रचुरसुख(प)मो मण्डपोऽत्यन्ततुङ्गस्तत्र स्थित्वा चतसृषु दिशास्त्रीक्षणीयं त्वयेन्दो ! ।
 द्रष्टासि द्राक् श्रियमनुपमामस्य विष्वक्पुरास्य, रम्यं द्वेतच्छुचिरुचिचतुर्द्वांचैत्यानुकारम् ॥ ८१ ॥
 अल्पासन्नं भृशुपुरमितो याससि प्रौढदुर्गां, दुर्गन्धांशोज्जितमतिसुरैर्दूरिरीरैः परीतम् ।
 मृगीते मत्स्यशमपरं वर्तते वा न वेति, द्रष्टुं छान्तरमिव समारूढमुच्यप्रदेशम् ॥ ८२ ॥
 तस्योपान्ते सुखयति नदी नर्मदा नर्मदोर्मिस्तोमै रोमोद्गममतिहिमैः कुर्वती नौस्थितानाम् ।
 क्रीडदन्धद्विपमदरसोद्यामगन्धिप्रवाहा, चञ्चल्कीडावनधनतया नाथ्यनीरा गमीरा ॥ ८३ ॥
 आलोचय द्राग् भुवनममृतैस्तपयन्तं भवन्तं, तातं प्रातर्मवतु गुदिता नर्मदा ते तनूजा ।
 प्रासोहासो भवतु च भवानप्यपत्येक्षणैः, संसारे यज्जनितजनकप्रेमवन्धो ! गरीयान् ॥ ८४ ॥
 तत्र स्थित्वा भृशुपुरमहावप्रवातायनाग्रे, हृष्टा हृष्टे निजतनुभुवो धावनोद्वल्लग्नानि ।
 गच्छेः स्वच्छे तरणिनगरोपान्तमूमिप्रदेशे, श्रीश्रीपुण्यक्रमविहरण्यस्तपापप्रवेशे ॥ ८५ ॥

[तरणिनगरापरामिधान - सूर्यपुर - तदन्वगतिगोपीपुरस्थानवर्णनम् -]

खर्जूरीणां विपिनप्रटलीतुङ्गतालद्रुमाणां, तत्र श्रेणीस्तपन्नतनयातीरभूमिप्ररूढा ।
 मन्दं मन्दं प्रसृमरमरुकम्पितां मौलिकम्पैः, छापामन्तः सृजति नगरस्यास्य लोकान्तरस्य ॥ ८६ ॥
 पोतश्रेणीपरिचयमिपात् तीरवेल्लद्धिमाना, मञ्जुन्दारकवरवधूर्णांगरैर्नगरीभिः ।
 स्वादुस्वच्छस्फटिकरुचिराम्भोमैरैरुत्तरङ्गा, नापी तत्र श्रयति तटिनी स्वर्गोङ्गानुकारम् ॥ ८७ ॥
 एनां संगच्छति जलनिधिः प्रलहं द्विक्खिरस्याः, सौभाग्येनातिशययुक्ता कार्मणेनेव वश्यः ।
 अन्नच्छन्नस्त्वमपि भविताऽस्येतयोयोगकाले, पित्रोः पश्यन् क इह सुतं लजते नेजडोऽपि ॥ ८८ ॥
 तत्र श्रीमत्तपगणपतेः सद्विहारानिलोर्मिष्ठुष्टतङ्गां फलदलसुमस्फातिसंपन्नवृक्षात् ।
 इष्टानेहःपरिगतपनोद्भासि मूयिष्ठससां, द्रक्ष्यस्यहैत्समवसरणापास्तदोषामिव क्षाम् ॥ ८९ ॥
 नग्रीभूताः प्रतिपदमहो लुम्बिवृन्दैः फलानां, स्वर्णयोंषा इव धनवतां सन्ति कम्पाः कदल्यः ।
 त्निग्वच्छायैर्मधुरफलदैर्मण्डपैर्गोस्तनीनां, गेहैर्ग्रामा इव सुमनसां तत्र कान्ता वनान्ताः ॥ ९० ॥
 दीप्ताः पुष्पैरिविरलदला मण्डली चम्पकानां, तत्रोद्याने तुलयति निशां सुष्ठु दीपात्किष्वायाः ।
 माकन्दानां ततिरपि फलैर्लक्षिता पल्लवैश्च, नाराश्रेणीममसृणसृणि हेमचण्डावलीढाम् ॥ ९१ ॥
 उद्यानानां नगरमभितः संततिर्भाति नानावृक्षैर्लक्षैर्विधिसुमनःसंवितानां लतानाम् ।
 क्रीडदम्पत्युचितकदलीमन्दिर्वालकानां, गेहैः क्रीडाभवनसरसी दीर्घिका वापिक्रामिः ॥ ९२ ॥
 पोतान् पोतानिव जलनिधेः कुक्षिनिक्षिप्तनावावस्तुस्तोमांश्चतुर भविता पश्यतस्ते विलम्बः ।
 जाग्रजैरव्यजपरिगताजङ्गमद्रङ्गतुल्यान् पश्यन्नेताञ्च भवति जनः कोऽत्र विक्षिप्तचेताः ॥ ९३ ॥
 दुर्गो मर्गोऽवलव्युत्तिहोत्कन्धरश्चन्द्रशालादम्भात् सौषच्छदिरुपचितो मौक्तिकच्छत्रशाली ।
 नानायज्ञप्रहरणघरो युद्धसञ्जोप्रशस्तः क्षत्रस्यैव श्रयति सुख(प)मां धैर्यगोर्वीडुरस्य ॥ ९४ ॥

गोपीनाम्नः किमिह सरसो वर्षणायामो महत्त्वं, यत्क्षीराब्धेः कलयति कलां मध्यमानस्य नो चेत् ।
 आस्ते कुक्षौ किमिह निहितो मेरुघापि किं वा, वीचिक्षोभो मथनजनितत्रासतोऽत्रागतस्य ॥ ९५ ॥
 नीलच्छायां क्वचिदविलैर्नागवल्लीदलौघैः, शुभ्रच्छायं क्वचन कुसुमैर्विस्मृतैर्विक्रमाय ।
 पिङ्गं चक्षैरतिपरिणतैः कुत्रचिचेक्षुदण्डैर्नानावर्णं पुरमिदमिति धोतते सर्वदापि ॥ ९६ ॥
 पोतोत्तीर्णांभुधिपरतटोद्भाविनो वस्तुवृन्दान्, द्राक् संख्यातुं क इह गणनाकोविदोऽपि क्षमेत ।
 ईष्टे मातुं क इव रजतस्वर्गमाणिक्यपुञ्जान्, गुञ्जानेमारुणतररुचैश्चाङ्कुरान् विदुषाम्नाम् ॥ ९७ ॥
 रूप्यस्वर्णप्रकरघटनप्रौढित्यैतद्वृद्धशालागर्भोद्भूतप्रतिरवशतैस्तारतारैष्टकारैः ।
 नात्र क्वापि प्रभवितुमलं दुष्टदौर्गत्यभूतः, पूतः क्षौद्रैर्ह्युपशमविधौ मन्त्रसारप्रकारः ॥ ९८ ॥
 यत्र श्राद्धास्तातसुभनसो विश्वमान्या वदान्याः, संख्यातीता अमितविभवाः प्रौढशाखाप्रशाखाः ।
 कुत्राप्याघाघारकञ्जनिताः संस्थिताः कल्पवृक्षाः, प्रादुर्भूतास्तपगणपतिप्रौढपुण्यानुभावात् ॥ ९९ ॥
 शिल्पिप्रष्टै रचितविविधानेकविज्ञानहृद्यं, हिङ्गुलवाद्यैः कनकखचितैर्वर्णैर्वर्णनीयम् ।
 दत्त्वानन्दं स[ह]दयहृदां वृन्दमर्हद्दृष्ट्वाणां, चित्रैश्चित्रं क इह न जनो वीक्ष्य चित्रीयतेऽन्तः ॥ १०० ॥

[गोपीपुरमध्येस्थित जैनोपाश्रयवर्णना -]

मध्ये गोपीपुरमिह महाश्रावकोपाश्रयोऽस्ति, कैलासाद्रिप्रतिभट इव प्रौढलक्ष्मीनिधानम् ।
 भन्तवर्त्याहृतमतगुरुप्रौढतेजोभिरुद्ययोरतिर्मध्यस्थितमधवता तावियेणोपमेयः ॥ १०१ ॥
 भित्तौ भित्तौ स्फटिकसंस्चौ कुट्टिमे कुट्टिमे च, संक्रामस्त्वं सुभग ! भविताऽस्यात्तलक्षस्वरूपः ।
 युक्तं चैतत्तरणिनगरोपाश्रयसान्यायाश्रीद्रेष्टुं शक्या न खलु वपुषैकेन युष्मादशाऽपि ॥ १०२ ॥
 तस्य द्वाराङ्गणभुवि भवान् स्वैर्यमालम्ब्य पश्यन्, साक्षाद्देवानिव नृजनुषो द्रक्ष्यति श्राद्धलोकान् ।
 हस्त्यारूढानय रथगतान् सादिनश्चार्थपौरुष्ययोश्चोत्तुं रसिकहृदयाञ्जीघ्रमाटीकमानान् ॥ १०३ ॥
 माघद्भ्रिद्विपमदरसाश्रीयलालनिपातकिञ्चां खिन्नामिव धनजनत्रातसंमर्देसेदात् ।
 द्वारं स्वसाङ्गणभुवमतिप्रेहितैस्त्रोरणानां, खेहादाश्चासयति मरुतां प्रेरणेनेव शश्वत् ॥ १०४ ॥
 मध्ये तस्याः श्रमणवसतेर्मण्डपो यः क्षणस्य, सोऽयं कान्त्याऽनुहरति सतां तां सुधर्म्यां मणोः ।
 मुक्ताचन्द्रोदयपरिचितस्वर्णमाणिक्यभूषाश्रेणीदीप्तो विविधरचनाराजितस्त्रमशोभी ॥ १०५ ॥
 मध्ये सिंहासनमनुपमं तस्य शक्रासनाभं, चेतश्चैतत् सुप्लयति सतां हृद्यपयानुकारम् ।
 सालंकारं सुचटितमहासंधिवन्धं सुवर्णं, स्वच्छच्छायं सुललितचतुःपादसंपन्नशोभम् ॥ १०६ ॥
 दीप्तोपान्तः स्वसदृशरुचा पादपीठेन नम्रक्ष्माभृच्छ्रेणीमुकुटघटनाकोमलीभूतपात्ता ।
 पद्मचोद्भूनामिव गुणयुजा मौक्तिकस्वस्त्रिकेन, व्योमो लक्ष्मी किल निदधतोपेन्द्रपादाश्रितेन ॥ १०७ ॥

[तदुपाश्रयावस्थित - तपगच्छाधीशसूर्यवर्णनम् -]

तत्रासीनं परिणतपस्तेजसा पीनमन्तः, शुक्लध्यानोद्भवनवमहोत्सोत्तात्मस्वरूपम् ।
 साक्षात्तीर्थकामिव जगज्जन्तुजीवातुर्भूतं, मूल्यो शान्ताद्भूतमधुरया दत्तमव्यग्रनोदम् ॥ १०८ ॥
 अन्यस्तानां गुस्तुप्तकजादागमानां निधानं, साक्षादायं गणधरमिवानेकलब्धिप्रधानम् ।
 ज्ञानालोकप्रकटितजगत्तत्त्वदत्तावधानं, ध्यानं धर्म्यं हृदि निदधतं सिद्धिश्रेण्योपधानम् ॥ १०९ ॥
 आकर्षन्तं कठिनतपसां लीलया सिद्धिराज्यं, स्वर्गादीनां सुपुमजुषमं मन्यमानं तृणाय ।
 आचामास्ताघतिशुभ्रतपःकार्यतः श्वेतकान्ति, सम्यग्लिप्तं किल धवलया लेखययान्तर्वदिध ॥ ११० ॥

पुण्ड्राभोजश्चसितमसितिरमशुकुचौडुरौघमाविप्राणं सितमुखपटीं चाननाम्भोजहंसीम् ।
 हस्ताम्भोजे दधतममलां वैदुमीमक्षनालां, रागं प्राप्तामिव गुरुगुणैर्धूर्णमानां च चित्रैः ॥ १११ ॥
 अङ्गे धर्मध्वजसुरमहः शोभमानं दधानं, श्रेयोल्क्ष्म्या प्रहितमिव सत्सेदया पुण्डरीकम् ।
 प्रायः पञ्चासत्परिचितं राजहंसोपसेव्यं, स्वाध्यापिनानुगतवदनं ब्रह्मसप्तसुरम् ॥ ११२ ॥
 कर्णोपान्ते पलितकषटात् सुषु विज्ञप्यमानं, स्वानम्रंशब्दधितजरसैकान्तमेकान्तकान्तम् ।
 स्वामिहोक्ताजजरमरं स्थानकं प्रासुमहीन्, कुर्वन् भूमौ विहरसि मया स्थीयतां काधुनेति ॥ ११३ ॥
 स्फूर्जद्भाग्यान् कतिचन दद्या स्त्रिधयाऽऽलोकयन्तं, कांश्चिपत्स्मितकलनया स्वायतीन् श्रीणयन्तम् ।
 पूर्वोपात्तास्खलितसुकृतश्रेणिसौभाग्यमाजः, कांश्चिन्मौलौ करपटनया लब्धसिद्धीन् सृजन्तम् ॥ ११४ ॥
 आशीर्दम्भाक्षमदसुमतां हस्तविस्तारेण हस्तन्यस्वाविव निजवशौ धर्मलाभौ ददानम् ।
 कल्याणानां निधिमिव महाभारवारं महिम्नाचारणां भवनमवनावाकरं सत्क्रियाणाम् ॥ ११५ ॥
 अर्हद्वर्मं तनुभृतमियास्तोक्तोकोपकृत्यै, कैवल्यं वा विदितसुवनं पुंस्वरूपोपपन्नम् ।
 प्रत्यक्षं वा सुकृतनिचयं शासनस्थाहृतस, मूलं निःश्रेयसपदतरोर्जङ्गमं कल्पवृक्षम् ॥ ११६ ॥
 कष्टघातं नतसुमनसां जापमौनप्रयुक्तैर्नन्तं, मन्त्रैरिव पटुतैर्हार्दिहङ्कारादैः ।
 सम्यग्नामस्मरणशमितिशेषपापोपतापं, लक्ष्मोण्यांशुप्रतिमटजगद्व्यापितेजःप्रतापम् ॥ ११७ ॥
 धैर्येणातिप्रथितयशसा स्वर्णशैलं जयन्तं, गाम्भीर्येणातिशयगुरुगाम्भीरिधिं लज्जयन्तम् ।
 सौन्दर्येणाप्रतिममहदा मन्ययं तर्जयन्तं, चारित्र्याद्यैः सुविहितगुणैर्विश्वमावर्जयन्तम् ॥ ११८ ॥
 मौनव्यानाद्यमलखिविनाराधिताचार्यमन्त्रं, श्रेय्यं देवैस्वपदगतैर्ब्रह्मचर्यानुकृतैः ।
 नम्रप्राणिप्रकरविविधप्रार्थनाकाभङ्गुम्भं, दान्तं शान्तं मृदुमपमदं निःस्पृहं वीतदम्भम् ॥ ११९ ॥
 विधावद्धिः सुमगततुमिश्राचरित्रवैर्यैः, श्रीगुवीज्ञाविनयनिगुणैः सेवितं साधुवैर्यैः ।
 श्रद्धालूनां प्रथुपरिपदि प्रौढधाम्ना निपण्णं, त्रायस्त्रिशैरिव परिगतं संसदीन्तं सुराणाम् ॥ १२० ॥
 वन्देयाः श्रीतापगणपतिं सार्वभौदसुगानं, पीतं पुण्यप्रभवमुदधेर्न्दनत्वं लभेयाः ।
 प्राच्यैः पुण्यैः फलितमत्तुलैस्तावकीनैः, सुलभजन्मैतत् ते नभसि च गतिर्भाविनी ते कृतार्था ॥ १२१ ॥
 (— चतुर्दशभिः कुटकम् ।)

अद्यानं धैर्योल्लितमकलैः पापयद्भैर्विलीनं, क्षीणं दोषैर्विगलितमशिवैर्दुष्टकष्टैः प्रणष्टम् ।
 रुग्णं रोगैश्चैतन्मुद्ययैर्विप्रयोगैर्विन्दं, सर्वातङ्कोपशमनिपुणं द्रक्ष्यसि श्रीगुरुं यत् ॥ १२२ ॥
 पुण्यपादस्माद् भृशमुपचितात् किंवदन्तीकल्लक्ष्यैषा यास्सत्यस्तुकर ! मो निष्कलङ्कं भवन्तम् ।
 मन्दीऽज्जयं शतगुणघृणिं सत्वरं वीक्षितादौ, सर्वाभीष्टं फलेति न चिराद् दर्शनं हीदृशानाम् ॥ १२३ ॥
 हृद्यतातेयुंस्त्रसुरजैर्गोयनानां च गीतैर्गायन्तीनां गुरुगुणगुणांश्चावैः श्राविकणाम् ।
 स्वाध्यायैश्च श्रमणकृतिनां तर्कचर्चाविचारैः, शब्दादितै भवति भवता श्रेयमानम्य तद् ॥ १२४ ॥

[तपगच्छापीराग्रे विज्ञपनीयवक्तव्यसूचनम् —]

विज्ञमिमो ! यदपि भवता दुष्करा नात्पुंसां, पार्श्वे किं चामरहिमकराः पाठकास्ते सगोत्राः ।
 संवीक्ष्यैवावसरसुचितं तत्र वाच्यं तथापि, नेतारो हि ध्रुवमवसरप्रेक्षिणि प्रीतचित्ताः ॥ १२५ ॥
 स्थित्वा तस्माद् विजनसमये श्रीगुरोः पादपद्मं, स्पृष्ट्वा स्वचैर्हिमकरसर्वैर्विज्ञ ! विज्ञप्यमेवम् ।
 द्विष्योऽपीमान् विनयविजयो द्वादशवर्तभागा, विज्ञतिं व्याहरति महता वन्दनेनाभिवन्द्य ॥ १२६ ॥

यच्छ्रीपूज्यक्रमशुगमिलालुङ्गामध्ये नतोऽहं, प्रागासं नोपकृतिमिव तद् विस्मरामि क्षणार्धम् ।
 श्रीतातानां तदुरुहपया भाषणं स्मर्यमाणं, सर्वाङ्गीणं सपदि पुलकोद्भेदमाविष्करोति ॥ १२७ ॥
 तुष्यत्युल्लासयति करणान्युलसन्त्येव भूयो, भूयो गच्छत्युपगुरुदं गाढमुक्कण्ठे च ।
 चाप्यक्लिञ्जे सृजति नयने गद्गदान् कण्ठनादानितचेतः प्रणयरसतश्चेष्टे नैकधा ते ॥ १२८ ॥
 निद्रादोषो जगति विदितो जागरश्चाप्रमादः, संप्रत्येतन् मम तु हृदये वैपरीत्येन भाति ।
 निद्रां जाने गुणमनुगुणं दर्शने वो ददानां, जागर्यां च प्रगुणमगुणं तत्र विभ्रं सृजन्तीम् ॥ १२९ ॥
 जागर्यायां जपति रसना युष्मदाख्यां यथा मे, निद्रायामप्युपहितमनस्त्वेन शश्वत् तथैव ।
 तस्मात् संप्रत्यहनि निशि वा जागरानिद्रयोर्मे, भेदं लोका अपि पटुधियो जानते नापरीक्ष्य ॥ १३० ॥
 शङ्कातङ्गैर्मलिनमगुणैरुत्सृजन् पूर्वपक्षं, सिद्धान्तं सद्भिभव ! भवदाराधनं संश्रितोऽस्मि ।
 संभाव्यस्तत्परमगुरुभिः स्निग्धया प्रेमदृष्ट्या, येनात्यर्थं फलितसकलप्राथिंतायै भवेद्यम् ॥ १३१ ॥

॥ इति श्रीमेघदूतच्छायाकाव्यमिन्दुदूताभिधं काव्यं समाप्तम् ॥

† अथात्र प्रतिप्रत्युपं मय्युप(ख)मालिनि भगवत्सुदयगिरिशिरसि माणिक्यकोटीरकलामाकलयति समंततः प्रसृत-
 चालातपशुसृणपङ्कपुञ्जपिञ्जरीभूते भूले महेभ्यसम्यायां महासभायां श्रीपृष्ठाङ्गसूत्रघृत्तिव्याख्यान-साधुसाध्वी-
 प्राचाध्ययनादिधर्मकर्मकदम्बके ससुखं सिद्धिसौधमध्यमध्यासमाने परिपाठ्युपनतमखर्वसर्वपर्वगर्वसर्वस्वापहरणप्रवर्णं
 श्रीवार्षिकं पर्वोपि सप्तदशभेदश्रीजिनार्चाचारचनद्वादशदिनजीवाभयदानपटुपटुहप्रवर्त्तन-रक्षाजीवितिलंतुदमैकिक-
 कुलादिकुर्मनिवर्त्तन-सप्रभावप्रभावनाभवन-सनवनवक्षणनवक्षणश्रीकल्पसूत्रघृत्तिवाचन-मासक्षणपक्षक्षणया-
 षाहिकाष्टमादिदुस्तपतस्तपनार्थिसार्थभ्यर्थितार्थसमर्थन-तुङ्गच्छद्भारितरुङ्गगूढीनिस्साणायनेकवर्त्युर्निनादादिप्रच-
 णडाडम्बरचारुचैत्यपरिपाटीविरचन-साधर्मिकजनक्षामणसांवत्सरप्रतिक्रमणसाधर्मिकनात्सत्यकरणाद्युच्छोत्सवच्छटा-
 सच्छयं निरपायं निरमायि । वर्तते च कुशलमविकलं कामकुम्भकल्पद्रुमचिन्तारत्नाधिकचिन्तातीतार्थनार्थनासमर्थन-
 चरणश्रीपरमगुरुचरणस्मरणासाधारणकारणतोऽपरं निर्जितदुर्जयदुर्दुरूढोन्मादानां समूलकापंकपितप्रमादानां विधि-
 तासन्नसिद्धिकास्तोकोलोकाह्लादानां सदा सुप्रसादानां श्रीपरमगुरुप्रदानां प्रसादपत्रप्रसादमधैवासादविष्यति पाक-
 परमाणुरयमिति स्ववपुःपरिवहार्होऽग्याद्युदन्तकान्तकर्षूरपरितकृपापत्रसमुद्रकप्रसादनेन प्रमोदनीयोऽहम् । किं च
 शिशोस्त्रिसायं प्रणतिरवधार्या, प्रसाद्या च महोपाध्यायश्रीअमरचन्द्रगणीनामन्येषां च यथाई नल्यनुनती प्रसाये ।
 तथाऽत्रय पं० तेजविजयग० - ग० कनकविजय - ग० कान्तिविजय - ग० नेमिविजय - ग० जयविजय - ग०
 निविजय - ग० गुणविजय - ग० सत्यविजय - ग० रत्नविजय - साध्वीराजश्री - साध्वीकर्षूरश्रीप्रभृति चतु-
 विंशत्यापि श्रीसंचस्योपवैणवं प्रणतिरवधार्या । शिशूपरि कृपाप्रणयः स्फातिमानवधार्याः । शिशुचितं कृत्यादि
 प्रसादमिति श्रेयः ॥ ५ ॥

† इदं मेघदूतच्छायाकाव्यस्वरूपं इन्दुदूताभिधानं विज्ञप्तिपत्रामकं काव्यं निर्णयसागरसुदृगालयप्रदरितकाव्यमालान्त-
 षयुरेकगुण्यके मुद्रितमिति, परं तत्रायं गद्यभाषो नोपलभ्यते । काव्यमरि यत्र यत्र यद्गुदियुषं इत्यते । अस्माभिरत्र भक्तदृष्ट-
 यत्प्रत्यन्तराधारेण यथागार्यं श्रुतीहृत्म् ।

श्रीमेघविजयोपाध्यायविरचितो

[३] मेघदूतसमस्यापूर्तिमयविज्ञप्तिलेखः ।

[सन्देशमेपककचेर्वासास्थानादिनिर्देशः -]

स्वस्तिश्रीमद्भुवनदिनकृद्वीरतीर्थीभिनेतुः, प्राप्यादेशं तपगणपतेर्मेघनामा विनेयः ।
ज्येष्ठस्थित्यां पुरमतुसरन् नवपरङ्गं ससर्जं, क्षिग्धच्छायतरुषु वसतिं रामगिर्षीश्रनेषु ॥ १ ॥
तस्यां पुण्यां मुनिगणगुरोर्विप्रयोगी स योगी, नीत्वा मासान् कतिचिदचिराद् धार्चिकं नेतुकामः ।
भाद्रे पञ्चम्युदयदिवसे मेघमाक्षिष्टसौधं, यमनीडपरिणतगजप्रेक्षणीय ददर्श ॥ २ ॥
मत्वा तस्याभ्युदयनदशां वासुनोत्रीयमानां, चेतो वाचं श्रुतिं गमनापेक्षमूचेऽस्य साधोः ।
प्रत्यासन्नेऽप्यपि ! तव गुरो कार्यकार्यस्ति योगः, कप्याश्लेषप्रणयिनि जने किं पुनर्दूतंसे ॥ ३ ॥
तद्विज्ञप्त्यै त्वरय रयतः स्वं पुनानाऽऽशु नानामाधैरेवं किमिव मनसोदीर्णवाक्यः स बालः ।
हस्ताम्बोजद्वयरचनया निर्मितार्चाय तस्मै, प्रीतः प्रीतिप्रमुखचचनं स्वागतं व्यजहार ॥ ४ ॥
कायं प्रायः पवनसलिलज्योतिषां संनिकायः, कार्यश्चायं प्रवणकरणैर्यौ विषेयः समर्थः ।
हर्षोत्कर्षादिति स सहसाऽचिन्तयन्नूचिर्वास्तं, कामार्त्ता हि प्रवृत्तिरुपग्राश्वेतनचेतनेषु ॥ ५ ॥
जज्ञे भूमावतिविपमताऽन्योन्यसाम्राज्यदौःस्प्यात्, कश्चिन्मां नो नयति यतिनामीशितुर्वार्त्तार्त्ताम् ।
तत् त्वां याचे स्ववशमवशाष्टद्विशोषकारं, याञ्जा मोधा वरमविगुणे नाधमे लब्धकामा ॥ ६ ॥
प्रातस्नातस्वमसि भुवने जीवनं जीवनन्दी, तापन्यापापहृतिनिपुणस्तत्पयोबाह ! रम्या ।
गम्या चौरै रचिरनगरी देवकान्पस्तनाख्या, बाह्योद्यानस्थितहरशिरश्चन्द्रिकायैतहर्म्या ॥ ७ ॥
निखं चेतः स्फुरति चरणाम्बोजयोः सरिरार्जः, कायः सर्वैः समयविषयैः संनिवद्धान्तरायः ।
नो चेदीदृगुरसुरतरं प्राप्य कः स्यादवीर्यान्, न स्यादन्योऽप्यहमिव जनो यः पराधीनद्वृत्तिः ॥ ८ ॥
श्रेयस्वर्थं प्रभवति बलादन्तरायस्तदस्य, प्रथ्वंसायाम्युचितमचिरादाचिरं भजस्व ।
छामोऽप्यत्र त्रिदशालनानेनसंवीक्षणैस्त्वां, सेविष्यन्ते नयनसुभग खेमेभ्यन्त वैयाकाः ॥ ९ ॥

अथ प्रातानुपगं श्रीशान्तिजिनवर्णनम् -]

देवः शान्तिर्भवति भविनां दुर्भवांश्चोपिसेतुर्हेतुर्भूयोऽनुभवमर्थं...भोगसंयोगलक्ष्म्या ।
दुष्टैः कष्टैर्व्ययमयमयैः संनिवोगेऽङ्गभाजः, सप.माति प्रणयिहृदयं विप्रयोगे रुणद्धि ॥ १० ॥
अस्याह्वानस्तरणकरणोद्भूतभूयःप्रभावाः, श्रद्धामाजो विततसुरजसेव गर्जं निशम्य ।
नृत्यारम्भे जिनपतिपुरः सज्जिगीषोः स्वरुच्या, सपत्यन्ते नमसि भक्तो राजहताः सहायाः ॥ ११ ॥
अर्हत्यास्मिन् सृजति भुवनोद्भासनं दीपरूपे, चेतोऽृतीर्वहलतमसदृष्टेदनाय प्रपद्य ।
स्यात् तनाभिप्रणतमनुजसर्गिर्वर्गस्य चित्रं, ज्ञेहज्यक्तिक्षिरविरहज सुखतो वाप्यमुण्यन् ॥ १२ ॥
हर्षीद् यर्षाविहितहितकृत्स्नात्रकृत्यः प्रसूनैर्वातानितैः प्रणयतु विमोक्षाश्चर्यां सपर्याम् ।
कुर्वैशुर्वी स्वतनुमतनुं तीर्थभावाश्रितानां, क्षीणः क्षीणः परिल्लु पय. श्रोतसा चोपसृज्य ॥ १३ ॥

१ इराकबार्ताम् । २ सुरराजश्लेषार्थं । ३ नो चेद् अर्थात् कायस्य विषयकृतविप्रदृश्यत्वे । ४ अतिदूरवर्ती पर्व
मागविशेष उपलक्षणात् कालः । ५ खेम आकाशराज परावतच्छत्रान् । ६ वारणि अत्रानि भूपगानि यास्तौ ताः । ७ अत्रैको
रिभुदितः ।

देवस्यास्य प्रसवसमये दिक्कुमारीभिरुच्चैर्गन्धाम्भोदः प्रस्रमरसुमाऽऽमोदशाली विचक्रे ।
 पित्रा तत्रार्जितसुकृततो विश्वशीर्षे त्वमेपि, दिग्नागाना पथि परेहरन् स्थूलहस्तालेयान् ॥ १४ ॥
 उद्यद्वालारुणघृणिगणोन्मिश्रशुद्धास्मभर्भञ्छत्रेणैतां तनुमनुदिनं भासितामस्य पश्य ।
 मन्दारदुप्रभवनिचयैः पथ्येनपथ्यभाजो, बह्वेणैरस्फुरितरुचिना गोपेवपस्य विष्णोः ॥ १५ ॥
 श्यामीभावं शमयितुमना वामभागे वितत्या, प्रादक्षिण्यं नय गुरुसुरश्रेयसा देवमेनम् ।
 नृत्यासक्तामरवरवधुवेपथस्त्रायमाणः, किञ्चित् पश्चाद् व्रज लघुगतिर्भूय एवोत्तरेण ॥ १६ ॥
 शङ्के राकातुहिनकिरणो वैश्वसेनिस्वरूपाचक्रे पूजास्पदमिह स्त्र्यं स्वस्य संवाहकं खे ।
 न क्षुद्रेऽपि प्रथमसुकृतोद्भावजन्मोपकारः, प्राप्ते मित्रे भवति विमुखः किं पुनर्यस्तयोचेः ॥ १७ ॥
 रङ्गश्वन्त्रं जिनमुखविभामोपसज्जातदोषं, पादाम्भोजे नखरमिपतोऽभ्यानयत् सप्रसादम् ।
 स्त्रीयोत्सङ्गे तदिव हरिणो धीयते शीतमासा, सद्भावार्द्रः फलति न विरेणोपकारो महत्सु ॥ १८ ॥
 गायन्तीनां जिनवरपुरश्चारुलीलावतीनां, रूपोत्प्रेक्षाविवशमनसि त्वय्यथात्रं प्रपन्ने ।
 प्रासः स्वाहाशनजनमनःकाम्यतां मण्डपोऽपि, मध्ये श्यामः स्तन इव भुवः शेषवित्सारपाण्डुः ॥ १९ ॥
 नानारत्नाभरणकिरणैर्भूषितां भूषितां चर्यां, जैनीर्भर्चां तव विनमतः काऽपि कान्तिर्भवित्री ।
 यामालोक्याभिनवनैर्वनैर्वर्षायिष्यन्ति सिद्धाः, भक्तिच्छेदैरिव विरचितां भूतिमङ्गे गजस्य ॥ २० ॥
 तस्यां स्त्रात्रे दनुजमनुजैर्गात्रपाविष्येहतौ, सृष्टे दिश्या प्लुतमविरलं क्षीरमादेयमेव ।
 तन्माहास्यात् पवनयैवमस्तोऽभिभूयै प्रभुनं, रिक्तः सर्वो भवति हि लघुः पूर्णता गौरवाय ॥ २१ ॥
 लोकाः कुष्ठाद् गलितवपुषो निर्विरोकाः सशोकाः, अर्हत्त्रात्रामृतभरसरःस्नानमात्राः क्षणेन ।
 भूत्वा भास्वललिततनवो दिव्यभोगैर्भजन्ति, सोल्लण्डानि प्रियसहचरीसंभ्रमालिङ्गितानि ॥ २२ ॥

॥ इति जिनवर्णनम् ॥

नास्मिन्मार्गेऽस्म्यहमयि ! गतस्तच्च यात्रानुवेश्म, गत्वा श्राद्धाः सदयहृदयाः संपदां संप्रदायाः ।
 प्रष्टव्यास्ते गुरुमुखधनान्निर्गोलद्वाग्जलानां, सारङ्गास्ते जललवमुचः सूचयिष्यन्ति मार्गम् ॥ २३ ॥
 रत्नश्रेणीरचितनिचितस्वर्णसङ्कीर्णसौधैष्वस्यां जालान्तरपरिलसल्लोलनेत्राकलायैः ।
 शुक्लापाङ्कैर्मधुरवचनैर्वन्दनां वक्तुकामैः, प्रत्युपातः कथमपि भवान् गन्तुमाशु व्यवसेत् ॥ २४ ॥
 वृष्टे ह्यत्र त्वयि प्रतिगृहं केतकोत्सेधहेतौ, धारायन्नावलय उदितोतुङ्गरङ्गचक्राः ।
 अन्तर्भ्रजत्सरसिजघ्नां वक्रप्रभाः, संपत्स्यन्ते कतिपयदिनस्थायिहंसा दशाणीः ॥ २५ ॥
 प्रश्यानार्थं तव सवयसं प्रार्थयस्त्वार्थवन्तं, कासारं तं जलजरजसा पीतवातो वसानम् ।
 सिन्ध्वा बध्वा अधरमधुरं यः पिवत्युन्नमय्य, सभूभङ्गं मुलमिन पयो वेत्तवत्याधलोर्मि ॥ २६ ॥
 सित्वा तीरे ध्रुवमुपसरश्चञ्चलाचञ्चलाक्षीः, धाराहस्तैः कुसुममधुरां दर्शयेस्तां वनालीम् ।
 या प्रायोर्गयैः सुरतललितप्रक्रियाणां प्रियाणाम्, उदामानि प्रपयन्ति शिल्लेनैस्त्रिपौन्नानि ॥ २७ ॥
 संस्थानेन प्रहितमतुलं वीक्ष्य पकाचष्टन्दमुधानेऽपि स्वतस्सु चलञ्छास्त्रिकानां निषेण ।
 पुष्यश्रेणीं प्रहितुमनसि (?) प्रोक्तानां समेधि, ष्टापादानात् क्षणपरिचिनः पुष्यलावीमुग्नानाम् ॥ २८ ॥

१ द्विपि स्वर्गे उपलिताः शूलिना देवास्तैरर्थां पूजयाम् । २ प्रतिमाम् । ३ नयीननयैः । ४ अर्थायाः (प्रतिमायाः) । ५ पवनस्य ययनो वेगः । ६ दशार्णां इति लोकोपनाऽऽङ्कारः, इत्यं ङ्गानि जलदुर्गाण्यस्तां इत्यानां मदी । ७ येत्रयस्ता येयवृक्षनाडिभ्याः निग्भ्या इति व्याख्येयम् । ८ उपमरः तद्गतमनीये यत्रागनि विदुर् वृक्षपञ्चानि अतीति यानां ताः स्त्रीः इति अन्वयत-
 क्तैः कर्म शेषम् ।

अस्यां पुण्यां नरपतिनमन्यौलिमालार्चितांदिः, साहेः पुत्रः सुनयनयनः पाति लोकान् पितेव ।
गीर्वाणस्त्रीसद्यश्सुदृशां तस्य सौधोद्दगामी, लोकापाङ्कैर्यदि न स्मते लोचनैर्वन्त्रितोऽसि ॥ २९ ॥

नार्थः पुण्यां प्रतिग्रहमिह श्रेणिमापूर्थं तूर्यैरुद्दिश्येयं प्रणयरचितं गानमुत्तानयन्ति ।

श्रुत्वा तास्त्वां रसितमसितैर्माहविष्यन्त्यपाङ्कैः, खीणामाद्यं प्रणयनचक्रं किन्नरो हि मियेयुः ॥ ३० ॥

रोदस्योस्त्वां परिचितमिति स्त्रीयचित्तेऽवधृत्य, सीमन्यस्याः कृपिकरजना चीजराजी वितेयुः ।

संप्रत्येषाऽङ्कुरमुकुलनैः प्राञ्जलीभूय नम्रा, कास्यं येन लज्जति विधिना स त्वय्यत्रोपपावः ॥ ३१ ॥

धन्योऽसि त्वं जलदपटले ! दक्षिणसां प्रविश्य, दष्टं येन प्रवरनगरं सारमेतज्जगत्साः ।

भुक्ते भाग्ये भुवि नु मरुतां देवशैलाद् विधाऽपि, शैपेः पुण्यैर्हृत्मिदिन दिनः कान्तिमत् रण्टमेकम् ॥ ३२ ॥

अत्राच्छिष्टं कमलवदना वीचिहस्तैः सरसाः, प्रोक्ताः कान्ता इव सुवयसां त्वां विजानन्ति शब्दैः ।

मुक्त्वा नस्तवं विरहविधुराः कुत्र गन्तासि भोग्योऽसि प्रायैतः प्रियतम इव प्रार्थनाचाटुकारः ॥ ३३ ॥

अस्यां मुक्तामरकतपविश्रीप्रसूतेन्दुरत्नपूरान्, दृष्ट्वा तरणिशशिनोः श्रान्तकान्तिस्वरूपान् ।

पुण्यश्रेणीविपणिगणितान् विदुमच्छेदराशीन्, संलक्ष्यन्ते सुल्लिखितोयस्त्वोयामात्रावयोपाः ॥ ३४ ॥

॥ इत्यवरंगाचादघर्षणम् ॥

[सन्देहावाहकस्य प्रथमप्रयाणभूतदेवगिरिवर्णनम् -]

अस्याः प्राच्या सुभगमगिनी देवगिर्याह्वयास्ति, पूर्वं प्रत्याश्रयमिह चिरं तस्यिवान् रामचन्द्रः ।

सखौ श्रेहादिह जनकजा लक्ष्मणः केलिमाघाद् इत्यागन्तु रमयति जनो यत्र वन्धुनभिन्नः ॥ ३५ ॥

तस्यां छायायितसुरागिरी वप्रमौलिं दधत्वां, राजस्तूर्यैर्द्विगुणितवैर्नत्तयेया मयूरान् ।

गोहृष्यैः प्रसवनिचयाकीर्णमध्ये नूनं, नीत्या खेद ललितवनितापादरागाङ्कितेभुः ॥ ३६ ॥

एतत्पुण्याः पुरपरिसरादाभ्रकम्रतपत्रात्, तत्रासीनो नगरसुभमां मार्गयाद्रौ विनिद्राम् ।

कासाराणां विकचकमलामोदिभिः सेव्यमान-स्तोयनीडानिरतयुवतिस्तानतिकैर्मरुद्भिः ॥ ३७ ॥

स्त्रात्रे श्राद्धैस्सुवनगुरोस्तत्र निर्मायमाणे, नानारत्नांशुकरचनया भूयिते भूमिभागे ।

सद्यो वायानुचरचरितैः शब्दयत्नन्दैरत्नम्, आमन्त्राणा फलमविकल लप्स्यसे गर्जितानाम् ॥ ३८ ॥

पीनोत्तन्नस्वनभरनता गात्रसौन्दर्यभाजो, वामाः पुण्यैर्वृषभममवत्पूजनं कर्तुकामाः ।

सूतैः स्नानादिव समुचितान् प्राप्य वर्षाग्रविन्दुन्, आमोक्ष्यन्ते त्वयि मधुकरश्रेणिदीर्घान् कटाक्षान् ॥ ३९ ॥

आश्लेषार्थं सुहृदिव गिरिः शाखिवाहून् वितत्य, तत्रार्चास्तास्तव विरचयिष्यत्यनर्घ्यप्रसूतैः ।

शुद्धं जन्माप्यविरलफलं मानयिष्यत्यमर्त्यैः, शान्तोद्देगस्तिमितनयनं दृष्टभक्तिर्भवान् यैः ॥ ४० ॥

तोस्तप्येन स्वारपरवशां शिक्षितानां प्रवृत्तिं, राजौ क्षीणामुपपतिगतौ श्रेणिभारालसानाम् ।

देहालम्ब्यं विमलतडिता दर्शयन्तत्र मार्गं, तोयोत्सर्गस्तानितमुखयो मा स्म भूमिहवास्ताः ॥ ४१ ॥

[ततोऽपि स्थितस्य इलोराभिधपर्वतस्य सूचनम् -]

इत्येतस्मान्नगरयुगलाद् वीक्ष्य केलिस्थलं त्वम्, इलोराद्रौ सपदि विनमन् पार्श्वमीशं त्रिलोकेश्वरः ।

आतः ! प्रातर्व्रज जनपदस्त्रीजनैः पीयमानो, मन्दायन्ते न खलु सुहृदामभ्युपेतार्थहृत्साः ॥ ४२ ॥

त्वामुद्यान्तं नमसि सहसाऽवेक्ष्य कान्ता विसुक्तास्त्रासव्यासं दधति सरसां पार्श्वमस्मान्जहीहि ।

रात्रौ म्लाना इह कमलिनीर्मांतिवुं भानुमाली, प्रत्यावृत्तस्त्वयि कररुचि स्थादनस्याभ्यन्तव्यः ॥ ४३ ॥

१ अस्ति, प्राऽन, अतः इति छेदः । एव भोग्योऽसि, अतः प्राव रक्षेत्पथः । २ अगो ददातीति अच्यो मेघः । ३ याः अर्थाः पूजाः (कर्म) भवान् अमलैः देवैः (करुणैः) मानयिष्यति । ४ "कर्मस्वाभावाद्दृष्टगुणकमावश्यकान्तोस्थितानाम्" इति वा पाठः । ५ विद्यासयित्पुत्र, भानुमाली - स्वर्षः ।

मार्गे यान्तं बहुलसलिलैर्दाववह्निप्रशान्तेर्गोत्रैः कृषोपकृतिसुकृतं रक्षितुं त्वां नियुक्ताः ।
 नद्यस्तासां प्रचितवयसामर्हसि त्वं न धैर्यान्, मोधीकर्तुं चटुलशफरोदत्तनप्रेक्षितानि ॥ ४४ ॥
 काचित् कान्ता सरिदिह तव प्रेक्ष्य सौभाग्यभङ्गीमङ्गीकुर्याच्चपलसलिलवर्चनाभिप्रकाशम् ।
 चक्रोरोजावरुणकिरणच्छादनात् पीडयासाः, ज्ञातास्वादो विपुलजघनां को विहातुं समर्थः ॥ ४५ ॥
 वर्त्मन्यस्मिन् विविधगिरयस्वत्परिस्थन्दमन्दीभूतोत्तापाः क्षितिरुहदलैस्तेऽपनेप्यन्ति खेदम् ।
 पुष्पामोदी करिकुलशतैः पीयमानस्तवातः, शीतो वायुः परिणमयिता काननोदुम्बराणाम् ॥ ४६ ॥

[अनन्तरागत-अणकि-टणकि-तुंगिआदिशैलवर्णनम् -]

गल्यौत्सुक्येऽप्यणकि-टणकीदुर्गयोः स्थेयमेव, पार्श्वः स्वामी स इह विहृतः पूर्वसुर्वीक्षसेव्यः ।
 जाग्रद्रेषु विपदि शरणं स्वर्गिलोकेऽभिवन्द्यम्, अत्यादित्यं द्रुतबहमुखे संभृतं तद्धि तेजः ॥ ४७ ॥
 उत्पत्त्यास्मात् प्रणम विपुले तुङ्गिआदौलशृङ्गे, रामं कामं श्रवणवृषभं बोधितारं पशनाम् ।
 तत्संबुद्धान्वयजशिखिनो मूर्च्छिमस्यामिपिच्य, पश्चाद्विग्रहणगुरुभिर्गजितैर्नर्त्तयेयाः ॥ ४८ ॥
 वर्षाभिस्ते शिखरिशिखराद् गैरिकाणां प्रवाहैः, सिन्धुः पूर्णा ह्यवनिवनिताचङ्कनीरङ्गिकेव ।
 जेष्यत्येवन्नवजलभरासङ्गमोत्फेनराशिः, श्रोतोमूर्त्या मुनि परिणतां रन्तिदेवस कीर्त्तिम् ॥ ४९ ॥
 उत्तीर्याथ त्वयि शिखरिणां धोरणेनिम्नभावाङ्गीने भूमाविव जललवच्छैवलिन्योः प्रसङ्गैः ।
 द्रक्ष्यन्त्योषं त्रिदशवनिताः सिग्धतापात्रनेत्रैरेकं मुक्तागुणमिव भुवः स्थूलमच्येन्द्रनीलम् ॥ ५० ॥

[सूर्यपुर-तापिका-भृगुपुर-रेवा-मही-हरिगृहपुर-साभ्रमत्यादीनां लाटदेशान्तर्गतनगर-नद्यादीनां वर्णनम् -]

एष्यत्यग्रेऽभ्युदयकमलामन्दिरं पन्दिरं श्रीसूर्यारुध्यं ते नयनविषयं स्वर्णपूर्णं क्रमेण ।
 संगन्तास्मिन् सुहृदपि घनो मालवात् ते स्वगात्रं, पात्रीकुर्वन् दशपुरवधूनेनकौतुहलानाम् ॥ ५१ ॥
 सम्येभ्यानामहमहमिकावृद्धसौधाग्रत्नैरातिथ्यं ते बहु विरचयन् मानयेस्तत् पुराणि ।
 हैमैः श्राद्धव्रज इह गुरोरागमे मार्गणानां, धारापातैस्त्वमिव कमलान्यम्यवर्षन् मुखानि ॥ ५२ ॥
 श्रीमान् पार्श्वप्रभुरिह जयत्यजराग्रत्प्रभावस्तस्य स्नात्रामृतसमुदयैः पूयते तापिकाऽपि ।
 संसृज्यैनां रुचिररमणीस्थानकर्षुरपूर्णाम्, अन्तःशुद्धस्त्वमपि भविता वर्णमात्रेण कृप्यः ॥ ५३ ॥
 तस्माद् गच्छन्तु भृगुपुरं सिन्धुघन्धुप्रसक्तामद्रेवांहामिव शशिसुतां पूर्वगङ्गैति नाम ।
 रक्षन्ती या प्रथमरजटाघट्टद्भ्याद् वटस्य, शम्भोः केन्द्रप्रहणमकरोदिन्दुलशोर्हिहस्ता ॥ ५४ ॥
 रेवातीरे भृगुपुरवरस्फाटिकावासराजी, तस्या विम्बं विमलसलिले स्वर्धुनीवाऽपराऽस्ति ।
 तत्र च्छाया परतटमथालम्बते ते तदेषा, स्यादस्थानोपगतयमुनासङ्गमेनामिरामा ॥ ५५ ॥
 अग्रे दृष्ट्वा जलमयमहीवन्महीनामसिन्धुं, सिन्धोरुर्मीधुतरसुजैर्वाढमालिङ्ग्यमानाम् ।
 लब्ध्वा स्तन्वान्विकफानिचयान्यासैवर्त्ती हिमाद्रौ, शोभां शुभ्रत्रिनयनदृषोत्खातपङ्कोपमेयाम् ॥ ५६ ॥
 स्थाने स्थाने सरणिधरणीभृद्भिराशृङ्गमाणा, तन्वी खेदादुपपति सरेत् तर्हि नीरैस्तायाऽस्ताः ।
 कुर्याः पौषं स्खलति न यथा भूपिता चक्रैरत्नैरपन्नार्त्तिप्रशमनफलाः संपदोऽद्युत्तमानाम् ॥ ५७ ॥
 उत्तीर्णस्तां हरिगृहपुरं प्राप्य तत्कौतुकार्थी, व्यालम्बेथा मणिमयशिलाप्रौढसम्यालयालीम् ।
 यत्ते द्विष्टाः पवनयवनास्तत्र मङ्गं लभन्ते, के वा न स्युः परिभवपदं निष्फलारम्भयताः ॥ ५८ ॥

१ 'तुङ्गिआ' इति नाम । २ अवन्तिरेव वनिता स्त्रीः वस्याः चङ्गा मनोहरा नीरद्रिका मुखावगुण्डनमिव । ३ लब्ध्वा माप्स्यतीत्यर्थः । ४ अद्विकफः केनः । अग्यातः सामीप्यम्, दन्त्योपान्त्योऽप्यर्थं दान्दुः । ५ पशुः स्वमनःकविपलस इतिपलस समीपं उपपति, सरेत्=अभिसरेत् । ६ चक्रस्थाने 'चार' इति शब्देद् वरम् ।

तत्र व्यक्तं दृषदि चरणन्यासमासज्य पूज्यं, राज्याधीशैर्विजयपदतः सेनसूरेर्भजस्व ।
तीर्णान्यन्यान्पि सुमनसो यानि द्रष्टुं भव्याः, सङ्कल्पन्ते स्मिरागणपदप्राप्तये श्रद्धाः ॥ ५९ ॥
स्वीवक्राब्जे अमरललितं सुमुखोः प्रेक्ष्य तत्र, कान्तारेऽन्धेऽखटमनुसरोऽस्त्रमत्याः प्रसङ्गि ।
वीचीनुल्लैस्व घनरवैर्षुवादैर्जनस्य, सङ्गीतार्थो ननु पशुपतेस्तत्र भागी समग्रः ॥ ६० ॥
सिन्धोर्वैलाशिखरिषु तवाभ्यागमात् पुष्पितेषु, स्थित्वा रात्रावविरतरतश्रान्तविलुद्धृदुकः ।
किञ्चित्सांचीकृतनिजतनुः पश्चिमामाश्रयेयाः, स्थामः पादो वलिनियमनाभ्युद्यतस्येव विष्णोः ॥ ६१ ॥

[सौराष्ट्रदेशादिपततिद्वयसौलभ्यारण्य-दनुञ्जयपर्वतवर्णनम् -]

सौराष्ट्रीणां हृदि विरचयन् विन्दुभिर्माँक्तिकार्दी, पाविन्याये ननु निजतनोः सिद्धेशैर्भजेयाः ।

यः शृङ्गस्योन्नतजिनगृहच्छत्रगौरांशुभासी, रात्रीभूतः प्रतिदिशमिदं त्र्यम्बकस्याह्वासाः ॥ ६२ ॥

मन्ये नन्तु वृषभभगवत्यादयुगाम्बुजन्म, तत्रारूढे त्वपि शिखरिणः स्निग्धवेषीसवर्णे ।

भृङ्गव्याघ्राविव हि कुमुदस्त्रस्य शोभा भवित्रीम्, अंसन्यस्ते सति हृद्यभूतो मेचके वाससीव ॥ ६३ ॥

गन्धादीढैः कुसुमसलिलैः पूजनायां जितेन्द्रोर्वृन्देऽलीनां स्फुरति परितो भाविनी काऽपि शोभा ।

भावाहंसे चिह्नुरनिचये बाह्वनामे सलीलम्, अंसन्यस्ते सति हृद्यभूतो मेचके वाससीव ॥ ६४ ॥ (- पाठान्तरम्)

संपूज्याऽऽराधिकरचनया विलुतो मौरुदेव्यं, स्तोत्रैर्मन्द्रध्वनितजर्जितैश्चापिन्यात्मशुद्ध्यै ।

अत्रैः क्षीणां विपमसरणौ श्रेणिभारलसानां, सोपानत्वं कुरु मणितटारोहणयाप्रयायी ॥ ६५ ॥

आस्थाय श्रीवृषभविभुना सोऽयमष्टापदामः, पुस्तस्तेनात्मनि जलभूते मानसत्वं विदध्याः ।

यास्तत्राहंसेमहर्निविषये स्ववेशाः स्नान्ति नैव, क्रीडाखेलाः श्रणपरुषैर्माँर्जितैर्भाषयेस्ताः ॥ ६६ ॥

वर्षात्कर्मैर्द्विभसमुदये विदुर्भाभां वितन्वन्, मत्वा सिद्धस्यलमनुपदं नर्तयन् मोरसाध्वां ।

नित्यं शशुञ्जयमैनुनयन् वातल्लयैः प्रसूनैर्नीनाचेष्टैर्जलदः । ललितैर्निविशेत्वं नरोद्ध्व ॥ ६७ ॥

[अथ गच्छापीदावास्तथानभूतधीदेवकमत्तनवर्णनम् -]

उद्यातोऽस्माद् गुरुगुणपदन्त्यासमानम्य सम्पद्य, वाषाँवन्तःपुलिननिवसद् द्वीपपुर्यामवेयाः ।

प्रावृदकाले वहति निलयैर्पां जलान्युदिरद् वो, मुक्ताजालप्रथिनमलकं कामिनीवाभ्रवृन्दम् ॥ ६८ ॥

श्रेणीभूतापणविलुलितव्यक्तमुक्ताम्बुधाराः, कान्ताकान्तिस्फुरिततडितस्त्रोरणेन्द्रायुषाब्जाः ।

नित्यं नृत्यप्रहतसुरजस्रिग्धगम्भीरनादाः, प्रासादास्तां त्रुष्टपितृमलं पत्र तैलैर्विशेषैः ॥ ६९ ॥

मुक्त्वा सौख्यं चतुरवनितागात्रधाराग्रहस्त-स्त्रीः, पुष्पोपवनपवनीस्रिष्टरम्भाः प्रपश्यन् ।

रोषः सिन्धोरनुभव मुदा यत्र योषा रमन्ते, प्रत्यादिशभरणरुचपध्वन्नद्वीपतनाकैः ॥ ७० ॥

गर्जैरुन्मत्सलजलनिधेः क्षोभमावं प्रणेप्यन्, क्षेमावावं त्रिदशनगरं त्वं विशेषातपूतम् ।

घावान्मूष्योः प्रमुदचरितं वक्ति साक्षाद् हृमेषु, कीमन्ते च त्वदुपगमनं पत्र नीपं कपुताम् ॥ ७१ ॥

शास्त्रालेवं गुरुपरिचितं यत्पुं दक्षमान-भूप्यपत्त्या चिह्नुरवलथैर्नृत्यकृतेतुहलीः ।

लक्ष्मीवासाभ्युज्ज्वलहमनी पदपदास्ते न यद्वा, भित्तिशानां न यत्न च यथो यौवनादन्यदस्ति ॥ ७२ ॥

दण्डधीत्ये कुसुमनिचये धन्यं विप्रयोगो, दातुर्द्वारं चलकुटिलता सुमुखोर्नान्यलोकैः ।

केशासकला (?) ह्यगुरुदहनोद्धतभूमस मन्ये, विचेरानां न यत्न च यथो यौवनादन्यदस्ति ॥ ७३ ॥

(- पाठान्तरम्)

१ त्रिपैर्भूतस्वरादीः । २ निर्दालकं शशुञ्जयपरिषयं जैनमहातीर्थम् । ३ भृङ्गव्यासो अमररुने भावमणो सति कुम्भेऽ
कुमुदखेव तस्य सिद्धाधरुषेत्स्यैर्षयैः । ४ मरुदेश्या अपत्यं कपमभिरुषयः । ५ पूजायम् । ६ देवाद्याः । ७ प्रसादम् ।
८ विषयो ग्राह्ययोगात् ।

रात्रौ यस्यां कथमपि समानीय सञ्चारिकाभिर्वासावासं प्रणयिसविधे स्थापिता या नवोढा ।
 तासां भोगादरिणि रमणे दीपमुद्दिश्य मुक्तो, हीमूढानां भवति विफलप्रेरणधूर्णमुष्टिः ॥ ७४ ॥
 लक्ष्म्याः स्थानं तदिति मतिमान् वर्षयत्युग्मिहस्तैर्मुक्तायुक्तैः पुरपरिसरे स्वाङ्गमासायं सिन्धुः ।
 तत्सुप्रायैः कनकसिकताराशिगुप्तैः सखीभिः, संक्रीडन्ते मणिभिरमप्राथिता यत्र कन्या ॥ ७५ ॥
 कामादेशाद् गमनसमयेऽलक्तकव्यक्तपाद-न्यासैर्वासैर्मृगणुसृणालेपनैर्वैत्र भित्तौ ।
 मुक्तास्रग्म्यो विलुलितकणैः कङ्कणैः शीर्णवन्धैर्वेशो मार्गैः सवितुरुदये सूच्यते कामिनीनाम् ॥ ७६ ॥
 मुक्ताहारा इव वरसुवः सन्ति यस्यां विहाराः, शाटी पुर्णाः कुवलयैश्च श्रेयसी पुष्पवाटी ।
 शालास्त्यागप्रकृतिभ्रतिभिर्निर्मिताः श्रीविशालाः, निलज्योत्स्नाप्रतिहततमोवृत्तिरम्याः प्रदोपाः ॥ ७७ ॥
 यैरासङ्गादिव जलनिधेः प्रापि रत्नाकरत्वं, सार्धं नित्यं मुनिगुरुगुणोद्गातुभिस्तेऽर्थितार्थम् ।
 श्रान्तं तारान्वितमिव दिवः खण्डमुद्दण्डपुष्पं, बद्धापानं बहिरुपवनं कामिनो निर्विशन्ति ॥ ७८ ॥
 राज्ञः सौधावल्लिपु तपनोत्सर्पणात् सूर्यकान्तैस्त्वसैरुष्मा य इह जनितो दुष्कलेस्तापरूपः ।
 तं चैत्यस्थाः सपदि शरदश्चन्द्रपादादनुवादाद्, व्यालुम्पन्ति स्फुटजललवत्यन्दिनश्चन्द्रकान्ताः ॥ ७९ ॥
 धन्यास्तेऽस्यां प्रतिदिनमहो श्रीगुरोर्वक्त्रपद्मात्, प्राप्तस्यन्दं प्रवचनसं ये निपीयैव भव्याः ।
 शृण्वत्युच्चैः पदरचनया गायनोद्गीतकीर्तिं, त्वद्गम्भीरध्वनिषु शनकैः पुष्करेष्वाहतेषु ॥ ८० ॥
 पीनोत्तुङ्गस्तनपरिचयी कञ्चुकः पुष्पजालैः, पत्रैश्चित्रैर्भवति रसना पल्लवैः शेखरश्रीः ।
 आम्रो भृङ्गावलिबलयितोऽस्मिन् युगे सातिरेकम्, एकः सूते सकलभवत्प्रमण्डनं कल्पवृक्षः ॥ ८१ ॥
 वातोद्भ्रान्तैः सलिलपृष्ठैः क्षोभयन्तो मृगाक्षीर्गातुं वृत्ता गुरुगुणपदं पुण्यलावण्यभाजः ।
 साध्वीस्पर्शादिव कलुषितास्तोयदा यत्र जालैर्धूमोद्गारानुकृतिनिपुणा जर्जरा निपतन्ति ॥ ८२ ॥
 कामोऽपि स्वं प्रगुणयति नो कार्मुकं पुष्परूपं, मौर्वीभङ्गादिव नववधूत्वासलोमादलीनाम् ।
 यूनां चेतो व्यथननिपुणैः काक्षवाणैः सनाथैस्तस्यारम्भश्चतुर्वनिताविभ्रमैरेव सिद्धः ॥ ८३ ॥
 तस्यां वप्रः सुरगिरिगुरुः काञ्चनः काञ्चनाभां, तुङ्गैः शृङ्गैर्वहति तरणेरप्यनुलङ्घनीयः ।
 यन्मूर्धस्थै रसिकपुस्यैः स्थूयते स्वर्गतोऽपि, हस्तप्राप्यस्तबकनमितो बालमन्दारवृक्षः ॥ ८४ ॥
 सिन्धोस्तत्रानुज इव लसद्बीचिवासास्तडाग, उद्यानान्तस्तरुणवंधसो दीर्घिकास्तस्य कान्ताः ।
 तासां चञ्चन्नयननलिनैर्भोहिता मानसाम्भो, न ध्यास्यन्ति व्यपगतशुचस्त्वामपि प्रेक्ष्य हंसाः ॥ ८५ ॥
 वद्धोत्साहा गमनगहने वातवद् वाजिराजी, राज्ञः स्वर्गाभरणसुभगः सामर्जानां समूहः ।
 यस्यां दानस्रवणनियतोदस्तहस्तः प्रयास्तः, प्रेक्ष्योपान्तस्फुरिततडितं त्वां तमेव स्मरामि ॥ ८६ ॥
 नव्यो भव्यैर्मरकतशिलानिर्मितोऽस्त्याश्रमोऽस्यां, गर्जद्गानानुगतमुरजः साधुनाथैः सनाथः ।
 नित्यं व्याख्यापरिपदि वृत्तं तोरणैः काञ्चनीयैः, प्रेक्ष्योपान्तस्फुरिततडितं त्वां तमेव स्मरामि ॥ ८७ ॥
 (— पाठान्तरम्)

[अथ श्रीगच्छाधीशगुरुवर्णनम् —]

तात्रास्माकं विशुरभिनवैः पात्रवृन्दैः परीतः, स्फीतच्छायो वकुलमकुलां संनिधत्ते प्रतीकैः ।
 किन्त्वक्षुब्धो मनसि भगवांश्चारुणार्या विलासैः, काङ्क्षत्यन्यो वदनमदिरां दोहदच्छ्रमनास्याः ॥ ८८ ॥

१ स्वकीयकन्याया हत्यर्थः । २ जिनमन्दिनाणि । ३ कुषलवत्साः स्त्रीरूपायाः पुर्णाः पुष्पवाटी इव शाटीति संन्यधः ।
 ४ पाठान्तरे “मञ्जरीहमहातः” । ५ तरुणाणि वयांसि परिणो यत्र ताः, अन्यत्र यौवनावस्थासालिन्धः । ६ हस्तिनाम् । ७ शङ्खः ।

नग्नानेकक्षितिपतिशिरोभौस्त्रिद्वैर्नखानां, संयोगेन प्रभुचरणयोर्जापते सा विभूषा ।
 व्यक्तैर्चाञ्जं नटनरुचितश्चन्द्रकाणां प्रचारैर्यामग्न्यान्ने दिवसविगमे नीटरुधः सुहृदः ॥ ८९ ॥
 नित्याह्लादः श्रमणमणिभिस्तत्र सेव्यांहिपत्रसेजोरशिः प्रसरयथा राजते सूरिसूर्यः ।
 यद्दूरस्यो विदुरंभवदाऽऽयुष्मते तां न शोभां, सूर्यापापे न पल्ल कणलं पुष्पति स्वामिभिर्याम् ॥ ९० ॥
 गत्वा सूर्योदयनपुरतस्तत्र शोणाणुमूर्त्यां, भक्ति चन्द्रोदयरचनया व्यञ्जयन्नस्य सूरः ।
 दर्शं दर्शं वदनमलसां मोदपूर्णां पुनीथाः, पयोताली विटसितनिभां विद्युदन्मेवद्यद्विम् ॥ ९१ ॥
 यस्य अन्नप्रतमविरतं विप्रतश्चित्तपुत्तिं, शय्यास्तसा अपि मधुरता नेतुमीशा न मोहम् ।
 पीनोरोजा सरसिजमुखी क्षाममध्याऽऽयताक्षी, या तत्र स्याद् शुक्लीविपये सृष्टितपेन धातुः ॥ ९२ ॥
 ग्रातक्षोभा विजयिनि सुरौ देवनाञ्जीह पूर्व, मोहादीनामसमपरिपच्छद्गया शङ्कुकल्पा ।
 साम्राज्येऽस्य प्रशमपवनैर्वैपमानां भयात् तां, जातां मन्ये तुहिनैर्मथितां पथिनी वन्यरूपाम् ॥ ९३ ॥
 स्वामिन्यस्मिन्नधिगतवति प्राज्यसाम्राज्यलक्ष्मीं, कौत्सिंक्षीरैर्जगति बहुलैः प्लापितं पङ्कजालम् ।
 तस्या लेपादिव खलमुखं द्यामिका व्यासिदम्भादिर्दोर्दन्धं तदनु सण्डितकान्तैर्त्रिभक्तिं ॥ ९४ ॥

[अत्रान्तरे गच्छपतिचरितं किञ्चिदुच्यते -]

जम्बूद्वीपे भरतवसुधामण्डनं कच्छदेशो, यन्नाम्नोधिभुवमनुकलं पूजयत्येव रतैः ।
 घृच्छेन पूता जननललनैः सूरिणा यैरभूनि, कश्चिद्भुक्तुः स्मरति रसिके ! त्वं हि तस्य प्रियेति ॥ ९५ ॥
 चिन्तामण्याहयजिनयशो गातुकामेक्षुवाटे, शालेये वा जनयति भृशं गोपिका सिद्धमोहम् ।
 चीणापाणिलयमुपगता तद्दुर्धैर्यत्र रगाद्, भूपो भूयः स्रमपि श्रुतां घृच्छेनां विस्मरन्ती ॥ ९६ ॥
 आस्ते तस्मिन्नगसुदितं श्रीमनोरम्यनाम, योगे द्रादुपगतवतां यत्र सायाविकाणाम् ।
 लोको रात्रिं नयति लववत् तद्भूस्तत्र देशे, तामेवोष्णीर्षाहजनितैश्चुभिर्यापयन्ती ॥ ९७ ॥
 तत्र श्रेष्ठी शिवरुण इति प्रेयसी तस्य भाङ्गी, तदेऽमोत्थैर्मणिभरकरैर्लौहिते व्योमभागे ।
 प्रातर्भ्रान्त्या गमयति तैर्मां कोककान्ताशुभोगैस्तामेवोष्णीर्षाहजनितैश्चुभिर्यापयन्ती ॥ ९८ ॥
 सुसान्येसुः कुसुमतंलिने श्रेष्ठिनः कामिनी सा, स्वमे सिंहं त्रिदशमहासापन्नसत्त्वा ददर्श ।
 ह्रौंलासाद् विकचनयने किञ्चिदाकुञ्च्य निद्राम्, आकाङ्क्षन्ती नयनसलिलोष्णीर्षाहयाशाम् ॥ ९९ ॥
 प्रोसौत् सुनुं जयमिव शची घौरिविन्दुं सभ्रमं, भर्तुस्तस्मादतिशयिरसाद् बलभवं गता सा ।
 गायत्युचैर्हसति रमते मोदते स्मालिचर्यैः, प्रायेणतेऽरमणविद्वेषङ्गनानां विनोदाः ॥ १०० ॥
 स्फूर्तिो यालः सुतस्तरिवालुकनाद् वैरिसिंहैत्याख्यां विप्रद् विजयर्षदतो देवसूत्रेः कदाचित् ।
 वाक्यैर्बुध्वा प्रणयविचारां मातरं प्राह दान्तस्तामुन्निद्रामग्निशयनासन्नगतायनसः ॥ १०१ ॥
 मातर्यैचि विपयविरतस्त्वसिदेशं ध्रताय, मायाजालं विद्वृतिविरसं कस्य नोदेयहेतुः ।
 स्त्री विद्वेषुं विरहविकृतां न प्रगल्भाऽपि शक्ता, गैलाभोगात् कटिनविपयमेवैषीं करेण ॥ १०२ ॥
 शुल्काऽकस्मादिति सुतवचो विद्युदापातकल्पं, मूर्च्छाऽतुच्छव्ययनकयनैः सङ्कुचद्विसिताक्षी ।
 जाता माताऽवचनविपयाऽसखदुःखामिघातात्, साभेऽहीन स्वल्पकमलिनी न प्रबुद्धा न सुता ॥ १०३ ॥

१ पाण्डितेन्द्रः मद्रूप इति सावः । २ 'आयुते' एतस्थाने 'अयुते' इति भवेत् । आम्नोतिर्हि आम्ननेवही न वनेते
 ३ सोन्दर्यम् । ४ 'शिशिरमपिनां' इत्यपि पाठः । ५ हे रसिके ! भूः ! सूरिणा येः जननललनैः त्वं पूता, भर्तुः अग्निं तां
 जननललनानीत्यर्थः, त्वं कश्चिद्व्यरसि ! हि यतः त्वं तस्य प्रिया इति घृच्छन् अम्नोधिः यत्र भुवं पूजयतीत्यर्थमोजनम् । ६ राधियम्
 ७ पुष्पसन्ध्यायाम् । ८ रात्रिणी । ९ प्रावीत् अस्त् । 'पु प्रसवैर्धर्ययोः' इत्यस्य रुचि रूपम् । १० विजयदेवसूरैरित्यर्थः
 ११ गहलो नाम कण्डप्रदेशः । 'गण्डाभोगात्' इति पाठान्तरम् ।

मातुर्दुःखोदयमंपदयं भावयित्वा कुमारो, वीरेत्याख्यामिव नियमयन् भाविनीं वर्धमानः ।
 पित्रोः सत्त्वे व्रतपरिचयो नेत्ययं निश्चिकाय, प्रायः सर्वो भवति करुणावृत्तिरार्द्रान्तरात्मा ॥ १०४ ॥
 मातापित्रोर्दिवि परिगमे स स्वयं प्राक्तदीक्षश्चक्रे वक्त्रेतरमतिघृतिः सूरिराजा स्वशिष्यः ।
 तस्य ज्ञानं चरणमरुणप्रौढतेजः स्तुमः किं, प्रत्यक्षं ते निखिलमचिराद् आतरुक्तं मया यत् ॥ १०५ ॥
 पृष्टे न्यस्तः स इह गुरुणा वन्दिरे गन्धपुर्यां, खैकाद्रीला (१७१०) शरदि समहं राधसैम्यगदशम्याम् ।
 लोकेस्तत्रानिमिपसमता..... नेत्रे यदेतन् मीनक्षोभाच्चलकुचलयश्रीतुलामेष्यतीति ॥ १०६ ॥
 मत्वा गच्छे वरसरसि नः सोऽयमुद्भूतप्रेडेऽमीनक्षोभाच्चलकुचलयश्रीतुलामेष्यतीति ॥ (— पाठान्तरम्)
 सोऽयं स्वामी विजयपदतः श्रीप्रभेलाहयैव, लक्ष्म्या वाण्या जयति निलयो दर्शनादस्य पूर्वम् ।
 वात्तां वक्तुं कृतनरतनोर्दक्षिणस्ते शुभाय, यास्ययूरुः सरसकदलीस्तम्भगौरश्चलवम् ॥ १०७ ॥
 एतद्वृत्तं सुरशिखरिणस्तुङ्गशृङ्गेषु सिद्धैर्गतिं पीत्वा परमरसिका स्वर्जनानां वधूष्यः ।
 रम्भाःस्तम्भाऽऽलयमुपगता भर्तृयोगे भजन्ति, सद्यः कण्ठच्युतमुजलताप्रण्यि गाढोपगृहम् ॥ १०८ ॥
 तेजःपुञ्जैर्दिनकरकरस्पद्भिर्दुर्निरीक्ष्यं, शान्तस्वान्तं तपनरपतिं प्राप्य नम्रीकृताङ्गः ।
 अत्रोद्भूतां सुकृतसरसां किंवदन्तीं विदग्धो, वक्तुं धीरस्तनितवचनैर्मीनिर्नां प्रक्रमेयाः ॥ १०९ ॥

[गच्छाधीशात्रे विज्ञापनीयोदन्तवर्णनम् —]

प्रादुर्भूते दिनमुखसुखे सौरतेजस्त्रिधाऽपि, विश्वं व्याप्तं कथयति महीनाथ ! नान्दीविशेषः ।
 कामनीडानिरतमिथुनान्युत्सृज्यस्त्यक्तनिद्रं, मन्द्रस्त्रिधैर्ध्वनिभिरबलावेणिमोक्षोत्सुकानि ॥ ११० ॥
 सन्ध्यास्थायामिह भगवतीपाठपूर्वोत्तराद्याध्यायन्याख्या भवति तदनु श्रीगुरोर्गीतवृष्टिः ।
 गन्धर्वाली सुखयति जनं सोत्सवं श्रोत्रपदैः, कान्तोदन्तः सुद्वन्दुपहलः सङ्गमात् किञ्चिद्भूतः ॥ १११ ॥
 शिष्याध्यायोऽव्रतविरमणं तत्र ऋचापूर्दिदेश, कीर्त्यङ्कुरानिव रजतज्वलदशोद्यद्दशाङ्गम् ।
 वात्सल्यानि प्रवरवसनैर्नामजापोऽर्हदादेः, पूर्वामाष्यं सुरभविपदां प्राणिनमेतदेव ॥ ११२ ॥
 अर्हत्पूजाकुसुमरचनैर्नन्दमन्दोत्सवश्रीदानं पात्रेष्वभयसहितं भावना भावनाद्यम् ।
 पर्वण्येवं नवनवभैर्वापिके कल्पपाठः, पूर्वामाष्यं सुरभविपदां प्राणिनमेतदेव ॥ ११३ ॥ (— पाठान्तरम्)
 कर्तुं कश्चित् स्पृहयति पुनस्तीर्थयात्रां ससदं, कश्चिद्दोहं प्रतविधिमरं वोपधानानि काचित् ।
 इत्थं सङ्घो गुरुगुरुसङ्घक्तिरघापि धर्मं, सङ्घल्पैस्तैर्विशति विधिनाऽऽरिणाऽऽरुद्धैर्मार्गः ॥ ११४ ॥
 एवं नित्योत्सवपरिचयैराश्रितोऽपि प्रकामं, मेघः शिष्यो गुरुपदयुगासेवया विप्रसुक्तः ।
 सर्वं बाह्यं मनसि रसिको मन्यमानः सुनेतस्त्वामुल्कण्डाविरचितपदं मनुखेनेदमाह ॥ ११५ ॥
 पूर्णाचन्द्रस्तव मुखविभां भाववलेप पूर्णां, तेजस्वित्वं स्पृशति तरणिर्धरितां मेरुद्विः ।
 अम्भोवाहः प्रवहति तथाऽन्योपकारप्रकारं, हन्तेऋष्यं कचिदपि न तेऽमीर्हसादर्यमस्ति ॥ ११६ ॥
 तस्मादस्मादशजनमनस्त्वन्निरिक्षाभृतेन, दिष्ट्या पुष्टं कचिदपि रतिं नामुते वस्तुगत्या ।
 नामालम्भात् सहमहमहो वासराणि ब्रजन्ति, दिक्त्संसक्तप्रविरलधनव्यस्तसूर्यातपानि ॥ ११७ ॥
 राकाचन्द्रेऽग्युदयिनि भवद्रुममारोप्य बुद्ध्या, ध्यानाधीनः क्षणमपि सुखं चेतसि स्थापयामि ।
 अश्रैस्तावन्मुहुस्मचितैर्दृष्टिरालुष्यते मे, नूरस्तस्मिन्मपि न सहते सङ्गं नौ कृतान्तः ॥ ११८ ॥

१ निर्देयम् । २ वैशाखशुक्ल- । ३ भद्राक्षरद्वयं सुदितम् वष 'मापि' यद्वा 'नेपि' इत्येवद्वयमार्थसंयन्नेन संयत्तं
 ४ 'मर्का दिदेश' इति पाठान्तरम् । ५ यथा लक्ष्मीः, पद्मं कमलम् च । ६ अनुकूलेन दैवेन प्रदत्तायमर इत्यर्थः । ७ स्वैर्य

वक्रार्थं ते समधितं विधिः शारदेन्दोर्विभूषां, सारङ्गाङ्गोर्नयनविधये तद्वयोर्योग आसीत् ।
 व्योमारण्ये तुहिनकपटादिन्दुकान्ताऽरुदचन् मुक्तास्थुलास्तारुविसरत्येप्यशुलेशाः पतन्ति ॥ ११९ ॥
 दासीभूतं प्रसुनवयशो ज्योतिषां पुण्डरीक-खण्डं मन्ये सरसि हसितं निर्भिमीते समीरान् ।
 आमोदाब्जान् वरुणककुभः पूर्वभागेऽभ्युपेतान्, पूर्वं दृष्टं यदि निरु भवेदङ्गमेभिस्तवेति ॥ १२० ॥
 जाने दिग्भिः पवनचमरैर्वीज्यसे त्वं तदेताश्चन्द्रो ज्योत्स्नामलयजरसैरर्चयन् पश्चिमायाम् ।
 नखैर्वैवं वदति मगवद्वन्द्वेने वृत्तिमाजो, नीचैर्गच्छत्युपरि च दशा चन्द्रनेत्रेभ्यः ॥ १२१ ॥
 पृथ्वीपायःपवनतरयश्चन्द्रसूयादिदेवास्तां सेवन्ते धरुचनया दूरतोऽपि प्रशस्ताः ।
 मत्सत्त्वं वा गगनशकलं द्यूते केवलं यद्, गाढोष्माभिः कृतमशरणं त्वद्वियोगव्यथाभिः ॥ १२२ ॥
 चेतोवाक्ये मम निगदतोऽन्योन्यमाश्वासनाय, ध्यानाधीनेः स्रवनकथनैर्नीयतां दिष्टमेवम् ।
 पश्चात् साक्षात् सुमग ! भगवत्सङ्गमे सर्ववृत्तं, निर्दिश्यावः परिणतशरच्चन्द्रिकासु क्षपासु ॥ १२३ ॥
 धन्यंमन्यस्तदुपसि विभो ! स्वामहं विश्वविश्वे, यस्यां रात्रौ लयनिलयगः संलये त्वां निषेवे ।
 तां निद्रामप्यतिशयमुदा संस्तुवे ध्यानमुद्रां, दृष्टः स्वप्नेऽकित्तव । सम्यक् कामपि त्वं मयेति ॥ १२४ ॥
 घालस्याऽनुक्षणकृतनतेर्मे स्वविज्ञप्तिरेषा, भाव्या स्वामिन् ! हृदयविषये संनिधेयो विधेयः ।
 अर्याश्वर्यानुगतमनसो वर्त्तमाने यदर्याद् इष्टे वस्तुन्युपचितरसाः प्रेम्णाशीमवन्ति ॥ १२५ ॥
 विज्ञप्यैवं प्रवचननूपं श्रीविनीतामिषानोषाध्यायेन्द्रैर्विमुलमतिभिः सेवितं तत्रिवृत्तः ।
 तत्प्रत्युक्तानुनमेनमुखोदन्तवृन्दैर्ममपि, प्रातः बुन्दप्रसन्नशिथिलं जीवितं धारयेषाः ॥ १२६ ॥
 एवं देव ! त्वयि विनिहितं कार्यमार्यं विचार्य, व्यक्तां शक्तिं सहृदयसुहृत् ! तानकीमत्र चार्ये ।
 अङ्गीकारं द्रढयति तवाध्वानधारप्रसारः, प्रत्युक्तं हि प्रणयिषु सतामीक्षितार्थक्रियैव ॥ १२७ ॥
 पूर्वं मोदात् तपनूपतिना मे स्वसेवाकुमारी, सौभाग्याब्जा प्रणयसरसोद्वाहिता तद्विमुक्तेः ।
 तापं हत्वा विचर जलदामीष्टदेशान् यथेच्छं, मा भूदेवं क्षणमपि च ते विमुक्ता विप्रयोगः ॥ १२८ ॥
 स्थित्वास्त्रायां मुनिपतिपुरोऽसौ निमग्नार्थरूपी, दिव्यध्वानैर्जलधरवरो वाचिकं व्याचक्षे ।
 जातस्तस्मान्मुनिनरपतिः सप्रसादो विनेये, केयां न स्यादभिमतकल्पा प्रार्थना ह्युत्तमे ॥ १२९ ॥
 प्रसागल प्रणयिहृदयाम्गोषरेणादरेणादिष्टां वार्त्तां गुरुगुरतरानुग्रहव्यञ्जिनीं सः ।
 श्रुत्वा ज्ञानाचरणचरणोद्भूतभाग्यप्रतिष्ठान्, भोगानिष्ठानविरतसुखं भोजयामास शकत् ॥ १३० ॥

माघकाव्यं देवगुरोर्मेघदूतं प्रभप्रभोः ।

समस्यार्थं समस्यार्थं निर्ममे मेघपण्डितः ॥ १३१ ॥

॥ इति श्रीमेघदूतसमस्यालेखः संपूर्णः ॥

*

खरतरगच्छाचार्यश्रीजिनसुखसूरिं प्रति पं० विजयवर्द्धनगणिप्रेषितं

[४] विज्ञप्तिपत्रम् ।

॥ श्रीजिनवाण्यै नमः ॥

*

[आदौ अर्हतादीनां नमस्काराः -]

स्वस्ति श्रियालंकृत ईश्वरोऽभ्यः, सर्वज्ञ आनन्दमयः स्वयंभूः ।
श्रीमारुदेवो नतदेवदेव, ईहासये स्यादनिशं जनानाम् ॥ १ ॥
श्येनांजिघांसोः प्रपलायमानं, पारापतं चाऽऽपततः पतंगम् ।
रक्ष्यं ररक्ष क्षमिता कृपात्मा, यः शान्तिरस्तु त्वरया स शान्त्यै ॥ २ ॥
यातुहासपरिहासभापितैरस्सरः स्म परिणेतुमिच्छति ।

उग्रसेननृपपुत्रिकां सको, नेमिराशु कुरुतात् स नः श्रियम् ॥ ३ ॥

काष्ठे प्रदग्धे स्थितनागयुग्मं, यस्य प्रसत्तेर्हि सुरः सुरी च ।

ऐन्द्रं पदं प्राप्य सपद्यमृतां, पार्श्वः प्रभुर्वः स सुखं प्रदेयात् ॥ ४ ॥

यो जातमात्रोऽपि कनिष्ठयाहैर्धृत्वा सुराद्रिं व्यपनीतवांश्च ।

इन्द्रस्य सिल्लापयिपोः सुशंकां, श्रीवीरधीरो भवताच्छिवाय ॥ ५ ॥

पञ्चतीर्थी सुप्रपञ्चा तीर्थभूतेव भाति या । संसारतरणे सारा सा भृशं दिशतु श्रियम् ॥ ६ ॥

समास्थितानां विचिकित्सतां नृणां, जिनस्य वृच्छां स्वमुखादकुर्वताम् ।

प्राब्रुवुषत् संशयमत्युदस्य, तान् गौतमः सोऽस्तु सनातिलब्ध्वै ॥ ७ ॥

श्रीवीरपट्टस्थितिजातधर्म्मा, सर्वज्ञसेवाभृशपुण्यकर्मा ।

कर्माष्टपातासविशुद्धशर्म्मा, श्रेयस्तर्ति वः कुरुतात् सुधर्मा ॥ ८ ॥

मोक्ता हेज्ञो नन्दनन्दप्रमाणकोटीनां यः श्रेष्ठिकोटीर इन्धनः ।

ज्ञानादीनां योऽवधिः श्रेयसां च, जञ्चुनामा स प्रदत्तां स्वसत्ताम् ॥ ९ ॥

प्राग्दुष्कर्मवशात् तुरुष्कतनयं चारुष्करं संस्थितम्, ज्ञात्वा स्वीयमहे जनाकुलतते वादित्रनादाचिते ।

यः सन्मान्यजिजीवदाशु परया दुर्भेद्यया विद्यया, सोऽनेकान् विरुदात् दधत् स्मरणतो धत्तां नृणां संपदम् ॥ १० ॥

अरिहरिकरिमुख्यान् विद्युदुल्काधिपातान्, अमरपुररुपजन्यान् विद्ववरोधान् निवार्य ।

कुशलमिह करोति प्रेयसां भूदृशां च, स जिनकुशलसूरिः सरिमुख्योऽस्तु सिद्ध्वै ॥ ११ ॥

पञ्चाप्येते साधवो मेरवो वा, स्वर्णाभासा वर्णतः खालवध ।

सेव्या भव्यैर्निर्झरैः पूर्यैश्च, जाग्रत्कीर्त्या स्फूर्तिमन्तो जयन्ति ॥ १२ ॥

† स्वस्तिश्रियालंकृतमीतमभ्यं सर्वज्ञमानन्दमयं जिनेशम् ।

धीमारुदेवं नतदेवदेवं मीहासये मासमुखं च नीमि ॥' इति पाठान्तरम् ।

1- 'चातुष्पदं = चौक । 2- 'श्रीजिनादिमदत्तसूरिरनयो धत्तां नृणां संपदम् ।' इति पाठान्तरम् ।

दिवसंख्यांस्तान् वैमवाद् दिव्यपतींश्च, कर्मैमानां सुदने सिंहसिंहान् ।
हित्वा हित्वा वैमतं मानसे च, लेखं चेमं वार्षिकं प्रोह्णिवामि ॥ १३ ॥

[अथ देशवर्णनम् -]

आषारोऽध्यो ग्राहजीवादिकानां, नानारोदुबोतिरत्नाकरोऽस्ति ।
माण्डाखण्डाडम्बैर्मण्डितोऽन्विष्येस्मिन् देशे चाक्षेसे सुवेशे ॥ १४ ॥
चलत्तरङ्गायतवल्गुपाणिमिर्दिशन् महीजाय च यत्र वारिधिः ।
वरेण्यपण्यैर्भृतपोतपेटकं, विभाति मन्ये कारदो निरन्तरम् ॥ १५ ॥
जगत्सुखास्था बहुसस्यसंपदः, अकालसंपक्त्रिमदग्निमर्दयः ।
अकृत्पच्याः खलु यत्र नीवृति, सदैव रोहन्तितरां रुहा इव ॥ १६ ॥
विमलविमलभूषः पापतापपहारी, गिरिरिह गिरिनारः सिद्धिसौख्यौषकारी ।
अजितभगवदोष्णिततारंगकं च, जनपद इह यस्मिन् पावनी च त्रयीयम् ॥ १७ ॥
पुरं सेन्द्रिंरं बिंदरं सूरतार्क्यं, श्रियाः स्तंभतीर्थं तथा स्तंभतीर्थम् ।
लसत् संमदाऽहम्मदावाद्दसंज्ञं, पुरस्य त्रयीव त्रयी यत्र वित्ता ॥ १८ ॥

[अथ यत्र पूज्याः स्थितारत्तयुरवर्णनम् -]

पुरोपि त्रये नायको नायको यः, शुभं यत्र वामाति मुक्ताकलापे ।
- सदास्थानुभावाद् भवेन्नायको ना, समृद्ध्या सुवृद्ध्या च कीर्त्या सुकान्त्या ॥ १९ ॥
प्रासादानां शिनिमणिमयाः सद्रवाक्षाश्च यत्र, चन्द्रास्थानी रुचिररुचिभिः सेव्यमाना नरीभिः ।
धोमयन्ते दिगकरसुखाश्चन्द्रचन्तो दिवापि, तद्गुण्यानां भवति नियतं तद्गुणः संगमाद्धि ॥ २० ॥
सम्येभ्यानां मृशतरलसंछर्म्महर्म्याणि यत्र, चन्द्रज्योतिर्निचयधवलं व्याप्य खं संस्थितानि ।
प्राजिप्सुनि प्रचलदिल्लचन्द्रशास्त्रयुतानि, प्रांशुत्वेन खिदिह विवदन्ते मिथस्तानि तेन ॥ २१ ॥ -
श्रियः कन्दरा सुन्दरा सुन्दरी च, सुदत्यच्छरूपा पिकालापरूपा ।
स्फुरद्भारतीकाऽकठोरप्रतीका, वरीवृत्ते निर्जरीवान्वगारम् ॥ २२ ॥
सकमलं कमलं मलद्धानिकृत्, सकमला कमलायतलोचना ।
- निजगृहे जगृहे श्रुचिता जनस्यमिदं पुरि यत्र च वर्तते ॥ २३ ॥
श्रविरलः सरलो विरलः पुनः, कलिकुठः श्रियको वरुणो जनः ।
- श्रुचिरशोक उतास्त्रि पुरे वने, सुतस्प्रतिमो जन इष्टदे ॥ २४ ॥
- लसद्द्यूविवनं यौवनं भाति यत्र, सदानं सदानन्दितस्नान्तवृत्ति ।
- कण्ठदहंसकं हंसकण्ठेष्टशब्दं, रसामाससामासदनं यस्य नित्यम् ॥ २५ ॥

[अथ तत्र वर्त्तमानानां पूज्यानां वर्णनम् -]

अधिवसति तमुच्चैर्द्वैतगुणत्तरङ्गमविरलमिलदाभा निर्वितस्वर्गलोकम् ।
गणपतिरिव कुर्वन् गीतमर्षिविद्वारं, स्वप्रमहदुलशाहोदन्वतः पारदथा ॥ २६ ॥
जनश्रुतिर्या भवदीपिता पुरा, श्रुता श्रुतिः सेवपदं यथा स्थिता ।
- तृणं त्वपि प्रापुषि हि प्रमृणां, लोकोक्तिरया नं सृषा कदाचित् ॥ २७ ॥
गुणाः समे सात्त्विकराजसादयो, पम्बुवृत्तिलके वरा गुरौ ।
- भवति गुण्ये त्वपि ते गुणास्वया, निदानयोग्ये शुषि कर्ममस्ति हि ॥ २८ ॥

गुणगुरुगुस्ताजप्रत्नपट्टोदयाद्रौ, शिशुतरणिरिवोद्यत् पूर्वपुण्याधिकेन ।
भविककमलखण्डं धोषयन् दृष्टिदीप्त्या, भुवि जिनसुखसूरिः शोभते भाग्यशाली ॥ २९ ॥
विपुलतरयशोवर्द्धिष्णुभूष्णुप्रतापः, कुमतिमिरभेदी सूक्ष्मतत्त्वार्थवेदी ।
शुचितरवरपादैः पावितेलातलाश्च, मुनिजनततिमान्यः स्विष्टदाने वदान्यः ॥ ३० ॥ (- युग्मम् ।)

अध्युपुषस्तव पदं विपदन्तकारि, राजन् भुवै सुगुरोः प्रससार शिष्टिः ।
सद्बुद्धबोधनकरी ह्युदयाद्रिभेव, दीप्तियथा प्रसरति ध्रुपतेः श्रितस्य ॥ ३१ ॥

मुनिता गुरुता विराजिता, वदने वाक्पटुता-सुमिष्टते ।
हृदयोक्तिशरीरशुद्धयो, व्यतिभाते भवतां परस्परम् ॥ ३२ ॥

इवैकशेषः सद्यः विशेषकैर्गुणैरनूनेर्वृहत्तत्त्वं पूर्वजान् ।
वतातिशेषे स्वमहो विशेषवित्, सुदक्षिणानाहतलक्षणान् घनान् ॥ ३३ ॥

पठिता सद्द्विद्यानां सन्निधिरिव सन्निधौ मुनीशानाम् । श्रीधर्मवर्द्धनगणिः सत्कविरिव भासते स्वभासा च ॥ ३४ ॥
मर्षादाया अविता सन्नेमिरिव प्रवर्तते नित्यम् । श्रीनेमिसुन्दर इति ख्यातोऽभिल्यासमुल्लासात् ॥ ३५ ॥

सत्याठकादिमुनयो नयशालिनश्च, पूज्यस्य पार्श्वपरिशीलनलक्ष्यसौख्याः ।
सामीपिका इव शठेतरमाठराधाः, सूर्यस्य सन्ति सुगुणप्रगुणा नितान्तम् ॥ ३६ ॥

तान् पूज्यान् सुरपूज्यमञ्जुलधियो धीरान् धराराजितान्, जाग्रद्भाग्यसहस्रभानुभृशभाशुष्कारिपङ्कोत्करान् ।
सद्बुद्ध्याध्यवसायबोधितलसद्द्रव्यास्तिकायादिकान्, नत्वाऽऽं वरपाठकादिकमुनीन् नम्यानुनम्यास्तथा ॥ ३७ ॥

*

[अथ साहस्यत्र वसति तद्-अर्गलापुरवर्णनम् -]

द्विपामर्गलैवार्गलाष्टः सुदुर्गा, प्रवेशार्थमैन्द्र्या दिशो द्वारिवोच्चैः ।
सुगुर्व्याः शुभोर्व्या उरस्सुत्रिकेव, सर्वात् वरीवत्ति भर्तृप्रतापात् ॥ ३८ ॥
पुराऽकबरोऽवासयत् पादसाहिस्ततः स्वामिनाम्ना प्रसर्चितं रूढम् ।
धरायां धरासारशृङ्गारभूतं, वराकबराबादसंज्ञं बहुञ्जम् ॥ ३९ ॥

यत्सुरं धरणिमण्डनायितं, पुण्यपद्मशुभसञ्जसुन्दरम् ।
सद्रसोदकञ्जौरौघयौवतं, घामपि प्रहसतीन्द्रभर्तृकाम् ॥ ४० ॥

यस्य दुर्गमरिदुर्ग्रहग्रहं, खालिकावलयितं समन्ततः ।
संकटाष्टघटनाविचेष्टितं, संहिताश्मदृढसन्धिभूषितम् ॥ ४१ ॥

शस्त्रकोशधनधान्यसंचयं, हैमधामवहुधामदन्तुरम् ।
दुर्गपंक्तिमुकुटायितं परं, संचकास्ति यवनोच्चयैर्भूतम् ॥ ४२ ॥ - युग्मम् ।

यदभ्रंलिहाः सद्ब्रह्माः स्रपदेहा, विशालामलाश्चन्द्रशालासुताश्च ।
शुचो मोचनाः काश्चनाश्चन्द्रदाशाः, सदा पादसाहेनैरेन्द्रस्य सन्ति ॥ ४३ ॥

यत्पार्श्वे यमुनासनातिविमला देदीप्यतेऽहर्दिवं, सर्वेषां सुखकारि निर्मलतरं यज्ञीवेनं जीवनम् ।
या वेणीव भुवो नवायततता विश्वंभाराया वरा, या मुक्तालतिकेव कृष्णगुणभासंमिश्रिता चोज्ज्वला ॥ ४४ ॥

पुत्रागाथाः सफलफलदाः शास्त्रिनोऽखण्डभासः, म्फुल्यन्ते सुरभितदिशः पुण्यदाश्चातुवेलम् ।
यच्चित्त्वा वै सुरतस्समाः श्रीफलोदारसाराः, दीव्यच्छायाः सरलचहुलाः कानने पतने वा ॥ ४५ ॥

कचिच्चापणे पण्यते पुण्यपण्यं, कचिच्चास्तिकैः पण्यते साधु पुण्यम् ।
 कचित् पूज्यतेऽर्द्धं समावं स्वयत्कत्या, कचिद् मण्यते जैनमार्गः सदुक्त्वा ॥ ४६ ॥
 कचिद् वैष्णवैः सेव्यते विश्वनाथः, कचिद् गीयते सज्जनैर्गीतागायः ।
 कचिच्चालयो मन्यते चारुमार्गः, कचित् संकटो मानवै राजमार्गः ॥ ४७ ॥
 कचिद् बाजिमिस्ताड्यते विद्सु लता, कचिदन्तिनो धंम्रमन्युचमसाः ।
 कचित् सादिभिर्विध्यते धत्तधत्ता, कचिद्धत्तिकम्पं कुशालिश्च दत्ता ॥ ४८ ॥
 हरेः पादसाहैः सवासे प्रवासे, समं वाहिनीभिः ककुब्जाहिनीभिः ।
 नरेः श्रीचरेः शश्वदप्राप्तमध्यः, समुद्रः समुद्रो यथा यः समास्ते ॥ ४९ ॥

[विद्वत्पत्रप्रेषकगणिकृतं स्वकीयशिष्यादिनामनिदर्शनम् -]

तस्माद् द्रंगाद् वाचकविजयादिमवर्द्धनो गणितुमणिः । सुप्तद्रकत्यासक्तः शुभधिपणाधोरणीतुसुः ॥ ५० ॥
 विज्ञ-ज्ञानात्तिलको विनेयलाभादिस्तुन्दरगणेश्वर । महिमास्तुन्दरगणिको रंगान्मूर्तिश्चतुर्थश्च ॥ ५१ ॥
 ज्ञानादिमविजयपक्ष द्वेतत्संख्याकपरिकरान्वितः । सद्यो वेदयति वचो मार्त्तण्डममितवन्दनकैः ॥ ५२ ॥

[पत्रप्रेषकगणेश्वरतिस्थानवर्णनम् -]

अर्हद्भक्तिव्यक्तवामाकट्यक्षक्षीरक्षेपात् क्षेमवृक्षः समक्षम् ।
 वर्षेर्द्धीव स्पर्द्धयाऽग्रर्द्धिमांश्च, वर्षेर्द्ध्वं तत्र सत्रा समृद्ध्या ॥ ५३ ॥
 शिष्टानां सच्छिष्टयुष्टम्भतोऽर्हं, दुर्गं भागं गच्छदागाः समागाम् ।
 सांगानेरग्रजस्यतः पश्यतां च, नृणां भीतिं घाचनीं चापनीय ॥ ५४ ॥
 अत्रागतः कतिथसंचचयं समृद्ध, शालास्थितांश्च पुर एव जनानपास्य ।
 पौपाद्यपंचमदिने सुदिने परुक्ते, वर्षेऽप्यवास्त्यमतिहर्षमरं च शालाम् ॥ ५५ ॥
 श्रद्धालवोऽत्र नगरे बहुशो वसन्ति, श्रद्धा लवा विपमकालजसंनियोगात् ।
 आप्यास्मिकाः कतिपया हरिगाश्च केचित्, केचिच्च हुंढमतगाः शठमूढचित्ताः ॥ ५६ ॥
 भङ्गातरङ्गविकलाः कतिथा रतीहा, एतादृशा अपि मया सह वासयोगात् ।
 ईषच्छुभाशयवशाः कथमप्यभूवन्, यतोच्छ्रितं दकमपि ह्यथ एव याति ॥ ५७ ॥
 एकाब्द ईदृशदिशा प्रसमाप्यते स्म, निर्देशतोऽत्र वसतो मम वृद्धकस्य ।
 आज्ञास्थितः समयवित् प्रथितप्रतिज्ञ, आसेतरामहमिहैव च ऐषमेऽन्दे ॥ ५८ ॥
 व्याख्यात्युपासकदशाः पुर आस्तिकानां, पर्वोगतेषु तियिषु प्रग आगतानाम् ।
 शिष्यांश्च शिक्षयति पाठयति क्रियासु, व्यापारयत्यपि धुरं गलिधार्मिकेषु ॥ ५९ ॥
 वरेषु कृत्सेषु च हेतुकर्तृतां, तथाऽपरेष्वर्थेषु सद्बचः ।
 उपेयति भ्रष्टजनांश्च भूरिशो, निवारयत्युन्नतबुद्धिशुद्धिना ॥ ६० ॥

[समागतपर्वाधिराजपुष्पिणावर्णनम् -]

इत्यंकारं तिष्ठति प्रीतितत्या, ह्यत्रोद्गच्छत्युपपादप्रसवेः ।
 अस्मिन् दिष्टे धर्मपर्वाधिराजो, रागादागाद् भूमिभागमथ ॥ ६१ ॥
 तस्मिन्निते परहिते द्वितयेऽपि नूनमत्युत्सुकाः पुनरसंकसुकास्तदिष्टेः ।
 संपिप्रियुः प्रियतमेक्षणहृष्टचित्ता, भव्याशया भविजनाश्च कृपीचलाश्च ॥ ६२ ॥

तस्मिन् द्वयेऽभ्युपगतेऽधिकदानशौण्डा, उपुस्तरां विपुलवित्तमनेकमेके ।
अन्ये च धान्यनिचयं सुखसप्तसंख्ये, क्षेत्रे पवित्रविपुलोत्तिशुभे द्विहल्ये ॥ ६३ ॥

प्राणसिंधुर्निन्युषि हंत तस्मिन्, श्राद्धा मयूरा उरुभाकलापाः ।

गीतैः स्वनैः श्रोत्रसुखाभिरामैः, धर्मध्वनहुन्दुभिवादनोन्मुखाः ॥ ६४ ॥

एतद् द्वयं जैनमतं नभश्च, जीवातुरूपं जगतः समस्य ।

समस्करोद् दानदकस्य धारया, भुवस्तलं वर्षदवर्षवर्जितम् ॥ ६५ ॥

प्रचण्डहुण्डाघवसर्पणी च, करालसर्पवि विसर्पति स्वयम् ।

तद्वर्त्तनामूर्च्छितपूरुधावली, रसप्रमाणारफणा विराजति ॥ ६६ ॥

तरसंपर्कादकंतोरुष्कयोगात्, कार्पण्यान्धेरन्यनैपुण्यपण्यात् ।

दानादीनां छित्तिरत्रास्ति लोके, तत्राप्यत्राधिक्यतो दानहानिः ॥ ६७ ॥

जातेऽप्येवं गणरतिरसात् **संघसिंहः** स्वधासि, ह्यस्मत्प्राश्नियतपतितं पुस्तरत्वं प्रयास्तम् ।

जाम्रादि स्म प्रवरललना रात्रितो जागरां च, कुर्वन्ति स्सागुरुमलयजोद्धतधूमं सुरूपम् ॥ ६८ ॥

उदीते पतङ्गे स्फुरद्दीप्तिचङ्गे, पुरे चाद्यमानेषु वाद्येषु सत्सु ।

तथा गीयमानेषु गीतेषु गार्ढं, शृशं चार्थिषु प्रार्थ्यमानेषु वित्तम् ॥ ६९ ॥

महाहम्भरं चाम्बरापातिशब्दं, सुसंघेन संघेन भासां व्यसर्जि ।

लसत्पुस्तकं न्यस्तशोभं प्रयास्तं, तथाऽऽनीय चास्मत् करे स्मेरवक्त्रम् ॥ ७० ॥ — युग्मम् ।

सदानन्दसख्याभिरस्माभिराशु, मुदा वाचनाभिर्हवाचि स्फुटं तत् ।

जनानां समर्क्षं स्फुरच्छुद्धकर्क्षं, सुमेवांदि साम्यस्य संघस्य शिष्टेः ॥ ७१ ॥

क्षरदानिनो मानिनो मत्तनागाः, पुरे सत्करा वारणाः संगराणाम् ।

इतीवात्र हेतोर्निषिद्धार्थदाना, जना आस्तिका व्यस्तचित्ता वसन्ति ॥ ७२ ॥

आकस्मिकोल्लासजभावभासात्, जाम्गाख्यवंशे रिपभाख्यनामा ।

साधार्मिकौकःसु सुमोदकौ द्वौ, प्रादात्तमां सारसुपोषितेभ्यः ॥ ७३ ॥

प्राशीलि शीलं बहुभिः सुशीलैः, प्रातापि शुद्धं तप एव कैश्चित् ।

अमावि कैश्चित् सुगमा च भावना, धनं विनेदं प्रयमर्थकारि हि ॥ ७४ ॥

सर्वपर्वसु परार्द्धपर्वणः, सेवनं सुखदवस्तु साधनम् ।

ज्ञेयमित्यमपि नो व आशु तत्, ज्ञापनीयमखिलं ह्यनाविलम् ॥ ७५ ॥

उद्गाढमापाढकमा च भाद्रादस्मिन् वर्षे प्रववर्ष मेघः ।

ऊनं च पूर्णं सममेव तूर्णं, प्राभूयन् पूरसुतुदिलापे(?) ॥ ७६ ॥

वृष्टे च तस्मिन् प्रलयादिवाते, शंखाश्वरन्निर्धरवारिधोरे ।

परःसहस्राश्च गृह्णा अजस्रं, नरस्वराकीर्णमहो अपतन् ॥ ७७ ॥

द्विमृगमुख्येषु गृहेषु तेषु, पतत्स्ववापस्पतितेषु बाढम् ।

उच्चेषु नीचाऽपि विशालशाला, ध्वस्ता समस्ता च विहत्तसाशु ॥ ७८ ॥

धर्मातुभावादिव मन्दभावं, किञ्चिद्गतेऽग्रे त्वनदप्रहर्षम् ।

† ह्योऽग्नेवमानि पद्यानि प्रथमादर्शं नोपलभ्यानि । पश्चादेवानि विरचितानि संभाष्यन्ते । प्रतिठिपि कर्तुं हि दोषादज्ञाना भग्नेतनपद्येषु यद्वचः पाठोपाय इत्यन्ते । ते च मूलादर्शाभावात् सादृशा पद्यात् शुद्राङ्गं प्रापिकाः सन्ति ।

तस्मिन् स्वधाभ्येवं पुनर्व्यधाम, पर्वाधिराजं समजत् समाजम् ॥ ७९ ॥

गलीनिव स्पष्टवलीन् प्रणुद्य, समाऽसमान् श्राद्धजनान् समांश्च ।

विधाप्यते टिप्पनिका स्स शीघ्रं, मया स्वसार्थं शतरूपकाणाम् ॥ ८० ॥

मुजेषीकदूढभिव तनुकुञ्जमभूत् पुरा । एतर्होव्य(?) तदेवोरुषकेष्टकचितं वचः ॥ ८१ ॥

संप्रधार्य मम श्राद्धैरुत्पलमालमार्तिभिः । कार्यते ही सदायेंपु, फलदा च प्रवर्तना ॥ ८२ ॥ - युग्मम् ।

माधवे माधवे पर्णसुगमं पुरा हं सदा वः सदावर्जितेभ्यो मुदा ।

प्रादिपि प्रावृषि प्रोत्सुको मोरको, ज्ञायते तद्भवद्भस्तरसात्र स्थितम् ॥ ८३ ॥

सुग्मदीयं छदं छन्नना वर्जितम्, प्राजगामाद्भुतं भूपसा नेहसा ।

पट्टणोदन्तकज्ञापितं नोन्तिके, तीर्थयात्राप्रभृत्युत्पतत्प्रीतिकम् ॥ ८४ ॥

तत्सुरं संप्रति प्रक्रामाभावतो, दूरदेशावतः साध्वसोद्भानतः ।

मानसाभासनाच्चात् एतुं धयमयमाधिष्ठितामक्षमास्तां दिशम् ॥ ८५ ॥

अभिपिपेणयिपुर्नृपतिवयी, यच्चननाधमभिप्रतिजग्मुषी ।

तुरमि(ग?) लक्ष्यसुता पृथुनर्भदरनिकटरोपसि योद्धुमभीच्छति ॥ ८६ ॥

अचितया वितया धय काश्चन, ननु जनश्रुतयः श्रुतिसौर्यदाः ।

नियतिनिम्नगता घत बर्तना, जिनपवोषवशा यत् आयतौ ॥ ८७ ॥

उपपुरं सरसोऽत्र बृहद्वनात्, प्रतिदिनं खलु याति च पूरयान् ।

प्रक्रिन्त्यन्य सुतज्ञेवसर्जने, विट्प्रभृष्टपदा झटिति च्छत्ता ॥ ८८ ॥

प्रजयिराजकर्तजनसंजनाद्, भयमदोऽप्यनि नृंस्तु निष्यति ।

अमदिवेत इतो घत तद्गयाचिचलिषा न च वीकपुरं प्रति ॥ ८९ ॥

स्वकीयवस्तुखयरक्षणाय, पुरस्व चास्यैव निदेशवेशः ।

कार्यः सुतर्करिततर्कुकाणां, याच्चा ह्यमोषा प्रमुषु प्रथिम्ना ॥ ९० ॥

सुंभादीयमपि पर्णसुग्मकमागतं परुदखेदमन्दके ।

लिङ्गिनी भवदुदन्तलंघिनी, लेखितं प्रतिवचो मुधैव तत् ॥ ९१ ॥

नाथकस्य वचनं प्रमादिषु, चञ्चलेषु च विलुठ्यते हठात् ।

तच्च विचसुमुखान् शिलीमुखान्, अष्टलक्ष्यत इवाश्ववाञ्छुखान् ॥ ९२ ॥

सर्वस्य द्वे सुमति-कुमती वः सती सुद्धिरिव, वृद्धो यूनापुरुगुणश्रुतासन् गणो भूपितोऽलम् ।

एको गोपे यतिषु सदयो गच्छभारं विमर्षि, क्रीपुंश्च प्रसरतिगणे लिङ्गिनी तदिचित्रम् ॥ ९३ ॥

या साधूतं वितरणचये ह्यर्गलैवाप्रगैव, याऽऽटीति प्रतिकुटमटद् घटनाया शुनीव ।-

या स्वच्छन्दं बहु च रमते मोहनावेशयोगा, जैनाभासा वसति नगरे पण्यरामेव कामा ॥ ९४ ॥

पूज्येन्द्राय प्रथितमतये संपसंपाय साक्षात्, सुर्वी वाचा लघुनि वदने याऽत्रवोच द्विजिहा ।

काऽप्यस्फाकं भवति च क्रथा यत्र ही वापुनेभा, उड्डीयन्ते भवति गणना तत्र का दंशकेषु ॥ ९५ ॥

कसा अतिन्या अपि नैव देया, शिष्टिर्हि शिष्टैरिति लिख्यते स्म ।

सधेन सुम्भद्वचनस्थितेन पूज्यैर्विधेयं वचनं तदेव ॥ ९६ ॥

विज्ञेषु विज्ञसिरियं मदीया श्रोतातिथीभूय करोतु वासम् ।

आयो यतः सेवकलक्षणैवा अधिलक्ष्यत्वैव(?) मदीचितीयं ॥ ९७ ॥

[अथ च पर्जन्यवर्द्धिस्त्रस्य प्रवृत्तिरित्याश्रित्योच्यते -]

ऊर्जं च पूर्णं सममेव तूर्णं पर्जन्यवदवर्षसि चेत् पदादि ।
 तदा च पर्यन्यवदित्यतुच्छन्यायस्य वेत्ता खलु शब्दशास्त्रे ॥ ९८ ॥
 सति गुणे गुणतागणना नहि गुणवतः स्फुटहानिरिहेक्ष्यते ।
 गुणपरीक्षणमप्यथ नो सतां क्षतिरिति द्वितयस्य वितन्यते ॥ ९९ ॥
 गणेशा गणेशा इव प्रस्फुरन्तु प्रविन्नच्छिदो निम्नयोगादविघ्नम् ।
 मनोऽभीष्टदा मन्मनोमोदकानां भवन्तु प्रभावाधिकाः पूरकाश्च ॥ १०० ॥
 अलालाटिका धाटिका यण्डितानां निराकारवश्चारवोऽभीरवश्च ।
 धियो गर्द्धेना धर्मनो चर्द्धेनाघा विभान्तूपकण्ठे सतां पाठका हि ॥ १०१ ॥
 भवत्पूर्वजैर्गन्धहस्तित्वमुक्तं तदेव क्रमादागतं पूर्वजेषु ।
 सदा भावयन्तोऽधुनाविःसमावं भवत्संनिधिप्राप्तशोभाविशेषात् ॥ १०२ ॥ युग्मम् ॥
 पाठकाः सकलशास्त्रपाठकाः शब्दशास्त्रमुरुमध्यजीगपन् ।
 ज्ञानतस्तिलकनामकं यकं पाणिनीयमतदर्पणार्पणम् ॥ १०३ ॥
 ननमीति सहितो विनेयकैः शेषुषीमुखरितः सको यतिः ।
 वैभवेन जितभूरिनायकांस्तान् गुरुन् गरिमभारभासुरान् ॥ १०४ ॥
 साधवः सविधवर्तिनः परे श्रीजितां सुभगभाग्यशालिनाम् ।
 तान् समानति...रोजनाङ्गकान् वन्दते शुभहृदा दिने दिने ॥ १०५ ॥
 समस्तास्तिकाः श्रीमतां दर्शनोत्का, ददत्पुण्यवाहं भवत्पादजाहम् ।
 मनो-चाक्-शरीरप्रशुद्ध्या सुबुद्ध्या घनानन्तम्(?)हायभावानुरागाः ॥ १०६ ॥

पवित्रलेखपत्रकं मदीयमाप्तमाशु तत् । हितेन लेख्यपा(मा?)वहो अगाधवोधधीधनैः ॥ १०७ ॥
 यदत्र लेखदूषणं त वेक्षतृमां तदादितः । विद्म मामा श्रसद्यतो ग्रथाहि करकरः खरम् (?) ॥ १०८ ॥

॥ इति श्रेयः ॥

* * *

[५] विज्ञप्तिका ।

॥ श्रीः ॥

अल्प..... ।
परमेष्ठिनस्तूयते ॥ १ ॥
 कोइ भत्ताण सया जणाणं,नियर सुहाणं ।
 पकिइमाहप्पविलासजुत्तं, नमामि.....रिदुत्तं ॥ २ ॥
 दयानिवासा सुगुणप्पयासा, सुनिम्मला.....संतिनाहा ।
 दिसंतु सिग्घं य समीहिअत्थं, सुदिद्धि संपस्सुवरि प्पसत्थं ॥ ३ ॥
 मणुवरुवं सययाणुकूलं, सुलोयणं राइमइं विहाय ।
 गहीअपवञ्जवओ सुहाइं, करेउ सो नेमित्तिलोयनाहो ॥ ४ ॥
 समत्थलोयाण नियप्पमावं, महंतमिदं विसमे वि काले ।
 सुहत्स दंसेइ गुरूणमित्थ, णुवेउ थो सो सिरिपाससामी ॥ ५ ॥
 विसिद्धसोइं जियमोहजोहं, पणइकोइं सुविसुद्धभोइं ।
 नुवामि वीरं अइमित्तवीरं, जिणंदवीरं भवपत्ततीरं ॥ ६ ॥
 कल्पहभूताय सदैव कल्पते, यस्सामिधानं प्रतिकल्पमुत्पत्तम् ।
 गच्छे स रत्नं जिनचन्द्रसद्गुरोः, श्रीगौतमः स्यात् स जयप्रवृद्धये ॥ ७ ॥
 नो दुर्दशायाः स्वप्नेऽपि दर्शनं, यस्य स्मृतेः स्यात् स्मरणं प्रकुर्वताम् ।
 नृणां सकः श्रीजिनदत्तसंज्ञिताः, श्रीजैनचन्द्रस्य तनोतु संपदः ॥ ८ ॥
 श्रीगुरुः सुजिनकुशलः सेवकांगिविहितसुखः ।
 अस्तु वः सपदि वरदः प्रस्फुरद्भवनपहिमः ॥ ९ ॥ - हळमुखीवृत्तम् ।

[अथ सत्समाजश्रीमत्स्वरगच्छापिरागादिसरोजपवित्रितस्य नगरस्य वर्णनप्रक्रमो यथा -]

यत्रोत्तुङ्गधनाढ्यमन्दिरसुधावद्भक्षणप्रोच्छलत्तेजोभिः सहसा तमिस्रनिवेहे दूरीकृते सर्वतः ।
 आक्रीडे कुमुदारविन्दकुसुमव्याकोशसंमीलनैर्यामिन्या दिवसस्य मानवकुलैश्चेक्रीयते निर्णयः ॥ १० ॥
 श्राद्धस्त्रोमविधीयमानविलसद्भूपोत्यधूमत्रजव्याजेनाम्बुधरः प्रभातसमयग्याख्याक्षणेष्वादरात् ।
 तद्भ्रवानस्य शिशिक्षयेव सुगुणं संसेवते प्रत्यहं, यस्मिंस्त्रीर्षकराभिरामसदनेष्वास्थानरोचिष्युषु ॥ ११ ॥
 भर्ताऽयं नु वृषाकपिर्मम पितृ रत्नाकरस्याश्रयं, लोभाञ्जोञ्जति तातसप्रति सदा पुत्र्या परं प्रौढ्या ।
 श्रेयं नेति च नीतितोऽज वसनं निर्गल्य युक्तं ततो, लक्ष्मीर्धन विधाय चौरुमनुषीरूपाणि वावस्यते ॥ १२ ॥
 श्रीमच्छ्रीजिनचन्द्रसूरिसुपुरोः संविद्यचूडामणेर्यत्राहीदितयाम्बुजामिनमनात् प्रोदभूतपुण्याम्बुधेः ।
 अव्यावर्तिं समृद्धिवृद्धिसुमनःशिरस्य ते तारका, राजन्तेऽनुपयि निविष्टसदां डिण्डीररिण्डा इव ॥ १३ ॥

प्रेह्वद्भीचिकशासदातिकदनैरातन्त्यमानां व्यथां, वारीशेन श्रियः परिग्रहविषे रत्नानि बुद्धा स्फुटम् ।
 आयातानि सुखाय जीवननिधिदौच्छ्रापणाशंकया, सूर्यात् सागरकच्छलेन समुपैद् यत्रानुनेत्रं सुखे ॥ १४ ॥
 कृष्टं हृद्वसुंधरासु जडता कासारकेपु स्फुटा, सन्तापः कनकादिधातुपु महान् नाडिन्ध्वमानां गृहे ।
 चक्रेपु भ्रमसन्ततिः करस्ते च्छेदक्रिया पीडितं, कान्तानां कुचयोस्तु यत्र न कदा लोकेपु संभाव्यते ॥ १५ ॥
 अन्येद्युष्कसुखा ज्वरा बहुविधाः प्राचीनवैद्यागमे, विघन्ते च पुराणशास्त्रविषये सेततयो निष्ठुराः ।
 संज्ञामात्रत एव कोशसमये रोगाश्च यस्मादिका, एते यत्र परं न सन्ति मनुजे श्रीमद्दुरोरोगमात् ॥ १६ ॥
 भक्त्या युक्तविविक्तकृत्स्नजनताशश्वत्कृताभ्यर्चनात्, संतुष्टः कमलामलैकारमणौ यत्सर्वपौराधिपम् ।
 चञ्चत्का वसुधाञ्चितक्षितिभुजो को वर्णयुग् दुर्गको यन्मुद्राखचितप्रशासनदलव्याजाद्ध्यधत् क्षणात् ॥ १७ ॥
 एतादृक् पुरमेव भूमिवलये ग्रामोऽपि नास्तीह च, लोका यस्य वसन्ति यत्र न सदा नानाकलापारगाः ।
 देशस्तेऽपि न सन्ति यच्च बहुलं येपूद्भवं वस्तु नो, यत्रास्ते क इतस्ततो वसति यच्छ्रीजैनचन्द्रः स्वयम् ॥ १८ ॥
 स्वर्गिन्ध्वीवररूपमानपिशुनप्रौढाब्जवामभ्रवां, गात्रस्याद्भुतचन्दनद्रवभरामोदादरकार्कषणात् ।
 यत्रोत्तुङ्गवाक्षदीर्घवसनैर्वातोऽपि संताड्यते, चौर्यं मानुषकर्तृकं कुत इतो नूनं भवेत् कर्हिचित् ॥ १९ ॥
 श्रीमन्नामिनेन्द्रसन्नुचिरप्रासादभृद्भ्रष्टिताच्चाक्षुष्याद् विमलाद् विशालकलशादाय जाग्रच्छ्रवैः ।
 आकण्ठं तु तदा तदा कलकलायुक्तो भवेच्छीतरक्क, पीयूषानि यदा यदा हि पिबति स्वादूनि यत्रोच्चकैः ॥ २० ॥
 यस्मिन्नुष्मनाः सुपर्वनिकरो हर्षात् स्वकीयां स्थितिं, सम्राट्श्रीअचरंगसाहकृततत्स्थानच्युतिच्छम्ना ।
 अन्तर्बेदि वसुन्धरास्थितवरप्रासादवासी ध्रुवं, पुण्यान्यर्जयितुं मनीषितकरे हेमाद्रितीर्थे गतः ॥ २१ ॥
 तारामण्डलसर्वगर्वहरणस्यासूस्कीर्तिक्रमहर्म्यालीशिखराग्रकोटिमहसा भिन्ना विपन्निस्रगा ।
 यत्रानेककर्णवर्षाचित्रितलसद्दामध्वजानां छलादुद्गण्डैः शतशः प्रवाहनिवहै रुद्धेव संशोभते ॥ २२ ॥
 स्वस्वाचारविचारसारविहितोयोगप्रपञ्चाः सदा, चत्वारः खलु यत्र सुन्दरगुणा वर्णा द्विजन्मादिकाः ।
 श्रीमच्छ्रीजिनचन्द्रसुरिसुरोर्वैक्त्रस्य पत्पन्नयोर्वाक्षाभिर्नैमैश्च जन्म सफलीकुर्वन्ति मानुष्यकम् ॥ २३ ॥
 यत्र श्रीजिनचन्द्रसुरिगुणभृच्चार्वागमेन क्षणाद्दान्येलातलपृत्तिकृत सलिलमुक् कृत्वा गरिष्ठां घटाम् ।
 प्रावर्षत् सततात्युदारमनसः श्राद्धाः विशुद्धान्वया, वृष्टिं चार्पिकपुष्करां हतविषेस्तत्स्पर्द्धयेव व्यधुः ॥ २४ ॥
 कापि श्रीजिनचन्द्रसुरिसुरोः श्लाघां नरः कुर्वते, केचिद् यत्र चतुष्ये च सुपरीक्षन्ते वसन्ति क्वचित् ।
 सञ्जन्ते प्रतिवन्दनाय भगवद्विभवं क्वचिच्छ्राविका, विद्वांसोऽभिवितन्वतेऽतिकठिना युक्तीः क्वचित्कार्किकीः ॥ २५ ॥
 यत्र श्रीमदन्नूपसिंहवसुधानायस्य नष्टद्विपो, वालावेगसमीकृतस्वकजवास्तुङ्गा अनेके हयाः ।
 नीचैः पातयितुं द्रुतं च नभसो बाहान् ग्रहाणां पतेरभ्यासं सुखलूरिकासु सततं कुर्वन्ति तीक्ष्णैः खुरैः ॥ २६ ॥
 यत्र श्रीमदन्नूपसिंहमनुजेशाश्यासमीपराङ्गणे, हेलोत्पाटितशत्रुवर्गनगरद्वारापराणां पटः ।
 तिष्ठन्ती करिणां घटाऽतिशयतो विप्राजते बन्दुरे, पीताम्भाः सरितां पतेः प्रियतटे जीमूतमाळेव सा ॥ २७ ॥
 यत्र श्रीमदन्नूपसिंहवृषतेः स्फूर्जत्प्रतापोमिभित्तसः साधुजनावनैरपि घटु स्वर्षाद्भुवन्धोद्रमात् ।
 उष्माणं च विनेतुमुद्गतमिमं तज्जं निजं प्रत्यहं, संधत्ते प्रतिध्विन्वमुष्णकिरणः कासारत्वार्थालनः ॥ २८ ॥
 दृष्टाऽन्तःकरणप्रमोदकरणीं शोभामनान्यत्रिकीं, प्रारम्यावसनक्षणादपि सुरा आत्यन्तिकीं सर्वदा ।
 पश्यन्तस्त्वनिपेपलोचनतिकं ये यस्य याताः समे, नो अद्यापि परित्यजन्ति किल ते हृद्यं स्वमावं स्वकम् ॥ २९ ॥
 द्वेष्योजोहृदन्नूपसिंहजगतीसुनामदोःपालिते, दौःस्व्यच्छिन्नमरुभूमिमण्डलसराद् पुण्ड्रायमाणे सुखे ।
 दासीमृतसुधासुजीशनगरे श्रेयोनिवासा लये, धीकानेरपुरे सुमङ्गलधरे तस्मिन् महाश्रीमति ॥ ३० ॥

[—एकविंशत्या विशेषकम् । इति श्रीविद्वानेवर्षर्णम् ।]

जय श्रीमज्जिनशासनभूषणायमानममानमहिमान श्रीजिनचन्द्रस्वामिनमुपतिष्ठामहे तत्र तावद् दाम्यां चित्ररचनाम्याम्—

स्तवीमि वीतामयनीशितारं, हिरण्यरम्याङ्गरुचं प्रगल्भम् ।

जिनादिचन्द्रं सदयं जयसाश्रयं महन्तं सुप्रसारावारम् ॥ ३१ ॥

स्सेस(श?)मान्यं रुचिरस्वभावं, गुणज्ञमुख्यं विधृतार्यपक्षम् ।

रतीशरूपं शुद्धमागयेयं, नितान्तसम्प्रेषितलोक्लक्षम् ॥ ३२ ॥

कलाकलापैर्युत उन्नतश्रीकरीन्द्रदेश्यो यत रागभीमः ।

कपायशुक्तः सुभगो गताजिः, कपाटवक्षाः स्मितधीप्रधानः ॥ ३३ ॥

कवीन्द्रवर्ण्यां प्रदधव वाचं, कलिप्रभावक्षयकृद् वितन्द्रः ।

कदाग्रहस्तद्धुसुप्रियासुः, कलंकहीनो जयताञ्जितारिः ॥ ३४ ॥

सकललोकनतकमणाम्युजं, सचलसूचकजर्णमतङ्गजम् ।

चिकचनारिजपल्लवलोचनं, विनचणं भृशसङ्गतसज्जनम् ॥ ३५ ॥

॥ इति सिंहासनचित्रीयाणि घृत्तानीयानि ॥

*

गीर्वाणचलनिस्तुलामलसञ्चरुङ्गान्तरालस्थित-प्रफुल्लोत्पलसंगताविरलरोलम्बावलीवानिशम् ।

केनाङ्कुरततिर्वराङ्गश्रुतिता विभ्राजते निर्भरं, स्निग्धाकर्कशतादिसद्गुणमयी येषां स्फुरउयोतिपाम् ॥ ३६ ॥

आयामारुणतातिमार्दवरुणैर्दग्ध्यां जितानि क्षणात्, सौम्यासौम्यतया ययोचितविधानाकुर्वतीभ्यां सदा ।

पद्मान्यत्र महीतलीयसलिलस्थानेषु तत्संपदां, प्राप्तुं तपसपेटकानिव पदं येषां तपस्यन्ति तु ॥ ३७ ॥

भागवत् द्विजराजमण्डलतटात् प्रारभ्य चद्वासरात्, लावण्यप्रकरः प्रियंकरतरश्चान्द्रोऽस्थिपन्वाश्रयात् ।

श्रेष्ठे भाङ्गतले विशिष्टविदुषां येषां निवासं शुदा, चक्रे तद्विवसात् कञ्जकिततजुजातस्तुपावद्युतिः ॥ ३८ ॥

येषां सद्गुरुहस्तिनां श्रुतिपुटौ संराजतस्संततं, धामा स्थापयितुं सुनिर्मलविमौ कृपाविद्योत्पादितौ ।

लावण्याग्रसौ समस्तजगतीलोकानिशोभाकरौ, पालीजातकचाङ्कुरौ घृतरुची संक्षिप्तनेत्राम्बुजौ ॥ ३९ ॥

श्रीमत्स्वारतरागञ्जमतीस्वर्णचलश्रीङ्गुषां, येषां प्राणपुटेन कान्तिपटलैस्तेष्व्यादिभिर्वा गुणैः ।

दीपोऽद्यापि पराजितस्तलिनकम् मूर्ध्नि स्वकीये सदा, व्याजात् कज्जलसंद्भेते स्फुटतरं धत्ते निजं दुर्घेषः ॥ ४० ॥

राजीभ्यां सुदतां विनोदविजिता येषां समानां सतां, स्निग्धानां वरकुन्दकोरकरुचामलयंघृत्तात्मनाम् ।

गुह्यीभूय गभीरमूरिसलिले तिष्ठन्ति शुक्तेः पुटे, मुक्ताद्यापि वराटकाः क्षितितले गत्वा पुनर्दसराः ॥ ४१ ॥

संकीर्त्याऽप्रमितप्रयेयमहसः सद्गन्धार्थलकृतीः, दुःप्रापाशुमदिष्टमावरहितैर्विन्यस्तमलादरात् ।

लोकेशः कृतवान् स्वकीयद्वितुर्विस्तीर्ण्य एषो गिरो, येषां श्रौढमनीषिणां किमु महान् वक्षःस्थलत् संसृष्टः ॥ ४२ ॥

येषां कान्तिमति स्वभाषमधुरे काये सकायेऽखिले, रोमाणि प्रकटानि पण्डितगणकाम्यानि सर्वान्यपि ।

देवेन प्रभुणा जयन्ति सतत मन्त्राक्षराणामिव, श्रेण्यः संलिखिताः कोरेण विभुतासंपादकानामिनाः ॥ ४३ ॥

आजन्मक्षणसर्वनिर्गतरुजौ येषां प्रतीकस्तनोर्नान्याद्या निखिला अद्विततराः सल्लक्षणैरश्रिताः ।

अन्येषामुपमानतामुपगताः पुंसां स्मरस्पर्शिनामज्ञानाममुतोऽपिकोऽपि सुवने कश्चित् स्तनो विद्यते ॥ ४४ ॥

त्यक्त्वाऽनादिनिरोधभावमखिलं सर्वप्रयेगेन यान्, प्राज्यानन्यवरेण्यपुण्यकलिकासन्तानधृताहसः ।

सद्विद्याकमले मनीषिजनताश्रोत्साहसंवर्द्धिके, चित्तकाश्रतया सनामिमजतो भाग्योदयारक्षिते ॥ ४५ ॥

तिग्मातीशुतरङ्गभंजिमदप्रध्वंसदक्षारमनां, बाहानामुपविश्य लक्षणसुतस्करुषस्थले भूस्त्वाम् ।

एतानां विविधैर्भृता वधुमतीभ्यः यकान् वन्दितुं, बहीभ्यो भवितौ हतेति मम किं सर्वसहाय्यास्थितेः ॥ ४६ ॥

क्षीराम्भोनिधिफेनपिण्डधवलैः स्फूर्जघशोराशिभिर्नालोकजिनोक्तधर्मपदवीसंप्रापणप्रोद्धवैः ।
भूमीविष्टपमण्डलं सुविपुलं व्यासीकृतं सर्वतो, येषां नीतिमतां पदार्थपटलं सत्त्वादिधर्मैरिव ॥ ४७ ॥
लोकालोकनभस्तलं यदि भवेत्संयं नृणामंहिभिः, प्रालेयाचलशृङ्गप्रभिशिराः सूर्याशवः स्युर्यदि ।
कल्याणाद्रिखि स्थिरोऽतिपवनः सर्वत्र च स्याद्यदि, स्युर्ये श्रीजिनचन्द्रसूरिविभवस्पर्शास्तदा दूपणैः ॥ ४८ ॥
येषां पुण्यवतां विशालसुजयोः स्थाञ्चंश्च शक्यह्कुरान्, पुष्टस्पष्टविपक्षपक्षकलशोद्भेदोरुपध्वञ्चयोः ।
दर्शं दर्शमिमानशेषविषयांस्त्यक्त्वाऽतिगूढात्मना, प्रत्यन्तेषु गतोऽपि पातक[क]ट्टध्वंसंस्तु संतिष्ठते ॥ ४९ ॥
चन्द्रे शीतगुणो यथा दिनमणेरुष्णात्मको मण्डले, निलोऽयं तु गुणो यथा धवलिमा हंसे गुणो विश्रुतः ।
पानीये मधुरो यथा क्षितिपुटे सर्वसहत्वं यथा, येष्वास्ते प्रभुषु स्फुटं किल तथा धैर्याभिधानो गुणः ॥ ५० ॥
यावज्जैनमतं मतं मतिमतां यावद्विश्वार्णवाः, यावल्लोककला च मानुशशिनौ यावद्वियन्मडलम् ।
यावद्वेदकथा गतिश्च मरुतो द्रव्याणि यावत् क्षितिर्जीयासुर्जिनचन्द्रसूरिगुरवस्तावचिरं ते नयाः ॥ ५१ ॥
(—पोद्दशभिर्वृत्तैः संबन्धः ।)

दाशार्हाग्रज इन्द्र उष्णकिरणः सप्ताश्वकश्चन्द्रमा, अत्रेनेत्रमलोद्भवः किल मरुद्वक्षः सुराधिष्ठितः ।
वारीशो मकराकरो जलधरो धूमादिजो गीयत, इत्येवं सकलोऽपि वस्तुनिचयो दोषाश्रये(यो) विष्टे ॥ ५२ ॥
तत्केनोपमिमीय भारति ! वद श्रीजैनचन्द्रप्रभुं, श्रेष्ठिं प्रवरा सती भगवती कृत्वा प्रसादं धनम् ।
प्रत्यभूत मयि प्रसन्नमनसा मां वाक्यमित्येव साऽनन्यौपम्यमिमं विमुक्त हि (?) चिरं सर्वप्रतिच्छायतः ॥ ५३ ॥
—युग्मम् ।

अप्राज्ञा अपि ते भवेयुरचिरात् प्राज्ञप्रभाभ्यन्विता, आजन्मावधि दुर्गता अपि जनाः संस्थास्तु लक्ष्मीश्रुपः ।
दुर्भागा अपि ते सदाऽपि सुभगा ये वीक्षिता स्वामिभिर्यैस्ते सौम्यदृशा नृपाश्चितपदास्त्रत्वं तु नस्सम्भदम् ॥ ५४ ॥
ते धन्या सुवने त एव गुणिनो वन्द्याः सतां ते सदा, तेऽभिज्ञास्त एव चोत्तमनृणां दृष्टान्तरूपा दृढम् ।
ते श्रोतृर्णविपत्तिवारिनिधयस्ते पुण्यभाजो जना, ये पश्यन्ति जगद्गुरोरनुदिनं वक्त्रं गृहं तेजसाम् ॥ ५५ ॥
धात्रीभृत्सु महान् सुमेरुचलः शस्त्रेषु वज्रं यथा, ताक्षर्यः पक्षिषु गोषु कामसुरभी रत्नेषु चिन्तामणिः ।
कल्पद्रुहेषु नन्दनं वनगणेष्वैरावतो हस्तिषु, जम्मारिश्चिदशेषु सृष्टिु तथा श्रीजैनचन्द्रो महात् ॥ ५६ ॥

अथ भूयोऽपि स्वामिपरिवारस्तवनद्वारेण तापेव स्तुमः—

वरपाठका हि वसुधाधिभुवां, हृदयासुरक्षकतैः खगुणैः ।
प्रसरद्यशःसमुदयाः सविधे सुगुरोर्विभान्तु स्तुमतेर्विजयाः ॥ ५७ ॥
अध्यापकाः श्रीस्तुमतीति सिन्धुरा, अद्वैतवैदुष्यनिसर्गवन्दुराः ।
राजन्तु नम्रीकृतवादिक्न्धरा, गुर्वहिमूले प्रतिपक्षकन्धराः ॥ ५८ ॥
वाग्मिभ्रजो यैर्ददयुक्तयुक्तिभिर्नीचैः कृतः सद्य उदीतयुद्धयः ।
श्रीपुण्यहर्षा गणयः सुपाठकाः, श्रीमद्गुरोस्ते सुरजन्तु मानसम् ॥ ५९ ॥
स्वारात्तराख्यस्य गणस्य भूयसः, संप्राप्य राज्यं गुरुतामुपेयिवत् ।
यं मन्त्रिणं श्रीयुजमीशवत्सलं भावप्रमोदो जयतात् स कोविदः ॥ ६० ॥

आत्मीयगीरखितपूज्यमानसः, तीर्थान्तरीयोत्कटभानमानसः ।

। अस्तु क्षमालाभगणिः प्रमोदभाक्, श्रीजैनचन्द्रस्य गरिष्ठपर्पदि ॥ ६२ ॥

इत्यादिकानां प्रयतीकृतात्मनां, मध्ये सुनीनां शृगराजविष्टे ।

ये संस्थिता भान्ति सुधाकरा इव, पूर्वीचलेऽद्रो लिखति प्रणम्य तान् ॥ ६३ ॥

विहसिपत्रप्रेषकण्येः स्वकीयवासरधानादिवर्णनम् ।

अनुलङ्घितमर्यादा वसुराशिसमंविताः । तिष्ठन्ति श्रावका यत्र ससुखं सागरा इव ॥ ६४ ॥

महाराजमताख्याताः संप्राप्ताखिलसंपदः । शोमन्ते श्रेष्ठिनो यत्र धनदानोचितक्रियाः ॥ ६५ ॥

समागमनमिच्छन्ति वर्षास्त्रिव पयोमुचाम् । श्रीजुषां भवतां यत्र दर्शनं निखिला जनाः ॥ ६६ ॥

स्तुवन्ति च तन्नगरं यद्भूरुभिरधिष्ठितम् । सभासु मिलिताः सर्वे श्रावका यत्र साद्राः ॥ ६७ ॥

अनेकागमविद्यासु विद्यते वर्णसंकरः । कदाप्यस्ति नरव्यक्तौ यत्र नो वर्णसंकरः ॥ ६८ ॥

नवाधाब्ददखानस्य विपक्षिस्त्वलितौजसः । परदेशं यतो भीतिं प्रतापो गमयन् स्वयम् ॥ ६९ ॥

श्रीमद्भारकप्रौढशासनाश्रयणकारणात् । संप्रासविजयो धीमान् श्रीराजविजयो गणिः ॥ ७० ॥

श्रीमन्मालवरद्रंभादमन्दानन्दकारकात् । कृतानेकजनावासात् तस्मान्नीतिमतः सुखात् ॥ ७१ ॥

वाचकरङ्गपद्मेण विनयैश्च परिवृतः । आचारस्थापितप्रज्ञैर्गुणोदेशानुगामिभिः ॥ ७२ ॥

तथा चात्र चतुर्मासां तस्त्र्युपां भवदाज्ञया । वाचयतां पट्टाङ्गं प्रभाते श्राद्धसंसदि ॥ ७३ ॥

चारयतां स्वकर्मभ्यः समस्तवस्त्रंजकान् । मासद्वयं स्थितिं यावत् पुराधीशप्रसादनात् ॥ ७४ ॥

सप्तदशविधाः पूजा जिनसद्यसु पश्यताम् । इत्यादिविधिना सन्ति धर्मकर्माणि कुर्वताम् ॥ ७५ ॥

आम्यतः सर्वदेशेषु स्वाज्ञा दृढयितुं प्रभोः । जिनधर्ममहीमर्तुः सदृष्टादिकर्मत्रिणः ॥ ७६ ॥

अमुत्रागमनात् पूर्वमस्माकमपि दर्शनम् । श्रावकाणां च प्रत्यक्षमन्त्र पातकमर्त्सनम् ॥ ७७ ॥

तदोभौ जीवराजोरुदीपचन्द्रौ सहोदरौ(रौ) । तेषु संधामकुर्वीतां तदीयागमनोत्सवे ॥ ७८ ॥

तावत्तत्र चतुर्दश्या दीपोत्सवक्षणे गृहे । अनयतां पनेयुक्ते कल्पसूत्रं महामहैः ॥ ७९ ॥

ततः सिंहासने वृद्ध उचैरास्थाय साधु तत् । सपवस्त्रीसुखाम्भोजसंभैर्गतिनिश्चिनैः ॥ ८० ॥

सर्वनागरलोकोत्थहृदयोत्साहवर्द्धकम् । अनुष्ठाय च सद्भावादुदारं रात्रिजागरम् ॥ ८१ ॥ — युग्मम् ।

एतत्क्षेत्रातिथिभूते सहस्तरदिमण्डले । मिलितापालगोपालं गीततानपुरःसरम् ॥ ८२ ॥

कुङ्कुमाप्रद्यम्यकपनीशकायमण्डनम् । नदन्नशेषवादित्रं लीलासितकेतनम् ॥ ८३ ॥

श्रीमत्सदसहोभेदप्रमाणानुरङ्गमम् । अनेन विधिनोत्साहं रचयतोः प्रयत्नतः (?) ॥ ८४ ॥

श्रीमदनुपराजस्य स्कंध आरुह्य हस्तिनः । सूत्रप्राभृतसंयुक्त्यालात्तितकद्वयः ॥ ८५ ॥

अमूढोऽनुदसद्दालस्तयोःस्तस्वाक्षिगोचरम् । अस्मद्दस्तापेणद्वारा कृतवान् सूत्रप्राभृतम् ॥ ८६ ॥

(—पंचभिः संकल्पः ।)

श्रावकाप्रे क्षतोऽस्माभिः संपर्यैक्षि तदद्भुतम् । वाचनाभिः सदानाभिर्नवभिर्वाचनोपधे ॥ ८७ ॥

उपप्रदा विधिः कश्चिदयो तदनुयायिनाम् । अत्रत्योऽपि विशेषेण प्रभूणां विनिवेद्यते ॥ ८८ ॥

आपाढस्य चतुर्दश्यां शुक्लायां व्रतधारिणाम् । धारादेश्राद्धयान्त्यैः सुभक्तिसौंदर्यैः कृता ॥ ८९ ॥

भाद्राद्रिमचतुर्दश्यापवासाकविधायिनाम् । सदकारेजनात् सर्वात् श्रीफलैः श्राद्धस्त्रीमत्स्यै ॥ ९० ॥

धीकपुरनिवासेन नयनात् सिंहमत्रिणा । सन्मानितास्तथा तैश्च सांवत्सरोपवासिनः ॥ ९१ ॥

उपवासविधायिभ्यो वार्षिकोत्तमपर्वणः । श्रीफलान्यददातां च पुस्तकोत्सवकारिणौ ॥ ९२ ॥
 सांवत्सरोपवासिन्यो मानिताः सर्वश्राविकाः । ताम्रनाणकयुग्मैश्च मारवणीति श्राद्धया ॥ ९३ ॥
 तद्वद्वाऽपि च तैरेव समस्तास्तास्तथा कृताः । श्राविकाम्यामदीयातां ताभ्यो द्वौ द्वौ सु मोदकौ ॥ ९४ ॥
 ऊर्जोज्ज्वलचतुर्दश्याः पोषधन्नतधारिणाम् । धारादेश्राद्धया दत्तं खंडं सेरप्रमाणकम् ॥ ९५ ॥
 शीलितं बहुभिः शीलं तपस्तप्तं च भूरिभिः । तत्रापि च विशेषोऽयमुदारस्तस्य दृश्यताम् ॥ ९६ ॥
 मात्रा ऋषभदासस्यानुष्ठिताऽष्टाहिका तथा । व्यथादर्जुनदेश्राद्धी उपवासांश्च षोडशान् ॥ ९७ ॥
 भाविता बहुभिलोकैर्भावनाशुद्धिरुत्तरा । इत्थं श्रेयोऽध्वसेनाभिस्तदमात्यः प्रसादितः ॥ ९८ ॥
 अत्रत्यान् पर्वराजस्य सुदन्तान् सकलानिमान् । ज्ञात्वा ज्ञापयितव्याश्च तत्रत्या गणनायकैः ॥ ९९ ॥
 श्रीमन्नरणपद्मोपसेविनो गुणशालिनः । अनुवन्त्या मदीयेन नाम्ना सकलसाधवः ॥ १०० ॥
 अस्मदीयाः समे शिष्याः प्रमोदेन चिराकपः । गुरुवाक्यानुगा नित्यं वन्दन्ते चरणौ प्रभोः ॥ १०१ ॥
 सप्तै-पक्षै-नगै-क्षोणीत्रेमाणितेऽनुवत्सरे । सहोमासेऽलिखत् पत्रं चलक्षपंचमीदिने ॥ १०२ ॥

॥ इति श्रेयः ॥

* * *

तपागच्छाचार्यश्रीविजयप्रभसूरि प्रति पं० नयविजयगणिप्रेषिता

[६] — विज्ञसिका —

[तत्रादौ देववर्णनम् -]

स्वस्तिश्रियेऽस्तु विमलद्रितनन्ततीर्थयात्रातिशायिसुकृतातिशयप्रदाता ।
 धर्मेण भोमभवकृपतजनानामालम्बितः किमु समुद्ररूपाय हस्तः ॥ १ ॥
 स्वस्तिश्रियं दिशतु तीर्थयुगं जनानां, श्रीनाभिनन्दनजिनेन कृतप्रतिष्ठम् ।
 चक्रे शुचि प्रतिभयादबतारणेन यचेन लोकयुगपावनहेतुरूपम् ॥ २ ॥
 स्वस्तिश्रिये विमलगोत्रपवित्रनामतीर्थयं भवतु महलकेलिधाम ।
 स्फीतं यदस्ति नवखण्डसुजातरूपश्रीमदधनौघपुरकान्तिभृता जिनेन ॥ ३ ॥
 स्वस्तिश्रियं सजतु तीर्थचतुष्टय व., सौराष्ट्रनीवृति जिनेन विपश्चित्ति ।
 अजह्मरहरेण मुषनौषविळासिमाससिद्धाचले गजपदोल्लसिते स्थितेन ॥ ४ ॥
 स्वस्तिश्रियं प्रददती भज पञ्चतीर्थमैकाल्मिकामिव चकार शिवोद्भवो याम् ।
 अञ्जनाह्वरः सुवृषभो नवभाषधेयविरस्कृतिमूर्तिशुचिक्रीतिसुधाप्रवाही ॥ ५ ॥
 स्वस्तिश्रियां दिनपतिर्नवपद्मिनीनां, पार्श्वप्रसुर्विजयतां नवखण्डनामा ।
 यद्भरिक्कीर्तिपरिपूरितलम्बमान, ब्रह्माण्डमण्डलकमण्डलुविन्दुरिन्दुः ॥ ६ ॥
 हंसीहराद्रिसितयत्सुयसो मरालसङ्गादसुत विधुमण्डमिवाभ्रगङ्गा ।
 एनं नमामि नवखण्डमखण्डनीर्यमाखण्डलप्रथमतमुद्रितविश्वलोकम् ॥ ७ ॥
 पार्श्वप्रभोस्तनुचो नतशुक्रमौलैरन्नप्रमापटलपाटलिता जयन्ति ।
 उधद्रमस्तिकिरणप्रकरप्रवेशप्रोद्भिन्ननीलनलिनच्छविषदसख्याः ॥ ८ ॥
 स्फारा जगद्भयभिदो महतान्धकाराः, पार्श्वप्रभोः शिरसि सप्तफणा जयन्ति ॥ ९ ॥
 यस्य प्रतापतपने स्फुरति प्रयान्ति, तेजांसि तारकदशां परदेवतानाम् ।
 देवं कलावपि बलातिशयानपेतशोभागिरामगुणधाम तमाश्रयामः ॥ १० ॥
 आचम्य यं प्रकलयन्ति यदीयवाचः, स्वादं विदन्ति न सुधासु सुधासुजस्तम् ।
 पार्श्वः श्रिये स वसुधाधिपमौलिमाल्यसंसर्गभृद्भुजसुखरीकृतपादपद्मः ॥ ११ ॥
 आषट्करङ्गसुरकिन्नरभृद्भपीतस्फीतप्रतीतगुणगौरवसौरभाढ्या ।
 छायां तनोति भुवनत्रितयेऽपि जीरापल्लीघपार्श्वजिननायककीर्तिवह्नी ॥ १२ ॥
 पार्श्वकिंरं जयतु यत्सुयश-पयोधौ फेनापतेऽखिलमपि अहचक्रसुचैः ।
 शैवाज्जालति नभस्यतमालनीलं, रत्नानि निर्जरंयहाणिव विद्वमन्ति ॥ १३ ॥
 धर्माभूतानि परिपिण्ड्य विनिर्मितैव, कल्पद्रुभाषधिकसारसमुचितैव ।
 चान्द्रप्रभो सजतु मूर्तिरगण्यपुण्यश्रेणीव मूर्तिकलिताकलितापभेदम् ॥ १४ ॥

पुण्याच्छिववृद्धिकरणोद्यतगौविलासः, स्फूर्जनमहाव्रतशिरःस्थकलाप्रकाशः ।
 दोषोदितप्रचलमोहतमोषहो वश्वन्द्रप्रभो दिशतु शर्म जिनाधिराजः ॥ १५ ॥
 श्रीमद्घनौघपुरसुन्दरवन्दिरेण, विश्वत्रयं प्रविजितं सुख(प)मामदेन ।
 तत्सूचनाय रचिता किमु तत्र कीर्तिस्त्वाम्भ्रयी जयति देवग्रहन्धीयम् ॥ १६ ॥
 रत्नत्रयी जयति मूर्तिमती घनौघचैत्यत्रयी ध्रुवमधौघविधातेहतुः ।
 नित्यं द्विशोऽप्युधिरपि स्वकरत्नशोभारेपाविशेषमतये ननु यासुपास्ते ॥ १७ ॥
 सिद्धान्तपद्मनदसंभवधर्मशुद्धिनिस्त्रोतसख्यय इव प्रथिताः प्रवाहाः ।
 श्रीमद्घनौघपुरतीर्थकृतावतारास्तारास्त्रयः प्रवितरन्तु सुखं विहाराः ॥ १८ ॥
 सौराष्ट्रदेशसुख(प)माशुचिकण्ठदेशे, मन्ये घनौघपुरमन्दिरमेव रम्यम् ।
 चैत्यत्रयी लसति यत्र मिथोविशेषा, रेपात्रयी त्रिभुवनाधिकभाग्यचिह्नम् ॥ १९ ॥
 श्रीमद्घनौघनगरे कलयत्यश्रुत्यं, राज्यं सदा सुकृतमूर्त्यवहारमूपः ।
 शक्तित्रयं प्रकटमस्य चकास्ति चारु चैत्यत्रयं प्रगुणितस्वविषेयलामम् ॥ २० ॥
 लेख्याः शुभा इह जनेषु लसन्ति तिस्रो, धर्तुं कदापि न पदं त्वशुभा लभन्ते ।
 चैत्यत्रयी प्रगुणिता विधिना घनौघसद्वन्दिरे शुचिरुचिः किमिति प्रवक्तुम् ॥ २१ ॥
 पुण्यार्जितोर्जितसुकीर्तिमहाविशेषं, संसारभोगसुख(प)मादमनावरं वः ।
 सिद्धाकृतिप्रकृतिरूपविभागभाजौ, पाश्र्वां सुखं प्रददतां महसेनमूश्व ॥ २२ ॥ - ह्रतादसुतम् ।
 एताननन्तसुखसन्ततिदानदक्षानक्षामधामनिलयान् परिणामरम्यान् ।
 आनन्दितामरवधूनयनालिलेह्यलावण्यपुण्यसुख(प)माश्रुतपात्रगानान् ॥ २३ ॥
 विश्वत्रयीभक्तिकारणहेतुतीर्थस्तोमप्रवृत्तिविलसज्जपकेतुलीलान् ।
 ब्रह्मप्रकाशपरिशीलितचित्तरोधप्रौढप्रबोधपरिवृंहितशुद्धशीलान् ॥ २४ ॥
 तीर्थेश्वरान्निखिलनाकिनिकायनाथकोटीरहीरपरिबुम्भितपादपद्मान् ।
 आनम्रमानसमनोरथपूरणाय, घृन्दारकट्टमसमानभिनम्य सम्पक् ॥ २५ ॥

॥ इति श्रीदेववर्णनम् ॥

[अथ नगरवर्णनम् -]

प्रददते सकलर्तुवनश्रियः, कुसुमहारविराजितवक्षसः ।
 किमिह नीलनिचोलरुचिं दलेर्धनतमानतमालमहीरुहः ॥ २६ ॥
 इह महाव्रतनिोऽपि मनःक्षणं, रतिगुपैति निरीक्ष्य वनश्रियम् ।
 मधुसुहृज्जयदीपसमोहमनुकुलसंकुलसंश्रुतचम्पके ॥ २७ ॥
 इह मदासक्तो किलकृजितासुचरपश्चमनादघनादरा ।
 स्वदयितेन तनोति रसोद्भवं, न सहका सहकारत्वेन वधूः ॥ २८ ॥
 सह सुरीभिरमर्त्यगणाः सरःकमलगन्धहरानिललालिताः ।
 कुसुमतल्पगता इह शेरते, चिरतरं रतरङ्गकृतश्रमाः ॥ २९ ॥
 न ललु चाटुकृतोऽप्यनुवृत्तमान्, प्रगुणतां ययुरात्ममदेन याः ।
 विदधते रतिनर्ममनोसुवा, विद्युरिता धुरिता इह बलमाः ॥ ३० ॥

गगनसुम्भितलम्भितगोस्तती, विविधमण्डपमण्डनकैतवात् ।

इह भवत्पविसुकरतिस्फुरन्मदननन्दनन्दिमहोरसवः ॥ ३१ ॥

मम धुरः कतमा सुप्रचारिकेत्यनुलदर्पसमर्पितमानसा ।

इह मही सुदुःखलसति स्फुरन्नपकदम्प[कदम्प?]ककैतवात् ॥ ३२ ॥

इह संमुखवलदस्रधरः स्मरः, स्वविनियोजितनर्मकृतो जनान् ।

भ्रनविद्यारपणानिष धीक्षितुं, नवयुक्ते वयुक्ते कुक्षते स्थितिम् ॥ ३३ ॥

अहिलताऽऽकुलितेव घृषसया, विवसनाऽनिलधृतदलच्छलात् ।

इह विमाति रसेन वितन्वती, भ्रमुककामुककामितवेष्टनम् ॥ ३४ ॥

अलिकुलध्वनिनूपुरनादया, सुभिचन्दननिर्जितनन्दनः ।

गिरिरसायुषस्य निपेय्यते, कमलया मलयार्द्रनिवासया ॥ ३५ ॥

गिरिमयं सुकृताय निपेयते, जलरदैर्बहुरूपतया विद्युः ।

तदिह संगतिमृच्छतु तारकाभृतककेतककेलिघोलात् ॥ ३६ ॥

प्रियसखीव रतेरिह रागिणी, विरदिणां विपिने वरदाडिमी ।

हृतमनोरपपिण्डसमुद्भवत्फलकरालकरा प्रतिभासते ॥ ३७ ॥

हरशिरःस्थितिशर्म सुमोच्यते, किमिह लोभ्रपरंपरया विद्युः ।

न रातयाम्बरमध्यमधित्मकौलसितया सितयाऽधिगताधिकम् ॥ ३८ ॥

इह मही कतमा तटवर्जिता, क इव चास्त्रि तरुर्गोह्नोऽज्युतः ।

गहनमत्र च किन्नरसुभ्रुवाश्च, न किल किं किलकिञ्चित्प्रणितम् ॥ ३९ ॥

इह लसन्ति महौषधयः प्रभाविजितदीपकद्रीपनवाङ्कुराः ।

दिनमिषोऽभयंति निहत्स यास्तमसि तामसितामपि यामिनीम् ॥ ४० ॥

विततकेतक्रेणुविगुण्डितस्तपितपृष्ठविनिर्गतशीकरैः ।

गिरिरयं भजते बहुनिर्झरैर्मदकळो दकळोलगजोपमाम् ॥ ४१ ॥

लसदलककरक्तसतीपदं, प्रणतशम्भुशिरःस्यकलोपमः ।

इह विद्युर्भवति स्फुटधातुमृच्छिखरशेखरशो(पि)तदीधितिः ॥ ४२ ॥

दुर्बगाहतरास्सरितो महाकविमुखादिव चारुवचःसुधा ।

दुतमितो निपतन्त्यनियञ्चितप्रसरया सरया रसलीलया ॥ ४३ ॥

अधराराहवित्स्ननपीडनालकविलोलनशीकृतिकौतुकैः ।

इह सुखं लभते जलकेलिभिः, सरसिका रसिका न रतोद्भवम् ॥ ४४ ॥

इह लतागहनस्यश्लेष्णा, मृगयुतोपगतस्य मनोशुवः ।

भवति काकुत्थतप्रमदो मदीद्धतकषीतकपोलजहुंकृतैः ॥ ४५ ॥

अञ्जितं प्रतिनादिनि गह्वरे, विफलितानुकृतध्वनितश्रमाः ।

अञ्जितधेऽपि गजे परिगञ्जति, प्रतिनदन्ति न दन्तिगणा इह ॥ ४६ ॥

निजरसेन लसन्ननिर्भ्र प्रियामुखसमर्पितभुक्तलताङ्कुरः ।

इह सुतीर्थमा(?)दमिमूयते, न हरिणा हरिण्यादिगणो गिरी ॥ ४७ ॥

अपि तपस्विकदम्भकमास्त्रितव्रतविशेषमशेषसुखाशया ।

इह जगज्जनावननापभिद्, गजपदेऽजपदेति जिनाभिधाम् ॥ ४८ ॥

इह निहत्स मनोसुवनिर्मितां, परमनिर्वृत्तिसौख्यमलम्भयत् ।
 व्रतसुधास्रपनेन जिनो घनच्छविरहो विरहोग्ररुजं प्रियाम् ॥ ४९ ॥
 यदुकुलाम्बरपौर्णिमचन्द्रमाः, कनकपद्मनिवेशितपत्नजः ।
 इह चिरं विजहार जिनेश्वरश्चितदारितदारुणपातकः ॥ ५० ॥
 अधिगतातिशयद्विभवान्मदादिव दिवस्पतिगीतयशोभरः ।
 भगवताश्चलके तु शनैर्दिनाशुभवनैर्भवनैर्नैरिनर्त्ययम् ॥ ५१ ॥
 इति यदेकविमूषणमूमिभृत्तिलकरैघनकस्तुतिलम्पटाः ।

सितपटाः सुधियो घटयन्त्यहो, खरसना रसनादकृतार्थताम् ॥ ५२ ॥

तस्मिन्नन्दनचन्दनह्रमचमत्कारानुकारोलसन्, मलीवलिखिनोदमत्तमधुपस्तोमाभिरामैर्वनैः ।
 वापीकूपविहारहारिहरिणीनेत्राभिरमुद्यत - श्रीमत्सभ्यमहेभ्यराजिभिरपि प्रख्यातशोभाभरे ॥ ५३ ॥
 लङ्काश्रीमुखि देवनाथनगरी श्रीगर्वसर्वकपे, भोगावत्यभिमानहर्तरि जिताऽयोध्यायशस्त्रं चये ।
 राजद्वाराजगृहातिहारिभिन्ने वाराणसीसन्निभे, श्रीमत्पूज्यपदान्जपाविततमे श्रीजीर्णदुर्गोत्तमे ॥ ५४ ॥
 ॥ इति श्रीजीर्णदुर्गनगरवर्णनम् ॥

[अथ घोषावन्दिरवर्णनम् -]

उपाश्रयस्थायिसुनिन्द्रदृष्टिपीयूषसेकादनुभूयमानम् ।
 वेलाविलासच्छलनृत्यभाजो, हृच्छर्मपोताः स्फुटयन्ति यत्र ॥ ५५ ॥
 यद्यानपात्राणि महद्विदर्पादूर्ध्वकृतस्तम्भकराणि मन्ये ।
 स्पर्धानुबन्धोद्घुषिता नियोद्धुं, दिवो विमानानि समाह्वयन्ति ॥ ५६ ॥
 यद्यानपात्राण्युदधिस्तुतीयन्नङ्केऽधिवेलं परिठालयन् स्वे ।
 उद्दीपयत्येव मिथः सुहृत्त्वं, रत्नाकरत्नेन सद्यगुणेन ॥ ५७ ॥
 यदापणस्याम्बुनिधेश्च वादस्पर्धारसाद् धर्धरघोषभाजोः ।
 द्वयोर्मिथः संधिमिव प्रकृतं, मध्ये स्थिताः पौतगणा विमान्ति ॥ ५८ ॥
 तस्माद् घनौघनगरान् नगराजिरम्यविस्तारहारसमचैत्यविराजमानात् ।
 सद्यानपात्रजिनदेवमहाविमानात्, लक्ष्मीविलासदलितेन्द्रपुराभिमानात् ॥ ५९ ॥

[विश्वसिपत्रप्रेषकस्य स्वकीयवृत्तादिनिवेदनम् -]

मोदमेदस्वलत्वान्तो भक्तिप्रान्धारभासुरः । उद्यत्प्रेमार्ककान्त्याभचञ्चद्रोमाञ्चभृत्तुः ॥ ६० ॥
 अकुण्ठोत्कुण्ठया पूर्णस्तूर्णमभ्यर्णमाप्तया । मनोरथरथारूढ इव क्ष्मां संस्पृशन् रसात् ॥ ६१ ॥
 आवर्तैर्वन्दनं कुर्वन् विधिना मानुसंमितैः । संयोजितकरद्वन्द्वो विनयानम्रकन्धरः ॥ ६२ ॥
 कल्याणीभक्तिरत्यक्तव्यक्तप्राक्तनपद्धतिः । विज्ञप्तिं कुस्ते रम्यां नयादिविजयः शिशुः ॥ ६३ ॥
 यथाकृत्यमिहाप्रौढपूर्वाचलविभूषणे । निराकृतनिशाप्यन्तस्तोमकोमलदीधितौ ॥ ६४ ॥
 विकाशिताम्भोजवने प्रकाशितजगत्यथे । समुद्यति नमोरत्ने हिङ्गुलद्युतिपाटले ॥ ६५ ॥
 सभायां परिपूर्णयां महेश्वैः सुरसन्निभैः । प्रज्ञसौ वाच्यमानायां सूत्रतश्चार्यतस्तथा ॥ ६६ ॥
 प्रस्तुताध्यापन-ग्रन्थकरणादिपरिश्रमैः । प्रगल्भमाने प्रतिमाचमत्कारितगीप्यतौ ॥ ६७ ॥
 यथावदुपदेशेनोह्लास्यमाने मनस्विनाम् । हृदये घनवृष्टेव कदम्बानां कदम्बिका ॥ ६८ ॥
 क्रमागते सर्वपर्वगर्वसर्वकपोत्सवे । महापर्वणि निर्याते श्रीमत्सर्षुपणामिधे ॥ ६९ ॥

कल्पितानल्पसंकल्पपूर्तौ कल्पमहीरुहः । व्याख्या श्रीकल्पसूत्रस्य निहिता नवमिः क्षणैः ॥ ७० ॥
 पूजाप्रभावनादानतपःप्रभृति चाखिलम् । सत्कर्म तत्तदुचितं रचितं गृहमेधिभिः ॥ ७१ ॥
 यद्दानविधिमुद्गीक्ष्य हृदयेऽतिचमत्कृताः । अद्यापि नन्दनवने घूर्णन्ते सुरपादपाः ॥ ७२ ॥
 इत्यादिसौकृतं कृतं प्रवृत्तं च प्रयतेते । श्रीमतां पूज्यपादानां प्रसादोदयतः परम् ॥ ७३ ॥

[अथ श्रीगुरुविजयप्रमसूरिवर्णनम् -]

सौभाग्यमङ्गी च गभीरिमा च, रूपप्रकर्षश्च विवेकिता च ।
 अनेकशास्त्रार्थपरिश्रमश्च, येषां ययौ वाक्यथपारमेव ॥ ७४ ॥
 येषां पुरः पद्ममचास्वाचा, पुस्कोकिलः कृजति रूक्षमेव ।
 अतो निवासं कुरुते वनेऽसौ, स्वसर्षिच्छातुपजातलज्जः ॥ ७५ ॥
 येषां मुखौपम्यमिनोपलङ्घुं, निम्ने तपसस्त्युदके पयोजम् ।
 यन्नेत्रसौभाग्यजिताः कुरङ्गाः, कान्तारदेशेषु पत्रिमन्ति ॥ ७६ ॥
 यदङ्गसिन्धावनुभावधावहावण्यपूरे परितः पतन्त्यः ।
 कलिन्दकन्योपमिति कटाक्षच्छटा भजन्ते मृगलोचनानाम् ॥ ७७ ॥
 सूरेश्वरश्रीविजयादिदेवैर्येषां प्रदत्तो निजगच्छमारः ।
 चतुर्भुजेनेव तनोर्निजापाः, शेषस्य निश्शेषविशेषमाजः ॥ ७८ ॥
 यदच्छशुक्लौ सुगुरुप्रसादस्वात्यन्दवृष्टिप्रगुणीकृतानाम् ।
 मुक्ताफलानां सुधियां मुनीनां, पदं भवेन्मूर्धर्येपि मूढवानाम् ॥ ७९ ॥
 येषां गणे चारुवने जयन्ति, गीतार्थसायाः सहकारतुल्याः ।
 यद्ज्ञानलीलाकलिकारसाय, पिका इव ज्ञाः स्पृहयन्ति केऽपि ॥ ८० ॥
 यद्गच्छगीतार्थगुणान् पट्टिष्ठान्, न मत्सरी कोऽपि पटुः पिघातुम् ।
 न धृक्चूत्कारपरंपराभिः, प्रच्छाद्यतेऽर्कः स्फुरदंशुजालः ॥ ८१ ॥
 गच्छस्थितस्वच्छगुणज्ञकीर्तियेषां विशेषौपयिकी विवेके ।
 लताप्रताने प्रथितप्रसूनलीला मधोरेव हि वक्ति भाग्यम् ॥ ८२ ॥
 गुणे यदीये गुरुसाधुरारभ्ये, महत्त्वमन्योऽन्यकृतव्यपेक्षम् ।
 महासरस्सक्ति लसत्पारमराजीवराजीपरभागशालि ॥ ८३ ॥
 यद्गच्छनिष्ठा जगतो गरिष्ठाऽधिष्ठानमृभिः सुकृतस्य साक्षरत् ।
 इति स्थितज्ञानकलाविशिष्टां, शिष्टा न तां जातु परिलज्जन्ति ॥ ८४ ॥
 एकान्तपत्रं कलयन्ति धर्मम्, विभौ गुणज्ञे सुधियो यदीयाः ।
 न ते स्वबोधामृतमम्रचित्ता, संसारलीलापरमाद्रियन्ते ॥ ८५ ॥
 गङ्गातरङ्गा इव वाक्यरङ्गाः, शृङ्गारसङ्गाद् विलसन्ति येषाम् ।
 मज्जन्ति येषु हतमुक्तलज्जं, विद्याधाराऽमर्त्यवधूसमूहाः ॥ ८६ ॥
 उक्तोर्विशेषेषु महाकवीनां, येषां मनोवृत्तिरतीव पट्वी ।
 इति स्फुटीमात्रिविलास्युदकं, तन्वन्ति तर्कं किल तर्कविज्ञाः ॥ ८७ ॥
 ये सुक्तीयूपरसेन सिक्ता, द्रवन्ति चन्द्रोपलवजनेषु ।
 खान्तस्य तेषामनुकूलवृत्ति, स्तुमः प्रतीतां किमती विभूताम् ॥ ८८ ॥

स्वच्छः स देशः खलु कच्छ एव, या जन्मभूमिः प्रथिताऽत्र येषाम् ।

मनोहरं नाम मनोहरं तत्पुरं परं यैः परिशीलितं यत् ॥ ८९ ॥

तैरत्यद्भुतभाग्यनूतकलिकासञ्जातुरीसंचरन्नेतौष्टृत्तिगरिष्टकोकिलकलाकलोलकिर्मीरितैः ।

स्फूर्जत्युण्यवसन्तसन्ततयशोवह्नीविलासैर्घनैर्विंशत्वार्यदवर्षचित्रचरितैरानन्दमेदस्वलेः ॥ ९० ॥

तैलापूरसमप्रवर्तकमतिव्यापारविस्तारितस्फूर्जद्दाममहीपदीयकदशातुल्यक्रियाकेलिभिः ।

स्वच्छश्रीतपगच्छकच्छकुहरप्रत्युच्छलव्योढता, गङ्गातुङ्गतरङ्गवाहितहितप्रसर्थिमानद्रमैः ॥ ९१ ॥

चन्द्रस्येव कलेश्वरप्रणयिनी गङ्गावदुच्चोद्भवा, स्वैरं ह्रस्वसुयानपात्रतरणा वेलेव पाथोनिधेः ।

आवर्तैः प्रथिता नदीव जलमुग्धारेव तापापहा, श्रीपूज्यैः कृतमङ्गलावनिरिव ज्ञेया शिशोर्वन्दना ॥ ९२ ॥

तथा तत्र—

श्रीमद्विनीताद् विजयाभिधानां, प्रसादनीया वरवाचकानाम् ।

यैः शम्भ्यमेतद्गणनीतिसूत्रं, गम्भीरभावं विवरीतुमुच्चैः ॥ ९३ ॥

रविवर्धनाख्यविबुधा, विदितावसराः सरगचेतस्काः ।

आनन्दसागराख्या, विबुधा धनविजयविज्ञाश्च ॥ ९४ ॥

जसविजयाख्या विबुधा, नियुक्तमुख्याश्च रामविजयबुधाः ।

तत्त्वविजयाख्यगणयः, सत्यविजयसंज्ञका गणयः ॥ ९५ ॥

इन्द्रविजयगणिमुख्याश्चतुरविजयसंज्ञकास्तथा गणयः ।

इत्याद्या ये श्रीमत्पूज्यचरणसेवकाः सन्ति ॥ ९६ ॥

नलनुनती सहृदयैः प्रसादनीये यथाक्रमं तेषाम् । अन्तिपदां च शिशोरप्यनुकूलितसकलपरिवारैः ॥ ९७ ॥

अत्र वः—

जसविजयाख्या विबुधाः, सत्यविजयसंज्ञकास्तथा गणयः ।

हर्षविजयाख्यगणयो, हेमविजयसंज्ञका गणयः ॥ ९८ ॥

तत्त्वविजयाख्यगणयो, लक्ष्मीविजयाभिधास्तथा गणयः ।

वृद्धिविजयाख्यगणयश्चन्द्रविजयसंज्ञका गणयः ॥ ९९ ॥

शुभविजयाख्या मुनयो, मुनयः कर्पूरविजयसंज्ञाश्च ।

कीर्तिविजयाभिधयतिः, स्थानाधिष्ठानमात्ररतिः ॥ १०० ॥

इत्येव साधुवर्गः संघोऽत्रत्यश्च मक्तिरसिकमनाः । श्रीपूज्यचरणकमलं, प्रणमति कामितसुरद्वसमम् ॥ १०१ ॥

सरसनवरीतिगन्धैः पदैस्तास्त्रालिकैरयं लेखः । दीपोत्सवे प्रगुणितः, प्रबोधदीपोत्सवं तनुताम् ॥ १०२ ॥

॥ इति मङ्गलम् । शुभं भवतु ॥

पूज्या } सकलसकलसुविहिततपागच्छभट्टारकशिरोरत्नमट्टारकश्री १०८ श्री } जीर्ण-
राध्य } श्रीविजयप्रमसूरीश्वरचरणारविन्दानामियं विज्ञप्तिः । } दुर्गे

॥ ५ ॥ सं० १७१७ वर्षे दिशुनयविजयस्य विज्ञप्तिः ॥ ५ ॥

तपागच्छाचार्यश्रीविजयप्रभसूरिं प्रति उदयविजयगणिप्रेषिता

[७] — विज्ञसिका —

५ ॥ ऐं नमः ॥ श्रीर्जयति प्रत्यहम् ॥ ५

[आदौ श्रीशान्तिजिनादितीर्थद्वारनमस्काराः -]

स्वस्तिश्रियः सन्ततमाप्रयन्ते, यत्सुप्रसादैर्विपयीकृतं जम् ।
स शान्तिनायः शिवतातिरस्तु, प्रशस्तकास्परसोर्मिमाली ॥ १ ॥
गर्भावतीर्णेन कृता धरित्र्यां, शान्तिर्जनानां सुखवृद्धिहेतुः ।
नामानुरूपं फलमर्षयन् स, श्रोत्रासयत्वद्भुतसम्पदं नः ॥ २ ॥
यस्य प्रसादाः परितः स्फुरन्तः, सर्वासु दिक्षु प्रवलीभवन्ति ।
एकैकशो वैविहितान्यभीष्टान्युषैः सुरेभिः सकलैः कियन् न ॥ ३ ॥
तीर्थेशलक्ष्मीरपि चकिलक्ष्मीर्द्वे अप्युदीति प्रथलप्रभावात् ।
पूजा तदीया सुरवल्लिराविश्वर्कल्यमीष्टानि किमत्र चित्रम् ॥ ४ ॥
पारापतो यच्चरणं प्रपन्नधिरायुरासीदपयातभीतिः ।
सर्वांगि सौख्यानि ददत् सकामं, दीर्घायुराविः कुस्तात् सदा नः ॥ ५ ॥
सुतेर्विधातार इतीद्धभावा, भवन्ति भूयो गुणरत्नकोशाः ।
यस्य प्रभोः शान्तिरसौ ससौख्याः, श्रियधिरं दातुमयोद्यमी स्तात् ॥ ६ ॥
श्रीशान्तिनायं सुपमासनायं, पाद्यःपतिस्फारगभीरिमाणम् ।
प्रमाणभूतं कविताकिंकानां, वाणीसुधावारिधरं प्रणौमि ॥ ७ ॥
एनं तथा श्रीवृषभध्वजं च, श्रीनेमिनाय जिनवर्षेमानम् ।
श्रीपार्श्वेनायं धरणाधिराजसंसेव्यमानस्फुटीर्षमीडे ॥ ८ ॥

पञ्चतीर्थीमिमां पञ्चकल्पवृक्षगुणाद्भुताम् । पञ्चपाण्डववनमुक्तिभाद्याटीसरसां स्तुभः ॥ ९ ॥
एतान् जिनेश्वरान् पञ्चपरमेष्ठिपुन्दरान् । प्रणम्य सम्यग् भविन् रम्यमाहात्म्यशालिनः ॥ १० ॥

[गच्छापीशापिष्ठितद्दीपनन्दिरवर्णनम् -]

महेग्यानां ततिर्यत्र मनोज्मीष्टप्रदायिनी । अनयाऽप्यापिता भन्त्ये कल्पवृक्षाः समर्पणम् ॥ ११ ॥
एकेन्द्रियाणां दानादिचातुरी कोपलम्प्यते । सुग्मिनां किन्तु संगत्या कर्ममृमिषु लम्प्यते ॥ १२ ॥
सुग्मिनां प्रतिरूपास्तु यच्छ्रद्धा गुणशालिनः । दानभोगादयोऽभीषां वर्ण्याः के के न साम्प्रतम् ॥ १३ ॥
दानभोगमयं क्षेत्रं यदि तद् द्वीपचन्द्रिरम् । सुग्मिक्षेत्रमिव श्रीमतपूज्यास्तत्र सुरदुभाः ॥ १४ ॥
दत्ते सुरदुभो मुक्तिं न तु मुक्तिं कदाचन । मुक्ति-मुक्तिद्वयं पूज्या इति तेभ्यो निश्चिष्टा ॥ १५ ॥
सुग्मिक्षेत्रमिव श्रीमद्द्वीपचन्द्रिरमाहितम् । सद्भोगशालिनो यत्र लोकाः स्युः क्षेत्रशक्तिः ॥ १६ ॥
लावण्यपुण्यसौमार्ग्याभ्योत्कर्षस्समीक्षते । यैस्तेषां द्वीपक्षेत्रप्रसन्नो ज्युष्यतेऽनिशम् ॥ १७ ॥
समुद्रे सन्ति रत्नानि स च य[द्]द्वैरगसंगतः । रत्नायीं कामनां खां तत् पूरयेत् तज नाद्भुतम् ॥ १८ ॥

दामिन्य इव कामिन्यः खेलन्ति चटुलाशयाः । ज्ञात्कारमादिमाः कुर्युश्चमत्कारं तदुत्तराः ॥ १९ ॥
 मूपणे सर्वदोह्योतः कामिनीनां प्रभाञ्जुषाम् । सौदामिनीनामप्येव समये ज्ञायतेऽद्भुतः ॥ २० ॥
 यत्सुन्दरीणां सारूप्यमप्सरोभिः समततः । गेहोच्चलं प्रवृत्त्यर्थं तामिस्तत्तत्र सूचकम् ॥ २१ ॥
 अप्सरोभी रंगरसं देवा अनुभवन्ति यम् । तं लोका यत्र नारीभिस्समं रंगरसान्वयः ॥ २२ ॥

एवं च—

नार्यः सुरवधूतुल्या नरा गीर्वाणसन्निभाः । अत्युत्तमत्वं गेहानामिति वैमानिकं सुखम् ॥ २३ ॥
 'दीव'लोकस्ततो देवलोकः कविभिरुच्यते । गुणोऽभवद्यतः पूज्यस्फुरद्वाकरणादिह ॥ २४ ॥
 गुरुदेवो गुरुः स्वर्गोऽत्रापि देवगुरोः पदी । स्वर्गस्य द्वीपद्रंगस्य वैरूप्यं तेन कीदृशम् ॥ २५ ॥
 विरतिस्तत्र नास्त्येव सा पुना रमतेऽत्र तु । किञ्चिद्वैरूप्यमितेतद् द्वीप-त्रिदिवयोरपि ॥ २६ ॥
 विजयप्रभसुरीन्द्रानधिगत्यैव यज्ञनाः । स्वं मन्यन्तेऽधिकं स्वर्गिलोकतः पुण्यपोषतः ॥ २७ ॥
 एकं भोगसुखं स्वर्गं न तु योगसुखं मनाक् । भोग-योगसुखद्वैतमद्वैतमिह वर्ण्यते ॥ २८ ॥
 तुर्यारकचरच्छाया समानीताऽत्र सूरिभिः । महाविदेह इत्येव श्रीगुरुस्तीर्थनायकः ॥ २९ ॥
 सीमन्धरान्तरालेऽपि म्यांसः स्युर्जलादयः । अत्रापि ते दुर्निवाराः श्रीगुरोरन्तरे स्थिताः ॥ ३० ॥
 महाविदेहे तीर्थेशाः केवलं ध्यानगोचराः । श्रीपूज्या अपि सद्धानगोचरा दूरतः स्थिताः ॥ ३१ ॥
 पापक्षयाय जायन्ते ध्याता सङ्कतिशालिभिः । उभयोऽपीति वर्ण्यन्ते सद्यः पयः कवीश्वरैः ॥ ३२ ॥
 नचलक्षप्रभुः पार्श्वो योगीन्द्रोऽपि जगत्पतिः । लक्षाधिकधनास्तत्र लोकाः स्युः किमिहाद्भुतम् ॥ ३३ ॥
 नवलक्षप्रभुर्नित्यं सेव्यते यन्निवासिभिः । सहस्रशो भवन्त्येषां स्वर्णमुद्रास्तदहर्नि ॥ ३४ ॥
 सुविधिस्तीर्थकृद्यत्र जागरूकः कृपानिधिः । तत्र नो विधिदौर्बल्यं स्वतः सिद्धमिदं ननु ॥ ३५ ॥
 देवः सुविधिरप्यत्र गुरुः सुविधिरक्षकः । अविधित्तत्र को नाम घलीयस्त्वं समीहते ॥ ३६ ॥
 भोगराजी परित्यक्ता राजीमत्या समं सुखम् । येनायं नेमिनाथोऽस्ति यत्र मूर्तः सुरद्रुमः ॥ ३७ ॥
 त्रयीयं तीर्थनाथानां जगन्नित्यपूजिता । पूज्यत्वीप्सितं पुण्यं करणत्रयशालिनाम् ॥ ३८ ॥
 धन्यास्त एव यत्र श्रीपूज्याः सन्ति कृपालवः । अनुमोदनया तेषां दवीयांसोऽपि सत्फलाः ॥ ३९ ॥
 श्रीपूज्यगुणरागेण धर्मिणो यत्र मानवाः । सप्तक्षेत्र्यां निजं वित्तं वपन्ति गुणरागिणः ॥ ४० ॥
 तस्मिन्नानन्दसन्दोहकन्दकन्दलताम्बुदे । श्रीपूज्यपाविते श्रीमद्द्वीपचन्द्रिरसुन्दरे ॥ ४१ ॥

॥ इति द्वीपचन्द्रिवर्णनम् ॥

[विज्ञप्तिप्रेषकस्य शिष्यस्य स्वकीयापासस्थापनवर्णनम् —]

गोरसः प्रचुरो यत्र गोकुलानि बहून्यपि । क्रियन्तो मद्रका यत्र केचित् स्वीकृततत्पराः ॥ ४२ ॥
 प्रा(?)यसो वादिनो लोका हतं मुञ्चन्ति नो कति । केऽपि सवेगिनामानो मनःपावित्र्यसंशयाः ॥ ४३ ॥
 धर्मप्रीतिरता धन्या धनधान्यादिपूरिताः । रागवन्तो जनाः प्रायः पट्टिष्ठाः परमात्मसु ॥ ४४ ॥
 स्मरन्ति नित्यं श्रीपूज्यान् गच्छरागेषु सादराः । व्याख्यानश्रवणादीनि कुर्वाणाः प्रतिवासरम् ॥ ४५ ॥
 आवयकेषु सोधोगाः द्विसन्ध्यामपि नित्यशः । ईदृशाः सन्ति यलोकाः सर्वदानन्ददायिनः ॥ ४६ ॥
 राजधन्यपुरात् तस्मात् सविस्मयजननजात् । राजसः प्रकृतिप्रायपुरुषश्रेणिशोभितात् ॥ ४७ ॥
 विनयावनमन्मौलिर्भक्तिमानितमानसः । विनेयविधिसोत्साहसर्वतः श्रीनिपेशलः ॥ ४८ ॥
 तरणिप्रमितावर्तवन्दनैः कृतनन्दनः । व्यातन्वते विज्ञप्तिं उद्ययात् विजयपाश्र्वतः ॥ ४९ ॥
 यथाकृत्यमिह प्रातर्यथोचितसुपर्षदि । वाच्यते भगवत्यङ्गं प्रस्फुरद्वृत्तिपूर्वकम् ॥ ५० ॥

आवश्यकस्य सूत्रं तु स्वाध्याये वाच्यतेऽनिशम् । इत्यादिधर्मकृत्येषु जायमानेषु सादरम् ॥ ५१ ॥
 पर्वं पर्युपगानाम समायातमभीप्सितम् । तत्रापि धर्मकृत्यानि संजातानि यथोचितम् ॥ ५२ ॥
 अथापि नित्यकृत्यानि धर्माप्युदयमीर्यति । कारणं तत्र सद्भ्येयः श्रीमत्पूज्यादिसंस्मृतिः ॥ ५३ ॥

अपरम्—

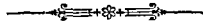
प्रतिगच्छं विराजन्ते शतशोऽपि गणाधिपाः । श्रीपूज्यानां समस्त्रेषां स्वप्नेऽपि महिमा कुतः ॥ ५४ ॥
 मृयांसः सन्ति सद्विद्या मृयांसो रूपशालिनः । पुण्यप्रकर्षवन्तस्तु श्रीपूज्या एव केवलम् ॥ ५५ ॥
 मुखे खरखती येषां हस्त्रे येषां पयोधिजा । वशीकरणलक्ष्मीस्तु पार्श्वे येषां सदा स्थिता ॥ ५६ ॥
 यत्र तिष्ठन्ति तत्रत्या वश्यतां यान्ति मानवाः । दवीयांसोऽपि तच्चित्रं तद्वश्या सर्वदैव हि ॥ ५७ ॥
 सोऽयं पुण्यप्रकर्षो हि येषामेवोपलभ्यते । न प्राचां तादृशो जातो नित्यमुद्यमशालिनाम् ॥ ५८ ॥
 वृद्धिं नीतो गणः सर्वे मुनयः पण्डितकृताः । सर्वेषां भक्तिरागोऽपि रोपितश्चित्तकानने ॥ ५९ ॥
 सर्वेषामीप्सितं दत्तं दीयतेऽद्यापि तादृशम् । लघ्वोऽपि महीयांसः कृताः केचिन्निरगल्म् ॥ ६० ॥
 राग-द्वेषौ परित्यक्तौ सर्वे समद्व्येक्षिताः । स्वपार्श्ववर्तिनः सर्वेऽप्याकण्ठं परिपोषिताः ॥ ६१ ॥
 इतोऽप्यधिकता हन्त, कल्पवृक्षेषु का भवेत् । कल्पद्रु-कामकुम्भाद्या हारिता यत्सुरस्ततः ॥ ६२ ॥
 सिष्येदं चेद् भवेत् तर्हि, दृश्यन्ते ते कथं न हि । लज्जया किन्तु ते नृणां गताः कुत्राप्यगोचरम् ॥ ६३ ॥

॥ तथा—प्रायः सुरिवराः केचिद् गीतार्थोवर्जनादिना । सातमुत्पादयामासुर्नोसातं कस्यचित् परम् ॥ ६४ ॥
 ये पुनः साम्प्रतं पुण्यध्वलबाहुल्यशालिनः । गणयन्ति न गीतार्थान् यादृक् तादृक् पदप्रदाः ॥ ६५ ॥
 तथापि गीतार्थगणो भक्तिप्रतिमानसः । देरेऽपि ध्यानसंलीनः श्रीपूज्यानामहर्निशम् ॥ ६६ ॥
 तैः श्रीपूज्यैर्जगत्युज्यैः कृपादृष्टिः पटीयसी । रक्षणोपाऽनुना वृद्धभावात्मनि विद्येपतः ॥ ६७ ॥
 प्रसाधः पत्तनादेशो जातान्यब्दानि मूरिणः । प्रत्यब्दं प्रागमूत् तच्च सर्वेषामपि गोचरः ॥ ६८ ॥
 पण्डिता वीरविजया वृद्धावस्थतयैपमः । धीणोजर्वशादि करं लम्भनीयाः पुरं ध्रुवम् ॥ ६९ ॥
 समीक्षेत्रवरादेशो ज्ञानादिविजयात्मनाम् । विज्ञानां सुप्रसाधः श्रीपूज्यसेवाकर्ता पुरा ॥ ७० ॥
 बलमानि पुनर्लेपे(खे) प्रसाधं सप्रसक्तिकम् । वन्दना मम धर्तव्या राजहंसीव मानसे ॥ ७१ ॥
 प्रसाधाऽनुनतिः श्रीमत्पूज्यपादनपिषाणाम् । महिमासुन्दरज्ञानं परीक्षादक्षधीशुनाम् ॥ ७२ ॥
 हेमादिविजयाह्वानां प्रधानपदवीभृताम् । विमलाद्विजयज्ञानां, श्रीपूज्यपदसेविनाम् ॥ ७३ ॥
 ऋद्धैर्विजयविज्ञानो, लब्धैर्विजयधीमताम् । नयादिविजयज्ञानं, रूपाद्विजयधर्तिग्यनाम् ॥ ७४ ॥
 अन्येषामपि साधूनां ज्ञाताज्ञाताभिषाभृताम् । सुख-प्रेमादि-गद्गादि-विजयाह्वानां तपस्विनाम् ॥ ७५ ॥
 अत्रत्यानां च कुसलाद् विजयादिमनीषिणाम् । ज्ञानादिविजयानां पाण्डित्यगणपोषिणाम् ॥ ७६ ॥
 नयाजिनाद्भुत्तमाव विजयानां सुखस्थशाम् । मनजौकस्य च ऋषेर्निर्तिथीषां स्वचेतसि ॥ ७७ ॥
 सर्वे सहः प्रणमति ध्यायन्ति मुनयः प्रभूर । अत्रोचितं पुनः कृत्यं प्रसाधं सुप्रसक्तितः ॥ ७८ ॥
 मार्गशीर्षे सिते पक्षे त्रयोदश्यां पुनस्तिथौ । विद्याभिलेखोऽलेखीति नित्यं महत्कामलिङ्गा ॥ ७९ ॥
 एतल्लेखसहलेखकाभ्यादिकरणादरः । विशेषतः प्रणमति ज्ञानादिविजयः शिशुः ॥ ८० ॥
 एते च ज्ञानविजया अधीता विनयाश्रिताः । श्रीपूज्यानां कृपायोग्या मनोरखनतत्पराः ॥ ८१ ॥

॥ पत्तनं सर्वथैव प्रसाधमिति तात्पर्यम् ॥

॥ श्रेयः श्रीरस्तु ॥

[८] — विज्ञसिका —

स्वस्तिश्रीमदमन्दमोदनिममेवेन्द्रमौलिस्फुरत्, माङ्गल्याङ्गयवाङ्कुराकरपरिगतासाऽप्रयासाशया ।
यस्य श्रीजगदीश्वरस्य चरणाम्भोजन्मचिह्नच्छटात्, तस्थौ पीनतनूरूनसुखभाग् गोकर्णजस्वर्णकः ॥ १ ॥
सर्वानन्दनन्दने भगवतः श्रीनन्दनेऽनन्दने, पादाम्भोरुहिरोहितोऽप्युपहितः सौभाग्यसघाऽभवत् ।
नम्रानेकनृनाकिनायकवधुवृन्दस्य वीक्षाविधे-र्लावण्याभ्यनुशासनाग्निजटशोः पुष्यन्नदृष्यां श्रियम् ॥ २ ॥
सेवाऽसौ महतां सतां भगवती जीयाञ्जयश्रीपदम्, सर्वाऽखर्वयशःप्रशस्तिस्तदं सम्पादनं संविदात् ।
कन्दः शर्मभद्रोदयक्षितिरुहः सौहार्दपात्रं श्रियः, सिद्धेः संवननौषधिर्निरवधिर्भाग्यस्य वारानिधिः ॥ ३ ॥
सेवाया वशतः शतक्रतुपदं प्राप्ता नरोऽनेकशः, श्रीशान्तेर्जगदेकवीरपदवीं प्राप्तस्य मोहाहतेः ।
* ताराणामधिपस्य पश्यत जनाः क्रोडे पृथलाः सुतः, फीडत्येप विशेषतः प्रियसुहृत् प्रायः प्रमोः सेवकः ॥ ४ ॥ *
जाग्रन्मानविमानवासिमस्तां मौलौ कृतालङ्कित-र्लक्षालङ्कण एष किं मृगशिशुर्दिष्टाऽकरिष्यत् स्थितिम् ।
नासेविष्यत् चेज्जगत्रयपतिं श्रीविश्वसेनात्मजम्, न स्यात् कस्य महन्निषेवणमहो नूनं महत्वात्स्ये ॥ ५ ॥
* स्यातां सर्वजनेऽस्ति यन्मृगपतेः सर्वो मृगादिः प्रजा-वर्गः श्वापदपुङ्गवः स तु मतः सर्वस्य सेवोचितः ।
जज्ञेऽत्रैष विपर्ययप्रसुरभूद् देवामिसेवी मृगो, नित्यं मण्डपमूर्ध्वगो हरिरयं तं सेवते मृत्यवत् ॥ ६ ॥
* मृतोत्तरनसंस्थितं द्वयमिदं सिंहीतनूजन्मनोः, प्रत्यासन्नमपि प्रमोः परिचयाद् रङ्कुं न चाकामति ।
तद्दृष्ट्व्योमनि चन्द्रमण्डलनातो नायं परामृत्यते, सिंहीदेहसुवा स्वयं विजयते सोऽयं प्रमावः प्रमोः ॥ ७ ॥
* श्रीमच्छान्तिजिनेन्दुसेवनविधेः प्राप्तं न किं किञ्चलम्, घालेनायमुना मृगेण सहसा भीतिर्निरस्ता हरेः ।
श्रीतिश्वन्द्रमसा धमूद् सुवत्स्रध्यात्मनक्षर्मणः, पावित्र्यं तद्दहो न किं वितरुते रङ्गत्सतां सद्गमः ॥ ८ ॥

॥ इति श्रीप्रभुसेवाप्रयत्नरत्नवर्णनाष्टकम् ॥

ब्रह्मन्तरे भाग्यवादी प्रावादीत् -

किं सत्सेवनवर्णनेनैतु धनैर्मिष्याकृतैः प्राकृतैर्दिष्टं शिष्टमनिष्टमेव यदि वादिष्टं धुषैरुत्तमैः ।
विश्वस्यापि सुखासुखाधिगमने वित्तं निमित्तं सदा, पक्षस्यास्य विपक्षयापकतया जैनागमो जागरी ॥ ९ ॥
दासो द्वाशरथः कथं न हतुमान् पायोनिधिं तीर्णवान्, नोत्खातं दशकन्धरस्य विपिनं किं तेन मूलदपि ।
सीताशुद्धिवचोमूर्तैर्न श्रमिताः सर्वाः सुपर्वाग्रहात्, राज्ञो दुस्सहविप्रयोगदहनज्वालाः कराळा अपि ॥ १० ॥
नोऽलङ्कारमणी धमूद् स पुनर्देशधिपत्यं जगद्, प्यातं नात्मनेन मूषणमपि क्षोणीश्वरसोचितम् ।
कौपीनं न नवीनमालमत तन्नाग्यस्य विस्फूर्जितम्, शुभ्रया कियदेति का पत कियचक्रे धराकी धरम् ॥ ११ ॥
अघ्वानाश्रयवान् विषद्रश्वरे पादोऽपि चैकस्तया, वाहाः सधनियधणस्य विषयः सन्दाग्निनीपन्नगः ।
इत्येवं विपरोऽपि सेवनविधौ धद्वादरः काश्यपि, केनान्स्तरभूद् रवेः प्रियतमः प्रेष्यः सहस्रतल्पिः ॥ १२ ॥
भालोभूतच्छो भृशोदितवृद्धरानोर्दीनार्थिणः, पार्श्वे पद्मगराजसंयतजटाजटाप्रकृत्याश्रयी ।
गङ्गाभङ्गतरङ्गसङ्गमभवक्षोमं दधानोऽनिर्यं, शीतोऽंशुः प्रभुमालमूषणमयं संसेवते शङ्करम् ॥ १३ ॥

किं तस्य क्षयिता क्षयस्समभवत् किंवा कलङ्कव्ययः, किंवा राहुपराजयः किमथवा नास्ताचलस्याश्रयः ।
 किंवा दैन्यदशा दिने दिनपतेत्तेजोभिजन्मागता, तस्मात् किं महदाश्रयेण जयतात् कर्मैव शर्मावहम् ॥ १४ ॥
 मिथ्या किं कथनैर्धनैर्मतिस्वैः प्रागेवमावेदितम्, यत्कर्मैव शुभाशुभं समुदितं सम्पद्विपत्कारणम् ।
 पारावारपरिश्रये हि सदशोऽप्याजन्मतो भूभुजाम्, प्रेयांसो मणयो भवन्ति न पुनस्तत्संगताः क्षुलकाः ॥ १५ ॥
 एके केऽपि लघुं श्रिता अपि जने निष्कम्पसम्पत्पदम्, विश्वस्थाप्यतमा भवन्ति पृथतः शुक्तिप्रसक्ता यथा ।
 मुम्बीजातफलाश्रयेऽपि सरितः पारं व्रजेयुः प्रजाः, तद्भाग्यस्य विजुंभितं विजयते ह्येकातपत्रं सुवि ॥ १६ ॥
 किं चानेन शृगार्मकेण भगवत्सेवा विधेया कथम्, कार्याकार्यविवेकरिक्तहृदयतिथिषु मिश्रुः स्फुटम् ।
 तत्राप्येव वनेचरस्तृणचरः क्षुद्रः प्रकृत्वा पुनर्भार्यादेव जिनेन्द्रसेवक इति ख्यातिं परां लेभिवाच ॥ १७ ॥

॥ इति भाग्यसौभाग्यवर्णनाष्टकम् ॥

अधोच्यते -

एतत्सर्वमपि प्रमादललितं दुस्तरकंसंपर्कजम्, यस्यायानुगबुद्धयः प्रतिपदं सर्वे वदन्त्यादिमाः ।
 शम्भोः सेवनया दुरन्तदुरितं दूरे भवत्यङ्गिनो, भाग्यं भूरिविभूतिभाजनमलं जागति कीर्त्या समम् ॥ १८ ॥
 वातायोरपि चालको बलमुनेः सेवारसैर्वासित-खान्तःकान्तसुधाशनश्रियमतिप्राज्यां समाशिश्रियत् ।
 पार्श्वश्रीजिनमास्वदास्यकमलसावेक्षणत् तत्क्षणात्, सर्पः श्रीघरणोरगेन्द्रपदवीं चक्रे दविष्ठेतराम् ॥ १९ ॥
 आभाल्यादपि पापपङ्कक्युपशौरैर्भिलतीसुतः, संसर्गात् सुगुरोर्विवेककलितः स्वर्गालयं भेजिवान् ।
 दग्ध्वा मोहमहाटवीं पद्ममतिर्निर्जलं नृहत्यादिकृत्, सत्तेवाभिगमाद् दृढमिहिननो निःश्रेयसं जग्मिवान् ॥ २० ॥
 भाग्यस्योदयतस्सदेतदखिलं जातं मतिश्चेदियम्, देवस्याय गुरोः सतः सुमनसः शुश्रूषयाऽस्योदयः ।
 योगक्षेमसमानमानय मनस्वकं कृतं विस्तरैः, साध्यं सिध्यति सामभिर्ननु तदा किं विस्तृतैः प्रस्तरैः ॥ २१ ॥
 सवर्षोत्तिनिमित्तमुक्तमियता ग्रन्थेन कर्मैव यत्, तत्सर्वं व्यभिचा(भूमनिष्कृताऽगम्यागमादौ कृतम् ।
 यो वाऽईत्समथः स चापि विशदः कालादिपञ्चाश्रयः, प्रामाण्यं भजते नयेन न पुनः कर्मप्रपञ्चात्मना ॥ २२ ॥
 यच्चाप्युक्तचरं मरुत्तुश्चानूक्षपास्वामिनाम्, व्यक्ता मक्तिरपि क्षणादविकलं नासत् पूतं फलम् ।
 तत्तेषां मनसामद्युद्धिरिति मे जाग्रन्मुखी श्रेणुषी, यद्वा तत्कलसंभवोऽपि समभूद् भूयान् स हि श्रयताम् ॥ २३ ॥
 पूज्यत्वं जगतां सदाभ्युदयिता देवेषु मुख्यं यशः, शक्तिर्व्योमसमुद्रलङ्घनविधौ विश्वोपकारी भवः ।
 दुष्टव्यन्तकृतान्तराग्निपुञ्जना सङ्घोऽप्यखण्डाङ्गता, शुश्रूषा महतां शुभा सुखवी किं किं न दिश्यात् फलम् ॥ २४ ॥
 तुल्येऽम्भोधिनिषेवणेऽपि मणिषु क्षुद्रेषु शङ्खेषु वाऽऽमीष्टानिष्टमतिस्वदेतदुदितं स्वार्थस्य लीलायितम् ।
 यद्वात्पत्वयहुत्वयोर्विलसितं ज्ञेयं पुनर्वारिधेः, संसर्गाजन्तासुपावनमतिः ख्यातैव शङ्खेन किम् ॥ २५ ॥
 क्षुद्रो बाल्यवया विवेकविकलः सेवाविधौ निर्मलो, नैतच्चेत्सि संनिषेयममलप्रज्ञाधनैः सज्जैः ।
 भक्तिर्भावविशेष एव स गुरो क्षुद्रेऽपि साधारणो, भावग्राहमहाप्रदा हि विभवस्तुप्यन्त्यणीयस्वपि ॥ २६ ॥
 अपैवै व्यवस्थायने लेखपद्धतिः -

एवं समर्थयति सद्गुरुषुपास्तेर्जाग्रतभावविभवं हरिणोऽङ्गशायी ।

यस्य प्रभोस्तमचिरादचिरातनूलं, भक्त्यागिनम्य कृष्णाचरणगणप्यम् ॥ २७ ॥

तत्र श्रीमत्सरसिरसिकैरास्तिकैः श्वेतपद्मैः, पूर्णं पूज्यक्रमजलकहैर्नीतपञ्चाकारत्वे ।

सेवाप्रौढैर्भनसि हसितः कर्मणा नर्मवादम्, कृत्वा तत्त्वाश्रयणविषये प्रेययलेष मेघः ॥ २८ ॥ शुभम् ॥

अथ श्रीमञ्जिनराजवर्णनान्तरं क्रमासन्नीभूतश्रीगुरुदादपावनीकरणतीर्थरूपनगरवर्णनप्रस्तावदानाय भाग्यवाधाह—

सत्यमेतदुदितं तु तथापि, काऽपि भाग्यवचनावचनानाम् ।
नास्ति गोचरचरिष्णुरतोऽस्थुः सूर्यो लघुपुरोऽपि गुणाब्धे ॥ २९ ॥
मञ्जरीभिरजिरेऽजनि मञ्जुर्वक्षुलच्छविरिव त्रिदिवेन्दुः ।
भूमिभाग्यसुलमास्थितसुखः, श्रीपुरीति नगरे भगवान् यत् ॥ ३० ॥
भाग्यवैभवभावात् प्रभुयोगात्, श्रीरपीत्युपनता जनतायाः ।
उत्तमा हि वितमा वसुधाऽऽसीत्, सद्गमा सपदि विद्मसारा ॥ ३१ ॥

तद्यथा—

यन्निवासशिखरेष्वखरांशुर्घृष्टवानपि न कश्मलशून्यः ।
पौरयुग्मपरिभुक्तविमुक्ताद्, गन्धधूलिभरमर्दनलेपात् ॥ ३२ ॥
द्वीपतो जलशयादिव मर्तुरागता गुरुपादाम्बुजरागात् ।
श्रीरुपासकगणैः सममत्रात्यादता किमु सधर्मविमर्शात् ॥ ३३ ॥
स्वर्णशैलमभितो भ्रमकर्त्रे, दुःस्थितद्विजवराय चिराय ।
उच्छलज्जलधिबीचिकराग्रैः, सा पुरी वितरतीव सुमुक्ताः ॥ ३४ ॥
एकतो जलधिमध्यजरक्षैरन्यतो विविधशालिवनैः सा ।
नीलवस्त्रयुवतीव विरेजे, स्फारहारमणिमौक्तिकसक्ता ॥ ३५ ॥
उत्थिता जलनिधेरतिलोला, ऊर्मयोऽत्र गुरुदर्शननम्राः ।
अग्रपल्लवकरैस्तदवृक्षैर्धर्मलामकधनैः प्रतिबोध्याः ॥ ३६ ॥
श्रीगुरोः पदपयोरुहयोगाद्, दैवतोऽत्र कमलाश्रयताऽऽसीत् ।
तेन तद्ब्रह्मजनस्य न चित्रं, यद्गमूल पुरुषोत्तमभावः ॥ ३७ ॥
अत्रोच्यते—

या प्राकृता द्वीपपुरे स्थितानां, सूरीश्वराणां सुरपत्तने वा ।
स्वल्पाऽपि सेवा ह्यभिवन्दनाधैर्वह्नीव सा पल्लविता नराणाम् ॥ ३८ ॥
तदैपमोऽभूत् सुपमा द्विधापि, पुर्यां परदुःपमया न सङ्गः ।
कर्पूरसंग्राहिणि भाण्डमध्ये, नाविभवेत् किं स सुगन्धधन्वः ॥ ३९ ॥
लघुर्गुरुः स्याद् गुरुस्तेवनेन, महान् लघुः स्याद् गुरुलाघवेच्छुः ।
इतीव मन्ये घटुगौरवश्रीर्जज्ञे पुरोऽस्मा वरपत्तनेभ्यः ॥ ४० ॥
आदाय चैत्योपरि दण्डकुम्भौ, पताकयाऽग्रं परिमार्ज्यं मन्ये ।
सा पूर्वहोत्साहदशां स्वकीयां, सम्यग् लिपिकर्तुमिव प्रवृत्ता ॥ ४१ ॥
श्रीमद्दुरोगमनेऽङ्गनाभिर्विकीर्णलाजैर्धवलेस्तरङ्गिः ।
जहास सोहासमसौ पुरीव, प्रवृत्त्य नृत्ये चलकेतुहस्तैः ॥ ४२ ॥
अस्यां नगर्यां भगवन्निवासे, दानं समम्यस्य वदान्यलोकात् ।
अन्दे गते विस्मृतमम्बुदोऽस्मिन्, वर्षे भृशं वर्षति सर्वदेशे ॥ ४३ ॥
कुर्वन्ति गुर्वन्तिकपद्धरागाः, श्रद्धालवोऽहर्निशमेव सेवाम् ।
तस्याः प्रभावो भुवनेऽपि तेषां, रेखां यशः प्रापितवान् विशेपात् ॥ ४४ ॥

सतां क्षणादीक्षणमप्यपूर्णां, सौमान्यलाभाय भवत्ववद्वयम् ।
चान्द्रे सुधाविर्मवर्नं सुधांशोर्द्वैव तत् किं गुरुत्वेवनायाः ॥ ४५ ॥
अथैवं व्यवस्थापने सत्येतत्सु कनामज्ञापनाय प्रस्तावयन् भाग्यवायाह -

सेवा स्वसेवातिशयाद् गुरुणां, निःसंशयं भासयते सुखानि ।
प्रसाधितं सुक्तिपदैस्त्वदेवं, तथापि वांसाविगमे तु दैवम् ॥ ४६ ॥
किं वृष्यते तन्नगरं गरिम्णो, यस्माभिर्वैवाभिदधाति रूपम् ।
श्रीगूर्जरत्रावदनसदैव्यां(१), तत्पृष्ठिमागो ह्युचितः प्रतीच्याम् ॥ ४७ ॥
पृष्ठे पृथ्ठेऽप्यचलो षली स्यात्, पृष्ठे विनष्टे सुमयेऽपि विन्येत् ।
वासानिवासादिति गूर्जरत्रा, स्वस्थानताऽप्यक्षतयैव लक्ष्या ॥ ४८ ॥
वासेति नाम प्रकृतिर्नितान्तं, सहोपैसर्गैव बुधैर्निघदा ।
स्फुत्प्रकारा यदि वा विनीता, कारेव कौलीनेनिबद्धसत्या ॥ ४९ ॥
मर्तुर्विचिन्ताशयनेऽङ्गने वात्युत्कण्टका भूरविघ्नकान्तिः ।
पराक्रमेणैव धवस्य योग्या, भोग्या भुजङ्गैर्बहुभोगरङ्गैः ॥ ५० ॥
पुरस्य सत्यापयितुं किमाख्यां, पृष्ठ्योपजीवी सकलोऽपि लोकः ।
क्षमश्च भारं परिवोद्धुमुच्चैर्देहैः ह्रिदवत्संहितकृत्तिवासाः ॥ ५१ ॥
सीतादुरागी गहने वियोगी, त्रिकण्टकस्यापि च चूर्णकारी ।
सर्गो अनो दाशरथी रणार्थी, चित्रं पुनः शुण्यजनैः स्वरूपात् ॥ ५२ ॥
अन्यान्व्यवन्धादिव जातशास्त्रास्त्रेयाविशेषात् तरवोऽपि यत्र ।
चौरै च पौरै क्वचनाविभेदः, खेदातिरेके किमिहाद्भुतं तत् ॥ ५३ ॥
शमीभण्यो यस्य वने जनानां, दुर्भिक्षदुःखेषु श्रुतोपकारः ।
ववर्ष शम्भाभिपतो रसालीत्वा एव संजीवनमेष्वभूवन् ॥ ५४ ॥
अहो करीरेऽपि परोपकारीभावः प्रसङ्गान्मनुजस्य यस्य ।
पुष्यैः फलैर्भजनवृत्तिहेतुश्चिर्वत्सरे दुर्षलवत्सलः स्यात् ॥ ५५ ॥
छन्दैर्हिदीने मनुजे करीरुभे च पद्योत्कटकण्टकास्त्रे ।
॥ रक्षाकरेऽक्षेमकरे विपक्षे, पश्यन्तु सन्तः खलु वत्सलत्वम् ॥ ५६ ॥
विज्ञाजिता यत्परितः स्फुरन्ती, नीलाटवी कण्टकिनां द्रुमाणाम् ।
अनात्मशाशुरभयादियाय, क्षमापतेः किं शरणं पुरोऽस्याः ॥ ५७ ॥
कालः स केलीकलिकालवालः, क्षितेः प्रदेशो बहुविचारेणः ।
॥ आमीर्द्युंसङ्ग्रामरुचिः स्मरामकादैव शिष्टिं ननु दुर्निवाराम् ॥ ५८ ॥

अत्रोच्यते -

॥ ५९ ॥

१ वांसाक्षरणं दैवं शिष्यं कृत्स्नं पद(१) । २ पक्षे गूर्जरत्राद्यु भस्वपानता । ३ धर्मनपक्षे उपसर्ग उपकारः । ४ नीति उपसर्ग इति चेत्, निवास इति चेत्, कारा इव । ५ कौलीनापरा वरकरविशेषस्तत्सामिता । ६ पृष्ठवाद् । ७ पक्षे ईश्वरावधार ह्यत्ययः । ८ धर्मैकः राक्षसः । ९ कर्त्ता यत्रैः । १० पक्षे वत्सलमहत्करवत् । ११ पर्णमेस्वरी(?) पदभाषे प्रत्यहं कलङ्कः ।

जाग्रत्स्वभावादथ तत्प्रभावादुपाश्रयः सर्वगुणाश्रयोऽत्र ।
 प्रासः समासः सकलोऽनुतापो, द्वीपोऽम्बुराशौ परिमञ्जतेव ॥ ६० ॥
 यथा त्रिनेत्रं ननु नालिकेरं, दृष्ट्यापि दिष्ट्या तनुते जनानाम् ।
 तद्द्वद्रवाक्षत्रयवान्मुनीनामिहालयः पालयते स्वसङ्घम् ॥ ६१ ॥
 पितेव तं रक्षति योऽङ्गमध्ये, प्रासाद उद्यद्गुचिरार्हतोऽस्ति ।
 श्रीविश्वसेनाङ्गभुवा सनाथः, पाथःप्रपेवाङ्गिनोविनोदी ॥ ६२ ॥
 यच्चैत्यमासाद्य विशालशृङ्गं, जयत्यदः पत्तनमेव लक्ष्म्या ।
 वस्तूनि नाना प्रतिसार्धमस्मात्, पुरः पुरो ढौक्यतेऽस्य भक्त्या ॥ ६३ ॥
 मन्ये चतुर्दिक्षु चतुर्मुखोऽयमुद्भय रक्षाकरवत् पुरस्य ।
 अहर्निशं विभ्रविघातनाय, विभर्ति कुन्तं वरदण्डकं(दं?)भात् ॥ ६४ ॥
 युधिष्ठिरो भीमरुचिः परेषु, यशोऽर्जुनः श्रीविजयस्य बन्धुः ।
 कुन्तानुरागी सहदेवसेवोऽस्त्यत्रोदयात् सिंह इति क्षितीशः ॥ ६५ ॥
 गभीरनीरान्तरजैस्तरङ्गैः, सरस्सजत्यत्र तटद्बन्धून् ।
 तेऽपि स्वशाखापवनैश्च पुष्पैः, सन्तर्पयन्त्येतदतिप्रसज्य ॥ ६६ ॥
 वारानिधिर्मन्यनजातमीतिः, प्रीतिं महारण्यवरेण कृत्वा ।
 सदोपसंघ पुरं च लङ्काशङ्काकृदस्थात् सरसीमिषेण ॥ ६७ ॥
 गवाङ्गणः सर्वदिगङ्गणेषु, प्रातः प्रसारी चरणाय यत्र ।
 मूर्तेव कीर्तिर्नगराधिभर्तुः, क्रीडां चरीकर्तुमिव प्रयाति ॥ ६८ ॥

इतश्च -

श्रीमद्दूरुणां करुणाकटाक्षः, पयोदवृन्दं परितस्ततान् ।
 तद्विद्युता मूर्तिमताऽसिनेव, व्याक्षेपि दुर्भिक्षकरालरक्षः ॥ ६९ ॥
 तत्तिर्विलीना तरवोऽपि पीना, मीना जले केलिकलां विचक्रुः ।
 दीना नदीनामपि गन्धवाहाद, वाहा इवोत्साहमभुप्रवाहाः ॥ ७० ॥
 सन्तापिता भूः खलु बलभा नः, क्रूरेण शूरेण करप्रयोगैः ।
 इतीव वैराज्जलदोऽपि धाराकरैर्मर्मदांम्बुजिनीमुखाब्जम् ॥ ७१ ॥
 अन्तद्दुर्गाम्भःसरसश्छलेन, तटस्थमाद्यन्महिपीगणस्य ।
 भूषामिनी कज्जलेखितं द्रारं, विधाय चक्षुः किमिवैक्षताब्दम् ॥ ७२ ॥
 मत्ता महिष्यो भुवि पीनपुण्यपयोधराः श्यामतयाऽतिरम्याः ।
 दिनाधिनाथेऽम्बुधरेण रुद्धे, स्थाने विचेलुर्विमयं सवालाः ॥ ७३ ॥
 विनाम्बरं योगिजने प्रसाद उन्मादसादः खलु विप्रयुक्ते ।
 दुर्भिक्षनाशाद् हसितेव सुष्यैर्जातिः पयोवाहसुहृन्नर्त ॥ ७४ ॥
 एकातपत्रे जलवाहराज्ये, प्रसृत्वे स त्वरतिप्रदेऽस्मिन् ।
 उदङ्कराभूः समग्रत् समग्रा वियोगनाशादिव नीलवासाः ॥ ७५ ॥
 यमुर्वलीकेषु वृषन्मिषेण, सतां मनोभिः सह निर्मलानि ।
 सुभिक्षपक्षक्षितिनाथदेशप्रवेशजातक्षणमौक्तिकानि ॥ ७६ ॥

॥ इति प्राष्टुड्वर्णनाष्टकम् ॥

अथ समाचारः—

वर्षासु हर्षातिशयादिहैवं, प्रगे मया संसदि सज्जानाम् ।
 स्वाधीयते ह्युत्तरपूर्वशब्दा-ध्यायो निकायः प्रशमोदयस्य ॥ ७७ ॥
 श्रीमद्दुर्योधनयानुपक्तं, व्याख्यायते शान्तिविभोश्चरित्रम् ।
 ततो यथाहं शुनिपाठनाथाः, क्रियाः क्रियन्ते विधिभावधानाः ॥ ७८ ॥
 क्रमेण लब्ध्वाभ्युदयं सुपूर्वं, सांवल्लरं पर्वशतैः परीतम् ।
 श्रीधर्मभूमर्तुवित्तुपट्टे, भोग्यं सदुद्यानमतिप्रसन्नम् ॥ ७९ ॥
 जनः समासाद्य जिनाधिराजस्त्रात्रैर्मुमोचाह्मलीनभावम् ।
 तद्धर्मकर्मोत्सवदष्टितुष्टः, शरत्प्रसत्त्या जलदस्तथैव ॥ ८० ॥
 गुरुपदेशोदरैर्नैराणां, प्रशान्तिमायात् प्रतिथानलोऽपि ।
 इरम्भदः खेऽपि शशाम नाम, स्थाने मुनेरागमनान्न किं स्यात् ॥ ८१ ॥
 दीनेषु दानानि वदान्यलोकः, प्रचक्रमे दातुमिहाक्रमेण ।
 तदग्रतो दातुमिवोत्सुकोऽन्दस्तदह्मली स्थापितवान् जलं खम् ॥ ८२ ॥
 न्यवारि मारिः पटहात् पशूनां, जनेन संपूर्णं धनैस्तदाशाम् ।
 जलैस्तदाशाः परिपूर्ये सर्वा, जगर्जे मेघोऽपि नृमारिवारी ॥ ८३ ॥
 जिनेन्द्रपूजा गुरुवन्दनासु, श्रद्धालुराधाद् बहुवर्षचित्रम् ।
 वैकक्षमैरावतम्बुवाहो, न्यग्भूम्य पीताग्निभुनिं निनंसुः ॥ ८४ ॥
 क्षेत्रेषु सर्वेष्वपि कल्पशालिः, क्षणैर्यथावापमवाप शोभात् ।
 आकर्मदेशं शिखयेव पद्मवह्नया युतः सत्फलसंभवेन ॥ ८५ ॥
 प्रतिप्रदेशं क्रमतः प्रसादं, सर्तां मनोवत्समिषाय नीरम् ।
 निःपङ्कताऽमृद् भुवने द्विधापि, सन्मार्गाचारः कमलोदयक्ष ॥ ८६ ॥
 निरन्तरयः समवाय एव, पुण्यस्य शस्यो द्युसदां स्थलेऽपि ।
 अदीपि दुःपापदशां पिषाय, तच्चैष्टितं श्रीगुरुपर्युपास्तेः ॥ ८७ ॥

अथैवं समाचारसूचनद्वारा सेवाव्यवस्थापने सति क्रमात्क्रान्तं श्रीपरमगुरुवर्णनं सूचयन् भाग्यवादी आह—

श्रीगुरुदेवोऽयिह एव सत्यं, द्विरसु सुसर्पानु सता समासु ।
 यस्य प्रभावात् प्रभुताऽद्भुताऽमृत, तपागणे देवमणेरिवान्या ॥ ८८ ॥
 सतीशितुः श्रीविजयादिदेवसाहाद् गुणानां गणवत्सु स्तुतिः ।
 स्तुतिं विधत्ते तदयं प्रदीपात्, प्रादुष्कृतो दीप इव व्रतीशः ॥ ८९ ॥
 अहो महोभिर्मरुतामधुष्यैर्गालं विशालं पद्मभाग्यशंसि ।
 प्रत्यक्षमंवेशत एव सूरः, सुरांशुप्रेण निबद्धसख्यम् ॥ ९० ॥
 स्वयं वरां श्रीविजयादिदेवैः, सजीकृतो शासनराज्यलक्ष्मीम् ।
 लेभे स्वभाग्यात् प्रसुद्भुताङ्गो, युक्तं यतः श्रीनेतु वीरभोग्या ॥ ९१ ॥
 यदिष्टदिष्टैः करवालधाराप्रायैर्विकालः खलु खण्ड्यमानः ।
 नामतु सुराष्ट्राविषये प्रसारी, ध्यायेत कर्त्तं न युगप्रधानम् ॥ ९२ ॥
 देवे गुरो सत्यपि धर्मधीरे, याऽऽसीन्मुनीनां शिवपूरुगम्या ।
 यसाधिपत्येऽमुदितेऽधिभोग्या, साऽमृदतो युक्तमिदं वीरः ॥ ९३ ॥

वराकपाका इव केऽप्यशक्ता, अन्तर्बहिः श्यामलतां भजन्तः ।
 नूनं यदाज्ञाविमुखा भवेयुः, पराभवा वा सदृढप्रवन्धाः ॥ ९४ ॥
 पुण्यालम्बभूर्भुक्तिरिवेशभाग्यं, कश्चिद्विपश्चिद् यदि वक्ति युक्त्वा ।
 तं ब्रूमहेऽशुद्धधियां पुरोगं, क्षोदक्षमो नास्य यतो विमर्शः ॥ ९५ ॥
 लन्धप्रशंसो भुवनेऽस्य वंशः, सौन्दर्यमर्यस्य मनोजवर्यम् ।
 कलाकलापः सकलातिशायी, धीरेषु रेखा प्रथमा विशेषात् ॥ ९६ ॥
 आकास्मिकत्वात् सुकृतोदयस्य, तौल्यं विकल्प्येत विकल्पशिल्पैः ।
 वाच्यस्तदोदाहरणे धुरीणः, सविक्रमो विक्रमभूमिभर्ता ॥ ९७ ॥
 सौभाग्यकल्पद्रुममञ्जरीयं, डिण्डीरपिण्डीकरणा पयोधेः ।
 कृतज्ञतावेणिलताप्रसूनं, गोष्ठीपदं केलिकलन्दिकानाम् ॥ ९८ ॥
 श्रीमान् प्रभुर्धार्मिकपुङ्गवानामगण्यपुण्यैर्जनितो विधात्रा ।
 वैदुष्यसीमामहसां निधानं, सन्धानभूवोधचरित्रयोश्च ॥ ९९ ॥
 यद्भाग्ययोगेऽभ्युदितेऽभ्युदीतः, प्रतीतनामा तपगच्छ एषः ।
 ज्ञानक्रियाशालिषु निर्विशेषं, सामान्यताध्यक्षतयैव वेद्या ॥ १०० ॥

अत्राहुः—सत्यम्—

किं भाग्यसंवर्णनयाऽनया हि, नयाश्रयात् केवलया बलं स्यात् ।
 उपासनाऽप्यस्य गुरोर्गिरिष्ठा, पुण्यस्य देवस्य गुरोः कृतेष्टा ॥ १०१ ॥
 आघाल्यतो ब्रह्मनिषेवणेन, स्मरिद्वितीयोऽजनि वज्रसूरेः ।
 देवैः प्रसर्पन् विजितः स्मरस्तत्, स्त्रीभ्रूधनुर्निर्गुणमेव धत्ते ॥ १०२ ॥
 दानं प्रकृत्याऽस्य परोपकृत्या, निभाल्य लज्जामलिनोऽवनम्य ।
 स्वकण्ठपीठे किमिवाम्बुवाहः, खड्गं तडिद्विण्डमिपादधत्त ॥ १०३ ॥
 मन्ये कलेर्भीतिमिव प्रतीतं, धन्यानगरादितपःसमग्रम् ।
 गुरौ श्रितं वीजमिवाङ्कुरौघस्तस्येव शीघ्रं महसां समूहः ॥ १०४ ॥
 गाढानुरक्ता दयितेव सूरेर्जने दया चित्तमिव प्रविष्टा ।
 तर्कि तदीया ननु विस्मरन्ति, भावा विभावानुगताः स्वभावात् ॥ १०५ ॥
 अहर्निशं ध्यानविधावधानाद्, भक्तिर्जने शक्तिरिवाङ्गजन्मा ।
 स्पष्टैव निष्टङ्गत् एव देवे, गुणा गुणेष्वेव रजन्ति जाला ॥ १०६ ॥
 अवास्तवैर्द्रव्यबहुस्त्वैः किं, भावस्तवस्यार्थसमर्थनं स्यात् ।
 तद्भ्यानलेशोऽभिनवेशश्न्यो, महोदयं प्रापयति प्रसह्य ॥ १०७ ॥
 चारित्रलीलाललितैर्मुनीन्दुस्तनोति पदकायनिकावरक्षाम् ।
 तद्विस्मयान्निश्चलशीर्ष एव, क्षमां निधत्ते कलयैव शेषः ॥ १०८ ॥
 उपासना स्वीयगुरोरेनेन, मुनीन्दुनाऽकारि विकारमुक्ता ।
 साक्षी जिनस्तत्र गुरुस्तसिद्धः, स्वात्मा च देवः सकलस्त्रिलोक्याम् ॥ १०९ ॥

यः स्वाद् बहुस्वार्थनिबद्धबुद्धिः, स चर्मचक्षुर्विषयायुपास्तिम् ।
 करोति तत्त्वे तु निविष्टदृष्टिश्चापि तत्राम्यधिकं हृदेव ॥ ११० ॥
 अवामनन्ते न मनोऽखिलार्थप्रसाधने ज्ञानधनैर्निर्गीर्णम् ।
 तपःक्रियाबोधनिरोधनावैः, सिद्धं मनः पारदवत् स्वसिद्धौ ॥ १११ ॥

वर्यं तु पर्यायः—

श्रीहृन्द्भूतिः प्रथितोऽस्ति शास्त्रे, श्रीवीरसंसेवनकर्मधीरः ।
 हेतुं पुनः प्राप्य जनप्रबोधादिकं स दूरे विजहार देशे ॥ ११२ ॥
 धादीक्षणाजैनपदान्जसेवी, देवीभिरुद्धीतपशाः सुधर्मा ।
 पश्येयिताऽभूत् स इवैष सूरिगुरोरुपास्तेर्लजितं तदेतत् ॥ ११३ ॥
 तस्मात् कृतं केवलभाग्ययोगव्यावर्णनैरेन गुरावनेके ।
 कृताश्रयाः सन्ति गुणा यदीदाविधौ विधिर्न प्रसुखधीमान् ॥ ११४ ॥
 तदस्तु वस्तु प्रतिपत्तिहेतुः, सेवैव देवैरपि कांक्षणीया ।
 यस्याः स्पृष्टौ श्रीगुराजमग्रे, अत्यक्षतो लक्ष्यमिवावामि ॥ ११५ ॥
 एवं विवादे बहुभाग्यलभ्यान्, सम्यान् परीक्षाकरणे गृह्णाम्यान् ।
 नमाम्युपाध्यायगणद्विपेन्द्रान्, श्रीमद्विनीताद् विजयामिधानान् ॥ ११६ ॥
 लक्ष्मीसलक्ष्मीकृतपूर्वैरुद्धमीः, परः स लक्ष्मीविजयः कश्चित् ॥
 पयोधरस्पर्धनधीररावै, पार्श्वस्थभावेन बलात्प्रमामः ॥ ११७ ॥
 प्रभोः पदाम्भोजरसोपलम्भाद्, भृङ्गापितं यैः सुधिर्मां वरेण्यैः ।
 तान् वादसंवाददृशेज्वनम्रानन्वानतः श्रीरविचर्द्धनाख्यान् ॥ ११८ ॥
 लघौ गुरुत्वं च गुरौ लघुत्वं, संस्थापयन्तो भगवन्नियोगात् ।
 श्राद्धा पशस्त्रो विजयाः सदाराधना धनादेर्विजयाः कवीन्द्राः ॥ ११९ ॥
 सतत्त्वतत्त्वामिनिविष्टबोधास्तत्त्वादिसम्पत्विजया गणीन्द्राः ।
 श्रीहेम-सौभाग्य-जयादयोऽन्ये, गणिप्रधाना गुरुसन्निधानाः ॥ १२० ॥
 शुक्लोऽव हर्षाद्विजयेन नाम्ना, तथा जयादेर्विजयाभिधत् ।

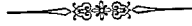
॥ १२१ ॥

र्यामि ।

॥ १२२ ॥

पादान्तमाकलेन लघुर्गुरुः स्याच्छन्दस्त्रदाविद्यते प्रमाणम् ।
 भाष्येऽपि सिद्धं गुणतः प्रसिद्धे, शब्देन जातेर्विषयी विमरीः ॥ १२३ ॥ इति खल्यम् ॥
 श्लेषात् कचिलक्षणया कचिद्वा, वैचित्र्यमृत्युपिकाद्बुधप्रभौ ।
 श्रीमत्प्रभोर्मानसकल्पवृक्षे, विश्राम्यतां रम्यगिरा प्रमोदी ॥ १२४ ॥
 पश्चाद् गुरोर्दृष्टिसुधामवाद्द्वैराह्याव्यमानं दलमेव देयम् ।
 स्सार्यश्च कार्येषु जिनार्यनामे (१), भुजिष्यसुख्योऽस्त्विति मङ्गलश्रीः ॥ १२५ ॥

[९] — विज्ञप्तिका —

[भादौ श्रीमहावीरजिनवरनमस्कारः ।]

स्वस्तिश्रीमुद्यदुद्यद्द्युसदधिपनमन्मौलिमौलिस्वरल-प्रोत्सर्पदीप्रदीप्तिप्रकरश्वरभरोन्मग्रमूर्तिः स्वयं यः ।
चित्रं नानाभवाविभवंभयसलिलोन्मज्जदङ्गिन्नजेभ्यः, प्रस्फूर्जद्भक्तिभाग्भ्यो जगति जिनपतिस्तारयेत् स श्रिये स्तात् ॥१॥
स्वस्तिश्रीषुष्टभासः क्रमणनखभुवः सर्वदिग्भ्रण्डलेषु, प्रांशुप्रत्युग्रजुन्नजवदिव समाकर्षयन्त्यः स्फुरन्ति ।
सङ्घः किं दत्तुकामाः प्रभवसमरमा अच्छदिग्भवस्य, यस्योर्ध्वैर्दयभावं नयतु स भगवान् माघदन्तर्विपक्षान् ॥२॥

स्वस्त्यस्माभिः समत्वं किमवयवदनखैस्त्रज्जिनेन्दोः पदानां,
लब्धुं शक्नोति साकं स्वदशशतकौरप्यहो ! व्योमरलम् ।
यस्मादन्तस्तमोघा वयमिति च हसन्त्युच्छ[ल]ङ्घिः करैस्तं,
यत्पादोघन्नखौघाः स मयि निजदृशो[शा] तुष्टिपुष्टी विदध्यात् ॥ ३ ॥

स्वस्तिश्रीसमवापि वीरभगवत्पादद्वयं स्तान्निजाद्वैतध्यानविधानशुद्धमनसां तच्छ्रेयसे भूयसे ।
नम्राखण्डलमण्डलप्रतिफलन्मौलिस्वमौलिस्फुरन्मालालीसुमनोव्रजः किमपि तत्तेजोऽभजद् यद्गुणात् ॥ ४ ॥
स्वस्तिश्रीप्रतिवद्धरागरस्तिका यत्पादकामाङ्कुशाः, प्रोच्चैः स्वीयकरप्रसारकरणैः संसूचयन्तीति किम् ।
अस्मद्ब्रह्मणाश्रितौ भगवतो ये रक्तचित्ताः स्वयं, ते केनोर्ध्वगतिं भजन्ति सततं निश्छिद्य सद्यस्तमः ॥ ५ ॥
स्वस्तिश्रीरिति यस्य शस्यचरणाम्भोजन्मयुग्माश्रितैः, श्रीरेव प्रतिवासरं समभजत् स्वस्मिन् प्रकृष्टान्वयम् ।
मन्ये तच्च विचित्रकृद्भगवतो यद्भक्तियुक्ताङ्गिनः, सद्यः स्वस्तिसमन्विताः प्रतिभवं भूयासुरस्मिन्न के ! ॥ ६ ॥
स्वस्तिश्रीरिव नः समाश्रयकृतेरासाद्यतां बन्धतां, स्वर्लोकादिजगत्त्रयेषु भविनः संवीक्ष्य किं सम्मुखम् ।
जल्पन्तीति करप्रसारकरणाद् यत्पादकामाङ्कुशाः, स श्रेयस्तनुतां सतां स्तुतिकृतां तां तां ततां तां पुनः ॥ ७ ॥
स्वस्तिश्रीर्धङ्गुरुपिणां समभजद् विद्यां यदं हि श्रयात्, तद्भक्तिप्रणताङ्गिनोऽनुगमनाद् यस्यानुभवात् स्फुटम् ।
तत्सत्यं यदनेकनम्रभविभिस्तत्पादकामाङ्कुशश्रेणीषु प्रतिविम्बितैः प्रतिदिनं कैः कैर्न साऽऽसाद्यते ॥ ८ ॥
स्वस्तिश्रीपरिभूषिताः प्रतिदिशं यत्सन्नखाभीशवो, दीप्यन्ते किममर्षतस्त्विति सदा रक्तास्तमोर्ध्वसिनः ।
अस्मद्भक्ति[कृ]तां कथं परिभवेत्तेजगजन्मिनां, स श्रेयोव्रततीततीनवपनः श्रीवर्धमानः श्रिये ॥ ९ ॥
स्वस्तिश्रीप्रतिपूर्णतां तनुमतां दत्तां स वीरप्रभुर्यस्योद्यन्नखराः करैर्दिशि गतैः किं ज्ञापयन्तीत्यहो ! ।
अस्माकं द्युतिनिर्देषु विहितैः स्नानैः शुचीभूय भो !, श्रीमन्तः ! प्रतिपद्यतां नतिकृतेः शश्यात्मतां जन्मिनः ॥१०॥
स्वस्तिश्रीस्मितवारिजन्मवदना वक्षःस्थलस्थायिनी, मुक्ताहारलेतेव यत्क्रमभवस्फूर्जन्नखानां ततिः ।
तस्याः किं स्फुरदोद्यसंक्रमपतश्चक्ष्मवबालद्युतिर्भाति स्वस्ति तनोतु वः स भगवान् श्रीवैश्लेयो जिनः ॥ ११ ॥
स्वस्तिश्रीततिसन्ननः परिणमत्क्ष्मापैः स्वयं मूर्ध्नि यान्, धृत्वाऽऽसादि समस्तशतकमला दुर्घाहसां च क्षयः ।
लिप्तोस्तनुलनां हियोऽपि नहि तेनोकैः पुरस्कुर्वतः, सूर्यं यस्य नखाः करैरिव हसन्त्येवं स वः श्रेयसे ॥ १२ ॥
स्वस्तिश्रीजनकोऽस्तु यन्नखततिर्भोस्त्वैरैः संनमत्, सन्मौलिं परिशुभ्य सम्मुखविवाऽऽलोकयेति वक्ति स्फुटम् ।
चेदभ्यन्तरदुस्तमोहतिपरास्तत्रः स्वचित्ते स्थितिं, धत्ताऽस्सत्स्थितितः प्रयाति न कुतो यस्मात् तमः सर्वतः ॥१३॥

तस्मात्स्वस्तु जिनेश्वरस्य चरणोद्भूतप्रमृत्तप्रभा-स्फारीमूतनखोत्करस्य च रवेः साम्यं कृतश्चिद् गुणात् ।
एकं किन्तु समाश्रिता अपि विमामाद्यत्तमोनाशिका, नीचैस्त्वत्परमाश्रितास्तु नितरामुच्चैर्गतिं प्राप्नुयुः ॥ १४ ॥
स्वस्तिश्रीगरीभागशिष्टभगवान् ससुण्ययुष्टः प्रथं, शिष्टानां श्रयतां सतां यतिमतां तन्यात् प्रकृष्टे(ष्टां) श्रियम् ।
यस्योद्यत्तल्लोच्छलत्करभरः पिण्डीकृतस्रक्फर्ते, रागः संस्तुवतां जयादिव पदे लभ्योऽस्ति रागोऽथवा ॥ १५ ॥

स्वस्तिश्रिया समधिगम्य यतः प्रसारं, मन्दारतो व्रततिवन्मस्तां प्रजग्मुः ।
सच्छायकायरुचिरः शरणं भवान्तर्भ्रान्ताङ्गिनामिह स मोक्षफलं प्रदत्ताम् ॥ १६ ॥
स्वस्तिक्रमाञ्जनस्वदर्पणमण्डलेषु, यः पश्यति स्ववदनं नतिकृत प्रभाति ।
श्रीवर्धमान इव कः खलु वर्षमानो, न स्यात् स यद्यपविदुक्त्तिरनन्यथा स्यात् ॥ १७ ॥
स्वस्तिप्रशस्तपदपद्मपुनर्मवश्रीसंक्रान्तमद्भुततरशि चिलोकयन्ति ।
पद्मं तडाग इव वज्रममर्त्यगौर्यंश्चित्रं तदत्र जडतोपचितं न तद् यत् ॥ १८ ॥
स्वस्तिश्रियाऽऽश्रितविशिष्टपदारविन्दद्वन्द्वस्य यस्य जिनपस्य समाश्रयेण ।
धामोदलन्धिरभवन् मधुपायितानां, चित्रं समापि मधुपत्वमदो ! नैतैर्यत् ॥ १९ ॥
स्वस्तिश्रियं प्रथयतात् प्रथितां स देवो, यस्य प्रभोर्जगति चित्रकरं चरित्रम् ।
स्वर्वासिमौलिमणिकान्तिजलाशयेषु, स्वस्नानतोऽतिविमलीकुस्तो स्म तान् यः ॥ २० ॥

स्वस्तिश्रीभिर्मास्वदस्याऽहियुग्मं, यत् सैस्ताभिः श्रीयते तच्छ्रयेण ।
यद्द वृक्षैः सङ्गतेश्चन्दनस्याऽऽमोदाङ्घ्रिभैर्यते नैव कैः कैः ॥ २१ ॥
स्वस्तिश्रीभिस्तत्पदं क्षिप्रिये श्रा(स्त्रा)य्, मत्वा तत्त्वाथिल वाद्यां किमाहाम् ।
यस्मादस्मिन्नो तदन्या भवान्तर्भ्रान्तिश्रान्तश्रेणिकानां पदासिः ॥ २२ ॥
सत्यादाम्भोजनमप्राङ्कितं यत्, तस्मात् तत् स्यात् तन्निधानावलम्बिः ।
सुकं यत्सान्वर्यच्छिर्विधातुर्यद्वल्लोके शीतरश्मिः सुधांशुः ॥ २३ ॥
मन्ये गत्वा तत्पदाम्भोजपत्रा, चौर्यं पद्मं तोयदुर्गं प्रविष्टम् ।
पश्चाद्[दा]दचौरवत् तत् तदादि, तस्माल्लेभेऽन्तःपुरःस्थायितां नो ॥ २४ ॥
तत्तन्नापि प्राप तत्तुल्यभावं, किन्तु स्वस्मिन् दूषणं पङ्कजत्वम् ।
सुकं यस्माद् यद् यदूर्ध्वं विधत्ते, स्वः सल्लोकस्ततया किं तदन्यत् ॥ २५ ॥
साम्यानासौ स्पष्टितस्याभवत् तत्, पद्मं लब्ध्वाऽगाधपानीयदुर्गम् ।
मत्वा तत्सत्यादपद्मः स्वरूपं, मन्ये जज्ञे कोपद्रोपात् स रक्तः ॥ २६ ॥
पश्चाद्गत्वा वज्रचक्रादिचक्रं, तत्पादस्तत् स्त्रीयलक्ष्म्या जिगाय ।
अप्युच्चैस्तं जाड्यदुर्गाप्रभेदं, सल्लोकानां निर्भिमीते तदादि ॥ २७ ॥
तस्मान्मन्ये तत्पदस्यैव भीत्या, पद्मश्रेणिः कम्पतेऽद्यापि नित्यम् ।
गुञ्जद्वयुप्रेरिताङ्गच्छलेन, किं नैजं तं तोयदुर्गं प्रविश्य ॥ २८ ॥
चित्रं चित्रं यस्य सत्यादपद्मो, नीरामोऽपि स्पष्टरागी स्वयं यः ।
भक्त्या नम्रप्राणमाधु द्विधाऽपि, तद्वर्ता यत्तद्विरोपज्जनानाम् ॥ २९ ॥
तं लब्ध्वाऽपि प्राणमाजो भजन्ते, तन्नः सिद्धिद्वन्द्ववासं परम् ।
चित्राचित्रं तत्सतामेति चित्ते, किं वा सन्तोऽचिन्त्यमाहात्म्यभाजः ॥ ३० ॥

किञ्चिन्निजध्यानविधानतो यो, नयँल्लिलोकीं निजवश्यभावम् ।
 विश्वत्रये यः किल पूज्यतेऽर्हश्चित्रं स लेभे नहि धूर्तभावम् ॥ ३१ ॥
 य उक्तमानामिह मध्यवर्ती, जहाति नो मानसतस्करत्वम् ।
 विचित्रकृत् तस्य चरित्रमेतत्, श्रीवर्धमानस्य विलोकयन्तु ॥ ३२ ॥
 धत्ते स वज्रप्रमुखान् स्वपाणावपि स्फुटं हन्ति विपक्षपक्षान् ।
 निश्छिद्य पापानि तथापि लेभे, सिद्धिं स्वयं तत्खलु चित्रकर्तुं ॥ ३३ ॥
 चोद्यं कथं मुक्तिपदप्रगामी, भवेजिनेन्द्रस्त्रिशलाङ्गजन्मा ।
 अद्यापि यावन्महतां मनोभ्यः, स्पष्टं समाप्नोति न यश्च मुक्तिम् ॥ ३४ ॥
 चित्तं सतां वासग्रहं विधाय, तत्र स्थितस्तद्विमलीकरोति ।
 यः श्रीजिनाधीश्वरवर्धमानश्चित्रं तथाप्येव ममत्वभृन्नो ॥ ३५ ॥
 यं संस्तुवन्तः पुनरेव निन्दापरायणाः स्त्रोचितमाप्नुवन्ति ।
 शुभाशुभं यच्चरणाद् विचित्रं, स रागविद्वेषहरस्तथापि ॥ ३६ ॥
 अगम्यलक्ष्मीरपि योगिनां यो, न दानदाता तदपि क्षमायाम् ।
 तदेकरत्तात्मिजनव्रजस्य, चित्रं तथाप्येव समीहितप्रदः ॥ ३७ ॥
 येभ्यो जिनाधीश्वरयोगभृद्भ्यः, कदापि नो दूरतरं भवान् यः ।
 तेषां न दत्ते निजगम्यभावं, चित्रं स कार्पट्यधरः कथं नो ॥ ३८ ॥
 जिनाधिपानां कलनीयरूपं, किञ्चिच्चरित्रं भुवने त्वदीयम् ।
 जाग्रन्महिम्नाऽपि निवासगेहं, मनःकृतं यत्परमाणुरूपम् ॥ ३९ ॥
 स्वस्तीन्द्रिा यस्य सदैव सेवां, तदेकलुब्धा सरसां विधत्ते ।
 सच्छङ्ख-पद्मावपि यो विभर्ति, स्वपाणिपद्मे स तथापि दुर्गतः ॥ ४० ॥
 भक्तिप्रगल्भान्नभृतां मनोन्विमध्यं वचोवीचिगणास्तु यन्तः ।
 यथा यथा जग्मुरहो ! तथा तथा, चित्रं वभूवेल्यजडाशयं तत् ॥ ४१ ॥

[नानाविधचित्रालंकारमयानि पद्यानि ।]

जनानां विहितामोदं वन्दे श्रीवीरतीर्थपम् । परमश्रीप्रदं देवं दमकानननीरदम् ॥ ४२ ॥ — सुरालम्बचित्रम् ।
 जनय श्रीजिनाधीश ! भववारक ! सन्मत ! । तत्त्वज्ञ ! ज्ञत्वतत्सार ! रसातं तत तं ततः ॥ ४३ ॥ — त्रिशूलम् ।
 जज्ञनीतु ततं सातं तत् स मेऽर्हन् ! सदा भुवि । विशुर्दासजगद्लोकः कलोदयिकलायुतः ॥ ४४ ॥ — शङ्खः ।
 जम्भजिद् भक्तिभरभाए यस्य तं संस्तुवे समम् । मतिमन्तमहं मलयममत्वमतामसम् ॥ ४५ ॥ — चमत् ।
 जगत्तारकविस्तारि गम्भीरस्वरावचयम् । यशोभरलसद्राजजगद्भ्यासततश्रियम् ॥ ४६ ॥ — श्रीऋती । युग्मम् ।
 जय त्वं जगदानन्दप्रद ! प्राज्ञमहद्भय ! । यन्नसः(?) स्तुतिरुद्दिश्वदैवतो दममोदरः ॥ ४७ ॥ — हलबन्धः ।
 जन्तुजातजयश्रीस्तुत्, तन्याद् वः परमं पदम् । दरभूच्छायसर्दाततरणिश्चन्द्रदायतः[ः] ॥ ४८ ॥ — भङ्गः ।
 जगद्गुह्यतिमातन्याभ्यायवह्नीपयोधरः । रञ्जितानेकभूपालो गतितार्जितसामर्जः[ः] ॥ ४९ ॥ — धनुः ।
 जय श्रीकरपङ्कज ! निजामलकुलध्वज ! । जगद्गुह्यर वीर ! त्वं प्रमदप्रकरं ददन् ॥ ५० ॥ — द्वाभ्यां खङ्गः ।
 जनुर्जैरामहाकंससम्भेदसुरपातुज ! । जलोद्यत्सद्घनरावराजहृणभरो जनुः ॥ ५१ ॥ — शक्तिः ।
 जन्मिनां भङ्गलघातं जनय श्रीविभो ! ततम् । शमश्रीललनाहृतसङ्ग ! विश्वविबोधकृत् ॥ ५२ ॥ — छत्रं । युग्मम् ।

जहीदि भगवन् ! नित्यं मदं तनु नुतं दमम् । कुरु भक्तियुतं लोकैर्नगधीर । रथीगण ॥ ५३ ॥ -रयः ।
 जगतीगतसत्कीर्तिर्जिनजितदुःस्मरः । रक्ष ततोऽरमिद्धी(दी?)र, सुमनोमनदत्त स ॥ ५४ ॥ -कलदाः ।
 जप दासे भवोत्सपरदानप्रदः सतः । दादी(दा?)नघ । रमादेवौ सेनघनवरप्रभ ॥ ५५ ॥ -अर्धभ्रमः । युग्मम् ।
 जज्ञे येन घृता सर्वा सहृद्धिः सिद्धिगामिनी । भजे तं तपद्गुस्तापतपसं सकलं जिनम् ॥ ५६ ॥ -शरः ।
 जग्मुर्भस्माद् विपक्षौघा भजेयं भवभेदकम् । कम्बुकण्ठं कलाकण्ठं रंक्ताकककं तक्रम् ॥ ५७ ॥ -मुद्गरः ।
 जवात् ल्यक्त्वा मदं भव्य ! भज सन्ततमीश्वरम् । रजनीनाथवदनं गत्याऽसममतङ्गजम् ॥ ५८ ॥ -वज्रम् ।
 जडताभेदिपादाभ्युज्जमानं जिनपुङ्गवम् । जनतातारकं वन्दे, जपाप्युषीधपूजितम् ॥ ५९ ॥ -सखितकवधः ।
 जह्वास्तम्भयुगश्रीभिर्जितगुण्डां(ण्डं) लसत्प्रभम् । भक्तियुग्मं भविसम्भारतमोरविकरं परम् ॥ ६० ॥ -ध्वजवधः ।

कल्याणचक्रान्तकरो जनघ्नजकष्टातिभिर्घ्नायकज्ञे विभावसुः ।

कल्याणवृन्दानि करोतु निर्गमः, कल्यायुतः कञ्जकरो नमःद्धरिः ॥ ६१ ॥

जयश्रियं चेद् वरितुं समुत्सुकास्तत् त्रैशलेयं भजतां कथं न तत् ।

यदीयसत्कीर्त्तिसुपर्वैर्निष्णागा, निर्माति नित्यं विमलं जगत्प्रयम् ॥ ६२ ॥ -अष्टारचक्रम् ।

जानन्दनं जनमनस्त्रनयेन मान-श्रीनन्दनत्रिनयनं विनतिं नयैनम् ।

नूनं जिनं विनयनप्रनरा नरेनं, पीनध्वनद्वयनधनस्वनमानतेनम् ॥ ६३ ॥ -२८ दलकमलम् ।

सुरनभरपरशरणं, रदरम्यरमारतारतरवक्त्रम् । सुरवरकारस्करमारहरमरं वरकरं धीरम् ॥ ६४ ॥

स्मरपरवरकरचरणं रतिरकरं दरहरं निरस्तारम् । नरवारपरस्थिरतरपरमारं मारमारहरम् ॥ ६५ ॥ -यमलम् ।

विनमे नमतं तेन विनतं नयिनन्दनम् । भिन्नं मानवनं ध्यानस्थानं सन्नयनं जन ! ॥ ६६ ॥ -गोमूत्रिकात्रयम् ।

मादान्तरायमदनोत्कटद्वुष्टकुम्भिकुम्भिद्विपन्नं प्रवरभागतभीतीतिः ।

नीतिप्रयुक्तनतसङ्गतपादादामादा मानवान् प्रति कुरुव्य जिनेन्द्र सन्माम् ॥ ६७ ॥ -दर्पणः ।

२१ संसारापारसारप्रथलसमहाकष्टक(कृ)त्रकवासः[ः], संयुक्ताम्भोपिसाधिबुद्धदसमनृणां पातृपाञ्च्रीविलासः ।

सत्त्वान् पायादपादत्त भव सङ्खालस्वारहारप्रकाशः, सर्वज्ञः प्रलसातः प्रणतसततसत्सिद्धिसिद्धिप्रदः सः ॥ ६८ ॥ श्रीवत्सः ।

श्रीवर्धमानभगवानसमानमानः, श्रीवर्धमानभगवानसमानमानः ।

श्रीवर्धमानभगवानसमानमानः, श्रीवर्धमानभगवानसमानमानः ॥ ६९ ॥

हर्यं वर्णनपद्धतिं प्रणयतां नानाविधालङ्कृतिश्रेणीभूषितनैकवृत्तनिवहैरानन्दनं सर्वतः ।

२२ नत्वा तत्त्वविदां महोनिविमिगं सैद्धार्थितीथेद्वरं, ही-श्री-बुद्धिनिवासमन्दिरमहो ! सस्फूर्तिर्नीतिंश्रियम् ॥ ७० ॥

श्रीमहावीरजिनप्रणामकरणापद्धतिः ।

*

[जय यत्र गच्छाधिपतेर्वपावितः, तन्नगरीवर्णनम् ।]

अथ सा नगरी नरामारासुरसद्दिस्यकारिणी परा । पथिकैः प्रथमं निजगतेरतिथिरवं समनायि चक्षुषोः ॥ ७१ ॥

परिरीथ तदेकमन्दिरं, नवनव्यं प्रथमानयुसत्तवम् । अपि तैर्जनितं विचित्रितैरिव जीवद्विरहो ! सविस्मयैः ॥ ७२ ॥

२३ वारवर्त्मविवातेनस्ततो, विषयीयूतविनीदिवस्तुनः । विशदस्पदमेत्य तां पुरं, परमानन्दपदं विजज्ञिरे ॥ ७३ ॥

तदेवेक्षणतः स्वचक्षुषोः, किल निर्माय सुपारणां ततः । पुरि तत्र विभेनिरे निर्जं, स्थितिमाधाय कृतार्थमागमम् ॥ ७४ ॥

स्फटिकाद्रिसमस्फुटस्फुरत्स्फुटिकागारकटाकरैरिव । दधती परिहासिकां तु या, प्रथितायास्तत एव किं दिवः ॥ ७५ ॥

किल तत्र समस्तवस्तु यत्, सकलं तन्नगरे सदूपणम् । सकलद्वयता त्वनीच्यं, नगरेऽयास्ति तदद्भुतत्वभूत् ॥ ७६ ॥

- अर्पितः कुलकम् ।

तथा हि—

घनदः पुरितत्र योऽस्त्यहो !, स पुनः किं पुरुषेश्वरः स्मृतः । इह ते प्रतिसौधमद्भुता, विजयन्ते नवनव्यभोगिनः ॥७७॥
 किल तत्र य ईश उच्यते, स च पण्डः ससुतोऽस्थिमालिकः । इह ते शतशो विरेजिरे, सुसुतोऽनर्घ्यविभूषणं महत् ॥७८॥
 न च तत्र तपोगुणाश्रिता, सुमनःपङ्क्तिरहोऽवतिष्ठते । इह सा च तदादि सद्गुणावलिकैलिप्रवरास्पदं मुदा ॥ ७९ ॥
 अपि तत्र महत्सहो ! वने, किल पञ्चैव चकाशिरे ह्रमाः । कुसुमैः सुरमीकृतान्तरे, विधिनेऽस्यामपसंख्यपादपाः ॥८०॥
 विबुधाधिप एककः पुनः, स तु गोपाभिधया प्रसिद्धिमाक् । इह वासकृतः परःशता, विजयन्ते त उदीत्वरश्रियः ॥८१॥
 न गरीयनगरीयसो गुणानिति तस्या अमरावती पुरी । अनुगच्छति किं यदत्र वै, स्फुरति श्रीमहिमा प्रभोर्महान् ॥८२॥
 विविधामलरत्नजालयोत्थितमद्भाण्डहतस्ववेगतः । अणमत्करसद्वतः पुनर्दिवि वैचिच्यमथाद् यतस्त्वियम् ॥ ८३ ॥
 द्युविमानविमानताकृतोऽतिविशिष्टस्वगिरिष्ठचर्मिणाम् । स्फटिकोपलकल्पितालयाः, किमु तद्दानजकीतेयो वभुः ॥८४॥
 विधुविम्बमिलत्स्वमौ... चद्रूपालिकनेत्रताभृत् । स्फटिकाग्रिमविग्रहा गृह्याः, किमु नाऽऽपुर्वजगं गयेशताम् ॥८५॥
 रविकान्तमयालाभया, कृतमार्तण्डमिया यया रयात् । वदनं सदनं कुतीर्थिनामदधत् प्रापितमीतिदुस्तमः ॥ ८६ ॥
 प्रस्तायतया पताकयाऽऽवृणते चञ्चलया यदालयाः । निजकाञ्चनकुम्भसन्निभं, समवेक्ष्य द्युमणिं स्म लज्जया ॥८७॥
 विमलाङ्गभृतां शिरःसु नः, सकलङ्कः स्थितवान् कथं भवान् । इति यन्त्रिलयाः पताकया, ददते चन्द्रमसोऽतितताडनाम् ८८
 परमार्थभृतोऽमलात्मनः, सकलङ्का विकलङ्किनः पुनः । निगदन्त इदं यदालयाः, शशिलक्ष्माऽऽवृणते ध्वजोच्छ्रयैः ॥८९॥
 सततं पुरतश्च प्रुष्टतः, अस्मरन्नीलमणीगृहस्थिपा । परिसुम्भितदृष्टभूतास्तृणबुद्ध्या पशवोऽभवन् नताः ॥ ९० ॥
 यदगारशिरःस्थैरिर्कोद् घटितस्पष्टघटोपलन्धितः । अभवद् द्युमणिप्रमात्रिणिश्च हुनदीपन्नगणो विकाशमाक् ॥ ९१ ॥
 सुदतीवदनानुविम्बतो, यदगरे विधुविम्बशङ्कया । कृतपञ्जरसंस्थितिर्दिवा, विकटं कूजति चक्रमण्डली ॥ ९२ ॥
 निशि तारकविम्बितेक्षणच्छशिकान्तालयमितिभूमिपु । कजबुद्धिभृतो न तल्लुर्मधुपास्तान् धृतवार्धमुग्रमाः ॥ ९३ ॥
 विद्यदायतवर्गैगाहनादिव किं खिद्यति शीतदीपितिः । गलदच्छसुधामिपादिति, व्यजनन् वीक्ष्य यदालयध्वजः ॥९४॥
 शशिकान्तजयद्वहावली, विगलद्धारिश्चरा धर्मो निशि । स्वभया विजयादिवाभवत्, अगस्त्रिना द्युविमानसन्ततेः ॥९५॥
 अत एव किमत्र मीयते, युसदैश्वर्यभृता कृता इव । प्रतिविम्बिततारकोत्करच्छलतः सत्कुसुमौघवृष्टयः ॥९६॥—युग्मम् ।
 परिकीर्णमणीन् यदापणस्यल इङ्गालविद्या व्यलोक्य तान् । ग्रहणोचितविक्रमोऽभवन्नगरे यत्र चकोरपक्षिणः ॥९७॥
 परिसार्कणमणीन् यदापणस्यल इङ्गालविद्या व्यलोक्य तान् । ग्रहणोचितविक्रमोऽभवन्नगरे यत्र चकोरपक्षिणः ॥९७॥
 गुरुपादविलोकनेच्छया, दिव एव्य द्युपुरी तपस्विनी । अभवत् परिखाभिपादसौ, सनिमित्तो हि विधिविधेयजः ॥९८॥
 क्रमतस्तपसोपलभ्य सा, स्वममीष्टं पदसेवनादि यत् ।
 चलवीचिजलानुविम्बितच्छलतो नृत्यति किं प्रनोदतः ॥ ९९ ॥ —युग्मम् ।
 न चमत्कृदिदं क्षणेऽगुणं, प्रथमे द्रव्यमर्तकं तार्किकैः । प्रथमानगुणा....., सह यद्यत्र जनुर्जेनेर्दधुः ॥१००॥
 गुणिनां गणनातिगा गुणाः, पुरि यत्र प्रसरन्ति सर्वतः । इव तद्भव एव कीर्तयः, परिपूर्णन्दुविभा इवामलाः ॥१०१॥
 अपि यत्र च सङ्घ ईप्सितैः, किल वर्षत्यखिले महीतले । अभवत् समशस्ववस्तुनः, परिलुम्बिसुखिनस्ततोऽर्धिनः ॥१०२॥
 अपि राजसमं विरेजिरे, कृतितो यत्र विशिष्टरीसयः । अतिनिर्मलतामिताः पुरीललाहाहारसमानसम्पदः ॥ १०३ ॥
 जिनशासनमग्र्यभूषणं, शुशुभे यत्र दधन् जनव्रजः । नगरी पुनरेव तं ततो, वसुधामण्डलमेव तां पुरीम् ॥ १०४ ॥
 अधिगम्य कलाः सदीप्तितां, किल जगस्यदनेकनागरान् । कमलासुतमित्रमुन्नता, इव सर्वाः क्षितिस्वरम्पराः ॥१०५॥
 अपि यत्र निवासिनः धुनः, सद्योऽप्यमुदन्वतः कुतः । अपि दिक्षु विदिक्षु विद्यतं, गुणरत्नैरितरस्य यत्त्वहः ॥१०६॥
 नयशास्त्रमनन्यथापदं, जनतोदाहरणान्नयत्पदः । तपनीयमिव स्वशुद्धितो, कपपापाणपरीक्षणेक्षणात् ॥ १०७ ॥
 इति म्यगुणालिमण्डिता, नगरी नागरानगरीभृता । जयति प्रथिता विचित्रकृतं, स्वमया भूतलवर्तिचेतसाम् ॥१०८॥

१ आदर्श 'धार्मिकणा' । २ आदर्श पतितमश्वरूपमत्र । ३ आदर्श 'सुदि' । ४ अक्षरघटपदं पतितमत्रादर्श ।

अपि च यस्याम् -

वराकाराः स्मराधारा राजन्ते मृगलोचनाः । कलाकलापराजिन्यो न्यस्तकण्ठैकभूषणाः ॥ १०९ ॥

सारागारावलीचारुचचाध्वस्ततमोभराः । गुणप्रणयिसद्धाररञ्जितामरमण्डलाः ॥ ११० ॥

रुचिरानेकसदस्सुविस्मितानन्तमानसाः । लुलन्मुग्धकनीवक्त्रकान्तिस्मितलसदिशाः ॥ १११ ॥

गुणवत्यः स्फुरद्भारा रुचिरद्युतिभासुराः । नानाविहितशृङ्गारा राजत्वीनपयोधराः ॥ ११२ ॥

जयन्ति समलङ्कारास्तेजस्विन्यः कलस्वराः । पुरीगौर्यो मनःसारा लीलया रतिजित्वराः* ॥ ११३ ॥

- चम्पकमण्डितासिंहासनवन्धः ।

माराभ्यशस्त्रस्फुटदीप्तिराजीराजीवनेत्रातिगुणामिरामाः ।

रामाङ्गनाशीलगुणाः सुराभा रामालिवत्प्रभृद्दत्त्यनामा ॥ ११४ ॥ - दर्पणवन्धः ।

॥ यत्राऽऽभाप्रभमन्दिराणि च मही या संशयाऽनेकशो, ऽशोकं श्रीदल्लदशा वितनुते श्रीभाजनं भासिनी ।

तत्त्वातत्त्वविचारसारचतुराली सत्सलीलं सदा, दासश्रीततत्तदद्भुतमहादानं मुदा तत्त्वभृत् ॥ ११५ ॥ - मत्स्ययुग्मम् ।

रङ्गत्कासारसारं जलरमनिभूतं कोककोट्याख्यनीरं, लम्बानन्तस्य शस्यश्रितिवरममलं सारसानन्दधारम् ।

रत्नौषधद्भुद्गुद्गप्रभमरविमलाशोभिसोपानमालं, लभोधद्भुद्भव(?)लाद्भरजजलजततीराजि राजत्यजन्तम् ॥ ११६ ॥

- श्रीवस्तः ।

॥ यस्यां पुर्यां सदाऽऽरामे नन्दनप्रतिभोषणे । उत्फुल्लकुसुमश्रेणीविकाञ्चितदिगन्तरे ॥ ११७ ॥

सदालवाळं किल रत्नविप्रहं, हन्ति प्रसारि स्फुटदुस्तमस्त्रमम् ।

विप्राजि सत्काननमद्भुतं तरोः, सानन्दलोकाश्रितमुन्महःश्रि ॥ ११८ ॥ - युग्मम् । शारवसमुद्यचित्रम् ।

यस्मिन् महाहारिणो नरौषो, ललकलोद्ययत नः स सम्पत् ।

चञ्चरित्रः सुसुमालिप्तत्त कृताततश्रीपरमेष्ठिपूजः ॥ ११९ ॥

॥ यस्यां सदा दानरुचिभिदाख्या, ससंमदा सत्समरूपपट्टी ।

वरं रामा ललना हि नानाशृङ्गाररम्याऽपगताभिमाना ॥ १२० ॥

यत्राऽङ्गनानामसमो महस्वी, गाह्याम्बुदीप्रप्रम एव वर्यः ।

गुणो नरान् सन्ततमोददो दोषभेददत्तादर एष भाति ॥ १२१ ॥

यदिभ्यसंसत्सदनं नेगेन्द्रमभामलश्रीश्रितताररम्यम् ।

॥ सत्सं त्यजद् ध्वान्तमरं सुशंसं, रराज जम्भारिविमानतुल्यम् ॥ १२२ ॥ - चतुर्भिर्द्वैतैर्नन्दावर्तकम् ।

सद्वाससोपप्रविराजमाना, नानागुणौषा प्रति सन्निवासम् ।

सद्वासना सहलनाऽस्ति यत्र, त्रपालुरुचयशशां निवासम् ॥ १२३ ॥ - भद्रासनवन्धः ।

दैवतेन्दुमुखी जिष्णु रामासहः स्फुरद्भवाः । राजते स्वर्णराजित्रीश्रीश्रांसंल्यकलावली ॥ १२४ ॥ - नागपादाः ।

इत्यादिचित्रकलितं यन्नगरं लेख इव विभातितराम् । विविधालङ्कारयुद्घं विदुधवज्रवर्णनीयगुणम् ॥ १२५ ॥

॥ तत्र श्रीमति नगरे अचरद्भवादासंज्ञके नगरे । विविधविलासार्द्धिषरे तातपदन्वासपूतरे ॥ १२६ ॥

[यस्मिन् स्थाने विश्वसिन्धेयकमूरिणा धर्षारिष्यतिः कृता, तत्स्थानस्य धर्षणम् ।]

अम्रंलिहानि सुधया धवलीकृतानि, देवाधिदेवमवनानि सतोरणानि ।

नानाविधानि पुरि यत्र विमान्ति सम्भ्रम्, द्वारत्रिधं किल दधन्ति पुरेन्द्रियायाः ॥ १२७ ॥

* 'निलङ्गायुग्मोदरः - पाठद्वयम्' इति मूलादसौ ।

श्रीवर्धमानजिनराजगृहं विभाति, यस्मिंश्च देवकुलिकाश्रितमद्भुतश्रि ।
किं नीतिरीतिविधिमीक्षितुजातकामः, शृङ्गालिमण्डितगिरीशगिरिः समागात् ॥ १२८ ॥
यस्मिंश्च वीरजिनराजगृहे प्रदीपाः, शोभां दधुः पवनप्रेरणघूर्णिताङ्गाः ।
श्रीमज्जिनेन्द्रमभिवन्दितुमिच्छया किं, भास्वानिवेत इह कल्पितमूरिरूपः ॥ १२९ ॥

विपक्षपक्षक्षयकार्यदक्षो, विराजते यत्र महीमहेन्द्रः ।

विशेषतो न्यायविधेर्विधाता, स्वीयप्रजापालनवद्धरागः ॥ १३० ॥

तस्मात् कलाशालिजनालिभास्वच्छ्रियं दधानाद् गुणराजमानात् ।

भूभामिनीसत्तिलकायमानात्, सरोत्तरातोऽनिशलब्धमानात् ॥ १३१ ॥

संयोजितश्चारुसुभक्तिमात्रा, भावाभिधानस्य पितुर्निदेशात् ।

औत्सुक्यभूमीपतिशासनेन, निमद्भितः सम्मदधीसखेन ॥ १३२ ॥

उल्लासवान् स्नेहभरप्रबुद्धः, प्रमोदसम्पूरितचित्तवृत्तिः ।

उत्कण्ठया कुण्ठकृतप्रमादः, संयोज्य पाणिद्वितयाम्युज्ज्वम् ॥ १३३ ॥

विज्ञप्तिकां वित्तुते सुविधिप्रधानामानन्दतो विजयसिंहशिशुः प्रवर्हाम् ।

आवर्तकैस्तरणिमूर्त्तिमितैर्विधाय, सद्गन्धनं विनयनम्रशरीरयष्टिः ॥ १३४ ॥

कृत्यं यथोद्गच्छति तिरमभानौ, जम्भारिदिग्भूधररत्नानौ । प्रवृत्तविस्तारितमःसमूहे, सच्चक्रवाकीमुदमादधाने ॥ १३५ ॥

पयोजिनीखण्डितनायकानां, हिमांशुसम्मारजनकृत्यकृत्यैः । प्रसारितस्मेरतदीयवक्त्रप्रलम्बनैजप्रथितांशुपाणौ ॥ १३६ ॥

माङ्गल्यगीतध्वनिपूरितोद्योगिगण्डले कूजति पत्रिपङ्क्तौ । बालार्करक्तद्युतिकुङ्कुमौषविलिसधात्रीललनानाब्जे ॥ १३७ ॥

स्मेरीमवत्सङ्गजपुञ्जगर्भप्रसुप्तपद्मादप्येवधतैः । पतत्प्रभृताद्भुततत्परागसौरभ्यसम्पूरितजीवलोके ॥ १३८ ॥

शुद्धभेरीततालतालीवीणाघवाद्यकणितप्रसारैः । व्यामोहितानेकसुविद्यविद्याधरत्रजस्तम्भितसद्विमाने ॥ १३९ ॥

परद्वसंपट्टनपिष्टसक्तुभ्रादुर्भवेत्सौरभरञ्जुराज्या । स्वसन्नसंपर्णवद्धरागशश्वत्समाकर्षितपान्यसार्ये ॥ १४० ॥

विनिर्मितस्वस्तिकपूरणायाममाल्यभूषालविराजितायाम् । श्रद्धाभिरामप्रवराहैतीसम्पूरितायामनिशं सभायाम् ॥ १४१ ॥

स्वाध्याये सद्विधिना श्रीमत्प्रज्ञापना जिनामिहिता । विविधविचाररसालाऽभिव्याच्यते मोक्षतत्त्वजीवम् ॥ १४२ ॥

व्याख्यानवाचनविधिः प्रथमाङ्गस्तद्व्युत्तेर्वभूव वरिवर्ति विदां पुरस्तात् ।

अध्यापनं दमिजनेऽध्ययनं स्वयं च, सार्वेप्रणीतवरशास्त्रगणस्य शश्वत् ॥ १४३ ॥

योगोपधानवाहनमनिशं तद्योग्यताविशिष्टेषु । सानन्दनन्दिमण्डनपूर्वकमुद्यद् व्रतोच्चारः ॥ १४४ ॥

इत्यादिधर्मकृत्ये प्रवर्तमाने प्रमोदसन्दोहात् । कृतसङ्केतमिवाऽऽगाद् वार्षिकपर्वादि पर्ववरम् ॥ १४५ ॥

तस्मिन् द्वादशदिवसान् यावदमारिप्रवर्तनं प्रकटम् । पष्ठाष्टमादिदुस्तपतपसस्तपनं विशेषेण ॥ १४६ ॥

दुष्टकुर्मनिवृत्तिः साधर्मिकोपणं सुसन्तोषम् । श्रीफलभूषणफलाद्यैः प्रभावनाविरचनं लोके ॥ १४७ ॥

महोत्सवाद्द्वैतवक्षणेपु, सद्विन्यसम्याढ्यसमाजिकायाम् ।

शीर्वाणकारस्करकल्पकल्पस्तूत्रस्य दृत्त्या सह धाचनं च ॥ १४८ ॥

गम्भीरशन्दवधिरिकृतजीवलोकरम्, वादित्रवृन्दविधिवादनपूर्वकं च ।

नानाविलाससुवतीजनगीयमाने, श्रीजैनचैत्यपरिपाटिकया प्रवृत्तम् ॥ १४९ ॥

इत्यादिधर्मकृत्यं प्रवर्तितं जायते च (स्म) निर्विघ्नम् ।

श्रीतातनाममन्त्रप्रसादतः श्रेयसा सहितम् ॥ १५० ॥

अपरं—

को दुग्धान्धिभवां धमर समरे कीदम्भवेद् भाग्यभा, कः कृष्णाग्रजम्; पुनः सुकृतिनः कृत्येषु कां कुर्वते ।
गुण्याङ्गिप्रतियोधका भगवतः का चन्द्रतुल्यं च किं, प्रद्युम्नरिपुर्जनाः प्रति शिवं गन्तुं वितन्वन्ति काम् ॥

पाश्यालोऽक्षरसुगममुक्तिं इह स्याद् व्यस्तमानन्दता,

कुर्वे संस्तुतिगोचरं सुविधिना श्रीमद्रणाधीश्वरम् ॥ १५१ ॥ — पदपदी ।

॥ श्री म दि ज य दे व सूरि गुर वे न मः ॥

सकलमूलमण्डनमद्भुतं, विजयकारिपदद्वयपङ्कजम् ।

भविककल्पितदानकरं सदा, भवित्प्रतिप्रकरं करुणाधरम् ॥ १५२ ॥

भविककोककदम्भकमानुभं, जगति विस्तृतवामयशःश्रियम् ।

विमलकोमलकोकनदप्रभकमयुगं गजभासुरगामिनम् ॥ १५३ ॥

निजकुलामलपङ्कजकाननासृणसमं समतारससागरम् ।

करणकान्तिजितामरमूर्धरं, विजयदेवगुरुं तुतिमानये ॥ १५४ ॥ — परिधिः ।

कमलाकरकर्तारं भूविस्तृतयशोभरम् । लक्ष्मीलीलासु कमलललत्सत्पाणिपुष्करम् ॥ १५५ ॥

मनोज्ञोद्यत्कलाधारं तन्वन्तं सूरि मङ्गलम् । जन्तुसङ्घातकमलकाननाम्भोजसोदरम् ॥ १५६ ॥

पद्मन्यकारिसुकरं द्वयं भाभारभासुरम् । पट्टिप्रसङ्गणाधारं जनोद्भूतिकृतादरम् ॥ १५७ ॥

विशदाचारनिकरं करणं प्रथतामरम् । ततकल्कहरं धीरं नरप्रशङ्कोत्तरम् ॥ १५८ ॥

रम्यानेकशुणागारं दासीकृतनरामरम् । तिरस्कृतद्वेषिवारं तिष्याधाराभवे परम् ॥ १५९ ॥

कलाभ्रुत्समसंचेरकमलं सिद्धिकृत्करम् । नाथं कलाचक्रवाटरत्नसन्तिसागरम् ॥ १६० ॥

विस्तारिज्ञानसम्भारं कोमलकमपुष्करम् । कर्पूरभररुक्चौरप्रन्धुरश्लोकविस्तरम् ॥ १६१ ॥

भासुरानेकचतुरभक्तलोकप्रियङ्करम् । गणनाति[ग]सत्सारं विनतानेकनागरम् ॥ १६२ ॥

तसानन्ततपोवारं मतिमद्वरसुद्धिरम् । संशयालिरसासीरं श्वन्नोद्बोधतत्परम् ॥ १६३ ॥

मृदनादिविजेतारं कोपपादपकुञ्जरम् । रत्नप्रितयदातारं कमनीयचचोभरम् ॥ १६४ ॥

दर्शनामोदितापारमव्यमव्यजनोत्करम् । मन्दराचलबद्धीरं गन्धमातृप्रभाकरम् ॥ १६५ ॥

जयश्रीप्रस्फुरद्वासुभाभोगभास्वरम् । गात्रसौरभ्यमन्दारनगप्रतिमताधरम् ॥ १६६ ॥

जगत्सर्वस्तुवेतारं लावण्यावलिवन्धुरम् । रत्नाकरसुगन्भीरं कष्टटविदवानलम् ॥ १६७ ॥

कारुण्यजलनेतारं नारीगीतगुणोत्करम् । नयनानन्दधातारमङ्गतानलपुष्करम् ॥ १६८ ॥

मधुकृत्स्थितिसत्तारं रत्नसुतिनखोत्करम् । सामरोन्मादभेतारं रत्नसिद्धान्तसागरम् ॥ १६९ ॥

रसज्ञहृद्बहुमे कीरं काश्चनद्युतिवत्करम् । विनोक्तातुगगीर्वाणमीप्सितपदार्थरम् ॥ १७० ॥

भूतप्रेतनिशाचरलम्भीसभयं करम् । जगज्जनगणाधारं देवदेवीमनोहरम् ॥ १७१ ॥

गुस्तापारङ्गारं युवत श्रीमुनीश्वरम् । मानवाङ्घ्रिजगत्तारं ये समिच्छन्तु मङ्गलम् ॥ १७२ ॥

महानन्दपुरीद्वारं जन्तुव्यामोहकृत्स्वरम् । देशनाभिन्नसंसारं सूरिसन्मौलियोत्तरम् ॥ १७३ ॥

गुर्वं सवोथैविस्तारवेतारं हतभोभरम् । [†..... ॥ १७४ ॥]

— कङ्कणवधविजयम् । एकोनविंशतिभिः(स्या?) कुलजम् ।

रसेन नन्दनं सारलक्षणं नरकीर्तिरम् । रक्षकं कमलाकारं रङ्गद्रुमपूर्णं स्मर ॥ १७५ ॥

कङ्कणमयस्यस्वस्तिक १ चमर २ बीजपूर ३ कमलधनुः ५ स्वपनिका ६ दिचित्रमयश्लोकः ॥

कुमत्सुच्छलदर्पकंसप्रणाश !, प्रसृष्टौ मुकुन्द ! प्रवर्हप्रशंस ! ।

ललन्न्रीतिसद्रीतिकृत्कम्रकीर्त्तौ !, भवन्तं स्फुरद्भ्रानमानौम्यशङ्कम् ॥ १७६ ॥

महानन्तभावारिमालाविशालद्रुमोद्भेदमत्तद्विपेन्द्रैकसारा ।

सदा तावकी नाकिनम्य प्रकुर्यात्, सुमूर्तिः प्रशंसापदं मामगम्यम् ॥ १७७ ॥

चक्रास्ति प्रभो ! प्रास्तसान्द्रामतन्द्रान्धकारा वचश्चातुरी तेऽतिचन्द्रा ।

नमत्सञ्चकोरावलीनां प्रमोदप्रदाने हि नक्तं दिवा सावधाना ॥ १७८ ॥

तितीर्षा यदि स्यादपारं विसारं, प्रसारि प्रतिप्राज्ञसंसारनीरम् ।

कथं तन्न भक्तः प्रभोः प्रत्तसंसारपारस्य कन्त(कं त)द्भयालिप्रकप्रः[म्भः] ॥ १७९ ॥

भजेयं भवन्तं भवद्भ्रमनाशं, भदन्ताभयानाममायेभसिंहम् ।

महायःस्फुरत्त्वसद्वचसासं, विसन्तापमानातिसद्येति भीह ! ॥ १८० ॥

— प्रथममध्यमणिहारबन्धः ।

प्रतिष्ठाप्रकृष्टः सुरैर्वन्धपादः, स्फुरतीक्ष्णप्रज्ञावताऽगम्यभावः ।

रतीशक्षितीशाभिमानप्रहर्ता, शिवं रातु रम्भासदागीयमानः ॥ १८१ ॥

खरांशुप्रभस्ते प्रभोऽरं प्रतापी, जनाम्भोजखण्डप्रमोदैककारः ।

प्रकाशी यतः सर्वैदिवल्यातकान्तिर्यतोऽनेकप्रद्वेषिघृका असौख्याः ॥ १८२ ॥

तरी कोपमानाऽस्ति ते श्रीसुनीश !, प्रमञ्जत्सतः सन्ततं तारणश्रीः ।

प्रभो ! हृत्पयोजे ममैवं विचित्रं, जडत्वं न प्रसृष्टमस्ति त्वयैव ॥ १८३ ॥

द्वतानन्तलोकोधपङ्कं मनोजान्धकारापहं संभज ध्वस्तकल्कम् ।

रसायां यतः स्युः स्फुरद्ब्रह्मभाजस्तमोमण्डलं ध्वंसतो नारतीव्रम् ॥ १८४ ॥

जम्भारिसुख्यानतसर्वदेवं, वन्दे सदा प्रास्तकुमानमायम् ।

यमासमश्रीपरिसेवितार्हं, गतामयं श्रीकरमङ्गभाजः ॥ १८५ ॥

नयश्रियं दारितसर्वकोपस्ततस्वगीर्वारितपापपङ्कः ।

यशोमलः सन्ततवीतशङ्कोऽकोपप्रभुस्तापहरः शिवाय ॥ १८६ ॥

यशाभिगीतोऽवतु सूरिराजो, वन्दारुनृणां शिववर्षकश्रीः ।

विवर्जितावज्ञजिनावलीनां, वरेण्यसम्भोधिवचःप्रपञ्चः ॥ १८७ ॥ — पदकडी ।

तितिक्षाक्षमं प्रीतिगीतं भजामो, जगत्यां रतिप्रीतिकृचारुगीतम् ।

तिलोत्फुल्लपुष्पाभरूपस्वनाशासुदीर्घाकृतिन्यकृतोद्यत्प्रदीपम् ॥ १८८ ॥

तिरश्चीनमुच्चैः प्रकाशं जगाम, प्रतापैकतिग्मद्युतित्से सुनीश !

तथा चेन्न तदुस्तमस्तत्कथं भोऽतिनीचैर्गतं दृश्यते तत्त्वतस्तत् ॥ १८९ ॥

तमानम्यतां मुक्तदुर्दम्भमादं, जनौघामितप्रत्तसातप्रमोदम् ।

दरोद्भेदवद्धादरं प्रस्फुरच्छ्रीभरं सम्मदं बोधितानेकविप्रम् ॥ १९० ॥

महासूरिसंसन्मणे ! दम्भभीते, पदं ते समं सेवते यः समोदम् ।

प्रशस्वश्रियो भूरिसतिग्मभानुप्रतापी न प्रष्टा लभेत् कः सुनीतिः ॥ १९१ ॥

नतामानामायानघाले नमस्या, नरस(से?)न चन्द्राननश्रीनेमस्ते ।
 असागाहृतायागदाले मनासा, न तसेह मद्राम्बुजश्रीगभस्ते ॥ १९२ ॥- द्वितीयमध्यमणिः ।
 यशःपूरिताशं तमोनुरपाशं, भजामो जयश्रीपयोजैकमानुम् ।
 तवाहृदियं सुरिससञ्चवक्त्रप्रम ! प्रीणितप्रस्फुरत्सर्वमूम् ॥ १९३ ॥
 रमाभारविस्वारसत्सारकारं, स्मितशं वरस्योकसोमैकभासा ।
 तपोद्युम्नभाजं हृताकामसार्धं, नमस्यामि तं संहरन्तं विशङ्काम् ॥ १९४ ॥
 तनुश्रीप्रभो ! ज्ञानदानं विशालं, मयि प्रततन्वस्वधैर्योसमान ! ।
 महामोहमेमनाशप्रकृष्ट !, द्विपारैः समक्कीडितस्सस्तिवास ! ॥ १९५ ॥
 कषाटामवक्षःस्थलं राजमान(ने?), स्फुरत्कीर्तिकञ्जं सृजन्तं गतारा(र)म् ।
 सुलोकावलीं संश्रये रञ्जितोधज्जनीधं वसुस्फारसदीप्तिभारम् ॥ १९६ ॥
 कुर्ममत्तद्विपदन्तिशत्रुर्महङ्गनिः कामितकामकुम्भः ।
 रङ्गद्वणोऽमन्दमुदः प्रकुर्यात्, तमःप्रहर्ताऽमितमोहमेता ॥ १९७ ॥

— मध्यमणिद्वयमण्डितवृत्तत्रयपदकलीकलितहारवन्धचित्रम् ।

कुशलकमलासम्पृक्चन्द्राननातिलकप्रम ! । प्रवरनखरप्रख्यातश्रीप्रबर्हकरव्रजः ॥ १९८ ॥

यतितपिपतिः सन्तं ततं ददन् प्रमदं प्रति । नयनुतं परं सातं कान्तं नमस्तकलासुर ! ॥ १९९ ॥

— दवरकृताभ्यम् ।

नयेऽहं तरुणीगीतवचनान्तयशोभरम् । रङ्गदत्ताधनारावं तं नुति धीरतानगम् ॥ २०० ॥- मुशळम् ।

नमसं श्रीकरं सत्त्वचित्तेस्तिवमरुन्नगम् । गणतातानगन्तारतरागं सुममंसुगम् ॥ २०१ ॥- त्रिशूलं । यमलम् ।

नंनममससा पापं सापारश्रीदमच्छगम् । गच्छमंदम्मसम्भाररम्भागर्जवेदेकपम् ॥ २०२ ॥- शङ्खः ।

नय त्वं तपसा पञ्चप्रमाददनोऽज्जपः । परमः ससमत्वश्रीश्रीसम्भारं रसञ्ज ! ॥ २०३ ॥- श्रीकरी ।

नमस्तमस्तमक्षिप्रभेदुत्तर ! नैकप ! । परपञ्चापरम्परापरास्यद पदापत ! ॥ २०४ ॥- चामरः ।

नतमादं महोधायापमानारामयाऽस्ति तम् । तत्त्वभृत्वां महदध्यानं भजे महत्सु साहसम् ॥ २०५ ॥- हठः ।

न मानस्त्रिज्यामोदं परमार्थप्रदैनसः । सदा क्षयंकरामन्ददमनन्ददयाप्रद ! ॥ २०६ ॥- भङ्गः ।

नन्दाकंप्रमादक्ष ! स्तुत्येप्रकरप्रद ! । दमिमानद ! सत्यादतुष्टिपृष्टी भवज्जन् ! ॥ २०७ ॥- वज्रः ।

नयसद(द्ध)नकं दानसदागदविनाशन ! । नमामि त्वां सातं शर्मप्रदं परमसत्त्वन् ! ॥ २०८ ॥- द्वाभ्यां खड्गः ।

नमन्नरवराधाममतिप्रशमभृन्मन ! । नरानन्द ! जीयास्त्वं यावारप्रकरानम ॥ २०९ ॥- शक्तिः ।

न सममहं प्रकामं नवीमि समनिर्भरम् । मम सहंहेतापायं महन्मद्रप्रदाभय ! ॥ २१० ॥- छत्रम् ।

नरौधाभिनतो धाम ! यमनाममनामयम् । यन्नतो हर सूत्रिन्द्र ! दमभाररभाभद ! ॥ २११ ॥- रथः ।

ननु भानुसमीज्ञानगुणवद्भुक्त्वासद ! । दमी नन्दरः केजनयनो जय सच्छमी ॥ २१२ ॥- कलशः ।

नम मीमं न दामीर्म मनमानद ! निर्व्रमी । मीमाभतारयो निन्दा मंनतानन्तरं दनम् ॥ २१३ ॥- अर्धभ्रमः ।

नतवासवनाङ्गन ! नगेनासमधीरतः । नरधीप्रद सहान ! नदा संगम्पवातन ! ॥ २१४ ॥- धनलम् ।

नमन्तु वरविद्यादिप्रदं कप्रसुलोचनम् । नराश्चञ्चहुर्णं तं श्रीविष्टारामतामसम् ॥ २१५ ॥- शरः ।- त्रिभिर्विशेषकम् ।

नव्यनिन्दां कजस्त्रासं धन्तं च सकलं तमः । मदमघमहामन्ददमधामसमं नम ॥ २१६ ॥- मुद्रः ।

नक्षत्रदमिणिः क्लृप्तचक्षुःसर्ववरोद्गमः । महिन्दुरिव निर्भिन्धाहुस्तमस्ततमीश ! नः ॥ २१७ ॥- वज्रम् ।

नन्दि वितनु सद्भ्यानिन् ! नद्भ्याशु त्तमोगणम् । नराणां हर सद्गीतियशर्मप्रदः सदा ॥ २१८ ॥- खड्गिकः ।

नदीव सारवाग्ज्ञाता तेऽमला कामदुर्मदान् । दीनो हन्येव यत्पङ्कान् संसारशङ्करस्व ! ॥२१९॥ - पताकाबन्धः ।
 तं श्रीमन्तं महस्विप्रवरमभितुमः सर्वदा दत्तसातं, तत्त्वं पञ्चप्रमादक्षम ! नम नमं नो दिशन्तं नितान्तम् ।
 तत्तच्छ्रीदं परार्यप्रदं । ससमगुणं सप्रसर्वं सुकान्तं, रङ्गजम्पलतत्सदननमयदमी ननमन्मं न दारम् ॥ २२० ॥
 - परिधिनाबन्धम् । एभिधिश्रैर्विशतितदलकमलत्रन्धचित्रम् ॥

सतां सुव्यक्तोपारिभद्रं भुवि गतालयः । दत्तां निस्तारकृद्भ्रव्यगुणैस्तारतरोरुक्तः ॥ २२१ ॥
 श्रीमन्मुनीन्द्र ! पापानि, छिन्द्याद् भुवनमण्डन ! । भक्तिनिर्भरसद्भव्यवन्दितांहिसोरुहः ॥ २२२ ॥
 - नागपाशबन्धः ।

ससम्मदमुदा तारं नूनं मां कुरु रत्नक ! । यशोधःसुनुताधीतिकारः सन्याययादरः ॥ २२३ ॥
 यतनाश्रीहैरा नाऽधारजभोयमदानिह । नयतत्तमहो ! रम्याभापरो निर्दरस्तु वः ॥ २२४ ॥
 जगत्तादमने भावं हतप्रयासधीवर ! । प्रत्तमानय मन्दारप्रभ ! स्वश्रेयसं ददन् ॥ २२५ ॥
 जय सद्गतसन्नानामन्दश्रीद ! महन्मुने ! । रादाभानानावधारहरनूत ! जनप्रभो ! ॥ २२६ ॥
 मायापकुसुमं रुग्धी दारवं निर्जरं हकम् । प्रणयन्तं यशोमन्तं घनतत् सुयमं तुमः ॥ २२७ ॥
 हन्ता दारधी रम्याऽतिप्रभाकामपरस्वर ! । सत्श्रेणिन्यायदो यः स रयादनु ददन् वरम् ॥ २२८ ॥
 - युग्मम् । परिधिः ।

कम्पपादद्वयाम्भोजश्रीकृताम्भोजसज्जयम् । संवरारिसमाभासं सस्फूर्तिश्रीकलाभूतम् ॥ २२९ ॥
 तत्त्वाधारं गजेन्द्राभगमनश्रीप्रधारकम् । कष्टाम्भोधिनिमज्जत्तारणैकतरिप्रभम् ॥ २३० ॥
 नागगुणकलावामं दम्भदावाश्रिवारिदम् । श्रीसुनीशं स्फुरञ्जानं दरवारनिवारकम् ॥ २३१ ॥
 कलसं भक्तां कामं कामिते कर्ममर्महम् । प्रणमन्मानवानां सुददायकं नायकं सताम् ॥ २३२ ॥
 राजमानं तपःश्रीभिर्नेपुषां विहताधकम् । कलपौतप्रभोद्यत्श्रीभासुरं महिमाकरम् ॥ २३३ ॥
 नाराचञ्चलतं मानारभेदविहतादरम् । द्यां प्रति प्रगतश्लोकं वर्णितप्रन्यपेटकम् ॥ २३४ ॥
 कन्दगजेन्द्रवं मोहभिदं कन्दर्पशङ्करम् । तिग्ममानुस्फुरदनूनप्रतापश्रियं सदा ॥ २३५ ॥
 जगज्जनगणाधारं तपस्त्रिव्याधिवारकम् । कथितानन्तसन्मार्गं प्रभूतविजयश्रियम् ॥ २३६ ॥
 भोजमानतमूपं भाकुञ्चलारामनीरदम् । घनतीर्थकदम्बैकयाप्रासुविधिकारकम् ॥ २३७ ॥
 कजश्रेणिसमन्धासं प्रकाशितमहागमम् । तपागणपतिं भीरुयनिर्भयदायकम् ॥ २३८ ॥
 दासीमृतसुरश्रेणिं धीरसङ्घाततायकम् । कदर्थितमहाकोपं वरचन्द्रसमाननम् ॥ २३९ ॥
 निरवद्यतपोभाजं कलया कलयाश्रितम् । हंसाभगमनश्रीभी रक्षितानेकलोककम् ॥ २४० ॥
 कर्णगाजलधिं विप्रदत्तधर्मं सुमानिनम् । विच्छिन्नप्रघलापायं शोकमूधरवज्रिणम् ॥ २४१ ॥
 यशस्त्रिगुणविल्यातं तन्नादिजयकारकम् । कच्छपोन्नतपादान्जमरुणाधरपलवम् ॥ २४२ ॥
 ततप्रदत्तसद्बोधं सुन्दराकारमण्डितम् । तथैव कृतसिद्धान्तं नयशास्त्रादिधारकम् ॥ २४३ ॥
 क्रमनीयमहान्यायं भवभ्रान्तहृत्तश्रमम् । नखश्रेण्युच्छलद्भ्रान्तं तारस्वर्णमणीकरम् ॥ २४४ ॥
 हरिवर्ण्ययशोभारमष्टदुष्कर्मभेदकम् । कलिकालेऽपि गरिमदायकं सर्वशङ्करम् ॥ २४५ ॥
 रक्षाकरं जनव्याधीतिष्वंसकरणे परम् । याचकावलिसङ्घीतं लक्षणाञ्चित्तमूर्तिकम् ॥ २४६ ॥
 कदनच्छेदकं क्षिप्रं तन्वन्तं दिक्षु सत्प्रभाम् । संहरन्तं जगच्छङ्कां रत्नपुतिरदप्रभम् ॥ २४७ ॥
 परोपकरणे दक्षं भट्टारकविशेषकम् । कल्पितत्वच्छरणानां स्वर्गापवर्गसौख्यदम् ॥ २४८ ॥
 लक्ष्म्यालीविशदावासं न्यायसिन्धुनिशाकरम् । निन्दावलीकुञ्जाराभं श्रेयस्ततिविधायकम् ॥ २४९ ॥

कलाशालिमहापायचारैकमुखच्छिद्रम् । गणाधीशं जगद्धेयं यानरत्नं शिवाध्वनि ॥ २५० ॥
 ललितप्रस्फुरद्वाचं संकीर्तितकृतनारकम् । कमलोपमपादाब्जं दलभीत्यपहाग्धिधम् ॥ २५१ ॥
 तुष्टचित्तः ससम्मोदं रञ्जितो मुखदर्शनात् । वन्दामि श्रीस्थिरासुन्दं दर्शनस्य प्रभावकम् ॥ २५२ ॥

गतप्रत्यागतरीत्या परिधित्वराजितं ९६ दलकमलबन्धचित्रम् । २४ कुलकम् ।

तपगणकमलविकाशनदशशतकिरणैकसममहं वन्दे ।

श्रीविजयदेवसूरिं कामितवरकामकुम्भनिभम् ॥ २५३ ॥— इयं परिधिः ।

तमपयदशशतकिरणं पञ्चजनप्रातशरणसमचरणम् । गणसिन्धुशीतकिरणं नवपातकपङ्कमहरणम् ॥ २५४ ॥
 कमलैकतुल्यचरणं मदरेणुमहत्समानताधारणम् । लब्धिविधिनीतिकरणं विश्वामण्डलविभाकरणम् ॥ २५५ ॥
 कास्प्यासममवर्नं सम्पूर्णप्रवरशीतकरवदनम् । नयनविभावर्नलिनं दर्शनस(सं?)मोदिताङ्गजनम् ॥ २५६ ॥
 शशधरकरवरसुगुणं संसारसैकतारणं तरणम् । तपनीयचास्करणं कितवदिवान्यैकवतरणम् ॥ २५७ ॥
 रवगर्जत्सजलघनं नैकमहःश्रीनिवासपदनलिनम् । काष्ठौधकंसभेदनसंवररिगुजनकतुल्यगुणम् ॥ २५८ ॥
 मदमत्तमहावारणमतङ्गज्जारिं मनोमवेशानम् । हंसगमनासमानं वरतेजःपादपालिवनम् ॥ २५९ ॥
 देवीविगीतगानं श्रीमद्भुवविजयदेवनामानम् । विद्याक्षितिरुहकाननजलदसमानैकमहिमानम् ॥ २६० ॥
 यतनाविधाननिपुणं देशनया रत्नयमानमधवानम् । वचनरचनासमानं सुरिसमज्यारसामरणम् ॥ २६१ ॥
 रिक्तीथवदग्निमानं कासारसमं महोज्जले तूर्णम् । मिपभेदविधिविधानं तन्नादिवशीकृतौ निगुणम् ॥ २६२ ॥
 वर्णितशास्त्रार्थगणं रम्यरमानिकारकेलिवरभवनम् । कार्थ्यं गतततकदनं मन्दरगिरितुल्यमहिमानम् ॥ २६३ ॥
 कुमतिमदस्रगसुनेन भज भो जन ! प्रवरसूरिराजानम् । निजविद्योतितजननं भक्तमनोवनकुहनेनम् ॥ २६४ ॥
 इन्द्रापीमनमोहनयशःसमहं प्रसारिसञ्ज्ञानम् । पण्डितसंशयहरणं रिगुगणसम्भेदिसद्धानम् ॥ २६५ ॥

— ४८ कमलदलम् । १२ कुलकम् ।

नवीमि सरिराजानं ब्रह्माण्डसुययोजवधिम् । कल्पितानल्पदातारं सुराचार्यलसन्पतिम् ॥ २६६ ॥
 नन्दितानेकराजानं स्वस्तिश्रीश्रेणिसन्निधिम् । तुवामि दमिनां नार्यं निर्मलाचाराराजिनम् ॥ २६७ ॥ — कर्णिका ।
 श्रीमन्तं विगल्झीतिं विशदस्वर्णवद्द्युतिम् । जगद्धिस्वारिसत्कीर्तिं यद्योजितनिशापतिम् ॥ २६८ ॥
 देवप्रशस्वसञ्ज्ञातिवंशकाशदिवापतिम् । सूरिन्द्रं विस्फुरनीतिं लिपिचञ्चुकृतस्तुतिम् ॥ २६९ ॥
 श्रीपर्णपर्णसद्वर्णं स्थिररराजस्य नन्दनम् । राजन्मोहितनाकीर्णं गणस्वगणतारणम् ॥ २७० ॥
 जन्तुसायैर्कृतज्ञानं माननिषाद्यकारणम् । तुवामि सल्ललापीनमगण्यगुणधारिणम् ॥ २७१ ॥

— कमलोपरि चमरद्वयम् । ४ कलापकम् ।

कौककैककाकंकोकुकेकाककाककः । ककुक्ककिकाकाकोककाकाककाकः ॥ २७२ ॥ — एकव्यञ्जनचित्रम् ।
 आनमेनममानार्यं नमन्नुनिमनूननम् । सुनीनामेनसुन्भानिन् ! सुने ! नेना अनाममम् ॥ २७३ ॥ — व्यञ्जनद्वयचित्रम् ।
 तसत्तां तनुत्तां तातावनन्तानन्तेन तानतम् । ततनीति तते तेनावननूनेति तां ननु ॥ २७४ ॥ — व्यञ्जनद्वयचित्रम् ।
 ममोदाममहाकाममदहामम ते नमः । सद्रासममविनमन् ! मर्त्यानाममहागण ! ॥ २७५ ॥

— चीनद्वारादि ९ चित्रमप्यष्टोकाः ।

इत्थं सतां चित्रकरैः सुचित्रैः, स्तुवन्ति साध्यासुरमानवौधाः ।
यान् पूज्यपादान् सुरराजपूज्यान्, शिवाप्तये वाञ्छितऋद्धिवृद्ध्यै ॥ २७६ ॥

गतप्रमादैरपि सत्प्रमादैर्वक्त्राञ्जसन्तर्जितशीतपादैः ।
तैस्तातपादैरवधारणीयोपवैणवं भक्तिभृतो नतिमै ॥ २७७ ॥

प्रमोदपात्री पृथुहर्षदात्री, सम्यग्विधात्री हितहेतुमात्री ।
कल्याणकर्त्री निखिलातिहर्त्री, कृपैकपुत्री गुणपङ्क्तिधर्त्री ॥ २७८ ॥

इत्यादिगुणविशिष्टा सौवाङ्गारोग्यकथनचास्तुरा । पूज्यैः प्रसादनीया त्वरितं प्रतिपत्रिसितपत्री ॥ २७९ ॥

किञ्च ममानुप्रणतिः प्रसादनीया प्रसादमासाद्य । श्रीतातचरणपङ्कजसेवनधन्यात्मनां शमिनाम् ॥ २८० ॥

तत्रत्यानां वाचककुलकोटिकिरीटरत्नतुल्यानाम् । निरवद्यहृद्यविद्याविशारदानां विमलधाम्नाम् ॥ २८१ ॥

वैयाकरणसुतार्किकसैद्धान्तिकपङ्क्तिबन्धशोभानाम् । परमोपकृतिरतानां विद्याधनदानधनदानाम् ॥ २८२ ॥

श्रीतातपादपादान्मुजसौरभलीनचित्तवृत्तीनाम् । श्रीकुशलसागराणां सद्भर्मविधानकुशलानाम् ॥ २८३ ॥

लाभाणन्दबुधानां प्रशस्तसत्कर्तकर्मनिपुणानाम् । श्रीपूज्यपादसेवाविधानसंलब्धश्लोकानाम् ॥ २८४ ॥

मानादिमविजयानां मुनिजनशिक्षाक्षणैकदक्षणाणाम् । मुनिचन्दविजयनाम्नां विद्युहाससमानगमनानाम् ॥ २८५ ॥

पे(क्षे)मयुतविजयनाम्नां सुलेखलिखनादिकृत्यदक्षणाणाम् । सदुद्यविजयगणीनां काव्यरसास्वादविदुराणाम् ॥ २८६ ॥

अभिरामरामनामकविजयगणीनामनिन्धवृत्तीनाम् । सुमतिमतिविजयनाम्नामनेकमुनिकोटिशस्यानाम् ॥ २८७ ॥

चारित्रसागराणां दर्शनचारित्रसद्गुणधराणाम् । कल्याणसागराणां कल्याणसमानकान्तिभृतानाम् ॥ २८८ ॥

नयसुतनयविजयानां प्रभुपादाम्भोजभजनचित्तानाम् । कर्पूरपूरचञ्चलयशस्विकर्पूरविजयानाम् ॥ २८९ ॥

गणिहीरसागराणां हीरोञ्जलहारि[सु]विशदरदानाम् । सुदयाद्यपदाभ्यर्धितसागरपदनामधेयानाम् ॥ २९० ॥

सुविनीतविजयनाम्नां सुविनेयविनेयपङ्क्तिप्रतिष्ठानाम् । कृष्णपदयुक्तविजयाह्वानानां तातकृत्यविदाम् ॥ २९१ ॥

कमलाणन्दगणीनां कोमलकमलाभवदनकमलानाम् । विजयाणन्दमुनीनां पठनोद्योगप्रधानानाम् ॥ २९२ ॥

मुनिविजयसागराणां सारस्वतपाठपठनचञ्चुनाम् । सुविशालसागराणां मुनिविस्मयकारिवचनानाम् ॥ २९३ ॥

शान्तेर्विजयमुनीनां चीवरवरकोशरक्षणपराणाम् । लालादिमविजयानां सुमुमुसन्तोषणपराणाम् ॥ २९४ ॥

सुप्रीतप्रीतिसागरनामकदमिनां गणित्वयुक्तानाम् । शैक्षकउत्तमसागरनाम्नामाहादितान्यधियाम् ॥ २९५ ॥

पष्ठाष्टमादितपसो विधायकानां सुपार्श्वविजयानाम् । गणिवरमतिविजयानां गोचरविधिसावधानानाम् ॥ २९६ ॥

मुनिगजसागरनाम्नां जयादिविजयाभिधानसाधूनाम् । रत्नत्रयसत्यापनकुशलानां रत्नकुशलानाम् ॥ २९७ ॥

चाम्पश्री-प्रेमश्री-सहजश्रीप्रभृतिसाधुसाध्वीनाम् । नत्यनुनती प्रसाधे अत्रत्यानां मुनिजनानाम् ॥ २९८ ॥

प्रीतिर्विमलबुधानां रोहाभिधग्रामवेदमासकृतानाम् ।

लालकुशालाख्यविदुषां शिष्याध्यापनप्रवीणानाम् ॥ २९९ ॥

गणिहस्तिविजयनाम्नां ऋद्धिसोमाभिधानशमिनां च ।

सत्यादिमविजयानां सिद्धेर्विजयाभिधानानाम् ॥ ३०० ॥

दीपाद्विजयमुनीनां गणिदर्शनविजयसंज्ञकयतीनाम् ।

उद्यविजयाभिधानां सुमुक्तिपदयुक्तविजयानाम् ॥ ३०१ ॥

दर्शनविजयगणीनां हर्षादिमविजयसंज्ञकगणीनाम् ।

गणिवीरकृशालनाम्नां जीताद्विजयाभिधानाम् ॥ ३०२ ॥

बीरादिमविजयानां शिवपदसंयोजनामविजयानाम् ।

लक्ष्मीविजयगणीनां रविविजयानां गणित्वह्युषाम् ॥ ३०३ ॥

कृशालादिमविजयानां लब्ध्यादिमकृशालसंज्ञकगणीनाम् ।

ऋषिलाडिकाख्यदमिनां देवर्ष्यभिधानघाट्टणाम् ॥ ३०४ ॥

मुनिविजयसोमनाम्नां चाम्पयैर्द्विविजयदमिनां च ।

दृष्टिविभलाख्यशमिनां विद्याविमलाभिधानस्य ॥ ३०५ ॥

इत्यादयः सप्तस्रस्ते प्रणमन्ति प्रभोः क्रमान् । †..... ॥ ३०६ ॥

विद्वेषिमाज्जरमयप्रणाशी, प्रेक्षावतां रञ्जतु मानसानि ।

नवाह्वयपदैरवबन्धु १६९९वर्षे, दीपालिकापर्वणि लेख एषः ॥ ३०७ ॥

॥ इति श्रेयः ॥

[१०] — विज्ञप्तिः । —

स्वस्तिश्रीः क्रमपङ्कजं क्रतुमुजां राजीभिरम्यर्चितं, भव्यानामपुनर्मवप्रतिशुवस्तस्य प्रदिश्यात् सदा ।
 यन्मूर्धानमलञ्चकार चिकुरश्रेणीमिपेणोत्त्वण-व्यालः किं वदनेन्दुमण्डलवचःस्वच्छासृतेच्छादधिः ॥ १ ॥
 आवाल्याधिगमाद् वयं प्रणयतो मूर्धानमारोपिताः, सौभाग्यैकमुवो वभूम भगवान् कस्मादकस्मादय ।
 अस्मान्नाशयतीत्यसातवशतः श्यामानवेक्ष्येव तान्, केशान् मूर्धनि किं दधौ व्रतविधौ कारुण्यपुण्योदधिः ॥ २ ॥
 खाहाभुक्प्रभृतिं चतुर्विधगतिं त्यक्त्वा व्रतादानतो, मूलादुद्धृतितावशेषविषमद्वेयादिदोषाङ्कुरः ।
 वर्तिष्ये सततोच्चपञ्चमगातावेवं किमावेदयन्, स्पष्टं मुष्टिचतुष्टयेन कृतवान् लोचं कचानामसौ ॥ ३ ॥
 समस्तसुरसुन्दरीदलितनेत्रनीलच्छटा-कटाक्षलहरीजलस्रपितपादपीठस्थलम् ।
 तमासमुकुटं जटानिशितखड्गखण्डीकृत-प्रचण्डमदनद्विपं मनसि क्लृप्य निलोदयम् ॥ ४ ॥
 — श्रीरूपमजटासुकुटवर्णनम् ॥

यत्राऽभ्रंलिहशम्भुपुङ्गवशृङ्गप्रोचुङ्गशृङ्गप्रभा, शुभ्रादप्रविभूतिविभ्रमवती वेल्लत्पताका वभौ ।
 पूर्णखर्णपद्ये यदीयनिकटे प्रष्टप्रतिष्ठां दधावन्मःकुम्भ इवाऽअववर्त्मसरितो मुक्तः प्रतीरस्थले ॥ ५ ॥
 यत्राऽभ्रंरूपगौरुषोचमग्रहे गौरीगुरुसर्पके, शृङ्गारोपितरौव्यकुम्भविलसत्केतूप्रभृतप्रभौ ।
 जानीमः समवेक्ष्य दक्षतनयाधीशान्तरिक्षापगे, ह्रीति प्राविशतां महानटजटाजटाटवीकौटरम् ॥ ६ ॥
 अस्ति स्वस्तिमती मदीयतनया पञ्चालया सम्प्रति, क्रीडन्ती व्रतिराजपत्कजरजःपुञ्जेन पुण्यीकृते ।
 द्वीपेऽस्मिन्निति मूलतः कलयितुं वार्तामुदन्वानिव, प्रैपीत् खोत्कलिकां कलङ्कविकलां यच्चैत्यकेतुच्छलात् ॥ ७ ॥
 किं निर्लेभ्रतया विपर्ययरतिं निर्मापयन्तीं जगत्, प्रत्यक्षं समवेक्ष्य नीरनिधिना सार्धं नभोनिम्नगात् ।
 ह्रीता कीर्तिकनी मुनीशितुरसौ चिक्षेप गोकुं तयोरूर्ध्वं प्रावरणं यदासशरणे विस्तीर्णकेतुच्छलात् ॥ ८ ॥
 घटोऽतिधौतकलधौतविनिर्मितो यत्रासादसंस्थितघटः प्रकटप्रतिष्ठात् ।
 किं व्योमववर्त्मगमनश्रमखिन्नमास्त्रदक्षाननाग्निपतितोज्ज्वलकेनपिण्डः ॥ ९ ॥
 यस्मिन् विहारहरिणाङ्कविमासिकुम्भ-दम्भेन यन्निहितकेतनकोमलाङ्गी ।
 प्राप्तु नूतनमिवाण्डमखण्डमेतत्, श्रीघूरिभासुरयशस्तरुणप्रसङ्गात् ॥ १० ॥
 यस्मिन् विहारशिखरस्थितशातकुम्भ-कुम्भं निभात्य तद्गुणीस्तनकुम्भसुरगम् ।
 व्रीडानिपीडितमशुक्लमुखं विधाय, नङ्गा प्रविष्टमिव कञ्चुलिकान्तराले ॥ ११ ॥
 यत्रोच्चकाञ्चनशिलोच्चयदर्शनीय-प्रासादशृङ्गनिशिताग्रशताङ्गभङ्गात् ।
 मध्यन्दिने दिनकरस्वरया प्रयाति, भीतो न विष्युपदमध्यसुवं गतः किम् ॥ १२ ॥
 ध्रंभ्रंलिहाहैहहनुङ्गशृङ्ग-संयुक्तमुक्ताफलपङ्क्तिरामात् ।
 यदङ्गनावक्त्रविधेर्दिदक्षा-व्यग्रा ग्रहाणामिव मालिकेयम् ॥ १३ ॥
 यस्यां पुरिं स्मेरमुखीमुखाञ्ज-राजीसमुज्ज्वलितकान्तिनिर्जितः ।
 तेने तपःश्वेतघटच्छलादिव, च्छायाभृदहैत्सदने तदास्ये ॥ १४ ॥
 यदङ्गनामङ्गलेलिगीतनिर्हृदिदृष्टाऽर्धयति स्म तासात् । सारङ्गराजी निजदक्कसरोजश्रियं किमु प्रत्युपकारदेवते ॥ १५ ॥

भवेदभीषां दिविषहुमाणां, चैतन्यमन्येच मरुन्मणीनाम् ।

तदाऽऽयुतां कथमप्यम् यत्, श्रद्धावतां दानसमानमावम् ॥ १६ ॥

यत्पर्वतप्रतिमवप्रशिरस्माने,

ब्रह्माङ्गजागमननिम्नगयोर्विद्यते

॥ १७ ॥

गौरीव सेवितमहाव्रतिसन्निधाना, सुस्वामिकामञ्जननी विजयासमाना ।

धामभुवां भ्रमति पङ्क्तिरितस्ततो यत्, पौरी परं स्फुरति चित्रमिदं न चण्डी ॥ १८ ॥

यस्या गुरुः स्तनभरो विभवोऽपि भास्वांस्ताराकलापि विपुला जघनस्थली च ।

छायाभृदङ्गलतिका स्मितलोचनेयं, यस्मिन् व्यधायि विधिना दिविपन्मयीव ॥ १९ ॥

गोत्रान्तकर्ता दिवि देवभर्ता, न यत्र कुत्रापि कदाचिदासीत् ।

लङ्कानगर्याममवन्निवासः, कीनाशाराशेनै तु यत्पुरान्तः ॥ २० ॥

सत्सन्निधानोपवने विद्योगो, न गीयते भोगिजनेषु यस्मिन् ।

चिरं सरोगा विहगा घदीया, न केऽपि लोकाः क्वचिदप्यभूवन् ॥ २१ ॥

पङ्क्तिः सपत्राकृतिरंहिषाणावाराभभूमावभवन्न यस्मिन् ।

सदैव देवायतने विषादी, श्मशानवेश्मेव परं न पौरः ॥ २२ ॥

तत्र बुधमधुपञ्चिविततत्रभवचरणकजरजःपते । श्रीद्वीपचन्द्रमहासरोवरे घनरसाकुलिते ॥ २३ ॥

जयति नगरीनारी विश्वेशितुर्विशिखामुखा, विविधविपिनोद्यानश्रेणिप्रवेशिविराजिता ।

सुकृतनिरतस्नान्तश्रद्धावर्षविलोचन-द्वितयसुपमा चक्षुष्या या जिनालयनासिका ॥ २४ ॥

सद्दानमानमहनीयगुणाभिराम-श्रीधामधार्मिकविभूषितमव्यभागात् ।

सम्भर्दकर्मविभर्दमधर्भरदिभ-श्रीवीतरागसुगुरुस्मरणैकरागात् ॥ २५ ॥

सौभाग्यभाग्यपरभागपरमराजी-राजीवमानवनिवासविभासमानात् ।

तद्-देवपत्तनपुरादसुरारिनारी-सन्नसचारिरमणीरमणीयगानात् ॥ २६ ॥

सञ्जीतिरीतिविनयाचनतोत्तमाङ्ग-विन्यस्तहस्तपरिदर्शितभक्तिभावः ।

धायलकोत्पुलकितारङ्गलाविभागः, प्रह्लादमेदुरमना विनयस्वभावः ॥ २७ ॥

निर्मापितप्रहृष्टप्रतिप्रमितप्रणामं, विरूपाक्षपुटकिरीस्यसेकचिरः ।

भवत्पावतारयति वर्णविशिष्यमाणां, शिष्याणुमैरुविजयः सनयस्तथा हि ॥ २८ ॥

यस्मिन्नाशु विश्वप्रसूतविकसल्लोशादिवाऽऽकर्षति, स्फूर्जैस्त्रियदभङ्गभृङ्गमर्षीश्रेणीमिषेणाणुः ।

निश्चिंशं स्वकैस्समोरिनिकराश्रिमन्तुमभ्युद्यतसोजस्वी द्विपतां श्रियं न सहते स्वसाऽऽजिपत्ये सति ॥ २९ ॥

थारूढे सरसीरुहां परिवृढे प्राचीनपृथ्वीधर-प्रसे श्रीभुवनप्रबोधनविधिप्रारम्भकुम्भे शुभे ।

प्रातस्तत्र जरङ्गापासुमनसां राशिमकाशे दिशां, सर्वासां विहसन्मुखेत्पुनदिनं कृत्यं यथाऽस्मिन् पुनः ॥ ३० ॥

पर्वधर्मभूमि हर्षभूमि प्रसिद्ध-श्रद्धावदिग्यजनराजिविराजितायाम् ।

श्रीपञ्चमाङ्गवरसुपवित्रवृत्तेर्व्याख्याकृतिः सुकृतिनिर्मितहृल्लसत्तेः ॥ ३१ ॥

सन्देहबुन्दवनकर्तनककेशास्त्र-शास्त्रानुयोगभवनं मुनिमण्डलीनाम् ।

हृद्योपधानवहनं सद्दुपासकानामङ्गीकृतग्रहपुपप्रमितप्रतानाम् ॥ ३२ ॥

चातुर्यतुर्यनियमोच्चरणप्रवीण-सानन्दनन्दिभवनं भवनं रमायाः ।

इत्यादिधर्मजननिर्मितधर्मकर्म, सजायते स्म दिवसं प्रति जायते च ॥ ३३ ॥

किञ्च प्रमोदपदवीपथिकीकृताङ्गिभ्राते निवारितपरस्परवैरभावे ।
 पर्यायतो विदितपर्युपणाभिधानपर्वण्यखर्ववरपर्वसुपर्वशैले ॥ ३४ ॥
 आसीन्नवक्षणनवक्षणकल्पकल्पश्रीकल्पसूत्रपरिवाचनमादरेण ।
 नानातपस्तपनमप्रतिमप्रभावपूगप्रदानमसमानजिनार्चना च ॥ ३५ ॥
 चैत्ये जिनाधिपतिसप्तदशप्रकारपूजाविधानविमलीकृतवोधिवृद्धिः ।
 श्रीजैनशासनगुणग्रहणप्रवीणनिःशेषमार्गगणद्रविणप्रदानम् ॥ ३६ ॥
 साधर्मिकैः सुमनसा विहितान्यतुच्छ-चात्सल्यकानि कलिकरमलनाशकानि ।
 इत्यादिपर्वसुकृतानि कृतान्यविघ्नं, श्रीपूज्यपादचरणस्मरणप्रसादात् ॥ ३७ ॥

[अथ श्रीपूज्यवर्णना -]

अखण्डगुणमण्डलीकलितकीर्तिसीमन्तिनी-वशीकृतजगन्मयीमनुजपूज्यपादाद्भुजः ।
 जयलामभूपरश्चिरतरप्रतिज्ञाधरः, स्मरस्मयशिवाधवः प्रवरसाद्युद्भ्रवावः ॥ ३८ ॥

किमिव देव ! तव प्रमुखं मुखं, समवलोक्य विधुर्विधुरोऽभवत् ।
 भ्रमति भीतवदेष तिरोभवन्नभसि दुर्दिनमध्यगतो यतः ॥ ३९ ॥
 अक्षमसौम्यगुणेन भवन्सुख-प्रतिमतासुपगच्छतु चन्द्रमाः ।
 क्षिपति किं नु स चाद्यगतं तमस्तनुमतां मनसि स्थितमप्यसौ ॥ ४० ॥
 ननु निपीय तवाऽऽस्ववचःसुधां, विधुसुधां विदधुर्विधुधा सुधा ।
 समभवन्निव शैवलवलरी, तदुपरि स्फुरदङ्गमिपेण तत् ॥ ४१ ॥
 किमिदमद्भुतसम्पदहं न वा, समवलोक्य मुखं भगवंस्त्वव ।
 इति परीक्षितुमङ्गमिपात् करे, हिमकरो मुकुरे किमचीकरत् ॥ ४२ ॥
 यतिपते ! त्वदतुच्छमुखच्छर्वि, किमु निशम्य हिमद्युतिरद्भुताम् ।
 मलिनतां वहति स्म तमामसौ, वपुषि लक्षमिपादसुखोदयात् ॥ ४३ ॥
 सुविधिना विधिना विधुमध्यगां, किमु सुधां परिगृह्य विनिर्भमे ।
 तव मुखं प्रमुखं कथमन्यथा, भवति चिह्नमिदं तुहिनद्युतेः ॥ ४४ ॥
 सुवि भवद्दनेन समं हिम-च्छविमवेक्ष्य गतं प्रतिपक्षताम् ।
 मृदवलिप्तकरः स्वविरः क्रुधा, प्रहरति स्म किमङ्गमिपादिमम् ॥ ४५ ॥
 यदि सितद्युतिमण्डलमन्वहं, वहति निर्मलमुत्पलयामलम् ।
 विकचलोचनयुग्मभवन्सुखोपमितिमैति तदा कथमप्यदः ॥ ४६ ॥
 सदृशतां भवदास्यशशाङ्कयोर्हृदि विचार्य विरश्चिरचीकरत् ।
 किमुपलक्षितुमैन्दवमण्डलेऽचलकलङ्कमिपादुपलक्षणम् ॥ ४७ ॥
 शशभूतं कृतवानिव तावकाननविनिर्मितये प्रतियातनाम् ।
 शतघृतिः समतामवगाहते, कथमिदं भृशमस्य न चेदिति ॥ ४८ ॥
 यदानेन्दोः स्फुरदंशुजालविलासदासीकृतदर्पणस्य ।
 सहस्रचक्षुः किमभूद्भूतपूर्वं हरिर्द्रुमभीष्टरूपम् ॥ ४९ ॥
 यस्याऽऽस्यमासीन्ननु पुष्पदन्तयोर्द्वयोस्तुलामाकलयद्गुणालिभिः ।
 उन्मीलितानल्पकलामृणालिनि, विद्वचकोरस्पृहणीयमूर्तिमत् ॥ ५० ॥

- शङ्के सृगाङ्कोऽप्यवलोक्य यन्मुख-श्रियं विशिष्टामटति स्म विस्मितः ।
 इतीक्षितुं वस्तु किमस्ति वा न यत्, समानतामर्हति यन्महीतले ॥ ५१ ॥ - मुखवर्णनम् ।
 सम्पूर्णपार्वणनिशामणिवर्णनीय-ज्योतिष्मदद्यदिशि यस्य यशोऽमिगीतम् ।
 जानीमहे मनुजखञ्जनलोचनाभिः, श्रोतुं प्रजापतिरभूद्दयमष्टकर्मणः ॥ ५२ ॥
- ५ विमलीकुलो वसु-वरां, प्रसरन् यस्य यशोमहोदधिः । इह यन्न सुधांशुमण्डलं, शुशुभे पाण्डुरपुण्डरीकवत् ॥ ५३ ॥
 सुरनिकरकराग्रव्यग्रचामीकराद्रि-क्षुभितजलधिमध्यस्पथिवर्षिष्णुरोचिः ।
 गगनतलकुचेलेऽनर्गलं खेलति स्म, प्रतिदिनमिह यस्य श्लोकलीलामरालः ॥ ५४ ॥
 तैः सुप्रपञ्चितचरित्रगुणप्रवीणैरस्तोकशोकविषयव्यवसायरीणैः ।
 तातैः प्रसादितनिजाङ्गपरिच्छदाङ्गवर्त[र्ता]प्रवृत्तिकलितं प्रतिपन्नमीहे ॥ ५५ ॥
 तातेन तेन मुनिमानवसेवितेन, सुखे शिशोः शशभूतेन कुमुद्वनस्य ।
 सद्यः प्रसद्य निरवद्यहृदा प्रसाद्या, पत्नी प्रसत्तिकलिता वरचन्द्रिकेव ॥ ५६ ॥
- श्रीतातापादैः प्रगतप्रमादैर्महाप्रसादैर्मुनितिग्मपादैः । त्रिसायमंशुप्रमिता नतिर्मेऽवधारणीया गणियुङ्गवैश्व ॥ ५७ ॥
 ब्रह्माण्डमण्डलसरःप्रसरच्छरदिन्दुकीर्तिकुमुदवनः । श्रीकनकविजयपाचकसरोजिनीजीविताधीशाः ॥ ५८ ॥
 विहितगुणमणिपरीक्षणविचक्षणभरणसत्सौभाग्याः । धनगतधर्मधर्मस्वरूपकविधर्मचन्द्राश्च ॥ ५९ ॥
- १५ श्रीदेवविजयकवयः श्रीमत्पूज्यक्रमान्वविशदवयाः । सन्पूर्विकीर्तिविजया विशारदद्विजपतिप्रतिमाः ॥ ६० ॥
 वरसुमतिसुमतिकुशालाः कुशलाः पाण्डवखण्डने मुशलाः ।
 कुंभरविजया गणयः प्रवीणजननलिनदिनमणयः ॥ ६१ ॥
 निर्मितवैद्यावृत्त्या गणयः श्रीस्त्रीमविजयनामानः । सद्बुद्धिःसद्बुद्धिविजयाभिधानगणितोहिणीरमणाः ॥ ६२ ॥
 लावण्यपुण्यवसतिश्रीमह्लाचण्यविजयनामानः । श्रीसौम्यसौमवदना गणयः श्रीसौमविमल्लाश्च ॥ ६३ ॥
- २५ निरमर्षचतुरहर्षप्रकर्षगणिवृर्षविजयनामानः । सन्मानदानगानप्रधानमुनिमानचन्द्राहाः ॥ ६४ ॥
 नीलोत्पलदलदर्शनगणिवृर्षविजयनामधेयाश्च । सद्भावभाषविजया मुनयः प्रतिपन्नवरविनयाः ॥ ६५ ॥
 सद्दर्भधर्मविजयाभिधानमुनयः प्रधानगुणनिधयः । विलसद्गुणमणितोहणधरणीधरसाधुगुणविजयाः ॥ ६६ ॥
 तेजस्वितेजविजया मुनयोऽपि च मेघविमलनामानः । सिद्धिविमलाभिधानाः कल्याणप्रवरसौभाग्याः ॥ ६७ ॥
 साध्वीश्रीरूपाई-सुनयश्रीलालबाइसाध्यश्च । राजश्री-सहजश्री-चाम्पासाध्यश्च वरसाध्यः ॥ ६८ ॥
- २६ इत्यादितातापादप्रसादनारसिकसाधुसाध्वीनाम् । प्रणमत्यनुनती मे, शिशोः प्रसाद्या कृपावद्विः ॥ ६९ ॥
 इहत्याः किञ्च कवयः श्रीलन्धिविजयाभिधाः । शान्तिविजयनामानश्चारिचविजयाभिधाः ॥ ७० ॥
 सूरविजयनामानः सत्यादिविजयास्तथा । मुनीन्द्रविजयाहाना वेलाकूलसिता अपि ॥ ७१ ॥
 श्रीमत्पण्डितलाचण्यविजयाः प्रातसन्नयाः । चन्द्र-चीरादिविजया रविविजयनामकाः ॥ ७२ ॥
 इत्यादिकाः प्रशमिनः सकलश्च सद्भिः, श्रीपूज्यपादगुणगानविधानदक्षाः ।
 कुर्वन्ति तातचरणाम्बुरुहप्रणामं, सर्वसद्धानिहितमस्त्रकपुण्डरीकाः ॥ ७३ ॥
 विद्वन्मनोयुवविनोदपदप्रचारा, श्रेयप्रगल्भरससारवचःप्रपन्ना ।
 चेतश्चमत्कृतिकरी हरिणेषणय, पत्नी मुनीश्वरकरप्रहणं करोतु ॥ ७४ ॥
- ['अस्य लेखस्याऽऽद्यन्तकाव्यद्वयं गतं ज्ञायत इति ज्ञेयं ज्ञानविद्विः ।' - इति आदर्शे टिप्पणिः ।]
 ॥ सं० १७४१ वर्षे श्रीगुजनगरे श्रेयः सर्वसदस्य ॥

तपोगच्छाधीशश्रीविजयसेनसूरिं प्रति महोपाध्यायकीर्तिविजयप्रेषिता

[११] — विज्ञप्तिपत्रिका —

॥ ऐं नमः ॥ श्रीविजयसेनसूरिगुरुभ्यो नमः ॥

स्वस्तिश्रीर्भजते भवार्णवभयं हर्तुं क्षमाधीश्वरम्, श्रीपार्श्वं प्रवरप्रियङ्गुसदृशं ज्योतिःप्रकर्षं मुदा ।
 आवाल्याजिनेपेन येन कृपया निष्काश्य सत्त्वेच्छया, भोगीन्द्रं ज्वलनात् शठेशकमठो दूरीकृतोऽज्ञानवान् ॥ १ ॥
 स्वस्तिश्रीसहितं फणीन्द्रमहितं पद्मावतीसेवितम्, निःशेषाङ्गिजनेप्सितार्थकरणे चिन्तामणीसन्निभम् ।
 पार्श्वं पार्श्वपतिं प्रणौमि परमप्रीत्या पदं सम्पदाम्, किं कल्याणमयं स्वकीयस्वचिरक्षेत्रप्रभापेशलम् ॥ २ ॥
 स्वस्तिश्रीः सुरराजराजिरचिताचांसञ्चयं सञ्चिद्रयम्, भूमीनायकमश्वसेनतनयं सुश्रेयसे शिश्रिये ।
 स्वीयं प्राणपतिं जनार्दनमिति ज्ञात्वा च हित्वा द्रुतम्, संसाराश्रितजन्तुजातकरुणाप्राारब्धचित्तोदयम् ॥ ३ ॥
 स्वस्तिश्रीनिकरं समस्तमविकश्रेयस्करं सत्करम्, लावण्यैकसरोवरं भजत भो ! पार्श्वं जिनाधीश्वरम् ।
 आधिव्याधिहरं हिरण्यसदृशक्षेत्रप्रभाभास्वरम्, भास्वत्कान्तिभरं मनोज्ञपयसा सन्तर्जितो मे स्वरम् ॥ ४ ॥
 स्वस्तिश्रीवैरवारिवाहृतनुभाप्राभारसंशोभितम्, सेवासक्तमनाः सना श्रयति यं श्रीपार्श्वपार्श्वेश्वरम् ।
 मत्वात्मीयपतिं जडाश्रयमिति त्यक्त्वा च शर्मच्छया, सर्वोत्कृष्टगुणाश्रयं शिववधूकण्ठैकहारोपमम् ॥ ५ ॥

स्वस्तिश्रियाश्रितमनोज्ञपदारविन्द, सौवर्णवर्णवरकोमलकायकान्तम् ।

सल्लोचनद्वयपराजिततारपद्मं, श्रीमासुदेवमनिशं भज भूरि भूल्यै ॥ ६ ॥

स्वस्तिश्रिया कलितमञ्जुलदेहरूपं, श्रीनाभिभूमिरमणीरमणाङ्गजातम् ।

सेवे सदा सकलवाञ्छितशर्ममसम्पादनैकसुरभूरुहरूपरूपम् ॥ ७ ॥

स्वस्तिश्रीसहितस्य यस्य वृषभश्चिह्नच्छलात् सेवते, विज्ञप्तिं करणाय पत्कजमिति कारुण्यपुण्याम्बुधे ! ।

तिर्यक्त्वं मम दुःस्थितस्य सहसा दूरीकुरु त्वं प्रभो !, विश्वे विश्वजनत्रजेप्सितमहानन्दौघसम्पादकः ॥ ८ ॥

स्वस्तिश्रीवृषभादितीर्थप्राणं संशोभमानप्रभम्, श्रीमन्तं प्रणिपत्य भक्तिवशतः संयोज्य हस्तद्वयम् ।

निःशेषातिशयाभिरामतटिनीप्राणाधिराजेश्वरम्, प्राज्याल्हादविवर्धनैकरजनीप्राणप्रियं नायकम् ॥ ९ ॥

श्रीगौड-चौडादिकदेशमुख्यम्, समस्तलक्ष्मीललनानिवेशः ।

तिरस्कृतानेकसुरादिदेशः, श्रीगूर्जरो माति वरप्रदेशः ॥ १० ॥

तिरस्कृतानेकसुरादिदेशः, निराकृतानेकनिशाचरेशः, सन्यायकक्षीकृतसर्वदेशः ॥ ११ ॥

तत्रैकदेशे वरराग्यदेशः, सद्धर्मपक्षैककृतप्रवेशः । निराकृतानेकनिशाचरेशः, सन्यायकक्षीकृतसर्वदेशः ॥ १२ ॥

यस्मिन् पुरे राजति काननाली, कास्मीरजन्माप्रसुवृक्षराजी ।

राजादनश्रीफलचारुताली-प्रियङ्गुपुत्रागलताकराली ॥ १३ ॥

सन्नागवल्लीततमंडपाब्धा, रम्भातिरम्भालवलीलतायाः । कदम्बकैश्वकमुष्पजाति-सक्तेतकीमालतिकाभिरामैः ॥ १४ ॥

विराजते यत्र विचित्रपद्मपद्मकारः कोमलपूरितान्तः । सहस्रपत्रैः शतपत्रपूरैः, सदृष्टपत्रैश्च विराजमानः ॥ १५ ॥

यथा सरो मानसनामधेयं, सद्राजहंसैः प्रविराजमानम् । अनेकचक्रावलिचातकैश्च, पारापतैः खञ्जनयामलैश्च ॥ १६ ॥

विराजते यत्र पुरे जिनानां, प्रासादपङ्क्तिः प्रवरप्रभाभिः । प्रोत्तुङ्गदण्डाग्रशिरःप्रदेशश्चजप्रभापूरितदेहदेशः ॥ १७ ॥

श्रीमञ्जिनानां प्रतिमा विभान्ति, प्रासादमध्ये वरकान्तिकान्ताः ।

अनेकदेवेन्द्रसुरेन्द्रचन्द्रासुरेन्द्रनागेन्द्रकृतैकसेवाः ॥ १८ ॥

प्रासादपक्षौ विरराज कुम्भः, सुवर्णवर्णप्रभयाभिरामः ।

भव्याङ्गिनां कामितपूणाय, क्षोणीतले कामपटेव नित्यम् ॥ १९ ॥

५ यस्मिन् पुरे राजति राजलोकः, सदैव दूरीकृतसर्वशोकः । सन्मानसंशोभितसायुलोक्ये, दाक्षिण्यचातुर्यगुणोपपेतः ॥ २० ॥

पण्याङ्कनापात्रपरंपराभिर्विराजते वर्षपुरं पुराग्रम् । अष्टादशश्रेणिसर्ववर्षं, महीधरश्रेणिविराजमानम् ॥ २१ ॥

सुश्राविका यत्र पुरप्रधाने, द्विवेकचातुर्यगुणैकराजी ।

सिद्धान्तशास्त्रार्थविचारदक्षा, साक्षात् सदा भाति सरस्वतीव ॥ २२ ॥

यस्मिन् पुरे खञ्जनमञ्जुलाक्षि-लक्ष्मीव साक्षाच्छलना विभाति ।

सुवर्णसुक्ताफलभूपणौघ-विभूषितक्षेत्रमनोज्ञयष्टिः ॥ २३ ॥

यस्मिन् पुरे भाति सदा सदाभा रामा रमेव प्रतिवासरं हि ।

श्रुर्वेती स्वीयपतेश्च सेवां, स्वकीयनाथातुगतैकचिता ॥ २४ ॥

यसां नगर्यां रमणीयरामा, विभाति नित्यं सुगुणैकधामा । सद्धर्मभागं कृतगीतगाना, सुराङ्गनागानसमानगाना ॥ २५ ॥

यसां नगर्यां प्रमदा समोदा, हर्षप्रकर्षेण ददाति दानम् । वाचंयमानां वरसंयमानां, महोदयानन्दसुखप्रदानाम् ॥ २६ ॥

यस्मिन् पुरे भाति सदा सतीव, सीमंतिनीश्रेणिरतीव नित्यम् ।

पतिव्रतादिप्रगुणाभिरामा, सद्धर्ममैकसुसावधाना ॥ २७ ॥

विभ्राजते यत्र पुरे मृगाक्षी स्वकीयगत्या जितराजहंसी । मनोज्ञमाधुर्यवचःप्रपञ्चसन्तजितानेकपिकैकगाना ॥ २८ ॥

उपाश्रये यत्र विभाति रामा, श्रीमद्गुरुणां पुरतः सकामा ।

सुक्ताफलस्वस्तिकसत्समूह-सम्पादनैः शोभितदेहदेशा ॥ २९ ॥

२० सुश्राविका भान्ति पुरप्रधाने, यत्रापणश्रेणिविराजमाने । समस्तलक्ष्मीधनदोषमाना, सद्धर्मकार्येषु सुसावधाना ॥ ३० ॥

उपासका यत्र पुरे जयन्तु, चातुर्यवैर्यादिगुणाभिरामाः । निःशेषशास्त्रार्थविचारसार्थविज्ञातजीवादिकतत्त्वतत्त्वाः ॥ ३१ ॥

जयन्तु यस्मिन्नगरे समस्त-श्राद्धाः सुधाकल्पवचःप्रपञ्चाः ।

सन्ध्यायमार्गाजितहाटकौघाः, संवर्धितानेकपवित्रपुण्याः ॥ ३२ ॥

यस्मिन्निल्लाडुर्गवरे जयन्तु, सुश्रावकाः पुष्कलि-शङ्खतुल्याः ।

सद्धर्मभागप्रवर्धप्रतिज्ञा, देवासुरश्रेण्यहत्प्रभावाः ॥ ३३ ॥

स्वदारसन्तुष्टिभृतः सुवीलाः, सुदर्शनश्रेष्ठिसमप्रतिज्ञाः ।

श्रद्धालवः श्राद्धगुणप्रकृष्टा, जयन्तु यस्मिन्नगरे गुणज्ञाः ॥ ३४ ॥

श्रीतातपादाम्बुजरेणुपुञ्ज-पवित्रिते श्रीमति तत्र दुर्गे । इलाभिधाने नगरप्रधाने, निःशेषलक्ष्मीललनानिधाने ॥ ३५ ॥

श्रद्धापरश्राद्धसहस्रयुक्तात्, मनोज्ञहर्म्यावल्लिशोभमानात् ।

विद्यापुराद् वर्षवशासमृद्धान्, प्रज्ञातसिद्धान्तरहस्यपीरान् ॥ ३६ ॥

क्षोणीतले न्यस्तनिजोत्तमाङ्गः, संयोजितास्त्रीयकराम्बुजन्मा ।

सत्कीर्तिपूर्वं विजय्याभिधानः, शिशुः प्रकृष्टाणुनिभः सहेलम् ॥ ३७ ॥

हर्षप्रकर्षैकमनोज्ञचित्तं, सोत्साहसंयुक्तमतीव भक्त्या । स्त्रोत्कण्ठसद्वातसमन्वितं च, सद्वादशार्वातकचन्दनेन ॥ ३८ ॥

विज्ञप्तिकां संतसुतेऽभिवन्द्य, यथा प्रसुक्तं हि यथाचकृत्यम् । श्रौढप्रभाति कमलाकरेषु, प्रयोधितानेकपयोजराशौ ॥ ३९ ॥

२१ समस्तचक्रावलिचक्रवाकीप्रमोदसन्दोहविधानदक्षे । भागौ प्रभाषिञ्जतितास्व लोके, समस्थिते कुङ्कुमरक्तधानौ ॥ ४० ॥

महेभ्यसभ्यावलशोभितायां, समग्रदेवेन्द्रसो(शो)भानिभायाम् ।
अनेकचातुर्यशुणप्रकर्ष-सुश्राविकाश्रावकशोभितायाम् ॥ ४१ ॥

प्रज्ञप्तिसूत्राङ्ग-सुराजप्रश्री-ससूत्रवृत्तेर्विधिवत् सुवाचनम् ।

सदर्थसंदर्भनयान्वितायाः, सदर्थतः शम्भुसमुद्रवायाः ॥ ४२ ॥

समस्तवाच्यमशास्त्रपाठनं, सदैव योगोद्धहनं च वाहनम् । तुर्यत्रतोच्चारणपूर्वकं च, श्रद्धापरश्रद्धापरंपराणाम् ॥४३॥

सदोपधानादिक्रियाकलाप-सुवाहनं मोक्षसुखाभिलाषिणाम् ।

सुश्राविकाश्रावकसञ्चयानां, सानन्दनन्द्युत्सवपूर्वकं च ॥ ४४ ॥

निःशेषधर्मादिककृत्यजातं, संजायते जातमघोत्सवेन । क्रमागते वार्षिकनामपर्वणि, प्रमोदितानेकनृसत्सुपर्वणि ॥४५॥

समस्तपर्वप्रकारप्रगर्व-प्रहारिणि प्रोद्धृतशर्मणीह । निरन्तरं सदशप्रकार-जिनार्चनं श्रीजिनमन्दिरेषु ॥ ४६ ॥

पूरीफलश्रीफललङ्घकादिभिः, प्रभावनापूर्वकमद्भुतं च ।

साधार्मिकाणां शुक्रभक्षिकादिभिः, सुभक्तिपूर्वं प्रतिपक्षिकादिषु ॥ ४७ ॥

सद्रव्यसङ्घातसुदानपूर-प्रमोदितानेकचनीपकौषम् । समस्तसत्त्वाभयदानकानां, प्रधोषणं प्रोद्धृतशन्दकौषैः ॥ ४८ ॥

यथाक्रमं चाक्रिकतैलिकादि-कुकर्ममर्मांलिनितर्तनं च । अनेकवादित्रसमस्तसद्म-पुरस्सरं श्रीजिनराजवन्दनम् ॥४९॥

दुष्टाष्टकर्मावलिकाष्टपुञ्ज-प्रञ्चालनं प्राग्र्यधनं जयाभम् । अनेकपक्षक्षपणष्टमादि-सुदुस्तपं श्रेणिविधानपूर्वकम् ॥५०॥

इत्यादिपर्ववलिपुण्यकृत्यं, विघ्नाद्यभावेन सुखेन जातम् । श्रीतातपादप्रवराभ्युज्ज्वन-श्रीद्वप्रभावादपरं सुदृष्ट्या ॥५१॥

प्रभो ! त्वदीयं वदनं निरीक्ष्य, समस्तलक्ष्म्याः सदनं सदोदयम् ।

तमस्तिनीप्राणपतिर्जगाम, सू(शू)न्यालये सर्वकलोञ्जितः सन् ॥ ५२ ॥

वाच्यमाधीश्वर ! तावकीनं, वृत्ताननं वीक्ष्य कलाभिरामम् ।

दोपाकरोऽहं निजकीयचित्ते, ज्ञात्वैत्यगात् सू(शू)न्यपदे सलजः ॥ ५३ ॥

प्रभो ! त्वदीयाननकौमुदीशः, चक्रास्ति विश्वत्रितये मुनीश ! ।

प्रोक्ष्णसयन् पावनपुण्यमार्गः, चकोरसङ्घातमतीव प्रीत्या ॥ ५४ ॥

विप्राजते त्वन्मुखशर्वरीशः, क्षोणीतले प्रोन्नतसन्नरेशः । प्रकर्षयन् पण्डितमानवौघ-श्रोतस्तिनीप्राणपतिं सहेलम् ॥५५॥

समस्तसूरीशमनोज्ञवक्त्र-सुधाकरः कान्तिसुधाप्रयुक्तः ।

विधोषयन् मानवकैरवौषं, संकोचयन् दुर्मदवादिवारिजान् ॥ ५६ ॥

श्रीमत्थिरानन्दन ! तावकीनं, समीक्ष्य वक्त्रं विबुधा वदन्ति ।

किं कौमुदीशः कलकान्तिमत्त्वात्, किं दर्पणः पेशलकान्तिमत्त्वात् ॥ ५७ ॥

विप्राजते त्वन्मुखपूर्णमेन्दुर्विस्ते(श्वे) यथा मञ्जुलक्तकन्दुः ।

मनोज्ञलावण्यसुचन्द्रिकौषं, विराजमानः थिरराजपुत्र ॥ ५८ ॥

श्रीमद्रणाधीश्वर ! तावकीनमुखौषधीप्राणपतिर्विभाति । हर्षप्रकर्षं जनयन् नितान्तं, समस्तभयव्यत्रकैरवाणाम् ॥५९॥

त्वदीयवक्त्रप्रभया जितः सन्, पद्माकरः पद्मसरोवरेषु । पद्मप्रकर्षेषु गृहं चकार, से(शे)वालसंयुक्तशरीरयष्टिः ॥६०॥

दृष्ट्वा त्वदीयाननकान्तकान्ति, पाथोरुहं पद्मसरोवरेषु ।

सी(शी)तादि दुःखं सहते सदैव, प्राप्तुं प्रभो ! त्वन्मुखकान्तिसाम्यम् ॥ ६१ ॥

महीतले त्वद्ददनारविन्दं, विराजते सूरिशिरोवतंसम् । अनेकभयव्यत्रजराजहंसैः, संसेव्यमानं कमलानिधानम् ॥६२॥

इत्यादिकसद्गुणसो(शो)मितायां, समस्तसूरीशशिरोमणीनाम् ।

अथैव मां मोदकरा भविष्यति, प्रसादपनी करुणापरणाम् ॥ ६३ ॥

श्रीतातपादैर्विगतप्रमादैः, सदैव शिष्योपरि सुप्रसादैः । प्रसादपत्री प्रवरा प्रहेया, गन्मानसानन्दकृतंति शीघ्रम् ॥६४॥
श्रीतातैरवधार्यां त्रिसन्ध्यमपि मन्त्रतिर्विशेषेण । नल्यनुनती प्रसाद्ये, कृतस्थितीनां निजोपान्ते ॥ ६५ ॥

अथ सर्वेषां नत्यनुनती—

- पद्मशिश्यात्पुण्यसहितश्रीमत्श्रीविजयार्सिंहसूरीणाम् । शीलादिब्रतगुणमणिरौहणगिरिसंनिभानां च ॥ ६६ ॥
जैनप्रमाण-शैवप्रमाण-सिद्धान्तविदिततत्त्वानाम् । वाचकशिरोमणीनां, वाचकचारित्र्यविजयानाम् ॥ ६७ ॥
साहित्यतर्कशास्त्र-च्छन्दप्रमुखैकनिपुणबुद्धीनाम् । कान्त्या जितमदनानां, वाचकलावण्यविजयानाम् ॥ ६८ ॥
श्रीशत्रुञ्जयकार्यप्रबिधानप्रवणचित्तवृत्तीनाम् । सौजन्यगुणगरिष्ठश्रीपण्डितदेवविजयानाम् ॥ ६९ ॥
सुरगुरुसमबुद्धीनां लिखीकृतानेकलेखपत्राणाम् । सकलप्रधानगुरुश्रीपण्डितकुशलविजयानाम् ॥ ७० ॥
मूलनजिनवरसुवनाभिनवाहृतसिन्ध्यमुदितचिन्तानाम् । श्रीगुरुसेवारसिकश्रीपण्डितकुमरविजयानाम् ॥ ७१ ॥
- ११ स्वाध्यायविनयकारकगणिवरगणिपद्मविजयसंज्ञानाम् ।
गणिपीमविजयनाम्नां समस्तमुनिमक्तिचिन्तानाम् ॥ ७२ ॥
गणिहंसविजयनाम्नां, स्वकीयचातुर्यविजितहंसानाम् । गणिहर्षविजयनाम्नां, गुरुसेवारसिकचिन्तानाम् ॥७३॥
गणिसोमविमलनाम्नां, सुवर्णसंयुक्तस्रोमवदनानाम् । गणिवृद्धिविजयनाम्नां, विद्याविनयैकचिन्तानाम् ॥ ७४ ॥
गणिप्रेमविजयनाम्नां, चन्द्राननचन्द्रविजयसंज्ञानाम् । गणिभावविजयनाम्नां, कुशाग्रसमशेषुपीणां च ॥७५॥
- १२ गणिसाधुविजयनाम्नामधीतगाथाशतप्रविदितानाम् ।
मुनिमेघविजयनाम्नां पिमाविजय-किरणविजयानाम् ॥ ७६ ॥
सद्ययादिविजयनाम्नां, रङ्गितदशनालिरङ्गविजयानाम् । श्रीगुरुसेवारसिकशुक्लमुनिहस्तिविजयानाम् ॥७७॥
गणिसत्यविजयनाम्नां, सत्यादिकगुणगणामिरामानाम् । गणिमानविजयनाम्नां, दुःशरतपकारकाणां च ॥७८॥
गणिलाभविजयनाम्नां, श्रीगुरुचरणारविन्दमधुपानाम् ।
- १३ गणिलक्ष्मिणविजयनाम्नां, क्षुल्लकमुनिलक्ष्मिणविजयानाम् ॥ ७९ ॥
गणिहेमविजयनाम्नां वाचकचरणारविन्दमधुपानाम् । मुनिहेमविजयनाम्नां, रविचिजयानां मुनिवराणाम् ॥८०॥
इत्यादिसकलमुनिवरपुरन्दराणां च साधुसाध्वीनाम् । अत्रत्ययतिजनानां गणिवरगणिमानविजयानाम् ॥ ८१ ॥
गणिदेवविजयनाम्नां मुनिवरमुनिधर्मविजयसंज्ञानाम् । लक्ष्मीविजयपुनीनां कृपाकृपाविजयसंज्ञानाम् ॥८२॥
धिरविजयप्रमुखगणामित्यादिकसकलमुनिवराणां च । श्रीतातैर्यतपापैर्नतिरवधार्यां त्रिसन्ध्यमपि ॥ ८३ ॥
- १४ अत्रत्यसकलसद्वः क्षितितलविन्यस्तमस्तको नित्यम् । प्रणमतितरां सुमकल्या गुरुराजं शुरुणगरिष्ठम् ॥ ८४ ॥
श्रीतातैर्जननमनावसरे च सृष्टिपर्यं सदा कार्यैः । शिष्याणुकः स्वकीयः सुन्दरजिनभवननिकेतु ॥ ८५ ॥
यत् क्षुण्णं लेखान्तर्मात्राक्षरविन्दुकार्थयतिमिथ्यं । तत्सर्वं क्षन्तव्यं श्रीगुरुराजैः क्षमावर्षैः ॥ ८६ ॥
मार्गशीर्षसिते पक्षे, पञ्चम्यां च तिथौ युदा । लिखीकृतो मया लेखो, भूरि भक्त्येति महलम् ॥ ८७ ॥

*

[पत्रशुद्धे-‘उपाध्यायश्रीकौर्तिविजय’ इति शिरोलेखः ।]

* *
*

[१२] — विज्ञसिका —

स्वस्तिश्रीपतेश्वरध्वजवधूर्यस्य क्रमाम्भोरुहं, भेजे चञ्चलतामपास विलसत्कैवल्यकान्तागृहम् ।
 स्वर्वापीव तरङ्गाणिक्मलेनालिङ्ग्य पाथोनिधिं, स श्रीनाभिनेरेन्द्रवंशगगनप्रद्योतनद्योमणिः ॥ १ ॥
 स्वस्तिश्रीशिवसुन्दरीस्तनटदासक्तोऽपि संकीर्त्यते, यो विश्वत्रितयेषु निर्वृतजराभीरुर्विपश्चिन्नैः ।
 श्रीनाभेयारविर्दिनस्तु दुरितध्वान्तं वचोभातुभिर्भक्तिप्रहृततनुस्पृशं त्रिजगतीध्येयाभिधानो ह्यसौ ॥ २ ॥
 स्वस्तिश्रीभ्रमरीव पादकमलं भेजे युगादिप्रभोः, कल्याणदृमसिञ्चनेषु जलदं श्रेयःश्रियामाश्रयम् ।
 संसाराभ्युपतत्समस्तमनुजान् संरक्षणे तीर्थपो, जीयान्नाभिवसुन्दरापतिसुतः पोतायमानः प्रभुः ॥ ३ ॥
 स्वस्ति क्षीरतरङ्गमालिदुहिता सिन्दूरपूरायते, सीमन्ते भवभूखेदेषु विलसञ्ज्वालाकलापानलः ।
 नम्रस्वर्गिनेरेन्द्रमौलिसुकुटे शोणत्वमुत्पादयन्, श्रीमन्नाभिनेरेशवालनखरो माञ्जिष्ठशोभां दधन् ॥ ४ ॥

अजितं जितकर्मवैरिणं, विकचाम्भोजपलाशलोचनम् ।

विजयाततुजोऽपि योऽभवद्, विजयाकामुक एव केवलम् ॥ ५ ॥

अजितं जितशत्रुवाहिनीपतिनेमीललनाधवाङ्गजम् । विजयाततुजोऽपि कीर्त्यते, विजयोत्पादक एव यो युधैः ॥ ६ ॥

चन्द्रप्रभं चन्द्रमरीचिज्योत्स्ना-विडम्बि वक्त्रं पदलक्ष्मदम्भात् ।

दोषाकरत्वं मयि जातमीश ! कुतः प्रभो ! प्रष्टुमिवागतोऽयम् ॥ ७ ॥

चन्द्रप्रभं भव्यकुमुद्वतीषु चन्द्रप्रभं तीर्थपतिं भजध्वम् । चन्द्रानना यद्ददनं विलोक्य, पलाशपत्रप्रतिमं वदन्ति ॥ ८ ॥

भजत शीतलतीर्थपतिं जना भवति मुक्तिवधूकरपीडने । अधरयन्निव चन्दनविप्रुषो मधुरया सुगिरा यदि वाञ्छना ॥ ९ ॥

प्रणतदेवनरोरगनायक-प्रवरमौलिमणीकपतेजितम् । क्रमणपङ्कज्यामलमहंती, नमत शीतलतीर्थपतेरिदम् ॥ १० ॥

.....यसद्दिमललोचनशोभास्पर्धकं किमु मृगं रूपयेव । विश्वसेनतनयः कृतवान् यो, चन्दिनं निजपदाङ्गमिषेण ॥ ११ ॥

वृक्षजा मृगपतेरिति वामदेवसन्निधिमत्सुविलोक्य । लाञ्छनच्छलतयैव कुरङ्गाश्शांतिपादयामलं भजन्ति स्म ॥ १२ ॥

समुद्रभृपालकुलाब्धिचन्द्रनेमेः क्रमाम्भोजयुगं चकास्ति । यत्पर्युपास्त्या भुवनत्रयेषु, त्रिरेखतां तत्समवाप कम्बुः ॥ १३ ॥

त्रिविक्रमत्वं च चलप्रियत्वं, जातं कुतो यस्य हरिः स जीयात् ।

विज्ञसिकामः किमु पाञ्चजन्यमप्रैपि नेमेः पदलक्ष्मदम्भात् ॥ १४ ॥

निरीक्ष्य पार्श्वो भवपातकेन, वचोगुणैः खिन्नजनानुज्ज्वल ।

ससेषु ससाहिफणस्य दंभात्, सप्तार्गला यो नरकेषु चक्रे ॥ १५ ॥

सप्तस्कटालङ्कृतनागराजमधत किं सप्तसुवः पतित्वम् ।

आसाद्य बाभेयजिनः स जीयात्, मौलौ कृतान्यातपवारणाणि ॥ १६ ॥

निःकामविश्वत्रितयस्य वन्धोः, पादाम्बुजं वीरजिनेश्वरस्य ।

आसाद्य मुक्तिं किमु लक्ष्मदम्भात्, देहीति वक्तुं हरिरागतोऽयम् ॥ १७ ॥

सिद्धार्थधात्रीपतिराजवंशनमोऽङ्गनाहर्मणिरिप वीरः । पतित्वपितृत्वसमानधर्ममारोप्य यं या भजति स्म चित्रम् ॥ १८ ॥

॥ इति श्रीजिनवर्णनम् ॥

अथ नगरवर्णनम्—

वसुविहारा वसुधाविशालसीमंतिनीभालललामतुल्याः । जगत्पतीनां सुरम्पतीनां, पदप्रदा धर्मनेन्द्रेगेहाः ॥ १९ ॥
वसुविहारा धरणीतलेषु विमानराजी किपु नाकिभूषेतः । विलोक्य भूषीठसमागतेषु जगद्विभूताभिति तत्पर्यते धुषैः ॥ २० ॥

यत्रार्हतां वैशमशिरस्सु यद्वा बभुर्नवीना विलसत्यताकाः ।

जित्वा दिवं शीघ्रजयत्वसूचाकराणि चिह्नान्यनिशं दधौ किम् ॥ २१ ॥

यस्यां बलक्षा वरवैजयन्सो, विभान्ति हर्म्येषु जिनेश्वराणाम् ।

विज्ञातुकामः विदशापगौषः, पुरस्समृद्धिं समियाय मेने ॥ २२ ॥

क्षीणाष्टकर्माश्रयशीर्षमागे, वसुः पताकाः परितो लुलन्त्यः ।

किमाह्वयन्ति प्रणतिप्रवीणान्, जनान् कणत्किंकिणिकारवेण ॥ २३ ॥

११ यत्रार्हतां सन्ननि वैजयन्सो, विरेत्रिरे वायुवशाहुलन्त्यः । निवारयन्तीव तमःप्रवेशं पुरिप्रदेशे परितो विचिथाः ॥ २४ ॥

जिनेन्द्रहर्म्यध्वजतुङ्गदण्डाः, स्फुरन्मणीभिः खचिता विरेजुः ।

विरंचिनोर्ध्वं धरणार्थमुच्चैः धृता मरुमन्दिरवीविधानाम् ॥ २५ ॥

यस्यां पुरि श्रीजिनमन्दिरेषु, सोपानपङ्क्तिः परितश्चकास्ति ।

सिद्धप्रभागाश्रयणाय मेने, निःश्रेणिका किं विधिना कृतैयम् ॥ २६ ॥

१२ सदा ये प्रभुं भावशुद्ध्या भजन्ते, निकालं नरास्ते व्रजन्त्यध्वमेव ।

जिनेन्द्रगृहोत्तुङ्गशृङ्गे सुवर्णाः, ह्यवन्तो यथाऽस्माकमेवेति कुम्भाः ॥ २७ ॥

यस्यां गृहस्य प्रमदाजनानां, चन्द्राश्मरत्नप्रविनिर्मितायाम् ।

प्रणालिकायां स्तूपनानि शीघ्रं, भवन्ति नीरेण विनापि षाढम् ॥ २८ ॥

१३ यत्रार्हतसुश्रवतां गृहाणि, स्फुरन्मणीभिः खचितानि येषु । साशङ्कमेताः प्रमदा विरेजे, संक्रान्तदेहाः स्वपतिं भजन्ति ॥ २९ ॥

गृहे गृहे यत्र विभान्ति नार्यो, विनिद्रपायोजसुपन्ननेत्राः ।

समभ्यसन्तीव सुवस्समागता, निमेषविद्यां किमु नाक्किपत्यः ॥ ३० ॥

अलक्ष्यलक्ष्मीश्वरमन्दिरेषु, पयोनिधेर्देहमवां कुशीलम् ।

विलोक्य विज्ञाय विमर्षभावात्, कृष्णोऽपि कृष्णत्वमवाप देहे ॥ ३१ ॥

१४ म्प्राप्ते विशदपौषधशाठा, धर्मदन्तिपतिखेलनशाला । चित्रविचित्रितरपित्रविशाला, स्वस्तिकादिद्रुतमङ्गलशाला ॥ ३२ ॥

१५ श्रियः पदे श्रीमति गूर्जराहनिवृद्धधराक्षीतिलकायमाने । प्रोत्तुङ्गप्रप्रविराजमाने, श्रीपत्तने भूललयप्रसिद्धे ॥ ३३ ॥

श्रीमद्गुरोः पादसुपर्वपादपविन्याससंचारपवित्रिते वरे । सुश्रीमति श्रीमति तत्र भूतलद्रङ्गोत्तमे मोदरसातिपूरिते ॥ ३४ ॥

चास्मानसुधना अपि लोका भूरि भूरि जितनागरलोकाः । आर्जवादिसुगुणा गतशोका बुद्धिमिर्विजिताखिललोकाः ॥ ३५ ॥

तीर्थाधीशविहारवारितमहापापप्रकर्षादयाद् वेदानिर्जितवासवैर्गृहपतिप्रतैस्सदा सेवितात् ।

१६ दुर्गस्यैः कपिशीर्षकैर्वक्रैरैलैलोक्यलक्ष्मीं हठादाहात् रविघोतनात् शुभमयाद् राजात् सुरात् पत्तनात् ॥ ३६ ॥

सानन्दमुहासितपूर्वकार्यं, स्वभालविन्यस्तकराब्जसुगमम् ।

विराजि रोमाङ्कुरभृद् विधत्ते, विज्ञप्तिकां द्राग् अमरादिचन्द्रः ॥ ३७ ॥

१७ पूर्वार्द्रिशैले शिखरानुकारे, चन्द्रप्रभागाविशालविम्बे । पयोजवन्धोर्महतां समाजे, हर्षादुपेते सदुपाश्रयान्तः ॥ ३८ ॥

अपि च—

श्रीमद्वनिनां पुरतः प्रातः प्रातः सुपर्वसदृशानाम् । वाच्यते करणं मुक्तेर्द्विचिर्वरयोगशस्त्रस्य ॥ ३९ ॥

१८ सुविहितसाधुजनानां पठनं परिपठनं सदानुमतम् । सब्रन्दिमवन्योगोद्गहनादिसुकृत्यमतिरम्यम् ॥ ४० ॥

सततभवोल्बणतापापनोदमेधागमे सुकृतिरम्ये । परिपाठ्यां समुपेयुषि पर्वणि सांवत्सराभिधे रम्ये ॥ ४१ ॥
 विश्वविश्वजनवाञ्छितवस्तुप्रापणे सुरतरोरतिरम्ये । कल्पसूत्रवारसूत्रवाचनं, याचनं सुकृतवाङ्मिसुतायाः ॥ ४२ ॥
 श्रीमज्जिनपतिशासनमहोदयोद्दामविजयकृत्परमः । द्वादशदिवसामारिप्रदानकृतं भवति पटुपटहः ॥ ४३ ॥
 नाडिधमनिर्णयककुलालकैवर्ततक्षकमुखानाम् । यत्र च न भवति कृत्यं द्यूतकृतां तन्तुवायानाम् ॥ ४४ ॥

किं बहूना ?—

इत्याद्यनेकसौकृतकृत्यं निर्विघ्नमहितविध्वंसि । समहामहं वभूव च सदोदयं दलितपापभरम् ॥ ४५ ॥
 तत्रानन्दसुखासुखनिधमवत्पादारविन्दद्वयी, ध्यानोद्भूतशुभोदयैः फलवतो जाग्रन्महापुण्यतः ।
 जज्ञे यत्परिपूर्तिरुच्चलतरा धर्मस्य धर्मात्मनां, निर्दूताखिलकल्पमं कलिकलाश्लोपैकदुष्टाल्मनः ॥ ४६ ॥
 अथ श्रीतातपादानां वर्णनम्—

त्वत्सूर्युपासितः फलदा मुनीश ! विशुद्धभावेन कृता जनैर्यैः । अमर्त्यभावं समवाप्य सद्योऽपुनर्भवं ते सततं लभन्ते ॥ ४७ ॥

तोषधनद्वन्द्वचरे पतङ्ग !, ये स्युस्तवाराधनतो विमुक्ताः ।

निःश्रेयसं दुर्मतिभिर्दुराप्यं, कार्यं भवेत् कारणतो विना न ॥ ४८ ॥

नैयायिका निर्भयतो वदन्ति, द्रव्ये गुणानां समवेतभावः । चेतश्चमत्कारकृतेन चैतत्, भवद्गुणानां गमनं ककुप्सु ॥ ४९ ॥

त्वदीयमूर्तिं प्रविलोक्य लोका, अमन्दमानन्दभरेण नित्यम् ।

वितर्कशीलाः किञ्च चन्द्रज्योत्स्नां, भवन्ति किं शान्तरसप्रदेशाः ॥ ५० ॥

त्वदीयरूपं जलशायिकान्तासूनोस्समानं प्रविलोक्य मोदम् । वामभ्रुवो रात्रिदिनं भजन्ते, त्वद्द्रेष्यभावो हि न साधुधर्मः ॥

त्वदीयमूर्तिं कृतकृत्यभावं, निर्माय मेने हि सरोरुहासनः ।

अहं जगन्मोहनकर्म(?) मन्ये, त्वदाकृतेस्साम्यवियोगभावात् ॥ ५२ ॥

इत्यादिकैः सद्गुणशोभमानैः, भूपालसंसत्समवासमानैः । श्रीतातपादैविगतापवादैस्सदावधार्यां प्रणतिर्मदीया ॥ ५३ ॥

तत्रत्य—

श्रीमत्तातपदाम्भोजसेवाविधिसमुत्सुकाः । श्रीराजसुन्दराहाना विमुषश्रेणिभूषणम् ॥ ५४ ॥

श्रीहस्तिहस्तिविजया विबुधा बुद्धिशालिनः । श्रीऋद्धिसोमविबुधा विनयार्द्धिविभूषिताः ॥ ५५ ॥

प्रज्ञावज्ञातधिपणाः कोविदश्रेणिमण्डनम् । उदयाद्विजयाहाना मुक्तितो विजया बुधाः ॥ ५६ ॥

श्रीसत्यविजयविज्ञाः श्रीहर्षविजया बुधाः । शिवाद्विजयगणयो रवितो विजयास्तथा ॥ ५७ ॥

गणिगङ्गदर्शनाख्याः सिद्धितो विजया अपि । विजयात्सोमगणयः सर्वेऽप्यन्येऽपि साधवः ॥ ५८ ॥

इत्यादिसाधुसिंहानां प्रत्येकं मुनिपुङ्गवैः । प्रसाधा[ह]नुनतिर्मे श्रीमत्तातैः क्षमाधरैः ॥ ५९ ॥

तथात्रत्य—

कोविदा लीलचन्द्राहाश्वारिचन्द्रनामकाः । लावण्यचन्द्रगणयो गुणचन्द्राभिधानकाः ॥ ६० ॥

हेमचन्द्राभिधः साधुजिनचन्द्राभिधो मुनिः । इत्यादियतयस्सर्वे नमन्ति स्म निरन्तरम् ॥ ६१ ॥

आश्विनाभिधमासस्य पक्षे शुक्लतरे त्रिथौ । सप्तम्यां लिखितो लेख इति मङ्गलमालिका ॥ ६२ ॥

तातपादपदाम्भोजसेवात्रतमधुव्रतः । प्रणति स्म लीलचन्द्रस्त्रिसायं घट्टमकियुक् ॥ ६३ ॥

लेख्य० देवकपत्तनात् उ० श्रीअमरचन्द्रगणिः । पूज्याराध्यसकलसकलानूचानशिरःकोटीरहीर-
 श्री१९श्रीविजयसिंहद्वरिसिंहानामियं विज्ञप्तिः । श्रीपचननगरं ।

*

तपोगणपतिश्रीविजयप्रभसूरिं प्रति पं० उदयविजयप्रेषिता

[१३] — विज्ञसिपत्रिका —

स्वस्तिश्रियः केवलसम्पदश्च, चक्रित्वलक्ष्म्याः सुपमाः प्रभाश्च ।
गिरश्च सर्वोत्तममान्यताश्च, यच्छक्तिनद्यां विकसन्ति पद्माः ॥ १ ॥
श्रीजीरिकापहृद्यभिधा पुराऽऽसी[त्], पुरी परीता परमद्विलोकैः ।
समण्डनीभावमियाय सा पूर्वोन्नोन्नधाम्ना स शिवाय पार्श्वः ॥ २ ॥
वामाऽप्यवामाऽजनि यस्य माता, पाता प्रजानां च पिताऽम्बसेनः ।
प्रभावती यस्य च धर्मपत्नी, नाम्नाऽपि सौभाग्यरामप्रमाऽभूः ॥ ३ ॥
वाराणसी येन पवित्रिता भूः, स्वजन्मना मानुमेतेव पृथ्वी ।
नागोऽपि नागाधि[प]राजलक्ष्मीभवापितः सद्गुरुयैव शिष्यः ॥ ४ ॥
साप्त्वी यदीयाऽजनि पूरुपचूला, कूलानुगा या भवचारिराशेः ।
गणाधिपा यस्य दशाऽप्यम्बन्, नरस्त्रियो यद्दचनेन तीर्णाः ॥ ५ ॥
प्रतिस्थलं यस्य विहारमाला अद्यापि यद्दयो सुवने स्फुरन्ति ।
जन्स्य तत्कारयितुर्यशांसि, मुक्ताकलापा जगतीस्त्रियो वा ॥ ६ ॥
विम्बानि भूयांसि च यस्य लोके, माहात्म्यपीयूषपटा इवास्मिन् ।
स्फुरन्ति तत्रापि स कोऽपि जीरापहृदीपतिः शक्तिसुधापयोधिः ॥ ७ ॥
श्रीस्तम्भतीर्थानिभोगशाली, विश्वार्थसार्थानुभवोऽपि रम्यः ।
कामानुरूपोऽधिककामदोऽपि, कामप्रजेता भगवान् प्रकामम् ॥ ८ ॥
वामासतीकुक्षिखनीमहाधर्म्यमणिर्जनाभीष्टविधानदक्षः ।
रविच्छविम्बोऽपि हि यस्य बोधच्छविः स लोके च चकारत्वलोके ॥ ९ ॥
मन्ना यदीयाः शतशः सुराणामधिष्ठिताः कामितपूरकाश्च ।
वंशाम्बुजे यश्च निजेऽस्ति हंसः, श्रीडापरः केवललक्ष्मिहंसस्य ॥ १० ॥
दिव्योपभोगः स च दिव्यदानी, गतान्तरायोऽप्यजराभरश्च ।
नित्यो विशुः शाश्वतसम्पदाब्जो, जयत्यनन्तो जगदेकवीरः ॥ ११ ॥
किं धुर्मर्षीनामिव यो महिम्नामाधारभूतः परभोगकारी ।
तं पार्श्वनायं सुपमासनार्थं, भक्त्या नमस्कार्यपदेऽपि विच्य ॥ १२ ॥
पुराभिधं बन्दिदरमन्दिरायाः, पदं मुदामेकखनीव भाति ।
धर्मार्थकामत्रयकुत्रिकाष्टप्रायं प्रियं विश्वजनावलीनाम् ॥ १३ ॥
जानीमहे नो जलधिप्रसहाद्, रत्नाकरस्तन्नगरं गरीयः ।
द्रक्ष्यस सद्भाद् यदि वा पयोधी, रत्नाकरस्तैकयशो विभक्तिं ॥ १४ ॥

साक्षादतिक्रामति सिन्धुसङ्घात्, सीमानमेतत्पुररत्नभूर्न ।
यद्वा पुरस्यास्य सदा प्रसङ्गात्, सीमानतिक्रामक एष सिन्धुः ॥ १५ ॥
श्रीणामजलं प्रभवः पयोधिर्मन्ये पुरस्यास्य समीपवृत्तेः ।
समीपवृत्तेर्यदि वा पयोधेः, पुरं पुरं वा श्रियं एकभूमिः ॥ १६ ॥
अस्माकमत्यच्छतराशयानां, सन्तापकौ मित्रतयापि पापः ।
सुधावलेपा इति यत्र गेहाः, सुरं ध्वजाग्रैः परिताडयन्ति ॥ १७ ॥
खरस्वरूपोऽपि हि मित्रनामा, व्यतीतवस्त्रीभवदन्दवृन्दः ।
शुद्धाशया यत्र सुधावलिष्ठा, गृहा ध्वजैस्तं परिधापयन्ति ॥ १८ ॥
राजाऽपि रात्रौ परितः प्रचारं, करोषि(ति) तद्द्रष्टुमनर्ह एव ।
प्रच्छादयन्तीति यदीयगेहाः, सुधाकरं नक्तमिह ध्वजाग्रैः ॥ १९ ॥
वस्तूनि सर्वाण्यपि यत्र काममगण्यताभाञ्चि भवन्ति नित्यम् ।
सद्रोहणाद्राविष रत्नमाला, तारावली वा गगने प्रदीप्रा ॥ २० ॥
सौगन्धिकार्येषु समाततास्ते, कस्तूरिका वा हिमवालुका वा ।
तददृष्ट्वाऽप्येः किल नित्यतायै, निशादिने साधु नियञ्चिते ते ॥ २१ ॥
यदुच्चगेहावलिरार्हती गीरिवानिशं निर्मलतां विभर्ति ।
वार्षीं पिकानां शितिपाक्षिकाणां, कुहूमयं तेन वृथा करोति ॥ २२ ॥
यस्मात् सुधाभिः सितिमानमेते, गेहा दधाना निजदीप्तिदग्धैः ।
निधीन् समग्रानपि पूर्णिमायाः, श्रियं प्रदीप्रापि लम्बयन्ति ॥ २३ ॥ — एतल्लम् ।
क्रयाणकानां निकरः पयोधिमार्गेण यत्रैति पुनः प्रयाति ।
मीनादिराशाविष पद्मपाणिमुख्यग्रहाणां गगनाध्वनौषः ॥ २४ ॥
उग्राश्च भोगाश्च सुनागराश्च, स्फुरन्ति यस्यां शतशोऽपि लोकाः ।
भोगार्णसां वासकृते ह्युनद्यां, मीनाकरा वा मकराकरा वा ॥ २५ ॥
त्रिभिश्चिधा यत्र भृशं विभक्ता, पुरस्य सर्वाऽपि हि राजधानी ।
अर्थेन कामेन वृषेण चेति, सम्यग् मिलित्वा विगलद्विरोधे ॥ २६ ॥
श्रीपूज्यविष्णुप्रतिषद्भवासे, भोगाम्बुधौ द्रङ्गमणीयमाने ।
इत्यादिवृत्तैरुपवर्ण्यमाने, पुराभिधे तत्र पुरप्रधाने ॥ २७ ॥ — इति नगरशोभा ।

*

यत्पूज्यपादैः प्रथमं व्यलोकितं, स्वमक्तिसंयुक्तजनोपसेव्यम् ।
जीराउलीपार्श्वजिनेन्द्रचैत्यादिभिः सनाथीकृतमध्यभागम् ॥ २८ ॥
मुनिद्विपोऽस्यां कडुकाः पुराऽपि, चैत्यद्विपो लुम्पकपक्षदक्षाः ।
द्वयीद्विपः साम्प्रतमत्र केचिद्, विशेष एष प्रथमूल नव्यः ॥ २९ ॥
सुश्रावकास्तेन च येऽत्र जैनचैत्यादिपूजाविधिसावधानाः ।
तन्मानिनः स्वानपि पूर्वजान् ये, व्यामूढरूपानिव मानयन्ति ॥ ३० ॥
श्रीपत्तनं धर्ममयं च राजद, रङ्गाभिर्धं शुभनिवासभूमिः ।
कामाश्रयः सूर्यपुरं प्रयीमुत्कयीमयं वैतदिदं न विद्वः ॥ ३१ ॥

इत्यादिवृत्तैरुपवर्ण्यरूपादकव्यरूपाञ्जलधीरितार्थम् ।
 श्रीस्तम्भतीर्थोदतिदम्भलोकान्ध्रीपूज्यतत्त्वीकरणप्रवीणात् ॥ ३२ ॥
 भक्तीरितः प्रीतिपवित्रितात्माऽऽत्मारामलीनैकमना मनाग्नः ।
 ज्ञप्तोदयारदिविजयः स्थिरश्रीः, प्रमोदसिन्धुः कृतवन्दनादिः ॥ ३३ ॥
 विनीतभावस्तरणिप्रमाणावर्तान् विनिर्माय नतिं पितृवन् ।
 विज्ञप्तिमाविष्कुरुते यथाऽत्र, कृत्यं प्रभातेऽस्मिन्पत्तलोके ॥ ३४ ॥
 स्वाध्याय आद्याङ्गमुखामानां, व्याख्यानमात्रद्वयकष्टुद्धवृत्तेः ।
 तदुत्तरं पर्वं समभ्युपेतं, श्रीचार्षिकं नाम सुधर्मसंख्यम् ॥ ३५ ॥
 जिनालये सप्तदशप्रकारा, पूजा चतुःपारणकादि सर्वम् ।
 पर्वोचितं कल्पसुवाचनादि, तत्रापि जज्ञेऽस्ति च जायमानम् ॥ ३६ ॥
 श्रीपार्षनायस्य पदप्रसादः, श्रीपूज्यरागेण स सद्द्वितीयः ।
 निबन्धनीभावमियाय तत्रापुनाऽप्यसावेव तदीयहेतुः ॥ ३७ ॥

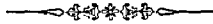
अपरम्—

मातुं न शक्नोति गुणान् यदीयान्, ब्रह्माऽपि भानातिगताप्रपन्नान् ।
 तत्संख्ययैते गगने विकीर्णास्तारागणाखेन परिस्फुरन्ति ॥ ३८ ॥
 यद्गच्छमन्वे बहवोऽपि मूढा, अपि स्फुरद्वस्तमहामहिम्ना ।
 क्षणेन पाण्डित्यरमां भजन्ते, न हीरसूर्यादिषु तत्पसिद्धम् ॥ ३९ ॥
 विधाऽपि येषां स्वत एव सिद्धा, रूपं च वाणी च विशालरूपा ।
 एकैकभावस्य कथाप्रबन्धे, पाथोजजन्माऽप्यसमर्थ एव ॥ ४० ॥
 सीमातिगानां गुणमण्डलानां, युक्ताफलानां प्रविधातुकामः ।
 मालां विधिः पारमनाभुवंस्त्वा, विशुक्त्वांस्ता वियतीह ताराः ॥ ४१ ॥
 सभूषणा सम्प्रति सा सुराष्ट्रावनी कनी हेममणीखनीव ।
 पद्म्यासमुच्चैः सुविहारलक्ष्म्या, श्रीपूज्यतो वा पुरवद विभर्ति ॥ ४२ ॥
 यदीयगच्छे कवयोऽप्यनेके, क्रियापरास्ताकिंकपुङ्गवाश्च ।
 व्यापारिणां वा जगतीपतीनां, कोशेषु भाणिक्यपरम्परेव ॥ ४३ ॥
 भाणी यदीया जननी प्रतीता, शिवाङ्गणारूपोऽपि च यत्सिताऽऽसीत् ।
 क्रियापरो यस्य च शिष्यवर्गः, स्वर्गज्ञया यस्य यशः समानम् ॥ ४४ ॥
 अहो महज्ज्ञानमहो क्रियेयमहो तपः क्रीधजयोऽप्यहो सः ।
 विशिष्य कः ख्यातुमलं गुणांस्तान्, यदेहपेटीमणिरत्नराशीन् ॥ ४५ ॥
 गुणैरनेकैरिति वर्णनीयैर्मम प्रणामो मनसाऽवधार्यः ।
 अनुप्रणामः प्रभुसेवकानां, प्रसादनीयः प्रतत्प्रदानाम् ॥ ४६ ॥
 तथा हि—लक्ष्मीविजयाख्यविज्ञा, यशःपदाद्या विजयाः समन्नाः ।
 धनादयो वा विजयास्तयाऽन्ये, विज्ञाश्च हेमाद्विजयादयोऽपि ॥ ४७ ॥
 इत्यादिकानां पुनरायिकाणां, मानेन्द्रिराणामपरापराणाम् ।
 नामोऽस्तुनामश्च विधापनीयः, प्रासः स्मृतैर्गोचरतां गणेन्द्रैः ॥ ४८ ॥

, मदीयसम्पर्किसुनिव्रजस्य, श्रीपूज्यभक्तिप्रवणाशयस्य ।
 तथा हि - वीराद्विजयाः प्रबुद्धा, रचेः पदाद्या विजयाश्च विज्ञाः ॥ ४९ ॥
 दीपादयो वा विजया गणेशाः, शिवादिमाः सद्विजयाः सधर्माः ।
 ततः परं सत्कृशालप्रधाना, गणेशवर्या विजयाग्रशब्दाः ॥ ५० ॥
 देवादिमाः सद्विजया जिनाद्या, लाधादयोऽन्ये स्थिरवासभाजः ।
 गणिः कृपाधो विजयश्च हेमादिमः पुनः सद्विजयो गणीष्टः ॥ ५१ ॥
 झञ्झाभिधानश्च मुनिः सुबुद्धसत्यादयोऽत्रत्यजनाः प्रतीताः ।
 अत्रत्यसद्गोऽनघभक्तिशाली, सर्वेऽपि चैते प्रणमन्ति पूज्यान् ॥ ५२ ॥
 श्रीपूज्यनाम्नाऽत्र जिनाधिनाथाः, श्रीत्या नमस्याविपयीक्रियन्ते ।
 प्रणामवेलाभिमग्न्य तेषामहं स्वचित्तेऽपि विधेय आर्षैः ॥ ५३ ॥
 सद्यस्कपयैर्लिखितेन शीघ्रं, वैयग्र्ययोगाच्च मनोऽप्रसत्तेः ।
 यथातथागुम्फितमेतदास्ते, दूष्यं न वैदुष्यपयोधिभिस्तत् ॥ ५४ ॥
 श्रीगूर्जरक्षमावलयेऽत्र वर्षे, पादोऽवधार्योऽय विपर्ययो वा ।
 इत्यादि विस्तारवदेव सर्वं, प्रसादनीयं कृतनिर्णयं यत् ॥ ५५ ॥
 सत्कालगुणे मासि बलक्षपक्षे, यौगप्रमेयप्रमकर्मवाच्याम् ।
 कनीव पत्री प्रगुणीकृतेयं, पाणौ गृहीता प्रतनोतु भद्रम् ॥ ५६ ॥
 ॥ पूज्याराध्यसकलभट्टारकदेवभट्टारकश्री१९श्रीविजयप्रभसूरीश्वर-
 चरणसरोजानां श्रीपुरचन्दिरे । सं० १७१८ वर्षे ॥

तपोगणपतिश्रीविजयप्रभसूरिं प्रति पं० लाभविजयप्रेषितो

[१४] — विज्ञसिलेखः । —

॥ श्रीमद्दामाजनिजन्मा जयति जयति ॥ धामदेव्यै नमः । श्रीसद्गुरवे नमः ॥

स्वस्तिश्रीवनिताकट्याक्षलहरीसञ्चारिसच्छङ्खपुर्नारीकण्ठविहारिहारिविलसद्दारोपमाणः प्रभुः ।

श्रीमत्पार्श्वजिनो वषस्ति सकले दिश्वत्रये भास्करो, भव्याम्भोजविभासने शिवकरः श्रीआश्वतेनिर्जिनः ॥ १ ॥

स्वस्तीन्द्रालिङ्गितचारुदेहः, समस्तगोपालकुलावतंसः ।

वशीकृतो येन महोरगेनः, श्रीपार्श्वराड् वः स जिनः श्रियेऽस्तु ॥ २ ॥

वाग्देवतायां जनको जनानां, सुखंकरः सृष्टिकरः स्वयंभूः ।

श्रीपार्श्वराड् शंखपुराधिराजो, ददातु सौख्यान्यखिलानि वो नः ॥ ३ ॥

शंभुः शिवेशः फणिसवितोऽसौ, गणाधिनाथामिनतांदिपद्मः ।

कन्दर्पदधीपद्मको ददातु, वो नः श्रियं शङ्खपुरेऽपार्श्वः ॥ ४ ॥

शङ्खदिपुर्नार्थकपार्श्वदेवो, देवास्यपुर्यां कृतसन्निवासः ।

पत्नीकृतं येन जगन्नयं स रातु श्रियं सर्वगुणामिरामः ॥ ५ ॥

ह्रीं ॥ स्वस्ति रमां स जिनो मम दद्याद्, यत्पदकोकनदं समुपास्ते ।

अद्भुतया हरिणोऽम्बककान्त्या, निर्जित एष ततो जिनशान्तेः ॥ ६ ॥

लोचनकान्तितयापि शृगाक्ष्यो, मां जिनराज ! जयन्ति नितान्तम् ।

यच्छ्रुमितीव शृगः पदसेवामातनुते किल किं शृगकेतोः ॥ ७ ॥

जिनवेश ! कुरङ्ग इति प्रभो मदभिधानमिदं प्रवदन्ति यत् ।

अपनय त्वमितीव वदत्यप, हरिणको हि यदीयपदम्बुजे ॥ ८ ॥

यदा जितः स्त्रीनयनैः शृधिन्यां, गत्वा खमिन्दुं किल सञ्चितोऽहम् ।

तदा प्रभुत्वेव वदन्ति लोका, मदीयसङ्घात् सकलङ्गमेतम् ॥ ९ ॥

अतः परं नाय ! ब्रजामि कुत्र, दीनो वराको बहुलञ्जितश्च ।

इतीव विज्ञसिमसौ तनोति, शृगो यदीयांहिकजद्वयेऽरम् ॥ १० ॥

ह्रीं ॥ स्वस्तीन्द्ररा सुन्दरमन्दिरं सद्धरेन्द्रदेवेन्द्रनतक्रमाब्जः ।

चतुर्मुखः सौख्यकरः स देवो, ददातु सौख्यं मुनिसुव्रताल्प्यः ॥ ११ ॥

सकलसेवकलोकसमीहितफलसमर्पणनाकितरूपमम् । यदमलाहिकजद्वयमुत्तम जयति कूर्मवराश्रितमन्वहम् ॥ १२ ॥

चरणद्वितयं किल यस्य विस्मोर्भुवनत्रयसिद्धिसतिप्रवराम् ।

प्रददाति यदेतदिदं न किमु नितरामपि चित्रकरं सुधियाम् ॥ १३ ॥

नर्वास्ततो मामपि तारयस्व ॥ १४ ॥

कुर्वते मुनिजनद्विजराजः ॥ १५ ॥

स्वस्तिश्रियं पञ्चतु वामवाभासुत्तुर्मनूर्नुयुतिभासमानः । सुधाशरो भद्रकरः स पार्श्व उफेदपापते कृतसन्निवासः ॥ १६ ॥

यदीयदानं प्रविलोक्य नाकिदृमा नितान्तं किल लज्जिता वै ।
 गतप्रमा नन्दनकानने गता विलज्जिता यान्ति नगाटवीपु हि ॥ १७ ॥
 ओजोऽन्वितामन्वहमादरेण, यदीयमूर्तिं प्रविलोक्य पूषा ।
 दासो घम्वेति किलावजाने, ददाति नो चेत् किमयं प्रदक्षिणाम् ॥ १८ ॥
 अहिमहीपतिरंहियुगे विभोवसति यस्य सुधाश्वरशर्मणः ।
 कथयितुं किमितीव विपोज्जितं, कुरु विभो ! किल मां सुधयान्वितम् ॥ १९ ॥
 जयति यस्य यशो जगतस्त्रये, जनमनःसुखदं विशदं सदा ।
 यदधिपीय नराः प्रविभेनिरे, मनसि मिष्टतराऽपि सुधा मुदा ॥ २० ॥

हीं ॥ स्वस्तिश्रीमधुपीनिपेवितपदम्भोजं जगजीवनमीडे नागहृदे स्थितं भगवतं (?) तं वामवामाङ्गजम् ।
 कैलासोदरसोदरं गुणभरं विभ्राणमानन्ददम्, संसारोदधितारणं गतमदं शार्दूलविक्रीडितम् ॥ २१ ॥

यदीयवक्त्रस्य मनोहरत्वं, विलोक्य वार्जं बहुलज्जितं सत् ।
 लीनद्विरेफालिमिपात् किमेतद् भुङ्क्ते विपं दोषविशेषशेषम् ॥ २२ ॥

यदीयवक्त्रं निखिलाम्बुजन्मराजं चकाराम्बुजभूर्यदेतत् । तदास्यदास्यं कुस्ते हि मञ्जुकञ्जद्वयं नेत्रयुगच्छलेन ॥ २३ ॥
 यदास्यपत्रं प्रविलोक्य पत्रं जले ममजातिविलज्जितं सत् । सुषैर्जनैरेव विमन्यते स्म नो चेदिदं प्रादुरभूततः किमु ॥ २४ ॥

यस्यास्यपायोजमलं विलोक्य, लज्जाप्रपूर्णा जलजं बभूव ।
 ततो द्विरेफालिमिपात् कराळां, निजोदरे प्रक्षिपतीव शस्त्रीम् ॥ २५ ॥
 सर्वभद्रकरं देवपञ्चकं नौम्यहं लसत् । सद्गुणौघधरं दुष्टकर्महं स्वच्छमानसम् ॥ २६ ॥ - धनुर्वन्धः ।
 सकलमङ्गलकेलिकलागृहम्, विद्युधपङ्कजकाननभास्करम् ।
 समभिनम्य मुदा जिनपञ्चकमयरसब्रह्मकृतस्थिति सर्वदा ॥ २७ ॥

॥ इति जिनवर्णनम् ॥

अथ परमगुरुपदपवित्रीकृतपुरवर्णनम् -

हीं ॥ यस्मिन् पुरे काननमस्ति रम्यं तमालताम्वूलपियालशालि ।
 मात्स्यजम्बीरकरीरसारं सत्तालमालामलक्रीविशालम् ॥ २८ ॥
 मत्तम्रमङ्गलकुलैः कलश्रि सल्लोकिलकेकिकलारवालि । विलासियूनोर्हृदयस्य चौर्यकरं हरिद्वल्लभं नराश्रि ॥ २९ ॥

रसालसाला बहुनम्रशाखाः, फलातिभारेण नतोत्तमाङ्गाः ।
 वदन्ति यस्मिन् विपिने नितान्तं, विश्वंभरां स्वां जननीं मुदेव ॥ ३० ॥
 कि(क ?)म्रोऽस्ति वप्रो न विनम्रदेहो, हिरण्मयः सर्वबुधैः प्रवर्ण्यः ।
 विस्मेरकान्तिः कपिशिर्षकालिशालिस्तु घृन्दारकशैलरूपः ॥ ३१ ॥
 मेनेऽहमेवं नहि वप्र एष मेरुस्तमादाय दिवं करे स्वे । स्वर्लोकलोकैः परिभूषिताङ्गस्तमागतसद्गुरुवन्दनाय ॥ ३२ ॥

यस्मिन् पुरे भान्ति निकेतनानि, मरुल्ललपल्लवसदध्वजाभिः ।
 देवापगाराजितमूर्धदेशा अनल्पदेहा इव मेनकेशाः ॥ ३३ ॥
 यस्मिन् पुरे वेश्मशिरःस्थलेषु, भान्ति ध्वजावायुचलच्छदेशाः ।
 सन्नाधिनायस्य लसन्ति कीर्तयः, किमु प्रधाना गगनाङ्गपेऽन्वहम् ॥ ३४ ॥
 यस्मिन् पुरे सन्नवैर्मनोहैर्ध्वजव्रजै राजितसञ्चिरोभिः ।
 विमासमानैः किमु तन्यतेऽरं हास्यं सुपर्वालिपतिर्नर्गयाः ॥ ३५ ॥

यस्मिन् पुरे कान्तनिकेतनानि, सत्केतुभिर्मान्ति भृशं नितान्तम् ।

जित्वा श्रिया स्वर्गपुरीं किमेतैर्भौलैः क्षियन्ते खलु निर्जयाङ्गाः ॥ ३६ ॥

यस्मिन् पुरे रात्रिवरं शूद्रात्पशुम्वन्ति सर्वा ध्वजजिह्वया वै ।

तसा रवेरातपतोऽह्नि निलं, सुपांशुविम्बं समवाणरम्यम् ॥ ३७ ॥

यस्मिन् पुरे सद्बलभीपताकामिषाद् विजाने सुरनद्य पताः ।

स्नानेन देवाः परिपीडयन्ति, गताः श्ररुण्यं नगरस्य तस्मात् ॥ ३८ ॥

यस्मिन् पुरे साधुसुधाविलिप्तैः, सौषैर्धरामण्डलमायभासे ।

निष्कारय दुष्टां विपुवैरिणीं तिथिं, स्थितेव रम्या खलु पूर्णिमा तिथिः ॥ ३९ ॥

यस्मिन् पुरे घालमृगाम्बकानां, स्नानेन ज्ञाताऽतिकपापिताशया ।

नासीत् प्रसन्नाऽखिलया निशापि, प्रापीवराङ्गा ग्रहिलेव भामिनी ॥ ४० ॥

यस्मिन् पुरे दृष्टपथे परद्वजैः शम्भैर्लसत्सक्तुकैरैर्विवादम् ।

घनेन सार्धं क्रियते हि यस्मात्, तस्मात् स जातो घनघर्षरस्वरः ॥ ४१ ॥

क्रीणन्ति पत्रेण मदेन साकं, गुञ्जन्तमप्येवमर्लि मलीमसम् ।

तद्बन्धलुब्धे वणिजश्चतुःपथे, जना रविः(वेः?) पूरितकर्णदेशाः ॥ ४२ ॥

यस्मिंश्च कस्पीरजपुञ्जराजयः, प्रदोपकाले किल संपसारिताः ।

रेजुर्वरा अस्तमितस्य भासत इव प्रभारक्ततरा निरन्तरम् ॥ ४३ ॥

यस्मिन् पुरे चारुचतुःपथानि, विभान्ति वेदाहिकुलैर्मितानि ।

तद्दर्शने कर्तुमहं क्षमो नो, स्वल्पैर्दिनेरेकरसन्नको वै ॥ ४४ ॥

यस्मिन् पुरे चारुणि राजमाने, जिनालयानां छलतः किमेते ।

अनल्पकैलासदरीभृतोऽभवन्, सुधान्विताः शम्भुनिवासयोग्याः ॥ ४५ ॥

यस्मिन् पुरे तोरणधोरणीभिर्विराजितं वेदम मुनीश्वराणाम् ।

भातीव पुर्वालमृगाम्बकाया ललाटचिदं षडुचित्रशालि ॥ ४६ ॥

यत्पत्तनं भाति पयोधिपुत्रीमालिङ्गितं सर्वगुणाभिरामम् ।

सत्तादर्थकेतोर्हृदयाम्बुजन्मस्यलं कलहेन विनिर्गतं वै ॥ ४७ ॥

श्रीमत्तातपददर्शभावनीमृतमृतले । श्रीमति पत्तने तत्र यथास्थाने गुणान्विते ॥ ४८ ॥

॥ इति गुरुचरणगीजपरपरगपुञ्जपवित्रीश्रुतपुरवर्णनं समाप्तिं पत्राण ॥

अथ नगरवर्णनम् —

ह्रीं ॥ लङ्का शङ्खावती येन, यतश्चां व्याशा कृता तथा । कम्पमाना कृता चम्पोज्जयिनी जितकान्तिका ॥ ४९ ॥

क्रीडाशैलः सोऽस्ति यस्मिन्कण्ठे, चारुत्वं यस्मावलोक्यान्धिमध्ये ।

मैनाकाया लज्जिताः सन्निपेतुरन्ये ये मर्शां स्थिता निक्षपास्ते ॥ ५० ॥

गलम्भराणोनिवहच्छलेन करेशुराजैव धमास्ति शैलः ।

शायत्वमस्याखिलसतुमन्तो मैनाकमुख्या दधति प्रकामम् ॥ ५१ ॥

क्रीडार्थमस्मिन्नचले नितान्तं, प्रजन्ति लीलाकलितायलनाम् ।

धवस्य कण्ठार्पितदोर्लतानां, य्यान्यदुर्गमार्गणीडितानाम् ॥ ५२ ॥

चण्डी प्रचण्डद्युतिभासमाना, चतुर्भुजा राजति यत्र शैले ।
 चक्रनिशूलांकुशशस्त्रवृन्दं, कृत्वाऽधनाशाय करे स्थितेव ॥ ५३ ॥
 चण्डीसमीपे विमलाम्बुकुण्डं, दरी च तिष्ठत्यथ संवसन्ति ।
 तपस्विनः सञ्चितवह्निकाष्ठमात्रोपजीव्या अचले च तस्याम् ॥ ५४ ॥
 द्वितीयपार्श्वे बहुराजसेव्या देवी भवानी भवदुःखहर्त्री ।
 कल्याणकर्त्री बहुधूपधूमश्यामीकृताङ्गा जननिर्विभाति ॥ ५५ ॥
 आदित्यवाहैः प्रमितानि नीरकुण्डानि चण्डीनिकटे विभान्ति ।
 वराणि कान्ताकुचचन्दनानां, प्रक्षालनात् संकलपीकृतानि ॥ ५६ ॥
 पयोभरैः पूर्णपयोधराश्च, श्यामाः खनन्त्यो नगमेखलायाम् ।
 चरन्ति गावो गगनाङ्गणे च, पयोदमाला जनसौख्यकाराः ॥ ५७ ॥
 एकत्र गोपीकल्पातिशब्दैरूर्ध्वीकृतश्रोत्रसृगा रमन्ति ।
 एकत्र मेघध्वनिसक्तकर्णां, नृत्यन्ति यस्मिन्नचले मयूराः ॥ ५८ ॥
 परिमधुवतीजनसंकुलं मधुकैरैः परिराजितभूरुहम् । विपिनमत्र विभाति दरीभृति जनमनोजनतस्करमद्भुतम् ॥ ५९ ॥
 कल्याणघासभक्तेन योगमार्गानुगामिना । कृतौकं भाति शैलस्य मेखलाया मनोरमम् ॥ ६० ॥
 प(ख)जूरनारङ्गलवङ्गपुं सञ्चम्पकश्रेणि च चारुचूतम् ।
 सञ्चन्दनं नन्दनकाननाभं वनं बुधैः पूरितमध्यभागम् ॥ ६१ ॥ - (युग्मम्)
 छटोच्छलद्धारिलसत्तटाको, धमस्ति रम्यो निकटे वनस्य ।
 सत्केकिकोकद्विजचक्रवाकविलासिनारीजनसेव्यदेशः ॥ ६२ ॥
 यस्मिन् पुरे वप्रवरश्चकास्ति, सन्मृन्मयश्छप्परराजिताङ्गः ।
 विराजितो गोपुरराजिमिध्व, भटैः सशस्त्रैर्वहुसेवनीयः ॥ ६३ ॥
 परावलालोकनके गताक्षाः, परापवादे गतजिह्वकाश्च ।
 परस्वप्राहे गतदोर्लताश्च, यस्मिन् पुरे श्राद्धवरा वसन्ति ॥ ६४ ॥
 नयशोभाजनाः श्राद्धाः सन्ति यस्मिन् पुरे कुजाः । अपूर्वदानिनो धर्मानुरक्ता गुरुसेवकाः ॥ ६५ ॥
 मत्तमातङ्गगामिन्यो दोषाकरसुखास्तथा । सन्ति यस्मिन् पुरे श्राद्धैः, कौलियक्यो दयापराः ॥ ६६ ॥
 अर्हद्वैश्वमत्रयं यत्र भाति यत्राबुधिमिताः । तारकाः कुर्वन्ते भ्रान्ति मुक्तानामन्वहं नृणाम् ॥ ६७ ॥
 मुनीनां निलयं यत्र दूरीकृततमोभरम् । धर्मकार्याणि यत्रैव चलन्ति हि निरन्तरम् ॥ ६८ ॥
 पुरात् तस्यात् विनयाणुर्द्धां भादिविजयो मुदा । विज्ञप्तिपत्रिकां भक्त्वा, श्रीगुरावुपढौकते ॥ ६९ ॥
 कृत्यं यथा प्रभाते प्रजायते सम्यशोभितसभायाम् । व्याख्याने पट्टाङ्गं स्वाध्याये पञ्चमाङ्गं च ॥ ७० ॥
 प्रभातेऽत्र यतिः कश्चित्पैर्षधं पठति द्रवम् । नाट्यग्रन्थान् यतिः कश्चित् कश्चित् सिद्धान्तकौमुदीम् ॥ ७१ ॥
 चम्पूकथां यतिः कश्चित् कश्चिद्विज्ञानुशासनम् । कश्चित् विचारशास्त्राणि कश्चित् सारस्वतं तथा ॥ ७२ ॥
 वृत्तरत्नाकरं कश्चिद् वागभटालङ्कृतिं तथा । कश्चित् कुमारकाव्यं च कश्चित् सिद्धान्तचन्द्रिकायम् ॥ ७३ ॥
 योगं श्रीपञ्चमाङ्गस्य, वहन्ति मुनयो मुदा । श्रावका धर्मसुद्ध्या च, द्वादशव्रतपौषधान् ॥ ७४ ॥
 इत्यादिसुकृतकृत्यैः प्रवर्तमाने क्रमात् प्राप्तम् । पर्युपणापर्वं सदर्भदं घोषिदं श्रेष्ठम् ॥ ७५ ॥
 जिनमुवनभूरिपूजननतैवगानं च दानमानादि । कल्पपादिस्रववाचनमभवच्छ्रीमद्गुरोर्व्यानात् ॥ ७६ ॥
 साधार्मिकवात्सल्यैरष्टमपष्टैस्तयोदशैर्दशमैः । एतैः सह संजातं सर्वं श्रीमद्गुरोः स्मरणात् ॥ ७७ ॥

अथ श्रीमत्परमगुरुवर्णनम् -

भवापगानायसमासपारं, श्रीमिद्धिनारीकुचहारिहारम् । विवेकदृष्ट्या जितदेवमारं, जगज्जानानन्दकरं विदारम् ॥७८॥
 यशोलतामण्डपमेवनीरं, प्रतापवह्नौ प्रवरं समीरम् । भव्याग्रपृथ्वीखलुशृन्दकीरं, सूक्तादिशास्त्राग्निपरासतीरम् ॥७९॥
 सीलादिकाव्याङ्गविचारभू-शोभायमानं बुधपद्मसूरम् । जगद्धिहारीकृतकीर्तिपूरं, यमीश्वरं धर्मवने भयूरम् ॥ ८० ॥
 तावद्भजेहं वरसूरिवीरं, दयाकरं दुःखदायिनीरम् । चरप्रभं संयमिमौलिहीरं, न्यायादिविद्यानिपुणं गमीरम् ॥८१॥
 पद्यचतुष्टयस्य कमलन्धचिन्म । तत्परिधौ श्रीगुरोरभिधानम् ।

महन्मुनिभिः प्रणतांहिषद्यमहं भजे मञ्जुयशःसुधाम ।

मदीयनेत्रामलपद्मयुग्म महःपतिं सन्महत्वं सुधाम ॥ ८२ ॥ - खड्गन्धचिन्म ।

प्रवृद्धशीलाङ्गरयाधिरूढस्तपःकृपाणः क्षमणः स्फुरोयः । धतुर्धरः शीलतनुजघारी विशिष्टशक्तिः सष्टपक्कचरुः ॥ ८३ ॥

॥ श्रीसूरिराजः प्रजपान रागद्वेषौ महीमण्डलवज्रपाणी । अतः पताकाद्वितयं जपस्य भ्रूयुग्मनासामिपतश्चकास्ति ॥८४॥

कर्तुं स्वयंभूर्गुरुराजवाणीमिन्दोः सकाशादमृतं लुलुपट ।

तदुःखभाक् सन् कृशतामुपैति, यिमतिं कार्पण्यं हृदये च कोपात् ॥ ८५ ॥

कर्तुं मनोभूयैस्वाचमिन्दुं, निपीड्य यत्रे कुहुनामि दुष्टे ।

सुधां जग्राह प्रवरो ततोऽमूद, विधुः कलङ्कञ्चलतः सरन्ध्रः ॥ ८६ ॥

॥ पद्यासनः श्रीगुरुनायवाणीं, विधातुमिन्दोरमृतं जग्राह ।

तदुःखभाक् सन् जलधौ ममज, नो चेत् कथं प्रादुरभूत्ततोऽयम् ॥ ८७ ॥

वराणि वाक्यानि गुरोर्निपीय, जने नृणां नाकिगणेन साम्यम् ।

पीयूषपसादधिकं नरोगां, बुधाः सुधां साधुतमां विचन्ति ॥ ८८ ॥

तव गिरं गुरुराज । विधिर्व्यधादमृतमण्डलतः प्रविलुख्य तत् ।

॥ पतित एष ततो रससीकरः, समभवद् रजनीरमणः खलु ॥ ८९ ॥

तृप्तिः परा स्यादमृताशनानां, पीयूषपानेन यथा विशेषात् ।

तथा त्वदीयाननसृक्सारपानाद् भवेद् भूरितरा नराणाम् ॥ ९० ॥

वेधा विधातुं गुरुराजवाचं, सर्वा सुधां वै जगतो जग्राह ।

देवो वृषाङ्गस्तदनातिभाक् सन्, भुङ्क्ते विपं साधु सुधाशनोऽपि ॥ ९१ ॥

॥ गिरं विधातुं हि विधिर्जग्राह सुधामशोपाममृतस्य कुण्डात् । अनन्तनाभस्तदनासिदुःखान्ममज मद्भ्यामपि मूर्च्छयित्वा ॥९२॥
 पीयूषपानं सुखदं तथापि वृथैव भवेत्तसि भाति यस्मात् । पीयूषपानादधिकानि कर्णे श्रुतानि वाक्यानि गुरोर्भयारम् ॥९३॥

गुरोर्गिरस्ता जगतीतलेऽलं, जयन्ति यासां विमलैर्विलासैः ।

चोधिर्जनेऽरं भवतीव मुक्ताशुक्तौ पयोविन्दुभिरानिलैः (१) ॥ ९४ ॥

गिरं गुरोर्वैपीयितुं क्षमो नो, सहस्रजिह्वोऽपि सहस्रवर्षः ।

स्वल्पेदिनेकरसज्ञकोऽहं, शक्नोमि तां वर्णयितुं कथं वै ॥ ९५ ॥

॥ रूतविपिञ्जत्र [मय]णो मणहरदेहो पसत्यगुणनिलजो । सिरिर्विजयप्पहसूरी जयउ महीमण्डले सयले ॥ ९६ ॥
 स्नातस्याप्रमितस्य मेरुशिखरे शय्या विभोः शैशवे, यस्यासं धवलीकृतं नयनयोः कान्त्योलसदीर्घयोः ।

श्रीमन्मूर्ध्नीप्रिशालाङ्गजस्य गणपस्तस्यैव पद्मेदुरः, सूरिश्रीविजयप्रभो विजयताद् विश्वम्भरामण्डले ॥ ९७ ॥

भय्यानां चित्तपाथस्तनयवनगणे सखरद् भूहराजः,

॥ विध्वंसन् दुष्टकर्मद्वमविपिनगणे भवहस्तीयमीन्द्रः,

पुण्यायुधस्य विजये विषयाम्बकाभं, कल्पान्तकालपवनं खलु मोहदीपि ।

संसारसागरनिमज्जदशेपजन्तुसेतूपमं सकलसूरिवरं प्रणौमि ॥ ९९ ॥

श्रीसूरिराजसदृशं समवाप्य नाथमन्यं गुरुं क इह मूर्खजनो भजेत ।

त्यक्त्वा शिशुं शुभमणिं प्रविहाय काचमन्यः क इच्छति जनः सहसा ब्रवीतुम् ॥ १०० ॥

निविडमर्दं सुहकरणो दुहहरणो सयलपावविसहरणो । आर्णदिसयलजणो जयउ वरो सयलमुणिणाहो ॥ १०१ ॥

इत्याद्यनेकगुणमणिधरणे सद्रोहणाचलाभैश्च । अवधार्यां प्रणतिर्मे स्वशिशवावधार्यं हितपरम् ॥ १०२ ॥

निःशेषशास्त्रजलधेर्गतपारकाणां, स्वस्याङ्गसुन्दरतया जितहृच्छयानाम् ।

श्रीमद्दिनीतविजयाभिधवाचकानां, वाच्या तथा गुरुवरैः प्रणतिर्मदीयाः ॥ १०३ ॥

तथा—कवयो नयधौरैया नयादिविजयाह्वयाः । रच्यादिवर्धनास्तेऽवघातिनः कृतिसत्तमाः ॥ १०४ ॥

यशोविजयिनः प्राज्ञा यशोविजयसंज्ञिकाः । रामाद्विजया धीमन्तः श्रीमन्तः स्फ्रीतकीर्तयः ॥ १०५ ॥

धन्यादिविजयाः प्राज्ञाः सदाचारविशारदाः । तत्त्वज्ञानविदस्तत्त्वविजया गणयो वराः ॥ १०६ ॥

सिन्धादिविजयाः सन्तश्चतुराश्चतुराह्वयाः । केसराद्विजयाः स्मेरकेसरच्छविसाधवः ॥ १०७ ॥

इत्यादियतयो ज्ञाता, अन्येऽपि च भवन्ति ये । नतिश्चातुनतिस्तेषां विज्ञाप्या गुरुभिः सदा ॥ १०८ ॥

तथा—अत्रत्या गणयः सन्तः, शुभादिविजयाह्वयाः । विनेया विनयाहाश्च, विनयान्वितचेतसः ॥ १०९ ॥

वृद्ध्यादिविजयाः शास्त्राध्ययनाभ्यासकारिणः । भीमादिविजयाः सन्तो योगमार्गानुगामिनः ॥ ११० ॥

साध्यादिविजयाः शैक्षाः साधुमार्गे रताः सदा । शङ्कराः सर्वलोकाणां शैक्षाश्च शङ्करपर्ययः ॥ १११ ॥

इत्याद्या यतयस्सर्वे विनयानम्रमस्तकाः । संयोजितकराम्भोजो नतिं कुर्वन्ति सद्वरौ ॥ ११२ ॥

तथाऽत्रत्या वरा साध्वी गुणलक्ष्म्याह्वया सदा । कर्मश्रीश्च तथा साध्वी तनोति प्रणतिं सुरौ ॥ ११३ ॥

तथा गम्भीरचन्द्राख्यः श्राद्धः सद्गतिर्वरः । पुञ्जराजस्तथा देश-मण्डलाधिपतिः पुनः ॥ ११४ ॥

छीतराख्यस्तथा पौरजनानामीशिता वरः । श्रावको राजचन्द्राख्यो जीवराजाभिधः पुनः ॥ ११५ ॥

श्राद्धः सहस्रमल्लाख्यो वत्सराजाभिधो धनी । तारणाद्वासकः श्राद्धः संघमुख्यो महद्दनी ॥ ११६ ॥

स्त्वनकथनदक्षः श्रावको मोहनाख्यो, जिनपतिततिपञ्जाकोविदः केसवाहः ।

निकटनिलयकस्थः श्रावको वर्धमानो, मुनिजनवरदाने दत्तसम्पादरोऽसौ ॥ ११७ ॥

नारायणाभिधः श्राद्धः, प्रेमराजो बुधप्रियः । प्राग्वाटाः श्रावका एते, नमन्ति श्रीगुरुं मुदा ॥ ११८ ॥

मोहनश्चतुरश्राद्धः कर्मचन्द्रो दयाधनः । अमरसीमुखा घृद्धोत्केशज्ञातिन इग्यकाः ॥ ११९ ॥

प्रधानो देवचन्द्राख्यो, जिनदासो महामतिः । मनजीप्रभृतिश्राद्धा, नमन्त्युत्केशमण्डनाः ॥ १२० ॥

मुख्या श्राद्धीवरा चारानाप्ती धर्मानुगामिनी । हर्षानाप्ती तथा श्राद्धी नमति श्रीगुरोः पदम् ॥ १२१ ॥

इत्याद्यत्रत्यसहो यो वन्दते तस्य वन्दना । अवधार्यां विशेषेण, गुरुभिर्गणनायकैः ॥ १२२ ॥

संपुटीकृतहस्ताब्जवृद्ध्यादिविजयस्य च । अनधार्यां नतिर्निर्वलं, विशेषाद् गुरुनायकैः ॥ १२३ ॥

मदहं चापि कार्यं वै, विस्तार्य मयि सेवकं । तथा कृपाप्रतानिन्यां, भाव्यं जीमूतवत् सदा ॥ १२४ ॥

वलमाना हिताशीश्च, प्रसाद्या गुरुपुङ्गवैः । अर्हद्दर्शनावसरे, स्मारणीयः शिशुस्तथा ॥ १२५ ॥

सालकारा सदाकारा, सुमगा सुमनःप्रिया । वर्णनीया सकर्णानां, पत्रिका पुत्रिका नम ॥ १२६ ॥

कुर्यात् सूरिवरस्येध, पाणिप्रदणमादरात् । जाता भाद्रवयोदय्यां, शुक्लायामिति मङ्गलम् ॥ १२७ ॥

॥ इति विज्ञितिलेखः ॥

तपोगच्छीयभट्टारकश्रीविजयदेवसूरिं प्रति उपाध्यायश्रीधनविजयगणिप्रेषिता

[१५] — विज्ञसिका —

स्वस्तिश्रीसुकनी स्वयंवरवरा चञ्चत्कलाशालिनी, तीर्थेशं श्रयति स्म यं सुरसरित् शम्भुं सुकुन्दं रमा ।
 श्रीमदाश्वरथं यथा जनकजा सर्वाचलं भेनिका, शीतांशुं किल रोहिणीव विलसत् पृथ्वीव पृथ्वीपतिम् ॥ १ ॥
 स्वस्तिश्रीः श्रयति स्म यं जिनपतिं निश्चेपशोभाभरं, वैकुण्ठं प्रसभं पुराणपुरुषं गोपाङ्गनासङ्गिनम् ।
 दासाहं स्वपतिं जनार्दननरं श्रोत्वृज्य कृष्णद्युतिं, ज्ञात्वा वारिधिशायिनं च सहसा दामोदरं केशवम् ॥ २ ॥
 स्वस्तिश्रीः कलहंसिकेव भजते यस्येशितुर्नित्यशः, पादाम्भोजयुगं स्वभावसुभगं संसारीरातिगम् ।
 सलक्ष्म्येकसुकेसरं गतमलं दुःकण्टकैर्वर्जितं, वन्द्यं विश्वनरामराधिपतिभिर्विभ्रौघनिर्नाशकम् ॥ ३ ॥
 स्वस्तिश्रीः कमलाभिराममनपं यत्पादपद्माकरं, शिश्रायामयदं सदा मुनिजनैः संस्तूयमानं स्ववैः ।
 ज्ञात्वेति स्वकजं सकण्टकमहाभृङ्गारवैर्भाषिणं, सीतल्लेशपदं जडैः परिचितं दुष्टैर्कोटैर्हतम् ॥ ४ ॥

स्वस्तिश्रियः सर्वत एव सर्वां जिनोत्तमं प्राणपतिं प्रपन्नाः ।

यं प्राप्तदोषं जितरोपघोषं, विभाव्य चित्ते परयाऽतिभक्त्या ॥ ५ ॥

यस्माष्टकर्मक्षपणोघतस्य, नतान्निवृन्दारकपादपस ।

कथा स्यूताऽपीह पिपत्स्यभीष्टं, सतां वृणां कामगवीव वन्द्या ॥ ६ ॥

यो मूर्तिमान् बह्वमकल्पवृक्षः, समप्रदः सर्वजनैरिहोच्यते ।

समस्रसं तत्र विभासते यत्, भयप्रदो नैव जनेषु कहिंचित् ॥ ७ ॥

यस्य क्राम्भोसहि लान्छनस्थं, तुरङ्गमावीक्ष्य दधामि तर्कम् ।

तिर्थेयत्वमास्फोटयितुं स्वकं किं, सेवां तनोत्येप जिनाधिपस्य ॥ ८ ॥

तापाकुले तापनमण्डलेऽहं, रपस्य भारोद्बहनेऽप्यशक्तः ।

ततः क्व यामोति विचार्य लक्ष्मच्छलाद्दयो यत्सदमाश्रयत् किम् ॥ ९ ॥

संसारीनारकरतस्त्वयोद्भूताः, स्वामिन्नरौघा भवतोऽद्विलीनाः ।

कृपां विधायोद्धर मामितीव, शङ्के ह्यः शंसति लान्छनस्यः ॥ १० ॥

यसाहृतः स्वभ्रगणांचितस्य, मुक्तिं प्रति प्रस्थितिमा दधातुम् ।

संप्रेषितः किं विधिनाऽतिमत्तया, हयः पदस्याङ्गमिषेण मन्ये ॥ ११ ॥

जातिस्तिरश्चामहमष्टमङ्गलः, स्वमेऽपि नादर्शि कथं जनन्या ।

इतीव विज्ञसिद्धते यदंहिलक्ष्मच्छलाद् यत्सदमाश्रयत् किम् ॥ १२ ॥

येनार्हता स्वर्णरुचा स्वकान्त्या, स्वैर्याच किं निजित एव मेरुः ।

तत्साम्यमाहुं व्यजने तपोऽर्थं, जगाम यद् दग्ध्विषयोऽधुना न ॥ १३ ॥

यत्पृष्टिग्रामण्डलकैतवात् किं, निषेवतेऽहर्पतिरेव मन्ये ।

खरांशुतामत्र जनेऽतिनिन्धां, निषेधनार्थं सुमनाः स्वकीयात् ॥ १४ ॥

गर्भे समागत्य जिनेन येन निर्धादिता दोषततिर्जनानाम् ।
 सा तं समासादितमेव यत्तत्, तथ्याऽभवत् शम्भव इत्यभिल्या ॥ १५ ॥
 यदिष्टदानाम्बुदवर्षणेन, नृणां परिप्लावितदौःस्थ्यवृक्षाः ।
 न ते प्ररोहन्ति पुनर्यथा सरित्प्रेरण सम्प्लावितपार्श्ववृक्षाः ॥ १६ ॥
 संवेद्भि कालत्रयमेव तत्त्वत्रयं च विश्वत्रयमित्यवैभि ।
 प्रज्ञापनार्थं शिरसि स्वकीये छत्रत्रयं योऽत्र जिनो वभार ॥ १७ ॥
 सद्गर्ण.....वा निरासीद्, यस्तीर्थराडित्यवधार्ये येह ।
 यत्पार्श्वतो भक्तिभूतां न चैवं, ज्ञानादिरत्नस्य कुतोऽन्यथाऽऽप्तिः ॥ १८ ॥
 सेनासतीकुक्षिसरोमरालं, जितारिसर्वावनिनायस्तुम् ।
 तं तीर्थनेतारमनन्तसारं, प्रेम्णा प्रणम्यामलशम्भवाख्यम् ॥ १९ ॥
 ॥ इति श्रीदेववर्णनम् ॥

पुरं स्फुरत् सूर्यपुराभिधानं, मनुष्यरत्नप्रवरं निधानम् ।
 कस्यास्ति नाह्लादकृते सुतेजश्चक्षुःपथस्य हि यथा सुवर्णम् ॥ २० ॥
 वैदूर्यसुक्ताफलशङ्खशुक्तिप्रवालमुख्यैर्विविधैः पदार्यैः ।
 भृशं भृतायाः पुरतो हि यस्या, जलावशेषत्वमवाप वार्द्धिः ॥ २१ ॥
 श्रीमद्भूरुणां चरणारविन्दरजोम्भसा क्षालितभूतलायाः ।
 अनेकसत्सुष्यजनाश्रिताया, यस्याः पुरस्तादलकाऽलकाभा ॥ २२ ॥
 जाने द्योर्हार्दिकरत्नानां, पुरं सुधाकुण्डमवेल यत् किम् ।
 तद्रक्षणार्थं स्वयमेव गृहीतः, शोभोऽत्र वप्रच्छलतोऽभ्युपेतः ॥ २३ ॥
 पुराद् यतः श्रीनिलयादलक्ष्मीप्रवेशलेशप्रतिषेधनार्थम् ।
 मन्येऽहमेवं विहिता विधात्रा, किं स्वातिका वारिभृता समन्तात् ॥ २४ ॥
 यस्मिन् पुरासन्नवने निकामं, पिकाङ्गनानां मितपस्समेताः ।
 किं नाकनार्यैः सुरलोकतो द्राक्, सङ्घीर्तयन्त्यः सुपुरोर्वेशोऽत्र ॥ २५ ॥
 अगण्यपुण्यप्रभवस्य लक्ष्मीं, निरीक्ष्य यस्यामरपत्तनं किम् ।
 स्वर्गं निवासं व्यरचत् वितर्कं, विपस्सचित्तं (?) धनलज्जयैव ॥ २६ ॥
 चन्द्रानना वारिजपत्रनेत्रा, यत्राङ्गना वीक्ष्य गवाक्षसंस्थाः ।
 ऊहं दधुर्जा इति पूर्णिमायासुदेति किं चन्द्रशतं रजन्याम् ॥ २७ ॥
 तेषुः सकर्णाः प्रविलोक्य तर्कं, यस्योपकण्ठे तपनात्मजां नदीम् ।
 समागताऽस्तीति विलोकितुं किं, पितुः स्वकीयस्य पुरं प्रवर्हम् ॥ २८ ॥
 सुश्रावकान् यत्र निरीक्ष्य मन्ये, जीवादिसत्त्वविचारदक्षान् ।
 स्वात्मानमाधाय सहस्रधा किं, समागतः स्वर्गिगुर्गारीयान् ॥ २९ ॥
 सम्प्रेक्ष्य नारीर्ददतीः सुदानं, मध्यंदिने यत्र गता मुनीशाः ।
 कलौ शुणे सन्ति न कल्पवहयश्चकुर्विचारं तदलीकमेव ॥ ३० ॥
 सुरालयात् स्वायतिसाधनाय, सुराङ्गना एव समागताः किम् ।
 श्राद्धाङ्गनानां मिततोऽत्र मन्ये, दानं ददन्त्यो व्रतिनां हि यत्र ॥ ३१ ॥

- यत्रान्वद्यन् रत्ननिधदभितौ, सङ्क्रान्तमालोक्य निजं स्वरूपम् ।
निहन्ति पादेन रुपा सपत्नीबुद्ध्येति मन्ये दिवसावसाने ॥ ३२ ॥
- यत्रापताः पान्यजना विशेषं, विन्दन्ति नो घस्रनिशीथिनीनाम् ।
रत्नप्रदीपैश्च गृहे प्रदीपैर्वियत्प्रदीपैर्दलितान्धकारे ॥ ३३ ॥
- यत्राहंतथैत्यशिरःप्रदेशे, प्रोत्तम्भतं दण्डमवेक्ष्य मन्ये ।
श्रीतीर्थनाथद्विपतां निहन्तुं, किं वेधसोऽङ्घ्रिकृत एष दण्डः ॥ ३४ ॥
- यस्मिन् नराणां च जिनेश्वराणां, नरेश्वराणां वरमन्दिराणि ।
स्वतोऽधिकान्येव विलोक्य जग्मुर्मन्ये सुरैर्कांसि विमानतां किम् ॥ ३५ ॥
- सद्वर्णवर्ण्यं वरशब्दसुक्तं, विभक्तिमन्मूर्खजनैरगम्यम् ।
यदर्थसुलक्षणवच्च यत्पुरं, विशारदैः संश्रितमेव भाति ॥ ३६ ॥
- प्रद्वेषो यत्र पापे इषदि कठिनाता निर्देयत्वं कृपाणे, रुद्रत्वं व्योमकेशे दिनकरकिरणे तापकर्तृत्वमस्ति ।
जाड्यं न्यक्षे च वृक्षे कचवनिचये वन्धनं वर्णिनीनां, दुष्टाचीर्णं विपादो बहुलमलिनता कञ्जले नैव लोके ॥ ३७ ॥
- श्रीमत्तपागच्छगुरोः पदान्जन्यासेन संपावितभूप्रदेशे ।
निरन्तरं साधुजनप्रवेशे, धियान्विते श्रीमति तत्र देशे ॥ ३८ ॥

॥ इति श्रीनगरवर्णनम् ॥

- श्रीतातपादांहिपयोजसेवास्पृहालवः श्राद्धगणाः सुमक्ताः ।
वसन्ति यस्मिन् नगरे प्रकृष्टे, पुरात् ततो राजपुरमभिधातात् ॥ ३९ ॥
- संयोजितकरद्वन्द्वप्रपञ्चशुक्लच्छलः । विनयनतसर्वाङ्गो धनादिविजयः शिशुः ॥ ४० ॥
- सानन्दं सप्रमोदं च बहुमानपुरस्सरम् । सौख्यकयं सादरं जाग्रदभक्तिस्मभारपूर्वकम् ॥ ४१ ॥
- विनयनयाधितचेता हर्षात्सर्वधर्मानभक्तिरसः । सातिशयं सौवास्यनिवेदनाय प्रकटवचसा ॥ ४२ ॥
- योगाभिमतपदाथैर्गणितार्थैः सदा समभिवन्द्य । प्रणयति विज्ञप्तिमिमां विधिवद् रोमाञ्चकञ्चुक्तिः ॥ ४३ ॥
- कार्यं यथा चात्र सहस्ररदमौ समागते पूर्वगिरीन्द्रशुद्धे ।
सत्सिन्धसन्धैः परिपूरितायामानन्दतः सत्सिद्धि सङ्गतायाम् ॥ ४४ ॥
- श्रूयमाणं सुधायानमिव श्रोतृसुखावहम् । श्रीमतः पञ्चमाङ्गस्य व्याख्यानं दुरितावहम् ॥ ४५ ॥
- सिद्धान्तन्यायशास्त्रादेः पाठनं पठनं मुदा । योगोपधानयोर्नित्यमुद्राहेनमनेकधा ॥ ४६ ॥
- भविनां नन्दिकृच्छ्रान्दिमचनं विधिसंयुतम् । द्वादशनततुयोदिप्रतसोऽक्षरं शुभम् ॥ ४७ ॥
- इत्यादिदिनकृत्यानि निर्विघ्नानि समाधितः । सिद्धिं प्राप्नानि सर्वाणि सञ्जायते स्म चाधुना ॥ ४८ ॥
- क्रमगते श्रीमति सर्वपर्वगर्वान्धकारा(?) दिवसेश्वराभे ।
श्रीक...पर्वणि सर्वदेवैः, कृतोत्सवे धर्ममराभिराभे ॥ ४९ ॥
- स्त्रात्रं श्रीजिनसदने पूजा जिनपस्य ससदशभेदैः । गीतनृत्यादि(?) युक्ता पुस्तकपूजाऽङ्गपूजा च ॥ ५० ॥
- श्रोतृजनसेवकल्पितरूपपट्टमकल्पकल्पसूत्रस्य । सक्षणनवक्षणैरपि व्याख्याऽऽपिलशास्त्रसारस्य ॥ ५१ ॥
- यष्टाष्टमवराष्टाष्टपक्षक्षणगमुत्पाकः(?) । तपोविधिरष्टकर्मक्षणपवणो... ॥ ५२ ॥
- साधर्मिकजनपोषणमधसन्ततिशोषणं सुकृतकरणम् । यदुजिनसुख्युगणायनमनुजानां द्रविणदानं च ॥ ५३ ॥
- द्वादशदिनान्याव...भयदानयोपपटुपट्टहः । चैत्यपरिपाटिकायाः करणं सहार्चनं चैव ॥ ५४ ॥
- इत्यादिपर्वकमीणि ससौख्यानि निरन्तरम् । निरपायतया सम्यक् प्रावर्त्तन्त महोदयम् ॥ ५५ ॥

श्रीतातनाममन्त्रस्मरणासाधारणैककारणतः । यद्बद्धदिनकरकिरगैस्सहस्रपत्राणि विकसन्ति ॥ ५६ ॥

अपरं च—

यन्नाममन्त्रस्मरणं सुधातोऽधिकं परिप्रत्यवधारयामि । आद्यं चिदानन्दकरं जनानां पीता सती तुष्टिकरा यतः सा ॥५७॥

येनात्मरूपेण तृणीकृतः प्राक्, श्रीनन्दनः साधुजनोपगर्ह्यः ।

भवाम्बकोद्भूतहिरण्यरेतसा, नो चेत् कथं दह्यत एव शीघ्रम् ॥ ५८ ॥

यद्बद्धु राकाशशिना समत्वं, सम्बिभ्रता चन्द्रमसा यदाप्तम् ।

दुश्चिह्नमद्यापि घनाश्रयस्थस्वदर्शयत् पङ्कमिपात् किमिन्दुः ॥ ५९ ॥

कैलासशैलोदरगौरकान्तियशो यदीयं नितरां भ्रमत् किम् ।

कृत्वा त्रिलोकीं धवलामवैमि मरुत्पथे, क्रीडति चन्द्रदम्भात् ॥ ६० ॥

धर्मोपदेशावसरे यदीयमुखेन्दुसंसूतवचःसुधा यत् ।

निपीय केचित् सुमनःस्वभावं, केचित् व्रजन्त्यक्षरतां च धन्याः ॥ ६१ ॥

दृष्टेष्वनिष्टेषु च यस्य साम्यं, संवीक्ष्य दोषाः कृतरोपयोषाः ।

कुशिक्षशो(शै?)क्षा इव ते स्वदोषमज्ञायमाना हि परं प्रपन्नाः ॥ ६२ ॥

यस्योत्कटं ध्यानचलं विचार्य, दूरं गताः सप्त दरा भियेव ।

तेऽप्राप्यमाणा वसतिं जनेऽस्मिन्, यद्वैरिणां वासगृहं प्रविष्टाः ॥ ६३ ॥

येन खगला जिनराजहंसो, विलज्जितोऽगाद् वरमानसे किम् ।

यद्बद्धमित्रं कमलं निरीक्ष्य, वैरं स्मरन् चञ्चुपुटेन हन्ति ॥ ६४ ॥

निषेवतेऽयं जलविस्समेत्य, पदोर्ध्वरेखाच्छलतः किमेपः ।

विज्ञप्तिकां कर्तुमितीश ! जह्यान्मे क्षारदोषं जगतामनिष्टम् ॥ ६५ ॥

योऽगाधसंसारपयोधिमध्ये, पतजनानां करुणास्पदानाम् ।

स्ववाक्तरण्यामधिरोष्य पारं, नयत्यजस्रं वरनाविको यथा ॥ ६६ ॥

कर्पूरपूरोपमया यदीयकीर्त्या त्रिविधं भृतमेवमन्ये ।

चेन्नेवमेवा जगति प्रपूर्णे, कुतोऽन्यथा प्राज्ञजनैः प्रगीयते ॥ ६७ ॥

सद्विधया वज्रमुनीश्वरस्य, लब्धेन्द्रभूतेस्तपसोद्भलेन ।

श्रीमज्जगच्चन्द्रयुनीशितुः सदध्यानेन च श्रीमुनिसुन्दरस्य ॥ ६८ ॥

श्रीसिद्धसेनस्य कवित्वशक्त्या, साम्येन च श्रीगुरुहरीरसूरेः ।

पट्टत्रिशदाचार्ययुगैरिष्टो, यः साम्यमाविप्रति सूरिराजाम् ॥ ६९ ॥

गुणैकसद्ब्रह्मसुरोहणानां, कृपारसप्रीणितसञ्जनानाम् ।

स्वस्यैर्यतस्तजितमन्दराणां, गाम्भीर्यतो धिक्कृतसागराणाम् ॥ ७० ॥

श्रेयोवतां भाग्यवतां तपस्विनां, महात्मनां पुण्यवतां यशस्विनाम् ।

भक्त्योल्लसद्वासवन्दितानां, तेषां गुरुणां नयनन्दितानाम् ॥ ७१ ॥

खहस्तलिखितस्याशुलेखसागतिमुत्तमाम् । समीहते शिशुर्नित्यं मनःसन्तुष्टिपुष्टये ॥ ७२ ॥

तेन श्रीमद्भृगुर्गुणगुरुभिः प्रवरबुद्धिजितगुरुभिः । छन्दोऽलङ्कृतितर्वागमशास्त्रे निहितनिजमतिभिः ॥ ७३ ॥

सौवश्रीसारवपुःपरिकरनैरुज्यसूचनाचतुराः । लेखाः प्रसादनीयाः प्रसद्य सद्यः स्वकीयशिशौ ॥ ७४ ॥

प्रणतिरवधारणीयौषवैणवं शैशवी विशेषेण । श्रीतातैरघान्तैर्निष्पातैर्विष्वक्वियतैः ॥ ७५ ॥

तत्रापि विगततन्द्राः श्रीमत्श्रीवाचका अमरचन्द्राः । श्रीतातचरणवारिजसेवारसरसिकमधुपेन्द्राः ॥ ७६ ॥

विबुधाः क्षिमादिविजया विबुधवरा रामविजयगणयश्च ।

प्राज्ञा विनीतविजया धृतहृदयाः परमगुरुवृत्ते ॥ ७७ ॥

सद्विधा नयविजया विबुधा विबुधाश्च वीरविजयाहाः ।

मतिमन्तो मतिविजया विबुधवराः परमगुरुभक्ताः ॥ ७८ ॥

कृष्णविजयविबुधा अपि पण्डितमुख्याश्च शान्तिविजयाहाः ।

अमरविजयवरविबुधा [विबुध]वरा लीलचन्द्राश्च ॥ ७९ ॥

गणयोऽपि गङ्गविजया जसविजयगणिवराश्च गणयोऽपि ।

रामविजयनामानो गणयोऽपि च लालविजयाख्याः ॥ ८० ॥

जयविजयाभिधगणयो गणिनी चम्पा तथा सती प्रेमा ।

शीलवती च जयश्री-[सु?]मतिश्रीः सत्यशीलवरा ॥ ८१ ॥

इत्यादिसाधुसाध्वीवर्गाणां तातचरणभक्तानाम् । अनुनतिरपि प्रसाधा सद्योदन्धैस्त्रिदशततिभिः ॥ ८२ ॥

अत्रत्या धीमन्तः प्रेमविजय-कुंअरविजयगणयश्च ।

सौभाग्य-सिद्धविजयाः, तेजविजयगणिवरा अपि च ॥ ८३ ॥

सहजश्री-जयतश्रीप्रमुखाः प्रणमन्ति तातगुणरक्ताः ।

सहस्रकलोऽत्रत्यो विशेषतो भक्तितो नमति ॥ ८४ ॥

न्यक्षं विज्ञस्यनौचिलं क्षन्तव्यं क्षन्तुमर्हितैः । हिताशियः प्रसाधाश्च विशेषोदन्तगर्भिताः ॥ ८५ ॥

नमतितरां वरभक्त्या विशेषतः सिद्धविजयपश्चिशुश्रूकः । पाहुलचहुले पक्षे पश्यम्यां सशिवमिति मद्रम् ॥ ८६ ॥

॥ श्रीरस्तु ॥

॥ श्रीसूरतबन्दिरे । पूज्याराध्यसकलभट्टारकवृन्दवृन्दारकभट्टारकश्रीविजयदेवसूरीश्वर-
चरणेन्दीचराणां विज्ञसिरियम् । राजपुरात् ७० श्रीधनविजयगणिलेखः ॥ सम्बत् १७०४ ॥

तपागच्छपतिभट्टारकश्रीविजयप्रभसूरिं प्रति पं० श्रीउदयविजयगणिप्रेषिता

[१६] — विज्ञसिका —

स्वस्तिश्रीपार्श्वनाथस्य पादपद्मनखांशवः । विस्तारयन्ति तरणेः प्रकाशमिव मानवः ॥ १ ॥
 त्रयी धर्मार्थकामानां यदुपास्ति लतासुमम् । तत्फलं पुनराख्यातं कैवल्याद्याः श्रियोऽखिलाः ॥ २ ॥
 श्रद्धामात्रमपि प्रोचैत्र्यत्र सौख्यनिबन्धनम् । तद्दुक्ताया उपास्तेस्तु फलं केन प्रमीयते ? ॥ ३ ॥
 ज्ञानदर्शनचारित्र्यत्रयी यस्मिन्ननावृता । इन्द्रौ धोतित्वसौम्यत्वाद्वादकत्वत्रयी यथा ॥ ४ ॥
 यस्मादाविरभूत् पापोपशामकगुणोऽद्भुतः । वार्दलानावृतस्यांशोरिव पङ्कप्रशोषिता ॥ ५ ॥
 अनावरणरूपाय तस्मै भगवतेऽहंते । श्रीमते पार्श्वनाथाय नमः शाश्वतसम्पदे ॥ ६ ॥
 एनमेनस्तमःस्तोमनिराकरणभास्करम् । सर्वातिशयसम्पन्नं प्रणम्य परमाशयम् ॥ ७ ॥
 धनं धान्यं हिरण्यं च मणिमाणिक्यजातयः । पयांसीव पयोराशौ यत्रासंख्याः पदे पदे ॥ ८ ॥
 गृहे गृहे विराजन्ते यत्र रामा रमा इव । ईहमाना यथामीष्टं पुरुषोत्तमगुत्सुकाः ॥ ९ ॥
 परिभूता अपि परैरुवाः स्वरुपकारिणः । ध्वजाहतोऽपि यच्चैत्यात् कुम्भाभापूरकौशुमान् ॥ १० ॥
 चन्द्रकान्तगणाश्चन्द्रशालायां यत्र मण्डिताः । भृशं खिग्धा इवाऽऽमान्ति राज्ञासिक्त्यः (?) किलास्यैः ॥ ११ ॥
 गगने च पुरे चापि तारकैर्मणिभिर्भूते । सौम्यो नीत्या च कौमुद्या राजा चित्तदृशोः प्रियः ॥ १२ ॥
 यत्र कर्पूरकस्तूर्यश्रुर्गिता अपि भोगिभिः । कुर्वते भृशमामोदं महतां रीतिरीदृशी ॥ १३ ॥
 दङ्कच्छिन्नं कपारुढं तापितं च पुनः पुनः । यत्र स्वर्णं महामूल्यं सेयं सुजातरूपता ॥ १४ ॥
 निशायामपि रत्नानि सुप्रकाशानि यद्गृहे । व्यालुप्यन्ते न तमसा नूनं सेयममूल्यता ॥ १५ ॥
 श्रावक-श्राविका यत्र धर्मकर्मणि कर्मठाः । चकोरा वा चकोर्यो वा श्रीपूज्यशशिदर्शने ॥ १६ ॥
 भरतैरवतप्राणयन्यक्षेत्राणि मन्महे । श्रीपूज्यपावितं क्षेत्रं महाविदेहभूरिव ॥ १७ ॥
 नित्यं धर्मार्थकामाढ्ये श्रीपूज्यपदपाविते । तस्मिन् श्रीजीर्णोदुर्गाख्ये व्यावर्षेण पण्डितैरिति ॥ १८ ॥

*
 अथ श्रीसिद्धपुरतः पुरतः सुखपूरकात् । अपूर्वचातुरीसुक्तश्राद्धलोकसमन्वितात् ॥ १९ ॥
 अग्रमेयगुणापूर्णादसङ्ख्येयविधिश्रितात् । बृह... पूज्ययुगलीपवित्रीकृतभूतलात् ॥ २० ॥
 श्रीपूज्यानामिदानीं च दर्शनोत्सुकमानवात् । श्रावक-श्राविकादत्तयथासमयसौख्यतः ॥ २१ ॥
 प्रीतचेता विनीतात्मा श्रीपूज्यगुणरागवान् । प्रेमपायोधिरुद्धेन औत्सुक्यतस्वारिदः ॥ २२ ॥
 द्वादशावर्त्तविधिनाऽभिवन्ध प्रणयाश्रितः । ग्रीत्सा उदयविजयो विनीतात्मा तनोत्वमूर् ॥ २३ ॥
 विज्ञप्तं ज्ञप्तिधर्त्तव्यां (?) सुदक्षजनकामिताम् । विनयादिगुणश्रेणीमणीमञ्जूषिकामिव ॥ २४ ॥
 ययावत् कृत्यं चात्र—
 च्यतिक्रान्ते निशाध्वान्ते घातिकर्मणि दूरतः । केवले प्रकटीभूते सूर्यालोके जगन्मुने ॥ २५ ॥
 चनादनान्तरं यान्तः पक्षिणश्चिदृशा इव । सूर्यांशुकेवलोत्पत्तिं ख्यापयन्तीव सोधमाः ॥ २६ ॥
 प्रातस्त्यैर्नूतनोद्गोपैर्द्वैर्षकोलाहलोपमैः । शङ्कतैर्मसुपानां तु वीणादीनामिवावैः ॥ २७ ॥ —उगम् ।
 इति ध्यावर्णनौचित्यमादधाने समन्ततः । प्रत्यूपसमये जाते दिक्न्यानवयौवने ॥ २८ ॥

सप्रभायां समायां श्रीभगवद्व्यङ्गवाचनम् । व्याख्याने श्रोतुपुरतः स्वाध्याये साम्प्रतं पुनः ॥ २९ ॥
 ज्ञाताधर्मकथाङ्गस्य वाचनं पाठनं पुनः । पाठाहार्णां तथा योगोपधानोद्वाहनादिकम् ॥ ३० ॥
 धर्मकृत्यमभूत् सर्वं पर्वं पर्युपणाऽपि च । क्रमायाता सतीं पर्वोचितसर्वोत्सवोदधिः ॥ ३१ ॥
 साङ्ख्यं संकुशलं साधुसन्मानिताधिकम् । श्रीपूज्यचरणोपास्त्रिस्त्रराजनि निवन्धनम् ॥ ३२ ॥

अपरम्—

येपामशेषवैदुष्यभूषणीभृतधीमताम् । गुणाः केनापि नो भेया ज्ञानिनाऽपि महात्मना ॥ ३३ ॥
 एकतो यदि परयन्ति कवयो यान् स्फुरत्तमान् । जल्पेनैकेन नो तर्हि वर्णनां कर्तुमीशते ॥ ३४ ॥
 अहो ! रूपमहो तेजः ! काऽप्यहो दक्षताऽद्भुता ! । अहो औदार्यं-चातुर्यं-धैर्यं-गाम्भीर्यं-वर्षताः ॥ ३५ ॥
 नम्यता येषु लोकानां सुदृशां येषु गेयता । ध्येयता येषु धीराणां वर्ष्यता येषु धीमताम् ॥ ३६ ॥
 भक्तिपीयूषधाराभिर्वर्षणं कर्तुमिष्यते । शुष्करावर्त्तपाशोद रूपेण मयकाऽनिशम् ॥ ३७ ॥
 धर्मक्षेत्रेषु येन्नेवं शस्यसंपत्तिहेतवे । अस्तिस्त्रिभेन सुभेन रासैस्त्रैस्तैः प्रहृत्स्वैः ॥ ३८ ॥ —शुग्मम् ।
 अस्मादशाश्वकोराभा येषु चन्द्रेष्विवाधिकम् । दधन्ते परमानन्दमेकपाक्षिकरागिणः ॥ ३९ ॥
 एकपक्षोऽपि रागोऽय क्रमशः सर्वैर्वर्द्धते । अन्तरा यदि नैव स्युः परैर्वादलवृन्दवत् ॥ ४० ॥
 भक्तिरागो घनो येषु समुलसति मादृशम् । पैगुन्यकारिणो वाता यदि न स्युस्तदन्तरा ॥ ४१ ॥
 यद्वा वाता अपि प्रोच्चैर्भैलका सजना इव । औदीच्या केऽपि भुवने वर्षतेऽत्रा यदीरिताः ॥ ४२ ॥ —शुग्मम् ।
 इत्यनेकगुणश्रेणीजन्यो रागो दिवानिशम् । राजते मादृशा येषु चक्राणां भास्करेष्विव ॥ ४३ ॥
 तैः श्रीपूज्यैर्जगत्पूज्यैर्वन्दना मामकी भृशम् । धर्तव्या मानसेऽन्येषामपि सा सृष्टिगोचरे ॥ ४४ ॥
 दौकनीया तथा श्रीमत्पूज्यपत्कजसेविनाम् । अनुनामश्च नामश्च प्रसाधोऽन प्रतस्पृशाम् ॥ ४५ ॥

तथा हि—

विनीतविजयाह्वानाः श्रीवाचकधुरन्धराः । रविवर्द्धनविद्वांसो यद्गोविजयपण्डिताः ॥ ४६ ॥
 गणयस्तत्त्वविजया अन्येऽप्यज्ञातसेवका । ये केऽपि तेषां मतिनां सर्वेषां पूज्यसेविताम् ॥ ४७ ॥

अत्र च—

पण्डिता धीरविजया वीरादिविजया बुधाः । पण्डिता रविविजयाः शिवादिविजयास्तथा ॥ ४८ ॥
 जीतादिविजया देवविजया मुनयः पुनः । जिनादिविजया लालपुरे च गणिपुङ्गवाः ॥ ४९ ॥
 कमलाद्विजयाह्वानाः सधर्मविजयाभिधाः । एतेषां मुनिरूपाणां नतिधार्म्या महत्तमैः ॥ ५० ॥
 अत्रोचितं प्रसाधं च कृत्वं कृत्यविदुत्तरैः । श्रीमतोऽनघसद्भासवधार्मा बन्दना पुनः ॥ ५१ ॥
 कार्तिकस्य सिते पक्षे सप्तम्यां सोमवासरे । प्रेम्णा विद्वान्तिलेखोऽयं लिखितो रातु मङ्गलम् ॥ ५२ ॥

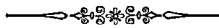
॥ इति शुग्मम् ॥

पूज्याराध्यभट्टारकसभासरोजरजीराजीविनीजीवितेश्वरभट्टारकश्री १००८ श्रीविजय-

प्रभसूरीश्वरचरणसरोरूपाणामियं विज्ञप्तिः । श्रीजीर्णदुर्गमहानगरे ॥

त्पागच्छाधीशश्रीविजयसिंहसूरिं प्रति उपाध्यायश्रीकमलविजयगणिप्रेषिता

[१७] — विज्ञसिका —

॥ ऐं नमः ॥

स्वस्तिश्रीणां निधिरनवधिस्थामधामाधिरामः, श्रीमान् पार्श्वः प्रथयतु सतां सन्ततीर्मङ्गलानाम् ।
यन्मूर्द्धस्था फणमणिघृणिश्रेणिरुदचोतयन्ती, शैवं सन्न प्रसरति तिरश्च(श्वि)त्रमेतत् प्रतीमः ॥ १ ॥
कामं कामप्रमथनकलाकौशलं व्यम्बकस्य, श्रीपार्श्वस्य स्फुरति शिरसि स्फायमाना फणाली ।
अह्वायांहोविलयनिलया दूरतो वीक्षिताऽपि, स्वाहासुग्भिः समभिलषिता या नवा जाह्नवीव ॥ २ ॥
भर्तुमौलौ विलसतितरां मलिकामोदरम्या, स्फाराकारा रसिकहृदयाह्लादकर्त्री फणाली ।
यत्राश्रान्तं भुवनजनतानेत्रपुष्यन्धवौधश्चित्र चित्रार्पित इव चिरं सुस्थिरात्माऽधितस्यौ ॥ ३ ॥
जाने स्थाने त्रिभुवनगुरोर्मूर्ध्नि दृष्ट्वा फणालीम्, हर्षोत्कर्षं खलु सुमनसः प्राप्सुरूर्ध्वदन्तः ।
स्वस्वामीष्टाधिगतमजनि प्रेम्पिताथोपलब्धैः, के वा न स्युर्द्युदितमनसः सुप्रियायुग्रहेण ॥ ४ ॥
सानौ सानोरमरनगरीवासिनां भासमानाम्, फुलाटोपस्फुटफलवतीं किन्तु मन्दारमाला ।
एके जानन्त्यभिमतफलश्रेणिसम्पूरणाभिस्तामत्युक्तास्तदनु सुलभस्तेष्टलाभा जहर्षुः ॥ ५ ॥
अन्ये जन्येतरभवभयावारपारप्रसारं, मञ्जन्तस्तां सुकृतसरसाः संविदां चकुरन्तः ।
चाढं गाढग्रथितनिविडापातपोतायमानम्, यत्तद्द्वानाधिगमसमयासससारपाराः ॥ ६ ॥
केल्याणानां प्रकटयति या कोटिमालोककानामन्तर्भूमिं घडिरपि तिरः प्राज्यसाम्राज्यलक्ष्मीः ।
उच्चैर्वास्तोष्पतिपरिचितं वैजयन्तावतसम्, क्षेपं सिद्धेरपि भगवतो दीपमाला फणाली ॥ ७ ॥
यत्रो.....दलयति तमो जीवलोकव्यवस्थम्, नालभूष्यु प्रष्टमरमहः कौमुदीकान्तविग्ध्यम् ।
ध्वस्तं दूरात् प्रवितमभितस्तत्प्रसर्पत् फणाली, रत्नावल्याः किरणततिभिः कोऽप्यहोर्हृत्प्रभावः ॥ ८ ॥

॥ इति फणाल्यष्टकं प्रथमम् ॥

स्वस्तिरतापरिशीलनकोमलमञ्जुलमलयसमीरम् । प्रष्टमपरिमलमिलदलिपटल्युतिडम्नरितशरीरम् ॥ १ ॥
प्रणमत पार्श्वजिनेन्द्रमुदारं, निर्लोठितकमठाहङ्कारं, प्रभावतीभर्तारम् ॥ ध्रुवपदम् ॥
सहृदयहृदयमहीरुहकीरं मन्दरगिरिवरधीरम् । कलिमलपटलदवानलनीरं सागरवरगम्भीरम् ॥ २ ॥ प्रणमत० ॥
शुनिजनमानसमानसहसं भुवनत्रितयवतंसम् । सन्ततदुरिततमोभरहं संप्रद्योतितनिजवंशम् ॥ ३ ॥ प्रणमत० ॥
अमलकमदलमञ्जुललोचनसुगलविराजितवदनम् । वन्धुरमधुरसुधामधुराधरविद्वममणीपितरदनम् ॥ ४ ॥ प्रणमत० ॥
अवहेलितदुहृत्तिसुखमदन निर्मितदुर्म्मतिकदनम् । सजनजनकामितसम्पादनमद्भुतगुणगणसदनम् ॥ ५ ॥ प्रणमत० ॥
वासववारवधुजनगीत वरपरभागपरीतम् । निर्जरसुरपुरपरिष्टुडलोचनदशशतसन्ततपीतम् ॥ ६ ॥ प्रणमत० ॥
रजतकनकमणियसुरनिर्मितसमवसरणकृतवासम् । वीतरागमपि विदितविलासं केवलकमलावासम् ॥ ७ ॥ प्रणमत० ॥
धरणराज-देवीपश्चावत्याधिव्वासितपदपार्श्वम् । अनुगतशसनसुरवरपार्श्वं स्मरत जना जिनपार्श्वम् ॥ ८ ॥ प्रणमत० ॥

॥ इति गूर्जरीरागेण एकतालेन वसन्तरागेण षा गीयते ॥

॥ इत्यष्टकं द्वितीयम् ॥

श्रियसुखपदामिलापिणीमधियान्य प्रियमेलकः प्रभुः । इह तामभियोज्य जिष्णुना प्रणतेन स्वयमास कामदः ॥ १ ॥
 कलिकालकरालकञ्जैर्विदशुभे नधनाक्षनं जनाः । खलु भावदशां निमीलनं, समवापुस्तत एव तेजसा ॥ २ ॥
 तदमुष्य विशिष्य मेघजं प्रणतिः श्रीप्रमुपादपयोः । अलमस्त्युपचारकर्मणेश्चासुनापि च नित्यशर्मणे ॥३॥ - शुभम् ।
 कर्मनीयतया कनीयसीमपि चतुः प्रशुपर्णुपासनम् । प्रभवेद् भविनां भवे भवे यदमीपां शिवसम्पदे हि सा ॥ ४ ॥
 न रविर्न शशी न मङ्गलो न बुधो नापि गुरुर्न चोशनाः । न शनिर्न तमः परामर्षं कुस्ते यस्य सखोरगध्वजः ॥ ५ ॥
 बहुधा विविधावलेपनेः किमु धावन्ति मुधा सुधाशयाः । विबुधा अबुधा अपीक्ष्यते यदियं निर्भस्तेत्रयोः प्रभोः ॥ ६ ॥
 कुशली किल सैष लभ्यतेऽतः प्रणपात् परिरम्यते भृशम् । वपुषा वचसा च चेतसा पदपद्मस्तव चिन्तनं प्रभोः ॥७॥
 सुररत्नपटादयो घटामुपटीकन्त इतः परां परे । अपरीकृतदेवपादपा विजयन्ते पदरेणवः प्रभोः ॥ ८ ॥

॥ इत्यष्टकम् ॥

॥ एवं जीरापल्लीपार्श्वजिनं वृजिनकन्दकुलपार्श्वम् । श्रितधरणाधिपपार्श्वं प्रणयनरात्(?) प्रणिपनीपस्य ॥ २५ ॥

अथ नगरवर्णनम् -

यत्राग्रलिहिरत्नसौधशिखरे नक्षत्रतारोत्करः, स्विन्नः खिन्न इव प्रजन् प्रविरलीभूतः स्वतः संसितः ।
 अत्रे चम्प्रमणङ्गमव्यपगमं निर्मातुकान्तिप्रियः, [सत्यं] सत्यदवीमवाप्य सुखितो देदीप्यते वा न कः ॥ २६ ॥
 यजोर्ध्वं मणिकुट्टिमे घृमदशः ऋडन्ति हर्म्यं मिथो, मुग्धाः स्वप्रतिचिम्बतोऽपरिधया दृष्टन्ति मुद्बन्त्यपि ।
 १५ जानन्त्यो विनिवारयन्ति चतुराः सत्यः समेता हि ता, अन्योऽज्यापितहस्ततालमितौर्हस्यन्त उत्येक्षकैः ॥२७॥
 कापि प्रोषितभर्तृका चटुदलकं स्वं रूपमालोकयत्यादर्शाधितरत्नमिचित्त्वलेपे प्राप्ता मणीमन्दिरम् ।
 किं रूपं किमु यौवनं विरमणं ध्यायन्त्यगाम्गच्छन्नां, हा हा हे ! ति वचो मिलत्सखिजनेनमृज्य सम्प्राच्यते ॥२८॥
 यत्र स्वर्गिगार्हहृन्मणिगया वासाश्रयात्रुग्रहा, वाणिज्यान्धिपयप्रवासजनितायासं विनापीश्वराः ।
 अन्येषां कृतविस्रयाः समभवन्तिःसख्यलक्ष्मीशुपः, सानन्दा अपरेन्दिराऽर्जनकृते भन्दात्त नागरः ॥ २९ ॥
 २० यत्र स्फाटिकरत्नकोटिघटितप्रासाददम्मादगाभाके शङ्करसङ्करोत्तरशिखाः(?) कैलाशशैलः किमु ।
 ईशानं परमेश्वर शिवमिह श्रीकण्ठमुत्कण्ठया, विज्ञायोपगतं महाव्रतिपतिं श्रीवामदेवं गुरुम् ॥ ३० ॥
 यत्रोत्तुङ्गमद्देऽनीलभवनश्रेणीवलम्बां स्थितः, फुल्लतुल्लदटावलीकवलनाचन्द्राङ्गशायी स्याः ।
 प्राप्तस्तुन्दिलतां ततः स्वगपति कापि क्षणे कौमुदीकान्तं तेन सितेतरः किमभवत् पक्षो बलक्षोऽपरः ? ॥ ३१ ॥
 कुत्राप्युदलचन्द्रकान्तरचितप्रासादपङ्केः क्षरत्-पीयूषप्रसरत्प्रवाहनिवदे स्नानं वितेजुर्जनाः ।
 २२ आवासेन विनापि चत्वरपथे नैदापदापार्हिता, नक्तं पूर्णकुमुदतीव्रयितुः स्फीतोदये कौतुकात् ॥३२॥ - शुभम् ।
 यत्रार्कोपलकोटिकुसलिलयव्यूहः सहस्रयुतौ, मध्याह्ने परितः स्फुरत्यभिनमः पास्काति यद्युदघनः ।
 हाहाजिह्वजटालपिण्ड इव तद् दृष्ट्वेति भर्तुर्भुवो, मूर्तः किं प्रचलः प्रतापनिवहः सम्भाव्यतेऽज्यापतैः ॥ ३३ ॥

॥ इति नगरवर्णने सौधाष्टकम् ॥

जिनमबनवितानोत्तुङ्गशृङ्गावनडा, कनकमणिमयोपत्किङ्किणीकाणरम्या ।

२३ श्रियमिव दशदिग्भ्यस्तूर्णमाकारयन्ती, नवनवपवमानप्रेरिता वैजयन्ती ॥ ३४ ॥

त्वमसि परिणतैकश्रीदमसि प्रभूतोपचितघनदसुक्तं चैकसदेवराजम् ।

अहमिह वहलेन्द्रं चैककैरवताढ्यं, बहुभिरिभवेरेन्द्रेभ्यस्तमानं तथाहम् ॥ ३५ ॥

त्वमसि मम पुरः किं लेखकोलेष्वहर्षं, सुरपुरमिति तर्जन्धेव यत् सन्ततवै ।

जिननिलयसमीपरेणेतस्ततः सत्, प्रसरणगुणवल्गाद्वैजयन्त्या भिषिण ॥ ३६ ॥ - शुभम् ।

गुरुपदपरिचर्याकारिणां कीर्तिकन्या, विपति विचरयिष्यत्याशशङ्कस्य विन्म्व ।
 जिनभवनपताका प्रेरिता वातपुरैस्तत इयमिदमीयं मार्गमादौ प्रमाष्टिं ॥ ३७ ॥
 त्रिभुवनगुरुसन्नस्फायमानोत्तमाङ्गे, किल धवलदुकूलङ्गायती वैजयन्ती ।
 त्रिदिवसरिदिवाभान्मूर्ध्निभर्तुर्भवान्याः, किरणनिकरनीरस्फाररङ्गतरङ्गा ॥ ३८ ॥
 परमियमसुमन्तं दूरतः प्रेक्षिताऽपि, प्रसभदुरितहर्त्री द्राक् पवित्रीकरोति ।
 सलिलसवनकर्तुः सा तु बाह्याङ्गभवाशुचितनुमलकेशाकीर्णमध्या पुनाति ॥ ३९ ॥
 तरुणजिनविहारोत्तंसपौल्लोत्तमस्य, प्रवतरवराङ्गस्येव चूलापताका ।
 ललितमरकतोषैर्मंचकीभूतवर्णा, विनतविवृतमध्यप्रान्तमूला प्रलम्बा ॥ ४० ॥
 जिनपतिग्रहशीर्षस्थानुसौवर्णकुम्भाऽऽकृतिरिह किमु पृष्या तिष्ठति स्मोपरोधात् ।
 रविरथद्वयराज्या वैजयन्त्या लता या, निभृतमसितुलिष्या निश्चलाया अनन्ते ॥ ४१ ॥

॥ इति नगरवर्णने जिनसद्भ्यश्चङ्गसङ्गिपताकावर्णनाष्टकम् ॥ २ ॥

सृष्टयन्ति न के न केलये प्रवरं तसुरमीप्सितासये । विपणौ वत यत्र लभ्यते पतिता मौक्तिकरत्नसन्ततिः ॥ ४२ ॥

कथमिति चेदुच्यते—

कचिदिम्यकुमारिकाजानो मणिमुक्ताफलभूषणोद्भूतः । रमते प्रतिचत्वरं मियो हृदहल्लीसकवालकेलिभिः ॥ ४३ ॥
 रमसात् बुद्धिता पतेदपि श्लथवन्धना मणिमौक्तिकावलिः । निपुणा अपि नो गवेपयन्त्यपरास्ताः पृथुष्ट...पूरिताः ॥ ४४ ॥
 समये समवाप्यते न कैः पथि गच्छद्विरथापणान्तरा । किरणैस्तरुणास्त्रणस्य सा द्युतिदीप्सा प्रकटीकृताऽमितः ॥ ४५ ॥
 रमणापतनं पितुर्गृहात् कृतभूषा कचिदिम्यवलम्बा । विपणेः पथि तामपातयत् किल यान्ती सहसा स्मरातुरा ॥ ४६ ॥
 अथवा कुतुकावलोकने रसिका काऽपि पणाङ्गना । कचिद् बहुमण्डनमण्डिता सित्ता विपणेर्वर्त्यन्ति लोकसङ्कुले ॥ ४७ ॥

हृदयं हृदयेन दत्यते बहुसमर्द्धवशाच्चतुःपथे ।

हृदयं हृदयेन दत्यते बहुसमर्द्धवशाच्चतुःपथे । ॥ ४८ ॥ — यमलम् ।

मणिमौक्तिककञ्चुकाभ्युतां तामन्तःक्षिति साऽभ्यपातयत् ॥ ४८ ॥ — यमलम् ।
 यदि वा व्यवहारिणां कराद् व्यवसाये मणिमौक्तिकार्पणे । मनसोऽनुपयोगतश्च्युता पतिता सा सहसा निशासुखे ॥ ४९ ॥

॥ इति नगरवर्णने विपणिपथवर्णनाष्टकम् ॥ ३ ॥

पुरे यत्र चिनापणश्रेणियोषां निमाल्याध्वगा दूरदेशादुपेताः ।
 विकल्पैरल्लैः प्रजल्पन्ति कल्पा मियोऽन्योऽन्यहस्तापितोत्तालतालम् ॥ ५० ॥
 कचिद्यत्र कर्पूरपुरोपरिछाद् द्विरेफोल्करोऽङ्गारमयं धिभर्ति ।
 निलीनं स्फुरत्सौरभास्वादलुब्धो ग्रमन् रीति नामेति कर्तुं धृयैव ॥ ५१ ॥
 कचिन् कृष्णकस्तूरिकाराशिसंख्यं, निलीनं न जानन्ति कालालिचक्रम् ।
 अपि ग्राहका दायकास्तुत्यमूल्यं, तदप्यश्रुते किं नया साधुसद्गात् ॥ ५२ ॥
 कचिन् कान्तकाश्मीरजप्राज्यपुच्छं, विलोक्यथान लोकाः प्रबल्यन्त्यमीयाग्म् ।
 अजय्यं हि कादमीरदेशापिपुन, प्रमत्तं दरीद्वयते नागराणाग्म् ॥ ५३ ॥
 कचिज्जात्यसचन्दनैः पूर्वमाणापणश्रेणिमालोक्य मन्दादराः स्युः ।
 नरा नन्दने चन्दनद्वौ तदद्वौ यतो निष्ठितायां भवन्ति स्म ते तैः ॥ ५४ ॥
 कचिच्चारहारोत्करो मौक्तिकानां, ग्रमं यासुकैः प्रेक्षकाणां प्रदत्ते ।
 समेतस भोगायतीगर्वसर्वकथं यत्पुरं निक्षिप्तुं स्वीयच्छया ॥ ५५ ॥

कुलाद्री वित्तीर्थ क्षमामारमन्धौ शयाने ह्यौ जातु निश्चिन्तचेतः ।
 अथात्रैव तत्रागरीनेत्रलीलाकटाक्षैर्धुषं यथितामेव तस्यौ ॥ ५६ ॥ - यमलम् ।
 कचिञ्चीनपीनांशुकैर्लीनदेशः स्फुरद्भामहेक्षाम्भरैः स्वर्णशैलः ।
 विशुद्धौपधीभिः समाक्रष्टुमिष्टः सपादोत्तरो लक्ष्मनामा गिरिः किम् ॥ ५७ ॥
 ॥ इति नगरवर्णने दृष्टवस्तुविशेषवर्णनाष्टकम् ॥ ४ ॥

एवं सर्वाङ्गीणप्रथमरपरभागपूरिति तन । श्रीमति पत्तननगरे गुरुपदकमलस्फुरत्कमले ॥ ५८ ॥
 साम्प्रतसमयसमुत्थितनैसर्गिकभोगिसुक्तमृभागात् । श्रीस्तम्भन्तीर्थनगरोत्तरमन्दिरतो गुणाश्रयतः ॥ ५९ ॥
 ह्यिग्वानन्दसुधाम्भोधिषवनसावनीभवन् । औत्सुक्यदिव्यवासोभिः संवीतस्फीतसञ्चरः ॥ ६० ॥
 गुरुमक्तिरसस्फारवारहारविराजितः । श्रीमद्गुरुगुणग्रामपुष्पदामसमन्वितः ॥ ६१ ॥
 ह्यलेखसुगुणोलेख्यविशेषकविशेषितः । अप्रमेयप्रमेयोक्तिरसताम्बूलपेशलः ॥ ६२ ॥
 पाणिर्संयोजनास्वर्णमुद्रामण्डनमण्डितः । व्यवहारसदाचारव्यवहारीभवन्मनाः ॥ ६३ ॥
 विनेयोश्चेयविज्ञेयविनयश्रीफलोद्भूतः । गुर्वाभिःप्रमितावर्तवन्दनाहोत्तरीयकः ॥ ६४ ॥
 संश्रयस्मयसंस्कारपरीहारकृतादरः । योगाभिप्रेतजीमूतप्रसूनैकगुणाश्रयः ॥ ६५ ॥
 महीतलमिलनमौलिर्ललाटपटिताञ्जलिः । प्रपश्यति विज्ञप्तिं कमलाद्विजयाहायः ॥ ६६ ॥
 यथानिमित्ताधीनात्मलाभमस्युद्गते रवौ । पठत्सु वेदगर्भेषु वेदोद्धारमहर्षुषे ॥ ६७ ॥
 उचालोल्कलिकाकोलाहलं कुरुषु सर्वतः । कचिन्तुलायकूलेभ्यः प्रचलत्सु शकुन्तिषु ॥ ६८ ॥
 विकस्त्रेभ्यः कोशेभ्यः सरस्तु सरसीरुहाम् । मधुवतेषु निर्यत्सु शङ्कारसुतोन्मुखम् ॥ ६९ ॥
 अन्योऽन्याजल्यक्.....पानीयाहारिकास्वपि । पेयपानीयमानेतेु प्रयान्तीषु सरः प्रति ॥ ७० ॥
 कचित्सुरतसम्भर्षुस्त्राहारपरिव्युताः । सुक्ताफलानां सारिकाः शयनीयनिकेतने ॥ ७१ ॥
 वाढं गवेपयन्तीषु कान्तासु निभृतेक्षणम् । तद्दासीषु भ्रमन्तीषु वीक्षितुं वा इतस्ततः ॥ ७२ ॥ - यमलम् ।
 कचिन् मङ्गलनृत्येषु नन्दरसु नृपमन्दिरे । शङ्खरीस्फारसात्कारे प्रसर्पति श्वेऽर्हताम् ॥ ७३ ॥
 एव नवनवानेकप्रातस्त्यार्हप्रयोजने । सञ्जायमाने पार्ष्णहृद्यायां प्रौढपर्वदि ॥ ७४ ॥
 वाचन पञ्चमाङ्गसाचरारङ्गस्याप्यनुक्रमात् । अध्यापन सुसुक्ष्णामियत्येवार्हकर्मणि ॥ ७५ ॥
 वर्तमाने क्रमापातं पर्वं पर्युपपाामिषम् । सर्वपर्वार्खर्वगर्वसर्वकपमतिष्ठतम् ॥ ७६ ॥
 क्रियदिनोदितामारीपटहस्फुटपोपणैः । कियत् कुकर्मव्यापारनिवर्तननिवर्तनैः ॥ ७७ ॥
 पद्माद्यादिदुस्तप्यतपोव्रतैरनावृत्तैः । साधर्मिकजनश्रेणितोपणैः पुण्यपोपणैः ॥ ७८ ॥
 अर्हद्भुवनभूषिष्ठस्नानपूजाप्रवर्तनैः । मार्गिताधिकदानेन मार्गणश्रेणितोपणैः ॥ ७९ ॥
 कल्पद्रुकरुपश्रीकरुपस्तुन्ननव्यनवक्षणेः । प्रभावनाभिः श्रीखण्डापुरीश्रीफलनाणकैः ॥ ८० ॥
 इत्यादिपर्वप्रयोगपकृत्यैः सञ्चितविक्रमम् । महामहसहायेन निर्व्यूढं निरपायतः ॥ ८१ ॥
 प्रमापणपयारुहप्रच्यूहव्यूहसम्भवात् । श्रीमत्सुष्यपदाम्भोजप्रभावोदयतोऽपरम् ॥ ८२ ॥

अथ गुरुवर्णनम् -

सहृदयाः सदयं हृदयं विदुः सुविहितेन्द्रतपागणधारिणम् । अवितथं कथमित्यवसीयते यदुदयाद्दयत्वमितीक्ष्यते ८३
 असमोहर्षेन्द्रमहाशूलोद्भटभटाग्रिममन्मथपार्थिवम् । प्रमथनाथ इव ज्वलितः क्रुपा यदुदभूत्यनातिथितां नयन् ॥ ८४ ॥
 सुरपतेरपि सत्त्वमपातयन्नपतेरपि मानमण्डयन् । जिनपतेरपि हन्त कियदिनीममिमगः प्रथिताक्षतविक्रमः ॥ ८५ ॥
 तमजितौजसमाः सिन्धुतावधेः प्रसभमचक्रतीन्द्र इव द्रुमम् । समुद्रमूल्यपदात्मबलेन यो रतिपतिं सदयत्वमदः कथम् ॥ ८६ ॥

अधुयात्मकमाजननावधेर्जनितदाब्जमरङ्गमभङ्गुर्म । प्रणयमेकहृदां सुहृदां मियः प्रलयमेकलयं नयति स्म यः ॥८७॥
नरकनिम्नगतेः प्रतिभूरभूद वहुतरासुमतां सुमतान्तिकः । तमपि कौमलोपममारयद्रयत एव कथं सदयः सकः ॥८८॥

अहह ! बाहुवलिर्बहलीपतिर्भरतंभूमिपतिं भरतेश्वरम् ।
युधि विजिल वभूव जितेन्द्रियस्तमपि यः स्म विडम्बयति स्वतः ॥ ८९ ॥
तमपि मानमानभुजौजसा हृतमगालयदम्भ इवोल्बणम् ।
लवणखण्डमखण्डमहावलः प्रभुरसौ सदयः सदयः कथम् ॥ ९० ॥

वितनुते सहनं वशावर्तिनं विदलयत्यपि दुर्जयविद्विषम् । किमपि धूर्तजनं जनयत्यसौ स्वरसिकं समकं प्रियवादिनम् ॥९१॥
परिणता वनितात्मकमेकका प्रकुरुते कुरुतेतरवाचिका । प्रवरपौखवतंसमसंशयं बलवतीव विधेरतिशायिनी ॥ ९२ ॥

अविरमां परमां चिरमात्रिको निकृतिमन्तयति स्म कृतान्तवत् ।
न गणिता गुणवलयवलेत्यपि स्वयमयं कथमास दयाशयः ॥ ९३ ॥

यदुदयेन जना वधघन्धनाद्यभिभवेन भवेऽत्र कदर्थनम् । बहुविधं विबुधा अपि लेभिरे स्वजनसजनवैरनिबन्धनम् ॥९४॥
सकलद्रूपणमूलनिकेतनं निजवशीकृतविश्वसचेतनम् । बहुभवभ्रमणाय पुरातन ननु निमित्तमनन्तमभेषासाम् ॥ ९५ ॥
घनघरद्व इव प्रगुणीभवन् कणगणं क्षणतस्तु पिपेय यः । तमपि लोभमदम्भमनःप्रभुः कथमयो हृदये सदयोद्भवः ॥९६॥
सकलकर्मकुटुम्बकनायकं कुसुमसायकपावकभातुकम् । तमपि मोहमहावलमादरादलयितुं यतमानमनारतम् ॥ ९७ ॥
सुविहिताग्रिमसूरिशिरोमणिं नयनयोः पदवीमदवीयसीम् । समवतार्य विचारविदः कथं सदयता दयिता दयितं विदुः ९८ ॥

॥ इति निन्दास्तुत्या हृदयनिर्दयत्वप्रकाशकं षोडशकम् ॥ १ ॥

हृदयं सदयं मुनीशितुः समयज्ञैर्यदभाणि नान्यथा । हृदयालुदयालुलक्षणं स्फुटमेवात्मनि लक्ष्यते हि तत् ॥९९॥
अपराधुपतापिता स्मृता समयज्ञैर्विबुधैर्दयाशया । इयमङ्गवती विजृम्भते गणगृचेतसि वै निसर्गोत्मनि ॥ १०० ॥
यत आर्हतसम्मततामे किल जीवा द्विविधाः प्ररूपिताः । अपाश्रय चरा अनेकपाञ्चुभये वादर-चादरेतराः ॥१०१॥
इह वादरता ह्येपेक्षया प्रथिता नन्वणुभावभेदवत् । ध्रुवमेषु सुसुक्ष्मावधेयतनाधिक्यमये यतीशितुः ॥ १०२ ॥
श्रियवीजलवह्निमास्तास्तरजोऽमी स्थिरजीवराशयः । विकलाः सकलास्त्रसाः पुनः पद सङ्ख्या इति जन्तवः समे ॥१०३॥
परमेषु पेरुषि साधवः प्रयतन्ते प्रतिपालनादिसु । अपकारिषु योपकारिता न हि सा स्नाद हृदये दयां विना १०५
अपराधुषि कृपालुता प्रमोः खलु तां पश्यत पश्यतेति भोः । अपकारिषु योपकारिता न हि सा स्नाद हृदये दयां विना १०६ ॥
परमागमतलचिन्तनप्रभवध्यानवलेन दुर्जयम् । अपि मोहमयं वशंवदं प्रविधाय प्रथमानविक्रमः ॥ १०७ ॥
अपराधविरोधकृत्यलं कुधि माने निकृतौ परिग्रहे । सतमारणमित्युपेक्षणं कृतवान् यो भगवान्निकृन्तने ॥ १०७ ॥
ल्ययोगारसातुयोगतः स्वयमेव प्रलयं ययुश्च ते । क गतेति विभोदयालुता तत एतान् न कदापि निन्नतः ॥१०८॥
परमागमन्तरा कुतो भणिता निर्घृणता विचक्षणैः । हृदये सदये यतीशितुर्न भवेत् कार्यमकारणं क्वचित् ॥ १०९ ॥
अन्ते स्वखलं महौजसो न च कुयुः कचनेति नीतिवत् । समशान्तरसासृतः द्युतः स कथं नाम विनिर्दयः प्रभुः ॥११०॥
अधिगल्य निहत्य कृत्यविच्छुशुभे शान्तमनाविलः । अपि मोहरिपोरनीकिनीमटकोटिघटनाडम्बरम् ॥ १११ ॥
अशत्रुप्रतिपालनं शत्रुप्रिमदमनं श्रितपूर्वोपणम् । इति राजकचिद्री(ह?) माचरन् सुनिराजः सुतरां कृपापरः ॥११२॥
अशत्रुप्रतिपालनं शत्रुप्रिमदमनं श्रितपूर्वोपणम् । इति राजकचिद्री(ह?) माचरन् सुनिराजः सुतरां कृपापरः ॥११३॥

प्रभवो हि भवन्ति भीमतानिभृताः कियनकान्तातृताः ।
अयमप्यधिभूतस्त्रासिनां न तथा किन्तु तपागणाधिपः ॥ ११४ ॥

॥ इति श्रीगुरुवर्णने हृदयसदयत्ववर्णने षोडशकं द्वितीयम् ॥ २ ॥ इत्यां सयोगे निर्दयत्व-सदयत्वदाशिक्षिका ॥

इत्यनेकप्रकारैस्त्वैः तैर्यावर्णितैर्बुधैः । अमङ्गभाग्यसौभाग्यवैरान्यगुणगुम्फितैः ॥ ११५ ॥
 औदार्यधैर्यगाम्भीर्यशौर्यश्लैर्याञ्जवीजितैः । तैः श्रीसूरिवरैः सौववपुःपाटवसूचकः ॥ ११६ ॥
 लेखोल्लेख इवोल्लेख्यहल्लेखः सुखपोषकः । प्रेष्यः प्रेष्याणवे पूर्णहृदयानन्दसम्पदे ॥ ११७ ॥
 यथा प्रथाविशेषाय समवायतदागमः । अवेदभिभवे नारिवर्गोभ्यस्त्यज्यते जनः ॥ ११८ ॥
 सौल्यं सौहित्यमहाय हृदयास्थानिकामलम् । अलङ्करोति तल्लेखलेखागमनतः खलु ॥ ११९ ॥
 अवधार्था हृदाधार्यैः श्रीआचार्यैर्नतिर्मम । निसायं मयि कार्या च कृपासृतभृता सुदृक् ॥ १२० ॥
 तथा तत्रत्यसत्याहराजसुन्दरधीमताम् । येषां श्रीगुरुस्तेवायां साम्प्रतं निर्भूतं मनः ॥ १२१ ॥
 श्रीगुरुक्रमसेवायां रेवायामिव हस्तिनाम् । श्रीहस्तिविजयाख्यानां सत्सौख्यानां मनीषिणाम् ॥ १२२ ॥
 विदुषां ऋद्धिसोमानां परकार्यविधापिनाम् । श्रीमद्गुरुपदाम्भोजप्रमारायितचेतसाम् ॥ १२३ ॥
 ऋक्षुस्वभावसखणां सत्याद्विजयधीमताम् । दर्शनाद्विजयाहानां सुधियां सञ्चचेतसाम् ॥ १२४ ॥
 न्यायन्याय्यकविव्यक्तशक्तिसंसक्तसविदाम् । उदयाद्विजयामिष्यसङ्घावह्या (१) तवजिणाम् ॥ १२५ ॥
 श्रीशुक्तिविजयन्यक्तवत्सानां यशस्विनाम् । हर्षाद्विजयसंज्ञानां पण्डितानां सुमेधसाम् ॥ १२६ ॥
 रवेर्विजयसंज्ञानां प्राज्ञानां पीनमेधसाम् । सिद्ध्यादिविजयाख्यानां गणीनां गुणशालिनाम् ॥ १२७ ॥
 सद्गङ्गाङ्गविजयमुनीनामधिकौजसाम् । धीराद्विजयनाम्नां च धाम्नां सद्गुणसम्पदाम् ॥ १२८ ॥
 कुशालाद्विजयाहानां प्रहानां गुरुसेवने । कमलाद्विजयानां च देवाद्विजयसंज्ञिनाम् ॥ १२९ ॥
 विजयात्सोमानाम्नां च प्रतभाजां महात्मनाम् । कर्पूरविजय-प्रेम्भविजयाख्यवतस्तृशाम् ॥ १३० ॥
 साधोर्विजयसाधूनां पुण्याद्विजयसंज्ञिनाम् । देवादिविजयानां च मतेर्विजयसंज्ञिनाम् ॥ १३१ ॥
 इत्यादिसर्वसाधूनां साध्वीनां च यथाक्रमम् । प्रसाद्याऽनुनतिस्तत्र भवन्नित्तवत्सलैः ॥ १३२ ॥
 तथा चात्र स्थिता विद्वद्घन्यादिविजयाहृषाः । गणयो हर्षविजयाः कर्णाद्विजयनामकाः ॥ १३३ ॥
 भोजादिविजयाहाना दद्यादिविजयाभिधाः । गणयश्च तथा देवात् जयाद्विजयसंज्ञकाः ॥ १३४ ॥
 जिनात्सत्यान्मन्तेर्नाम्नो विजयाद्या मुमुक्षवः । तथा वीरार्पि-डाहर्षि-साध्वीप्रभृतयोऽपि च ॥ १३५ ॥
 पण्डितशुभादिविजयाः तच्छिष्याश्चन्द्रविजयगणयोऽत्र । वार्द्धक्यवयोऽप्युत्प्रतपश्चरणगुणसङ्घपः ॥ १३६ ॥
 नमन्ति नित्यं मूलग्रमाला घाल इव ध्रुवम् । श्रीमत्प्रसुपदाम्भोजमभोजमिव पदपदाः ॥ १३७ ॥
 अत्रत्योऽपि पवित्रात्मा सहोऽप्यनधभक्तितः । ननमीति प्रमोः पादपधमन्वहमादरात् ॥ १३८ ॥
 यथा कोक इवालोकं भावनीयं समीहते । तथा प्रभुगुह्याम्भोजदर्शनं दूरगोऽप्यहम् ॥ १३९ ॥
 कुर्वे गुरुगणोद्दोषमन्तःसममदम्बहृत् । मोदन्ते स्म तदा सन्त्याह्वद्वर्त्तुं वाक्पतिः प्रभुः ॥ १४० ॥
 तथा तथा प्रथाकर्तुर्गुणोत्कर्ष-प्रथदंते । प्रासादकारकस्येवोन्नतकार्यविधापिनः ॥ १४१ ॥
 वलमानं कृपापत्रं प्रसाद्यं हितवत्सलैः । अर्हद्वन्दनवेलायां स्मारणीयोऽहमन्वहम् ॥ १४२ ॥
 क्रियानुदन्तः प्रज्ञानां विज्ञेयः पत्रवाचनात् । अश्वत्थपूर्णपूर्णायां पूर्णा पवीति मङ्गलम् ॥ १४३ ॥

॥ इति मद्रम् । शुभं भवतु ॥

॥ स्तम्भतीर्थात् उ० श्रीकमलविजयग० पं० रविजयलिखितम् ॥

॥ ब्रह्माण्डाखण्डमण्डलशुक्तिसम्पुटस्फुटविमलमुक्ताफलायमानआचार्यवर्य-

विजयसिंहसूरिपदपङ्कजानां विज्ञप्तिछेदः ॥

तपागच्छाधीशश्रीविजयसिंहसूरिं प्रति पं० लावण्यविजयगणिप्रेषिता

[१८] — विज्ञसिका —

॥ ऐं नमः ॥

स्वस्तिश्रीः श्रयणीयमंहिकमलं श्रान्तेव यस्याश्रयात्, त्रैलोक्ये किमितस्ततो भ्रमणतो जह्वालितं विप्रती ।
चाञ्चल्यं परिचीयमानमनिशं सन्त्यज्य सुखैर्यतः, स श्रीपार्श्वजिनस्वनोत सुतरां श्रेयांसि भूयांसि वः ॥ १ ॥ ५

स्वस्तीन्दिरा संश्रयति स्म यस्य प्रभोः पदद्वन्द्वममर्त्यपूज्यम् ।

त्यक्त्वा नितान्तं मधुपैः प्रकृत्वा मलीमसैशुश्वितमम्बुजन्म ॥ २ ॥

स्वस्तिश्रियो यत्पदपुण्डरीकं भेजुर्पया सिन्धुपतिं श्रवन्त्यः ।

स स्तादभीष्टाय विशिष्टमूर्त्तिर्भूमिपिच्छकीर्तिः परमेष्ठिनायः ॥ ३ ॥

स्वस्तिश्रिया संश्रितपादपद्मः पद्मां स पार्श्वः सततं वितीर्यात् ।

राजेव यो राजति नव्यभव्यचकोरचक्रप्रमदप्रदाता ॥ ४ ॥

स्वस्तिश्रियाश्रितपदाम्बुरुहं यदीय नेदीयसीं शिवरत्नां समुपासितं सत् ।

विश्वत्रयी तनुभृतां वितनोति सद्यः, सोऽस्तु श्रिये जिनपतिस्त्रिजगत्प्रतीक्ष्यः ॥ ५ ॥

सन्नमसङ्कन्दनकोटिकोटीकिरीटसंटकमिणिप्रभाभिः । मितदुभय (?) लहरीभिरव, लेभे यदंहिद्वयमद्वितीयम् ॥ ६ ॥

यद्गुणने पूर्णधने विनीले, हरेर्पनुर्भूमियसिं भूयः । किमीरित नैकविषेन्द्रमौलिमणिप्रभाभिः पदपद्मसुगमम् ॥ ७ ॥ १५

यदह्निपद्मद्वितय चकास्ति, प्रयालयालारुहपाटलश्रि । नमत्सुपूर्वाधिपसुन्दरीणां, किं सङ्गमात् कुङ्कुमरागकान्तेः ॥ ८ ॥

यस्य प्रभोः पादतलप्रभायाः, सिन्दूरपूरद्युतिपाटलायाः । ज्याजाद् ध्रुवं सद्गुण... प्रवालवह्नीव तदान्तलया ॥ ९ ॥

स्वकीयगत्या विजितैः प्रसद्य, स्तम्बेरेमैर्दौकनिकी कृतेव ।

सिन्दूरलक्ष्मीः किमु सन्धिहेतोर्विभ्राजते शोणरुचिर्यदंहयोः ॥ १० ॥

सुव्यक्तभक्तिप्रणमत्समग्र-सुपूर्व-सौवर्णकिरीटकोटौ ।

माणिक्यलीलां विभरां बभूवुर्नखा यदद्गयोः स्फुटरागसुक्ताः ॥ ११ ॥

नभोमणिर्यस्य विभोः सपर्या, चरीकरीति प्रमुदा नितान्तम् ।

विधृत्य शङ्के दशमूर्त्तिभावं, नखच्छलेन प्रकटप्रभावम् ॥ १२ ॥

तं श्रीमन्तमनन्तसद्गुणमणिप्रागाररत्नाकरम्, दृष्यदर्पकभूरिदर्पदमनप्रोन्मत्तगङ्गाधरम् ।

कल्याणद्रुमसिञ्चने जलधरं कारुण्यपुष्पाकरम्, श्रीमत्पार्श्वजिनं प्रणामपदवीमानीय विश्वेश्वरम् ॥ १३ ॥ १५

॥ इति श्रीदेववर्णनं सम्पूर्णम् ॥

भूमामिनीकण्ठते वितेने, स्वयम्भुवा गर्ज्वरतारहारः । तनेदमलद्भुतनायकस्य, विभर्ति तौल्यं नगरं गरीयः ॥१४॥

स्वलोक-मूलोकगतानि नूनं, भवन्तु भूयांसि पुरोत्तमानि ।

शश्वद यदस्योपमिति विभर्ति, श्रुतं न तत् कापि निरीक्षितं च ॥ १५ ॥

विश्वम्भराप्रौढवधूविशालगालस्यटीशालिलामनुत्प्यम् । निःशेषविश्वाद्भुतकङ्कडिरम्यं, विराजते यन्नगरं नितान्तम् ॥१६॥ १५

आकस्मिकं विस्मयमादधानां, श्रियं संसृष्टीक्ष्य पुरस्य यसे ।
 मन्ये सगुत्पन्नमनःप्रभृतातद्वा पयोधौ विशति स्म लङ्का ॥ १७ ॥
 दिने दिने यत् सुपमां समीक्षितुं, व्याजं विधृत्यारुणसारधैथिरम् ।
 पुरी हरेर्विस्मयदर्शनोत्सुका, विमर्त्ति किं दर्पणमद्भुतद्युतिम् ॥ १८ ॥

भोगावर्तीशुवनभूषणमद्भुतश्रि, विभ्रत् पुरन्दरपुरीरुचिरोपमत्वम् ।
 संवीक्ष्य राजनगरं परमर्द्धिपूर्णं, तूर्णं पलाय्य बलिस्त्र विवेश मन्ये ॥ १९ ॥

यस्मिन् विभाति त्रिजगत्प्रभूणां, प्रासादपङ्क्तिर्विमला विशाला ।
 भास्वत्सुधादीप्तिमराभिरामा, जगज्जनानन्दविचित्रचिर्या ॥ २० ॥
 चतुष्पथे यत्र विचित्रचित्रैः, किमीरिता राजति हृष्टपङ्क्तिः ।
 अरण्यपण्यैः परिपूर्णमध्या, गवाक्षलक्षैः किल वीक्षणीया ॥ २१ ॥
 सम्यक्त्वमूलाकर्मितप्रतानि, सम्यग् दधानाः श्रुतसावधानाः ।
 जीवादितलैकविचारदक्षाः, सुश्रावका यत्र वसन्त्यनेके ॥ २२ ॥
 श्राद्धी ततः कल्पलतेव यत्र, भाति प्रसर्पच्छुभशीलमूला ।
 दानोलसत्स्फारफलाभियुक्ता, सौभाग्यसद्वासनवासिताज्ञा ॥ २३ ॥

विमानमभ्युन्नतमभ्युपेतमुपाश्रयस व्यपदेशतः किम् । श्रीमद्दुर्गं वन्दितुमीप्सितार्थसार्धप्रदानप्रवणाभ्युपायम् ॥ २४ ॥

उपाश्रये यत्र विभाति शश्वद् वितानमाला वरवर्षवर्ष्या ।
 छिद्रैर्विमुक्ता चतुरन्तयुक्ता, काव्यावली किं कविमिनिबद्धा ॥ २५ ॥
 जलार्थभायातनितम्बिनीनामुन्निरववत्राम्युजराजमाने ।
 कूलङ्कपास्वच्छजले यथेच्छं, यस्योपकण्ठे करिणां शतानि ॥ २६ ॥
 कुर्वन्ति केलिं कलशैर्वृतानि, समुन्नताम्भोधरसन्निमानि ।
 उच्चैस्तराणीव समागतानि, किमज्ञानद्विः शिखराणि साक्षात् ॥ २७ ॥

श्रीमज्जैनविहारहारिसुधाऽऽदर्शे निवेशे श्रियां, श्रीमत्तातपदारविन्दरजसा पावित्र्यमाविप्र्रति ।
 नम्रानेकविवेकिलोकविहितश्रीजैनधर्मोत्सवे, विख्याते भुवि तत्र राजनगरे राजन्वति श्रीमति ॥ २८ ॥

॥ इति श्रीनगरवर्णनम् ॥

त्रैलोक्यलक्ष्मीललासनिवासमृताद् धनधान्यपूर्णात् ।
 प्रभावकश्रावकराजमानात्, पुरीतमाद् योन्नपुराभिधानात् ॥ २९ ॥

सानन्दं सोलासं सोत्कण्ठमकुण्ठभक्तिसंयुक्तम् । सप्रणयं रणरणकप्रपूर्णसुद्युक्तिसुव्यक्तम् ॥ ३० ॥
 हर्षोत्कर्षविशेषो । चिनयावनतशिरस्कं प्रमोदमेदुरितचेतस्कम् ॥ ३१ ॥
 भालस्थलसंस्थापितयोजितकरकमलयमलकुञ्जलकः । श्रीतातपादचरणाम्भोरुदमधुपायितस्वान्तः ॥ ३२ ॥
 पद्मजपाणिप्रमितावचैरभिवन्ध विधिवदादरतः । विज्ञप्तिपत्रमुपदीकुस्ते लाघण्यविजयशिशुः ॥ ३३ ॥
 यथाकृत्यमिह प्राचीपुरन्धीतिलकायिते । भास्करे तत्करोत्कुलकमले कमलाकरे ॥ ३४ ॥
 प्रध्वंसप्रतियोगिवलं प्राप्तेऽप्येपतमोमेरे । परस्वहरणादिभ्यो विनिवृत्तनिशाचरे ॥ ३५ ॥
 बालाकौतपकाले यच्छयासिक्तचराचरे । वियोगविगमालयन्ततुष्टे द्रन्द्वाचरे ॥ ३६ ॥
 मागयोद्गीतमाङ्गल्यगीतनिर्गन्नागरे । प्रभातावसरे श्रीमत्सभ्यशोभितसंसदि ॥ ३७ ॥

श्रीश्रावकप्रतिक्रान्तिसूत्रसद्गुत्तिवाचनम् । प्रथुताव्यापनं योगोपधानादिकवाहनम् ॥ ३८ ॥
 नन्दिमण्डनमानन्दिपाक्षिकापारणानि च । इत्यादि सौकृतं कृत्यं निष्प्रत्यहं प्रवर्तते ॥ ३९ ॥
 तथा क्रमागते सर्वपर्वगर्वापहारिणि । श्रीमत्पुण्यापर्वण्यतुच्छोत्सवहारिणि ॥ ४० ॥
 श्रीमदहत्ससदशभेदपूजाप्रवर्तनम् । सक्षणैः क्षणनवकैः कल्पसूत्रानुवाचनम् ॥ ४१ ॥
 साधर्मिकजन्तार्क[ठ]शेषणं पुण्यजोषणम् । भूरिचितप्रदानेनावेकयाचकतोषणम् ॥ ४२ ॥
 इत्यादिधर्मकर्माणि सशर्माणि महामहः । निरपायमजायन्त सजायन्तेऽधुनापि च ॥ ४३ ॥
 सर्वार्थसाधनव्यग्रमान्यातिशयशालिनाम् । श्रीमतां तातपादानां प्रसादोदयतोऽपरम् ॥ ४४ ॥

अथ श्रीगुरुराजवर्णनम् -

श्रीवर्द्धमानेशपदप्रतिष्ठः, सदैर्यगाम्भीर्यगुणैर्गौरिष्ठः । जीवाच्चिरं देवकृतांहिसेवः, सूरिश्वरः श्रीविजय्यादिदेवः ॥ ४५ ॥

श्वरसुधादीधितिजिष्णुशङ्खजिष्णुसुतिर्विष्णुपदीमिषेण ।
 क्षीराब्धिबीचीचयचाश्रोचिः, कीर्त्तिस्त्रिलोक्यनां स्फुरति त्वदीया ॥ ४६ ॥
 दिशो दशापि प्रसरद्यशोभिः, श्रीमद्दुरद्वारं विशदीप्रकुर्वन् ।
 श्यामत्व-शुभ्रत्वभवं जनानां, विभेद मेदस्वितरां विरोधम् ॥ ४७ ॥

भवद्यशःकल्पमहीरुहस्य, प्रशस्मूलं भुजगाधिराजः ।
 स्कन्धश्च गौरीगुरुरेप शैलः, शाखाः समग्राः खलु दिग्गजेन्द्राः ॥ ४८ ॥
 तेषां च दन्तावलयः प्रशाखाः, सुगन्धिफुल्लकुसुमान्मुडूनि ।
 फलं विषोर्मण्डलमद्भुतश्रि, स्वचेतसीति प्रकट प्रतीयः ॥ ४९ ॥ - युगम् ।

क्षीराब्धिरङ्गचरलातितुङ्गतरङ्गमालाविलसद्दुकूल । सम्पूर्णशीतद्युतिससससीभाजिष्णुताडङ्गयुगं वहन्ती ॥ ५० ॥

विशुद्धकैलासतुपारशैलप्रोत्तुङ्गपीनस्तनरम्यरोचिः ।
 कीर्त्तिर्नीरानर्त्तिं गुरो ! त्वदीया, सन्नर्तकीचाम्बरमण्डपेऽस्मिन् ॥ ५१ ॥ - युगम् ।

जगन्नीयं गन्तुमनास्त्वदीयकीर्त्तिक्षिपा मूर्चिरभूत् किमेया । सुधाश्रनानिकपशैवशैलशेरोरेन्द्रच्छलतो मुनीश ! ॥ ५२ ॥

त्वल्कीर्त्तिकान्ता किल भूरि वद्धादराऽपि वृद्धा भुवनयसिद्धा ।
 विशिष्य सवान् विपयान्नितान्तं, सम्नोभुजीति स्फुटमद्भुतं तत् ॥ ५३ ॥
 ऐरावतः स्प्रष्टुमनर्ह एव, मातङ्गभावं न जहाति जातु ।
 दुग्धोदधेः सन्निधिरिव नार्हः, कुसङ्गरङ्गं स विभर्त्ति यस्मात् ॥ ५४ ॥

न तुष्टिपुष्टिं शशभृद् विपत्ते, कुरङ्गसङ्गः किल येन दधे ।
 इत्यादयो दोषविशेषभाजः, कथं लभेयुस्तव कीर्त्तिसाम्यम् ॥ ५५ ॥ - युगम् ।
 स नैव पीयूषमयूखिम्ये, न कुन्दवृन्देऽपि न पुण्डरीके ।
 कर्पूरपेरेऽपि च नैव नैव, स्निग्धेषु दुग्धेषु न दुग्धमिन्धौ ॥ ५६ ॥

पद्मेशयस्साधि न पात्रजन्धे, नोचै श्रवःश्वेतगजेश्वरेषु । हिमाद्रिकन्याहरशैलहंसैः, डिण्डीरपिण्डे धुनदीयु नैन ॥ ५७ ॥

श्रीस्रग्दखण्डे न च चारुहारे, मन्दारतारारस्वपि जातु नैव ।
 अदम्रशुभ्रेऽपि न शारदाम्बे, या शुभ्रिमा त्वद्यशसः समृद्धे ॥ ५८ ॥ - निर्भिर्देशेणम् ।

यत्कीर्त्तिः शशिमौलिमौलिविगलदृग्हातरङ्गोन्मल-प्रालेयाचलकन्यकोल्हकतटीसण्टद्विहराकृतिः ।
 श्रोयत्सार्धणशारदेन्दुविशदा विश्वप्रयं व्यानशे, शेषादिस्फुटिकाचलाग्रमुपनिव्याजेन जानीमहे ॥ ५९ ॥

भीतः शीतरुचिर्विवेश सहसा छायाच्छलात् पार्षणः, पाथोदुर्गमिवेक्ष्य दुर्ग्रहतरं येस स्वजैत्रं यशः ।

प्रालेयाचलनिर्गतसुरसरिल्कोलमालाहुत-भीडद्राजमरालमूर्त्तिरुचिरच्छायातिरस्कारकृतम् ॥ ६० ॥

भूयस्कारकतारहारविकसनन्दारजिष्णुद्युता, स्पष्टिष्णुस्तव सूरिसिंह ! यशसा वर्द्धिष्णुशोभागता ।

मन्ये कैरविणीप्रियः समजनि प्रोद्भूतदापञ्जरः, स्वच्छायाव्यपदेशतोऽम्भसि कथं तेनान्यथा स्थीयते ॥ ६१ ॥

— इति यत्नोद्देशवत् ॥

यस्यानन्योपमेयं स्फुटमहिमचयं विश्वमास्वप्नभावं, सदैर्यं चीक्ष्य लज्जामरनिचितमनाः स्वर्गिशैलः प्रकामम् ।

चैतन्याभावमेव स्वरितमुपगतश्चेतसीति व्यतर्कि, स श्रीमान् सूरिराजः प्रयवतु भविनामीप्सितार्थकसिद्धौ ॥ ६२ ॥

आस्वाद्याभिनवं वचोऽभूतरसं माधुर्यंवर्यं मुदा, विश्वे विश्वजना वभूवुरभूते लत्तादराः सन्ततम् ।

ज्ञात्वेतीव नवस्वकीयमनसा पीयूषकुण्डानि किं, जग्मुर्दानवमन्दिरं प्रतिदिनं सोऽस्तु श्रिये श्रीगुरुः ॥ ६३ ॥

विश्वारोपसमीहितार्थकरणध्वंशमीक्ष्येव किं, यसौदार्यमनन्यतुल्यमसकृत्सञ्जातभूरिपाः ।

जगमुः स्वर्गिमहीरुहा अपि सभे स्थानं दशोऽनोचरं, स श्रीसूरिशिरोमणिर्विजयताद् विश्वनयीवत्सलः ॥ ६४ ॥

निरीक्षितेऽस्मिन् गणनातिरेकप्रोद्भूतसद्गतगुणाम्बुराशौ ।

सदोदयान् दृष्टिपथं प्रपन्नान्, मन्यामहे सम्प्रति पूर्णसूरीन् ॥ ६५ ॥

यस्य प्रभोः फणिततिः शरदिन्दुधाम, विभ्राजितं गुणगणं गणनातिरेकम् ।

जिह्वासहस्रमपि विभ्रदमूत्र शक्ते, वक्तुं द्विजिह्व इति विश्वनिताप तस्मात् ॥ ६६ ॥

इत्थमेनेकसद्वर्णैः संवर्णितवर्णवर्णवादानाम् । ऊकेदाचंशवारिधिद्युद्धिविधौ शीतपादानाम् ॥ ६७ ॥

सच्चक्रचक्रुतेःप्रह्लादननवसहस्रपादानाम् । निरुपममुद्धिविनिर्जितदुर्द्धैरतरवादिवादानाम् ॥ ६८ ॥

गतसकलविपादानां स्वसेवकप्रत्तसुप्रसादानाम् । सजलाम्बुदनादानां श्रीमत्श्रीतातपादानाम् ॥ ६९ ॥

कोऽपि प्रसादवरलेखनवाम्बुदोऽथ, सम्प्रीणयिष्यति मदीयमनोमयूरम् ।

तेनाथ स स्वकशरीरपरिच्छदोषघ्नोरोगतादिसदुदन्तजलामिरामः ॥ ७० ॥

सद्यः प्रसद्य निजशिष्यमनोमयूरश्रीलप्रमोदविषये सततं प्रसाद्यः ।

क्रिञ्चोपवैणवमथ प्रणतिर्मदीया, श्रीसुकृतातचरणैस्त्वघारणीया ॥ ७१ ॥

रास्मीर्यैर्दर्यैर्यैर्यनधनगणमणीरोहणध्वसायेन्द्रान्, श्रेष्ठस्यीय्ययुक्तजगन्निपुणप्रौढवारीविल्लासन् ।

प्रादुर्भूतप्रभूतप्रवतरपद्मोलसद्वि.....सुकल्पा, वन्दे विश्वप्रतीक्ष्यान् सुवनजनहितान् श्रीमदाचार्यसिंहान् ॥७२॥

निश्चोपवाच्यायणवर्णवारहमिनः प्रथस्तमतिविभवाः । श्रीमद्भन[दि]विजयया वाचककुलमौलिसन्मणयः ॥ ७३ ॥

जैनप्रमाणसद्युक्तितर्जितानेकवादिनः । श्रीनन्द्विजययाह्वानाः प्राज्ञाः सद्बुद्धिःकृद्भयः ॥ ७४ ॥

उदयश्रीपरिरम्भनिपुणाः श्रीउदयविजयवरविज्ञाः । शमरसभावितचित्ता विबुधाः श्रीशान्तिविजयाश्च ॥७५॥

कर्पूरविजयविबुधाः सुयशःकर्पूरवासितदिगन्ताः । वैराग्यरक्षितान्तःकरणा रामादिविजयबुधाः ॥ ७६ ॥

वाचसतिसममतयो मत्यादिमविजयनामवरविबुधाः । नयविजयनामधेया विपश्चितः परमनयनिपुणाः ॥ ७७ ॥

यतिजनपोषणदक्षाः कृष्णाद्विजयाभिषानवरविज्ञाः । सुविनीतशिरोमणयो विनीतविजयाश्च विद्वांसः ॥७८॥

श्रीपूज्यचरणसेवारसिका अमरादिविजयवरसुधियः । यतिजनशिक्षादक्षा विचक्षणया वीरविजयाश्च ॥ ७९ ॥

इत्सादिसाधुसाध्वीप्रमुखानां तातचरणभक्तानाम् । नत्यनुनीत प्रसाधे श्रीमत्ततैः प्रसादपरैः ॥ ८० ॥

क्रिञ्चानत्या अपि च प्राज्ञाः कनकादिविजयनामातः । गणयथ ऋद्धिविजया गणयो मेघादिविजयाश्च ॥८१॥

लब्धिविजयाश्चरणयो देयादिविजयश्च मुक्तिविजयगणिः ।
 भक्तिविजयगणिनामा नयादिविजय-हर्षविजयगणी ॥ ८२ ॥
 गुणयश्च धीरविजया गुनी तथा सत्यविजय-सुखविजयौ ।
 क्षेमविजयमुनिनामा तेजविजयोदयविजयमुनी ॥ ८३ ॥
 सौभाग्यश्रीः साध्वी, साध्वीवृद्धा तथा च राजश्रीः ।
 सुमतिश्रीरिति साध्वी, कनकश्रीनाम साध्वी च ॥ ८४ ॥

इत्येव यति-यतिनीसमुदायोऽत्रत्यसकलसद्दश्च । श्रीतातचरणचरणाम्बुजरुहयुगं ननभीति मुदा ॥ ८५ ॥
 किञ्च शिशूचितकृत्यं प्रसादनीय प्रसादमाधाय । पार्वणशशधरसुन्दरवदनैः श्रीतातचरणवरैः ॥ ८६ ॥
 श्रीतातचरणनाम्नाऽत्रत्याः श्रीजिनवरा प्रणम्यन्ते । तन्नतिसमये तासै शिशुलेश्वेतसि विधेयः ॥ ८७ ॥
 लेख लिखता मयका यदि धुण्ण लिपीकृत भवति । तत् सर्वं क्षन्तव्य श्रीमत्तैः प्रसादपरैः ॥ ८८ ॥
 कौशीकृतकरकमलो भूमितलन्यस्तमस्तकः सततम् । शिष्याणुमेरुविजयो विशेषतो नमति सद्भक्त्या ॥ ८९ ॥
 विज्ञप्तिपत्री विलसत्कनीय श्रीतातपाणिग्रहणाभिलाषा ।
 विशुद्धवर्णादियुताऽस्ति तस्मात् फलान्विता स्याच्च तथाऽवधार्यम् ॥ ९० ॥
 मार्गशीर्षसिते पक्षे पूर्णिमायां लसत्तिथौ । मया सद्भक्तियुक्तेन लेखोऽलेखीति मङ्गलम् ॥ ९१ ॥

॥ घोधपुरनगरात् पं० लावण्यविजयगणिप्रेषितो विज्ञप्तिलेखः ॥

* * *

तपागच्छाधिनायकभट्टारकंश्रीविजयप्रभसूरिं प्रति पं० श्रीआगमसुन्दरगणिलिखिता

[१९] — विज्ञसिका —

स्वस्तिश्रीपदपङ्कजामलयुगं भेजे यदीयं मुदा, प्रोज्य स्वं भवनं कृकण्टकयुतं तन्मञ्जिमानं दधत् ।
शश्वत्स्मेरतमश्रिया भवति भृक्कृत्यात्तमामन्वहं, विभ्राणां भवतां लतां स तमसां स्फातिं स्फुरन्मूर्त्तिपः ॥ १ ॥

चन्द्रो यदंहियुगलं समुपैति किं स्म, विञ्जीप्सयेति जगदीशितरं कदम्मात् ।
मद्भूषणं व्यपनय स्वजगत्प्रसिद्धं, जेभीयतां स भवतां रजसां वितानम् ॥ २ ॥
के स्युर्न यत्कमपयोजपरिष्ठितोऽत्र, विश्वे कलङ्ककलुषाधिकलङ्ककायाः ।
लक्ष्मच्छलात् किमु विधुर्वरिवस्तीति, यत्पादद्वन्द्वमनिशं स शिवाय वोऽस्तु ॥ ३ ॥

केयां न युग्ममभवत् क्रमयोर्षदीयं, तत्पक्षताशरणमत्र कलङ्कजातम् ।
मल्लेखदो विधुराश्रियदङ्कदम्माद्, भूयात्तमां स भवतां विमुताविभूत्यै ॥ ४ ॥

व्यालय्य यत्कमयुगं तपनोऽवतस्थे, लक्ष्मोपधेर्मनसि कृत्य कृतीति मन्ये ।
लम्बिः कुतोऽस्य पुनरश्रजोमिस्त्वैर्भद्राय भेऽपि विकलङ्कयतः स वः स्तात् ॥ ५ ॥

लोके विभूय सकलङ्क इति द्विजेशोऽवज्जातिभेप किमु लान्छनदम्मतोऽत्र ।
यत्पादपद्मनिशं परिवामजीति, श्रेयस्ततिं स भवतामवतन्तनीतु ॥ ६ ॥

पादङ्क्ये विकचवारिजमञ्जिमानं, मोमूपतीह कलहंसितमिन्दुतोच्चैः ।
यत्पादङ्कदम्मत उदित्वरकान्तिकान्ते, संजर्हीरतु भवतां वृजिनानि सोऽर्हन् ॥ ७ ॥

यत्पादचारुनखकान्तरुचेह चन्द्रो, निर्माति मक्तिमनिशं व्ययमूपितश्रीः ।
तल्लिप्सयेव वरालान्छनदम्मतोऽयं, मालां स वो महयतान्महसां महस्वी ॥ ८ ॥

विभ्राणमैहिकसुखांहतिवित्तां तां, स्वर्द्रुं विहाय भजतो भविकान् यदंहयोः ।
वीक्ष्य ह्ययं तदुमपप्रदमाश्लिपद् गलौलक्ष्मोपधेः किमु स वः सुपमां वित्तीर्यात् ॥ ९ ॥

लक्ष्मच्छलाद् विधुरवाप्य न किं यदङ्कयोः, स्पर्शं युगस्य भपतित्वमदादधीत्र ।
विश्वेऽत्र मुचतिलसत्तममूर्त्तिकान्तिः, संशोऽशुषीतु भवतां स कुपङ्कपङ्कम् ॥ १० ॥

॥ ११ ॥

यत्पादपद्ममयप्रदभेय चन्द्रो, भीतोऽङ्कदम्मत इतः शरणीचकार ।
स्वर्माशुतो विघृणकालकरालकायात्, किं नो ददातु विमयः स मनीषितं वः ॥ १२ ॥

आश्लिष्यदेव विधुरङ्कमिपाद् यदंहि-पपं सदा स्मितसरोभवकान्तकान्तिम् ।
हृदयां दिदृक्षुरिव जात्वनवेक्षितां तां, नीयत्तमां स भवतां क्षयतामजन्यम् ॥ १३ ॥

लक्ष्मच्छलाद् विधुरदीघरदेप किं नो, यत्पद्भुगोपरि सुसुनकलापकान्तिम् ।
परयत्तमाम्भ्रकमुदं सततं नयन्तीमर्हन् स लम्भयतु तानवभेन उघम् ॥ १४ ॥

लक्ष्मोपपेयैदतिसुन्दरपादसङ्गं, लञ्चाऽपि वीक्ष्य भुवनत्रयकुक्षिगानाम् ।

पुञ्जैर्दशां कुमुदितं विधुमाशु पश्यैः, सौभाग्यभाग्यचणमीहितदः स वः स्तात् ॥ १५ ॥

दम्भं विधाय न विधुः किमु लञ्छनस्य, सेवां व्यधत्त भुवि जेतुमनाः स्वशत्रुम् ।

यत्पादपङ्कजयुगस्य विधुंतुदन्तं, हन्यात्तमां स तमसां वितमावितानम् ॥ १६ ॥

संसारजीवननिषौ वरपोतदंहियुग्मं विधाय किमु लञ्छनदम्भमिन्दुः ।

भेजे यदीयमिह तत्परारलिप्तुः, श्रेयांसि वः प्रदिशतात् स सदा जिनेन्द्रः ॥ १७ ॥

सा सौम्यता न किमधारितमां यदङ्गसङ्गेन्दुना समजनाम्भकमोदिनीयम् ।

पादावुपास्य जगतीह सदङ्कदम्भाञ्जीमृततात् स भवतां भविकव्रतत्याम् ॥ १८ ॥

लक्ष्मञ्छलादियदयोगिवधूविधातसञ्जातपातकभरैर्मलिनप्रतीकः ।

नो तजिहासुरिह किं यदगांहियुग्ममङ्गीकरोति शयितोऽस्तु स वोऽथ हेन्ता ॥ १९ ॥

भक्त्या नमत्रिदशदैत्यनराधिपानां, मौली यदंहिजलजन्मरजःकणौघः ।

रम्ये परागतितमां तदुपास्तमाप्य, लक्ष्मञ्छलात् प्रतिदिनैककलाविवृद्धेः ॥ २० ॥

किं नाधरद्विजपतिः स्वविमानमुच्चैः, प्रोल्लासद्गुचिरकान्तिकलापलीढः ।

श्रेयोऽनुपो रुचिमुपस्तपनस्य धन्यं-मन्योऽस्तु वो जिनपतिः सततं शिवाय ॥ २१ ॥

यत्पादपङ्कजयुगस्य सुसङ्गमाप्य, नाभूदुद्भ्रमप्रखलसंहतिभिः सदा किम् ।

सेव्योऽङ्कदम्भत इहेन्दुरत्च्छकान्तिर्नेनेतु केतुवितर्ति क्षयतिं स वोऽर्हन् ॥ २२ ॥

सुस्मेरनीरजननाङ्कगतत्रिरेखाशोभां विधुर्जरिहरीति यदंहियुग्मे ।

लिं लक्ष्मगः स्म नमदिन्द्रकमौलिसुम्बी, हीरांशुलीढ इह वोऽसुखहानये स्तात् ॥ २३ ॥

यत्पादसङ्गममवाप्य किमङ्कदम्भात्रो ध्रीयते स्म विधुनाऽपि सुधाकरत्वम् ? ।

अन्यानवाप्यममलं सुजगत्प्रतीतं, कन्दर्पदर्वपमिदयं भवतात् स वोऽर्हन् ॥ २४ ॥

जर्गदिं लञ्छनमिपाद् विधुरंहियुग्मं, यस्सेत्येवत्य जगतीत उदारमन्यत् ।

श्रेयःपदं स्म न मनोरमभाः स नार्थं, नाथः स वः सकलमाधिमपाकिपात्तम् ॥ २५ ॥

कृतं श्रद्धमूपालपुत्रं पवित्रं, प्रणं नेमिनाथं सनाथं प्रभाभिः ।

सदा तं यदंहिद्वयं देवदेवो, मुदा चामजत्सुल्लसन्मानसाब्जः ॥ २६ ॥

यत्पादपाथोजरजःकणान्मुदा, मूर्ध्नि स्वकीये कृतिनः कृतादराः ।

शोषामिवेन्द्राः सुरदैत्यभूस्पृशां, स श्रेयसे वो मुनिसुव्रतो जिनः ॥ २७ ॥

एतान् जिनान् प्रणतिमञ्जुलपङ्कजाङ्गे, रंजत्तमोऽद्दलसितच्छदकान्तकान्तिम् ।

सविभ्रतो लसदनन्तमुदा विधाय, नग्रीभवज्जनमनीपितदानदक्षान् ॥ २८ ॥

अथ नगरवर्णनम्—

श्रीमति श्रीमते आजते धोरणी, तत्र सावौकसां जीर्णदुर्गं भृशम् ।

गुण्यती मञ्जुलव्योमयानश्रियं, व्योमसुम्बुच्चञ्चूलाश्रिया शालिनी ॥ २९ ॥

श्रीजीर्णदुर्गंनगरं नकरं पुरोगं, देदीप्यते भृशमनेकधनीश्वराख्यम् ।

श्रीपुण्यपुण्यचरणामलसदिकाशि, पाथोजरेणुसुरमीकृतभूमिभागम् ॥ ३० ॥

श्रीमतीर्थकृतां सुखोत्करकृतां भास्वतरामाभृतां, यत्र श्रीमति भास्वति प्रियसुधाश्वितीकृते विश्रुते ।

भासादद्वयमञ्जुलोचशिखरे शशजगच्छेखरे, राजद्रैकलशापते दिनपतिर्दीप्यप्रतापोधतः ॥ ३१ ॥

श्रद्धालुपः श्राद्धगणा विभान्ति, यत्रोच्चकैर्भासुरदेहभासः ।

ऋद्ध्या स्वया तं धनदं तृणार्भं, जानन्त आनन्दमयैकचित्ताः ॥ ३२ ॥

यदङ्गनारूपमवेक्ष्य कामं, त्रपालुपोऽगुस्त्रिदशाङ्गनायाः ।

भूमे दिवन्ता अधुनाऽपि भूमिस्पर्शं न पश्यं दधतीत शोभाः ॥ ३३ ॥

श्रीमन्मालपुरद्रङ्गाच्छिष्यशुजिप्यतां दधत् । आगमस्तुन्दरः पद्मप्रतीकालिङ्कितोर्वरः ॥ ३४ ॥

विज्ञप्तिं प्रणमत्युचैः पुरतः प्रध्वमानसः । मालखलविशालान्जकोशतमशयद्वयः ॥ ३५ ॥

प्रातरत्र महेश्यानां सन्यानां संसदि ध्रुवम् । स्थानाद्दत्तत्रयुत्प्लोत्तत्सात्स्वाध्यायादिभे क्षणे ॥ ३६ ॥

जायमाने क्रमोपेतं महामहविराजितम् । सर्वपर्वशिरोरत्नं पर्वं पशुपथाभिधम् ॥ ३७ ॥

कल्पद्रुकल्प-श्रीकल्पपस्तूत्र-वृत्तिनवक्षणम् । चारुश्रीफलपूर्वादि-भूतभृश्रिमावनम् ॥ ३८ ॥

सप्तदशभिदासार्विषपर्वोऽम्बरात्नितम् । निरशेषपाणाभोज्यमञ्जुलामोदमोदकम् ॥ ३९ ॥

पक्षक्षपणपष्ठादि-त्पौलीननरम्रजम् । मनीपितातिरिक्ताश्रिमोदितवनीपकम् ॥ ४० ॥

प्रत्युद्बृहद्गुराहित्यं सातसन्ततिसञ्चितम् । श्रीपूज्यवंशसद्गुणैकतानमभानवम् ॥ ४१ ॥

जज्ञनीति स्म जज्ञन्ति धर्मकृत्यं च साम्प्रतम् । श्रीमत्तत्रवन्नाममन्त्रध्यानानुभावतः ॥ ४२ ॥

अथ गुरुवर्णनम् -

नम्राखण्डलमण्डलीसुकतटीकोटीरकोटिस्फुरत्, नानारत्नमनोरमांशुलहरीप्रक्षालितद्विद्वयम् ।

चन्द्राङ्गाभयदं मुदा नतिपथं नीत्वा सनायं श्रिया, स्तोष्ये श्रीविजयप्रभं गणधरं नाथं तपशालिनाम् ॥ ४३ ॥

नीलोत्पलीयन्ति द्यौ न लोकं, लोकं भृशं ते सुखचारुचन्द्रम् ।

केपां गुरो ! तं तमसां कलापं, प्रोज्जासयन्तं स्फुरदंशुजालैः ॥ ४४ ॥

श्रीमद्गुरो ! विकचवक्रसरोभवे ते, भृङ्गन्ति लोचनयुगानि सदेह येषाम् ।

सम्भोभुवलयमलमञ्जुलसम्पदां ते, धामोहसत्तमधियां सुनिषेद्धंरायाम् ॥ ४५ ॥

प्रोह्लादसीति वदनं तव लम्भयित्वा, मार्गं दशोरवनिनायकमण्डली द्राक् ।

बिम्बं चकोरपटलीवसुधागमस्तेः, प्रोदित्वरोज्ज्वलविशालविभासनाथम् ॥ ४६ ॥

नीत्वा स्थोरसन्महासम्पत्नीशुक्रं, निज्राण्णानु तपसां पद्मैर्विहीनाः ।

प्रातर्भवन्त्यसुमतां निकराः खरांशोर्विम्बं यथा तव मुनीश ! महोभिरिन्द्रम् ॥ ४७ ॥

मन्येऽहं किञ्च विश्वविषयजनतानन्दप्रपेतुस्तव, शशदीप्तताननमिष्यत्तस्युत्सा जितः श्रीगुरो ! ।

लज्जावान्न कलङ्कतां किमु गतश्रीको हिमांशुः सदा, मालिन्यं दधते जगजनपते ! मास्तव्यतापाकर ! ॥ ४८ ॥

विमलविकसत्सत्पाथोभूदलायतलोचन, भविकमतुजाह्लादप्रातप्रपेतुसुखश्रिया ।

तव मुनिपते ! मन्येऽद्यापि प्रैतजित एव खे, तुद्दिनकिरणो न स्पेमानं कदापि रुजत्ययम् ॥ ४९ ॥

अहमवैमि तव व्रतिनां प्रभो !, मयुरदीप्तताननशोभया ।

कुमुदस्थान्धव एव तिरस्कृतः, परिकृत्यत्वमियतिं तथाऽनिसम् ॥ ५० ॥

मुनिगणेन्द्र ! गजेन्द्रसदगते !, तव विकाशिसुखस्य सदोदितेः ।

उपमतामभियातुमवैम्यदं, सुरनरासुरनित्रसुनन्दिनः ॥ ५१ ॥

परमयोगनिनीनहृदीश्वर !, रुचिरश्रीपसुपर्वसंरितते ।

स्थित इति प्रकरोति तपः स्वयं, कृत्यतनुस्तुदिनांशुर्हर्निशम् ॥ ५२ ॥ - युगम् ।

सकललोकमनोहरणोद्यत ! मदनमानविमर्दनशङ्कर ! । तव मुनीश ! तपस्तपनोज्वलत्प्रियमहामहसौ रुचिरद्युतेः ॥५३॥
वदनपूर्णनिशाकरशोभया, विजितमम्बुखंडं विविधैः तपः । समभिसृज्य सृजत्यद एव हि, ससुरसंसरसंसरसंसरः ॥५४॥
साधुसाधुजनतागणनाथ !, वीक्ष्य वीक्ष्य भवतो भवतोऽलम् ।

कान्तकान्तिसदने वदनं सद्भव्यभव्यशरणस्य शरण्यम् ॥ ५५ ॥

श्रीतिपुञ्जमनिशं जनवीराः, प्राप्नुवन्ति धृतधर्मसुभाराः । मण्डलं वरनमश्चमसस्य, सच्चक्रोरनिकरा इव वीक्ष्य ॥ ५६ ॥

दर्श-दर्शं तावकीनं तदास्थं, चेतांस्युच्चैरुलसन्ति दधन्ते ।

विस्फेर्त्वं भव्यजन्तुजानां, भासां नाथं पङ्कजानीव नूनम् ॥ ५७ ॥

श्रावं-श्रावं कीर्त्तिमुच्चैर्मुनीनां, पत्युर्द्रुः के मुदं नो गरिष्ठाम् ।

किं मूपन्ती विभ्रमं क्षीरनीरपारावारोल्लोलकल्लोलभासात् ॥ ५८ ॥

कीर्त्तिः सुयोगं समवाप्य विष्टेभे, गङ्गाऽपि चङ्गीभवदङ्गका जनान् ।

नाधृतयत् सा भुवनत्रयोदरं, किं व्यासवत्यास्त्रव चन्द्रविद्विषः ॥ ५९ ॥

मीमांसते तर्कचणैर्मुहुर्यतः, कार्यं निदानासुगुणं तथेति तत् ।

यल्लोकमापत्सममात्मसम्भवा, कीर्त्तिस्तवेन्दुद्विजराजसोदरा ॥ ६० ॥

केपां न विश्वोदरवर्त्तिनामलमचर्करीन्मानसपद्ममञ्जसा ।

कीर्त्तिस्तव श्रीव महो ! हरिप्रिया मदाभ्यरज्योतिरधीश्वरस्वसा ॥ ६१ ॥

कीर्त्तिस्तवाधिप ! समाधिजुषां न केपां, पैजुपजाहशुभभूषणभावाभावात् ।

लो...जगत्सु सुरमन्दरमध्यमानक्षीरोदसिन्धुभवदुच्चतरङ्गभासात् ॥ ६२ ॥

सर्वत्र कीर्त्तिरगमत् किमु कान्तकान्तं, न स्वैरिणीव समवाप्य निरगला सा ।

त्वां क्षान्तिमन्तममला विकलोद्यतेन्दुं, चन्द्रातपस्य सततं द्विपती मुनीन्दो ! ॥ ६३ ॥

सङ्ख्यासुषीन्द्र ! तव कीर्त्तिपयःसमूहे, विश्वोदरं यमभृतां कमलावलीनाम् ।

लक्ष्मीं दधुः किमु न तारकराजयोऽम्, शश्वलबुद्धसुखमाधिकपीधित्तीनाम् ॥ ६४ ॥

अलङ्कृतं सुनिपते ! तव कीर्त्तिकान्ता, विश्वत्रये निखिलसङ्गभवत्यपीयम् ।

ख्यातिं सतीति दधते स्म तथातिरम्या, चेतो जगद्विपुलतल्पजुषां हन्ती ॥ ६५ ॥

द्वे योगिनामधिपते ! सदञ्जी यमश्री-कीर्त्ती भवान् युगपदेव सुरुषकन्ये ।

ज्येष्ठे न विश्वसुदृशां किमिहोदवाक्षीत्, तत्रादिगा प्रियतरेति जगल्यतीता ॥ ६६ ॥

तल्लीनचित्तमवगल्य भवन्तमेषा, नो चम्प्रमीति नितराभितरा त्रिलोक्याम् ।

ईर्ष्याकुला सहजचञ्चलदृक् प्रकृत्या, सर्वोच्चला निसुगुदं सततं नयन्ती ॥ ६७ ॥

गिरो रसं ते त्रितिनामधीश्वर ! विकस्वरीभूषमभूयतोच्चकैः ।

निपीय नो कैः सुमनोत्रजैरिव, नवाम्बुदस्येह कदम्बभूरुहाय ॥ ६८ ॥

निपीय बाणीं भवतो महीयसीं, न के सुधां नो गणयन्ति तां भृशम् ।

सदैर्दिकासुम्भिकशर्मदानतः, श्रियं खकपूर्लहरेर्विगुण्यतीम् ॥ ६९ ॥

इत्थं श्रीविजयप्रभो गणधरो नीतः स्तुतेर्योऽयनं, राजद्राजविरोकभासुरयशाः सौभाग्यभाग्यैकम् ।

सृज्यान्मे सततं मनोरथकलां स्फार्तिं दधानां पराम्, नम्राग्नेपसुरासुरेन्द्रकलसन्माल्यचतमांह्रियः ॥ ७० ॥

तत्र श्रिया सकलपाठकराजमानाः, श्रीमद्विनीतविजयाः सुयशोवितानाः ।

श्रीमद्गुरोः प्रतिभया समतां दधानाः, पादाब्जरेणुभिरिलां सकलां युगताः ॥ ७१ ॥

त्रैलोक्यव्याप्तसल्लोकाः श्रीजिसर्विजयाह्वयाः । श्रीमत्तत्रभवच्चारुशिष्टिप्रवर्तनोच्चला ॥ ७२ ॥
 मास्वत्तमप्रतिभागाः श्रीरविबर्द्धनाह्वयाः । श्रीपूज्यपादपाशोजसेवादेवाकमानसाः ॥ ७३ ॥
 तत्त्वातत्त्वविमर्शज्ञाः श्रीतत्त्वविजयामिथाः । श्रीतत्पादपादान्जमकरन्दसितच्छदाः ॥ ७४ ॥
 अन्ये येऽज्ञातनामानः श्रीपूज्यचरणान्तिके । नममि चानुनममि यथायथं विपश्चित् ॥ ७५ ॥

सौवाङ्गबर्हातिनिरामयत्वतत्काम्यप्रमेयाम्बुमैः सुमांसलम् ।

लेखाम्बुद मच्छयशैलशेखरं, सभूषयन्त तमवेक्ष्य सादरम् ॥ ७६ ॥

मत्स्वान्तमक्षिष्ठमयूर एषः, ब्रह्मिष्ठभाभोदमर प्रदध्यात् ।

तं त यथा श्रीवरपूज्यपादैः, सद्यः प्रसधाशु तथा प्रणेष्यम् ॥ ७७ ॥

अनस्याः साधवः सर्वे पुण्यसुन्दरसङ्गकाः । ज्ञानसुन्दरनामानो महिमासुन्दरामिथाः ॥ ७८ ॥

जपसुन्दरनामानस्तिलकसुन्दराह्वयाः । गङ्गसुन्दरनामानः सौभाग्यसुन्दराह्वयाः ॥ ७९ ॥

श्रीमत्तत्रभवत्पादपायोजयामल सदा ।

त्रिसाय ननमत्युच्चैः श्रोत्रसन्मानसाम्बुजाः ॥ ८० ॥

श्रीमत्कौमुदभासस लेखोऽलेखितमां मया ।

वलक्षेतरसप्तम्यामिति स्नान्मञ्जुमङ्गलम् ॥ ८१ ॥

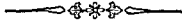
*

॥ पूज्याराधयधेयतमसकलसकलभट्टारकमौलिपेशलशतदलमालयतमक्रम-
 कमलयमलभट्टारकश्रीश्री १०५ श्रीविजयप्रभसूरीश्वरचरणसरसि-
 जानामयं विज्ञप्तिलेखः । श्रीमज्जीर्णदुर्गम् ॥

*

तपागच्छपतिभट्टारकश्रीविजयप्रभसूरिं प्रति पं० लावण्यविजयगणप्रेषिता

[२०] — विज्ञसिका । —

स्वस्तिश्रीः कमनीयमंहिकमल कल्याणकारस्करोत्कन्दोत्कन्दलनैकनव्यदकमुक्प्रख्यप्रभावाङ्कितम् ।
देवेन्द्रा दिविपद्गणैः परिवृताः सर्वेऽपि सेवां व्यधुर्यस्य श्रीत्रिजगत्प्रभोस्स दिशतात् श्रेयो युगादीश्वरः ॥ १ ॥

स्वस्तिश्रीः प्रथमप्रभोः पदपयोजनमद्वयीमद्वया,त्मचरलसमावमतुल संत्यज्य सुखैर्यतः ।

भव्याम्भोजवनप्रबोधतरणेः श्रीनाभिपृथ्वीपतिप्रोदामान्मधवाहिनीपतिपयःपूरत्रियाभापतेः ॥ २ ॥

स्वस्तिश्रीर्व्रततीव मादपवरं गौरीव भूतेश्वरं, दायार्हं कमलेव सत्कुलवधूः स्वप्राणनाथं यथा ।

नीतिन्यायधुरं परं वसुमतीनाथं यथा संश्रयेत्, भर्तुर्यस्य पदाम्भुजं श्रितवती हर्षप्रकर्षात् तथा ॥ ३ ॥

स्वस्ति क्षीरनिधेः सुतां तनुमतां स श्रीयुगादीश्वरः, कल्याणद्वमवारिदो वितनुतां विश्वत्रयीवत्सलः ।

यस्य प्रौढपदाम्भुजमयुगलं त्रैलोक्यलक्ष्मीगृहं, सेवन्ते स्वककल्मषक्षयकृते सन्तः समग्रा अपि ॥ ४ ॥

स्वस्तिश्रीः सकलत्रिलोकतिलकं श्रीनाभिभूषोद्भवं, भव्यालीपरिचिन्तिते हितविधौ सत्कामकुम्भप्रभम् ।

संसारार्णवनीरपूरूपनिपतजन्तुप्रजोत्तारकं, सद्योगीन्द्रमनःसरोजविलसदद्भुजं सदैवाभजत् ॥ ५ ॥

स्वस्तिश्रियं कलयतात् कलितो गुणौषैः, श्रीनाभिभूषतिभवो भवभीतिहर्ता ।

सद्भावनाकमलिनीविपिनावबोधोद्गच्छत्सहस्रकिरणः प्रथमप्रसुर्वः ॥ ६ ॥

स्वस्तिश्रियामद्भुतवासगेहं, संतप्तसुखर्णसवर्णदेहम् । श्रीमद्गुरीणध्वजतीर्थनाथं, ध्यायामि सन्नप्रसुराधिनाथम् ॥ ७ ॥

स्वस्तीन्द्रिरा यत्पदपुण्डरीकं, भेजे मुदैवाभ्युदयैकगेहम् । मन्ये किमु स्त्रीयपतिं पुराणमन्वसुचि जगदर्चनीयम् (?) ॥ ८ ॥

स्वस्तिश्रियामाश्रयमंहिसुग्म, यस्य प्रभोलक्ष्ममिपान्महोक्षः । संसेवयामास पशुस्वभावप्रस्फोटनायेव किमु प्रकामम् ॥ ९ ॥

स्वस्तीन्द्रिरामन्दिरमहिषघ्नं, संकल्पकल्पद्रुममाश्रयामः । आनम्रवास्तोष्पतिमौलिरत्नप्राञ्चत्यभाक्षीरभराभिधौतम् ॥ १० ॥

स्वस्तिश्रियामावसथं यदीयक्रमाञ्जपङ्कच्छलतो महोक्षः । किमु प्रधानत्वमवापुकायः समाश्रयामास पशुव्रजेषु ॥ ११ ॥

यदास्यसंपूर्णसुधामयूखं निरन्तरं द्योतकरं निरीक्ष्य । स्वतोऽधिकं क्षुण्ण इव स्वचित्ते निशापतिव्योमपयं जगाम ॥ १२ ॥

यदीयवक्त्राभिनेन्दुनेव पराभिभूतः सततोदयेन । विभावरीशः सततं कलङ्की किमद्रमूतैः शरणं चकार ॥ १३ ॥

इक्ष्वाकुर्वंशभक्राकरपूर्णचन्द्रो दद्यादनल्पकमलामुपभो जिनो वः ।

पधेशयक्रमकुशेशयसुग्मनिर्यद्गङ्गाभ्युपावितसुपर्णसवर्णवर्णः ॥ १४ ॥

यद्रप्रमालोक्य 'पयोषिपुत्रीपुत्रः पवित्रं त्रिजगत्प्रकृष्टम् । भव्यावलीनेत्रसुधाञ्जनाभममूर्तिमत्त्वं किमवाप नूतन् ॥ १५ ॥

प्रथमतीर्थकरः करुणाकरः कलयतात् कमलाममलामलम् । मदनवारण-वारण-केसरी सकलकल्पितकल्पतरूपमम् ॥ १६ ॥

श्रीमन्तमेनं सकलश्रियाढ्यं नाभेयतीर्थेश्वरसप्तसप्तिसिम् । निर्माय निर्मायप्रणामोदयत्कृत्स्नात् (?) च्छिखराधिरूढम् ॥ १७ ॥

॥ इति देववर्णनम् ॥

सर्वाङ्गलक्ष्मीललनाविलासं स्थानं जगन्नेत्रसुधासमानम् । मनोरमं पत्तननामधेयं विप्राजते सर्वपुरप्रधानम् ॥ १८ ॥

यस्मिन् विभाति त्रिजगत्प्रभुणां प्रासादपङ्क्तिर्विमला विशाला ।

मात्स्यसुधादीप्तिभराभिरामा लोकाम्यकानन्दिविचित्रचिना ॥ १९ ॥

७ प्रासादराजी विरराज ज्योतिर्भरैः.....विश्वविश्वे ।
 यस्मिन् पुरे तीर्थकृतां नितान्तसन्तसचामीकरचारुकुम्भा ॥ २० ॥
 यद्गुह्यकामः किमयं हिमाचलः प्रासादमालाच्छलतः समागतः ।
 निर्माय रूपं बहुपाऽऽत्मनीनं सम्भावयामीति हृदि स्वकीये ॥ २१ ॥
 सद्दैनयन्त्यो जिनसन्नसंस्थाः कम्पायमानाः किमतीव यत्र ।
 वदन्ति लोकानवधूय यूयं प्रसादमेतं जितपं भजध्वम् ॥ २२ ॥
 यच्चैत्यसंस्थातपनीयकुम्भश्रेणिं विलोभ्येति वितर्कयन्ति ।
 लोकाः स्वरूपं विविधं विधाय सेवाथैमागात् किमयं सुमेरुः ? ॥ २३ ॥

उचैस्त्वो राजति यस्य वन्रः कैलाशशैलश्रियमादधानः । क्षीराम्बुधिक्षीरतुपापारोचिर्दण्डीरपिण्डैकसवर्णवर्णः ॥२४॥
 ११ फूलहृपा यत्नगरोपकण्ठे निलावहा निर्मलनीरपूरः । सम्वेरमस्तोममनोज्ञलीला विभ्राजमाना बहते निकामम् ॥२५॥
 संसारनीरेश्वरमग्नजन्तुश्रेणीसमुद्धारकृतिप्रवीणः । उपाश्रयः पोत इव प्रकामं चकास्ति यस्मिन्नगरे विशालः ॥ २६ ॥
 धनीश्वरा यत्र वसन्ति श्रद्धाः पुरंदरश्रीष्टिकोपमानाः । रूपश्रिया न्यक्ततमाररूपाः सर्वाङ्गसद्गुणभूषिताङ्गाः ॥२७॥
 औदार्य-संतर्जित देववृक्षाः सुश्रावकौषा विलसन्ति यत्र । जीवादिसत्त्वविदः समग्रा लक्ष्मीभृता देवगुह्यमक्ताः ॥२८॥
 भगानि यत्र प्रपद्यन्ति विश्ववपीभनखोपभनन्यतुल्यम् । सच्चम्पकशोकरसालसालाधनेकसद्गुणभूषिताङ्गाः ॥ २९ ॥
 १२ अत्यच्छसत्रीरभरैः प्रपूर्णा यस्मिन् पुरे भान्ति सुपुष्करिण्यः । सद्ब्रह्मनीलोत्पलपुण्डरीकसंपूरिताः सर्वजनप्रियाश्च ॥३०॥

यत्युःसमीपस्थितवाहिनीतटे, नानाविधा वरगुणिलासलीलाः ।
 कुर्वन्त्यनेका अपि सत्पुरन्ध्यः, संपूर्णपीयूषमयूखवन्धराः ॥ ३१ ॥
 यत्र क्षियः सन्ति सुराहनावत्, प्रोत्तुङ्गपीनखनशस्तविग्रहाः ।
 माधुर्यसौन्दर्यसुररूपलक्ष्मीलावण्यसत्त्वादिगुणामिरामाः ॥ ३२ ॥
 श्राद्धीततिः कल्पलतेव यत्रामाति प्रसर्पच्छुभशीलमूलाः ।
 दानोद्दसत्स्फारफलाभियुक्ताः, सौभाग्यसद्वासनवासिताङ्गाः ॥ ३३ ॥
 श्रीयुक्ततातचरणरूपमपङ्कजन्मयुगन्यासरेणुवनसारमराभिरामे ।
 श्रीपद्मनाभिधपुरे प्रथिते धृषिव्यां, सर्वाङ्गसुन्दरतरे सकलातिरम्ये ॥ ३४ ॥

श्रीमसातपदन्यासरजःकर्षुपाविते । श्रीपद्मनाभिधपुरे तत्र श्रीमति सुन्दरे ॥ ३५ ॥

॥ इति नगरचर्चनम् ॥

श्रीमत्तातपदाम्भोजसकतश्रावकशोभितात् । श्रीमद्चर्चनचटीनामपुरात् कृषिषु सादरात् ॥ ३६ ॥
 अमन्दामन्दसन्दोहधेदुरीकृतमानसः । प्रभूतप्रणयप्रादुर्भावसत्पुलकाङ्कितः ॥ ३७ ॥
 सुव्यक्तमकिंसंयुक्तः सोद्भासहृदयाम्बुजः । सरणद्रणकोऽकुण्ठोत्कण्ठोद्रेकसमाकुलः ॥ ३८ ॥
 विनयावनभक्तापयष्टिर्न्यस्तमस्तकः । भास्वलसंसंयोजितकरमुग्मकुशेशयः ॥ ३९ ॥
 प्रमेयप्रमितावर्त्तपदनेनाभिवन्द्य च । लावण्यविजयः शिष्यो विज्ञप्तिं तनुतेतमाम् ॥ ४० ॥
 यथाप्रयोजनं चान् प्रोत्तुङ्गोदयममृतः । शिरःकोटीरतिप्रोषत्वमिनीप्राणवहश्चे ॥ ४१ ॥
 घ्वस्तान्धतमसन्वहे विस्तृतातपकुङ्कुमे । कोकपनेकजीवाणां हर्षोत्कर्षप्रदायके ॥ ४२ ॥
 प्रवृत्तगीतगानादिमाङ्गल्यध्वनिसुन्दरे । पायोर्हृदयनयातविषोधनकरे मेरे ॥ ४३ ॥
 मातःकाले च संजाते प्रमाशुप्रितमूतले । भदेभ्यसम्पसन्दोद्देशोभितार्पां सुसर्पदि ॥ ४४ ॥
 श्रीआयकप्रतिभ्रान्तिस्तूत्रप्रवृत्तेः प्रवाचनम् । प्रस्तुतशास्त्राध्ययनाध्यापने च विशेषतः ॥ ४५ ॥

उपधानवाहनादि श्रीयोगोद्वाहनादि च । सानन्दनन्दिमानन्दि पाक्षिकापारणानि च ॥ ४६ ॥
 इत्यादिसौकृतकृत्यं निष्प्रत्यूहं प्रवर्त्तते । तथा परंपरायाते सर्वपर्विरोमणौ ॥ ४७ ॥
 श्रीमत्पूर्युषणापर्वण्यतुच्छेत्सवहारिणि । ससदशमेदपूजास्त्रात्रादीनां प्रवर्त्तनम् ॥ ४८ ॥
 सक्षणैः क्षणनवकैः कल्पस्तूत्रानुवाचनम् । पूजाप्रभावनापूर्वदुष्टदुष्कृतयाचनम् ॥ ४९ ॥
 साधर्मिकजनाकण्ठोपणं पुण्यजोषणम् । सूरिवित्तप्रदानेनानेकयाचकतोषणम् ॥ ५० ॥
 पक्षक्षपणकानेकदुस्तपस्तपसां पुनः । तपनं श्रीजिनग्रहोत्सखेलकनर्त्तनम् ॥ ५१ ॥
 हस्त्यश्वमनुजयानाघाऽऽम्बरपुरस्सरम् । अनेकातोषनिर्घोषैश्चैत्ययात्राविधापनम् ॥ ५२ ॥
 इत्येवं धर्मकर्माणि सशर्माणि महामहः । निरन्तरमजायन्त संजायन्तेऽधुनापि च ॥ ५३ ॥
 नमन्त्रेकमहीपालान्यर्चितांहिसरोरुहाम् । श्रीमतां तातपादानां प्रसादोदयतोऽपरम् ॥ ५४ ॥

यस्योत्सद्मालविशालपटं, सदष्टमीकैरवबन्धुरेपः ।

मन्येऽभजद् विष्णुपदं किमीक्ष्य, श्रीमत्तपागच्छपतिः स जीयात् ॥ ५५ ॥

यदीयनेत्रोपमतामवाप्तुं नीलोत्पलानीव किमाचरन्ति । तपांसि गत्वा सरसीवरेषु श्रीमत्तपागच्छपतिः स जीयात् ॥ ५६ ॥

यदीयवक्त्रामिनवेन्दुमिन्दुः, स्वतोऽधिकज्योतिरितीव चित्ते ।

विचिन्त्य किं क्षीणतनुर्वसूव, श्रीमत्तपागच्छपतिः स जीयात् ॥ ५७ ॥

यदीयवक्त्राम्बुजमम्बुजाली निरन्तरस्मेरमिवावधार्यै । त्रपामरात् किं विजने जगाम श्रीमत्तपागच्छपतिः स जीयात् ॥ ५८ ॥

यस्याधरस्यर्द्धनयेव नूनं नवप्रवालं किमचेतनत्वम् । वभाज विश्वाद्भुतकूचरित्रः श्रीमत्तपागच्छपतिः स जीयात् ॥ ५९ ॥

संपूर्णशीतांशुकलाकलापविराजमानानपि मौक्तिकव्रजात् ।

यद्दन्तपङ्क्तिनितरां जिगाय श्रीमत्तपागच्छपतिः स जीयात् ॥ ६० ॥

आहार्यमाधुर्यभरातिहृद्यं वचोभूतं यस्य निपीय भन्याः । सौहित्यमापुर्वचनतिरेकं श्रीमत्तपागच्छपतिः स जीयात् ॥ ६१ ॥

पीत्वा कणेहृत्य यदीयवाणीसुधासं कर्णोपुटेः सकर्णाः । सुधा गुधैवेति वितर्कयन्ति श्रीमत्तपागच्छपतिः स जीयात् ॥ ६२ ॥

सित्तोपला काचघटी निवेशमिषादिचातङ्कभराजनाश । यदीयवाणीमधुरत्वतर्जिता श्रीमत्तपागच्छपतिः स जीयात् ॥ ६३ ॥

यदीयकण्ठेन जितः किमेषो नष्ट्रैव शङ्खं शरणं चकार । करारविन्दं मधुसूदनस्य श्रीमत्तपागच्छपतिः स जीयात् ॥ ६४ ॥

यन्नासिका दीपशिखोपमाना शस्ता तिरस्कारमकारि नूनम् ।

अपि स्फुरच्चञ्चुपटं सुकीरं श्रीमत्तपागच्छपतिः स जीयात् ॥ ६५ ॥

समप्रसत्त्वानुनयावबोधपरागपूर्णं हृदयाविन्दम् । विराजते यस्य वरेण्यवर्णं श्रीमत्तपागच्छपतिः स जीयात् ॥ ६६ ॥

अनन्यसामान्यबलं च यस्योदण्डं भुजादण्डमिवावलोक्य ।

अहीश्वरोऽधस्तलमाविवेश श्रीमत्तपागच्छपतिः स जीयात् ॥ ६७ ॥

यस्याद्भुतश्रीकमवेक्ष्य देहं ममेह किं कृत्यमितीव भवत्वा । स्वर्णं पथात् ज्वलदमिकुण्डे श्रीमत्तपागच्छपतिः स जीयात् ॥ ६८ ॥

निदान्तमासेचनकं निरीक्ष्य यद्दर्शनं नेत्रततिर्जनानाम् ।

विभर्ति विश्वे कमपि प्रमोदं श्रीमत्तपागच्छपतिः स जीयात् ॥ ६९ ॥

सन्नम्रमृशकशतोत्तमान्नाकोटीररुद्धतिनीरघौतम् । यत्पादपद्मं प्रयति स्म लक्ष्मी, श्रीमत्तपागच्छपतिः स जीयात् ॥ ७० ॥

विधाय रूपत्रितयं यदीया वज्राम कीर्तिः सुरसिन्धुदम्भात् ।

मन्ये किमन्वेष्टुमिव-त्रिविश्वं श्रीमत्तपागच्छपतिः स जीयात् ॥ ७१ ॥

यद्द्वैर्यगाम्भीर्यगुणेन तर्जितो रत्नाकरोऽप्यम्बुनिधी रसातलम् ।

जगाम किं भीतिमरादिवायं श्रीमत्तपागच्छपतिः स जीयात् ॥ ७२ ॥

- यदीर्यैतन्नस्य इव स्वचित्ते रत्नाचलेः किं विजहार दूरम् ।
 श्यानं सुगुप्तं मनुजैरदृश्यं श्रीमत्तपागच्छपतिः स जीयात् ॥ ७३ ॥
 उदारतां यस्य निरीक्ष्य वीक्ष्यापन्ना इवानन्दिनिमात्रमन्याम् ।
 यमुर्दशापि त्रिदिवं सुरदुःखानाः श्रीमत्तपागच्छपतिः स जीयात् ॥ ७४ ॥
 यद्बुद्धिसंभारपरामिभूतः पलायितः सर्वसुपर्वसरिः । शून्येऽन्तरिक्षे भ्रमतीव घाढं श्रीमत्तपागच्छपतिः स जीयात् ॥ ७५ ॥
 निर्घातकैलाशशवर्मघामा प्रकाशते यस्य यशःशशाङ्कः ।
 विश्वेऽत्र विध्वंस्यतमोवितानः श्रीमत्तपागच्छपतिः स जीयात् ॥ ७६ ॥
 एवमनेकविवेकिभिरनिशं संस्तुयमानपादानाम् । भुवननित्यप्रसन्ननिर्मलतरवर्णघादानाम् ॥ ७७ ॥
 सज्जलाम्बुदनादानां विनिर्जितानेकधादिवादानाम् । निरतिचारचरित्राचरणध्वस्तप्रमादनाम् ॥ ७८ ॥
 गतसकलविपादानां सर्वत्र प्राप्तविजयघादानाम् । जितमारोग्यादानां श्रीमत्श्रीतातपादानाम् ॥ ७९ ॥
 कोऽपि प्रसादलेशः सौववपुः पाटत्रादिवाचात्तः । आनन्दयिष्यति शिशुः स्वान्तमधो भानुर्वि कमलम् ॥ ८० ॥
 तेन प्रसद्य सद्यः प्रसादनीयः प्रसन्नवदनैः सः । प्रतिसार्थं शिशुमानप्रमोदसंपत्तयेऽभ्यधिकम् ॥ ८१ ॥
 किंच शिशोरुपवैषणवमवधार्या वन्दना जगद्बन्धैः । श्रीमद्दीर्गजनेश्वरपद्मोदयमूर्धारादित्यैः ॥ ८२ ॥
 स्वप्रतिमासन्तजितपिणयाः श्रीलालकृष्णालगणिविद्युधाः । श्रीतातचरणसेवारसिकाः श्रीहस्तिविजयाख्याः ॥ ८३ ॥
 अतुमपद्भुद्धिनिधाना गणयः श्रीभद्रद्विसोमनामानः । गजविजयामिधगणयो गणयः पुनरुदयविजयाश्च ॥ ८४ ॥
 सुक्तिविजयगणयो गणिगुणविजयश्चापि जीतविजयगणिः ।
 सिद्धिविजयगणिनामा सत्यविजयनामगणयश्च ॥ ८५ ॥
 इत्यादिसाधुसाध्वीप्रमुखानां तातचरणमक्तानाम् । नल्यनुनती प्रसाधे श्रीमत्तातैः प्रसादपरैः ॥ ८६ ॥
 किंचात्रत्या अपि च गणयः कनकादिविजयनामानः ।
 कमलादिविजयगणयो जयविजय... गणयश्च ॥ ८७ ॥
 भाविगणिर्जसविजयो मुनी तथाणंदविजय-गुणविजयौ ।
 ज्ञानविजयगणिनामा लक्ष्मीविजयस्तथा च मुनिः ॥ ८८ ॥
 श्रीविजय धीरविजयौ मुनी तथा भद्रद्विविजय-मेरुविजयौ च ।
 मानविजय-भक्तिविजयौ रविविजय-दयाविजयगणी ॥ ८९ ॥
 लब्धिविजयगणिनामा सुवृद्धि-नय-मुक्ति-भक्तिविजयाश्च ।
 रङ्गविजय नेमिविजयाऽऽणन्दविजय-कुचालविजयाद्याः ॥ ९० ॥
 महिमाश्रीवरगणिनी सौभाग्यश्रीसया च वरसाध्वी ।
 राजश्रीत्वमिषाना मुमतिश्रीनाम साध्वी च ॥ ९१ ॥
 इत्येवं यति-यतिनीसमुदायेऽनत्यसकलसंपद्य । श्रीतातचरणचरणाम्बुरुद्धशुग नंनमीतितमाम् ॥ ९२ ॥
 श्रीतातपादानाम् श्रीजिनपतयः सदा प्रणम्यन्ते । शिशुरपि तन्नतिसमये श्रीतातैश्चेतसि विधेयः ॥ ९३ ॥
 अङ्गुराङ्गुपरसकोशैः श्रीतातैः सर्वदा गतविपादैः । हितशिक्षणादि सर्वं कृत्यभरं च प्रसाद्यं मे ॥ ९४ ॥
 यत्किंचिदिह क्षुणं लिखितं रमसेन भवति तत्सर्वम् । क्षन्तव्यं श्रीयुक्तैस्तातपदैः शमरसाम्बुधिभिः ॥ ९५ ॥
 कोशीकृतकरकमलो भूमितल्लयस्तमस्तकः सततम् । शिष्याणुरुनकविजयो विशेषतो नमति सद्भक्त्या ॥ ९६ ॥
 आश्विनस्य सिते पक्षे पूर्णिमास्यां लसत्तियौ । मया सद्भक्तचित्तेन लेखोऽलेखीति मङ्गलम् ॥ ९७ ॥

तपागच्छीयाचार्यश्रीविजयदेवसूरिं प्रति पं० रविवर्द्धनगणिप्रेषिता

[२१] — विज्ञसिका —

॥ श्रीदांलेखरपाधपरलेखराय नमः । ऐं नमः ॥

स्वस्तिश्रियामभयदं समुपास्महे तमेकाश्रयं जिनपतिर्जनपूजनीयः ।

आनन्दयत्यमृतसूरिव यः शिवस्यो दोषाकरः कुबलयं सकलं नितान्तम् ॥ १ ॥

स्वस्तिश्रियः समभजन्त जिनेशितारं, रत्नाकरं जलधिगा इव यं प्रमोदात् ॥ १ ॥

भूमिष्ठकाष्टदमुनो वरवारिवाहः, सोऽस्तु श्रिये त्रिजगतीपुरुषप्रतीक्ष्यः ॥ २ ॥

स्वस्तिश्रीर्मलिनैर्भुङ्क्ते स्त्वक्त्वा चुम्बितमम्बुजम् । यदंहिमसभाजन्तमर्हन्तं प्रत्यहं स्तुमः ॥ ३ ॥

इत्थं जिनाधीश्वरपञ्चानाम्, प्रणामगोवर्द्धनशैलशृङ्गम् । आरोप्य नम्रेन्द्रकिरीटकोटीमणिप्रभाजीवन्धौतपीदम् ॥ ४ ॥

श्रीगूर्जरो निखिलदेशशिरःकिरीटो, देशोऽद्वितीयमतुलं किल तत्र रत्नम् ।

नाम्नेति राजनगरं नगरं गरीयस्तद्वाम अह्वदपुरं परमं यदस्ति ॥ १-॥

अहम्मदाचादवोरेण्यहारं न्यधत् धाता क्षितिभीरुकण्ठे । नानापुरीशुक्तिजमेतदास्मिन् धत्ते पुरं नायकरत्नसाम्यम् ॥ २ ॥

यवन्तु भूयांसि निवेशनानि महीतलस्योपरि संस्थितानि । समानतां यत्पुरमस्य धत्ते श्रुते न कुत्रापि निरीक्षितं तत् ॥ ३ ॥

पारावाराभ्वराजो(यो)पाविशालमालमण्डनम् । विशेषकं विशेषेण भासते किल यत्पुरम् ॥ ४ ॥

गार्जदगूर्जरदेशराजनगरोत्सङ्गेऽस्ति दीप्तिं दधद्, यः श्रीमद्भूस्वापदप्रविमलीभूतान्तरालः पुरः ।

जाने राजशृङ्गस्य पाटकवरो नालन्द इत्याख्यया, शोभी धीरजिनेन राष्ट्रमगधालङ्कारभूतस्य किम् ॥ ५ ॥

इत्यरामारसाकीर्णं भूभूषणमदृषणम् । यत्पुरं धीक्ष्य लङ्कान्नौ शेषप्रोपाद् विवेकं किम् ॥ ६ ॥

पुरीं वरीयसीं वीक्ष्य यां जनैरिति तर्क्यते । श्रीगुरुं नन्तुमायाता संक्रान्तेवामरावती ॥ ७ ॥

यस्याः पुरः पुरः सर्वा नगर्यास्तुल्यसंपदः । यतोऽलीकाऽलक्ता जाता भोगावती तु भोगिणी ॥ ८ ॥

यत्रार्हतामालयचक्रवालो नेत्रप्रमोदप्रददो जनानाम् । विराजते शुद्धसुधाभिरामः शशीव मुदेवपतिप्रतीक्ष्यः ॥ ९ ॥

विचित्रचित्राणि जिनेश्वराणां गृहाणि नानोपलनिर्मितानि ।

विमान्ति यत्रोच्चतराणि पुण्यां लसद् ध्वजानीव विमानकानि ॥ १० ॥

यत्र श्रीजिनराजस्य प्रासादो राजतेतराम् । वैजयन्ताश्रयं मुष्णन्नप्रङ्कपमहाध्वजः ॥ ११ ॥

यत्राद्भुतो माति विहारहरो मुक्ताश्रितः सहृणराजमानः । असुग्रतेजो बहुभक्तिमध्यसन्नायको दर्शनदर्शनीयः ॥ १२ ॥

संदिद्यते यत्र मुमुक्षुगोहं संसेवमानं सुमनःसमूहैः । विचित्रितं चित्रविचित्रचित्रैर्यथा विमानं विहितप्रमोदम् ॥ १३ ॥

यस्मिन् पुरे मुक्तिपुरीं प्रतीष्टं चकास्ति साध्यालययानपात्रम् ।

भव्याङ्गिसांयात्रिकसुत्तमर्षिनियामकं सद्भक्तिकर्णधारम् ॥ १४ ॥

यत्रोत्तमा राजति धर्मशाला श्रीसूरितत्सेवकसहस्रयुक्ताः । विचित्ररत्नैर्घटिता सुधर्माश्रमेव सत्तत्रसुतोन्द्रदीप्रा ॥ १५ ॥

श्रद्धान्विता धर्मपरा वसन्ति दिवोऽवतीर्णा इव कामरूपाः ॥ १६ ॥

चित्तोदारा इवानेके जहमाऽस्वमयादपाः ॥ १७ ॥

श्रद्धालवो यस्य गुणानुरक्ता जीवादितत्त्वैकं विचारदक्षाः ।

श्रीपञ्चभाङ्गे सुरि तुङ्गिकायाः आश्वा इव प्रोक्तगुणा विभान्ति ॥ १८ ॥

सुश्राविका यत्र पवित्रपात्रे दानं ददत्यः शिवसौख्यदातृ । लता इवास्मत्तोरोर्दधत्यः सुशीलमभान्ति वरं सुरन्ध्र्यः ॥ १९ ॥

यत्रोन्नतानीश्वरमन्दिराणि राजन्ति नानामणिनिर्मितानि ।

दिव्यानि वातायनमण्डलानि कामं शृङ्गाणीव सुधाशनानाम् ॥ २० ॥

यत्र गेहा एकमुभा द्विमुभाः सप्तभूमिकाः । भासन्ते व्यायता वृत्ताश्चतुरस्ताः सहस्रशः ॥ २१ ॥

चतुष्पथं यत्र विचित्रदृष्टेर्गोभिरानन्दितसार्थवाहम् । विनायककायकवस्तुवृन्दं चक्रास्ति साक्षादिव कामकुम्भः ॥ २२ ॥

सौवर्णो यत्र वप्रोज्ज्वलीन्द्रनीलकविश्रीपंकः । सखातिकः क्षितिक्षीर्णो मन्ये किं कर्णकुण्डलः ॥ २३ ॥

यत्र श्लोका महाश्लोका मानवा मानवागमाः । नागरा नागराः सन्ति प्रमदाः प्रमदान्विताः ॥ २४ ॥

॥ उद्यानं वरते यत्र नानावृक्षसमन्वितम् । सर्वतुंगलसूतानि ददत् किं नन्दनं वनम् ॥ २५ ॥

श्रवन्तः करशो दानकारि गर्जेन्त उन्नताः । शतशो यत्र भासन्ते कृष्णा जलधरा इव ॥ २६ ॥

कीनाद्या राक्षसद्वीपे सरोगास्तु विहङ्गमाः । केशाः सधन्वना दण्डसहिताश्चैत्यपङ्क्तयः ॥ २७ ॥

सन्धिद्रा धनिनां मुक्ता नारायणा जनार्दनाः । कूटयुक्तास्नानभेदा यत्र लोका न केचन ॥ २८ ॥

मूकं यत्रान्यदोषोक्तौ परस्त्रीवीक्षणोऽन्धकाः । पङ्क्तवोऽन्यधनचौर्ये निर्दयाः पापमर्दने ॥ २९ ॥

॥ स्वर्लोपिता धर्महृत्से दाने व्यसन्ति नो जनाः । गुणैकभाजनं भान्ति जैनधर्मपरायणाः ॥ ३० ॥

श्रीपूज्यपादराजीवरजःपुत्रपवित्रिते । तत्र श्रीमति विस्थाने अहम्मदपुरे वरे ॥ ३१ ॥

निनालयद्रयं माति सुन्दराकृति यत्र किम् । मन्ये मुक्तिपुरीक्षार्ये भविनां नेत्रयामलम् ॥ ३२ ॥

वसन्ति यत्र धर्मिणा शुभमक्ता महेश्वराः । विमुधा षड्वेदे लोका देवलोकासुरोपमाः ॥ ३३ ॥

वाग्मिभिरप्रचरावाणीवैद्यवर्णविभूषितात् । धीणोजस्यानतस्तस्मान्महि(ही)श्रीतिलकोपमात् ॥ ३४ ॥

॥ सविनयं सहरियं सायलकं समक्तिकम् । सोहासं प्रेमसंयुक्तं ससन्तोषं ससंस्पृष्टि ॥ ३५ ॥

हर्षोत्कर्मोत्सद्रोमाश्रितस्त्रीयशरीरकम् । मोदभेद्वरितस्वान्तं विनयानतमस्तकम् ॥ ३६ ॥

भालसलतलन्यस्तकरसंपुटकुम्भलः । पश्चाद्गुरुरष्टमूभागस्तातपादरजस्कणः ॥ ३७ ॥

देवलोकाभितावर्त्तवन्तैरभिवन्ध सत् । बाळको वरविद्वसिं तदुते रविचर्द्धनः ॥ ३८ ॥

यथाऽत्राहुदिनं कृत्यश्रुदिते भास्वते सति । पञ्चकाननसंपुष्टे तमोमेरे क्षपद्भते ॥ ३९ ॥

॥ प्रभातसमये पारिषदालकृतपर्वदि । नन्दिखाध्यायकरणं नेमिचरित्रवाचनम् ॥ ४० ॥

शास्त्रार्था सादरं साधोः पाठनं पठनं स्वयम् । इत्यादिपर्वकृत्यानि प्रवर्त्तने सप्तमदम् ॥ ४१ ॥

आतुपूर्या समापाते श्रीमद्धार्षिकपर्वणि । सर्वपर्वशिरोरते विविधोत्सवहारणि ॥ ४२ ॥

जिनेन्द्रमवने सप्तदशप्रभेदपूजया । अर्हतां पूजनं स्रात्रविधानं समहोत्सवम् ॥ ४३ ॥

व्याख्यानैर्नैवमिः करुणस्तूत्र-तद्दृष्टिवाचनम् । नवप्रभावनासुक्तैर्विचं दानार्थितोपपम् ॥ ४४ ॥

॥ सार्धार्थिकवास्तव्यकरणं पुष्पकारणम् । इत्यादिपर्वसम्बन्धिपर्वकर्मण्यनेकशः ॥ ४५ ॥

निर्विचं समजायन्त महामहः पुरस्सरम् । श्रीतातपादसत्तामहापञ्चमभावतः ॥ ४६ ॥

अपरं श्रीपरमशुरूणां वर्णनम् -

श्रीचन्द्रगच्छशतपत्रविराजितजीश्रीकुल्लताकरणकासरमणिप्रकाशम् ।

स्तोत्रे मुदा विजयदेवगुरुं त्रिलोकीविस्तारिनिर्मलतपोमहसा प्रकाशम् ॥ १ ॥

सूर्येचोऽमृतसं सरसं निपीय विश्वे समस्तमनुजा अभवन्नितान्तम् ।
त्यक्तादराः सदमृते मनसेति मत्वा कुण्डानि तस्य नव किं बलिवेद्यम जग्मुः ॥ १ ॥

माधुर्यताजितसितां सितकान्तिशुभ्रां सूर्ये ! गिरं तव सुतृप्तिभृतो निपीय ।
मेधाविनः श्रुतिपुटैर्गणयन्ति निलं पेयूपमात्मनि निजे तृणतुल्यमेव ॥ २ ॥

सुरीश ! भूरिभवसञ्चितपापपूरदुर्भेद्यसंतमसराशिविनाशकर्त्री ।
संसारिसत्वहृद्दयाम्बुजबोधदात्री भानुप्रभेव भवदीयसरस्वतीयम् ॥ ३ ॥

निश्शेषमभ्यजनगूढपथस्थितोद्यदज्ञानदुष्टगरलं सहसाऽपहर्तुम् ।
वाणीमिषेण विधिना निहिता सुधेयं सूर्यशितवर्दनचन्द्रमसि त्वदीये ॥ ४ ॥

नानारसस्फारण्यःप्रपूर्णा संसेविता कोविदराजहंसैः । मलापहर्त्री जनचित्तपत्राश्रयेव गङ्गा जयताद् गुरोर्माः ॥ ५ ॥

वाण्याऽभिभूता भवदीयधेयं लजाभरात् सारसुधा सुसाधोः ।

प्रभो ! सुधादीधितिसाधुविम्बमशिश्रियद् व्योम्नि विशुद्धभासा ॥ ६ ॥

सूर्ये ! गिरां स्वादुतयाभिभूता स्फुटं हिया तेऽद्भुतया प्रणश्य ।

आदाय वंशस्य मुखे शलाकां सितोपला काचघटीं विवेश ॥ ७ ॥

वाणीविलासांस्तव देशनायां गुरोः समाकर्ण्य समस्तभव्याः ।

यन्ति प्रमोदानिव नीलकण्ठा वसुन्धरायां धनगर्जिताश्च ॥ ८ ॥ — गिरामष्टकम् ।

सद्भक्तिमहोऽवलचन्द्रशङ्खक्षीराग्निनागाधिपतिच्छलेन । लोकत्रये श्रीगुरुराजकीर्तिः प्रोज्ज्वल्यते श्वेतरुचिस्त्वदीया ॥१॥
जगन्नयं निर्मलकान्ति सूर्ये ! यशस्त्वदीय विदधद्वलक्ष्मम् । चित्रं जनानामसितादिवर्णभेदं भिनत्ति स्म वरिष्ठशक्ति ॥२॥

स्कन्धो भवानीगुरुरंहिनाम शेषः शिखा दिक्कारिणः प्रशास्ताः ।

तद्वन्तपङ्क्तिः कुसुमानि भानि सस्यं विधोर्मण्डलमात्मचित्ते ।

इति प्रतीमः प्रकटं प्रसारिभवद्यशःकल्पतरोर्मुनीश ! ॥ ३ ॥

क्षीरार्णवोल्लोलसङ्कुक्कुला सुपुण्डन्तोभयताडपत्रम् ।

स्पाष्टं बहन्ती रजतोदगद्विखनद्वयी पुष्करमण्डपेऽस्मिन् ।

सूर्ये ! त्वदीया नरनिर्त्ति कीर्तिसन्नर्त्तकी सुन्दररूपसम्पत् ॥ ४ ॥

कीर्तिसिद्धिर्त्तिर्भवतां त्रिलोकीं गन्तुं गरिष्ठा युगपद् वभूव । सूर्ये ! किमेषा भुजगाधिराजकैलाशशैलेन्द्रगजच्छलेन ॥५॥
भातङ्गमुख्यो यत इन्द्रहस्ती क्षीरोदधिधारुसङ्गरङ्गः । कुण्डसङ्गः शशभृद्धमेत कथं गुरो ! त्वहरकीर्तिसाम्यम् ॥६॥ ॥

दुर्वर्णके नैव न चन्द्रविम्ये दुग्धे न हारे न सरिद्वरायाम् ।

नो कुन्दपुष्पे न स सरिसिंह ! त्वत्कीर्तिकान्तौ किल शुभ्रिमा यः ॥ ७ ॥

सूर्ये ! त्वदीयं सुयशः स्वजैनमालोक्य दुर्जयतर्षं क्षकस्मात् ।

भीतो विवेशोदकदुर्गमध्यं छायाच्छलात् पार्थेण इन्दुरेपः ॥ ८ ॥ — यशोऽष्टकम् ।

॥ श्रीपूज्यलेखे १०० जातमस्ति ॥

तपागच्छाधिपतिश्रीविजयदेवसूरिं प्रति पं० विनयवर्द्धनगणिप्रेषिता

[२२] — विज्ञप्तिका —

स्वस्तिधियो यान्ति सदाऽतिपुष्टिं यदीयविश्वाद्भुतनामजापात् ।

जीमूतपार्श्वे च ल्हिमाळा सोऽस्तु धिये श्रीजिनशान्तिनाथः ॥ १ ॥

स्वस्तिधियो यं जिनसार्वभौममशिश्रियन् विश्वविभूतिगोहृम् ।

शान्ताशिवः सजनशान्तये स्तात् स शान्तिकर्त्ता जिनशान्तिनाथः ॥ २ ॥

ब्राजिष्णुशरोभामरभासमानं मोहान्धकारोक्करभानुकल्पम् ।

पादाम्बुजं यस्य विराजतेऽलं श्रीशान्तिनाथः शिवशर्मणे सः ॥ ३ ॥

पार्श्वः पार्श्वमहापार्श्वो विश्वविश्वेश्वरो जिनः । कर्मवह्नीछिदा पार्श्वः पायात् संसारतो जनान् ॥ ४ ॥

शीर्षे सप्त स्फटा यस्य छत्राणि भान्ति सप्त किम् । श्रेयसे मूयसे भूपात् सप्तभयजयाजिनः ॥ ५ ॥

वामेयकेवलादशीसंक्रान्तविष्टप । प्रभो ! । अमेयगुणरत्नानां रत्नाकर । चिरं जय ॥ ६ ॥

शीर्षेसर्पमणिज्योतिर्नीलरत्नसमप्रभः । विद्युद्विद्युत्सपानीयधाराधर इवोन्नतः ॥ ७ ॥ — युग्मम् ।

स्वस्तिश्रीवर्द्धमानोऽस्तु वर्द्धमानो जिनेश्वरः । यशोवृद्धौ वर्द्धमानो न वर्द्धमानराजितः ॥ ८ ॥

स्वस्तिश्रीसंश्रितो देयात् सौख्यसौभाग्यसंपदम् । महावीरो महावीरो दुष्टदोर्माण्यपवैते ॥ ९ ॥

महावीरजिनाधीशो महावीरपरारुमः । कुलाम्बरमहावीरो महावीरवरस्वरः ॥ १० ॥

ज्ञातनन्दन ! सर्वेनप्रवृत्तनन्दनधिरम् । विज्ञातनन्दनायेन सुज्ञातनन्दनः प्रभो ! ॥ ११ ॥ — युग्मम् ।

त्रैशलेयो जिनो जीयाद्बन्तल्पकल्पितार्थदः । घाल्येऽप्यकम्पयन्मेरुं लीलया यो चलन्वितः ॥ १२ ॥

तान् प्रणम्य जिनाधीशान् सुरासुरनतरुमान् । चन्द्रोच्चलयशोभाताम् सर्वसंपत्तिकारकान् ॥ १३ ॥

अथ पुरचर्चनम्—

विराजते चन्द्रजिगाश्रफाली संसारासिन्धुविष शोतभङ्गः ।

निर्माणसौधाश्रयणाय जाने प्रोत्तुङ्गनिःश्रेणिकारि भव्यैः ॥ १४ ॥

प्रासादा जिनराजस्य शोतन्ते यत्र शूलैः । दातारः कल्पितार्थस्य मन्दारा इव नन्दने ॥ १५ ॥

जिनालयाः स्फाटिकसाश्वबद्धा भूमण्डलैः यत्र विभान्ति रम्याः ।

राजिस्थिताः सजनवर्णेनीयाः सुवृत्तताशालिन उच्चतुङ्गाः ॥ १६ ॥

सद्यानि श्रीजिनेशस्य विमानानीव नाकिनाम् । ब्राजन्ते यत्र वादित्रनिर्घोषैः कलिस्तान्यलम् ॥ १७ ॥

श्रीमज्जिनवरेन्द्रस्य प्रासादाः सादभेदिनः । यशःस्तम्भा इवामान्ति कारकाणां महागुणाम् ॥ १८ ॥

विराजते या नगरी विशाला विचित्रवर्णा लसदर्थयुक्ता । निषेविता साधुजनैः प्रकामं विशुद्धसिद्धान्तपदावली ॥ १९ ॥

यशोन्नता साधुसमा विभाति द्रव्यव्ययेनास्तिकनिर्मिता हि । पापछमनागमशब्दपूर्णां सद्ग्राहणीव सुधर्मराज्ञः ॥ २० ॥

यत्रार्हतास्तत्वविदो वदान्या उदारचित्ता निवसन्ति सन्तः ।

सभ्या महेश्या बहुदक्षचित्ताः किमून्नता जडमकल्पवृक्षाः ॥ २१ ॥

स्पृष्टा जनानां तु मियोऽस्ति यत्र शक्तोऽहमित्युन्नतधर्मकृते ।

भूषिष्ठसद्गुणभूषितानां लक्ष्मीश्रितानां पुरुषोत्तमानाम् ॥ २२ ॥

यकास्ति यत्राद्भुतयौवनेन तद् यौवेन विश्वमनोहरं यत् । समीक्ष्य देवप्रमदा मदेन त्वद्यापि नायाति मनुष्यलोके ॥२३॥
 प्रत्यर्थिपृथ्वीदयितान्धकारसंघातविध्वंसनचित्रभातुः । प्रीणाति यस्यां वसुधाधिनाथः प्रजां स्वकीयात्मजवञ्जितारिः ॥२४॥
 यत्र चौर्यविनिर्मुक्ते लोललोचनविभ्रमैः । मनांसि केवलं यूनं हरन्ति हरिणीदृशः ॥ २५ ॥
 लक्ष्मीवन्तो निरता मर्यादायां गभीरतायुक्ताः । शुद्धहृदयाः सृजता नदीशिवन्नागरा यत्र ॥ २६ ॥
 मन्दा अकार्यकरणे परस्त्रीदर्शनेऽन्धकाः । मूकाश्च परदोपोक्तावसन्तुष्टा गुणग्रहे ॥ २७ ॥
 पापेभ्यो भीरुका यत्र लोका लुब्धा यशोऽर्जने । निःशुकाः पङ्कसंहारे दानव्यसनिनस्तथा ॥ २८ ॥
 मुक्ताफलेषु हि च्छिद्रं वीवाहे करपीडनम् । मारिः शारिपु न(नो) लोके कुसुमेषु च वन्धनम् ॥ २९ ॥
 दण्डधत्ते तथा चैत्ये खड्गे निश्चिंशता यता । मुरुजेषु चपेटादि जडत्वं यत्र पुष्करे ॥ ३० ॥
 कैरवानन्ददायी कः का प्रिया स्मरभूपतेः । का पुरी पावनीयूता श्रीगुरुपादपङ्कजैः ॥ ३१ ॥

‘सूरतिः’—व्यस्तसमस्तजातिः । ११

महेभ्यसम्प्रदविणादिपूर्णे विराजमाने नृपसौख्यवृन्दैः । श्रीतातपादोदकजन्मरेणुपुण्यीकृते श्रीमति तत्र वर्ये ॥ ३२ ॥
 उल्लसन्ति सदा यत्र प्रासादाः श्रीजिनेशितुः । शोभमानसदाकारा नानाचित्रविराजिताः ॥ ३३ ॥
 यत्र सिद्धालयश्रेणिनिश्रेणिः सिद्धिसप्तनः । भाति सिद्धिरिवानन्ददायिनी भव्यदेहिताम् ॥ ३४ ॥
 यस्मिन् पुरे भाति विहारपङ्क्तिर्व्योमान्तसंग्रसदण्डशृङ्गा । किं दर्शयन् दण्डमिपाज्जनां गीर्वाणगेहं करशास्त्रये ॥३५॥
 श्रीसङ्घो राजते यत्र लसद्गुणमणीखनिः । जिनेन्द्रार्चाप्रतिकान्तिगुरुभक्तिरतः सदा ॥ ३६ ॥
 यत्र सर्वोऽपि वास्तव्यलोकः परमधार्मिकः । दृढप्रतिज्ञो निपुणो भद्रकप्रकृतिस्वया ॥ ३७ ॥
 श्रीवीतरागस्मरणप्रवीणसद्दार्मिकस्तोमविभूषिताङ्गात् ।
 भूमामिनीभालविचित्रभूतात्तस्मान्मुदा विन्धिपुराद् विशिष्टात् ॥ ३८ ॥
 सोत्कण्ठितान्तःकरणाभिरामः सञ्जीतिरीत्यावनतोत्तमाङ्गः ।
 संयोजिताञ्चक्रकुड्मलो हि भूरेशुसञ्चितभालपट्टः ॥ ३९ ॥

भक्तिव्यवस्था कृतोत्साहः शिष्यो चिनयवर्द्धनः । पतङ्गप्रभितावर्षवन्दनेनाभिवन्ध च ॥ ४० ॥
 विज्ञानिकां वितरुते कामदां कामधेनुवत् । यथा सुकृतसत्कृत्यमिहापि प्रतिवासरम् ॥ ४१ ॥
 प्राचीनाचलचूलायामागच्छत्संशुमालिनि । मण्डितायां महासभ्यैर्महेभ्यैः प्रौढपर्पदि ॥ ४२ ॥
 श्रीमद्भगवतीसूत्रदेशना क्लेशनाशिनी । पठनं पाठनं साधोरासोक्तियोगवाहनम् ॥ ४३ ॥
 इत्यादिकं शोभनधर्मकृत्यं जातं मुदा संप्रति जायते च । श्रीतातपादस्मरणप्रभाज्जोद्भूतपुण्योदयतस्तथा च ॥ ४४ ॥
 परिपाठ्या समायाते हृदिताशेषमानवे । सर्वपर्वशिरोरत्ने श्रीमदान्दिकपर्वणि ॥ ४५ ॥
 अमारिपट्टहोद्योपः कृपापोषश्च सर्वतः । तोषणं सर्वलोकानां पौषधिकस्य पोषणम् ॥ ४६ ॥
 अष्टाहिकापक्षचतुर्थमासाष्टमादिकोत्कृष्टतपोविधानम् । सप्ताधिकैः स्नात्रविधेविधानं जिनेन्द्ररोहे दशभिः प्रकारैः ॥४७॥
 संकल्पितान्कल्पिकल्पपूरसंपूर्णे कल्पतरूपमस्य । श्रीकल्पस्तुत्रस्य नवक्षणेः सत्रव्यक्षणेवाचनमद्भुतस्य ॥ ४८ ॥
 विशेषतः सद्गुरुदेवभक्तिभेवाजिताहोहरणे प्रसक्तिः । वाञ्छाधिकं मार्गणमण्डलीनां द्रव्यप्रदानं निजशुद्धभावात् ॥४९॥
 इत्यादिसर्वविषयवर्द्धनकृत्यं समग्रं समभूत् सशर्म ।संसक्तसद्भ्यान्कृतिप्रभावात् ॥ ५० ॥

अथ गुरुवर्णनम्—

श्रीमत्तपागणमहार्णवपूर्णचन्द्रं, सूरिखरं विजय० ॥ ५१ ॥ श्रीसूरिनायक ! तव प्रतिभोषमानं ॥ ५२ ॥
 —यावत्—पद्मा० ॥ ५८ ॥ गच्छेशो—यावत् ॥ ६२ ॥
 का मान्या नरनायकसंदि भवेत् ? कः प्राणिनां परमैतः ? किं तिष्ठेत् स्थिरमङ्गिनां ? दिवि सदा के सन्ति ? किं गूधरात् ? ॥ ५९ ॥

यत्राहंतास्तत्त्वविदो वदान्या उदारचिन्ता निवसन्ति सन्तः ।

सत्या महेभ्या बहुदत्तचित्ताः किमूत्रता जहमकल्पवृक्षाः ॥ १८ ॥

यत्रास्तिकानां समवेक्ष्य दानं बृन्दारकानोकहृपङ्क्तिरेव । स्वर्गे निवासं किमु तत्र चके यत्रापमानं हि संतां न वासः ॥१९॥
विराजते या नगरी गरीयसी त्रिंशष्टधर्मिष्ठजनैरलङ्कृता । सुतातपादश्रवणप्रभावतोऽसुखेति दोषादिभयाद्दवीयसी ॥२०॥

स्यर्द्धां जनानां तु मियोऽस्ति यत्र शक्तोऽहमित्युन्नतधर्मकृत्ये ।

भूयिष्ठसद्गुणभूषितानां लक्ष्मीश्रितानां पुंस्योत्तमानाम् ॥ २१ ॥

चकास्त्रि यत्राद्भुतयौवनेन तद् यौवनं विश्वमनोहरं यत् । समीक्ष्य देवप्रमदा भेदेन न्वद्यापि नायाति मनुष्यलोके ॥२२॥

यद्धर्मकुल्ये प्रतिरूपितानि श्लोक्षणाणां वदनोत्पलानि । सौरम्यलोमाद्बहुचञ्चरीका विलोक्य समोपरि संग्रमन्ति ॥२३॥

यत्र चौर्यविनिर्मुक्तं लोलोचनविप्रभैः । मनांसि केवलं यूनां हरन्ति हरिणीदृशः ॥ २४ ॥

लक्ष्मीवन्तो निरता भर्षादायां गभीरतायुक्ताः । शुद्धहृदयाः सुवृत्ता नदीशिवन्नागरा यत्र ॥ २५ ॥

यत्र प्रजापालनतत्त्वोऽस्ति क्षितीक्षिता क्षत्रियवंशश्रीपः । सन्ध्यायामार्गागतवित्तक्रोशो विपक्षभेदी किल रामचन्द्रः ॥२६॥

मन्दा भकार्यकरणे परस्त्रीदर्शनेऽन्धकाः । मूकाश्च परदोषोक्तवसन्तुष्टा गुणभेदे ॥ २७ ॥

पापेभ्यो भीरुका यत्र लोका लुब्धा यशोऽर्जने । निःशुकाः पङ्कसंहारे दाने व्यसनिनस्तथा ॥२८॥—पमलम् ।

मुक्ताफलेषु हि च्छिद्रं वीषाहे करपीडनम् । मारिः शारिषु न(नो!) लोके कुसुमेषु च घनघनम् ॥ २९ ॥

दण्डबध्ने तथा चैत्से खड्गे निश्चिद्यता घृता । गुरुषु चोपेदादि जडवं यत्र पुष्करे ॥ ३० ॥—पमलम् ।

घनदा घनदा यत्र मानवा मानवा अपि । क्षियोऽपि हि सदा गौर्यः पुरुषाः पुरुषोत्तमाः ॥ ३१ ॥

ईश्वरा ईश्वरा एव शक्तिमन्तो यशोऽर्जने । कवयः कवयः कामं दृश्यन्ते बहवो नराः ॥ ३२ ॥

सदने सदने सन्ति कमलाः कमलास्तथा । विशिष्यते कथं तत्र पुत्रं स्वर्गिपुरादिह ॥ ३३ ॥

सौर्वर्णप्रो रचनावलीढो रत्नावलीनां कपिशिर्षशोभी । यत्रास्ति कर्णाभरणं किमेव शृष्ठीवशया जगदुत्तमायाः ॥३४॥

मध्ये क्षितिप्रप्रुपावर्तसे कृष्णादिकोद्दाराख्यपुरे प्रतीति । शीतारतापादोदकजन्मरेषुगुणीकृते श्रीमति तत्र वयं ॥३५॥

सञ्चन्द्रआदसंदोहात् भूरिभूरिविभूषितात् । श्रीगुणाममधेण सौख्यसीमायसंयुतात् ॥ ३६ ॥

वापीवप्रविहारादिपदार्यसायैराजितात् । अपूर्वस्वर्गसादृश्यात् तिरयाडापुरात् ततः ॥ ३७ ॥

अथ समाचारः—

श्रीगुरुचरणद्वन्द्वण्डरीकजस्कणः । हर्षोत्कर्षभराद् भूरि रोमोद्गमशरीरमाक् ॥ ३८ ॥

संयोजितकरकमलः सूर्यमितावर्त्तवन्दनेनैवम् । चन्द्रित्वा सप्रणवं सोत्कण्ठं सरणरणकं च ॥ ३९ ॥

धार्थीतलमिलन्मौर्त्तिर्नताङ्गो भक्तिभासुः । विज्ञितिकां वितमुते शिष्यो विनयचर्द्धनः ॥ ४० ॥

विरोचने दिग्गमणीयराभाववन्नग्ययो मण्डयतीव रक्ते । मुदा कौरैः स्वस्य च कुङ्कुमाभैरारूढपूर्वाचलशृङ्गभागे ॥ ४१ ॥

श्रद्धयमनि रविणा निशायास्त्रमोभरे दीधितिभिर्घनाभैः । श्यामाधिनायं इक्षता वशयाः सङ्कल्लं प्रासमिदं त्वयेति ॥४२॥

यथाऽत्र कुल्यं प्रतिवासरं तु विराजितायां बहुसम्बन्धैः । विधीयते श्रीपरिशिष्टप्रवृत्त्या यनं सञ्चतुरैः समायाम् ॥४३॥

सिद्धान्तादिकशास्त्राणां पठनं पाठनं तथा । योगोद्बहनमित्यादि धर्मकर्म मुदाऽभवत् ॥ ४४ ॥

संप्रति ज्ञापते चान्यत् तातपादप्रसादतः । पवापि धार्मिकं सर्वपर्वणोपहारकम् ॥ ४५ ॥

तत्रोपतस्ये सर्वत्र पौषधिकस्य पोषणम् । अमारिपटहोद्दोषोपपत्सन्तापवारणम् ॥ ४६ ॥

मासाद्मासक्षुण्णान्णामोषदशहिकापष्ठतोऽभितसम् । उपासकैः सप्तदशभेदैर्विनेन्द्रसुखात्रविधैर्विधानम् ॥ ४७ ॥

अधिसार्थैः कृतार्थत्वमवाप प्राथितासितः । इभ्येभ्यः आद्भवन्मैः आद्रीभ्योऽपि तथा घनम् ॥ ४८ ॥

कस्त्रितानत्वसंस्कल्पपूणे कल्पशास्त्रिनः । वापता कल्पसूत्रस्य नवक्षणनवक्षणैः ॥ ४९ ॥

नवप्रभावना खण्डपुटप्रीफलादिकैः । सार्धमिकाणां वात्सल्यं पक्वान्निर्विधैः सह ॥ ५० ॥
इत्यादिसत्पर्वनिचद्धधर्मकृत्यं समग्रं समभूत् सशर्म । श्रीतातपादां हिसरोजयुग्मसंसक्तसद्भ्रानकृतिप्रभावात् ॥५१॥

अथ श्रीविराजमानतपागच्छाधिराजश्रीविजयसिंहधुरीश्वरवर्णनम्—

श्रीविजयदेवसुरिपट्टाम्भोधिनिशाकरम् । श्रीविजयसिंहसूरिं स्तविकर्मीं करोम्यहम् ॥ ५२ ॥

सदोन्नतिः श्रीतपागच्छपूर्वाचलोच्चूलाग्रसहस्रधामा ।

भन्यारविन्दान् कुक्ले स्मितास्यो जीयात् स सुरिर्विजयादिसिंहः ॥ ५३ ॥

पारम्परीणाभ्यगणाधिपानां धर्मोपदेशो दुरितं समग्रम् ।

दीदांसते शोभुशुभो हि येषां जीयात् स सुरिर्विजयादिसिंहः ॥ ५४ ॥

त्वदासवाक्सारसुधां निपीय चन्द्रामृतं यद्विबुधा सुधाऽद्यः ।

तद्दुर्ज्वलच्छितिलक्ष्मदम्माच्छेनालवही समभूत् ततः किम् ? ॥ ५५ ॥

तपोरणेशस्य समीक्ष्य वक्त्रं किं वा न वाहं विमलप्रभावः ।

परीक्षितुं स्पष्टमितीन्दुरङ्गव्याजेन हस्ते मुकुरो(रं) व्यधात् किम् ? ॥ ५६ ॥

वाचंयमाधीश ! तवासमानदेदीप्यमानास्वरुचं निशम्य ।

गात्रे निशायां निशितासुवाह चन्द्रोऽङ्गदम्मादसुखोदयात् किम् ? ॥ ५७ ॥

विनिर्ममे वा विधिना त्वदासं सुधां सुधांशोः कसु मध्यगां द्राक् ।

प्रशङ्ख सम्यक्प्रमन्ययेदं कलङ्करन्ध्रं शशिनः प्रभो ! स्यात् ? ॥ ५८ ॥

त्वद्वक्त्रशोभां समवेक्ष्य राजाऽतिविस्मितः स्माटति किं न वास्ति ।

तद्वस्तु यत्सन्निभतां क्षमायां किमहेतीतीक्षितुमीश ! शङ्के ॥ ५९ ॥

घाताऽवधार्यासमदीपितीन्दुत्वद्वक्त्रयोः सन्निभतां स्वचित्ते ।

विम्बे किमिन्दोरुपलक्षितुं चेद् वक्त्रेऽङ्गदम्भादुपलक्षणं हि ॥ ६० ॥

यदि प्रभोदेन निशेशविम्बं नालीकसुगमं वहति प्रसन्नम् । तदैति शिष्टां कथमप्यतुच्छनेत्रद्वयं त्वद्वदनोपभां च ॥६१॥

प्राप्नोति चन्द्रः सहयोगिभावं तवाननस्य प्रतिमासमिन्नः ।

संपूर्णमूर्तिं विपमैस्तपोभिः कुरुष्वदृश्येन कृशां विषी(षा)य ॥ ६२ ॥

॥ इति सुखाष्टकम् ॥

संविस्तरन् यस्य यशोनदीशो भूमण्डलं वा विमलीकरोति ।

विभ्राजते यत्र हिमांशुविम्बं श्वेतावदातोत्पलवन्नितान्तम् ॥ ६३ ॥

तपागणाधीशयशस्कलापपवित्रतां प्राप्नुमिव प्रचण्डः ।

सुरद्विपः श्वाति तवातिकान्तः सदा सिताङ्गोऽपि लिलिम्प नद्याम् ॥ ६४ ॥

यद्यशःक्षीरपायोधौ शशाङ्गकरसुन्दरे । अमराञ्जनसंकाशमाकाशं शैवलायते ॥ ६५ ॥

राजते यद्यशोराशिः[ः] शशाङ्ग इव पावनः । प्रीणयन् लोकसंदोहान् समुद्योतितविष्टपः ॥ ६६ ॥

यत्कीर्त्तिव्रततेव्योममण्डपे तारकन्ति हि । विस्तृतायाः प्रसूनानि चन्द्रविम्बायते फलम् ॥ ६७ ॥

यत्कीर्त्या धवलीभूतं विष्टपनितयं यदा । तदादि शेषदिग्दन्त्यादयो जाताः सिताः ननु ॥ ६८ ॥

यत्कीर्त्तिर्वज्रिमिस्त्रेण चरन्ती गगनाङ्गणे । वद्धापिता सितै रत्नैरुपेतं तारकैर्नमः ॥ ६९ ॥

कुलवधूरिव या परमा सती सकलदक्षजनैरिह मन्यते । पणवधूरिव साऽपि निरङ्कुशा चरति कीर्त्तिवधूर्तं यदीपका ॥७०॥

॥ इति यशोऽष्टकम् ॥

चैलेऽर्हतां यत्र पुरोऽलिनीलां नित्यं जना भेषघटां वदन्ति । सश्रद्धश्राद्धैः कृतकाकतुण्डधूपोत्थधूमैर्मगनाग्रगैस्तु ॥ १९ ॥

श्रीपूज्यपादात् प्रति नन्तुमात्मभक्त्वाऽऽगतानेकजनावलीढम् ।

यत्राद्भुतं साधुग्रहं चकास्ति शीतं तरीतुं किमदो भवाञ्चिम् ॥ २० ॥

श्रीपूज्यपादाश्रितमाहृतानां मुनत्परिनां साधुग्रहं समीक्ष्य ।

यत्र श्रद्धाः प्रवदन्ति किन्तु सर्वार्थसिद्धाख्यमिदं विमानम् ॥ २१ ॥

श्रद्धासुजां चेद्भि भवेन्मणीनां चैतन्यमन्यच्च सुरदुमाणाम् । तदा क्रयातां कथमप्यम् यत् श्रद्धावतां दानसमानभावे ॥ २२

यदास्तिकानां समवेक्ष्य दानं सुरार्जनी देवकरालिकाली ।

चक्रे निवासं दिवि लज्जितेव यत्रापमानं हि सतां न वासः ॥ २३ ॥

यत्रार्हता धर्मरता विरक्ता द्विसन्ध्यमावश्यकराकाः किम् ।

श्रीपञ्चमाहोक्तसदास्तिकानां समानभावं प्रगता विभान्ति ॥ २४ ॥

यत्रास्तिका देवगुरुणीतधर्मात्पुरक्तो भयपक्षशुद्धाः । शीलेन सीताऽर्चितदानदात्री पद्मावतारा किमुदारचिन्ता ॥ २५ ॥

विराजते या नगरी विशाला विचित्रवर्णा लसदर्थयुक्ता । निषेविता साधुजनैः प्रकामं विशुद्धसिद्धान्तपदावलीव ॥ २६ ॥

प्रत्यर्थिषुष्वीदयितान्धकारसंघातविष्वंसनचित्रभानुः ।

प्रीणाति यस्यां वसुधाभिनाथः प्रजां स्वकीयात्मजवज्रितारिः ॥ २७ ॥

विभान्ति यस्यामलक्षेक्षणानगाः स्वरूपसंतर्जितनिर्वराङ्गनाः ।

उदारगत्या जितहंसवालिका मुखारविन्दापरितेन्दुमण्डलाः ॥ २८ ॥

यत्राङ्गनां वीक्ष्य सुराङ्गनाभिः परस्परं भेदकमिच्छतीभिः ।

संपूजितो नाभिर्हृदः स्वभक्त्या तदा निमेषा विदधे प्रजास्ताः ॥ २९ ॥

कल्याणराजत्कलशोपशोमिता रोचिष्युरलैः प्रतिबद्धभूतलाः ।

अत्रंकया उत्तमशिल्पनिर्मिताः स्फारस्फुरत्स्त्रम्भशतोपयुक्ताः ॥ ३० ॥

जगप्रयश्चीसुविलासगेहा विभान्ति यस्यां नरवृन्दगेहाः ।

सदा विद्वायोरभ्रमणोर्यखेदात् खगा इवैते किमधोऽवतीर्णाः ॥ ३१ ॥—यम्लम् ।

नक्षत्रमालाप्रतियातना हि निर्मात्सलं मुग्धवधुजनानाम् । विचित्रपुष्पप्रकरस्य बुद्धिं गेहाङ्गणे यत्र सुरस्त्ववदे ॥ ३२ ॥

यद्धर्म्यकुब्जे प्रतिरूपितानि स्वगेषणानां वदनेऽसलानि । सौरभ्यलोभाद्बहुचञ्चरीका विलोक्य सद्योपरि संभ्रमन्ति ॥ ३३ ॥

यद्धर्म्यदीप्यन्मणिवद्धचन्द्रशालाप्रदेशे प्रतिविम्बितं च ।

द्वारं स्वहस्तं सहसा क्षिपन्तं लातुं प्रियं स्वीयप्रिया जहास ॥ ३४ ॥

विभाति यस्यां कमनीयसालो रत्नोत्कराणां कपिशिर्षशोभी ।

प्रशस्यजाम्बूनदवद्धमितिः क्षमाङ्गनायाः करमूर्ध्णं किम् ॥ ३५ ॥

चकास्ति यस्यां परिखावहन्ती विस्तीर्णसालप्रतिरूपमन्तः । मणिज्वलन्निर्मलनीरपूष्णां किं कङ्कणीमृतसरद्विरेव ॥ ३६ ॥

राजते वाटिका यत्र पुष्पराजिविराजिनी । पौष्यायातयुवश्रेणी यथा नगरनायिका ॥ ३७ ॥

विभासते यत्र वनं कदम्बमालारमाकन्दफलादिराजितम् । अनल्पजीवासमसौख्यकारि सचन्दनं स्वं किमधोऽवतीर्णम् ३८

अथ विशेषतः काच्यम्—

छिद्रं तु मुक्ताफलके विवाहे छत्रेषु दण्डः करपीडनं च ।

निःसिं(स्तु)शताऽसौ चिकुरेषु धन्यो लोकेषु नासीन्मुदितेषु यत्र ॥ ३९ ॥

मन्दा अकार्यकारणे परस्त्रीदर्शनेऽन्धकाः । मूकाश्च परदोषोक्तावसन्तुष्टा गुणग्रहे ॥ ४० ॥
पापेभ्यो भीरुता यत्र लोका लुब्धा यथोऽर्जने । निःशुक्ताः पङ्कसंहारे दाने व्यसनिनस्तथा ॥ ४१ ॥
मेहेभ्यसम्यद्रविणादिपूर्णे विराजमाने नृपसौख्यवृन्दैः । श्रीतातपादोदकजन्मरेणुपुण्यीकृते श्रीमति तत्र वयं ॥ ४२ ॥

अथ विहृदिवर्णनं लिख्यते—

उत्तुङ्गशृङ्गः स्फटिकाश्रमवद्धो जिनालयः प्रौढचलत्वाकः ।

कीर्तैरिव स्वम्भ इहास्ति यत्र, किल कारकाणाम् ॥ ४३ ॥

प्रासादा जिनराजस्य द्योतन्ते यत्र सुन्दराः । दातारः कल्पितार्थस्य मन्दारा इव नन्दने ॥ ४४ ॥

धर्मध्यानपरा यत्र शीलभरणभूषिताः । श्रावकाः श्रीगुरोर्मक्ता दीनोद्धरणसादराः ॥ ४५ ॥

राजमानगुणग्रामा बहुश्लाघविचक्षणाः । सद्दानगुणसंसुक्ता धनेन धनदोषमाः ॥ ४६ ॥—यमलम् ।

यत्र सर्वोऽपि वास्तव्यलोकाः परमधार्मिकः । दृढप्रतिज्ञो निपुणो भद्रकप्रकृतितस्तथा ॥ ४७ ॥

वापीवप्रबनोत्कीर्णाद् विप्रचित्तविभूषितात् । अपूर्वस्वर्गसादृश्याद् विहृदिनगरात्ततः ॥ ४८ ॥

सञ्जीतिरीतिविनयाद्यनतोत्तमाङ्गविन्यस्तहस्तपरिदर्शितभक्तिभावः ।

आयल्लकोत्पुलकितान्जलताविभागः प्रह्लादभेदुरमना विनयस्वभावः ॥ ४९ ॥

निर्भाषितग्रहपतिप्रमितप्रणामं विज्ञप्तिकापुटकिनीमयमेकचित्तः ।

भक्त्याऽवतारयति वर्णविशिष्यमाणान् शिष्याणुको चिन्मयवर्द्धन आदरेण ॥ ५० ॥

पूर्वाद्रिचूलावलम्बिनि श्रीदिनाधिनाथे किल कुङ्कुमाभैः । काष्ठासृगाक्षीवदनानि रक्ते गुदा कौरुर्भण्डयति स्वकीयैः ॥ ५१ ॥

शब्दायमाने तस्तुताम्रचूडे जरज्जपापुष्पगणप्रकाशे । कृष्णान्धकारे प्रलयंगतेऽथ यथाऽत्र कुल्यं प्रतिवासरं च ॥ ५२ ॥

पर्वधर्मसुपि हर्षपुपि प्रसिद्धश्रद्धावदिम्यजनराजिविराजितायाम् ।

श्रीपञ्चमाङ्गवरसूत्रपवित्रवृत्तेर्याख्याकृतिः सुकृतिनिर्मितहृदयसत्तेः ॥ ५३ ॥

प्रज्ञापनोपाङ्गविशिष्टसूत्रसाध्यायचञ्चत्करणं सुनीनाम् ।

अध्यापनं चाध्ययनं त्रिसायं श्राद्धोपधानोद्बहनं स्वशक्त्या ॥ ५४ ॥

इत्यादिकं शोभनधर्मकार्यं जातं गुदा संप्रति जायते च । श्रीतातपादस्मरणप्रभावप्रोद्भूतपुण्योदयतस्तथा च ॥ ५५ ॥

क्रमगते वार्षिकपर्वणीत्वतिभीत्यभावे समपर्वदीपे । अभून्नवीनक्षणकल्पस्तरुत्रसुवाचनं साधुनवक्षणैश्च ॥ ५६ ॥

अष्टादिकापक्षचतुर्थमासाऽष्टमादिकोत्कृष्टतोविधानम् । सप्ताधिकैः स्नात्रविधेर्विधानं जिनेन्द्रगोहे दशभिः प्रकौरैः ॥ ५७ ॥

वाञ्छाधिकं मार्गणमण्डलीनां द्रव्यंप्रदानं निजशुद्धभावात् । परस्परोत्पन्नरूपापहारः प्रभावनोद्भूतविभूतिसारः ॥ ५८ ॥

विशेषतः सद्भुक्तेवभक्तिः समस्तसाधर्मिकवत्सलत्वम् । पूर्वाजितांहोहरणे प्रसक्तिः संसारश्लयोद्धरणं जनाणाम् ॥ ५९ ॥

इत्यादिसत्त्वर्षनिवृद्धधर्मकृत्यं समग्रं समभूत् सशर्म । श्रीतातपादाद्विचरोजयुग्मसंसक्तसद्भानकृतिप्रसादात् ॥ ६० ॥

अथ श्रीशुरुवर्णनम्—

का मान्या नरनाशपर्वदि भवेत् ? कः प्राणिनां धर्मतः ? किं तिष्ठेत् स्थिरमङ्गितं ? गजघटाविध्वंसने को घटी ? * ।
विन्ध्याद्रिं स्मरति प्रमोदकरणे कः पङ्कजानां स्मृतः ? कुम्भो मङ्गलमातनोति पथिकप्रस्थानके कीदृशः ? ॥ ६१ ॥

प्रश्नाद्यक्षरसंग्रहाद् भवति यो वाचंयमाधीश्वरः, उचत्स्वीयकुलाम्भराभ्रमणि श्रीगीतमस्तामिन्म् ।

लब्ध्या श्रीविजयादिदेवगणभृत्यद्विधारात्रीश्वरं, तं श्रीपूर्वकमादरेण भविनां सौभाग्यदं संस्तुवे ॥ ६२ ॥

अथ कमलचन्धः—

भविकाभ्युजसारङ्गं कोविदसंहतिचकोरसारङ्गम् । सुकृतसरःसारङ्गं पापप्रवलयत्सरारङ्गम् ॥ ६३ ॥

* 'दिवि सदा के सन्ति किं भूधरात् दीर्घात् हन्ति यजत् ।' इति वा पाठः ।

-कुमतरजःसारङ्गं वादिरजगणप्रमथनसारङ्गम् । निश्चलतासारङ्गं मनुजशुभगतिदृशानुसारङ्गम् ॥६४॥ - गीतिः ।
 मधुरस्वरसारङ्गं निरञ्जनगुणजितसारङ्गम् । ततुरुपसुसारङ्गं, समस्तसद्वज्जुणसारङ्गम् ॥ ६५ ॥ - उपगीतिः ।
 श्वासविजितसारङ्गं शोचनशिशुपालसारङ्गम् । कामक्षयसारङ्गं कुनयमलप्रमथसारङ्गम् ॥ ६६ ॥ - उपगीतिः ।
 कर्मरक्षिसूर्यसारङ्गं करकमलधृतशमतासारङ्गम् । जिनशासनसारङ्गं नासिकयाञ्चितवरतिलसारङ्गम् ॥६७॥ - गीतिः ।
 श्रूतजितसारङ्गं निर्मलताजितसुषेसारङ्गम् । जन्मनरुजसारङ्गं स्वाङ्गाकारितरपणसुसारङ्गम् ॥ ६८ ॥ - गीतिः ।
 सुन्दरमुखसारङ्गं ध्याननरोद्गाहितवरसारङ्गम् । लोभार्जुनसारङ्गं कण्ठचमत्कृतसुसारङ्गम् ॥ ६९ ॥ - आर्या ।
 मुक्तिस्त्रीसारङ्गं दमितकरणचपलसारङ्गम् । दीक्षास्त्रीसारङ्गं संसृतिमृगहननसारङ्गम् ॥ ७० ॥ - उपगीतिः ।
 सकलसुजनसारङ्गं सौवरमादशितनरसारङ्गम् । शशधरसमसारङ्गं विबुधसमास्त्रीसुदृष्टिसारङ्गम् ॥ ७१ ॥ - गीतिः ।
 क्रीडाश्रुतसारङ्गं क्रीलितरोपशितिसारङ्गम् । धाणीगीतलतासारङ्गं पानितनिजवरसारङ्गम् ॥ ७२ ॥ - अर्द्धमिपुडा ।
 दितमायासारङ्गं स्ववशीकृतसुमितसारङ्गम् । जह्मसुरसारङ्गं मृगमदजैत्रवदनाञ्जसारङ्गम् ॥ ७३ ॥ - उद्गीतिः ।
 मानभुजगसारङ्गं जगज्जनमनःसहकारसारङ्गम् । लोचनजितसारङ्गं निजवशनिर्मितमनःसुसारङ्गम् ॥७४॥ - गीतिः ।
 करेणसारङ्गं शुभलेख्यागुणविजितसारङ्गम् । गदितनियतसारङ्गं वचनजलदलीनपुरुषसारङ्गम् ॥ ७५ ॥ - गीतिः ।
 प्रतिमृगमदसारङ्गं सुधितनिहपमथितिसारङ्गम् । भवजलनिधिसारङ्गं धर्मकथालापितसुसारङ्गम् ॥ ७६ ॥ - आर्या ।
 सुकृतिखिलसारङ्गं स्वरमाधुर्यमथितवरसारङ्गम् । भजत गुरुं सारङ्गं मोहरजनिषेधनगुरुसारङ्गम् ॥७७॥ - गीतिः ।

॥

एवं कमलबन्धः ।

- सूर्य १ चंद्र २ राहुहंस ३ हस्ती ४ वासु ५ सिंह ६ गिरि ७ मेघ ८ वीणा ९ शङ्ख १० कन्दर्प ११ शूलवी
 १२ कर्पूर १३ वृष्ण १४ महादेव १५ जल १६ कुठार १७ स्रङ्ग १८ पीपक १९ कुसुम २० कार्तिक २१ नदी
 २२ मूत्र २३ निर्गन्ध २४ कमल २५ अगुरु २६ अग्नि २७ पिक २८ स्वर्ण २९ अश्व ३० रमण ३१ चितारा
 ३२ लोचन ३३ चित्र ३४ मूत्र ३५ कज्जल ३६ सारिका ३७ सर्प ३८ चन्दन ३९ कुल ४० रात्रि ४१ लक्ष्मी
 ४२ रत्न ४३ सुवास ४४ गरुड ४५ कीर ४६ खजन ४७ ह्रस्वग ४८ चक्र ४९ श्वेतदर्पा ५० सफरवाणी ५१
 चातक ५२ मृग ५३ वेणी ५४ वाहन ५५ राग ५६ भेक ५७ वासली ५८ सहर्ष ५९ कुर्वुट ६० एवमनुक्रमत ।
 वक्षो धते स्तनं कः ? शुभतरनियते किंवदामवृणं हि ? प्राग्बर्गस्याद्यवर्णो भवति विदुषः किं कामसंबोधनं तु ? ।
 का संसृद्धिः प्रभूणां ? किमिह सहचरीसप्तमीरूपमैक्यं, मातुः किं नाम गच्छापिपतिविजयसिंहपुरस्सरिजः ॥७८॥
 - भायरुदे । दिव्यस्तसमस्तजातिः ।

॥

कृष्णप्रिया काञ्चलि ? किमव्ययं तु खेदे ? स्तनं को हि विमर्त्त वक्षः ? ।

धातोः द्वितः प्रलय एति कस्तु ? स्तोनाहंतो गच्छधतेः पिता कः ? ॥ ७९ ॥

- साहनाथुः । व्यस्तसमस्तजातिः ।

गच्छाधिनाथो वदतां जनानां, सौल्यानि चित्तार्थितदानदक्षः ।

कल्याणकारी करुणाजलार्द्रः, साक्षादसौ सुन्दरनाकिशास्त्री ॥ ८० ॥ - नितोष्टनाय्यः ।

- ॥ नानाव्यन्तरनागनिर्जरविशां विधाधरस्वामिनां, सर्वेषां हृदयस्थलेषु रमते संचारिणी स्नेह्यया ।
 येषां कीर्तिवधूः सतीति विरुदं संधारयन्ती जने, यत्कोपोपनतेस्तदत्र महतां गम्भीरता काञ्चयहो ! ॥ ८१ ॥
 स्वकीर्त्तिमासो निमलः यतीश ! चन्द्रन्ति कुन्दन्ति हिमाचलन्ति ।
 हारन्ति हीरन्ति हलायुपन्ति हसन्ति दीप्यद्रजताचलन्ति ॥ ८२ ॥
 निभासते यस्व यशोविसारिकर्पूरयो दिजराजशुभ्रः । मरुत्पयाङ्गारलनाश्रियाय प्रब्रह्मण्डनागडोरसंपुटेऽस्मिन् ॥ ८३ ॥

समन्ततो विष्टपमण्डपोपरि विभ्राजते यद्गुणवलयस्तताः ।

फलन्ति नानाफलसंचयैस्तु ताः सिक्ताः प्रशंसासलिलैः सुषोष्ज्वलैः ॥ ८४ ॥

सूरीशितस्त्वद्गुणराशिभारैर्महद्विराक्रान्तसमस्तगात्रैः । भोगीशितात्मीयतनूमनिद्रो यथेप्सितं चालयितुं किमेपः ॥ ८५ ॥

श्रीभूष्यपादैर्विगतप्रमादैः सभासमक्षं जितवादिवादैः । भव्यारविन्दोत्करतीव्रपादैः स्वकीयशिष्योपरि सुप्रसादैः ॥ ८६ ॥

श्रीतातपादैरपि तैः स्वकीयशपुःपरीवारशरीरचार्त्तम् । निर्विघ्नजातामलसर्वपर्वस्मयापहृद्वापिकर्पवर्वात्ता ॥ ८७ ॥

शिक्षाप्रसादश्च शुभप्रवृत्तिनेकधर्मोन्नतिकार्यसिद्धिः । इत्याद्युदन्तान् प्रवरान् समस्तान् प्रसादपत्री परिसूचयन्ती ॥ ८८ ॥

प्रसादनीया बहुमाननीया मनःप्रमोदाय शिशोः प्रसद्य ।

कुसुद्वनस्याद्भुतकौमुदीव सुमेधमालेव शिखण्डिनो हि ॥ ८९ ॥ - विशेषणम् ।

अथावधार्या प्रणतिस्त्रिसायं कृताञ्जलेर्मै नतमस्तकस्य । श्रीतातपादैः समये स्वशिष्यः दूरस्थितोऽप्येव सुचिन्तनीयः ॥ ९० ॥

परमगुरुविनयकरणे तत्परचित्ताः कविविनयविजयाहाः । विद्युषवरलालकुशलाः कुशला बहुशाल्मत्त्वविदः ॥ ९१ ॥

सकलगुणकूलनिरता गणयो वरहृस्तिविजयनामानः । सद्बुद्धिः सद्बुद्धिः सोमा गणयो गुणरत्नरोहणमहीधराः ॥ ९२ ॥

सद्भाग्योदयविजया भाग्योदयलब्धकविजयाः । मुक्तिपुरसार्ववाहा गणयो वरमुक्तिविजयाहाः ॥ ९३ ॥

सत्यवचनसन्तुष्टा गुणपुष्टाः सत्यविजयगणयो हि । सिद्धशिलास्वच्छहृदो गणयो वरसिद्धिविजयाख्याः ॥ ९४ ॥

दर्शननिश्चितकमला गणिदर्शनविजयनामानः । गणयो रविजिजयाख्याः सञ्जनमनुप्रवरविकिरणाः ॥ ९५ ॥

हर्षितवदना बहुयतिभक्तिकरा गणिसुहर्षविजयाहाः । सौम्यगुणसोमवदना जयवन्तो विजयसोमाख्याः ॥ ९६ ॥

इत्यादिसुनिवाराणां श्रीगुरुचरणान्जयुग्मभृद्गाणाम् । प्रणतिश्चातुप्रणतिः श्रीतातैर्निजशिशोः प्रसाधा हि ॥ ९७ ॥

किं चेहत्या गणयो रविचर्द्धननामधारिणः सततम् । मुनिः सद्बुद्धिः चर्द्धनाख्यो रूपादिमवर्द्धन-धनवर्द्धनकौ ॥ ९८ ॥

इत्यादिकाः प्रशमिनः सकलः संचश्च तातपादान्जम् । प्रणमन्ति परमभक्त्या कृताञ्जलयोऽवनिनिहितशिरोब्जाः ॥ ९९ ॥

श्रीतातपादानाम्ना नम्यन्ते प्रतिदिनं जिनाः शिशुना । शिष्यस्तत्रतिसमये श्रीतातैश्चेतसि विषेयः ॥ १०० ॥

चातकवञ्जलवाहं विपसूचकवन्निशाधिनार्थं च । द्वन्द्वचरवदादित्यं श्रीतातं स्मरति वालोऽयम् ॥ १०१ ॥

गजवद्विन्ध्याद्विचनं कलकण्ठ इव सहकारमादरतः । तरुसशिरिव वसन्तं श्रीतातं स्मरति वालोऽयम् ॥ १०२ ॥

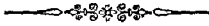
विन्द्वर्षवर्णमात्रादीर्घह्रस्वविपरीतसंयुक्तम् । मौख्यादुक्तं शिशुना श्रीतातैस्तु सहनीयम् ॥ १०३ ॥

श्रीगुरुवरविज्ञप्तिः क्षीरकण्ठलिनीकृता । विजयदशमीपक्षे कुरुतामिति महत्त्वम् ॥ १०४ ॥

॥ संवत् १७०४ वर्षे ॥ श्रीः ॥

* *
*

[२५] — विज्ञसिका । —

स्वस्तिश्रियामाश्रयमीशमाश्रयन् सुविश्रुतं जेसलमेरपत्तनम् ।

नयतः सतां सृष्टिम् ॥ १ ॥

द्विजदर्शनश्रिया ।

शुभप्रधानारूपदप्रदीपकौन्द्रीमज्जिनाथान् सुखसूरिगच्छपान् ॥ २ ॥

रूपावसे मासचतुष्टयस्थितिर्दयादिर्सिंहो यतिराक्षमक्तिमाक् ।

त्रिधा त्रिसन्ध्यं शुभभृत्यताविधिं प्रमाणयन् प्रीणयति प्रणामतः ॥ ३ ॥ — त्रिभिर्विशेषकम् ।

त्वत्कृपासदनुभावभावितां वार्तामत्र भवति व्रतश्रितः । तन्विद्यस्वख गणो यशोगुणैरेषतामिति सदा भदाशिपः ॥ ४ ॥

॥ श्रेयमानुनयनीरदस्रवः सान्द्रमार्द्रयति सन्मनस्तारुन् । तान् सकृत्समयसेचनादपि स्फातिरास जनुसद्यशस्करी ॥ ५ ॥

जानुदध्नजलातसूतयः शालयः किल कलामका इव ।

प्रार्थयन्ति गुनिनाथलासार्त्तं सुदुर्मम मनोमनोरथाः ॥ ६ ॥ — शुभम् ।

तद्रतोपचितिरप्युदीक्ष्यते येषु निक्षिपसि सद्द्व्यं गुरो ! ।

स्थानमाश्रयसि नाम यत्स्वयं तत्रियेत कथमद्भुतं यतः ॥ ७ ॥ — ज्योतिषिकाभिगम्यं स्वर्गपथम् ।

॥ देवतापचितिरौचित्यमती चेतसा सुरुचिना विरच्यताम् । कुर्वन्ती सुकृतिनां शिरस्पदं त्वद्व्यसत्तिमथ मृग्यता सता ॥ ८ ॥

राजसे यद् ऋषिराजराजिपु त्रायमाण इति राणिणं गणम् । मामिकाः सकलवृत्तवद्भवोर्णनास्तद्रूपकर्णय प्रभो ! ॥ ९ ॥

या जैनप्रभ-रूपचन्द्रविदुषोः सामूहिकैः साधुभिः, स्कन्धे धूरुष्टतात्मसाध्यमुविधेर्धैर्यधीरश्रियोः ।

यन्मासान् गणनाथसद्वृणभृतामादाय सहायकं, नीत्वा ताशुपदौकितं हि भवते सोमांशुशुभ्रं यशः ॥ १० ॥

गच्छे कुङ्कुतुच्छुपुच्छकुटिले भावादिहृर्पायके, माहात्म्यं दधताऽपि तेन बहुधा दुर्मेषसा धीप्सता ।

॥ गाहित्वाऽथ यथामतिर्गुरुवलं कृत्वा व्यगृह्णीमहि, प्रायत्येन तथा हि लेखितुमहं वृत्तं विभो ! नोत्सहे ॥ ११ ॥

पापेनापि ततोऽन्वतस्ततरल तेन प्रतापानलज्जालाभिर्बल्यल्यहो त्वयि विभो प्रलार्थिसार्थान्भूशम् ।

उद्यच्छन्ति मनस्विनो हि समये यस्मैव हेतोस्तादा तेषामेक्ष्यत सिद्धमेव सकलं साध्यं विशुद्धात्मिभिः ॥ १२ ॥

अपरं च — ग्रामे काष्ठमयूरनामनि तवोद्बोधे समाश्रयसनास्तिष्ठासाऽज्जनि मे विशिष्टनवतां ग्राम्यैर्गुणैर्हृति ।

शुक्ला तं त्रिकिरन्तमेव निकृतप्रामेशयोर्विग्रहादिष्टिः साय ममापि नाव ! शिथिलीभूय प्रयाता शमम् ॥ १३ ॥

॥ तथा च — आपादमासत्रिपर्याणि बलक्षपक्षे, चत्वार्यहानि पुरि पृर्त्तवधीन्नुपित्त्वा ।

सिद्धसृष्टोऽथ विरहय्य च योषदुर्गा, स्वामिंश्चतुर्दिनमठं स्थितिमानिहासम् ॥ १४ ॥

विशेषपथ — श्रौतैः समं दधदपि अतिचारुवृत्तीर्गमे निदत्रयं गुणशुभवने न्यपीदत् ।

नीतो विनीततमजीवसुखोऽपि दैन्यं भूत्वा निदेशकूपैर्निपुणैर्भवद्विः ॥ १५ ॥

आश्रुत्ते हि यतिनायक ! सुमदीयान्, यद्वासितुं स्ववसतो वणिजोऽन्यदीयाः ।

तदापि वः शुभदृगीक्षणमेव हेतुः, किं वापि वैभवकृपाविभवैरसाध्यम् ॥ १६ ॥

लोलीभवन्ति कति नो बहुलं ललन्त्या, त्वां लोलेयेशमनुकूलयितुं कलाज्ञाः ।
 लोके तथापि हृदये हृदयालवोऽस्मिन्, स्वस्वामिधर्ममलं विरला वहन्ति ॥ १७ ॥
 ये निर्गुणा विगणयेयुरगण्यभूतेर्लब्धापि ते गणविभोर्गणशः प्रसादान् ।
 धिक् तानधन्यमनुजाञ्च भुवि भारभूताँस्तेयामजीवनिरिहैव तु चोभवीतु ॥ १८ ॥
 कार्ये महीयसि महीशमते नियुक्ता, अद्याभुमस्तव मुखादपि साधुवादम् ।
 लक्ष्मसादसुपलभ्य तदेव देव !, प्रीणीमहे प्रणयमङ्गचहुं वहन्तः ॥ १९ ॥
 यः पौरुषं परुषवागपि पौरुषेये, धत्ते भवद्गणविपक्षवितक्षणाय ।
 तस्मै नमोऽस्तु परमस्तुतिरेव तस्य, स्वं रक्षितुं भवति कोऽभिमतं न दक्षः ? ॥ २० ॥

अपरं च—यं भावहर्षगणनायसतीर्थ्यसत्यादाशः क्षयं व्यतनुतात्मवसुव्ययेन ।
 स्वश्राविकालयरिपुः पुरि मेडितायां याथार्थ्यमुञ्चतु कथं द्रुतमायेतीं सः ? ॥ २१ ॥
 स्वामिन्निठीव(?) नृपतेः सचिवं सहायीकृत्य न्यपात्यत तकचशसा तदोक्तः । -
 श्रीलाभचर्द्धननुषैरविगल्य सद्वाद् विज्ञप्तिमासविजयैर्भवतः प्रतापात् ॥ २२ ॥ —युग्मम् ।

स्त्रीये स्त्रीये निवेशे सुमरूज्जनपदे पूज्यराजो निदेशादायन्तायातवर्षाशितिनिकटफलाः साधवस्तेऽधिवासम् ।
 अस्मिन्नुत्सर्गैरूपे विलसति च विधौ योऽपवादस्वरूपः, प्रस्तावाचं विशेषं बहुलमपि दले लेखनाहं लिखामि ॥ २३ ॥
 हटे हटे वराकप्रतिभ इति पुरेऽभिक्षमाणो वरादानास्माकोपाश्रयस्य श्रुतमनधिगतोऽपत्रपाहेतुरेपः ।
 श्राद्धैः पंच्यापनाग्नौ महदपवसथाचालयां चैव चके, कृत्यद्विस्ते सकौपिः सकलविदुचितादन्यदेशीयसाधुः ॥ २४ ॥
 शिष्यो वैद्याविलासेरपवसथमिदं रूपभेलोत्तभाख्यश्लेकोऽनेकैर्विवैकैर्व्यतनुत वसति तत्र च प्रावृपेणाम् ।
 शिष्योऽथो धीरचन्द्रः सरलतरमतिः श्रीदयासागराणां, पारीयासंनिवेशे शिवकशिशुपुत्रेऽवद चतुर्मासवासम् २५
 कालाज्जनाभिधानं वरमपि गुणयः क्षेत्रमध्यासते के, निर्देशं ते समग्रश्रुतपठनतया व्यग्रसुद्धेरलब्धा ।
 कस्मै कार्याय कस्य प्रभवति भवतो नाथ ! पश्चान्निदेशो, आम्यन्ति कापि शून्या वत बहुपत्रयो दसवः कापि शून्याः ॥ २६ ॥
 तथा च—मुक्त्वा सैन्धवमारोद्धमटन्तो भूमिमण्डले । स्थितिं खेजजलाक्षेत्रेऽवरंश्चारित्रवर्द्धनाः ॥ २७ ॥

अह पाइयकडाई, जीहाललियत्तणेण भणियडाई—

अन्ने वि समायारा, जइ सोचा लोगओ लिहिजंति । तउ वुड्डइ तह लेहो, जह पढिआ आउला होंति ॥ २८ ॥
 पुजो सुलेहणिजं, किं पि लिहण्ये तहावि संखितं । थोछंती तुह पुरओ, कहं पि जीहा न थिप्येइ ॥ २९ ॥
 सिरिजीअसंघरण्णा, पेणुविआ जा हि अप्पणो धूआ । सायंभरीपुरीओ, परओ सा णिग्गया सुणिआ ॥ ३० ॥
 साहिस्स माउलो वि अ, वेदि सहस्सेहिं अस्ससाईहिं । जं दरिअ रायपुत्ती, तं संसुहमागओ झत्ति ॥ ३१ ॥
 वेत्तुं सेत्तणडाओ, पचालेउं पंपाण भूमीओ । अलिअही लाहउरं, स्रो दिह्ठीसरो साही ॥ ३२ ॥
 अवरं—सुहहउरंमि बहुओ, णिआ धाईवई विराईओ । इण्हि पुण संपत्तो, सिम्पयाणेहिं जालउरं ॥ ३३ ॥
 गुज्जरकउहाहिंसुई तुवरिहिइ तओ वि उन्मडो राया । वेमयिअ तेणवग्गमदन्भददाई विदविहिइ ॥ ३४ ॥
 इगमासं जाव पहू पुडुमं मेहेहिं पंकिया पुडवी । गयणे उण उड्डंडा उल्लिआ चोळणा वाया ॥ ३५ ॥
 पच्छा वपारिछोली सोहिइवलहायाणं मालाहिं । मयमत्ते भदवथे मासे वासा समाढत्ता ॥ ३६ ॥
 नवसाससोहिरोहिं सवउ संवेलिणहिं खितेहिं । सुरणपरिं वि निदंवंइ अहुणा गामहिंया भूमी ॥ ३७ ॥
 जं दप्पुळो लोओ धुजो दिथहा वि जेण रमणिजा । सवत्थ तेण होही महिमा पञ्जसणछणस्स ॥ ३८ ॥
 अह सूरसेणीभासाए गाहा—
 पञ्जत्तमदो भयवं ! मणस्सिआ घणपउट्टपणेहिं । सो दक्खो होदि कथं कपेदि जो अहलकजाई ॥ ३९ ॥